

Karl may

TRINA LWI OLD SUREHAND

EDITURA PALLAS

Consilier editorial
NICULAE GHERAN

KARL MAY
OLD SUREHAND

Karl May's *Gesammelte Reisererzählungen*", Band 15
Freiburg, 1895

Ediția de față reproduce textul traducerii efectuate de Tudora Petcuț-Bondoc și Alexandru Bondoc, cu titlul *Old Surehand - 2. La Capul Diavolului*, apărută la Editura Minerva, București, în anul 1993, confruntată cu originalul german de Willy Moglescu

KARL MAY

OPERE 26

**TAINA LUI OLD
SUREHAND**

**EDITURA PALLAS
BUCUREȘTI, 1997**

Coperta de
SERGIU GEORGESCU
Tehnoredactarea de
CRISTINA STANCIU
Corectura de
MIHAI GRIGORESCU

Ediție electronică îngrijită de

ISBN 973-9141-61-7

CUPRINS

- 1. La mama Thick*
- 2. La copacul cu suliță*
- 3. O întâlnire neașteptată*
- 4. La ferma lui Harbour*
- 5. Omul misterios*
- 6. Roluri schimbate*
- 7. O luptă între ciclopi*
- 8. În Valea urșilor*
- 9. Moartea lui Old Wabble*
- 10. La Capul diavolului*

1. La mama Thick

Jefferson City, capitala statului Missouri și totodată principalul centru din Country Cole, se află pe un platou nu prea înalt al fluviului Missouri, de unde și se oferă o priveliște captivantă asupra vieții și activității animate de pe fluviul ce curge în vale. Având pe atunci cu mult mai puțini locuitori decât azi, orașul își avea însemnătatea lui, datorită și faptului că acolo își desfășura activitatea judecătoria districtuală. Mai multe hoteluri mari ofereau un adăpost acceptabil și o mâncare destul de bună — dacă plăteai bine. Eu însă am renunțat la un astfel de adăpost, preferând să trag acolo unde puteam cunoaște oamenii mai îndeaproape, și fiindcă știam un loc unde se putea sta și mânca excelent și cu mult mai ieftin. *La mama Thick*, pe Five street, la nr. 15, în hanul al cărui renume ajunsese de la Marile Lacuri până la Golful Mexicului și de la Boston până la San Francisco. Un adevărat *westman*, dacă venea la Jefferson City, în nici un caz nu ocolea acest local. Intra acolo pentru un *drink*, mai lung sau mai scurt, ascultând poveștile care făceau ocolul meselor ocupate, de vânători, călăuze sau cercetași. În salonul mamei Thick puteai să faci întotdeauna cunoștință cu Vestul Sălbatic, fără să fii obligat să vizitezi personal acele *dark and bloody ground*, „meleaguri de beznă și sânge”.

Era seară când am intrat în sala restaurantului, pe care până atunci n-o cunoscusem. Calul, și armele le lăsasem la o fermă, în amonte pe fluviu, unde eram așteptat de Winnetou. Lui nu-i plăceau orașele, de aceea s-a hotărât să rămână câteva zile la fermă. Aveam intenția să fac în City diverse cumpărături. Îmbrăcămintea mea avea nevoie de unele îmbunătățiri, mai bine zis avea mare nevoie de ele, pentru că era tare ponosită. Cizmele, mai ales, deveniseră

în câteva locuri foarte „deschise la suflet” și erau foarte neascultătoare, căci oricât le-aș fi tras peste genunchi, carâmbii lunecau imediat în jos, până la gleznă.

Scurta mea prezență în oraș voiam s-o folosesc și pentru a mă interesa de Old Surehand. La despărțire, când îl întrebam când și unde ne vom mai întâlni, nu putuse să-mi dea un răspuns precis, dar îmi spuse: „Dacă întâmplător o să ajungeți la Jefferson City, atunci duceți-vă la banca „*Wallace et company*”. Acolo sigur o să aflați unde mă găsesc”.

Acum eram în Jefferson City și nu voiam să pierd prilejul să-l vizitez pe acest „*Wallace et company*”.

Deci, când am intrat la mama Thick, era pe înserat. Am zărit o sală lungă și destul de lată, luminată puternic de mai multe lămpi, și cu vreo douăzeci de mese. Cam la jumătate din ele se afla o societate foarte pestriță, care împrăstia în jur un fum gros de tutun. Erau de față: câțiva gentlemen bine îmbrăcați, cu manșete de hârtie scoase mult din mâneci, cu jobenul lăsat mult pe ceafă și cu picioarele încălțate în cizme de piele lucioasă urcate pe masă; călăuze și vânători de tot soiul, înveșmântați în hainele cele mai bizare; oameni de culoare, începând de la negrul închis până la măsliniul deschis, cu păr creț, cârlionțat sau lins, cu buze groase sau subțiri, cu nas turtit de negru sau cu nas mai mult sau mai puțin caucazian; plutași și marinari — cu carâmbii cizmelor trași până peste genunchi, la brâu cu cuțite cu lama lucitoare și revolvere gata să tragă; metiși și alte amestecături de toate soiurile și nuanțele.

Corpolenta și respectabila mama Thick se învârtea peste tot, având grijă să nu le lipsească oaspeților nimic. Îi cunoștea pe toți, pe fiecare îl striga pe nume, unuia îi arunca o privire prietenoasă, altuia una amenințătoare, dacă i se părea că ar avea chef de ceartă, avertizându-l pe ascuns cu degetul. După ce mă așezai la masă veni și la mine și mă întreabă ce doresc.

— Pot căpăta o sticlă de bere, mamă Thick?

— Yes, răspunse ea, dând din cap, ba chiar una foarte bună. Îmi place când oaspeții mei beau bere. E mai bună și mai sănătoasă decât *brandy*, care, uneori, îi scoate pe oameni din minți. Sunteți probabil neamț, *sir*, nu?

— Yes.

— Mi-am dat seama de cum mi-ați cerut bere. Nemții beau întotdeauna bere și bine fac. N-ați mai fost pe la mine?

— Nu, aș vrea însă astăzi să mă bucur de ospitalitatea dumneavoastră. Aveți un pat bun?

— Toate paturile mele sunt bune!

Mă măsură cercetător, se vede că fața mea îi inspira mai multă încredere decât straiile mele, pentru că adăugă:

— Se pare că de multă vreme n-ați mai schimbat lenjeria, dar îmi place privirea dumneavoastră deschisă. Vreți o găzduire ieftină?

Găzduirea ieftină însemna să împart patul cu altul.

— Nu, răspunsei. Mi-ar conveni să am o cameră separată și să nu fiu obligat să dorm în sala comună. În ciuda îmbrăcămintei mele proaste, de plătit, pot plăti.

— Vă cred, *sir*. O să aveți o cameră numai pentru dumneavoastră. Iar dacă vă e foame, iată și lista de bucate.

Îmi dădu hârtia și plecă să-mi aducă berea. Această femeie cumsecade era o gospodină bună, plină de înțelegere și de prietenie, și fericirea ei era să vadă în jur oamenii mulțumiți. Familiar mi se părea și aranjamentul din local, care era mai degrabă nemțesc decât american.

Luasem loc la o masă liberă ce se afla lângă una mai lungă, ocupată în întregime de consumatori, care întrețineau o conversație deosebit de animată. Povesteau fel de fel de peripeții și aventuri din Vestul Sălbatic, o parte auzite, altele la care participaseră direct. Unii dintre ei înfruntaseră ani în șir pericolele Vestului Sălbatic, iar pe la mama Thick veneau foarte rar, pentru a se întoarce din nou la îndeletnicirea lor istovitoare și totuși plină de bucurii.

Din vorbele lor putui deduce destul de repede cine sunt acei oameni: un *trapper*^[1], un recrutor de brațe de muncă din rândul indienilor, un puitor de capcane, un negustor ambulant și mai mulți *squatter*^[2]. Aproape fiecare avea cu ce contribui la discuție, povestind din propria s-a experiență. Se povestea despre întâlniri și întâmplări cu Old Firehand, Old Death, Sans-ear, și cu prietenii mei vechi și nostimi, Dick Hammerdull și Pitt Holbers. S-a vorbit despre Old Surehand și s-a pomenit, de asemenea, și numele meu. Unul relata despre Canada Bill, altul despre Căpitan Caiman. Unul dintre povestitori locuia tot în han, fiind chiar detectivul Trescow, cel care participase la capturarea acestui pirat și care se întâlnise și cu Winnetou.

Mama Thick îmi umplu a doua oară paharul, șoptindu-mi confidențial la ureche:

— Azi e deosebit de plăcut aici, *sir*. Totdeauna îmi place când e vorba de asemenea întâmplări frumoase, fiindcă atunci ascultă toți în liniște și pace. Adică, vreau să spun că e mult mai bine așa, decât să se certe și să se încaiere, distrugându-mi mese și scaune, spărgând pahare și sticle.

Trecură astfel câteva ore, cu povestiri urmărite în liniște, până când apărură câțiva consumatori noi. Erau șase persoane, intrând cu tăraboii, după ce probabil băuseră cam prea mult. Căutând un loc unde să se așeze, aleseră tocmai masa mea, cu toate că erau destule locuri libere.

Aș fi preferat să mă ridic, dar desigur că acest gest ar fi fost considerat jignitor și, nevoind să dau prilej de scandal, rămăsei pe loc. Cerură *brandy*, mama Thick îi servi, dar o făcu într-un fel din care reieșea că tare i-ar fi plăcut să-i vadă ieșind pe ușă afară...

Aveau la ei, pe lângă cuțite, revolvere și puști, așa că nu puteau fi locuitori ai orașului. Arătau ca niște bandiți și erau așa de băuți că pur și simplu puteau. Ca să pot rezista

să stau cu ei la masă, trebuia să fac un efort să mă stăpânesc. Își dădeau importanță și vorbeau întruna și atât de tare, încât aproape că nu se mai auzea nimic din discuțiile celorlalți consumatori. Dispăruseră liniștea și intimitatea care domniseră mai înainte.

Cel mai gălăgios dintre ei era un individ înalt și butucănos, cu o adevărată mutră de bulldog. Trăsăturile și conformația feței lui păreau cioplite cu barda în lemn. Făcea pe șeful celorlalți, care, la rândul lor, îl priveau cu un anumit respect.

Vorbeau de isprăvi eroice pe care le săvârșiseră sau aveau de gând să le săvârșească, despre averi pe care le-au avut și le-au risipit, dar pe care aveau de gând să le înjghebeze din nou. Turnau în ei pahar după pahar, și când mama Thick își permise să le zică să bea mai cumpătat, deveniră grosolani și amenințară că pun stăpânire pe rafturi și că se vor servi singuri.

— Așa ceva n-am să permit, zise patroana cu îndrăzneală. Iată revolverul meu; primul care se va atinge de agoniseala mea, primește un glonte.

— Te pomenești că de la tine?! râse cel cu mutră de bulldog.

— Da, de la mine!

— Ești o caraghioasă! În astfel de mâini n-are ce căuta un revolver; poate doar un ac de cusut. Chiar crezi că poți să ne sperii?

— Ce cred eu, e treaba mea. În orice caz, nu mă tem de voi, și dacă aș avea nevoie de ajutor, sunt destui gentlemen aici care ar lua apărarea unei văduve lipsite de sprijin.

— Destui gentlemen? repetă el cuvintele, ironic, ridicându-se de pe scaun și privind provocator în jur. N-au decît să vină și o să vedem cine o ia pe coajă: eu sau ei.

Nimeni nu-i răspunse, nici eu, firește. La mine, de fapt, nici nu se uitase, atât de puțin se aștepta la o împotrivire din partea mea. Poate că fața mea liniștită i se părea atât

de blândă, încât nici nu considera necesar să mă ia în seamă.

Fac parte dintre acei oameni la care, tocmai atunci când fierb mai tare pe dinăuntru, trăsăturile feței iau un aspect deosebit de calm. Cineva, care se considera mare psiholog, căutase odată să-mi explice că atunci când omul devine introspectiv, mai întotdeauna pare nătâng; e firesc să fie așa.

Văzând că nimeni nu-i răspunde la provocare, bulldogul deveni și mai agresiv.

— Mi-am închipuit eu. Nimeni nu se încumetă să se apropie! râse el. Chiar că aș vrea să văd și eu cine ar îndrăzni să se măsoare cu Toby Spencer! I-aș întoarce mutra la spate! Mă cheamă Toby Spencer, și cine vrea să știe ce fel de băiat este acest Toby, n-are decât să poftească!

Ridicându-și pumnii, privi din nou, provocator, în jur. Era poate frica, sau poate numai dezgustul față de un astfel de om, dar nici de rândul acesta nu se mișcă nimeni. Așa că el râse și mai tare, exclamând:

— Vedeți, *boys!* E suficient ca Toby Spencer să spună un singur cuvânt și tuturor li se face imediat inima cât un purice. Chiar că nu e nici unul, măcar unul singur, care să îndrăznească să se clinească? Și ăștia vor să treacă drept gentlemen!

Atunci, totuși, unul dintre consumatori, care părea să fie fermier, un om masiv, dar care tot nu se putea măsura cu găliganul, se ridică și făcu câțiva pași, zicând:

— Te înșeli, Toby Spencer, dacă tu crezi că nimeni nu se încumetă să te înfrunte. Iată, eu sunt unul care îi la apărarea mamei Thick.

— Așa, așa! zise scandalagiul, privindu-l cu dispreț. Dacă ești atât de curajos, de ce te-ai oprit? De ce nu vii mai aproape?

— Vin numaidecât! răspunse celălalt, făcând câțiva pași și apropiindu-se din nou.

Vocea lui însă nu mai era atât de sigură. Și cum Toby Spencer înaintase și el, se aflau acum foarte aproape unul de altul.

— *Well*, deci dumneata ești omul care nu se teme? întrebă provocatorul. Un băiețel pe care cu un singur deget îl fac să-și piardă echilibrul!

— Dovedește-o, dacă poți!

— S-o dovedesc? Se face imediat! Și odată cu amenințarea făcu doi pași spre el.

— Da, *come on!* exclamă celălalt, făcând doi pași înapoi.

— Oprește-te, erou, și ține-te bine, altfel te lipesc de perete ca pe un afiș.

Spencer înaintă din nou, fermierul se dădu iar înapoi, încercând să se apere cu gura:

— Să nu-ți închipui că ne poți intimida cumva!

— Vreau să văd dacă poți să mă înfrunți sau nu! O să te agăț acolo sus, pentru ca toți să vadă ce apărător grozav are mama Thick.

Îi fulgeră două lovituri puternice, cu dunga mâinii, voină parcă să-i reteze grumazul, apoi îl prinse în brațe și, ridicându-l, îl agăță în cuier. Nu era o încercare de forțe chiar așa de simplă, dar el o execută fără un efort prea vizibil. Pentru o clipă, celălalt rămase atârnat de cuier, dar, zbatându-se, gulerul hainei sale din piele de bivol se rupse și el căzu pe podea. Spencer începu să râdă în hohote, banda lui îl acompanie, și nici ceilalți nu putură rămâne complet serioși, cu toate că scandalagiul nu se bucura de aprobarea lor. Râsul acesta îl însoți pe fermier, care, rușinat, se întoarse la locul lui; apoi avui eu norocul să fii luat în seamă. Spencer mă privi cu curiozitate și întrebă:

— Și dumneata ești un ins la fel de viteaz ca cel de colo?

— Nu cred, *sir*, răspunsei eu liniștit.

La mesele din jur tăcură toți, să audă ce o să urmeze. Poate că aveau să asiste iar la ceva hazliu.

— Deci, nu, continuă el. Nu mi se pare să fii un erou. Spre norocul dumitale, căci altfel te-aș agăța și pe

dumneata de un cui.

Întrucât tăceam, se răsti la mine:

— Nu mă crezi?

— Hm! Sunt gata să te cred.

— Serios? Ei, află că Toby Spencer nu-i omul care să permită să se facă glume cu el!

Era clar că voia să se lege de mine. Văzui cum mama Thick mă privește îngrijorată și-i făcui pe plac, răspunzând foarte politicos.

— Sunt convins, *sir*. Cine are atâta putere încât să agațe dintr-o singură mișcare un om într-un cuier, acela n-are de ce să permită să fie luat în râs.

Privirea încruntată cu care mă fixa deveni mai blândă și fața lui luă o expresie aproape prietenoasă, în timp ce-mi zise pe un ton mulțumit:

— Ai dreptate, *sir*. S-ar părea că ești un om la locul lui. Vrei să-mi spui ce meserie ai?

— Hm! Propriu-zis nici una, căci tocmai acum n-am nici o treabă.

— Totuși trebuie să fii ceva, sau să faci ceva. Ori nu faci nimic?

— Fără îndoială că fac câte ceva. Am încercat diferite meserii.

— Și nu ți-a reușit nici una?

— Din păcate!

— Ce ai făcut ultima dată?

— Ultima dată am fost în prerie.

— În prerie? Deci vânător? Știi să tragi cu arma?

— Oarecum.

— Știi să călărești?

— La fel.

— Am impresia că ești cam fricos din fire!

— Hm! Depinde de împrejurări. Numai la nevoie trebuie să dovedești că ai curaj, altfel e lăudăroșenie.

— Așa e. Știi că începe să-mi placă de dumneata. Ești un *boy* modest, care poate fi folositor. Dacă aș ști că nu ești un

greenhorn sadea, atunci...

— Atunci? Întrebai eu, deoarece nu terminase fraza.

— Te-aș întreba dacă ai chef să vii cu noi.

— Unde?

— În Vestul Sălbatic. Vrei să vii?

— Înainte de a vă răspunde, e firesc să știu unde vă duceți și ce vreți să faceți acolo.

— *Well*, și asta e adevărat și bine gândit. Mergem puțin sus, în Colorado, cam prin Parcul de la Saint Louis. Nu cumva ai mai fost pe acolo?

— Da.

— Cum? Așa departe? Nu te-aș fi crezut în stare!

Cunoști regiunea care se cheamă Foam Cascade ^[3]?

— Nu.

— Acolo mergem. De curând s-a descoperit acolo, sus, în parcurile alea, atâta aur încât nu trebuie pierdut prilejul.

— Vreți să faceți săpături?

— Hm... da... a... a... a, răspunse el trăgănat.

— Și dacă nu găsiți nimic?

— O să găsească alții, răspunse el cu un gest semnificativ din umeri. Nu trebuie să fii neapărat un *digger* ^[4], ca să câștigi ceva, în aceste *diggingsuri* ^[5].

Înțelesesem la ce se referea. Voia să culeagă de unde nu semănase.

— Nu trebuie să-ți faci griji că n-o să găsim nimic, caută el să mă tenteze. Se gândea serios să mă ia cu el, deoarece, cu cât avea mai mulți oameni, cu atât putea face afaceri mai bune, iar pe mine probabil mă taxase drept cineva de care poți profita și după aceea îl poți goni, în cel mai bun caz. Suntem convinși cu toți, urmă el, că o să dăm de surse bogate; avem cu noi un om priceput în meserie.

— Un geolog?

— E mai mult decât geolog; are toate cunoștințele și experiența necesară la *diggings*. Spunându-ți că e un ofițer

de cel mai înalt grad, un general, n-o să mai ai nici o îndoială.

— General? întrebai eu în timp ce îmi veni o idee. Cum îl cheamă?

— Douglas. A participat la numeroase bătălii și apoi a întreprins cercetări științifice foarte amănunțite în munți, ajungând la convingerea că vom găsi mult aur. Ei, ce zici, ai chef să vii?

Dacă ar fi vrut cu adevărat să caute aur, s-ar fi ferit desigur, să vorbească despre asta aici, de față cu atâția martori. Deci, avea cu totul alte intenții, iar faptul că pseudogeneralul aparținea acestei societăți, dovedea că nu era lucru curat. Păstrându-și numele de Douglas, era o mare imprudență din partea lui, pe care cu greu puteam s-o înțeleg.

— Nu, *sir*, n-am chef, îi răspunsei.

— Și de ce nu?

— Foarte simplu: nu-mi place afacerea.

— Și de ce nu-ți place?

Trăsăturile prietenoase de mai înainte se înăspriră tot mai mult, devenind, până la urmă, amenințătoare.

— Fiindcă nu sunt pe gustul meu.

— Dar ce fel de gusturi ai, *sir*?

— De felul celor care țin la cinste.

Sărind în sus, țipă la mine:

— Mii de draci! Vrei cumva să spui că nu sunt cinstit?

Se ridicară și câțiva dintre ceilalți clienți. Voiau să vadă mai îndeaproape scena care avea să urmeze.

— Mă interesează la fel de puțin cinstea dumitale, cum nici pe dumneata nu te privesc gusturile mele.

Rămăsesem liniștit pe scaun, urmărindu-l însă de aproape cu privirea, spunând, în continuare:

— N-avem nimic comun și e bine să ne lăsăm reciproc în pace!

— Să ne lăsăm în pace? M-ai insultat și trebuie să-ți arăt cine e Toby Spencer.

— Nu mai e nevoie să-mi arăți.

— Așa? Știi deja cine sunt?

— Da. Ceea ce de fapt sunt și eu, și anume un client al mamei Thick, și ca atare trebuie să te porți cuviincios, dacă vrei să fii tratat cum se cuvine.

— Aha! Și cum vrei să mă tratezi?

— După cum meriți. Nu ți-am cerut să te așezi la masa mea, mai erau destule locuri libere. Nu ți-am cerut nici să vorbești cu mine. Iar după ce m-ai atras în discuție, am rămas politicoș și la obiect. Numi pasă de planurile și intențiile dumitale, dar întrucât m-ai întrebat dacă vreau să te însoțesc în Colorado, ți-am răspuns liniștit că n-am chef.

— Mi-ai vorbit despre cinste, *boy*, și asta nu permit.

— Nu? Hm! Cred că un om cinstit poate să asculte liniștit vorbindu-se despre cinste, fără să se înfurie din cauza aceasta.

— Omule, păzește-te, iar îmi aduci o jignire, pe care eu

...

Hangița îl întrerupse, cerându-i să păstreze liniște. Furios, el ridică mâna asupra ei.

— Nu trebuie să vă expuneți primejdiei, mamă Thick, o rugai eu. Sunt obișnuit să-mi port eu însumi de grijă și să mă apăr singur întotdeauna.

Scandalagiul se înfurie mai tare și țipă la mine:

— Te aperi singur? Apără-te! Na, pentru jignirile tale!

Ridicase pumnul să lovească, dar eu eram pregătit. Într-o clipă ridicai paharul cu bere, parând cu el lovitura: în loc să mă nimerească pe mine, lovi paharul, care se făcu țândări. În același timp, sării în picioare și-i repezii cu atâta putere un pumn de jos în sus în bărbie, încât corpul său, cât era de mare și solid, zbură înapoi, prăbușindu-se pe podea, răsturnând o masă și mai multe scaune.

De el deocamdată scăpasem și trebuia să fiu cu ochii pe fărtații lui, care mă împresurară imediat, cu strigăte sălbatice. Cu doi pumni făcui ca unul să zboare în dreapta, altul în stânga; celui de-al treilea îi repezii ambii pumni în

mâinile ridicate, fără să îndrăznească să se miște. Din ceea ce aveau asupra lor, se putea vedea cam ce fel de oameni sunt; aveau numai câțiva cenți peste ceea ce consumaseră. După ce hangița își încasă dreptul, zisei:

— Acum, mamă Thick, deschide ușa, ca să poată ieși în pas de defilare! Afară, pot să lase mâinile jos, dar nu înainte de a ieși, altfel trag și în ultima clipă.

Ușa fu deschisă și bandiții ieșiră unul câte unul, cu mâinile ridicate. Spencer ieși ultimul. Înainte de a păși pragul, se întoarse și strecură printre dinți amenințarea:

— La revedere! Dar atunci o să stai tu cu mâinile ridicate, câine!

Prin sală trecu un suspin de ușurare, destrămand tensiunea generală. Acești gentlemen cumsecade nu și-ar fi putut închipui un atare deznodământ. Aducându-mi încă un pahar cu bere, mama Thick îmi întinse mâna și-mi zise:

— Trebuie să vă mulțumesc, *sir*. M-ați scăpat de acești șnapani, care cine știe ce ar mai fi făcut. Și ce bine v-ați descurcat! Am să vă dau cea mai bună cameră din câte am. Dar păziți-vă de oamenii ăștia! Cu siguranță că la prima întâlnire au să vă atace.

— *Pshaw!* Nu mi-e frică!

— Să nu luați lucrurile așa ușor! Asemenea derbedei caută să lovească pe la spate, nu din față.

După aceea observai că oamenii o întrebare despre mine, dar nici ea nu putu să dea vreo lămurire. Voiau să știe cine sunt, dar eu nu aveam nici un motiv să leg cunoștințe care ar fi durat cel mult două, trei zile; mai mult de atât, nu voiam să rămân la Jefferson.

Când mi se arătă camera, am constatat că mama Thick se ținuse de cuvânt. O cameră mai bună și mai curată nici că puteam să-mi doresc, așa că am dormit cu mult mai bine decât mi-aș fi putut închipui; pentru că, de obicei, un *westman* nici nu poate închide ochii când se află pentru prima dată între patru pereți.

A doua zi, dimineata, prima mea grija fu sa arat mai ca lumea, dupa care cautai banca „Wallace & comp”, pentru a ma interesa de Old Surehand. Eram foarte curios sa aflu ce fel de legaturi avea cu aceasta firma si ce vesti o sa aflu despre el.

De la mama Thick nu trebuia sa merg prea mult, banca aflandu-se pe aceeași stradă. La ghișeu, când întrebai de mister Wallace, îmi cerură să-mi spun numele, pe care însă îl trecui sub tăcere, neștiind cum stau lucrurile. Deseori, e bine să nu fii identificat. De multe ori, în peregrinările mele, am avut de câștigat numai datorită faptului că nu se știa cine sunt.

— Spuneți-i lui mister Wallace că sunt un cunoscut de-al lui Old Surehand.

Abia pronunțai acest nume, și capetele tuturor funcționarilor se întoarseră spre mine. Am fost anunțat în felul în care am dorit și apoi condus într-o cameră unde, în spatele unui birou, se afla un singur bărbat, care, la intrarea mea, se ridică în picioare. Era un yankeu, de vârstă mijlocie, și avea o înfățișare plăcută. Privindu-mă cercetător și întrebător, se prezentă:

— Mă numesc Wallace, *sir*.

— Iar pe mine mă cheamă Old Shatterhand.

— Ah! Fiți binevenit și luați loc, *sir*. Am auzit multe lucruri bune despre dumneavoastră. Desigur că abia ați sosit la Jefferson City?

— Nu. Sunt de ieri aici.

— Cum, ați venit fără să mă anunțați imediat? Unde ați tras, *sir*?

— Aici în apropiere, la mama Thick.

— O cunosc, e o femeie bună și cinstită, dar nu-i o gazdă destul de potrivită pentru un gentleman ca Old Shatterhand.

— Oh, dar stau minunat acolo și sunt destul de mulțumit.

— Da, fiind obișnuit cu popasurile în aer liber, nu prea sunteți pretențios. Dar dacă ajungeți, totuși, într-un loc civilizat, trebuie să vă odihniți și să profitați de tot ce vă puteți permite. Asta e o datorie față de sănătatea dumneavoastră fizică și psihică.

— Tocmai de dragul acestei sănătăți, nu vreau ca diferența să fie prea mare, *sir*.

— Se poate! Dar sper că nu o să-mi refuzați invitația si să stați la mine cât vă mai aflați în oraș.

— Mulțumesc și vă rog să mă iertați că vă refuz! Probabil că mâine o să plec deja, și apoi îmi place să fiu complet independent, ca să pot acționa liber, ceea ce n-ar fi cazul dacă aș locui la dumneavoastră. Pe urmă, sunt obligat față de mister Surehand să nu vă deranjez.

— Cum așa?

— Îl cunoașteți bine?

— Mai bine ca oricine. O să vă spun că suntem chiar rude.

— *Well*. M-a rugat să nu mă interesez de situația lui. Dacă aș sta la dumneavoastră, probabil că aș sesiza vreun amănunt, sau aș ghici câte ceva ce n-ar trebui să știu.

— Hm! mormăi el dus pe gânduri. Firește că trebuie să accept acest motiv, ca și argumentul cu independența dumneavoastră. De aceea n-o să insist. Dar vreau să vă spun deschis că ați fi cât se poate de binevenit.

— Mulțumesc, mister Wallace! Singurul scop al vizitei mele este să vă întreb dacă știți unde se găsește acum mister Surehand!

— A plecat sus, pe la Parcuri, la început în cel de la Saint Louis.

— Ah! Când a plecat de aici?

— De vreo două zile.

— Asta înseamnă că pot să-l ajung din urmă.

— Vreți să vă duceți acolo sus, la el?

— Da. Împreună cu Winnetou.

— Cu Winnetou? Mă bucur enorm de acest lucru. Tot timpul suntem foarte îngrijorați pentru Old Surehand. Știind că doi oameni ca dumneavoastră sunt alături de el, putem fi cu mult mai liniștiți. I-ați mai salvat o dată viața, de aceea cred că...

— O, vă rog! îi tăiai eu cuvintele de laudă. După cum v-am mai spus, nu vreau să pătrund în tainele lui. Puteți însă să-mi spuneți dacă l-a găsit atunci, în Fort Terret, pe acel Dan Etters pe care-l căuta?

— Nu, Etters nici nu a fost acolo.

— Vasăzică a fost o minciună de-a „generalului”?

— Da.

În clipa aceea intră un funcționar cu un cec în mână și întreabă dacă poate să fie onorat.

— Un cec de cinci mii de dolari, din partea lui „Gray & Wood”, din Little Rock, citi Wallace. E bun și poate fi plătit.

Funcționarul ieși. După câțva timp, prin fața ferestrei trecu un om, pe care îl zării atât eu cât și bancherul.

— Cerule! exclamai. E „generalul”!

— Cum? E „generalul” care l-a trimis pe Old Surehand degeaba în Fortul Terret?

— Da.

— A trecut pe aici, mi se pare că a intrat chiar în banca mea. Îmi permiteți să mă interesez ce a vrut?

— Iar eu trebuie să văd unde se duce!

Mă grăbii să ies în stradă, dar „generalul” dispăruse. Mă dusei până la prima intersecție, dar nici acolo nu-l văzui. Dar cum eu nu aveam nimic de-a face cu el, nu era cazul să fiu dezamăgit. Numai să nu mă fi zărit el pe mine, pentru că atunci trebuia să mă păzesc, să nu mă atace în mod josnic, pe la spate. Întorcându-mă la Wallace, aflai că cecul fusese prezentat de „general”. Firește că nu-l cunoscuse nimeni.

Deoarece nu acceptasem să locuiesc la el, Wallace mă invită să luăm măcar micul dejun împreună. Apoi, ai lui mă convinseră să rămân și la masă și după aceea fui reținut

până aproape de cină. Deci era către ora nouă când mă întorsei la mama Thick.

Hangița avea chef să mă certe că lipsisem atâta timp. Îmi mărturisi că-mi pregătise o friptură cu totul specială, și pentru că nu venisem, o mâncase mister Trescow. O parte din clienții de ieri erau din nou prezenți și conversația fu iarăși animată.

Interesându-mă, aflai că, imediat după ce plecasem, Toby Spencer trimisese după armele lor. De la locul meu, puteam observa bine ușa de la intrare, așa că am fost printre primii care a văzut intrarea a doi oameni, asupra cărora toți cei prezenți își îndreptară imediat privirile. De altfel, felul cum arătau era firește indicat să stârnească cel mai viu interes.

Unul era scurt și gras, celălalt lung și slab. Grasul era bronzat la chip și fără pic de barbă, în timp ce lunganul avea fața la fel de bronzată, dar parcă bântuită de secetă, deoarece barba lui consta din numai câteva fire de păr, care-i atârnavă împreună cu mustățile până pe piept, și arăta de parcă ar fi fost mâncat de molii. Îmbrăcămintea lor era și mai fistichie. Din cap și până în picioare erau înveșmântați într-un verde ca scaiul. Aveau niște bluze scurte și largi, verzi, pantaloni scurți și încăpători, tot verzi, manșete verzi, cravate verzi, mănuși verzi și șepci tot verzi, cu două cozoare, unul în față, altul în spate, în genul căștilor coloniale. Numai monoclul la ochi le lipsea, ca să poată fi categorisiți printre precursorii sau inventatorii fanților de astăzi, mai ales că și în mâini purtau niște umbrele uriașe, informe, tot verzi.

Bineînțeles că toate privirile se îndreptară spre ei. În ciuda îmbrăcămintei, sau mai degrabă a travestirii lor, am recunoscut imediat pe vechii mei prieteni. Dar vrând să mă distrez puțin, mi-am întors scaunul, în așa fel ca să nu-mi poată vedea fața. Nici nu le trecu prin cap să salute, considerând că așa ceva ar fi sub demnitatea lor. Nici să vorbească mai încet nu considerau necesar. Privind în jur,

grasul se opri lângă o masă goală și-l întrebă pe cel slab, care îl urma cu pași mășurați:

— Ce părere ai, Pitt, bătrân *raccoon* ^[6], putem să poposim aici, la acest obiect cu patru picioare?

— Dacă tu crezi că se potrivește pentru noi, n-am nimic contra, bătrâne Dick, răspunse lunganul.

— *Well*, deci să ne așezăm aici!

Se așezară la masă. Patroana localului se duse la ei și-i întrebă ce doresc.

— Dumneavoastră sunteți stăpâna acestui palat unde se poate mânca și dormi, ma-am? întrebă Dick Hammerdull.

— *Yes!* Vreți cumva să înnoptați la mine, *sir*?

— Dacă vrem să înnoptăm aici sau nu, e totuna; avem deja o cocioabă unde să stăm. Ce aveți de băut?

— Tot felul de *brandy*. Dar v-aș recomanda, în mod deosebit, drojdia mea de mentă și *caravay* ^[7] care este excepțională.

— Drojdie încoace, drojdie încolo, noi nu bem spirtoase. Bere nu aveți?

— Chiar foarte bună.

— Atunci aduceți două ulcioare pline, dar să fie mari!

Mama Thick le aduse berea. Hammerdull puse cana la gură și o goli dintr-o răsuflare. Atunci și Pitt Holbers și-o goli pe-a lui până la fund, tot dintr-o dată.

— Ce părere ai, Pitt, să ne mai toarne un rând?

— Dacă tu crezi, dragă Dick, că n-o să ne îmbătăm, n-am nimic împotrivă. Berea asta are un gust mai plăcut decât apa din savană.

Cămile le fură umplute din nou, și abia atunci noii veniți se hotărâră să privească în jur, la cei prezenți în sală. Astfel, grasul își aruncă, primul, ochii asupra detectivului Trescow, care se uita cu surprindere și curiozitate la cei doi.

— Mii de trăsnete! exclamă grasul. Pitt, *racoona* bătrân, ia uită-te la masa aia lungă! Îl cunoști pe acel gentleman, cure stă în colțul din dreapta, zâmbindu-ne de parcă i-am fi socri sau altfel de rude?

— Dacă tu crezi că-l cunosc, dragă Dick, atunci n-am nimic contra.

— Nu-i polițistul care vroia să-l prindă pe piratul acela? Hai, vino să-i scuturăm labele din față!

Se îndreptară repede spre masa cea lungă. Trescow veni cu mare bucurie în întâmpinarea lor. Încă de ieri îl observasem cu mare atenție în timp ce povestea despre Căpitanul Caiman. Avea o față tare arsă de soare și bătută de vânturi și ploi, chiar dacă nu arăta ca un *westman*. Însă trăsăturile lui însuflețite, privirea deschisă, pătrunzătoare și inteligentă, vădeau un caracter hotărât, stăpânit și sigur de sine. Voise să vadă dacă e recunoscut de cei doi *westman*-i, de aceea nu-i salutase el primul. Iată că Dick Hammerdull și Pitt Holbers, despre care chiar ieri pomenise, se aflau aici, la mama Thick! Firește că era un eveniment mare și îmbucurător. Toți cei de la masă le strânseseră mâna și se înțelege de la sine că cei doi trebuiră să-și părăsească masa și să se așeze lângă cunoștințele lor vechi și noi.

— Abia ieri am vorbit despre voi, spuse Trescow. Le povesteam aventurile noastre de atunci. De aceea nu trebuie să vă mire că acești domni vă cunosc și vă îndrăgesc. Vreți să ne spuneți cum ați dus-o de atunci? După ce am asistat la nimicirea Căpitanului Caiman și a fărtașilor săi, împreună cu vasul „Miss Amiral”, a trebuit să ne despărțim la New York.

— Cum am mai dus-o? Foarte bine, răspunse Hammerdull. Am plecat drept spre Vestul Sălbatic, unde, firește, am căutat imediat *hide-spotul*, ascunzișul nostru. De atunci am trecut prin multe și am avut mereu vânat din belșug. În felul ăsta ni s-au umplut pungile, încât nici nu mai știm ce să facem cu atâta bănet.

— Înseamnă că sunteți de invidiat, mister Hammerdull.

— De invidiat, mister Trescow? Astea-s prostii! Ce să faci cu atâția bani când nu ai cum să-i folosești? Ce pot să fac în Vestul Sălbatic cu bucățile mele de aur, cu cecurile și hârtiile mele de valoare?

— Duceți-vă cu ele în Est și profitați de viață!

— Mulțumesc. De ce anume să profit acolo? Să mă instalez într-un birt și să înghit mâncăruri gătite numai la cuptor, după cartea de bucate și nimic preparat la un foc de tabără? Să mă las strivit pe jumătate în îmbulzeala dintr-o sală de concert și să respir cel mai infect aer de pe tot globul, și să-mi expun urechile unor sunete asurzitoare de tobe și trompete? Afară, în foșnetul pădurilor seculare și în glasurile tainice ale regiunilor sălbatice, Dumnezeu, oferă fiecăruia, care știe să-l guste, un concert mai presus de viorile și tobele noastre. Sau să mă așez într-un teatru și să-mi bag nasul în mirosurile de mosc și de paciuli care umplu aerul, în timp ce piesa care se joacă mă face să mă îmbolnăvesc de răs sau de plâns, zdruncinându-mi sănătatea? Să-mi închiriez o locuință în care să nu poată să bată vântul, și nici să cadă o picătură de ploaie? Să mă culc într-un pat, deasupra căruia nu există nici cer liber, nici stele, nici nori, și unde eu însumi să mă tolănesc între perne, încât să cred că sunt o pasăre pe jumătate jumulită? Nu! Slăbiți-mă eu plăcerile Estului. Singurele și adevăratele plăceri le găsesc în Vestul Sălbatic, și pentru astea nu trebuie să plătesc nimic. Iată de ce nu am nevoie de aur și bani, și vă puteți închipui cât este de supărător să fii un om bogat, căruia însă bogăția nu-i aduce nici o plăcere sau folos. Și atunci ne-am gândit ce să facem cu banii de care nu avem nevoie. Luni întregi ne-am bătut capul, și până la urmă Pitt Holbers a avut o idee foarte bună, excelentă. Nu-i așa, Pitt *racoona* bătrân?

— Dacă tu crezi că-i adevărat excelentă, atunci sunt de acord. Te referi la bătrâna mea mătușă?

— Că ți-e mătușă sau nu, e totuna, însă ideea va fi realizată. Trebuie să știi că Pitt Holbers și-a pierdut părinții de când era mic și a fost crescut de o mătușă bătrână, de la care, însă, a fugit, pentru că felul în care-l creștea era cam dureros. O să recunoașteți și dumneavoastră, *meș-șurs*, că există impresii de care nu poți scăpa, mai ales dacă zilnic sunt împrăștiate cu bătaie, fie cu bățul, fie cu palma. Astfel de impresii dureroase l-au determinat pe Pitt Holbers să fugă de acasă. Cu înțelepciunea s-a tinerească, a apreciat că talentul pedagogic al mătușii era cam prea insistent asupra unor părți deosebit de sensibile ale corpului său. Acum, însă, i-a venit mintea la cap, și recunoaște că ar fi trebuit să încaseze mai multe băți. Buna mătușă nu-i mai apare în chip de balaur, ci în cel al unei zâne, care voia să modeleze cu bățul forma lui umană exterioară, ca să-i facă fericit interiorul. Această convingere i-a trezit sentimentul recunoștinței, precum și ideea de a cerceta dacă mătușa mai este în viață. Dacă a murit, trebuie să trăiască urmașii, pentru că pe lângă nepot, mai avea și copiii ei, pe care i-a educat la fel, și acum merită să fie oameni fericiți. Acest noroc vrem să l-il dăruim. Dacă o găsim, mătușa va primi banii noștri, adică și pe ai mei, căci n-am nevoie de ei, și e totuna dacă e mătușa mea sau a lui. Acum, *meș-șurs*, știi de ce ne găsiți aici, la hotarul dintre Est și Vest. Vrem să o vizităm pe zâna cea bună a lui Pitt Holbers, și neputând apărea în ochii unei asemenea ființe așa cum umblăm în pădurile seculare, am lepădat *leggings*-urile și peticitele noastre haine vânătorești și am îmbrăcat aceste frumoase costume verzi, pentru că ne amintesc de culoarea preriei și de verdele desișurilor.

— Și dacă nu găsiți mătușa, *sir*? întrebă Trescow.

— Atunci îi căutăm copiii și le dăm lor banii.

— Și dacă și ăștia au murit?

— Să moară? Prostii! Copiii crescuți după astfel de principii sunt căliți pentru viață și nu mor așa ușor.

— Și banii îi aveți la dumneavoastră?

— *Yes*.

— Dar fără îndoială că-s puși bine, mister Hammerdull? Întreb asta întrucât știu că există *westman*-i care manifestă, de obicei, o uluitoare nepăsare în legătură cu păstrarea banilor.

— Nepăsare sau nu, e totuna; noi i-am pus așa de bine încât nici cel mai abil hoț nu ar putea să dea de ei.

Dick și Pitt Holbers aveau agățate de umăr câte o geantă verde-gălbuie, și Dick, bătând cu palma peste ea, zise:

— Îi purtăm mereu cu noi, aici în gentile astea, pe care noaptea le punem sub cap. Am preschimbat averea noastră în frumoase cecuri bune, în hârtii de valoare, eliberate de „Grey & Wood” din Little Rock, pentru care orice bancă îți eliberează suma corespunzătoare. Ia, uitați-vă aici!

Auzindu-i pomenind de firma „Grey & Wood” din Little Rock, mă gândii, fără să vreau, la „general”, care prezentase în cursul dimineții, la banca „Wallace et Comp”, un cec de la banca amintită. Dick Hammerdull deschise geanta, băgă mâna și scoase un portofel din piele, pe care îl descuie cu o cheiță.

— Banii stau aici, *meș-șurs*, spuse el, de două ori închiși în două genți, așa că nimeni nu poate să ajungă la ei. Dacă cecurile astea...

Se opri în mijlocul frazei. Cuvântul nu numai că nu-i ieșise din gură, dar îi rămase undeva în fundul gâtului. Voise să scoată niște cecuri din portofel, ca să le arate tuturor. De la distanță văzui că ținea în mână un pachet mic, de culoare deschisă. Fața lui exprima mirare, ba chiar consternare.

— Cei asta? Întrebă el. Ieri, când am avut cecurile în mână, le-am învelit oare în hârtie de ziar? Poate că știi tu ceva, Pitt Holbers?

— Nu știu nimic despre nici un ziar, răspunse Pitt.

— Nici eu; și totuși aici e un pachet învelit în hârtie de ziar. Curios, foarte curios!

Desfăcu hârtia și, pălind, exclamă speriat:

— Ei, drăcia dracului! Unde-s cecurile? Căută apoi și în celelalte despărțituri ale genții: erau goale. Au dispărut cecurile! Nu sunt aici... nici aici... și nici aici nu-s. Ia vezi, unde sunt ale tale, Pitt Holbers, bătrâne *raccoon*. Sper ca tu să le mai ai!

Holbers își deschise geanta, zicând:

— Dacă tu crezi că au dispărut, dragă Dick, nu știu cum s-ar fi putut întâmpla așa ceva.

Se dovedi imediat că și cecurile lui dispăruseră.

Cei doi *westman*-i săriseră în picioare și se priveau aiuriți.

Fața, și așa îngustă a lui Pitt Holbers, se mai lungi încă pe jumătate, iar Dick Hammerdull, după ultimele cuvinte, rămase cu gura căscată, uitând s-o mai închidă.

Toți cei de față, nu numai cei de la masa lor, împărtășiră părerea că fuseseră prădați, căci tuturor, chiar și mie, ne era clar că e vorba de un furt; ba mai mult puteam să ghicesc cine este hoțul. Cu toții îi asaltau cu întrebări pe Hammerdull și Holbers, la care nici nu putură răspunde, până ce Trescow interveni în această hărmălaie, strigând cu glas tare:

— Liniște, *gents*! Cu gălăgia asta nu dobândim nimic. Treaba trebuie începută altfel. Fiind de competența mea, te rog, mister Hammerdull, să-mi răspunzi liniștit și cu chibzuință la unele întrebări. Ești sigur că hârtiile de valoare s-au aflat în geanta asta?

— La fel de sigur pe cât sunt de convins că mă cheamă Dick Hammerdull!

— Și ziarul ăsta nu era în ea?

— Nu.

— Înseamnă că hoțul a scos hârtiile de valoare și a pus în schimb uri ziar împăturit, ca să vă țină cât mai mult sub impresia că cecurile sunt la locul lor. Portofelul era la fel de

umflat ca și înainte și, dacă l-ați fi luat în mână, puteați să credeți că nu a fost deschis. Dar cine e hoțul?

— Da... cine... e... hoțul? zise tărăgănat Hammerdull, extrem de agitat. Habar n-am; nici măcar atâtica. Dar tu, Pitt?

— Nici eu, dragă Dick, răspunse Holbers.

— Trebuie să căutăm hoțul, fu de părere Trescow. Există cineva care să fi știut că aveți bani sau obiecte de valoare în geantă?

— Absolut nimeni, mârâi grăsanul.

— De când se află hârtiile în geantă?

— De alaltăieri.

— Când ați deschis ultimă dată portofelele?

— Aseară, când ne-am culcat, și atunci hârtiile erau la locul lor.

— Unde ați înnoptat?

— În *Boardinghouse*-ul ^[8] lui Hilley, de pe Waterstreet.

— Hotelierul acesta e un om cinstit, el nu poate fi bănuț. Dar el n-are camere separate, ci numai un dormitor comun, mare.

— Da, acolo se aflau și paturile noastre.

— Aha, și acolo v-ați deschis portofelele.

— Nu în dormitor, ci jos, în saloon.

— Și va văzut cineva?

— Nu. În momentul acela eram singurii clienți și nu a fost nimeni care să fi văzut ce făceam. Pe urmă, am mers la culcare și am pus geantele sub pernă.

— Așa. Hm! Nici un indiciu. Trebuie să mergem repede la Hilley, să văd încăperile și să caut alte puncte de reper. Hai, să ne grăbim, mister Hammerdull și mister Holbers!

Atunci, fără să mă ridic de la locul meu și în timp ce ceilalți clienți se înghesuiau în jurul mesei lor, interveni și eu:

— Pentru Dumnezeu, rămâneți aici, mister Trescow! Acolo nu mai găsiți nici un hoț!

Toți își întoarseră privirea spre mine, în timp ce Trescow întrebă repede:

— Cine spune asta? Ah, dumneavoastră? Cum ați ajuns la această concluzie? Sunteți jurist sau polițist?

— Nicidecum, dar cred că nu trebuie să fii așa ceva ca să știi cum să te apuci de treabă. Permiteți-mi să pun eu acum câteva întrebări lui mister Hammerdull și mister Holbers!

M-am ridicat de pe scaun și porni spre masa cea lungă. Cei doi, despre care am pomenit deja, putură să mă vadă, cu toate că erau înconjurați din toate părțile de atâtea persoane. Se produse ceea ce mă așteptam. Dick Hammerdull, cu degetul arătător de la ambele mâini îndreptat spre mine, strigă:

— *Heavens!* Pe cine văd aici? E posibil, sau mă înșeală vederea? Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, îl vezi pe acest gentleman?

— Hm, dacă tu crezi că-l văd, atunci ai nimerit-o bine, dragă Dick, răspunse lunganul, radiind de bucurie.

— *Welcome, welcome*, mister Shatterhand! Ce surpriză și ce bucurie să vă vedem aici! Acum ați sosit?

— Nu. Eram deja aici când ați venit voi. Intenționat m-am întors cu fața în așa fel încât să nu mă puteți recunoaște imediat.

— Deci, ați auzit totul și știți că am fost jefuiți?

— Desigur. Și sper chiar să vă pot ajuta.

În saloon, o dată cu pronunțarea numelui meu, se lăsă o liniște adâncă. Retrăgându-se de lângă masă ca să mă pot apropia, oamenii aflați în jur mă priveau cu curiozitate. Atunci hangița se strecură printre ei și-mi întinse amândouă mâinile, strigând:

— Sunteți Old Shatterhand, chiar Old Shatterhand? Bine ați venit, *sir*, de mii de ori bine ați venit! Pentru casa mea e o zi memorabilă, și o să mi-o însemn. Auziți, oameni buni, Old Shatterhand stă deja de ieri la mine și eu n-am știut. De fapt, aseară, când i-a obligat pe cei șase scandalagii s-o ia

frumușel din loc, ne-am fi putut gândi cine este! Acum însă așa vrea...

— Mai târziu, mamă Thick, o rugai eu, întrerupând-o. Deocamdată vreau să spun că-mi place aici și că sunt mulțumit de dumneata, mai târziu o să aflați de la mine tot ce vreți. Dar acum trebuie să ne ocupăm de furtul banilor. Deci, Dick Hammerdull, hârtiile care vi s-au furat le-ați pus alaltăieri în portmoneele voastre?

— Da, răspunse Dick. Chiar alaltăieri le-am cumpărat aici.

— Și când le-ați pus în portmonee?

— Chiar în magazin.

— Ați fost singurii cumpărători din magazin?

— Nu. După noi a mai venit un bărbat, care voia să cumpere nu știu ce. Portvizitele noastre i-au plăcut așa de mult încât a cumpărat și el două exact ca ale noastre.

— Observase că puseserăți hârtiile în portmonee?

— Da.

— Știa ce fel de hârtii sunt?

— De știut nu a știut, dar dacă a bănuț, asta nu putem ști, nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Dacă tu crezi că nu putea ști, n-ai dreptate, dragă Dick; răspunse Pitt, contrazicându-l de astă dată.

— N-am dreptate? Cum adică?

— Pentru că tu însuți ai vorbit de hârtii.

— Eu? Nu-i adevărat, n-am schimbat nici un cuvânt cu acel om.

— Cu vânzătorul, însă, da; în timp ce băgai hârtiile, i-ai spus că astfel de portmonee sunt foarte potrivite pentru păstrarea unor cecuri de o valoare așa de mare.

— Ce imprudență! intervenii eu din nou. Omul cumpărase portmoneele înainte de a fi auzit discuția voastră?

— Nu, le-a cumpărat după aia, răspunse Holbers.

— Și cine a plecat primul din prăvălie, el sau voi?

— Noi.

— Nu ați observat cumva dacă a venit după voi?

— Nu.

— După aceea, totuși, presupun că v-a urmărit, bineînțeles pe ascuns, vrând să vadă unde stați.

Acum Dick Hammerdull interveni repede și cu ardoare:

— Unde am stat sau nu, e totuna; dar și el era acolo.

— În *Boardinghouse*-ul, adică în hanul vostru?

— Da. Locuia tot acolo.

— Dormea în același dormitor cu voi?

— Firește, fiindcă altul nici nu există.

— Atunci el este hoțul. Nici unul dintre portofelele care sunt la voi nu este al vostru.

— Nu? Întrebă Dick, în timp ce expresia lui șireată se transformă în contrariul.

— Nu; sunt cele cumpărate de omul acela. A pus în ele ziare și, probabil, pe când voi dormeați, el le-a schimbat pur și simplu cu ale voastre.

— Ah... ! Înseamnă că a procedat foarte iscusit, banditul!

— Fără îndoială. Trebuie să fie un hoț de buzunare cu multă îndemânare, căci nu-i ușor să scoți niște portmonee de sub perna unor *westman*-i experimentați, care au un somn ca de iepure.

— În această privință, *sir*, n-aveți dreptate. N-am dormit ca iepurii, ci buștean. Aerul îmbâcsit din încăpere și mirosul de ulei erau groaznice. Eram ca amețiți.

— În felul acesta furtul s-a săvârșit și mai ușor. Îi știți cumva numele individului?

— Nu.

— Îl putem afla la hotel, interveni Trescow.

— Probabil că nu, răspunsei eu. Ca polițist, știți mai bine că, în mod sigur, s-a folosit de un nume fals. Așa că n-avem nici un folos ca să știm ce nume și-a luat.

— Dar e un punct de reper pentru a porni să-l căutăm.

— Credeți cumva că se mai află aici, în Jefferson City, mister Trescow?

— Nu. O să mă duc să anunț imediat poliția și...

— La poliție nici să nu vă gândiți, îi zisei eu. Păgubașii n-au de ce să se aștepte la vreun ajutor de la polițiști.

— Poate că totuși...

— În nici un caz. Dacă noi nu găsim soluția, poliția cu atât mai puțin. Să chibzuim. Dar nu aici, unde e prea multă gălăgie. Să mergem în încăperea cea mică! Mama Thick să ne aducă paharele acolo.

Trescow, Hammerdull, Holbers și cu mine intrarăm într-o cameră mai mică de alături. Nu voiam ca ceilalți să audă ce discutăm; putea să fie de față și vreo persoană dubioasă, care să ne strice toate socotelile. Dar nici unul nu se pregătea să ne urmeze.

Aflându-ne laolaltă, fără să fim deranjați sau auziți, declarai pe șleau:

— *Meș-șurs*, îl cunosc pe hoț și v-am chemat aici pentru că vreau să vă spun cine este. Nimeni în afară de noi nu trebuie să afle numele lui, pentru că e posibil să fie cineva care să-l prevină. Să știți că întâmplător l-am văzut pe individ când a schimbat unul din cecuri în bani. Erau cinci mii de dolari?

— Cum? Chiar cinci mii de dolari? exclamă supărat Dick Hammerdull. Dracul să-l călărească pe bandit dacă ne scutură de această sumă înainte de a-l prinde. Cum îl cheamă?

— Probabil că și-a luat fel de fel de nume. Eu l-am cunoscut sub numele de Douglas.

— Douglas? interveni Trescow. Numele mi-e cunoscut. Ei, dacă acest Douglas ar fi cel pe care-l caut!

— Căutați un om cu acest nume? îl întrebai.

— Da. Adică acesta era unul din numeroasele nume pe care și le-a luat. Deoarece l-ați văzut, puteți, desigur, să mi-l descrieți, *sir*.

— Chiar foarte bine. Două zile am fost împreună. I-am făcut o descriere a „generalului”.

— El e! E chiar el, exclamă Trescow. Pot să vă împărtășesc în mod confidențial că am venit aici, în

Jefferson City, ca să-l prind. Am aflat că are intenția să vină încoace. Unde l-ați cunoscut, mister Shatterhand?

— În Llano Estacado. Și acolo, prima lui ispravă a fost un furt.

Le povestii pe scurt întâmplarea.

— Numai cincizeci de lovituri a primit? întrebă Trescow cu părere de rău. Merita mai mult. Nici nu vă puteți închipui câte are pe conștiință. Nu trebuie să-l scap, trebuie neapărat să-l prind.

— Nu e nevoie să vă obosiți, *sir*. I-am și dat de urmă.

— Și încotro duce urma aceea?

— Departe de aici! Atât de departe, încât s-ar putea să renunțați să o urmați.

— Nici nu mă gândesc. Pe piratul acela l-am urmărit traversând tot globul. N-am să fac mai puțin ca să-l prind pe „general”. Spuneți-mi, deci, unde vrea să meargă?

— Sus, în Rocky Mountains ^[9].

— E posibil? Cu atâta bănet în buzunare?

— Desigur. Omul e prea deștept ca să rămână în statele din est, să-și cheltuiască banii și să fie prins între timp.

— Dar Munții Stâncoși se întind de-a lungul întregului teritoriu al Statelor Unite. Cunoașteți exact locul unde se duce?

— Da, și-l cunoașteți și dumneavoastră.

— Eu? mă întrebă el mirat. De la cine să fi aflat de acest loc?

— De la omul care mi l-a spus și mie, și anume de la Toby Spencer.

— Spencer... Spencer... cine-i ăsta... aha, vă referiți la bădăranul acela pe care l-ați poftit atât de politicoși ieri să iasă afară?

— Da. Ați auzit ce a vorbit cu mine? Mi-a făcut o ofertă.

— Să mergeți cu el la Parcul Saint Louis?

— Da. Acolo merge și „generalul”.

— Așa v-a spus Spencer?

— N-ați reținut acest lucru?

— Nu știu să fi auzit de „general”. Probabil că, în acel moment, m-a determinat ceva să nu mai fiu atent la discuția dumneavoastră. Vasăzică, vrea și „generalul” să meargă acolo?

— Da. E chiar șeful acestor indivizi, care se pare că vor să se organizeze într-o bandă de tâlhari. Vreți să urmăriți astfel de oameni și vă încumetați să vă apropiați de ei, mister Trescow?

— Nimic nu mă poate speria ca să-l prind pe „general”.

— Înseamnă că, în afară de ceea ce știu eu, e vorba de un bandit renumit?

— Da, așa e. Aș putea povesti multe despre el, dar nu acum și nu aici; nici nu avem timp pentru așa ceva.

— Gândiți-vă, însă, ce înseamnă un drum până sus, în Parc. Trebuie să treceți prin teritoriul indienilor osagi!

— N-au ce să-mi facă!

— Credeți? De curând sau răsculat din nou. Fac parte din triburile sioux, și ce înseamnă asta v-au dovedit-o atunci ogellallașii. Și încă o întrebare: aveți însoțitori?

— Hm. Sunt singur, cred, însă, că pot conta pe mister Hammerdull și mister Holbers.

— Și de ce pe noi? întrebă Dick.

— Pentru că are la el banii dumneavoastră. Sau vreți să-i lăsați lui, *sir*?

— Nici nu ne gândim. Dacă ar fi ai noștri, treacă-meargă, dar banii aparțin mătușii lui Pitt Holbers, și de aceea trebuie să-i luăm înapoi.

— Deci, avem același scop și același țel și cred că n-o să mă lăsați să plec singur ca să vă apăr interesele.

— Scop încolo, scop înapoi, venim cu dumneata și gata.

— Bine. Vasăzică suntem trei, și deci am o speranță întreită să-l prind pe acest „general”.

— Întreita sau nu, e totuna; dar dacă pun mâna pe el, nu mai scapă. Ești de acord, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Dacă vrei, dragă Dick, mergem și noi, ne luăm banii înapoi și-i tragem o bătaie bună; pe urmă îl predăm lui mister Trescow, care n-are decât să-i aleagă o spânzurătoare cât mai frumoasă. Noi trei o pornim împreună. Dar când?

— Să ne mai sfătuim. Poate că ne dă mister Shatterhand un sfat bun, spuse Trescow.

— Cu plăcere, răspunsei eu. Și anume, să nu plecați numai dumneavoastră trei, luați-mă și pe mine, mister Trescow.

— Pe dumneavoastră? întrebă el tresărind. Vreți într-adevăr să veniți cu noi?

— Desigur. Și o să ne însoțească și Winnetou.

— Oh, Winnetou! E și el aici, în Jefferson?

— Nu, dar e în apropiere.

— Și credeți că o să ni se alăture?

— Asta e absolut sigur. Aici voiam numai să ne interesăm de cineva, ca apoi să-l căutăm, dacă nu e prea departe. Am aflat că a plecat sus, în Colorado și ne ducem după el. Deci, avem același drum și nu trebuie să vă gândiți că facem vreun sacrificiu.

— Chiar dacă nu vrem să spunem că e un sacrificiu, ne faceți totuși un mare serviciu. Deci suntem cinci persoane.

— Iar mai târziu vom fi șase.

— Șase? Cine-i al șaselea?

— Cel despre care m-am interesat aici. Și dacă ați auzit de numele lui, o să ziceți că tovărășia lui e binevenită. E vorba de Old Surehand.

— Cum? Old Surehand? Acum n-are decât să fugă unde o vrea acest „general”, că tot o să-l găsim. Spune, nu te bucură să-i avem pe acești trei oameni cu noi, Dick Hammerdull?

— Dacă mă bucur sau nu, e totuna, dar sunt foarte încântat să am posibilitatea să fiu într-o asemenea societate. Ce zici de asta, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Dacă tu crezi că pentru noi e o cinste, atunci sunt de acord, dragă Dick, și propun să nu mai pierdem prea mult timp în acest cuib, care se cheamă Jefferson City.

Bunul de Pitt Holbers obișnuia să vorbească numai când era întrebat de al său „drag Dick” și atunci numai ca să-l aprobe. De rândul ăsta se avântă și făcu chiar o propunere. Răspunsei:

— În nici un caz n-o să ne mai pierdem vremea aici, dar nici n-o să neglijăm ceea ce trebuie făcut. Înainte de toate e vorba de cai. Voiați să mergeți în Est, prin urmare, probabil că nu aveți caii cu voi.

— Să n-avem caii cu noi? Nu-l cunoașteți pe Dick Hammerdull, mister Shatterhand! Doar în clipa morții s-ar despărți de buna s-a iapă bătrână. Calul e cu mine, iar Pitt îl are și el pe al lui. Voiam să-i lăsăm aici undeva, în îngrijire, și să-i luăm la întoarcere. Acum nu mai e nevoie să-i lăsăm.

— Bine. Amândoi aveți caii voștri. Dar cu îmbrăcămintea voastră de vânători cum e?

— I-am făcut vânt, așa că plecăm cum suntem.

— Vă luați și umbrelele? îl întrebai în glumă.

— Din moment ce le-am plătit, sigur că le luăm cu noi, și pentru că ceea ce am plătit e al meu, și ceea ce e al meu pot să iau cu mine, fără ca poliția să aibă dreptul să se amestece.

— *Well!* Și armele?

— Le avem la han.

— Cum s-ar zice, totul e în ordine. Dar dumneavoastră, mister Trescow?

— Eu am doar un revolver, tot restul trebuie să mi-l procur. Vreți să mă ajutați?

— Cu plăcere. Pușcă și muniții să vă cumpărați aici, calul, însă, abia la Kansas City sau la Topeca.

— Mergem într-acolo?

— Da. De aici nu plecăm călare, ci cu vaporul. În primul rând, ajungem mai repede, și, în al doilea rând, în acest fel

ne cruțăm caii. Dacă Old Surehand procedează inteligent, atunci s-a dus în sus, pe Republican River, pe care vrem să-l urmăm și noi. Pentru un asemenea drum călare ai nevoie de cai buni.

— Știți când pleacă vaporul de aici?

— Cred că mâine după-amiază. Așa că avem toată dimineața pentru cumpărăturile necesare. Dar trebuie să mai aflăm unele lucruri, fără să așteptăm până mâine.

— Și anume ce?

— Că „generalul” a plecat, e sigur, de aceea nu mai trebuie să ne obosim să-l căutăm. Dar ar fi bine să aflăm când și pe ce cale au părăsit sau vor să părăsească orașul Toby Spencer și cei cinci fărtați ai lui.

— Asta pot să vă spun eu, *sir*. Au plecat cu trenul de la ora două.

— Așa! Vasăzică au plecat cu trenul. Au plecat la Saint Louis?

— Da, cu trenul de Missouri, spre Saint Louis. Ați crezut că pleacă împreună cu „generalul”?

— Da, întocmai!

— *Sir*, dar ceva nu se potrivește. „Generalul” vrea să ajungă sus, în Parc, deci în Vest, în timp ce cei șase au plecat spre Est.

— Desigur. Apoi se vor întoarce puțin, ca după aceea să înainteze mai repede. E limpede că de la Saint Louis o să vrea să ajungă la Kansas cu trenul.

— Ei, drăcie! Și unde au să se întâlnească atunci cu „generalul”?

— Sunt de pe acum împreună.

— Cum? Credeți că... a plecat cu ei?

— Da. De fapt, unde l-ați văzut pe acest Toby Spencer?

— La gară. Stătea împreună cu cei cinci, haidamaci ai lui într-un compartiment. Se pare că m-au recunoscut de aseară, pentru că rânjeau la mine de la fereastra vagonului.

— Dar unul s-a ferit să privească pe fereastră și să vă râdă în față.

— Vă referiți la „general”?

— Da. Sunt convins că a plecat împreună cu ei, mister Trescow.

— Dacă-i așa, înseamnă că aici l-am căuta degeaba, iar când a plecat am stat numai la câțiva pași de ușa vagonului în care era.

— Întocmai!

— Să înnebunești, nu alta! Dar greșeala poate fi îndreptată, dacă schimbăm planul.

— Cum?

— În loc să plecăm cu vaporul, mergem încă în noaptea asta la Saint Louis.

— Nu sunt de aceeași părere. Aș renunța la tren măcar din cauza cailor. Apoi nici Winnetou nu este aici și trebuie să trimit un sol care să-l cheme. În al treilea rând, este foarte posibil ca indivizii noștri, dintr-un motiv oarecare, să rămână la Saint Louis și să nu plece imediat mai departe. Atunci ne-am pomeni înaintea lor și n-am mai ști încotro s-o luăm.

— Asta-i adevărat!

— Deci recunoașteți și dumneavoastră că am putea da greș în intenția noastră de a-i captura. Nu, dacă vrem să-i prindem, trebuie să-i avem înaintea noastră. Mergând pe urmele lor, nu ne putem rătăci. Sunteți de acord, *meș-șurs*?

— Da, răspunse Trescow.

— De acord sau nu, e totuna, declară Dick Hammerdull, dar vom proceda exact așa cum ați spus dumneavoastră. Decât să ne luăm după capetele noastre proaste, e mai bine să urmăm sfaturile dumneavoastră. Ce părere ai Pitt Holbers, *racoon* bătrân?

Acesta răspunse în felul lui sec:

— Dacă tu crezi că ești un prostănac, n-am nimic contra, dragă Dick.

— Ce neghiobie! N-am vorbit de capul meu, ci despre ale noastre.

— Atunci ai făcut foarte rău! Cum poți vorbi despre un cap care nu-ți aparține ție, ci mie? Eu nu mi-aș permite niciodată să spun ceva despre capul tău prost; tu însă ai spus-o singur, și probabil că știi mai bine decât mine, dragă Dick.

— Că-ți sunt sau nu drag e totuna, dar dacă mă jignești, n-o să mai rămân „dragul tău Dick”. Acum, mister Shatterhand, spuneți-ne dacă noi doi mai avem astăzi ceva de făcut.

— Nu prea. Tot ce mai am să vă spun este să veniți mâine de dimineață cu caii la debarcader. Da, era să uit ceva important: din moment ce ați fost jefuiți, înseamnă că nu mai aveți bani!

— Vreți să ne împrumutați dumneavoastră, *sir*?

— Cu plăcere.

— Mulțumesc. Dar putem să vă împrumutăm și noi, dacă aveți nevoie. Vă pun la dispoziție această pungă și m-aș simți chiar onorat dacă ați fi atât de bun să o primiți drept cadou din partea mea.

Zicând aceste cuvinte, scoase din buzunar o pungă mare de piele, și o aruncă pe masă, făcând-o să scoată un clinchet metalic; era plină cu aur.

— Dacă aș lua-o eu, n-ai mai avea dumneata nimic, răspunsei.

— Nici o pagubă, căci Pitt Holbers are un săculeț de piele la fel de mare și la fel de plin. Am fost deștepți și numai hârtiile le-am băgat în portofele. Câteva mii de dolari le-am schimbat în monede de aur, pe care le-am băgat în săculețele astea. Așa că putem achita tot ce avem nevoie. Acum, însă, am face bine să ne odihnim, căci de aici până în Kansas City n-o să prea putem dormi. Se știe doar că pe vapor nu poți închide un ochi. Vino, Pitt Holbers, *racoona* bătrân! Sau mai ai chef să rămâi?

— Am! Dacă mă gândesc bine, berea care curge din butoi aici la mama Thick e un lichid în care n-o să ne prea

scăldăm acolo sus, în Munții Stâncoși. Sau ține nu-ți place, dragă Dick?

— Dacă îmi place sau nu, e totuna; dar e o băutură minunată, și dacă ai chef să rămâi, n-o să te abandonez, mai ales că am vorbit și de plecarea la culcare numai ca să nu pleci, deoarece mie încă mi-e sete.

Așa că rămaseră locului, iar eu și Trescow n-am fost chiar atât de inumani să-i lăsăm singuri în acea încăpere atât de plăcută. Se iscă o discuție destul de vie, hazul celor doi vânători făcându-mi multă plăcere. Cu toate că fuseseră jefuiți, acești oameni, cărora în Vest li se spunea cei doi „*Toasts* întorși”, erau ineputabili în vorbăria lor veselă și plină de umor. În Vestul Sălbatic, *toast* se cheamă două felii de pâine prăjită, date cu unt și puse una peste alta cu partea unsă; și pentru că Hammerdull și Holbers obișnuiau când luptau să stea spate în spate, ca să se acopere reciproc, primiseră porecla de „toști întoarse”.

Faptul că i-am întâlnit mi-a făcut mare plăcere. Dick cel vesel și Pitt cel sec erau doi însoțitori a căror tovarășie nu putea fi plicticoasă, și întrucât erau doi *westman*-i cu mult mai buni decât Sam Parker și Jos Hawley, de exemplu, nu trebuia nici să mă tem că o să-mi strice buna dispoziție prin vreo gafă. Trescow, fără să fie un *westman*, era un gentleman cu spirit și experiență, om priceput și totuși modest. Era de așteptat că o să ne înțelegem foarte bine.

Mama Thick îmi făcu rost de un sol priceput, pe care îl trimisei la Winnetou. Omul acesta mersese atât de repede, încât dimineața, în timp ce-mi luam cafeaua sus în camera mea, căpetenia apașilor sosise în fața barului. Firește, adusese și calul meu. În sinea mea mă bucuram de privirile respectuoase și admirative cu care cei prezenți se uitau la Winnetou, și pentru felul atent în care a fost servit de mama Thick, cu toate că nu ceruse decât un pahar cu apă.

Îi povestii ce s-a întâmplat și de ce l-am chemat. Winnetou îl recunoscuse imediat pe Trescow, dar se pare că-și aminti de greșelile săvârșite în trecut, pentru că îi zise:

— Deadly-gun era șeful care comanda albiei, de aceea Winnetou, în clipa în care a pășit în *hide-spot*, nu a mai dat nici un ordin, călăuzindu-se după el. Nici fratele Old Shatterhand nu era de față. Acum o să fie altfel; o să evităm orice greșeală și o să se verse mai puțin sânge. În ce direcție a plecat Old Surehand?

— Nu știu, dar am să aflu când am să mă duc la Wallace, să-mi iau rămas-bun.

Dar mai întâi îl ajutai pe Trescow să-și facă cumpărăturile. Nu se prea pricepea la puști și sunt sigur că ar fi fost înșelat cu vreo flintă, pe cât de lucie, pe atât de nefolositoare. Și mie mi-a fost greu cândva să descopăr în praful de pușcă ce mi se oferise un conținut de cel puțin douăzeci la sută cenușă sau rumeguș.

Terminând cumpărăturile, mă dusei la bancher, să-i spun că sunt pe cale să părăsesc orașul. Despre „general” și evenimentele din seara trecută nu pomenii nimic, deoarece nu aveam nici un motiv s-o fac; dacă nu ești obligat sau când crezi că nu trebuie să spui ceva, e mai bine să taci. Deodată îmi veni în minte întrebarea pe care trebuia să i-o pun:

— Știți că la Fortul Terret, Old Surehand a fost însoțit de tânăra căpetenie a comanșilor, Apanatșca?

— Da, mi-a povestit, răspunse Wallace.

— Și ce s-a întâmplat cu indianul? S-a despărțit de Old Surehand?

— De la Fortul Terret au plecat împreună la Rio Pecos, unde Apanatșca și-a luat rămas-bun, întorcându-se la tribul său.

— Bun. Dar știți cumva în ce direcție a pornit-o Old Surehand?

— A plecat cu vaporul până la Topeca, apoi călare, pe Republican River, în sus.

— Mi-am închipuit. Ce fel de cal are?

— A plecat pe calul pe care i l-ați dăruit dumneavoastră.

— Înseamnă că are un cal bun. Sper să-i găsesc urma cât mai curând.

— În această privință pot să vă dau un indiciu. Când ajungeți la Topeca, duceți-vă la birtul lui Peter Lebrun, unde cu siguranță că s-a oprit. Îl cunoaște pe hangiu. Pe urmă, pe malul drept al Republican River-ului, la două zile de mers călare în susul apei, există o fermă, situată în mijlocul unor terenuri întinse. Fermierul are mari cirezi de vite și herghelii de cai. Îl cheamă Fenner, și Old Surehand obișnuiește întotdeauna să-l viziteze când trece prin partea locului. Din păcate, alte puncte de orientare nu pot să vă dau, mister Shatterhand.

— Nici nu-i nevoie. Ceea ce mi-ați spus, îmi ajunge să mă orientez. Sper să-l întâlnesc pe prietenul Surehand.

Plecai de la bancă.

Sosind vremea de plecare la debarcader, o întrebai pe mama Thick cât îi datorez; se simți atât de ofensată de „gafa mea”, încât fu aproape gata să izbucnească în plâns. Declară că e o jignire extraordinară să i se dea bani pentru faptul că ar fi avut prilejul să-l găzduiască pe Old Shatterhand. Eu, la rândul meu, făcui observația că mă consider musafir numai atunci când sunt invitat, și că, potrivit caracterului meu, nu vreau să primesc pe degeaba ceea ce eu am comandat și consumat, și de aceea aș dori să plătesc. Recunosc apoi că am și eu dreptate, propunându-mi următoarea înțelegere, destul de surprinzătoare:

— Ei bine, dumneavoastră vreți neapărat să-mi dați ceva, iar eu nu vreau să-mi plătiți; așa că dați-mi ceva, dar nu bani!

— Și anume, ce?

— Ceva care să păstrez cu sfințenie toată viața, ca amintire de la Old Shatterhand, ceva mai presus de bani și anume, o buclă din părul dumneavoastră.

Mă dădui pur și simplu câțiva pași înapoi.

— O b...buclă... de... la... mine...? Am auzit bine? Te-am înțeles exact, mamă Thick?

— Da, da, *sir*, m-ați înțeles foarte bine. Vă rog să-mi dați o buclă din părul dumneavoastră.

În ciuda acestei confirmări, îmi venea greu să cred. O buclă din părul meu! Îmi venea să râd. Trebuie spus că am un păr des ca o pădure seculară. Pe cât de des mi-e părul, pe atât de gros și de tare e fiecare fir. Iar femeia aceasta cumsecade îmi cerea o „buclă”! Dacă ar fi zis măcar o șuviță! Interpretând mirarea mea drept aprobare, fugi să aducă foarfeca.

— Îmi dați voie? întrebă ea, căutând cu privirea locul de pe capul meu de unde să taie o „buclă”.

— Ei, dacă vorbești serios, mamă Thick, ia ce vrei. Aplecai capul, și bătrâna — căci avea peste șaizeci de ani — dornică de o „buclă”, își plimbă degetele peste creștetul meu. Descoperi locul unde podoaba mea capilară era mai deasă, înfipse foarfeca aproape de rădăcină și... harș! Se auzi un sunet de parcă ar fi tăiat fire de sticlă, și „bucla” mult dorită era în mâna ei. Ridicând-o triumfătoare în fața mea, zise:

— Vă mulțumesc din inimă, mister Shatterhand! Bucla asta o să ajungă într-un medalion și o s-o arăt fiecărui musafir care ar vrea s-o vadă.

Fața îi radia de bucurie, dar nu și a mea, pentru că ce ținea în mână nu era o „buclă”, și nici o șuviță, ci un asemenea smoc de păr, încât ar fi ajuns pentru o bidinea bunicică. S-o pună în medalion! Ce expresie delicată! Dacă ar fi vrut să bage acest smoc de păr într-o cutie mare de conserve, ar fi umplut-o astfel încât n-ar mai fi rămas loc și pentru altceva! Dusei speriat mâna la locul unde foarfeca făcuse ravagii: era chel, pe o porțiune cam cât o monedă de argint de cinci mărci. Era de speriat această mamă Thick! Mi-am îndesat repede pălăria pe cap și de atunci n-am mai lăsat pe nici o mamă și nici chiar vreo flică să-mi taie o buclă de păr!

După această întâmplare, despărțirea de hangița mea atât de cumsecade îmi deveni mai ușoară decât mi-am

închipuit-o. Urcând pe vapor, căutai un loc ferit, unde să pot întreprinde nestingherit și neobservat de nimeni o cercetare planimetrică privind numărul mai mare sau mai mic de astfel de intervenții cu foarfecă necesare pentru a face din capul unui *westman* războinic un cap chel și pașnic.

Vaporul care ne-a luat la bordul său nu era unul din acele palate plutitoare la care te gândești când e vorba de o călătorie pe Mississippi sau pe Missouri, ci un pachebot greoi și diform, propulsat încet de mașinile lui găfâitoare. Ne-au trebuit cinci zile ca să ajungem la Topeca, unde ne-am interesat de Old Surehand, la birtul lui Peter Lebrun. Trecuse pe acolo cu trei zile înaintea noastră. Găsind un cal bun pentru Trescow, îl cumpărarăm. După aceea, mergând de-a lungul Republican River-ului, ieșirăm în preria „învolburată”, numită așa deoarece partea de est a statului Kansas e foarte deluroasă, oferind o priveliște, cât vezi cu ochii, de valuri după valuri; e ca și cum o mare involburată ar fi încremenit în plină mișcare; de aici provine și expresia „*rolling preerie*”.

A doua zi, spre seară, ajunserăm la ferma lui Fenner. Am dat de ea interesându-ne la numeroșii *cowboy* care păzeau cirezile aflate la pășunat. Fenner, de altfel un om prietenos, ne primi la început bănuitor, dar după ce pomenirăm numele lui Old Surehand ne invită să-i fim oaspeți.

— Nu trebuie să vă mirați, *meș-surs*, că nu v-am invitat imediat, zise el. Aici, pe la țară, trec fel de fel de oameni. Chiar alaltăieri au poposit la mine șapte indivizi, pe care i-am primit cu plăcere, iar dimineață, după ce au plecat, am constatat că-mi lipsesc șapte dintre cei mai buni cai ai mei. Am trimis după ei, dar n-au putut fi ajunși, având un avans prea mare și tocmai pentru că mi-au luat caii cei mai buni.

Făcându-ne o descriere a celor în cauză, ne-am convins că era vorba de „general”, Toby Spencer și de ceilalți cinci. Old Surehand petrecuse și el la fermă o noapte. Ne-am hotărât să facem și noi la fel.

Preferând să stăm în aer liber decât în casă, ni se aduseră scaune și o masă. Ședeam la masă în fața casei, mâncând și discutând, în timp ce, nu departe, caii noștri, cărora le scosesem șeile, pășteau, iar în depărtare vedeam *cowboy* alergând încioace și încolo, adunând cirezile pentru noapte. Dinspre stânga apăru un călăreț, care galopa direct spre fermă; în urma lui fâlfâia ceva alb, ca o coamă. Imediat m-am gândit la Old Wabble.

— Ah, iată-l că vine! zise Fenner. Acum o să cunoașteți un om foarte interesant, care a fost vestit pe vremuri și supranumit *The king of the cowboys*.

— Uff! îi scăpă lui Winnetou.

— L-ați angajat pe acest om la ferma dumneavoastră? întrebai eu.

— Nu. A sosit azi dimineață cu un mic grup de *westman-i*, cu care s-a așezat pentru popas afară, lângă tufișuri, și va pleca mâine dimineață. Are peste nouăzeci de ani, dar călărește, ca un flăcău. Iată-l că a sosit.

Da, sosise. Venise în goana mare până aproape, fără să se uite prea mult la noi, își struni calul, fiind gata să sară jos; abia atunci ne privi drept în față și imediat își băgă înapoi piciorul drept în scara șeii, exclamând:

— *All thousand devils* ^[10]! Old Shatterhand și Winnetou! Mister Fenner, indivizii ăștia rămân azi aici?

— *Yes*, răspunse fermierul mirat.

— Atunci noi plecăm. Unde se află asemenea derbedei, oamenii cinstiți n-au ce căuta. Adio!

Cu o smucitură, întoarse calul și plecă din nou în galop. Fenner fu surprins nu numai de comportarea bătrânului, ci și din cauza numelor pe care le rostise.

— *Sir*, dumneavoastră sunteți Old Shatterhand? Și acest gentleman roșu e Winnetou, căpetenia apașilor?

— Da, mister Fenner.

— De ce nu mi-ați spus imediat? V-aș fi primit cu totul altfel!

— Suntem oameni ca toți oamenii și nu putem să pretindem nimic mai mult decât oricare altul!

— Se poate, dar e treaba mea și nu a dumneavoastră să vă primesc cum îmi place mie. Să-i spun soției ce fel de musafiri are să îngrijească.

Intră în casă. Winnetou privea în direcția în care mai fâlfâia coama lui Old Wabble.

— Avea în priviri ură și dorință de răzbunare, zise el. Old Wabble a zis că pleacă, dar are să se întoarcă la noapte. Winnetou și frații să-i albi trebuie să fie atenți.

Nu terminasem masa, când Fenner ieși din nou din casă. Strângând tot ce era în fața noastră — carne, pâine, farfurii, pe scurt, totul, zise:

— Vă rog, *meș-surs*, faceți o pauză. Soția mea aranjează o altă masă înăuntru. Vă rog să nu mă refuzați și faceți-mi plăcerea să vă pot dovedi cât de mult mă bucur că ați venit!

Nu puteam să-l refuzăm, omul era bine intenționat, așa că îi făcurăm pe plac. Când stăpâna casei ne invită să intrăm, văzurăm ce bunătați e în stare să ofere o fermă situată la o distanță de două zile de mers călare față de cel mai apropiat oraș. Deci, masa începu din nou, într-o nouă ediție, îmbunătățită. Între timp, îi explicarăm gazdei noastre motivul purtării atât de ciudate a lui Old Wabble, povestindu-i cum ne-au furat armele și pedeapsa ce a urmat. Totuși nu putea să înțeleagă înverșunarea bătrânului „rege al *cowboy*-lor”. Old Wabble avea toate motivele să ne fie recunoscător, pentru că am fost foarte indulgenți cu el. Cu toate că participase la furt, conducându-l pe „general” în casa lui Bloody Fox, bătrânul nu primise nici o pedeapsă.

Între timp se întunecase. Îi explicarăm fermierului că suntem îngrijorați din cauza cailor noștri. Ne făcu o propunere:

— Am în spatele casei un șopron, puteți adăposti caii acolo, dacă nu vreți să-i lăsați afară, din cauza lui Old Wabble și a oamenilor săi. De apă și nutreț o să am eu grijă.

Este adevărat că șopronul nu poate fi încuiat, una din laturi fiind deschisă. Dar o să pun de pază un om de încredere.

— În această privință, zisei eu, preferăm să ne bizuim pe noi înșine. Prin urmare, o să stăm de strajă pe rând, câte două ore, la început Pitt Holbers, apoi Dick Hammerdull, după aceea eu și la urmă, Winnetou.

— *Well!* Și o să dormiți în camera de alături, unde o să vi se aștearnă niște locuri bune de dormit. În felul acesta, veți fi la adăpost de un atac perfid. În plus, afară, în câmp, la pășune, am destui *cowboy*, care pot să ia și ei seama.

Deci, caii fură adăpostiți în șopron, iar Pitt Holbers își luă în primire postul. Ceilalți ramaserăm în cameră, în jurul mesei, discutând. Obosiți nu prea eram, iar Fenner ne îndemna mereu la alte și alte povestiri, vrând să afle cât mai multe din întâmplările prin care trecuserăm. El și soția lui se amuzau mai ales de felul hazliu în care pântecosul de Dick își relata diferitele episoade ale vieții sale pline de peripeții.

După două ore, Dick ieși ca să-l schimbe pe Pitt Holbers. Intrând, acesta ne anunță că peste tot e liniște, că nu a văzut sau auzit nimic suspect. Mai trecu o oră, și tocmai povesteam despre o întâmplare veselă petrecută într-un cort al unui lapon, fiind atent numai la fețele pline de veselie ale ascultătorilor mei, când, deodată, Winnetou mă apucă de guler și mă smuci cu toată puterea într-o parte, încât era să cad de pe scaun.

— Uff! O armă, strigă el, arătând spre fereastră.

În timp ce rostea aceste cuvinte, se auzi o împușcătură, iar glonte sparse un geam, înfigându-se într-un stâlp ce susținea tavanul, aflat în spatele meu. Era clar că eu fusesem ținta, iar glonte m-ar fi lovit drept în cap, dacă Winnetou nu m-ar fi smucit într-o parte. Într-o clipă, sării spre ușă cu carabina în mână și ceilalți după mine.

Din prevedere, nu deschisei ușa de tot, ca să nu fiu ținta unui al doilea glonte. O crăpai doar puțin și privii afară. Nu

se putea vedea nimic. Dădui ușa de perete și ieși în curte. Eram numai ochi și urechi.

Atunci auzirăm în spatele casei fornăituri și tropăituri de cai și, totodată, glasul lui Dick Hammerdull, care strigă:

— Ajutor! Caii! Caii!

Sărirăm după primul și cel de-al doilea colț al clădirii, și văzurăm cum niște indivizi se luptau cu caii noștri, care se împotriveau să-i urmeze, ridicându-se în două picioare. Doi călăreți voiau să scape, trecând în goană pe lângă noi.

— Stați! Jos cu voi! strigă Fenner.

Când fusese tras focul de armă asupra mea, Fenner smulsese de pe perete pușca lui cu două țevi, iar acum o îndreptă asupra celor doi călăreți; se auziră două focuri de armă și cei doi se prăbușiră de pe cai. Indivizii care se osteniseră degeaba cu caii noștri, văzându-și intenția zădărnicită, renunțară la ea și o luară la fugă. Trăsesem câteva gloanțe după ei.

— Bine, foarte bine, îl auzirăm din nou pe Dick Hammerdull. Trageți-le câte un plumb bun în cap! Veniți aici repede! Derbedeul nu vrea să stea liniștit.

Răspunzând chemării sale, îl văzurăm ingenuncheat peste cineva care se căznea să se ridice, și pe care îl ținea trântit la pământ cu toate puterile sale. Omul acesta era... bătrânul Wabble.

Fu prins imediat.

— Spune-mi cum s-a întâmplat? îl întrebai eu pe grăsanul care acum stătea în fața mea, răsuflând din greu, din cauza efortului făcut.

— Cum s-a întâmplat, răspunse el, e totuna; dar stăteam culcat în șopron, când deodată mi se păru că aud în spatele șopronului vorbindu-se în șoaptă. Am ieșit să trag cu urechea. Atunci am auzit focul de armă de lângă casă, și după aceea cineva veni în fugă după colțul casei, cu arma în mână. În ciuda întunericii, am văzut clar părul alb al lui Old Wabble, și-l recunoscu; îi sării în spate, doborându-l la pământ și am început să strig după ajutor. Fărtații lui,

care stătuseră după șopron, au sărit să ne fure caii. Armăsarul lui Winnetou și al dumneavoastră, împreună cu iapa mea isteată, nu s-au lăsat ademeniți. Calul lui Pitt Holbers și al lui mister Trescow nu au fost atât de deștepți; doi dintre hoți au încălecat pe ei și tocmai voiau s-o șteargă de aici, când ați venit dumneavoastră și i-ați doborât cu armele. Așa stă treaba. Ce o să se întâmple acum cu bătrânul *king of the cowboys*, care, de fapt, ar trebui numit „regele derbedeilor”?

— Duceți-l înăuntru, în casă, vin și eu imediat!

Focurile de armă atrăseseră pe câțiva dintre *cowboy*-i lui Fenner, cu ajutorul cărora dusei din nou caii în șopron, lăsându-i apoi să-i păzească. După aceea, cercetarăm împrejurimile; hoții pleaseră. Iar cei doi, pe care-i doborâse Fenner de pe cai, erau morți.

Când intrai în casă, Old Wabble stătea legat de stâlpul de susținere în care pătrunsese glonteale său. Departe de a-și coborî privirea, ba dimpotrivă, se uită la mine deschis, obraznic, drept în față. Ce bun și îngăduitor am fost cu el cândva! Îl respectasem pentru vârsta lui înaintată; de rându-l acesta, mi se făcu scârbă de el. Se discutase despre pedeapsa care să i se dea, pentru că, tocmai când intrai eu, Pitt Holbers zise:

— Nu este numai un hoț, ci și un criminal periculos! Trebuie spânzurat!

— A tras asupra lui Old Shatterhand, interveni Winnetou, așa că să spună Old Shatterhand ce să facem cu el.

— Da, e al meu, am să mă ocup eu de el, îl aprobai. Noaptea asta să rămână legat de acest stâlp; mâine dimineată am să vă spun hotărârea mea.

— Spune-o imediat! se stropși la mine mișelul. Trage-mi un glonte în cap, ca pe urmă să ai motiv să te poți văieta și ruga, ca un pastor evlavios, pentru sârmanul meu suflet pierdut.

Îi întorsei spatele, fără să răspund. Fenner ieși să trimită un grup de *cowboy* în urmărirea hoților fugiți. Toată noaptea au cutreierat împrejurimile, dar nu au găsit pe nimeni. Se înțelege că am dormit foarte puțin. Abia se luminează de ziuă că noi ne și părăsirăm culcușurile. Old Wabble arăta destul de vioi; noaptea petrecută legat de stâlp se părea că nu-i pricinuisese nici un rău. Când ne luam micul dejun, privea cu atâta indiferență la noi, ca și când nu ar fi avut nici o vină și ar fi fost și el unul dintre prietenii noștri cei mai buni, ceea ce îl revoltă pe Fenner atât de tare încât exclamă supărat:

— N-am mai întâlnit în viața mea o asemenea obrăznicie! Ori de câte ori venea acest om la mine, îl tratam cu tot respectul, măcar de dragul vârstei lui; acum, însă, sunt și eu de părere că trebuie tratat după legile preriei. Hoții de cai și ucigașii trebuie spânzurați! N-are decât să cadă în groapa în care de mult stă cu un picior.

Atunci bătrânul mârâi la el, ironic:

— N-are de ce să vă pese de groapa mea. Dacă hoitul meu mai rămâne în viață câțiva ani sau dacă va putrezi de pe acum în mormânt, nu-i nici o diferență și puțin îmi pasă!

Pe toți ne revoltară aceste cuvinte.

— Ce om! exclamă Trescow. Merită ștreangul și nimic altceva. Pronunțați sentința, mister Shatterhand! O s-o îndeplinim necondiționat!

— Da, am s-o pronunț, și nu dumneavoastră trebuie s-o îndepliniți, răspunsei eu. Viu sau mort, îi este totuna.

Îl dezlegai de stâlp. Rămase locului, își întinse și îndoi brațele amorțite, privindu-mă întrebător.

— Da, poți pleca, spusei eu.

— Ah, sunt liber?

— Da.

Atunci izbucni într-un râs batjocoritor și zise:

— Exact cum scrie în Biblie; să aduni cărbuni încinși pe capul dușmanului. Sunteți un exemplu de creștin, mister Shatterhand! La mine însă nu se prinde, pentru că astfel de

cărbuni nu mă ard. Poate că e foarte mișcător să poți face pe păstorul mărinimos, care își lasă oițele rele să fugă, dar pe mine nu mă impresionează. La revedere, *meș-șurs!* Dacă o să ne reîntâlnim o s-a fie cu totul altfel decât acum!

Plecă cu capul sus. Cât de curând aveau să se adeverească aceste cuvinte ale lui. Da, când l-am revăzut într-adevăr, cu totul altfel stăteau lucrurile cu el.

2. La copacul cu suliță

Cititorii cărților mele mi-au reproșat deseori că, atunci când am pus mâna pe oameni răi, i-am tratat cu prea multă indulgență, pe oameni care ne-au provocat numai pagube și ne-au dovedit multă dușmănie. De fiecare dată, am privit aceste reproșuri și prin prisma cu care erau gândite, dar întotdeauna am găsit, după cum găsesc și astăzi, că am procedat bine. Între răzbunare și pedeapsă e o mare deosebire. Un om răzbunător nu este un om bun; acțiunile sale sunt nu numai nedemne, dar și condamnabile. El își arogă dreptul, pe care nu-l are, să o ia înaintea justiției umane și divine și, pierzând controlul asupra pasiunilor și îngâmfării sale, dovedește doar propria s-a slăbiciune, demnă de dispreț. Pedepsirea e cu totul altceva; este urmarea pe cât de firească, pe atât de inevitabilă a oricărui fapt condamnat de legi și de glasul conștiinței. Dar nimeni, nici chiar victima, nu are dreptul să se considere chemat a fi judecător, căci, într-unul din cazuri, lucrul acesta poate să fie permis, iar în celălalt se poate transforma într-un act urât de răzbunare. Există vreun om care să nu aibă nici un păcat și de o moralitate atât de desăvârșită încât să se proclame singur judecător al faptelor aproapelui său, fără să aibă împluternicirea puterii publice?

Totodată, trebuie să te ferești să consideri că cel ce săvârșește o greșală, un păcat sau chiar o infracțiune, ar fi singurul vinovat. Trebuie cercetate antecedentele fiecărui fapt reprobabil. Oare omul se naște numai cu defecte fizice și psihice? Nu poate avea și defecte morale? Apoi, gândiți-vă ce forță rezidă în educație! Aici mă refer la educație în sensul ei larg, nu numai la influența părinților, educatorilor și rudelor. Sunt mii și mii de împrejurări ale vieții care au o influență mai profundă și mai de durată asupra omului

decât persoanele care se consideră în mod obișnuit ca fiind educatorii săi. O singură seară petrecută într-un teatru de calitate îndoielnică, citirea unei singure cărți proaste, privirea unui singur tablou imoral, pot provoca putreziciunea întregului, rod al unei bune educații părintești. Cât de multe, chiar enorm de multe păcate nu are această hidră cu milioane de capete, pe care o numim „societate”! Și tocmai această societate asistă cu desfătare la judecată, atunci când cancerul de care suferă izbucnește undeva, într-o singură parte a trupului său. Și cu ce priviri pline de smerenie, cu ce strâmbături din nas și cu ce teamă se feresc să-l atingă pe acel nenorocit care a avut ghinionul ca starea generală proastă să ajungă să se inflameze tocmai la el și să facă puroi!

Dacă cele de mai sus se referă la relațiile din societatea „civilizată”, atunci vederile mele în legătură cu popoarele așa-zise semisălbatic trebuie să fie și mai înțeleghătoare. Omul sălbatic sau sălbătic, care nu cunoaște o adevărată scară a datoriilor morale pentru faptele sale, sau care și-a pierdut această normă, poate fi făcut în și mai mică măsură răspunzător de abaterile sale decât cel ce se împotrivește și cade păcătuind, cu toate că avea la dispoziție toate preceptele morale ale eticii noastre atât de proslăvite. Un indian hăituit de albi, care apucă arma ca să se apere, merită compasiune și nu biciul. Unul, din cauza unei oarecare greșeli, este izgonit pentru totdeauna de această

very moral and virtuous society ^[111] și este primit în Vestul Sălbatic, dar cade tot mai jos, deoarece nu poate să se oprească, și în calitate de *westman* este expus mereu asprei și sângeroasei judecăți a preriei; în ochii mei, însă, are nevoie de indulgență și de iertare. La fel și Winnetou, cu veșnica lui mărinimie și comportare nobilă, nu-mi refuza niciodată crățarea față de un astfel de degenerat. Se întâmpla ca să procedeze în acest fel din proprie inițiativă, fără să mai aștepte vreo rugămintă din partea mea.

Recunosc că această bunăvoință a noastră ne-a provocat, uneori, anumite dificultăți; dar, până la urmă, avantajele obținute astfel le contrabalansau cu prisosință. Cel ce voia să ni se alăture trebuia să renunțe la cruzimile și asprimile Vestului Sălbatic, devenind, fără să știe sau să vrea, chiar dacă nu în vorbe, dar în fapte, un propovăduitor și un înfăptuitor al iubirii de oameni, iubire care, figurativ vorbind, o respira alături de noi.

Un astfel de degenerat era Old Wabble, față de care nu dovedisem mai multă indulgență decât ar fi meritat. De vină în această privință a fost, pe lângă acea înțelegere sentimentală pe care o resimte omul în general, și impresia pe care o făcuse personalitatea lui neobișnuită, mai ales asupra mea. Și vârsta lui înaintată își avea contribuția ei; pe deasupra, în prezența lui, aveam totdeauna un sentiment ciudat, care mă reținea să-l tratez potrivit faptelor și necredinței sale etalate cu atâta frondă. Era ca și când trebuia să mă conduc după o voință independentă de mine, aflată totuși înăuntrul meu, și care mă oprea să mă ating de el. De aceea i-am dat drumul și în acea dimineață, chiar după încercarea de asasinat de la ferma lui Fenner, procedând astfel după voința lui Winnetou. Firește că Dick Hammerdull și Pitt Holbers n-au prea fost încântați, iar Trescow, firește, nici atât. Cel puțin cei trei nu mi-au făcut reproșurile pe care a trebuit să le ascult din partea proprietarului fermei; nu putea să înțeleagă nicidecum să i se dea drumul, fără nici o judecată, unui om de al cărui glonte m-a salvat doar ochiul ager al lui Winnetou. Fenner spunea că o asemenea prostie nu a mai întâlnit niciodată în viața lui și se jura că, luând răzbunarea în propriile lui mâini, o să-l împuște pe Old Wabble ca pe un câine, în caz că bătrânul ar mai îndrăzni să se arate pe la ferma lui. De altfel, Fenner ne dovedi cât de bucuros era de vizita noastră. La despărțire ne-a dat provizii pentru cinci zile, așa că, tot atâtea zile, eram scutiți să mai pierdem vremea cu vânatul pentru a ne procura carnea. Importanța

acestui lucru reiese mai ales atunci când, din cauza unor dușmani indieni sau albi aflați prin apropiere, n-ai voie să tragi cu arma, deci ești obligat să rabzi de foame sau să te expui pericolului de a fi descoperit.

De fapt, după plecarea lui Old Wabble de la fermă, ar fi trebuit să-i căutăm urma. Știam că ne dușmănește și aveam toate motivele să ne străduim să cunoaștem ce intenții avea. Dar voiam să-l ajungem din urmă, cât mai repede posibil, pe Old Surehand, pentru că îi aveam înaintea noastră pe „general” și pe Toby Spencer. Aceștia se îndreptau cu oamenii lor tot în sus spre Colorado, și de aceea „regele cowboy-lor” putea să ne intereseze mai puțin.

După ce trece de ferma lui Fenner, Republican River-ul face un cot mare, pe care noi voiam să-l tăiem; de aceea părăsirăm râul, pătrunzând direct în preeria „învolburată”, pentru ca mai târziu să ieșim din nou la râu. Dădurăm de urmele cowboy-lor care noaptea trecută îi căutaseră pe Old Wabble și pe însoțitorii săi, fără să-i găsească. După un timp, urmele dispărură, și până seara nu mai dădurăm peste nici un semn privind vreun suflet de om.

Trebuia să trecem de partea cealaltă a râului. Ca toate râurile din Kansas, Republican River-ul este lat și puțin adânc, putând să fie cu ușurință traversat peste tot; totuși Winnetou știe să ne conducă la un vad atât de mic, încât apa, pe toată lățimea ei, abia de ajungea până la burta cailor.

Ajunși pe malul celălalt, ne strecurarăm prin fâșia de tufișuri care se întindea de-a lungul râului și pătrunserăm din nou în preria deschisă. Abia părăsirăm tufișurile, că și zărirăm o urmă, care trecea cam la cinci sute de pași distanță de râu. Arătând cu degetul spre ea, Dick Hammerdull zise uscățivului său prieten:

— Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, vezi acolo în iarbă linia aia întunecoasă? Ce părere ai, ce-o fi: o linie imaginară sau o urmă de om?

— Dacă tu, dragă Dick, crezi că e o urmă, eu n-am nimic împotriva, replică acesta în felul lui sec.

— Da, așa e. Trebuie să mergem acolo și să vedem de unde vine și încotro se îndreaptă.

Credea că suntem de aceeași părere și că o să mergem toți într-acolo. Winnetou însă, fără să spună un cuvânt, o luă spre dreapta, conducându-ne dea lungul râului, fără să-i pese de urma aceea. Neputând înțelege acest lucru, Hammerdull mi se adresă mie:

— Mister Shatterhand, de ce nu vreți să mergem într-acolo? În Vestul Sălbatic, de dragul securității tale, dacă vezi o urmă necunoscută, trebuie s-o cercetezi.

— Asta așa e, îl aprobai eu.

— Atunci? Trebuie să aflăm neapărat în ce direcție merge!

— De la est la vest.

— Cum adică, de la est la vest? Fără să o cerceteze îndeaproape, nimeni nu poate ști. Poate să meargă de la vest spre est.

— *Pshaw!* Urma merge, de la est spre vest și nu altfel. De câteva zile, vântul a bătat dinspre vest și, ca urmare, după cum vă puteți convinge, toată iarba are vârful aplecat spre est. Un *westman* bun ar fi trebuit să știe că o urmă în direcția vântului nu poate fi atât de clară ca atunci când s-a mers contra lui. Urma de acolo e la cel puțin cinci sute de pași distanță. Faptul că o vedem, în ciuda acestei distanțe, e o dovadă că s-a mers în sens opus, deci s-a mers călare de la est spre vest.

— *All devils*, ce raționament ingenios! Eu nu aș fi putut deduce asta. Nu ești de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Dacă crezi că te consider destul de prost ca să nu poți ajunge singur la această idee isteată, atunci ai dreptate, îl aprobă Holbers.

— Dreptate sau nu, e totuna. În orice caz, nici tu n-ai cules cu sacul istețimea din pom! Dar, mister Shatterhand,

trebuie să cercetăm totuși urma, pentru că trebuie să aflăm cine și câte persoane au făcut-o.

— Pentru asta nu-i nevoie să ne abatem cinci sute de pași în direcția aceea. Ia uitați-vă, în curând o să ne întâlnim cu ea!

— Într-adevăr, nici la asta nu m-am gândit. Iată cum atâția ani te-ai socotit un bun *westman*, și acum, la Republican River, trebuie să constăți că mai ai multe de învățat! Am dreptate, mister Shatterhand?

— Lăudabilă recunoaștere! Iar cel ce-și recunoaște greșelile și lipsurile se află deja pe drumul cel bun.

Nu ne îndepărtarăm mult de vad, că râul coti într-un unghi drept spre nord, lăsând preria liberă spre Vest. Din direcția aceea se zărea o fâșie verde, care se pierdea în tufișurile de pe malul Republican River-ului, în nord, ceea ce însemna că era vorba de un pârâu care se vărsa în râu în dreapta, departe de noi. Până la vărsare, pârâul acesta făcea o serie de cotituri. Punctul cel mai îndepărtat al ultimului arc pe care-l forma trebuia să fie o pădurice, la vreo jumătate de oră distanță în fața noastră. Urma despre care am vorbit cotea brusc de la stânga spre cotul râului, unde ne aflam noi; de aceea, ne oprirăm. Era urma unui singur călăreț care se oprise aci pentru scurtă vreme, fără să descalece. Copitele din față ale calului formaseră un semicerc, în mijlocul căruia se aflau copitele picioarelor din spate. Din acest fapt puteam deduce că omul care venise dinspre est, oprindu-se, privise spre celelalte trei puncte cardinale, căutând probabil ceva. După aceea o pornise în galop spre păduricea amintită mai înainte. Prin urmare, acolo trebuia să fie locul căutat. Acest gând ne făcu să privim în direcția aceea.

De fapt, cine era călărețul ne putea fi indiferent, și nici păduricea nu constituia un motiv de precauție deosebită. Dar urma nu era mai veche de o jumătate de oră, ceea ce constituia totuși un motiv ca să fim prevăzători.

— Uff! *Vo-uh-ke-ța!* îl auzii pe apaș exclamând și ridicându-și mâna, pentru a ne indica un anume punct al păduricii.

Vo-uh-ke-ța este un cuvânt al indienilor dakota și înseamnă sulită. De ce nu a folosit Winnetou respectivul cuvânt în limba apașilor? Motivul aveam să-l aflu în curând, constatând din nou, ca în atâtea alte rânduri, ce ochi ageri avea. Privind în direcția brațului său întins, văzui la marginea păduricii un copac, care avea o creangă ieșită mult în afară. Pe această creangă văzui și eu că era fixată o sulită în poziție verticală. Datorită depărtării, semăna cu o linie de creion trasă pe cer, pe care soarele ce apunea o colora în roșu. Nimeni dintre noi n-ar fi observat sulita, dacă urma nu ne-ar fi îndreptat atenția asupra păduricii. Oricine ar fi trecut chiar aproape de pădure, tot n-ar fi zărit-o. Auzind de ea, Dick Hammerdull zise:

— Nu o pot recunoaște, dar dacă e într-adevăr o țeapă, așa cum credeți dumneavoastră, atunci oricine știe că sulitele nu cresc în copaci. Deci, trebuie să fie un semn!

— Semnul unui dakota, aprobă Winnetou.

— E sulita unui dakota? întrebă grăsanul mirat.

— Da, deocamdată, însă, nu știm din ce trib este acest dakota.

— Trib sau nu, e totuna! Oricum, e o minune extraordinară faptul că există ochi în stare să recunoască atât de exact această sulită de la o distanță de o milă. Întrebarea principală e dacă avem vreo legătură cu ea.

Întrucât aceste cuvinte îmi erau adresate mie, îl lămurii:

— Firește că prezența ei acolo nu poate să ne lase indiferenți. Pe aici, afară de osagi, nu există alți indieni dakota, și întrucât știm că osagii au dezgropat acum securea războiului, și că această sulită este un semn pentru cineva, trebuie să aflăm semnificația acestui semn.

— Atunci să mergem acolo!

Și pe loc vru să-și pună bătrâna iapă în mișcare. Eu însă îi apucaii hățurile, avertizându-l:

— Vrei să-ți pui pielea în joc? Sulița, ca semn, probabil că vrea să anunțe că osagii sunt pe acolo, și că așteaptă, sau mai bine zis au așteptat pe cineva. Călărețul, ale cărui urme le vedem aici, s-a dus la ei, probabil după ce a zărit sulița. Dacă mergem chiar pe urmele lui, o să fim văzuți.

— Credeți că încă n-am fost văzuți?

— Da, așa cred. Nu se putea să fim văzuți, deoarece figurile noastre nu se pot distinge din cauza tufișurilor din spatele nostru. Totuși trebuie să plecăm de aici cât se poate de repede. Haideți, după cum vedeți, Winnetou a și plecat.

Fără să țină seama de discuția noastră, apașul o pornise din locul acela, din prevedere, îndreptându-se spre nord. Îl urmarăm până ce pierdurăm păduricea din ochi, apoi o cotirăm spre vest, ca să ajungem la pârau. Pe acolo, trebuia să mergem în susul apei, pentru a ajunge, la adăpostul tufișurilor, la pădurice, venind dinspre nord. La un moment dat, Winnetou se opri, descălecă, îmi dădu în păstrare arma sa cu ținte de argint, și zise:

— Frații mei să mă aștepte până mă întorc și le spun pe cine am văzut la copacul cu sulița!

Voia să meargă la pădurice în cercetare și să se strecoare printre hățișuri, pentru ași îndeplini misiunea nu prea ușoară. Astfel de treburi obișnuia să le rezolve personal, și existau toate motivele să-l lăsăm să le facă. Descălecarăm și mînarăm caii printre tufișuri, până la pârau, unde puteau să se adape. Apoi ne așezarăm în așteptarea întoarcerii apașului. În caz că osagii erau într-adevăr în crâng, putea să lipsească mai multe ore. Dar de abia trecuse jumătate de oră, când apașul se întoarse și ne comunică:

— O față palidă stă sub copacul cu sulița și așteaptă întoarcerea unui războinic roșu, care a stat acolo o jumătate de zi, apoi a plecat să facă rost de carne.

Pentru mine, aceste date, care confirmau perspicacitatea deosebită a lui Winnetou, erau

arhisuficiente. Lui Dick Hammerdull i se păru însă mult prea sumare, de aceea întrebă:

— Căpetenia apașilor a fost în mijlocul dumbrăvii?

Winnetou dădu afirmativ din cap și grăsanul continuă:

— Așadar n-a văzut nici un indian?

Winnetou își scutură capul a negație.

— Cine e oare albul care stă sub copac?

— Old Wabble, răspunse apașul scurt.

— *Zounds*, oare ce face acolo bătrânul *cowboy*?

Winnetou dădu din umeri; atunci Hammerdull continuă să-l întrebe:

— Oare cine e indianul pe care-l așteaptă Old Wabble?

— Matto Șahco — Șapte urși — căpetenia pe timp de război a osagilor.

— Matto Șahco? Nu-l cunosc pe individ, n-am auzit niciodată vorbindu-se de el. Căpetenia apașilor îl cunoaște?

Winnetou răspunse dând din cap, că da. Nu prea îi plăcea să fie chestionat în acest fel, iar eu așteptai, amuzat în sinea mea, clipa când răbdarea sa o să se cam termine. Micuțul vânător, însă, continuă, curios să se informeze:

— E, viteaz indianul?

Întrebarea aceasta era complet de prisos. Matto Șahco înseamnă Șapte-urși; e vorba de urși grizzly. Cine a răpus șapte urși grizzly și a pornit pe poteca războiului fără însoțitori trebuie să aibă curaj. De aceea, Winnetou nu răspunse la întrebare, ceea ce îl făcu pe Hammerdull să o repete. Neprimind nici de data asta răspuns, întrebă;

— De ce nu continuă Winnetou să vorbească? E un avantaj să știi cu cine ai de-a face. De aceea am întrebat de două ori.

Winnetou, care până atunci privise în jos, își ridică capul și, privindu-l drept în față, îi răspunse cu tonul acela blând dar categoric, pe care numai la el l-am întâlnit:

— Oare de ce nu m-a întrebat nimic fratele meu Old Shatterhand? De ce a tăcut el? Întâi să te gândești și apoi să întrebi. Pentru gândit e suficient un singur om, la vorbit

însă e nevoie de cel puțin doi. Fratele meu alb Hammerdull trebuie să aibă mult creier și să fie și un gânditor; cel puțin e destul de gras ca să fie așa!

Pus la punct, văzui cum cel în cauză voi la început să sară în sus, supărat. Dar respectul pentru Winnetou îl făcu să se stăpânească și să se scuze pe un ton liniștit:

— Destul de gras sau nu, e totuna; dar am și eu dreptul să remarc că nu pot gândi cu burta, pentru că, după cât se știe, creierul nu trebuie căutat pe undeva pe la mijloc, ci în cap! N-am dreptate, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân? Spune-mi tu!

— Nu, răspunse cel întrebat, în felul lui scurt. Nu se întâmpla prea des ca slabul să nu-i dea dreptate grasilui; de aceea Dick Hammerdull exclamă uimit:

— Nu? N-am dreptate? De ce nu am?

— Pentru că ai pus niște întrebări care pot da de bănuț că nu ai creierul în cap, ci pe undeva unde la alți oameni, făcuți normal, se află splina sau ficatul.

— Cum? Îți bați joc de mine? Ascultă Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, dacă o apuci pe calea asta proastă, s-ar putea...

Îl întrerupsei cu un semn al mâinii, care-l făcu să tacă, deoarece Winnetou își luase într-o mână pușca de argint și dârlogii calului în cealaltă, pentru a părăsi locul unde ne aflam. Nu-i dispăcea să asculte când Dick și, Pitt, jumătate în glumă, jumătate în serios, se ciorovăiau între ei: acum însă exista ceva mai serios de făcut. Ne luarăm și noii caii și-l urmarăm la marginea desișului. Fără a încăleca, ne conduse de-a lungul hățişului, până ce ajunserăm aproape de pădurice. Acolo, am intrat din nou în tufişuri, și căpetenia ne zise, cu glas scăzut:

— Old Shatterhand va merge cu mine. Ceilalți frați albi să rămână aici, până or să audă trei fluierături. Atunci să vină la copacul cu sulița, unde o să ne găsească cu doi prizonieri.

Spusese acest lucru cu atâta siguranță, ca și când ar fi stabilit dinainte tot ce urma să se întâmple. Își puse jos arma, le pusei și eu pe ale mele și, fără a părăsi desişul, urmarăm cursul pârâului, care ne conducea la pădure.

Se lăsase înserarea și, aflându-ne sub copaci, în jurul nostru era mai întuneric decât afară, în prerie. Înaintarea noastră se desfășura fără nici un zgomot. Ajunserăm la locul unde malurile apei o coteau spre dreapta și aveam pădurea în față. Pe jos nu erau rădăcini, astfel că ne puteam apropia mai ușor furișându-ne. Strecurându-ne de la un copac la altul, ne apropiarăm de copacul în a cărui creangă văzuserăm atârând sulița. Fiind la marginea pădurii, unde începea din nou tufişul, aveam mai multă lumină decât sub frunzişul des al copacilor și astfel, fără să fim observați, puteam vedea cine se află sub copacul cu semnul atât de des amintit.

Exista acolo un vechi și părăsit culcuș de iepuri, care forma o movilă mică, având totuși peste un metru înălțime. Acolo ședea „regele *cowboy-lor*” de odinioară. Calul lui păștea afară, în prerie, ceea ce dovedea că Old Wabble se simțea în deplină siguranță în acest loc, altminteri și-ar fi ascuns calul în duminică, unde văzurăm încă un cal, cu dârlogii legați de copac. Era un armăsar murg cu harnașament indian, de o excelentă conformație, cel puțin după cât se vedea în întunericul ce se lăsa tot mai des. Și, cum rar se întâmplă la un cal indian, între șa și crupă se afla o pătură de piele de culoare închisă, în care erau decupate figurile a șapte urși, vizibile datorită unei alte piei albe, așezată dedesubt.

Iată de ce putuse Winnetou să spună cu atâta precizie că Old Wabble îl așteaptă pe Matto Șahco, pentru că numele lui însemna Șapte-urși, deci armăsarul nu putea fi decât al lui.

Împrejurările arătau clar că șeful de trib plecase numai după vânat; proviziile i se terminaseră. Faptul că-și lăsase prețiosul cal aici dovedea că și el consideră împrejurimile și

păduricea ca absolut sigure. Eu sau Winnetou în nici un caz nu am fi manifestat o asemenea lipsă de grijă. Venirea lui Old Wabble aici și felul liniștit în care îl aștepta erau o dovadă că între ei exista o înțelegere specială. De ce natură, ușor de ghicit. Pe vremuri, Old Wabble purta porecla de „ucigător de indieni” și de aceea era urât și temut de toți indienii. Căpetenia unui trib roșu nu putea să intre în legătură cu dânsul, decât dacă se aștepta să obțină de la el mari avantaje. Întrucât osagii porniseră pe cărările războiului, precis că era vorba de vreo mârșăvie îndreptată, probabil, împotriva albilor. Evident că nu era prima întâlnire între Old Wabble și Matto Șahco, și eram aproape convins că bătrânul, se oferise să facă pe spionul osagilor. Era în stare și de așa ceva!

Mai înainte, Winnetou spusese tovarășilor noștri că vom avea doi prizonieri, fiind convins că nu va fi nevoie să așteptăm prea mult până să se întoarcă osagul. Aceasta era și părerea mea, pentru că, după ce se lasă întunericul, nu se mai poate vâna. Și, într-adevăr, vrând parcă să-mi confirme justetea acestei păreri, văzurăm, în ultima licărire a înserării, privind preria printre copaci, un indian, care venea cu atâta lipsă de grijă spre crâng, încât cu siguranță că nici nu-i trecea prin cap că aici s-ar putea afla o ființă cu intenții agresive față de el.

Pe măsură ce se apropia, cu mersul acela specific, care se datorește mocasinilor subțiri, fără tocuri, îl recunoșteam din ce în ce mai bine. În general, osagii sunt de statură înaltă, bine făcuți. Acesta nu era înalt, dar era foarte lat în umeri și, în ciuda picioarelor foarte strâmbe și a vârstei — putea să aibă cincizeci de ani — îți dădea impresia unui om de o mare forță fizică. Într-o mână ducea pușca, iar în cealaltă o găinușă de prerie. Se opri și strigă spre pădure, într-o englezească acceptabilă:

— Cine este omul care a lăsat dâra asta și acum se află sub copac?

Winnetou îmi strânse ușor brațul, ca și când ar fi zâmbit cu milă. În pădurice se afla sau aliatul osagului, și atunci putea să intre liniștit în ea, sau un dușman, în care caz întrebarea lui oricum nu l-ar fi putut apăra de atac. Bătrânul *cowboy* răspunse cu voce tare:

— Sunt Old Wabble, vin-o înapoi!

— Există și alte fețe palide cu tine?

— Nu. Puteai să vezi și după urma mea că am venit singur.

Afirmația putea să fie falsă, întrucât ar fi putut să vină cu însoțitori de care să se fi despărțit și să fi venit în crâng printr-un loc mai îndepărtat, așa cum făcuserăm și noi. Noi știam că Old Wabble nu se afla singur la Republican River. Dar unde erau însoțitorii lui? Ei nu trebuiau să știe nimic de întâlnirea lui cu osagul, sau i-a lăsat în urmă dintr-un alt motiv? Speram să aflu acest lucru.

Matto Șahco veni până la el cu pași precauți, se așeză lângă el și întrebă:

— Când a sosit Old Wabble aici?

— De aproape două ceasuri, răspunse, bătrânul.

— A observat imediat semnul convenit?

— Nu chiar imediat. Dincolo, la cotul râului, am cercetat jur-împrejur și m-am gândit că păduricea de aici trebuie să fie o ascunzătoare bună. De aceea am venit înapoi și apoi am văzut sulița înfiptă. Ai ales foarte bine locul.

— Afară de mine și de tine nu se află nimeni până hăt departe, de jur-împrejur, așa că suntem în siguranță. Stau aici încă de ieri, așa cum voiai să vi și tu. Trebuind să te aștept până astăzi, mi s-a terminat carnea și am fost obligat să plec, ca să vânez această pasăre.

Suna ca un reproș. Old Wabble răspunse:

— Căpetenia osagilor n-o să se supere că a trebuit să aștepte. Am să-i spun de ce am întârziat și sunt convins că vestea pe care i-o aduc o să-l bucure tare mult; *it's clear*.

— A fost Old Wabble la ferma lui Fenner?

— Da. Am sosit cu puțin înainte de amiază. Vizitarea și a celorlalte trei ferme, pe care vreți să le atacați, ne-a reținut mai mult decât ne-am așteptat. Faptul că am putut veni abia acum, se datorește unei capturi importante pe care-o poți face, dacă o să fii de acord cu propunerea mea.

— La ce captură se referă Old Wabble?

— O să-ți spun pe urmă. Mai întâi să-ți povestesc ce am găsit la cele patru ferme, pe care vreți să le atacați.

Ne-am strecurat încet până în partea cealaltă a cuibului de iepuri, de unde puteam auzi fiecare cuvânt. Ceea ce am auzit, m-a convins că Old Wabble era într-adevăr spionul osagilor. Era vorba de atacarea și jefuirea a patru ferme, printre care și a lui Fenner. Era vechea poveste, care se repeta mereu: în comerțul cu albi, osagii fuseseră înșelați; ca o despăgubire oarecare și, totodată, pentru ași procura carnea necesară, au gonit vitele de la fermă. Fiind urmăriți, o parte din războinici au fost uciși. După concepțiile lor, acest lucru se cerea răzbunat, și astfel, la sfatul războinicilor, fusese hotărâtă lupta contra fețelor-palide. La început urmau să fie atacate cele patru ferme mai mari de pe Republican River. În aceste ferme, însă, slujeau mulți *cowboy*, și indienii se temeau de acești inși semisălbatici și deosebit de curajoși mai mult decât oricare alt adversar; de aceea trebuiau trimise iscoade, ca să afle numărul aproximativ al *cowboy*-lor. Din spirit de prevedere, această sarcină nu putea fi încredințată unor indieni, mai ales războinici din propriul trib. Atunci întâmplarea l-a adus în calea lor pe Old Wabble și pe însoțitorii săi. Se pare că mai avuseseră astfel de relații cu ei, altminteri osagul nu i-ar fi făcut o astfel de propunere. Potrivit înțelegerii, osagii urmau să primească scalpurile, armele și cirezile, iar Old Wabble pretindea pentru el și oamenii să-i restul de lucruri de la fermă. Firește, pe ei îi interesau doar banii și alte obiecte care puteau fi ușor vândute. Cred că nu mai trebuie spus care dintre cei doi, Matto Șahco sau Old Wabble, era adevăratul bandit. Observasem că nici măcar o singură

dată căpetenia nu i s-a adresat „regelui *cowboy*-lor” cu cuvintele „fratele alb”, ci i-a zis doar pe nume, o dovadă că asemenea oameni nu se bucurau la indieni de mai mult respect decât la albi civilizați.

Osagii nu terminaseră încă „mobilizarea”, când Old Wabble își începuse misiunea de spionaj. Și cum reușita incursiunii depindea foarte mult de cunoașterea condițiilor de apărare a celor patru ferme, căpetenia pornise, personal și singur să primească informațiile aduse de bătrân la cotul Republican Riveru-lui. Sulița trebuia să indice locul de întâlnire cu Matto Șahco.

Acum se întâlneau aici, în pădure, iar Old Wabble prezenta lucrurile ca și când fermele ar putea fi cucerite fără pierderi însemnate din partea războinicilor roșii. Peste propunerile lui o să trec, deoarece, datorită intervenției noastre, atacurile, planuite au trebuit să fie părăsite. Căpetenia le acceptă parțial, revenind apoi la „marea captură” la care se referise Old Wabble la începutul discuției. Bătrânul îi răspunse în felul lui rece și calculat:

— Înainte de ai spune despre ce este vorba, căpetenia osagilor trebuie să-mi răspundă la o întrebare. Îl cunoști pe Winnetou, căpetenia apașilor?

— Pe câinele ăla? Îl cunosc!

— Spui că-i un câine. S-a purtat vreodată dușmănos cu tine?

— Nu numai o dată! Cu trei veri în urmă, dezgropasem securea războiului împotriva cheiennilor și în multe ciocniri am omorât mulți războinici de-ai lor. Atunci a venit apașul și a trecut în fruntea lor, alături de căpetenia cheiennilor. E laș ca un coiot, dar șiret ca o mie de babe. Sa prefăcut că vrea să lupte cu noi, apoi s-a retras și, când l-am urmărit, a dispărut dincolo de Arkansas. În timp ce noi îl căutam acolo, el împreună cu cheiennii, care fugiseră ca niște lași, s-au întors în cea mai mare grabă la *wigwam*-urile noastre, ne-au luat cirezile, și pe toți cei care rămăseseră acasă i-au făcut prizonieri. Când ne-am întors noi, ne-am găsit tabăra

transformată într-o cetate, în care se aflau toți ai noștri; războinicii rămași acasă, bătrânii, femeile și copiii. În felul acesta, el cu cheiennii lui ne-au obligat să încheiem pacea, fără să-l coste un strop de sânge, nouă însă ne-a distrus toată faima vitejiei noastre. Ce n-aș da ca Marele Spirit, să mă ajute ca acest pimo râios să-mi cadă în mână!

Faptele la care se referea căpetenia osagilor fuseseră o adevărată lovitură de maestru a lui Winnetou. Din păcate, eu nu fusesem de față, dar cunoșteam de la el toate amănuntele acestei manevre iscusite, prin care nu numai că i-a scăpat de la pieire pe prietenii noștri cheienni, dar, cu toate că erau mai slabi decât dușmanii lor, i-a condus spre o victorie deplină. Așa că înverșunarea lui Matto Șahco contra lui Winnetou era ușor de înțeles.

— De ce nu v-ați răzbunat încă pe el? întrebă Old Wabble. E atât de ușor să-l prinzi! Foarte rar stă pe la *wigwam*-urile apașilor săi, fiind mereu mânat de spiritul cel rău prin savană și prin munți. Nu-i place să aibă însoțitori, așa că dacă vrei să-l prinzi trebuie doar să întinzi mâna.

— Vorbești fără să gândești ce spui. Tocmai pentru că e mereu pe drumuri nu poate fi prins. De multe ori ne-a sosit vestea că a fost văzut în cutare loc, dar când am ajuns noi acolo, era din nou plecat. Seamănă cu luptătorul pe care nu-l poți prinde și nu-l poți ține, pentru că și-a uns trupul cu untură. Și când, în sfârșit, crezi că îl ai în mână, atunci are alături pe Old Shatterhand. Albul acela este cel mai mare vrăjitor dintre toți, iar când acesta și Winnetou sunt împreună, nici o sută de vazai ^[12] nu sunt în stare să-i atace, cu atât mai puțin să-i prindă.

— O să-ți dovedesc că greșești. Și pe acest Old Shatterhand îl consideri dușmanul vostru?

— Îl urâm chiar mai mult decât pe Winnetou. Căpitănia apașilor este măcar războinic roșu, Old Shatterhand însă este un alb și trebuie să-l urâm. De două ori i-a ajutat pe indienii utahi contra noastră și este cel mai înverșunat

dușman al ogellallașilor, care sunt prietenii și frații noștri. Câțiva dintre războinicii noștri au fost împușcați în picior, așa că acum sunt neputincioși ca niște babe, ceea ce e mai rău decât dacă i-ar fi omorât, Acest câine susține că numai dacă e forțat de împrejurări le ia viața dușmanilor săi. El le trimite gloanțele puștii sale vrăjite fie în genunchi, fie în coapsă, și astfel le ia posibilitatea pentru tot restul vieții de a se număra printre bărbați, printre războinici. E mai groaznic chiar decât moartea înceată la stâlpul caznelor. Dacă ne-ar cădea odată în mâini ar fi vai și amar de el. Probabil, însă, că niciodată n-o să reușim să-l prindem, pentru că el și Winnetou seamănă cu acele păsări mari care zboară sus de tot deasupra mării și nu pot fi prinse niciodată, pentru că nu coboară niciodată.

— Din nou te înșeli. Coboară chiar foarte des. Ba mai mult, știu că chiar acum sunt din nou jos și pot fi prinși cu ușurință.

— E adevărat ce spui? I-ai văzut?

— Am și vorbit cu ei.

— Unde, unde? Spune-mi!

Vorbise repede și precipitat. Ne dădeam seama că ardea de nerăbdare să-și vadă împlinită dorința sa fierbinte de a pune odată mâna pe noi. Cu atât mai calm și mai măsurat răspunse Old Wabble:

— Pot să te ajut să-i prinzi pe Winnetou și pe Old Shatterhand și încă trei fețe-palide, dar taina asta ți-o pot spune cu o singură condiție.

— Spune-mi, despre ce e vorba?

— Îi prindem pe toți cinci: voi îi luați pe ceilalți trei albi, iar mie îmi lăsați pe căpetenia apașilor și pe Old Shatterhand.

— Cine sunt celelalte trei fețe-palide?

— Doi *westman*-i, pe numele de Hammerdull și Holbers și un polițist, pe care-l cheamă Trescow.

— Nu cunosc pe nici unul dintre ei; și apoi, cum adică, să-i prindem pe toți cinci și să primim numai pe cei trei,

care ne sunt complet indiferenți, și să-ți lăsăm pe cei doi, pe care punem un preț atât de mare? Cum poți să-mi ceri așa ceva?

— Pretind acest lucru pentru că vreau să mă răzbun; îi urăsc cu atâta înverșunare și neînduplecare pe Old Shatterhand și pe Winnetou, încât mi-aș da și viața pentru asta!

— Dușmănia noastră pentru ei nu e cu nimic mai prejos!

— Se poate, dar eu sunt cel care-i are în capcană și de aceea mi se cuvine întâietatea de a-i lua pe cei pe care-i vreau.

Căpetenia se gândi puțin, apoi întrebă:

— Unde se află acum?

— Foarte aproape!

— Uff! Uff! Cine ar fi crezut? Dar ești sigur de ei? Se află deja în capcana de care vorbești?

— Am nevoie doar de câțiva dintre războinicii tăi ca să-i prind:

— Ai nevoie de războinicii mei? Asta înseamnă că nu ești sigur că-i poți prinde. Deci, războinicii mei urmează să te ajute să pui capcana pe care ai destinat-o acestor câini; fără oamenii mei, planul nu ți-ar reuși. Atunci cum poți avea o asemenea pretenție de a cere pentru tine tocmai pe aceia pe care noi punem atâta preț?

— Pentru că, dacă nu-mi faci pe plac, n-o să primești nimic.

— Și ce o să primești tu dacă nu-i ai pe războinicii vazai? Nimic, dar chiar nimic! Îmi ceri prea mult!

În acest fel, cearta continuă între ei. Matto Șahco era prea deștept ca să poată fi dus de nas, iar Old Wabble își dădea seama că ar trebui să renunțe complet la răzbunarea lui, dacă n-ar ceda din pretențiile sale, așa că le prefăcu că cedează:

— Ei bine, fie! Ca să vezi că vreau să ne înțelegem, pe lângă cei trei albi, vi-l las și pe Winnetou; dar Old Shatterhand trebuie să-mi aparțină mie, neapărat! Am cu el

o socoteală mai serioasă, cu mult mai serioasă decât cu apașul, și dacă-mi refuzi persoana lui, mai bine îi las pe cei cinci să scape. Asta-i ultimul meu cuvânt. Acum fă ce vrei!

Osagul nu era prea încântat să accepte o atare pretenție, dar până la urmă își zise că e mai bine să se mulțumească cu ce i se oferea; de aceea își dădu încuviințarea vorbind:

— Să fie cum vrea Old Wabble și o să-l capete pe Old Shatterhand. Acum însă vreau, în sfârșit, să știu unde sunt cei cinci oameni și cum putem să-i prindem.

Bătrânul *cowboy* îi spuse că ne-a întâlnit la ferma lui Fenner, dar se feri să vorbească despre acțiunea lipsită de glorie pe care o întreprinsese. Terminându-și relatarea, adăugă:

— Acum știi de ce nu am putut ajunge la timp; trebuia să aflu totul în legătură cu acești cinci indivizi și nu puteam neglija nimic dacă vrem ca această captură să ne reușească. *Cowboy*-i de la fermă nu știau cum stau eu cu Winnetou și Old Shatterhand. Unul din ei, fiind în casă, aflase de ce au venit aceștia doi pe Republican River și le spusese și celorlalți. Eu i-am descusut, și apoi, când s-a făcut întuneric, m-am strecurat la fereastră. Fenner ședea cu ei la masă. Povesteau diferite întâmplări de ale lor. Din când în când scăpau și câte un cuvânt despre intențiile lor actuale. Vor să meargă sus, în Colorado, după un alb plecat înainte, care și el e un dușman neîmpăcat al oamenilor roșii. O să se întâlnească undeva, dar n-am putut să aud unde, și o să atace un grup de albi, care...

— Cine e albul despre care vorbești? îl întrerupse căpetenia osagilor.

— De obicei i se spune Old Surehand.

— Old Surehand? Uff! Pe acest câine l-am vânat o dată timp de trei zile, fără să-l putem prinde. Ne-a împușcat atunci doi războinici și mai mulți cai. După aceea nu a mai venit prin ținutul nostru. Îi e teamă de răzbunarea noastră și ne ocolește ținutul.

— Și de astă dată te înșeli. Cu câteva zile mai înainte a fost la ferma lui Fenner și, întrucât de aici s-a îndreptat în sus spre Colorado, trebuie să fi trecut prin ținutul vostru. Deci, după câte se pare, nu se teme de voi.

— Spiritul cel rău trebuie să-i fi dat darul de a se face nevăzut! Dar dacă nu trece munții cei mari, o să ne cadă în mâini la întoarcere. Asta-i sigur. Probabil, de frică, au călărit numai noaptea, altfel l-am fi văzut.

— Chiar dacă ar fi fost așa, tot ar fi trebuit ca ziua să-i descoperiți urma. Omul acesta nu știe ce-i frica. În generat, cât de puțin se tem de voi, se poate vedea și din faptul că dușmanii voștri de moarte, Winnetou și Old Shatterhand, au venit aici, cu toate că trebuie să știe că ați dezgropat securea războiului.

— Taci! Nu pentru că nu le e frică de noi au venit, ci pentru că Marele Manitu i-a orbit, ca să-i mâne în mâinile noastre. Principalul este să știm unde se găsesc și pe ce drum vor să o ia.

— Crezi că aș fi venit la tine fără să fi aflat acest lucru? Am luat toate măsurile ca să nu-mi scape. Este adevărat că nu știu cât timp au rămas la ferma lui Fenner, din păcate a trebuit să plec. Dar e sigur că ei au plecat de acolo, pentru că vor să-l ajungă din urmă pe Old Surehand. Firește, au să meargă de-a lungul râului și, pentru că trebuie să treacă pe malul ăsta, am lăsat câte unul din însoțitorii mei de pază în cele mai prielnice locuri de trecere. De altfel, acesta e motivul pentru care am venit aici singur. Celor ce stau de pază le-am spus să aștepte până când cei cinci oameni au să treacă râul, apoi să-i urmărească pe ascuns și să se grăbească să vină aici, ca să ne înștiințeze încotro au luat-o. Spune dacă nu am procedat cât se poate de iscusit.

— Da, Old Wabble a procedat cu înțelepciune, îl aprobă osagul.

Desigur că noi doi, care ascultam ascunși, eram de altă părere. Bătrânul *king of the cowboys*, dimpotrivă, cu presupunerile lui că o să mergem de-a lungul râului, făcuse

niște socoteli complet greșite. După cum am amintit, am tăiat în linie dreaptă arcul care îl forma Republican River-ul, și i-am depășit cu mult pe paznicii puși de Old Wabble. Acum n-aveau decât să aștepte cât aveau poftă; iar în locul lor, Old Wabble avea să ne vadă pe noi.

— Căpetenia osagilor va recunoaște că am făcut tot ce era posibil să fac, continuă Old Wabble. Acum mai trebuie doar ca războinicii tăi să sosească la momentul potrivit.

— O să plec imediat ca să-i aduc, zise Matto Șahco.

— Unde se află ei? Sunt departe de aici?

— Le-am poruncit să se adune la *Vara-tu*, Apa de ploaie, așezată pe marea cale a bizonilor. Acest loc e atât de departe de râurile pe lângă care fețele palide preferă să circule, încât toți războinicii mei se pot aduna acolo, fără să fie văzuți de vreun alb. De aceea fețele palide nici nu pot bănuși din ce loc și din ce direcție atacăm, cu toate că știu că am dezgropat securea războiului.

— Eu nu știu unde e așezat *Vara-tu*. Cât timp îți trebuie ca să ajungi acolo mergând călare?

— Armăsarul meu s-a odihnit și este cel mai bun cal al vazailor. Încă înainte de revărsatul zorilor pot să fiu acolo și până la amiază să-ți aduc atâția războinici cât e nevoie ca să-i luăm prizonieri pe cei patru albi și pe apaș.

— Și câți o să aduci?

— Douăzeci au să fie mai mult decât trebuie.

— Nu cred. Doar dacă n-ar exista blestemata aia de carabină a lui Old Shatterhand, pe care voi o considerați fermecată! Eu știu că nu e vorba de nici o vrajă, dar această carabină valorează cât douăzeci sau treizeci de puști obișnuite. Ție pot să-ți spun că odată i-am furat lui Old Shatterhand această pușcă, dar n-am reușit să trag cu ea nici măcar un singur foc. Degeaba mi-am bătut capul, n-am putut pune în mișcare nici un arc, nici un șurub, căci are o construcție foarte secretă.

— Uff, uff! I-ai furat arma și n-ai păstrat-o?

— Da. Într-adevăr, te miri că m-am lăsat constrâns să i-o restitui, dar lucrurile sau întâmplat ca și când toți dracii ar fi fost împotriva mea; *it's clear*. Ar fi trebuit să o distrug. Chiar am avut un asemenea gând, dar n-a vrut „generalul”. Acest nemernic voia să păstreze armele pentru el, și de aceea nu era de acord ca eu...

Se opri în mijlocul frazei, probabil își aduse aminte că e mai bine să tacă decât să povestească întâmplarea aceea care, se încheiase atât de lamentabil pentru el. De aceea, căpetenia întrebă:

— Old Wabble vorbea despre un general. De ce s-a oprit, așa deodată, din vorbă?

— Pentru că nu are rost să mai vorbesc. Există nume pe oare e mai bine nici să nu le pomenști; sper însă că, înainte de a muri, acest general o să-mi mai cadă o dată în mână. Atunci o să primească de zece ori mai multe lovituri decât a primit la Helmers Home, când a comis ticăloșia de a trăda, că eu... *Pshaw!* Deci, căpetenia osagilor vrea să plece să aducă douăzeci de războinici ? Atâția nu ajung, e nevoie de cincizeci; *it's clear*.

Căpetenia vorbise de numai douăzeci ca nu cumva să fie bănuită că i-ar fi frică; acum însă aprobă repede:

— Probabil că Old Wabble știe ce spune. Dacă el crede că avem nevoie de cincizeci de războinici, am să-i fac pe plac. Am să plec să-i adun.

— Iar eu să rămân aici până te întorci? N-ar fi mai bine să te însoțesc?

— Nu. Trebuie să rămâi aici ca să-ți primești oamenii. Ei nu cunosc locul unde te afli, de aceea e nevoie să aprinzi un foc mare, care să lumineze departe.

— Așa ceva nu fac, pentru că, dacă ar veni, Old Shatterhand și Winnetou l-ar vedea. E mai bine să...

Vorba îi rămase în gât, deoarece Winnetou îl apucase cu amândouă mâinile de beregată. Matto Șahco se ridicase și o pornise spre calul său ca să-l dezlege. De aceea era momentul să acționăm. În timp ce apașul luă asupra lui pe

Old Wabble, eu mă strecurai după căpetenie, mă ridicai în spatele lui, îl apucaii eu mâna stângă de ceafă și-i plasai, cu pumnul drept, lovitura mea vânătorească, doborându-l la pământ. Îl adusei la locul unde șezuse și unde Winnetou tocmai termina cu Old Wabble. Nu trecură nici două minute și amândoi erau legați cobză, iar Winnetou dădu semnalul convenit, fluierând ascuțit de trei ori. Camarazii noștri sosiră curând, cu caii și cu armele noastre. Cei doi prizonieri, care încă nu-și reveniseră, fură duși la caii lor și legați pe ei ca niște saci. Din cauza însoțitorilor lui Old Wabble nu puteam rămâne în pădurice. Chiar dacă numai unul dintre ei ar fi nimerit la „copacul cu sulița”, fără ca noi să-l observăm, puteam ajunge sau, mai bine zis, ne-am fi aflat în cel mai mare pericol. De aceea mînarăm caii în susul pârâului, apoi traversarăm apa, luând-o drept spre prerie, până ce am ajuns la un pîlc de arbuști, unde ne priponirăm caii. Datorită bizonilor care se tăvăliseră pe aici terenul era mai adâncit și mai umed, așa că puteam risca să facem un mic foc printre tufișuri, în mijlocul văiugii, fără ca lumina lui să ajungă în prerie.

Când îi dezlegarăm de pe cai pe cei doi prizonieri și-i așezarăm lângă foc, își reveniseră. Pe drum nu scoaseră o vorbă. Văzându-ne la față, căpetenia tăcu în continuare. Old Wabble însă, smucind de legături, exclamă speriat:

— Mii de trăsnete, iar am dat de acești păstori cuvioși; și de astă dată duc la păscut nu una, ci două oițe! Ce va venit să mă legați din nou? V-a părut rău de tăciunii aprinși pe care v-ați închipuit că mi i-ați pus pe cap?

Winnetou era prea mândru ca să-i răspundă, iar eu îi urmaii exemplul. Însă Dick Hammerdull, care știa ce plănuise bătrânul contra noastră, pentru că pe drum le povestisem cele auzite, era furios pe Old Wabble și considera că ar fi o lașitate să ascuți în liniște cuvintele lui batjocoritoare, de aceea răspunse:

— Cum poți să vorbești despre „oițe”? Ești mai rău decât cele mai rele fiare sălbatice, care ucid numai ca să poată

trăi. Tare aş avea chef să iau câţiva cărbuni adevăraţi din acest foc şi să-i pun pe bătrâna dumitale perucă. Dacă mai vorbeşti mult, poţi fi sigur că aşa o să fac!

— Nu ţi-ar permite evlaviosul de Old Shatterhand, râse moşneagul *cowboy*.

— Dacă-mi permite sau nu, e totuna. Dacă ieri măsura dumitale încă nu era plină, azi e gata să se reverse, şi dacă tu crezi că-ţi uşurezi situaţia prin obrăznicie, atunci te înşeli amarnic!

— Zău? Atunci spune-mi măcar cu ce drept ne consideraţi şi ne trataţi ca prizonieri!

— Ce mai întrebi tâmpeniile astea, ticălosule! Old Shatterhand şi Winnetou au stat tot timpul tupilaţi în spatele vostru în pădurice şi au auzit tot ce aţi vorbit. Ştim precis ce-aţi plănuit contra noastră şi cred că avem toate motivele să vă facem inofensivi!

Această ştire potoli îndrăzneala bătrânului Wabble. Din moment ce ştiam că voiau să ne prindă şi să ne omoare, nici obrăznicia lui nu mai putea ţine piept fricii de răzbunarea noastră. Cu toate că-l iertasem pentru tentativa de omor împotriva mea, aş fi fost, poate, din nou înclinat să-l iert, dacă ar fi fost vorba numai de mine; acum însă planul lui era îndreptat contra noastră a tuturor şi de aceea bătrânul îşi dădea seama că nu mai poate obţine nimic prin zeflemea. Nu mai spuse deci nimic şi astfel trebui să tacă şi Dick Hammerdull.

Acum interveni ceva care dovedea încă o dată cât de apropiaţi sufleteşte eram eu şi apaşul şi cât de bine se apropiau gândurile noastre întotdeauna. Imediat după ce am părăsit păduricea m-am gândit la Fenner şi la ceilalţi fermieri, care urmau să fie atacaţi. Neavând habar de nimic, ei trebuiau preveniţi. Chiar dacă şeful tribului osagilor căzuse în mâinile noastre, şi presupunând că acest fapt va amâna realizarea planurilor lor, eram atât de puţin stăpâni pe împrejurările de aici cât şi pe timpul nostru, încât fiecare oră putea să aducă ceva neprevăzut, care să

ne răpească avantajul cucerit. Pentru moment, atacul plănuit fusese amânat, dar nu părăsit complet, așa că cel puțin Fenner trebuia înștiințat. El, la rândul lui, putea preveni pe ceilalți. Dar cine să-l înștiințeze pe Fenner? Trescow în nici un caz. Hammerdull și Holbers erau *westman*-i destoinici, totuși nu voiam să încredințez nici unuia dintre ei o astfel de misiune importantă; pentru că nu era vorba numai de a ajunge cu bine acolo, ci trebuia să se întoarcă, lucru și mai greu. Rămâneau, deci, numai Winnetou și cu mine. Îmi convenea mai mult ca solia aceasta s-o preia apașul. Dacă aș fi plecat eu, ar fi trebuit să rămână el eu ceilalți trei tovarăși ai noștri, cu care, fără mijlocirea mea, s-ar fi înțeles mai greu.

Văzui cum măsoară cu ochii săi negri și ageri, de bun cunoscător în materie, calul lui Matto Șahco. Apoi se ridică, se duse la animal, scoase și aruncă tot ce era în cobur, băgă câteva bucăți de carne, apoi mi se adresă cu întrebarea:

— Ce părere are fratele meu despre acest armăsar al osagilor?

— Are un plămân sănătos, tendoane rezistente și picioarele sunt ca de căprioară, răspunsei. Murgul fratelui meu roșu o să adune forțe pentru Colorado; o să am o deosebită grijă de el, așa că e bine ca Winnetou să încalce acest cal murg, care o să-l ducă repede la fermă și înapoi.

— Uff! Fratele meu Old Shatterhand știe unde vreau să mă duc?

— Da. O să rămânem aici și o să te așteptăm. O să fii înapoi mâine, înainte de apusul soarelui.

— *Howgh!* La revedere, fraților!

Sări în șa și plecă. Știa că nu mai trebuie să-mi spună nimic, cu atât mai puțin să-mi dea indicații de ceea ce trebuie să fac. Firește că altfel stăteau lucrurile cu cei trei camarazi ai mei, care, îndată ce Winnetou ne întoarse spatele, mă întrebară despre scopul și ținta misiunii sale nocturne. Le spusei atât cât era necesar, dar în șoaptă, ca prizonierii să nu afle că proprietarii fermele amenințate

urmau să fie preveniți. Pe urmă mâncarăm. Apoi stabiliu rândul la pază, în așa fel încât să pot dormi până după miezul nopții, deoarece timpul de după miezul nopții până în zori este cel mai critic din viața preriei, iar eu voiam, tocmai de aceea, să fiu treaz, bizuindu-mă mai degrabă pe mine decât pe tovarășii mei.

Atrăgându-le atenția în mod deosebit să nu-i piardă din ochi pe prizonierii noștri, mă culcai și adormi pe loc. Nu exista nici un motiv de îngrijorare care să-mi tulbure somnul. Am dormit până când mă trezi Dick Hammerdull, care era schimbul trei de pază. Găsii totul în ordine și, în timp ce schimbul dinaintea mea se culca, am urcat dâmbul vâlceleii, pentru a mă plimba de colo până colo, în afara tufişurilor, meditănd ce ar trebui să facem cu prizonierii.

Cu toate că, potrivit legilor savanei, eram complet îndreptățiți să-i executăm, făcându-i astfel inofensivi pentru noi și pentru alții, eu nu voiam să le luăm viața. Dar puteam lăsa cu totul nepedepsită tentativa lor de omor? Și dacă era vorba să-i pedepsim, ce fel de pedeapsă trebuia să le aplicăm? Îmi veni ideea de a-i duce cu noi sus în Colorado, atât de departe încât să fie prea târziu ca să mai poată ataca fermele. Împotriva acestei idei existau însă argumente serioase. Prezența a doi oameni legați avea să ne întârzie mult și să ne fie chiar povară în multe privințe. Cel mai bine era să nu-mi bat capul cu astfel de chestii și să aștept să văd ce părere o să aibă și Winnetou.

Cunoșteam foarte bine locul unde se aflau osagii, fusesem deseori acolo cu Winnetou. Cirezile de bizoni, care migrau toamna spre sud, iar primăvara din nou spre nord, obișnuiau să folosească mereu aceleași drumuri, care, pe alocuri, rămâneau adânc însemnate tot timpul anului. Pe lângă un asemenea drum se afla *Vara-tu*, în traducere Apa-de-ploaie. Era un loc asemănător cu cel unde ne oprisem acum, numai că avea mai multă iarbă și tufişuri, și era într-o vale mai adâncă, astfel încât apa de ploaie se putea aduna fără să se evapore complet nici în lunile cele mai fierbinți.

Winnetou ne condusesese intenționat la locul unde poposisem, pentru că el se afla tocmai în direcția care ducea de la păduricea unde prinsesem prizonierii spre Vara-tu. Se pare că, la întoarcere, avea intenția să-și arunce privirea, măcar de la distanță, asupra acestei Ape-de-ploaie.

Trecu noaptea și se iviră zorile. Totuși nu-i trezi pe tovarășii mei, lăsându-i să doarmă. Nu aveam nimic de făcut, iar somnul le împrăștiă forțele de care puteam să avem nevoie. Când se treziră, la micul dejun mâncară o bucătică de carne. Prizonierii nu primiră nimic; o cură de foame de câteva zile, unor astfel de oameni, nu putea să le strice. Apoi mă culcai din nou și astfel, dormind și stând de pază, trecu dimineața și după-amiaza, până spre seară, când se întoarse Winnetou, așa cum presupusesem încă de ieri. Făcuse un drum de douăzeci de ore, fără să doarmă o clipă. Arăta totuși proaspăt și vioi, ca și când s-ar fi odihnit la fel ca noi. Nici calul pe care călărise nu arăta deosebit de obosit și văzui cu câtă mulțumire, ba chiar cu mândrie, constată acest lucru și stăpânul lui de până atunci, căpetenia osagilor. Mă gândii să-i transform mândria în furie. Potrivit legilor savanei, prizonierul aparține cu tot ce are asupra s-a celui care la prins. Aveam nevoie de cai buni. Murgul meu și ce al lui Winnetou erau excelenți. Iapa lui Dick Hammerdull era puternică și rezistentă, în ciuda urâteniei sale, și știam că Dick nu ar fi putut fi convins să se despartă de ea. Calul lui Trescoiv era cel mai bun din tot ce ni s-a oferit, dar în cele câteva zile s-a dovedit că nu face față necesităților noastre. Același lucru era valabil și pentru gloaba lui Pitt Holbers. Chiar dacă nu avusesem necazuri din această cauză, dacă s-ar fi ivit situația — inevitabila de altfel — ca atingerea unui anumit scop sau chiar salvarea noastră să depindă de iuțeala cailor noștri, atunci aveam în caii amintiți două piedici, care puteau să ne fie fatale. Matto Șahco nu avea să-și mai primească murgul înapoi.

Winnetou sări de pe cal, ne salută cu un ușor semn din cap și se așază lângă mine. Un schimb de priviri era de ajuns; fără să ne spunem un singur cuvânt, știam tot ce ne interesa; el reușise să-l prevină pe Fenner, iar la tabără nu se întâmplase nimic deosebit; acest lucru ni-l comunicasem din priviri, deci vorbele erau de prisos. Sigur că Trescow, Hammerdull și Holbers se uitau la el nerăbdători; erau dezamăgiți că nu spunea nimic, dar nu îndrăzneau să-l sâcâie cu întrebări;

Dacă Winnetou considera că orice cuvânt în legătură cu drumul cel făcuse era de prisos, îl cunoșteam destul de bine ca să știu că tăcerea lui nu o să dureze mult în legătură cu o altă chestiune. Trebuia să știm cum stau lucrurile cu osagii de la Apa-de-ploaie. Câți erau? Și, cel puțin de dragul lui Fenner, poate că reușeam să-i înștiințăm pe osagi că fețele palide sunt prevenite în legătură cu atacul lor. Totuși, acest loc nu era în direcția drumului spre Colorado. Și, dacă voiam să ne strecurăm pe lângă osagi, nu puteam să ne apropiem de indieni cu cei doi prizonieri, pentru că exista, și posibilitatea ca aceștia să ne fie luați înapoi. Sigur că acest lucru îl preocupa și pe Winnetou, și eram convins că în curând o să-și exprime părerea sa această privință. Într-adevăr, nu m-am înșelat, pentru că nu trecură nici cinci minute de când ședea lângă mine și-mi zise:

— Fratele meu Charlie s-a odihnit bine. Este el dispus să plece imediat la Vara-tu?

— Da, răspunsei.

— O să luăm prizonierii cu noi până la granița cu Colorado, dar trebuie să știm cum stăm în spatele nostru cu războinicii osagilor, ceea ce o să caute să afle fratele meu.

— Fratele meu Winnetou pornește împreună cu ceilalți drept înainte?

— Da. După ce calul osagului o să-și potolească foamea cu iarbă.

— N-ar fi mai bine ca Winnetou să aștepte până mâine dimineață? Nu a dormit toată noaptea și nu știu dacă noaptea următoare o să ne putem odihni.

— Căpetenia apașilor este obișnuită să doarmă numai când are timp. Și fratele meu Old Shatterhand, care are o sănătate de fier, știe că nu sunt obosit.

— Bine, fie cum vrei tu! Unde ne întâlnim?

— Fratele meu cunoaște locul căruia cei din tribul Dakota îi spun *Vaco-can* ^[13] iar cei din tribul Picioarelor negre îi spun *Kih-pe-ta-kih*? ^[14]

— Da. I se spune așa pentru că seamănă cu o babă care șede. Vrei să mă aștepți acolo?

— Da. Deoarece tu trebuie să faci un ocol și o să ai nevoie de timp, pentru ca să-i observi pe osagi, noi o să ajungem mai repede decât voi, tu și Hammerdull.

— Hammerdull? O să vină cu mine? Crede fratele meu că e nevoie să mă însoțească?

— Da, dar nu din cauza numărului osagilor. S-ar putea însă ca Old Shatterhand să aibă nevoie de un ajutor, fie și numai pentru a-i păzi calul, pe care nu va putea să-i ia cu el până unde va trebui să se încumete să înainteze; și pentru atât, tot e bine. Fratele meu îmi dă dreptate?

— Da, cu toate că știu că mai degrabă dragostea de mine decât îngrijorarea te face să dorești să-l am pe acest însoțitor alături.

Văzând că i-am ghicit gândul, zâmbi afirmativ. Apoi ne întoarse spre căpetenia osagilor, făcut prizonier, cu care până în clipa aceea nu schimbase nici o vorbă, și zise:

— Matto Șahco să-mi răspundă la întrebare: Ați vrut să atacați patru ferme ale fețelor-palide?

Osagul nu răspunse și de aceea Winnetou îi repetă întrebarea. Neprimind nici de data asta răspuns, zise:

— Căpetenia osagilor se teme într-atât de căpetenia apașilor, încât i-a amorțit limba în gură?

Aceste cuvinte își atinseră scopul, căci Matto Șahco se răsti la el:

— Eu, căpetenia supremă a vazailor, am doborât cu mâna mea șapte urși grizzly, așa cum spune și numele meu celui ce vrea să audă. Cum aș putea să mă tem de un coiot care aparține neamului pimo?

Cuvântul „pimo” fusese folosit ca nume de ocară, împotriva lui Winnetou, care rămase totuși liniștit și continuă:

— Așadar, Matto Șahco nu recunoaște că a vrut să atace fermele?

— Nu, nu recunosc, nu-i adevărat!

— Noi, totuși, știm că-i adevărat. Stăteam lungiți în spatele vostru, înainte de a fi venit tu cu găinușa de prerie și apoi am auzit fiecare cuvânt al vostru. Sulița ta a rămas agățată de cracă. O să vestească celor care au să vină mai târziu cât de prost poate fi un om care își zice căpetenie. Winnetou nu a auzit încă niciodată ca un om care vrea să se ascundă să-și însemne ascunzătoarea, spunând astfel fiecăruia: „aici s-a ascuns cineva”. Nu trebuie să recunoști atacul asupra fermelor, căci el nu va mai avea loc. Aseară am plecat și am prevenit fețele palide. Dacă, totuși, câinii de osagi ar veni, ar fi omorâți în bățai. Le-am mai spus albilor că Old Wabble a fost iscoada ta. Dacă se mai arată vreodată pe la vreo fermă, n-o să primească un glonte, ci un ștreang în jurul gâtului, așa cum i se cuvine unei iscoade.

Osagul tăcea, dar se vedea cât era de furios pentru că Winnetou îi dejucase planurile. Bătrânul „rege al *cowboy*-lor” însă strigă:

— Eu iscoadă? E cea mai mare minciună posibilă! Dacă Winnetou m-a prezentat drept spion, e un nemernic.

Winnetou nu răspunse la insultă, eu însă considerai că obrăznicia asta e prea mare ca să fie lăsată nepedepsită. Individul merita o bătaie bună. Totuși, îi dădui lui Holbers o altă poruncă;

— Pitt, strânge-i curelele în jurul încheieturilor atât de tare încât să urle și să nu i le slăbești până nu imploră iertare.

Pitt Holbers era gata să se supună, dar nobilul Winnetou îl opri zicând:

— Nu-i nevoie. Omul acesta nu mă poate insulta. Are zilele numărate și e cu mult mai aproape de groapă decât își închipuie, și nimeni nu are dreptul să chinuiască un muribund.

— Ah! râse ironic bătrânul. Acum începe să predice și indianul! Ei, dar chiar dacă s-ar deschide o groapă acum, aici, în fața mea, tot aș râde și nu m-aș teme. Viața nu înseamnă nimic, deci nici moartea, iar viața de apoi, de care vorbiți, e cea mai mare înșelătorie, născocirea unor popi deștepți, bună pentru copii și babe. V-am mai spus o dată și cred că vă mai amintiți cuvintele mele: am fost vârât în viață fără să fiu întrebat dacă vreau și dracul să mă ia dacă o să-i cer cuiva permisiunea să ies din ea.

Da, îmi aduceam foarte bine aminte că mai spusese o dată exact aceleași cuvinte.

Am plecat de lângă el îndreptându-mă spre Dick Hammerdull, spunându-i în șoaptă, încât prizonierii să nu poată auzi, că o să plece cu mine la Vara-tu. Era foarte bucuros, considerând această alegere ca o dovadă de încredere în el. Ne-am aprovizionat cu carne pentru o zi, am încălecat pe cai și am plecat!

3. O întâlnire neașteptată

Când am părăsit tabăra, soarele era la orizont. Peste o jumătate de oră începea să se întunece, ceea ce nu putea să ne deranjeze: *westman*-ul este obișnuit să nu facă deosebire între zi și noapte. Dacă are experiența necesară, se poate orienta fără greș și într-o noapte fără lună, după stelele de pe cer, încât niciodată nu rătăcește drumul. E un lucru minunat să vezi cum milioane de lumini de pe firmament, fiecare un corp ceresc, față de care pământul nostru e doar un fir de praf, ne servesc drept călăuze sigure prin regiunile cele mai neumblate, în timpul nopților pământene.

Soarele apusese, amurgul roșu se stinse; ultimele licăriri ale înserării dispăruseră de la orizont, ca niște speranțe spulberate. Ce bine că există un răsărit care ne aduce nouă speranță și lumină! Ne învăluia acea întunecime din prima parte a serii, care e mai adâncă decât însăși noaptea, pentru că stelele încă n-au răsărit pe cer. Un orășean ar fi trebuit să descalece și să aștepte ivirea stelelor, dacă nu dorea să riște să-și rupă gâtul. Noi însă zburam în galop peste preeria care nu mai era unduită, ci ca o masă întinsă. Aveam ochii bine exersați, iar caii noștri aveau ochi și mai buni. La un moment dat, murgul meu făcu un ocol, fără ca eu să cunosc motivul, dar îl lăsaî în voia lui, pentru că știam că nu-l face degeaba. Probabil trecusem în goană pe lângă o haită de câini de prerie. Aceste animale trăiesc la un loc cu sutele și, de multe ori, săpăturile făcute de ele sub pământ îl obligă pe orice călător să facă un ocol, dacă nu vrea să-și rupă picioarele, împreună cu cele ale calului său. Lipsa ierbii făcea ca ecoul copitelor să răsunetare în noapte. Ne aflam acum în partea vestică a statului Kansas,

mai stâncoasă, mai uscată și mai puțin fertilă decât cea estică.

Nu exista nici un copac sau vreun alt semn ce ne-ar fi putut servi drept punct de reper, și chiar dacă ar fi existat, tot nu l-am fi putut zări prin întuneric. Într-o asemenea situație, trebuie să te lași condus de acel simț propriu doar celor aleși dintre *westman*-i și pe care nici un savant nu-l poate explica. „Simțul locului” nu definește suficient acest lucru; poate că „simțul orientării” are un sens mai apropiat. O fi instinctul? Poate acel tainic simț lăuntric care călăuzește păsările călătoare din Scandinavia spre Egipt, pe drumul cel mai scurt. Nu știu, dar ori de câte ori m-am bazat pe acest simț, inexplicabil, eram condus de el direct la țintă.

Dick Hammerdull m-a întrebat de câteva ori dacă suntem pe drumul cel bun. Nu puteam să-i răspund decât că, în această regiune nelocuită, nu există nici un fel de drum, așa că nu puteam fi nici pe drumul bun, nici pe cel greșit. Auzind, se văietă în felul lui nostim:

— Ce goniți așa, mister Shatterhand! Putem merge și mai încet! E ca și când am călări printr-un tunel fără de sfârșit. Gâtul meu valorează și el ceva și dacă mi-l rup, în timp ce calul mi se dă peste cap, nu am alt gât cu care să-l înlocuiesc. Trebuie să ne grăbim chiar atât de tare, *sir*?

— Desigur. Trebuie să ajungem la *Vara-tu* cu mult înainte de revărsatul zorilor. Locul se află pe un câmp deschis destul de vast, iar ziua osagii ne-ar vedea venind.

— Dacă ne văd sau nu, e totuna; dar, oricum, trebuie să ne grăbim, pentru că, dacă ne văd, am făcut degeaba atâta drum călare. Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, tu ce crezi...

Izbucnii într-un hohot de râs. Se opri în mijlocul frazei și râse și el. Era obișnuit să se sfătuiască cu bătrânul Pitt, de aceea voise să-i adreseze obișnuita întrebare celui care, din păcate, nu era cu noi.

Mai târziu răsări o stea, și încă una și tot așa, până ce deasupra noastră se întinse cel mai frumos cer înstelat;

astfel ieșirăm din „nesfârșitul tunel” al lui Dick Hammerdull. Firește că înaintam mai ușor decât înainte, fapt cu atât mai îmbucurător cu cât terenul, chiar dacă nu avea „valuri”, devenise mai accidentat, după cum se spune în armată. Erau multe defileuri, atât de neregulate, încât menținându-ne direcția trebuia ba să urcăm, ba să ie tăiem în curmeziș. Pentru cai era un drum obositor, dar se odihniseră o zi întreagă, așa că Hatatitla al meu nu se resimțea din cauza efortului, iar iapa lui Hammerdull alerga în același ritm, încât părea să fie umbra armăsarului meu. Din când în când îi lăsam să meargă la pas, iar când ajunserăm la o apă îi lăsarăm să se adape. În medie, însă, merseserăm atât de repede încât caii lui Holbers și Trescow cu siguranță că ar fi rămas în urmă.

După ce trecu de miezul nopții, stelele începură să pălească, nu pentru că era timpul să scapete, ci fiindcă cerul se acoperise treptat de nori tot mai deși. Se apropia o furtună.

— Asta ne mai lipsea! exclamă supărat Hammerdull. Iar se întunecă în jurul nostru, mai tare ca înainte. Propun să ne oprim aici și să ne așezăm.

— De ce?

— Păi denumirea de Vara-tu nu înseamnă apă de ploaie?

— Ba da.

— Bun. Atunci de ce să mergem mai departe? Dacă poposim aici, în mijlocul acestei prerii bătrâne și așteptăm doar câțeva vreme, o să avem mai multă apă de ploaie decât ne trebuie.

— Fără glume proaste! Oricât ai cârti, mie îmi convine schimbarea vremii.

— Să înțeleagă asta cine poate!

— Nu-ți dai seama că pe acest întuneric ne va fi mult mai ușor să ne apropiem de osagi decât la lumina de mai înainte a stelelor?

— Hm, da; la asta nu m-am gândit. Aveți dreptate, presupunând că vă încumetați să dați de acest *Vara-tu* în

ciuda întunericului.

— Într-o jumătate de oră suntem acolo.

— Deja? Trebuie să fie mai departe. Cel puțin așa rezulta din spusele lui Matto Şahco, care voia să plece seara şi să-şi aducă războinicii abia a doua zi la amiază.

— Şi totuşi e așa cum spun. Locul unde am făcut noi popas e mai aproape decât „copacul cu sulița”. Osagul nu ar fi putut pleca imediat după sosirea lui la *Vara-tu*. Ar fi trebuit să zăbovească acolo cel puțin o jumătate de oră. Iar la întoarcere, din cauza cailor mai slabi ai oamenilor săi, nu ar fi putut alerga atât de repede ca la ducere, cu murgul lui iute. El a ținut socoteală de toate astea când i-a spus lui Old Wabble cât timp o să lipsească. Adaugă la asta și felul cum am mers noi, mai precis cum am gonit noi, și atunci nu o să te miri dacă o să-ți spun că mai avem doar două mile și o să ajungem la țintă.

— *Well*, cu condiția să o găsim și să nu trecem pe lângă ea, în această eclipsă totală de soare, lună și stele, ca în Egipt.

— Fii fără grijă, dragă Dick. Cunosc bine locurile astea.

— Că le cunoașteți sau nu, e totuna, numai să vă puteți orienta.

Spusesem toate astea cu multă siguranță; în curând trebuia să se ivească ținta călătoriei noastre, dacă nu cumva mă supraapreciasem. Trebuia să trecem de-a curmezișul unei văi lungi și late, ca o copaie; dacă nu dădeam de acel loc, însemna că ne-am rătăcit. Și tocmai când era să mă cuprindă îndoiala, terenul începu să coboare destul de abrupt. Descălecarăm, ducându-ne caii la vale. Apoi, jos, încălecarăm din nou, traversarăm valea și apoi urcarăm panta de partea cealaltă. În sfârșit puteam spune cu bucurie:

— Am călărit atât de exact și atât de bine, încât parcam fi mers în plină zi. Mai avem un galop de cinci minute peste o câmpie întinsă, netedă, și dăm cu nasul în *Vara-tu*.

— *Sir*, n-aveți decât să vă folosiți de nasul dumneavoastră, pe al meu îl am pentru alte scopuri. De altfel, mă bucur și eu că pe drumul acesta, fără nici un felinar nu am ajuns la Polul Nord. Există tufişuri la *Vara-tu*?

— Multe, chiar și câțiva copaci.

— Mergem aproape de tot?

— Ca să pot răspunde la această întrebare, trebuie mai întâi să mă duc în cercetare. Dacă nu era atât de întuneric, trebuia să te las cu caii dincolo de viroagă și să mă furișez singur și cu multă greutate. Vezi ce bine ne prinde furtuna, care a acoperit cerul și va izbucni în curând!? E ca și când ar fi venit de dragul nostru. Acum trebuie să mergem mai încet. Trebuie să fim cât se poate de atenți.

Domolirăm caii și abia mai înaintarăm preț de un minut, când un fulger brazdă orizontul drept în fața noastră. La lumina lui puturăm zări un tufăriș întins, de oare ne apropiaserăm cam la cinci sute de pași.

— Am ajuns la țintă, zisei eu, descălecând. Caii se pot culca. Dumneata rămâi aici cu ei. Ia și armele mele.

— Vreți să ne înțelegem asupra vreunui semnal, sau credeți că o să mă găsiți și așa? se interesă Hammerdull.

— Din moment ce am găsit *Vara-tu*-ul, te găsesc eu și pe dumneata. Ești doar destul de gras.

— Acum dumneavoastră faceți glume proaste, mister Shatterhand. Aveți frumosul *Vara-tu* în față. N-aveți decât să vă loviți cu nasul de el!

Făcui calului meu un somn cu mână, ca să se culce; mă ascultă imediat, la fel și iapa lui Hammerdull. Pe urmă pornii cu băgare de seamă spre tufişuri.

Închipuiți-vă o vale ca un castron, aproape umplută cu apă, având un diametru de circa cincizeci de metri, înconjurată de tufişuri, în parte formând o masă compactă, în parte boschete răzlețe. Între apă și tufişuri, o fâșie fără vegetație, dar plină de scobituri în formă de scoică, care sau format datorită bizonilor. Aceste animale obișnuiesc să se tăvălească în mocirlă, ca să capete o crustă de nămol,

care le apăra de tot felul de insecte. Așa arăta *Vara-tu*, pe care trebuia să o înconjur, furișându-mă. Să mă furișez? Nu; lucrurile sau petrecut altfel.

Ajunsei cu ușurință până la primele tufișuri și... în stânga mea mirosii și auzii în același timp prezența unor cai. Aplecându-mă, mă îndreptai în direcția lor, pentru că, în astfel de ocazii, e bine să te interesezi și de caii dușmanului. Toți erau priponiți, în afară de unul, care era legat de doi pari înfiți în pământ. După tufiș, ardeau mai multe focuri, iar, printr-o spărtură din frunziș, lumina cădea tocmai pe acest cal. Suficient ca să-i pot vedea conformația. Era un roib minunat, de culoare mai închisă, a cărui coamă splendidă era împletită în noduri și nodulețe tot mai mici, așa cum văzusem la comanșii naiini. Cum au ajuns osagii să împletească în felul acesta coama calului? Dar pentru moment lucrul acesta n-avea importanță, găseam că e mai important faptul că lângă cai nu era nici o pază. Se vede că osagii se simțeau în deplină siguranță! Ca să evit lumina focului, mă întorsei câțiva pași, mă culcai la pământ și mă strecurai sub tufișuri.

Mai bine de două sute de osagi se așezaseră în jurul apei, pe fâșia aceea liberă de care am amintit mai înainte, fiind puternic luminați de patru focuri. Priveau cu mare încordare la cei șase războinici care tocmai începuseră „dansul bizonilor”. Uitându-mă jur-împrejur, privirea mi se opri asupra unuia dintre puținii copaci care existau aici și de care stătea rezemat un indian, cu fața nevopsită. Era legat, deci prizonier. Fața îi era puternic luminată. Când o văzui, tresării, dar de bucurie. Cunoșteam bine această față, era aceea a unei cunoștințe dragi. Acum puteam să-mi explic prezența calului cu coama înnodată în mod atât de diferit de obiceiul de aici; roibul era al prizonierului. Statura înaltă, lată în spate, constituția robustă și totuși atât de nobilă, fața aceea ca o sculptură caucaziană, cu o liniște mândră și încrezătoare în trăsături, nu putea să aparțină decât unui singur om, pe care de mult nu-l mai

văzusem, dar la care mă gândisem cu atât mai des, și anume: Apanatșca, tânăra, nobila căpetenie a comanșilor naiini!

Ce-l adusese în Kansas? Cum de căzuse în mâinile osagilor? Osagi și comanși! Știam cât de înverșunată era dușmănia între aceste două neamuri. Dacă nu reușeam să-l salvez, Apanatșca era pierdut! Să-l salvez? Păi, era un fleac. Toți se uitau la dansatori și nimeni nu-l lua în seamă. Dincolo de copacul de care era legat se aflau două boschete, oferindu-mi suficientă acoperire ca să ajung la el pe la spate.

Mă strecurai pe sub tufiș cu aceeași iuțeală cu care îmi venise această idee, mă ridicai și mă grăbii să ajung la Hammerdull.

— Scoală caii! Încalecă-ți iapa și vino cu mine! poruncii eu.

— Dar ce s-a întâmplat? mă întrebă el. Trebuie să plecăm?

— Osagii au un prizonier pe care îl cunosc și pe care trebuie să-l eliberez.

— *Heavens!* Despre cine e vorba, mister Shatterhand?

— Asta o s-o afli mai târziu, acum vino cu mine, hai, vino!

La un semn, murgul meu sări în picioare. Îl luai de dârlogi și-l dusei mai departe. În ciuda corpolenței sale, Hammerdull sări repede în șa și mă urmă. Nu-l condusei la locul unde fusesem mai înainte, ci exact după boschetul care se afla în spatele lui Apanatșca.

— Așteaptă aici! Mai aduc un cal.

Cu aceste cuvinte, plecai în fugă. Trebuia să mă grăbesc să-l eliberez pe prizonier înainte de a se termina „dansul bizonilor”, care capta toată atenția osagilor. Fugii în partea cealaltă, la roib, îl dezlegai de pari și voii să-l iau cu mine, dar calul se opuse, se opri și necheză tare. Acest lucru putea constitui un pericol pentru mine și pentru planul meu. Din fericire, știam ce trebuie să fac, ca să-l domolesc.

— *Minam, cobî, minam, minam* ^[15], îl dezmierdai, mângâindu-l pe gâtul mătăsos.

Auzind cuvintele cunoscute, încetă imediat să se mai opună și mă urmă. Tocmai ajunsesem cu el la Hammerdull când cerul fu brăzdat de primul fulger, urmat de un tunet puternic. Trebuia să ne grăbim, ca nu cumva, din cauza furtunii, să se întrerupă dansul.

— Ține și calul acesta; are să-l încalece prizonierul după ce l-oi elibera, îi spusei grăsanului. Și imediat ce mă întorc, îmi dai armele.

— *Well*, numai să-l aduceți și să nu vă împotmoliți și dumneavoastră, răspunse el.

Fulgerele și tunetele izbucniră din nou. Mă strecurai cât putui de repede și fără zgomot în tufișuri, mă aruncai la pământ și înaintai târându-mă. Dansul își urma cursul, însoțit de strigătul *pe-teh, pe-teh, pe-teh* ^[16] pe care-l scandau cu toții în falset, bătând în același timp tactul cu mâinile. Desigur că, într-o atare hărmălaie, foșnetul frunzelor nu mai putea fi auzit, așa că înaintai foarte repede până în spatele prizonierului. Văzui că nimeni nu se uita la el; probabil că și el privea dansul. Ca să-i atrag atenția asupra mea, îi atinsei mai întâi gamba piciorului. Tresări, dar numai pentru o clipă.

— *Karbune!* ^[17] spusei în așa fel ca, în ciuda cântecului, să mă audă doar el.

Își lăsă capul în jos, un semn perceput de mine, cum că mi-a simțit atingerea și că m-a auzit. Era legat de copac cu trei curele. Una îi fixa picioarele de copac, a doua îi înconjura gâtul legându-l de trunchi, iar cu a treia îi erau prinse mâinile răsucite după trunchiul copacului. Așa cum stăteam, acum în spatele lui Apanatșca, stătusem cândva în spatele lui Winnetou și al tatălui său Intșu-tșuna, ca să-i eliberez de legăturile cu care fuseseră legați de copaci de către kiowași. Scoțând cuțitul, eram convins că Apanatșca o

să se comporte la fel de iscusit cum se comportaseră cei doi apași. Cu două lovituri de cuțit, reușii să-i tai cureaua de la mâini și de la picioare. Pentru a ajunge la cea de la gât, trebuia să mă ridic. În picioare, ceea ce implica un risc, pentru că era suficient ca un singur osag să privească în clipa aceea spre prizonier și să mă vadă. Întâmplarea mi-a venit într-ajutor. Din cauza mișcărilor prea dezordonate, unul dintre dansatori apropiindu-se prea mult de apă, făcu să se surpe o bucată de pământ de pe mal și căzu în mocirlă. Osagii izbucniră într-un hohot de râs, privind la cel ce reprezenta acum un bizon înămolit. Mă folosii de prilej și, ridicându-mă repede în picioare, tăiai cureaua, apoi mă lăsai imediat în jos. Nimeni nu mă văzuse.

— *Afinam. Temakimaar! Noma hiiki!* ^[18] mă adresai în același mod ca și mai înainte, retrăgându-mă câțiva pași.

Observându-l îndeaproape, văzui că mai zăbovește o clipă, apoi se aplecă brusc, o rupse la fugă și se furișă lângă mine în tufiș.

De acum încolo îmi era indiferent ce avea să se mai întâmple, căci nu ne mai lăsam prinși. Îl luai de mână și-l trăsei după mine; deocamdată fugeam aplecați. Un fulger imens lumină toate tufișurile, apoi urmă un tunet asurzitor și deodată începu să cadă o ploaie ca și când s-ar fi revărsat peste noi un lac. Dansul trebuia să la sfârșit, și era clar că se va descoperi fuga comanșului. Renunțând să mai fug aplecat, îi făcui și lui semn să se ridice și alergarăm ieșind din tufișuri, afară la Hammerdull. Îmi luai armele, pe care mi le întinse grăsanul. În spatele nostru strigau, urlau și țipau mii de voci. Văzându-și calul, Apanatșca, fără să se mire de asta, sări în șa. Într-o clipă încălecai și eu și o luarăm din loc; nu trebuia să ne grăbim prea tare, deoarece răpăitul ploii făcea ca pașii cailor să nu poată fi auziți.

Nu meraserăm în direcția din care veniserăm, ci ne îndreptarăm spre locul unde trebuia să mă întâlnesc cu Winnetou, și anume la Kih-pe-ta-kih; aveam patru ore bune

de mers călare de la Vara-tu până acolo. Calculând bine distanța și luând în considerație faptul că Winnetou nu avea de ce să părăsească prea repede locul popasului nostru de ieri, mi se păru posibil ca noi să ajungem înaintea lui la Bătrâna. El socotise că furișarea pe lângă osagi o să ne ia un timp mai îndelungat. Pe deasupra mai obținusem și un succes care mă bucura foarte mult, fiindcă acolo jos, în Llano, îl îndrăgisem pe Apanatșca.

Nu putuse să mă vadă bine, așa că încă nu știa cine l-a salvat. În timp ce eu cu Hammerdull mergeam în față, el călărea în urmă; dar cum ploaia turna atât de tare, încât nu putea distinge decât cel mult contururile noastre, trebuia să se țină foarte aproape de noi, ca să nu se piardă. Mă amuza gândul ca, deocamdată, să nu-i îngădui să mă recunoască. De aceea mă aplecai spre Hammerdull și-i spusei cu glas scăzut:

— Dacă întreabă, să nu-i spui străinului cine sunt!

— Dar el cine e?

— O căpetenie a comanșilor. Dar prefă-te că nu știi, altfel o să bănuiască că-l cunosc.

— Poate să afle că mergem la Winnetou?

— Nu. În nici un caz să nu-i vorbești despre apaș.

— *Well*. Totul o să fie trecut sub tăcerea cea mai deplină!

Probabil că osagii încălecaseră toți repede și, în ciuda ploii, cutreieraseră toate împrejurimile de la Vara-tu. Întâmplător, nici unul dintre ei nu se apropiase de noi, cu toate că mergeam destul de încet. În potopul ce se revărsa din cer, era foarte greu să păstrezi direcția cea bună. Era atât de întuneric încât, vorba aceea, puteai să-ți bagi degetele în ochi, și oricât de des și de orbitor fulgera, tot nu ne ușura orientarea; dimpotrivă, ne-o îngreuna, pentru că trecerea bruscă de la întunericul beznă la lumina orbitoare supăra ochiul, iar fulgerul deformează înfățișarea lucrurilor. Și ploaia deasă dură mai mult de două ore. Era

imposibil să duci o conversație; trebuia să te limitezi la comunicările strict necesare.

Nu trebuia să mă tem că Apanatșca o să mă recunoască înainte ca eu să doresc acest lucru, mai ales că eram îmbrăcat altfel decât atunci când mă cunoscuse, și borurile largi ale pălăriei le trăsesem atât de mult în jos, încât eram cu totul de nerecunoscut.

În sfârșit ploaia încetă, dar norii nu se risipiseră, întunericul fiind la fel de adânc ca și mai înainte. Îmi îndemnai calul, ca să scap de niște întrebări premature. Astfel, Apanatșca îl ajunse pe Dick Hammerdull, cu care începu să discute. Deși nu aveam intenția să fiu atent la ceea ce vorbeau, prinsei totuși unele expresii ale grăsanului, care îmi treziră interesul. De aceea lăsaî murgul să-și domolească pașii și, fără să dau de bănuît, ascultai ce se vorbea în spatele meu. Apanatșca folosea acel dialect obișnuit între albi și roșii, un amestec de cuvinte englezești, spaniole și indiene, înțeles și vorbit de orice *westman*. Probabil că tocmai îl întrebuse cine sunt eu, pentru că îl auzii pe Dick zicând:

— E un „*player*” ^[19], nimic altceva.

— Ce-i aia un *player*?

— Un om care cutreieră peste tot și dănțuiește precum ursul și bizonul, așa cum i-ai văzut adineauri pe osagi.

— Uff! Ce curioase ființe sunt fețele-palide! Oamenii roșii ar fi prea mândri să danseze pentru alții. Vrei să-mi spui cum îl cheamă?

— Îl cheamă Cattapattafattapattașattașa.

— Uff! O să trebuiască să aud foarte des acest nume ca să-l pot pronunța. De ce nu vorbește cu noi această față palidă care m-a salvat?

— Pentru că nu poate auzi ce-i spun. E surd!

— Ce rău îi pare inimii mele că nu poate să audă mulțumirile pe care Apanatșca ar vrea să le exprime! Are

squaw-ă ^[20] și copii?

— Are douăsprezece *squaw*-e, pentru că fiecare player trebuie să aibă douăsprezece soții, și de două ori douăzeci de fii și fiice, care și ei sunt surzi și nu aud nimic.

— Uff! Uff! Asta înseamnă că nu se poate înțelege cu soțiile și copiii să-i decît prin semne?

— Da.

— Trebuie să cunoască de zece ori zece semne diferite și chiar mai multe. Cine poate să le țină minte? Dacă s-a încumetat să intre în ținuturile astea sălbătice, fără să poată auzi, înseamnă că-i un om tare curajos, pentru că pericolele care există pe aici sunt de două ori mai mari când trebuie să te bizui numai pe ochi.

Dacă Dick Hammerdull urmărise să se amuze, sau dacă fără nici un motiv îi scăpase afirmația că aș fi surd, „era totuna”, cum obișnuia el să se exprime, pentru că interveni o împrejurare care dădu toată coțcăria peste cap. Iată ce se întâmplă: în ciuda zgomotului făcut de pașii cailor noștri, mi se păru că aud în fața noastră bătaia unei copite de cal. Oprii imediat și îi spusei grăsanului și lui Apanatșca, desigur destul de încet, să oprească și ei. Da, auzisem bine; se apropia un călăreț, dar nu venea spre noi. Se puneă întrebarea: dacă să-l lăsăm să treacă sau nu. Din motive lesne de înțeles, am presupus că este un osag, și dacă era într-adevăr așa, putea să ne fie de mare folos un mesager între noi și războinicii lor, care oricum trebuiau să afle că l-am prins pe șeful de trib; de aceea hotărâi să-l iau prizonier.

— Stați aici, țineți-mi calul și armele, șoptii eu descălecând și dându-i lui Apanatșca dârlogii calului meu, iar lui Hammerdull armele.

După aceea fugii spre stînga, unde, dacă nu mă înșela auzul, trebuia să dau de cel ce se apropia. Și într-adevăr venea. Lăsându-mă pe vine, îl așteptai să treacă, ca să-mi pot lua avânt, și sării pe cal în spatele călărețului. Când

trecuse pe lângă mine, văzusem că-i un indian. Omul, nebănuind nimic, fu atât de surprins când mă simți în spatele lui, că nu schiță nici o mișcare de apărare. Îl strânsei de gât așa de tare, încât scăpă frâul calului iar mâinile îi căzură în jos. Din păcate, calul se comportă mai puțin supus. Simțind că povara se dublase brusc, se ridică în două picioare, apoi se cabra și începu să zvârle din toate picioarele, așa că nu mai era deloc ușor să rămân călare pe crupa lui fără șa, să-l țin strâns pe călăreț și să încerc să pun mâna pe frâu. Ziua ar fi fost mai ușor, dar în beznă aceea nu vedeam frâul și singura mea preocupare era să nu fiu azvârlit de pe cal. Chiar atunci apăru lângă mine cineva care întinse mâna spre botul calului. Eliberându-mi mâna dreaptă, scosei revolverul de la brâu și întrebai:

— Cinei acolo? Stai că trag!

— Eu sunt, Apanatșca, răspunse cel întrebat. Old Shatterhand poate să-l arunce jos pe osag.

Își dăduse seama de situația în care mă aflam, din felul în care auzise că se zbate calul, predase lui Hammerdull calul meu și se grăbise să-mi vină în ajutor. Reuși să prindă de căpăstru calul indianului și să-l domolească. Lăsai prizonierul să cadă și sării imediat să pun mâna pe el din nou, deoarece nemișcarea lui de până atunci putea să fie un șiretlic menit să mă înșele. Dar când îl prinsei iar, nu opuse nici o rezistență. De fapt nu-și pierduse cunoștința, dar sperietura îl paralizase.

— Apanatșca m-a recunoscut? îl întrebai pe comanș.

— Când mi-ai dat să-ți țin calul, mi s-a părut că-l recunosc pe Hatatitla al tău, răspunse el. Apoi am observat că însoțitorul tău a primit de la tine două puști și, dacă aș mai fi avut vreo îndoială, trebuia să știu cine ești când te-am văzut cum ai sărit în spatele războinicului roșu: Numai Winnetou și Old Shatterhand se încumetă să facă un asemenea salt, și încă noaptea. Ce păcat că acest vânător alb nu mă aude!... Ce facem cu prizonierul, care în mod sigur este un osag?

— Presupun că este un cercetaș, pe care trebuie să-l luăm cu noi!

Îl chemarăm și pe Hammerdull. Indianul își recapătă putința să se miște, încercă să se opună, dar degeaba, fu legat de calul său și așa ne continuarăm drumul.

Să nu-și închipuie cineva că între mine și Apanatșca urmă un lung schimb de cuvinte, cum se obișnuiește între albi. Când doi prieteni nu sau văzut de atâta vreme și se reîntâlnesc atât de neașteptat, și încă în împrejurări ca cele povestite, s-ar părea că primul lucru este ca ei să-și vorbească de la inimă la inimă. La fel se întâmplă și acum, dar fără cuvinte de prisos. După ce am pornit din nou la drum, comanșul naiin își mână calul lângă al meu, îmi întinse mâna și-mi zise cu deosebită bucurie în glas:

— Apanatșca mulțumește marelui și bunului Manitu că i-a dat posibilitatea să-l revadă pe cel mai bun dintre toți războinicii albi. Old Shatterhand m-a salvat de la o moarte sigură!

— De când a trebuit să mă despart de tânărul meu prieten, viteaza căpetenie a naiinilor, în sufletul meu mereu îi duceam dorul, răspunsei. Marele Manitu își iubește copiii și le îndeplinește dorințele tocmai atunci când ei cred mai puțin posibil de realizat.

Și, fără să ne mai spunem ceva, călărirăm unul lângă altul. În curând noaptea cedă zorilor și am putut constata că nici de astă dată n-am greșit drumul, ceea ce-mi convenea, deoarece voiam să ajung la destinație înaintea lui Winnetou.

Kih-pe-ta-kih se află în vestul Kansasului și s-a format în perioada cretacică. Acolo, în partea lui sud-vestică, se exploatează în ultima vreme multă sare. Dacă pe undeva apar zăcăminte de sare în cantități mai mari, spălate de ploi sau de izvoare, pot apărea și goluri subterane, cu acoperișuri care, neavând suficiente puncte de sprijin, se scufundă. Aceste prăbușiri au, de obicei, pereți verticali și adânci, cu margini foarte ascuțite. Dacă solul este

impermeabil, cu timpul se formează un lac, care cuprinde toată surpătura, dar dacă terenul e poros, apa se filtrează și numai terenurile mai joase păstrează suficientă umiditate pentru a permite ivirea și dezvoltarea unei vegetații mai mult sau mai puțin abundente. La început răsar doar plante specifice solurilor sărate, dar cu timpul, pe măsura scăderii conținutului de sare din sol, răsar în aceeași măsură și plante care nu suportă sarea. O surpătura de felul acesta, când se află pe o câmpie întinsă, îți dă din depărtare o imagine ciudată: vezi numai vârfurile copacilor, ale căror rădăcini sunt înfipite în terenul aflat undeva în adânc.

Un asemenea loc era și Kih-pe-ta-kih, care în limba indienilor Picioare negre înseamnă Bătrâna, deoarece locul acesta cu multă vegetație, care se desprinde net de câmpia stearpă înconjurătoare, avea forma unei *squaw*-e indience așezate pe jos.

Când zărirăm în fața noastră această *squaw*-ă verde, în spatele nostru răsărea tocmai soarele. Ajunserăm la locul unde era șoldul stâng al figurii, în timp ce Winnetou trebuia să vină din partea dreaptă. Din precauție, lăsați pe ceilalți pe loc, iar eu înconjurai toată „femeia”. Negăsind nici urmă de ființă omenească, duserăm caii jos pe o porțiune mai puțin abruptă, unde îl dezlegarăm pe prizonier de pe calul lui și-l legarăm din nou de un trunchi de copac. Indianul era într-adevăr un osag. Era vopsit în culorile războiului și nu răspunse la nici una din întrebările puse.

Aș fi avut timp să vorbesc cu Apanatșca despre toate prin câte trecusem de la despărțirea noastră până la această întâlnire, dar preferai să aștept să înceapă el să povestească. Față de un asemenea om, nu trebuia să-mi manifest curiozitatea. Grăsanul de Hammerdull, însă, nu avea scrupule. Abia se așază, că-l și întrebă:

— Aud că fratele meu roșu e o căpetenie a comanșilor. Cum de a căzut prizonier la osagi?

Cu un zâmbet ușor pe față, Apanatșca făcu un semn cu mâinile spre urechile sale.

— A fost vreo luptă între tine și ei? insistă Dick în continuare.

Cel întrebat răspunse cu același gest. Hammerdull mi se adresă mie:

— Mi se pare că nu vrea să-mi răspundă; întrebați-l dumneavoastră, mister Shatterhand!

— Ar fi zadarnic, îi răspunsei eu. Nu vezi că nu aude?

Abia atunci pricepu grăsanul. Râse vesel cu gura până la urechi și zise:

— *Well!* înseamnă că și el are douăsprezece neveste și de două ori câte douăzeci de fii și fiice, ca și dumneavoastră?

— Probabil.

— Atunci o să am grijă să nu surzesc și să ne pomenim că nici unul dintre noi nu mai aude! Și așa e destulă liniște pe aici. Nu aveți nici o treabă pentru mine, *sir*, ca să-mi treacă timpul mai ușor?

— Ba da. Urcă-te și vezi când vine Winnetou; aș dori să știu dinainte.

— Că o să știți sau nu, e totuna; dar am să vă înștiințez.

După ce plecă Hammerdull, Apanatșca simți nevoia să facă măcar o aluzie, ca nu cumva să-l judec greșit. Aruncând o privire plină de dispreț asupra prizonierului, zise:

— Fiii osagilor nu sunt războinici, ei se tem de armele unor oameni viteji și atacă numai pe cei neînarmați.

— Fratele meu nu era înarmat? îl întrebai.

— Nu. Aveam la mine numai cuțitul, deoarece nu aveam voie să port altă armă cu mine.

— Ah! Fratele meu pornise după *narac-ecșa* ^[21].

— Așa este. Sfatul bătrânilor la ales pe Apanatșca să meargă la carierele sfinte, care se află în nord. Fratele meu Shatterhand știe că atâta timp cât vor exista pieile roșii, un războinic trimis de tribul său după *narac-ecșa* nu trebuie să aibă asupra lui altă armă decât cuțitul. Nu are voie să aibă

arc și săgeți, pușcă sau tomahawk, pentru că nici carne nu are voie să mănânce, ci numai plante, și nu trebuie să se apere de dușmani, întrucât e interzis ca un om care merge la carierele sfinte să fie tratat neprietenos. Apanatșca încă nu a auzit ca vreodată această lege, recunoscută de toate triburile, să fie nesocotită. Căinii de osagi, însă, sau acoperit de rușine prin faptul că m-au atacat, m-au luat prizonier și m-au legat, cu toate că nu aveam la mine decât cuțitul, și prin *vampumul* calumetului le-am dovedit că mă aflu în drum spre marele „medicament”.

— Le-ai arătat *vampumul*?

— Da. Mi l-au luat și l-au aruncat în foc, unde a ars tot.

— De necrezut! în orice caz, așa ceva încă nu s-a pomenit! Chiar dacă ai fi fost cel mai rău dușman al lor, și tot ar fi trebuit să te primească ca pe un oaspete.

— Uff! Voiau să mă și omoare!

— Te-ai apărat când te-au prins?

— Aveam voie s-o fac? Dacă m-aș fi apărat, ar fi curs sângele multora dintre ei. Dar m-am bizuit pe *vampumul* meu și pe legile strămoșești, pe care încă nimeni nu a îndrăznit să le calce, de aceea i-am urmat de bună voie în tabăra lor. De acum înainte orice osag întâlnit de un războinic cinstit poate fi scuipat în față și...

Fu întrerupt de Dick Hammerdull, care veni să ne comunice că la zărit în depărtare pe Winnetou. Voiam să-i fac apașului o surpriză cu comanșul naiin și de aceea îl rugai pe Apanatșca să rămână pe loc cu prizonierul, iar eu mă urcai cu Dick Hammerdull pe partea cealaltă a Kih-pe-ta-kih-ului, unde trebuiau să sosească cei anunțați. Mă așteptam să văd cinci persoane și anume pe Winnetou, Holbers, Old Wabble, Trescow și Matto Șahco, dar, spre mirarea mea, constatai că aveau cu ei încă un indian. Apropiindu-se, constatai că și acesta era legat la ochi. Deci Winnetou luase încă un prizonier; culorile de pe fața lui arătau că e tot osag.

Pentru ca apașul să nu fie nevoit să cerceteze terenul, ieșii în fața tufișurilor, ca să mă poată recunoaște. Veni drept spre noi și, când ajunse, se opri și mă întrebă:

— Fratele meu se află aici înaintea mea pentru că a pățit ceva rău?

— Nu, ci fiindcă totul a decurs mai repede și mai bine decât m-am așteptat.

— Atunci fratele meu să mă ducă la caii săi. Am să-i comunic ceva foarte important.

Aceste cuvinte fuseseră auzite și de Matto Șahco, care îmi aruncă o privire triumfătoare. De aceea spusei:

— Caii se află în partea cealaltă. Noi însă o să poposim chiar aici, jos.

Winnetou, cu istețimea lui, bănuiește imediat că e vorba de vreo surpriză mă privi drept în ochi și în jurul gurii i se ivi un zâmbet de mulțumire. Căpetenia osagilor, însă, mi se adresează pe un ton plin de aroganță:

— Old Shatterhand o să afle ce s-a întâmplat și o să-mi dea imediat drumul.

Fără să-i răspund, coborâi în râpă. Ceilalți mă urmară, caii celor doi indieni fiind conduși de Hammerdull și de Holbers. Între timp, auzii cum grăsanul îi spunea bunului său prieten:.

— Deci, la voi, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, s-a întâmplat ceva important?

— Dacă tu crezi căi important, ai ghicit, veni răspunsul.

— Că am ghicit sau nu, e totuna. În orice caz, însă, nu e mai important decât ceea ce...

— Lasă pălăvrăgeala, îl întrerupsei eu. Înainte de a-ți veni rândul să vorbești, să știi că mai sunt și alții înaintea ta!

Își dădu seama că era pe cale să facă o gafă și-și acoperi gura cu podul palmei. Ajunși pe fundul râpei, prizonierii fură dezlegați de pe cai și lungeți pe jos, apoi ne așezarăm și noi lângă ei. Winnetou, care nu putea ști ce țin ascuns

sub obroc, îmi făcu semn tainic, întrebător; de aceea îi cerui:

— Fratele meu să-mi comunice ce lucru important s-a întâmplat.

— Să-ți spun totul, absolut totul?

Voia să știe dacă poate vorbi fără a ține seama de ceea ce aş vrea să rămână secret.

— Da, îl aprobai. Sper să nu se fi întâmplat ceva neplăcut.

Se produse ceva la care mă așteptam. Old Wabble interveni repede și, cu răutăcioasă ironie, strigă:

— Da, e ceva foarte neplăcut pentru dumneavoastră! Vă înșelați dacă voi credeți că ne țineți tare și sigur în mâinile voastre. Să spună Winnetou cum stau lucrurile.

Trecând peste mândria lui, apașul zise cu dispreț:

— Nu vreau să-l împiedic pe „bătrânul *cowboy*” să-și verse asupra noastră otrava ce o are pe limbă.

— Da, această otravă o să vă nimicească pe toți, dacă nu ne dați drumul imediat: *it's clear*.

— Palavre fără rost, menite să ne sperie, râsei eu.

— Râdeți, râdeți, dar o să vă treacă pofta de râs când o să auziți ce s-a întâmplat în lipsa dumneavoastră plină de glorie. Arătând spre indianul proaspăt luat prizonier, continuă: deoarece războinicilor osagi li s-a părut că întoarcerea căpeteniei lor cam întârzie, l-au trimis pe acest indian să afle motivul absenței sale îndelungate. A sosit la păduricea unde ne-ați atacat; noi plecaserăm, el însă a venit pe urmele noastre și a descoperit locul unde am poposit ieri. Asta nu vă spune nimic?

— Văd doar că a fost luat prizonier.

— Bun! Nu știți însă un lucru și anume că nu a fost singur. Mai era încă un osag cu el, mai deștept și mai atent. Acela a scăpat și s-a întors în goană să aducă imediat câteva sute de războinici, care trebuie să fie pe urmele voastre. Așa că vă sfătuiesc să ne eliberați imediat; e lucrul cel mai bun pe care îl puteți face; pentru că dacă mulțimea

de osagi ne mai găsește așa cum suntem, o să fie fără cruțare și o să vă stingă cum stinge furtuna flăcăruia unui chibrit!

— Să presupunem că e așa cum spui, totuși osagii nu sunt aici, în timp ce voi vă aflați în puterea noastră. Cine ne împiedică să vă stingem noi flacăra vieții cum stinge vântul niște chibrituri?

— Sunteți un creștin mult prea bun și prea milostiv ca să faceți așa ceva și mai știți că osagii s-ar răzbuna crunt pentru moartea noastră.

— Așa? Hm! Ei, acum o să-ți fac dumitale și lui Matto Șahco o mică surpriză.

Îi șoptii lui Dick Hammerdull câteva cuvinte la ureche. El râse aprobativ, se ridică și se îndepărtă. Toți, chiar și Winnetou, acesta însă netrădându-și curiozitatea, așteptau cu nerăbdare să vadă pe cine o să aducă grăsanul. Când, după o scurtă absență, Dick se întoarse, îl aducea de braț pe prizonierul nostru osag.

— Uff! exclamă speriat Matto Șahco.

— *All devils!* strigă Old Wabble. Dar ăsta este...

Consideră că este mai nimerit să se oprească în mijlocul frazei. Făcu-i lui Hammerdull un semn să-l ducă pe indian înapoi, pentru că ar fi putut dezvălui printr-un cuvânt prezența lui Apanatșca, și-l întrebai pe *cowboy*:

— Asta e indianul care ar fi trebuit să aducă sutele de osagi. Mai ești și acum de părere că au să vină?

— Să vă ia dracu! scăpă el printre dinți.

— Uff! interveni Matto Șahco. Se vede că Old Wabble a uitat cu totul de acel naiin!

— Nu! replică acesta și adăugă întorcându-se spre mine: mai am o carte, pe care sigur nu o puteți supralicita, oricât de deștept și de înțelept v-ați crede!

— Aș vrea s-o cunosc și eu!

— Am să vă ajut! Desigur că vă mai aduceți aminte cu plăcere despre Llano, unde ați avut onoarea să...

— Să fiu jefuit de dumneata, îi luai eu vorba.

— Și asta e adevărat, dar despre altceva voiam să vorbesc, râse el. Era acolo o căpetenie tânără a naiinilor. Cum naiba îl chema?

— Apanatșca, răspunsei, prefăcându-mă că nu știu nimic.

— Yes. Apanatșca! L-ați iubit foarte tare, nu?

— Da.

Vorbea cu multă superioritate, crezându-se sigur pe situație, iar eu acceptai acest ton, pentru că observai că Apanatșca era gata să mă ajute să-și joace rolul pe care-l plănuisem. După ce-l condusesese pe osag, Hammerdull nu se întoarse singur. În locul prizonierului îl văzui în tufiș pe căpetenia naiinilor. Trebuie să fi ghicit că aveam intenția să fac o surpriză cu prezența lui și se furișase spre noi, fără să aștepte să-l chem. Aruncând o privire lui Winnetou, pricepei că ochii de vultur ai apașului îl ajutaseră să-l descopere și el.

— Deci îl iubiți cu adevărat? zise Old Wabble cu răutate. Vreți probabil să spuneți că-l considerați și azi, ca și atunci, prietenul și fratele dumneavoastră?

— Absolut adevărat! Mi-aș risca viața, dacă ar trebui să-l scap de primejdie.

— Bun! Întâmplător pot să vă spun că se află în cea mai mare primejdie posibilă; e prizonierul osagilor.

— Nu cred așa ceva.

Old Wabble mă urmărise cu nerăbdare; dar când primi un răspuns atât de categoric și cu un ton atât pe indiferent, ținu să mă asigure plin de zel:

— Vă închipuiți probabil că vreau să vă duc de nas? Întrebați-l pe osagul pe care l-a prins Winnetou aseară! El ne-a adus vestea, care pe noi ne-a bucurat la fel de tare, pe cât de neplăcută trebuie să fie pentru dumneavoastră.

— Prinderea lui Apanatșca este cartea pe care n-o pot supralicita? Ești de părere că în schimbul lui o să vă dau drumul vouă?

— Vedeți ce deștept puteți deveni dacă cineva vă lovește cu nasul de locul potrivit? În orice caz, ați ghicit...

— Atunci îmi pare rău de dumneata, pentru că există un loc de care acum eu trebuie să lovesc nasul dumitale.

— Ce fel de loc?

— Tufișul de acolo, din dreapta dumitale. Fii atât de bun și îndreaptă-ți puțin nasul într-acolo!

Își întoarce capul spre partea indicată. Apanatșca, auzind și înțelegând tot ce s-a vorbit, îndepărtă cu mâna tufișul și pași spre noi.

— Ei, cine are atuul cel mare?

Nimeni nu răspunse. Deodată se auzi glasul aceluia care obișnuia să vorbească numai când bunul lui prieten — Dick Hammerdull — îl întreba, și anume Pitt Holbers, lunganul:

— *Heigh-day*, asta numesc și eu *gaudium* ^[22]; Nici un schimb și paraschimb! Ai pierdut partida, Old Wabble!

Cel al cărui nume fusese pronunțat scrâșni atât de tare din dinți, încât îl auzirăm cu toții, apoi strigă și începu să mă blesteme în mod groaznic, cu o voce întretăiată de furie:

— Să fii blestemat de mii de ori, câine! Te-ai aliat cu iadul și cu toți dracii. Trebuie să-ți fi vândut sufletul și viața, căci prea se petrec toate după cum vrei. Scuipe în fața dumitale! Te urăsc nespun, cum încă nimeni nu a urât! Pe dumneata, auzi, pe dumneata, *dutshman* ^[23] blestemat!

— Iar mie îmi e cât se poate de milă de dumneata, îi răspunsei liniștit. Am cunoscut mulți oameni demni de compătimire, dar dumneata ești cel mai de compătimit dintre toți! Fie ca Domnul, la timpul potrivit, să aibă măcar o părticică din mila și îndurarea pe care le simt eu acum pentru dumneata! Iată răspunsul meu la blestemul dumitale, deoarece orice blestem ieșit din gura dumitale la adresa cuiva se transformă în binecuvântare pentru cel

căruia i l-ai adresat. Ești un om atât de bicisnic, încât pe cel care e obligat să te vadă îl dor ochii. Piei din fața noastră!

Mă dusei la el, îi tăiai legăturile și-i întorsei spatele. M-am gândit că o să sară în sus și o s-o la repede din loc, dar m-am înșelat. Auzii cum se ridică încet și tacticos, simții apoi mâna lui pe umărul meu și-l auzii spunând pe un ton plin de batjocură:

— Deci, dacă sunteți obligat să mă vedeți, vă dor ochii? De aceea mă eliberați? Și vă închipuiți că din punct de vedere moral vă aflați mult deasupra mea! Tare vă mai lăudați cu credința dumneavoastră în Dumnezeu; ei bine, dacă există cu adevărat Dumnezeu, atunci în ochii lui sunt egal cu dumneavoastră, altfel ar fi el un individ mai rău decât mă considerați dumneavoastră pe mine! Pe amândoi ne-a creat el, trimițându-ne în lumea asta și dacă am ieșit altfel decât dumneavoastră, el e de vină și nu eu. Deci, lui să vă adresați cu indignare și nu mie, și dacă într-adevăr ar exista o viață de apoi și judecata cea din urmă, care însă mă face să râd, atunci pentru așa-zisele greșeli și păcate cu care m-a înzestrat, sabia ar trebui să cadă asupra lui și nu asupra mea. Poate că, în sfârșit, o să recunoașteți ce prostii copilărești și demne de răs sunt evlavia și smerenia dumneavoastră! Desigur, dumneavoastră credeți că ceea ce faceți e dovadă de bunătate, de fapt însă și pe dumneavoastră vă călăuzește doar convingerea pe care o am și eu, că nu există om bun sau rău, pentru că singurul vinovat de toate ar fi doar Dumnezeu — cel care a inventat păcatul originar. Vă spun „la revedere”, om al dragostei și milei! În ciuda neghiobiei de care ați dat dovadă, azi sunt iar foarte mulțumit de dumneavoastră. Să nu vă închipuiți însă că, dacă am să vă reîntâlnesc, am să vorbesc altfel decât cu arma! Nu avem loc amândoi aici în savană, unul trebuie să dispară, și întrucât vă sfiți și vă e teamă atât de tare de sângele omenesc, la prima întâlnire o să vă deschid eu vinele. Promisiunea e valabilă și pentru ceilalți. Meș-

șurs, rămâneți cu bine, pentru câteva zile! În curând o să auziți de mine.

Firește că prizonierilor le fuseseră luate armele. Pușca lui Old Wabble atârna de șaua calului său, iar cuțitul lui și-l vârâse Dick Hammerdull la brâu. Bătrânul *cowboy* se apropiase de grăsan și întinse mâna să-și la cuțitul. Dick se feri și-l întrebă:

— Ce vrei de la mine, în brâul meu n-ai ce căuta!

— Vreau cuțitul meu! declară Old Wabble. Sau poate că am dea face cu hoți?

— Păzește-ți botul spurcat, escroc bătrân, altfel îți sar în cap! Cunoști legile preriei și știi deci cui aparțin armele unui prizonier.

— Doar sunt liber, nu mai sunt prizonier!

— Liber sau nu pe mine nu mă interesează. Dacă Old Shatterhand ți-a redat libertatea, nu înseamnă că trebuie să-ți primești armele înapoi.

— Păstrează cuțitul și fii blestemat, mops îndopat ce ești! O să găesc altul la osagi.

Merse la calul său, își luă pușca și și-o atârână de umăr, pregătindu-se să încalece. Atunci Winnetou se ridică, întinse mâna spre el și strigă:

— Stai! Pune pușca la loc!

În atitudinea apașului era ceva atât de impunător, încât Old Wabble se supuse, în totală contradicție cu felul lui dea fi. Agăță pușca la loc, apoi se întoarse spre mine protestând:

— Ce înseamnă asta? Calul și pușca îmi aparțin doar.

— Nu, răspunse Winnetou. Redându-ți libertatea, fratele meu Old Shatterhand a vrut doar să-ți arate dezgustul pe care orice om îl simte față de tine. Ne e silă să ne atingem de tine cu mâna, cu cuțitul sau cu glonte, de aceea îl aprobăm cu toții. Nu vrem să te atingă răzbunarea noastră, ci judecata dreaptă a marelui Manitu. Ai fi primit înapoi și calul și armele, dar ne-ai amenințat că ai să faci să curgă sângele nostru, de aceea îți redobândești doar libertatea. O

să pleci imediat; dacă peste zece minute o să mai fii văzut prin apropiere, o să ți se pună o curea de gât și apoi o să te săltăm sus pe o cracă. Am vorbit. *Howgh!* Și acum șterge-o!

Old Wabble izbucni într-un hohot de râs puternic, făcu o plecăciune adâncă și zise:

— Ai vorbit exact ca un rege; ce păcat însă că în urechile mele vorbele tale au sunat ca un lătrat de câine. Plec, dar o să ne mai revedem!

Făcu stânga împrejur, urcă panta râpei pe unde era mai puțin abruptă și dispăru. Din spirit de prevedere, urcai și eu și văzui cum se îndepărtează pe câmpia întinsă, încet, cu mersul lui legănat. Cândva îl respectasem pa acest om nu numai pentru vârsta lui înaintată, dar și datorită faimei sale și-l considerasem un *westman* destoinic; apoi mi-am schimbat părerea în ambele privințe. Chiar de-ar fi fost să fie un om mai bun, pentru noi tot nu era potrivit în calitate de *man of the west*. L-am lăsat și de data asta să plece nepedepsit, și nu datorită nechibzuinței, cât datorită unei porniri de dezgust, care m-au făcut să nu-i pot adresa nici un cuvânt.

Winnetou fusese întru totul de acord cu mine. Știam că Hammerdull și Holbers nu gândeau la fel, dar nu îndrăzneau să-mi facă reproșuri. În schimb Trescow, care din sentiment sau din conștiință polițienească, se simțite vexat de repetata mea blândețe, îmi zise, după ce coborâi din nou la ei:

— Să nu mi-o luați în nume de rău, mister Shatterhand, dar trebuie să vă dojenesc. Chiar și din punct de vedere creștinesc ați procedat greșit, pentru că și creștinul învață că orice faptă rea trebuie pedepsită; dar puneți-vă în situația unui criminalist, al unui reprezentant al justiției publice. Ce părere vreți să aibă acesta despre dumneavoastră, când lăsați un nemernic atât de înrăit și fără putință de a fi îndreptat, cum este acest Fred Cutter, să scape mereu, mereu? În viața lui, omul acesta ar fi meritat moartea de o sută de ori, chiar dacă s-ar fi ținut

seama numai de faptele lui ca „omorător de indieni”. Și dacă ați spune că asta nu ne privește, rămâne dovedit că a încercat în repetate rânduri să vă ia viața dumneavoastră, ca și pe a noastră, și chiar acum din nou ne-a amenințat cu moartea. Deci, ce ar trebui să zică un jurist de faptul că dumneavoastră vă dați chiar osteneala să-l scăpați de pedeapsa meritată? Mi-e imposibil să înțeleg motivele comportării dumneavoastră!

— Sunt eu jurist, mister Trescow? îl întrebai.

— Nu cred.

— Sau măcar criminalist?

— Probabil că nu.

— Ei, vedeți? Cu toate acestea n-am deloc intenția să-l scap de pedeapsa binemeritată, dar nu vreau să-i fiu eu judecătorul, cu atât mai puțin călăul. Sunt ferm convins că există legi ale inimii, ale sufletului omenesc, oare nu pot fi încălcate, mai implacabile și mai puternice decât toate paragrafele voastre scrise.

— S-ar putea. În această privință, oricum nu sunt atât de sensibil ca dumneavoastră. Dar trebuie să va atrag atenția asupra consecințelor ce decurg din supunerea față de aceste legi misterioase și pe care eu nu le înțeleg.

— Cum adică „consecințe ce decurg”? Dați-mi un exemplu:

— Pe Old Wabble l-ați grațiat. Ce facem cu căpetenia osagilor, care e la fel de vinovat? Trebuie să-l eliberăm cumva și pe el, fără nici o pedeapsă?

— Dacă ar depinde de mine, da!

— Atunci ducă-se dracului toate legile dumneavoastră, așa-zisele legi ale savanei, pe care nu le aplicați, cu toate că le lăudați că ar fi deosebit de severe!

— Osagii au fost înșelați de albi; prin atacul plănuit, au vrut să se despăgubească; după concepția lor, ar fi avut tot dreptul s-o facă. Să-l pedepsim acum pe Matto Șahco numai pentru intenția sa, care nici măcar nu a fost pusă în aplicare?

— Probabil că știți că încercarea de a comite o infracțiune e pasibilă de pedeapsă!

— Hm, iată un jurist cum scrie la carte!

— Da, și am dreptul și obligația să fiu așa. Și vă rog să adoptați aceeași poziție!

— Bine, așa am să fac! Admițând că încercarea de infracțiune e pasibilă de pedeapsă, oare intenția căpeteniei osagilor de a ataca fermele și de a ne omorî a ajuns în stadiul încercării?

La început ezită să răspundă, apoi zise mormăind:

— Intenția... intenția... încercarea... poate cel puțin un fel de intenție de a încerca... hm, nici asta nu poate fi! Ia mai slăbiți-mă cu acest despicat al firului de păr în patru, mister Shatterhand.

— Aha, poziția dumneavoastră începe să se clatine! Spuneți clar și hotărât: simpla intenție e pasibilă de pedeapsă?

— Din punct de vedere moral, da, juridic, nu.

— *Well!* Deci Matto Șahco trebuie pedepsit?

Se suci încoace și încolo și răspunse supărat:

— Pentru un judecător sunteți cel mai afurisit avocat posibil! Nu mai vreau să știu nimic de toată afacerea asta!

— Domol, domol, mister Trescow. Sunt mai sever decât vă închipuiți. Chiar dacă nu putem pedepsi intenția, totuși sunt pentru adoptarea unor măsuri de prevedere, care se aseamănă cu o pedeapsă cum seamănă doi gemeni între ei.

— Așa ceva îmi place să aud! Ce propuneți?

— Deocamdată nimic. Nu sunt singurul care are ceva de spus aici.

— Foarte adevărat! aprobă Dick Hammerdull. Indianul trebuie să primească o anumită răsplată; ești și tu de acord, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Hm, dacă crezi că merită un bobârnac serios peste nas, atunci ai dreptate, dragă Dick, răspunse lunganul.

— Atunci să ne sfătuim ce facem cu el, propuse Trescow, așezându-se și luându-și cea mai severă înfățișare posibilă.

Era foarte interesant cum se oglindea schimbul nostru de păreri pe fața lui Matto Șahco. Nu pierduse nici un cuvânt din discuția noastră, așa că știa cum îi luasem apărarea. Privirea sa, întunecată la început, avea o expresie aproape prietenească față de mine; evident îmi purta recunoștință. Firește că mie îmi era indiferent, pentru că, ajungând să discut în contradictoriu cu Trescow din cauza lui, nu eram mânat de sentimente personale. Când Trescow ceru pe un ton atât de serios să ne sfătuim, căpetenia osagilor puse capăt tăcerii lui, adresându-mi-se:

— După ce o să vorbească fețele-palide, o să fie dispus Old Shatterhand să mă asculte și pe mine?

— Vorbește, spusei eu la rândul meu.

— Am auzit cuvinte care îmi sunt străine, și deci nu le pot înțelege. Cu atât mai clar am auzit însă că Old Shatterhand era de partea mea, în timp ce cealaltă față palidă era împotriva mea. Winnetou, căpetenia apașilor, a tăcut în timpul discuției, de aceea cred căi dă dreptate prietenului și fratelui său. Amândoi sunt dușmani ai vazailor, dar toți oamenii roșii și albi știu cât de, drepte sunt gândurile și faptele acestor doi războinici renumiți și de aceea le cer să fie și astăzi drepti!

Făcu o pauză și privi spre mine, ca și când ar fi așteptat un răspuns din partea mea, de aceea îi spusei:

— Căpetenia osagilor nu se înșeală în privința noastră și nu trebuie să se aștepte să-i facem vreo nedreptate. Vreau să-i atrag atenția, înainte de toate, că noi nu suntem dușmanii osagilor. Vrem să trăim în pace cu toți oamenii albi și roșii, dar dacă cineva ne stă în cale și mai ales ne amenință viața, nu trebuie să ne apărăm? Și dacă apărându-ne îl învingem, omul acesta are dreptul să afirme că suntem dușmanii lui?

— Cu „omul acesta”, Old Shatterhand probabil că s-a referit la mine. Cine are tot dreptul să spună că a fost atacat? Matto Șahco, căpetenia vazailor, ar vrea să întrebe pentru ce fețele-palide au judecători și judecătorești?

— Pe scurt: ca să facă dreptate, să aplice legile.
— Și această dreptate se face, legile se aplică?
— Da.
— Old Shatterhand crede în ceea ce spune?
— Da. Cu toate că și judecătorii sunt oameni care se pot înșela, și de aceea...

— Uff, uff! mă întrerupse el repede. De ce se înșeală mereu acești judecători când e vorba să fie drepti față de oamenii roșii?! Old Shatterhand și Winnetou au stat lângă mii de focuri de tabără și au auzit zeci de mii de plângeri, pe care omul roșu le are de făcut împotriva albilor. Nu vreau să repet nici una dintre aceste plângeri, nici să adaug vreuna la ele. Eu însă sunt șeful tribului meu și deci am dreptul să vorbesc despre ceea ce au pățit vazaii și despre pățaniile lor recente. De câte ori nu am fost înșelați, fără a găsi un judecător care să împartă o judecată dreaptă! Cu vreo lună în urmă, am fost din nou înșelați, și când am cerut dreptate, au râs de noi. Ce face omul alb dacă judecătorul îi refuză ajutorul? Se adresează unei instanțe superioare. Și dacă nici ea nu-l ajută, se transformă el însuși în judecător, linșându-și adversarul sau organizându-se în așa-numitele comitete care acordă ajutor pe ascuns și împotriva legilor, dacă nu găsește sprijin deschis și legal. De ce să nu aibă și omul roșu voie să facă ce face omul alb? Voi îi spuneți linșaj, noi îi spunem „răzbunare”. Voi ziceți „comitet”, noi spunem „sfatul bătrânilor”; e unul și același lucru. Ajutându-vă singuri, voi spuneți că ați făcut dreptate din constrângere, dacă noi facem la fel, voi îi spuneți jaf și tâlhărie. Adevărul adevărat este de fapt următorul: albul, este un om de onoare, care însă îl înșeală și-l fură pe omul roșu, iar indianul este hoțul și tâlharul, de pe care albul ia șapte piei. În același timp voi vorbiți mereu de credință și cucernicie, despre dreptate și bunătate. Nu de mult am fost înșelați în ceea ce privește carnea, praful de pușcă și multe altele pe care urma să le primim. Când am mers la agent ca să-i cerem dreptate, am

fost întâmpinați cu râsete batjocoritoare și cu țevi de pușcă îndreptate amenințător asupra noastră. Atunci am făcut rost de carne, de praf de pușcă și plumb de unde am putut, pentru că fără ele nu puteam trăi. În timpul urmăririi, mulți dintre războinicii noștri au fost uciși. Cine e de vină că acum am pornit să răzbunăm moartea acestor războinici? Cine este cel înșelat și cine este cel care înșală? Cine este cel jefuit și cine cel care jefuiește? Cine e cel atacat și cine e dușmanul? La aceste întrebări să-mi dea Old Shatterhand răspunsul potrivit!

Mă fixă cu privirea, așteptând răspunsul. Ce trebuia și ce puteam să-i răspund, în mod cinstit? Mă scoase din încurcătură Winnetou, cel de obicei atât de tăcut, care rosti următoarele:

— Winnetou este căpetenia triburilor de apași. Fericirea poporului meu și binele oamenilor roșii îmi stă mai mult la inimă decât îl preocupă pe oricare dintre căpeteniile noastre. Pentru mine nu-i nimic nou în tot ceea ce a spus Matto Șahco; lucrurile acestea le-am prezentat și eu de foarte, foarte multe ori împotriva fețelor palide... fără nici cel mai mic succes! Dar într-o apă în care există mulți pești de pradă, oare e necesar ca fiecare pește să trăiască din carnea altui pește? Într-o pădure, trebuie ca toate animalele care se adăpostesc în ea să fie niște viezuri puturoși? De ce căpetenia osagilor nu face nici o deosebire? Cere dreptate și procedează cât se poate de nedrept, dușmănind persoane care nu au nici o vină în legătură cu nedreptatea făcută lui și alor săi! Poate el să ne spună măcar despre un singur caz în care Old Shatterhand și cu mine să fi fost adversarul cuiva, fără să fi fost atacați în prealabil de acesta? Dimpotrivă, nu a auzit și a constatat în nenumărate rânduri că foarte des îi cruțăm, pe cât se poate, chiar și pe cei mai răi dușmani ai noștri? Și dacă nu a știut acest lucru până azi, o dovadă le-a fost adusă în fața ochilor și urechilor sale adineauri, când Old Shatterhand i-a luat apărarea, cu toate că Matto Șahco voia să-i la viața!

Știm de mult tot ce ne-a spus căpetenia osagilor, așa că, în această privință, fiecare cuvânt e de prisos; se pare că nu știe și nu a auzit încă niciodată ceea ce vreau să-i spun eu, și anume că nu ai voie să faci o nedreptate când vrei să ți se facă dreptate! El a vrut să ne pună la stâlpul caznelor și știe că acum am putea să-i luăm scalpul și viața, dar o să le păstreze pe amândouă. Ba o să-și reprimească și libertatea, e adevărat că nu chiar astăzi. La dușmănie, o s-a răspundem cu bunătate, la setea de sânge, prin cruțare, și dacă o să mai susțină că noi am fi dușmanii osagilor, atunci să știe că numele lui nu merită să mai fie pomenit vreodată de un războinic roșu sau alb. Adineauri, Matto Șahco a vorbit îndelung, iar eu i-am urmat exemplul, cu toate că nu era nevoie nici de cuvintele lui și nici de ale mele. Acum am încheiat! *Howgh!*

După acest ultim cuvânt, se lăsă o liniște adâncă, îndelungată. Efectul se datora nu numai cuvântării în sine, ci mai ales personalității lui Winnetou și felului său de a se exprima. În afară de el, poate că eram singurul care știam că se adresase nu numai osagului. Cuvintele lui îi vizau și pe ceilalți, mai ales pe Trescow. Matto Șahco stătea cu fața nemișcată, nu se putea ști dacă replica apașului a avut vreo influență asupra lui. Trescow privea într-o parte în pământ, era evident că se simțea încurcat. După un timp, își îndreptă ochii spre mine și zise;

— Tare curioasă treabă e cu dumneavoastră și cu Winnetou, mister Shatterhand. Vrea, nu vrea, până la urmă omul trebuie să gândească, cum gândiți dumneavoastră. Dacă vreți să le dați drumul căpeteniei și celor doi fărtați ai săi, așa cum l-ați eliberat pe Old Wabble, acum eu sunt acela care nu are nimic împotrivă! Atâta doar că mi-e teamă că o să ne urmărească cu tribul lui, și dacă ar avea noroc, ar pune totuși mâna pe noi.

— O să vedem! Dacă înțeleg bine, nu mai considerați necesar să ne sfătuim?

— Nu-i nevoie! Faceți cum credeți!

— *Well*, atunci să terminăm repede! Ascultați, deci, ce hotărâsc, în înțelegere cu Winnetou. Matto Șahco vine cu noi, până unde vom considera că-l putem pune în libertate; cu toate că o să-l ținem legat, o să fie tratat așa cum se cuvine unui șef de trib curajos din partea oricărui *westman* adevărat. Cei doi războinici ai să-i sunt liberi și se pot întoarce la Vara-tu, ca să le povestească osagilor ce s-a întâmplat. Să le spună că fețele-palide au fost prevenite și, dacă totuși o să încerce să atace fermele, o să le împușcăm căpetenia. Dezlegați-le curelele!

Ordinul fusese adresat lui Hammerdull și Holbers, care se conformară îndată. Simțindu-se liberi, cei doi osagi săriră imediat în picioare și o porniră grăbiți spre caii lor; la fel de repede le strigai și eu:

— Stați! La *Vara-tu* o să mergeți pe jos, nu călare. Caii și armele voastre le luăm cu noi. Depinde de comportarea lui Matto Șahco ca să le primiți înapoi. Mergeți și-i anunțați pe frații voștri că Old Shatterhand a fost acela care l-a eliberat ieri pe Apanatșca, căpetenia naiinilor.

Le venea cam greu să se supună acestei porunci. Se uitară întrebător la căpetenia lor, care le ordonă:

— Faceți cum va spus Old Shatterhand! Dacă războinicii vazailor ar avea totuși vreo nedumerire cum să se poarte, să-l întrebe de *Numbeh-grondeh* ^[24], căruia îi încredințez conducerea. O să știe el ce are de făcut.

În timp ce dăduse această indicație, nu-l pierdusem din ochi. Era de nepătruns; nici o tresărire a feței nu trăda dacă transmiterea comenzii însemna pentru noi război sau pace de aici încolo. Cei doi urcară panta și se îndreptară în aceeași direcție în care pornise mai înainte Old Wabble. Mergeau pe urmele lui și era de presupus că în curând îl vor ajunge din urmă.

Le-am reținut caii din mai multe motive. Călare ar fi ajuns cu mult mai repede la *Vara-tu* decât pe jos, și urmărirea la care ne puteam aștepta ar fi putut începe cu

câteva ore mai devreme; deci câștigam timp. În afară de asta, având misiunea de soli, care trebuie să meargă repede și departe, li se dăduseră cai foarte buni, și tocmai de astfel de cai aveam noi nevoie. Și armele lor, ne puteau fi de folos. După cum am mai amintit, Apanatșca avea la el doar un cuțit; primi deci pușca lui Matto Șahco. Renunță deocamdată la intenția de a merge la carierele sfinte și se hotărî să ne însoțească sus, în Colorado. Să rămânem în continuare în acel loc nu mai avea nici un sens, deoarece puteam considera ca aproape sigur că, fiind înștiințați de cei doi soli despre captivitatea căpeteniei lor, osagii aveau să vină imediat la Kih-pe-ta-kih, ca apoi să ne urmărească pentru a a-l elibera. Matto Șahco fu legat pe calul său, dar într-un mod pe cât de ușor ne permiteau împrejurările. Pitt Holbers și Trescow încălecară pe cei doi cai ai osagilor; ceilalți cai fură folosiți ca animale de povară și astfel părăsirăm Bătrâna, unde avusesem parte de un atât de scurt popas de odihnă.

4. La ferma lui Harbour

Mergând în direcția stabilită, ne îndepărtarăm mult de Republican River, care aici cotea spre nord, către Nebraska. Înaintam drept spre Vest, pentru a ajunge la Salomon River. În felul acesta ne aflam între două primejdii, dintre care pe una o aveam în față, iar pe alta în spate. Cea din față noastră o constituia grupul „generalului”, de ale cărui urme nădăjduiam să dăm în curând; cea din spatele nostru era reprezentată de osagi, care, mai mult ca sigur, veneau după noi. Dar nici una din aceste două primejdii nu ne putea neliniști în mod deosebit. Nu bănuiam că poate exista și o a treia, mult mai apropiată, deși călăream în întâmpinarea ei.

Pentru ai induce în eroare pe osagi, am fi putut să ne îndepărtăm pentru câțva timp spre sud. Dar, pe de o parte, nu ne temeam de acești indieni, iar pe de alta, datorită unui asemenea ocol, ne-am fi amânat și mai mult decât am fi dorit întâlnirea cu Old Surehand. De aceea, până a doua zi după-amiază am tot mers spre vest, când, datorită unei întâlniri neașteptate, am fost nevoiți să o luăm totuși spre sud, cu toate că nu avusesem o astfel de intenție.

Iată ce s-a întâmplat: am întâlnit trei călăreți, de la care am aflat că o bandă foarte numeroasă de tâlhari ar cutreiera toată regiunea din față noastră. Căzuți în mâinile câtorva din bandă, acești oameni fuseseră jefuiți de tot ce aveau. Unul dintre ei îmi arată chiar o rană destul de periculoasă, provenită de la un glonte primit în pulpă cu acest prilej. Cine a auzit de ei sau la cunoscut personal pe acești declasați, o să înțeleagă că n-aveam chef să întâlnim astfel de oameni, de care orice *westman* cumsecade se ferește ca de păduchi, considerând că nu-i demn de el să-și măsoare puterile cu ei. Așa cum cel mai distins spadasin consideră că ar fi imposibil să se bată cu un grăjdar

înarmat cu o furcă, la fel și orice vânător cinstit din prerie se ferește să vină în contact cu acești indivizi, scoși pentru totdeauna din rândul societății și asta nu pentru că s-ar teme, ci din cauza dezgustului față de mârșăviile ce le comit.

La fel și noi. Ca să nu dăm ochii cu ei, o cotirăm brusc spre sud, și către seară trecurăm brațul nordic al Salomon Riverului, făcându-ne popasul pentru noapte pe malul său drept.

Curmându-și tăcerea de până atunci, Apanatșca îmi povesti întâmplările prin care trecuse după despărțirea noastră din Llano Estacado. Drumul la Fort Terret, parcurs împreună cu Old Surehand, cum se știe, a fost zadarnic, întrucât nu l-au găsit acolo pe numitul Dan Etters. De fapt, acolo nimeni nu auzise și cu atât mai puțin nu-l văzuse pe cel ce purta acest nume. Ascultând cele apuse de Apanatșca, zisei:

— Înseamnă că am avut dreptate atunci. Eu n-am avut încredere în acel „general”, pentru că aveam presentimentul că vrea să-l inducă în eroare pe Old Surehand în legătură cu acel Etters. Avea el o anumită socoteală, pe care, din păcate, n-am putut-o ghici. Mi s-a părut că, în ce privește raporturile dintre Old Surehand și Etters, el cunoștea mai multe decât arăta. I-am atras atenția prietenului nostru, dar el nu voia să mă creadă. Fratele meu roșu, Apanatșca, a vorbit mai îndeaproape în această privință?

— Nu.

— N-a spus de ce-l caută atât de stăruitor pe acest Etters?

— Deloc.

— După aceea, v-ați despărțit la Rio Pecos și tu te-ai întors la tribul tău?

— Da, am plecat călare la Caam-culano.

— Unde, desigur, mama ta te-a întâmpinat cu bucurie.

— Pentru o clipă m-a recunoscut și m-a primit cu drag, după aceea însă sufletul ei a părăsit-o din nou, răspunse el, întristându-se brusc.

Fără să țin seama de amărăciunea lui, îl întrebai:

— Îți mai aduci aminte de cuvintele pe care le-am auzit din gura ei?

— Mereu le spune; le cunosc bine.

— Crezi și acum, ca și atunci că ele fac parte din vrăjile indiene?

— Da.

— Eu niciodată n-am crezut asta și nici acum nu cred. În mintea ei trăiesc imagini și amintiri despre întâmplări și persoane care nu-i pot deveni clare. N-ai putut să vezi la ea măcar pentru o clipă când sunt mai limpezi aceste amintiri?

— Niciodată. Am stat puțin timp împreună cu ea, pentru că, imediat după întoarcerea mea, a trebuit să mă despart iar. Războinicii naiinilor și mai ales căpetenia lor, Vupa Umugi, nu au putut să-mi ierte că Old Shatterhand m-a considerat demn de a fuma cu mine pipa prieteniei și credinței. Mi-au făcut viața imposibilă în Valea Iepurilor și de aceea am plecat.

— Unde?

— La tribul pohonim al comanșilor.

— Comanșii l-au primit imediat pe fratele meu?

— Chiar dacă am fost cea mai tânără căpetenie a naiinilor, nu a existat însă nici un războinic în stare să mă învingă. De aceea, când bărbații tribului pohonim sau sfătuit dacă să mă primească, nimeni nu s-a ridicat împotrivă. Acum sunt marea căpetenie a acestui trib.

— Îmi face plăcere să aud așa ceva, pentru că te iubesc. Nu ai putut s-o iei pe mama ta cu tine de la naiini?

— Am vrut, dar omul a cărui *squaw*-ă este ea nu a permis.

— Vraciul? Îi spui „omul a cărui *squaw*-ă este ea” și nu că-i tatăl tău. De atunci am observat că nu-l poți iubi.

— Înainte nu i-am putut dăruia dragostea mea, acum însă îl urăsc, pentru că a refuzat să o lase să vină cu mine pe cea care m-a născut.

— Ești sigur că e mama ta?

Privindu-mă cu uimire, mă întrebă:

— De ce mă întrebi? Sunt convins că fratele meu Old Shatterhand nu spune niciodată ceva fără motiv; tot ce face sau spune e bine chibzuit; de aceea sunt sigur că există un motiv pentru care mi-a pus această neobișnuită întrebare.

— Întocmai, dar motivul nu este rodul unui raționament, ci urmarea unui glas interior, pe care l-am auzit și mai înainte. Fratele meu Apanatșca vrea să-mi răspundă?

— Dacă fratele meu Old Shatterhand întreabă, o să-i răspund, chiar dacă nu înțeleg motivul întrebării. Femeia despre care vorbim, am știut întotdeauna că este mama mea și o iubesc.

— Și este ea, într-adevăr, soția vrăciului?

Răspunse din nou mirat:

— Nu înțeleg nici această întrebare. De când știu, cei doi treceau drept soț și soție.

— Și tu ești sigur că el e tatăl tău?

— Întotdeauna mi s-a spus că e tatăl meu.

— A spus și el asta? Gândește-te bine!

Plecându-și capul, tăcu o clipă, apoi îl ridică brusc și zise:

— Pentru prima dată îmi dau seama că el niciodată, nici măcar o singură dată, nu m-a numit *itue*.

— Dar maică-ta ți-a spus *nertuah*?

— Tot nu.

Trebuie știut că pentru cuvântul „fiul meu”, la majoritatea triburilor indiene există expresii diferite, în funcție de cine le pronunță: tatăl sau mama. În cazul de față, *itue* e folosit de tată și *nertuah* de mamă. Apanatșca spuse în continuare:

— Amândoi îmi ziceau mereu numai *unos*^[25] și numai mama mă numea uneori *nertuah*, dar numai când vorbea cu alții despre mine.

— Curios, foarte curios! Acum aș vrea să mai știu doar dacă el îi spunea *i-vuete*^[26], iar ea lui *i-vounșinova*^[27]?

Din nou stătu pe gânduri, înainte de a răspunde, apoi zise:

— Mi se pare că în prima perioadă a copilăriei mele își spuneau așa, mai târziu însă nu i-am mai auzit să fi rostit aceste cuvinte.

— De atunci nu mai foloseau decât numele de Tibo-taca și Tibo-vete?

— Da.

— Și tu consideri că aceste cuvinte sunt formulate de vrăji?

— Da. Tata spunea mereu că ar fi vrăji. Și așa trebuie să fie, pentru că nici un indian și nici un alb nu știe ce înseamnă cuvântul „Tibo”. Sau poate știe fratele meu Old Shatterhand?

Desigur că nici eu nu știam. E adevărat că mă gândeam la numele franțuzesc de Thibaut sau Thibault; și totuși mi se părea că ar fi prea mult ca să fac legătura între ele și cuvântul Tibo, care se pronunță aproape la fel. Tocmai voiam să-i dau un răspuns corespunzător, când două persoane mi-au luat-o înainte, intervenind în același timp și cu aceeași grabă. Fără să fi acordat vreo atenție discuției noastre la început, dar când au auzit pronunțându-se cuvintele Tibo-taca și Tibo-vete, deveniră cu atât mai interesați. Cititorii își aduc aminte că atunci, în Llano Estacado, a trebuit să-i promit lui Apanatșca că nu am să comunic nimănui aceste cuvinte tainice. Mi-am ținut cuvântul și nici măcar lui Winnetou nu i-am pomenit de ele. De aceea, nu mică mi-a fost mirarea când el interveni în discuția noastră:

— Tibo-taca și Tibo-vete? Cunosce aceste cuvinte!

Nici nu-și termină bine vorba, că și căpetenia osagilor exclamă;

— Îi cunosc pe Tibo-taca și Tibo-vete! Au fost în tabăra vazailor și ne-au furat multe piei și cei mai buni cai.

Mirat ca și mine, Apanatșca se adresează mai întâi lui Winnetou:

— De unde cunoaște căpetenia apașilor aceste cuvinte? A fost el în tabăra naiinilor, fără ca eu să fi aflat?

— Nu, însă tatăl meu, Intșu-tșuna, a întâlnit un bărbat și o femeie pe care îi chema Tibo-taca și Tibo-vete. El era o față-palidă, iar ea o indiană.

— Unde i-ai întâlnit? Când s-a întâmplat asta?

— La marginea pustiului Estacado. Erau să moară de sete, împreună cu caii lor; ea avea un copil înfășurat într-o pânză. Tatăl meu, căpetenia apașilor, i-a luat sub ocrotirea lui, aducându-i lângă o apă mai apropiată, și le-a dat de mâncare și apă, până sau refăcut. Apoi voia să-i ducă până la cea mai apropiată așezare a fețelor palide; bărbatul, însă, a cerut să spună mai degrabă unde ar putea să dea de comanși. Au călătorit timp de două zile împreună, până ce au dat de urma comanșilor. Întrucât aceștia erau dușmani de moarte ai tatălui meu, a trebuit să se întoarcă, dar le-a dat carne și apă într-un bostan, precum și îndrumări atât de precise, încât cu siguranță că au ajuns la comanși.

— Când s-a întâmplat acest lucru?

— Demult, eram încă un băiețel.

— Și ce-a mai aflat fratele meu despre acele două persoane și despre copil?

— Că femeia și-a pierdut sufletul. Vorbele ei erau fără șir, și unde găsea câte un tufiș, rupea o crenguță, ca să o pună în jurul capului. Asta-i tot ce mi-a povestit tata în legătură cu întâlnirea aceea.

Cu o mișcare a mâinii, apașul întări cele spuse și își reluă tăcerea de mai înainte. Atunci Matto Șahco, agitat, spuse la rândul său:

— Eu mai pot să spun și altele. Despre acești hoți, știu mai multe decât știe Winnetou, căpetenia apașilor!

Apanatșca voia să intervină, dar eu îi făcui semn să tacă. Era clar că el era copilul în cauză, iar bărbatul și femeia, care treceau drept părinții lui, fuseseră învinuiți de furt de către osag. Voind să evit o jignire posibilă, luai cuvântul în locul lui:

— Căpetenia osagilor să ne povestească ce putem afla de la el despre persoanele amintite. Se pare că nu o să ne spună lucruri prea bune.

— Old Shatterhand are dreptate: nu pot spune nimic bun în ceea ce-i privește, confirmă el. Cu multe veri în urmă, a venit la noi un om, care-și zicea Raller și purta îmbrăcăminte de ofițer. Spunea că e trimisul părintelui alb, de la Washington! Atunci fusese ales un nou părinte alb, care, cică, l-ar fi trimis pe acel sol să ne comunice că el i-ar iubi pe oamenii roșii și că ar dori pace pentru ei, și ar vrea să le poarte mai mult de grijă decât cei dinaintea lui, care n-ar fi fost cinstiți și buni cu ei. Desigur că războinicii vazailor s-au bucurat și l-au primit pe acel sol ca prieten și frate, tratându-l cu mai mult respect și atenție decât obișnuiau să arate chiar celei mai mari și mai în vârstă căpetenii de-a lor. Raller încheie cu ei o înțelegere: să-i furnizeze piei și blănuri, în schimbul cărora a promis că le va da arme frumoase, plumb și praf de pușcă, cuțite și tomahawk-uri, precum și costume și rochii minunate, împreună cu podoabe pentru *squaw*-ele lor. Le-a dat două săptămâni timp de gândire asupra înțelegerii și a plecat. Dar s-a întors mai devreme, aducând cu el un alb, o tânără femeie indiană foarte frumoasă și un copil mic, un băiețel. Albul avea brațul bandajat; fusese rănit de un glonte, dar s-a dovedit că rana era pe vindecate. Tânăra femeie era soția lui, iar băiețelul, fiul lor. Frumosul trup al femeii era pustiu, fiindcă sufletul îl părăsise. Ea vorbea despre Tibo-taca și despre Tibo-vete și își așeza crenguța în jurul capului. Uneori spunea ceva și despre Vava Derric. Noi nu știam ce

vrea să zică, dar albul a cărui soție era ne-a spus că nici el nu-i înțelegea vorbele. Au fost primiți la noi ca și când ar fi fost fratele și sora vazailor. După aceea, Raller a plecat din nou.

Folosi pauza pe care o făcu Matto Șahco ca să-l întreb:

— Din felul în care se purtau cei doi între ei, ce se putea deduce: erau prieteni sau numai cunoștințe întâmplătoare?

— Cât timp se știau priviți, manifestau prietenie, dar când credeau că nu-i observă nimeni, se certau.

— Bărbatul sau femeia aveau vreun semn distinct pe trupurile lor?

— Nu, în schimb ofițerul care își zicea Raller avea unul: îi lipsea doi dinți.

— Unde? îl întrebai repede.

— În față, în partea de sus, unul în dreapta și unul în stânga.

— Ah! Etters! exclamai.

— Uff! Era Dan Etters! izbucni și Winnetou, care de obicei era așa de tăcut.

— Etters? întrebă căpetenia osagilor. Nu cred să fi auzit vreodată acest nume. Așa îl chema pe omul acela?

— Probabil că în realitate nu. Era sau este și acum un mare bandit, care a purtat multe nume false. Cum îi spunea el celuilalt alb, care era rănit? Trebuie să-i fi pronunțat Raller vreun nume când vorbea cu el și mai ales când îl chema.

— Când vorbea prietenește, îi spunea Loteh; dar când se certau, și se certau destul de des, îi spunea, supărat, E-ca-mo-teh.

— Nu te înșeli? Căpetenia osagilor a reținut bine cele două nume? Nu cumva sau schimbat ele în memoria ta,

— În timpul îndelungat care a trecut de atunci?

— Uff! exclamă el. Numele oamenilor pe care îi urăște Matto Șahco le ține minte așa de bine, încât până la moarte rămân neschimbate în capul lui.

Involuntar, mi-am sprijinit cotul pe genunchi și-mi rezemai capul pe mână. Îmi venise un gând, îndrăzneț și totuși atât de firesc. Winnetou mă privi, cu un zâmbet în jurul gurii, și zise:

— Frații mei să se uite bine la Old Shatterhand! Exact așa arată când descoperă o nouă pistă importantă.

Firește că nu știu să fi făcut vreo mutră prea inteligentă; știu că, dimpotrivă, când cad pe gânduri, am o mină destul de stupidă. Probabil că asta era și părerea lui Dick Hammerdull, pentru că, după remarca lui Winnetou, zise:

— În cazul de față, se pare că e tocmai invers: mister Shatterhand arată ca și când ar fi pierdut complet o urmă importantă și nu de parcă ar fi găsit-o. Nu ești de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Hm! mormăi lunganul, luându-mi apărarea în felul lui sec; dacă crezi că mutra ta are o expresie mai deșteaptă decât a lui, atunci ești o broască râioasă, care se crede statuia unui zeu mitologic.

— Tacă-ți gura! îl repezi grăsanul. Ce știi tu despre statui și mitologie? Să mă poreclești pe mine broască! Asta este un fel de lezmajestate, pentru care ai merita cel puțin

zece ani de Eastern penitentiary [\[28\]](#).

— Tu să taci! replică Pitt Holbers. Nu eu, ci tu ai comis un delict de lezmajestate, confundând mutra ta cu a lui Old Shatterhand. Nu el, ci tu arăți ca și când niciodată nu ai fi găsit vreo urmă, și nu că ai fi pierdut-o. Este adevărat că ești prietenul meu, dar nu admit ca mister Shatterhand să fie jignit nici măcar de tine!

Îi aruncai o privire recunoscătoare, cu toate că nu-l luasem în serios pe Dick Hammerdull; apoi, adresându-mă lui Winnetou și lui Matto Șahco, spusei:

— S-ar putea să greșesc, dar mi-a venit un gând pe care n-aș vrea să-l resping fără să-l verific, și anume: cred că acum știu ce înseamnă acest cuvânt misterios, Tibo. Depinde numai dacă cele două nume rostite mai înainte au

fost bine reținute de căpetenia osagilor. În primul rând, e vorba de Loteh. E o particularitate a vorbirii lui Matto Șahco, pronunțând sunetul din prima silabă a cuvântului jumătate ca pe un „l” și jumătate ca pe un „vr”. Probabil că a vrut să spună Lothaire, care e un prenume franțuzesc.

— Da, da! interveni repede osagul. Așa, tocmai așa se auzea numele când îl pronunța Raller!

— Bun. Atunci Ecamoteh, cel de-al doilea cuvânt, sună în orice caz în franțuzește *escamoteur*, și vrea să însemne un prestidigitator, un scamator, care posedă o mare îndemânare în a „face ca anumite obiecte să dispară și să apară în mod imperceptibil.

— Uff! Uff! Uff! exclamă Matto Șahco. Văd că Old Shatterhand se află pe drumul cel bun!

— Într-adevăr? întrebai eu bucuros. Albul a făcut cumva prostia să-i distreze pe osagi cu astfel de scamatorii?

— Da, așa a și fost. A făcut ca totul să apară și iar să dispară, după cum voia. L-am considerat un vrăjitor atât de mare, cum nu se poate găsi nici unul la pieile roșii. Bărbați și femei, băieți și fete, toți priveau la el plini de uimire și adeseori cu groază.

— Bun. Acum vreau să-i amintesc și căpeteniei apașilor de un om despre care a auzit și el povestindu-se. Știu că, în prezența lui și a mea, s-a vorbit despre dispariția bruscă a unui scamator foarte renumit, care, după spusele oamenilor, făcea niște coțcării inimaginabile și era pur și simplu de neîntrecut. Winnetou își amintește că nu i se spunea decât *Mister Lothaire, the king of the conjurers* [\[29\]](#).

— Uff! aprobă apașul: în forturi și la focurile de tabără am auzit de multe ori vorbindu-se despre el.

— Fratele meu știe și de ce a trebuit să dispară omul acela?

— Da. Falsificase bani, mulți bani, și când să-l prindă, a împușcat doi polițiști și a mai rănit unul.

— Nu numai atât! Cazul îl cunosc și eu bine, interveni Trescow, chiar dacă nu și persoana; deseori se vorbea de el în cercurile oficiale, fiind considerat ca foarte instructiv pentru fiecare polițist. Să știți că acest Lothaire a reușit să scape de câteva ori de sub urmărire cu atâta abilitate, săvârșind, totodată, noi omoruri, încât cazul lui ne era predat ca obiect de studiu. Era originar din nu știu ce colonie franceză, dar nici acolo nu putea să se mai întoarcă. Dacă nu mă înșel, era un creol din insula Martinica și ultima dată a fost văzut în Bents Fort, sus în Arkansas.

— Se potrivește, și o să vedeți că totul se potrivește extraordinar! îl aprobai eu. Lothaire era numai prenumele lui. Se știe că, deseori, astfel de oameni își aleg prenumele drept pseudonim de artist. Spuneți, mister Trescow, puteți să vă mai amintiți numele lui întreg?

— Îl chema... îl chema... hm, cum îl chema? Avea tot un, nume specific franțuzesc, și dacă... ah, acum îmi aduc aminte: îl cheamă Lothaire Thibaut, și... ei, drăcie! Iată și acel Tibo, despre care v-am auzit adineauri spunând că a fost căutat atâta timp fără succes!

— Da, iată-l, taca e soțul și vete e soția; Thibaut-taca și Thibaut-vete sunt domnul și doamna Thibaut. Femeia vraciului își spune pe numele întreg Tibo-vete-elen. Bănuiesc ce vrea să zică cu acest Elen.

— E vorba oare de prenumele Ellen?

— Probabil, dacă femeia vraciului, în nebunia ei, nu se identifică cu o altă persoană, ci este adevărata Tibo-vete-Allen, atunci ea este o indiană botezată din tribul Moqui.

— De ce Moqui?

— Pentru că e vorba și de *vava*, adică fratele Derric al ei. Taca, vete, și vava sunt cuvinte care fac parte din vocabularul tribului Moqui. Tibo-taca, un fost prestidigitator renumit, a dispărut la indieni, pentru că nu se mai putea arăta nicăieri printre albi. Pentru un scamator dibaci ca el nu era greu să devină vraci la indieni și să câștige un mare prestigiu printre ei.

— Dar culoarea feței, culoarea unui indian?

— *Pshaw!* Pentru un escroc ca el, e un fleac. Acum aproape că sunt convins că Tibo-taca și Tibo-vete nu sunt soț și soție. Și chiar dacă ar fi, aș vrea să afirm cel puțin că Apanatșca nu este băiatul lor, în orice caz nu al scamatorului, care nici nu l-a tratat ca pe fiul său.

Deductiile mele au fost urmărite cu deosebită atenție de către Apanatșca. Se înțelege de la sine că pentru el fiecare cuvânt avea o deosebită importanță. Sentimente dintre cele mai contradictorii i se oglindeau pe față. Era mai puțin preocupat de faptul că vraciul nu e tatăl lui, cât de faptul că voiam să-i răpesc mama. Am văzut că, în această privință, era gata să mă contrazică, dar îi făcui un semn liniștitor cu mâna să tacă, și mă adresai din nou lui Matto Șahco:

— Am întrerupt-o pe căpetenia osagilor și o rog să continue acum. Albul care își zicea Raller a respectat oare înțelegerea pe care a încheiat-o cu voi?

— Nu, pentru că era un escroc, ca toate fețele-palide, în afară de Old Shatterhand și de alți câțiva... Războinicii vazai, însă, și-au ținut cuvântul față de el. L-au dus la adăposturile în care își țineau pieile și blănurile și i le-au adus în tabără.

— Și unde era tabăra voastră pe atunci?

— Lângă fluviul pe care albi îl numesc Arkansas.

— Aha! Și tot lângă Arkansas a fost văzut pentru ultima oară și Thibaut. Ce coincidență! Erau multe piei?

— Multe, foarte multe pachete. S-a umplut cu ele o barcă mare de tot, pe care am construit-o din pari groși și piei, special pentru fața palidă. Numai piei de vulpe erau de zece ori câte zece legături, la zece dolari legătura, fără a mai socoti celelalte blănuri, care valorau cu mult mai mult.

— Era o cantitate atât de mare? E imposibil să le fi putut duce departe; trebuia să le vândă imediat. Unde voia să le ducă?

— La Fort Dodge.

— Aha! E tot pe Arkansas, la încrucișarea cu drumul Cimaronului, pe care se desfășoară o circulație deosebit de vie și unde există, întotdeauna, negustori de blănuri, dispunând de capital suficient ca să poată plăti oricând astfel de sume. Acolo se afla însă și o garnizoană destul de numeroasă. Îndrăzneala de a merge acolo și încă cu intenția de a înfăptui o asemenea escrocherie este de-a dreptul o obrăznicie fără seamăn. Ați comis o mare imprudență încredințându-i atâta marfă. Presupun că nu l-ați lăsat să plece fără însoțitori de-ai voștri?

— Old Shatterhand a ghicit. Întrucât era trimisul marelui părinte alb, am crezut că nu-i nici o imprudență dacă-i acordăm încredere. L-am crezut cu atât mai mult, cu cât el însuși ne-a cerut să-l însoțim la Fort, Dodge, unde urma să primim plata în mărfuri.

— Câți osagi l-au însoțit?

— Șase oameni, și am fost și eu printre ei.

— Au avut loc în barcă atâția oameni? Cam greu, după socoteala mea.

— În barcă a luat cu el numai doi oameni, ca să-l ajute la vâslit. Ceilalți patru au fost nevoiți să-l urmeze călare, mergând pe lângă râu. Ca să putem ține pasul cu barca, care înainta cu iuțeală, a trebuit să alegem cei mai buni cai.

— Ce idee perfectă! Sunt convins că a pus ochii și pe acești cai.

— Old Shatterhand a ghicit din nou adevărul. Tocmai atunci râul avea multă apă și un curs repede; de aceea barca a sosit la Fort cu o zi înainte de a fi ajuns noi cu caii. Am intrat în fort seara târziu, cu puțin înainte de închiderea porților; caii i-am lăsat afară, împreună cu doi oameni. Poarta a fost închisă, așa că noi nu mai puteam ieși. Raller ne-a dat de mâncare, precum și „apă de foc” câtă doream. Am băut până am adormit. Când ne-am trezit, era a doua zi spre seară. Raller plecase, celălalt alb, femeia și copilul plecaseră și ei; dar lipseau și caii noștri, împreună cu cei doi războinici lăsați de pază. Când ne-am interesat,

am aflat că Raller vânduse pieile și încasase banii pentru ele încă înaintea sosirii noastre. În timp ce pe noi ne prinsese somnul din cauza „apei de foc”, el a cerut să-i deschidă poarta și de atunci nici el, nici celălalt alb cu femeia și copilul nu au mai fost văzuți. Între timp, iar se făcuse noapte, așa că n-am putut să le cercetăm urmele. Eram foarte supărați și ne-am cerut înapoi pieile, care se mai aflau în barca de pe mal, dar soldații și celelalte fețe palide au râs de noi, ceea ce ne-a întărit și mai mult, și ca urmare am fost ținuti închiși și eliberați abia după trei zile, timp în care nu am primit mâncare și nici măcar apă. De urmele escrocilor n-am mai putut da. Totuși am căutat și am găsit în tufișurile de pe malul râului, cadavrele celor doi războinici care păziseră caii. Fuseseră înjunghiați în fața Fortului, apoi târați și ascunși acolo.

— Ați anunțat asasinatul în Fort?

— Da, dar nu ne-au lăsat să intrăm, amenințându-ne că o să ne închidă din nou dacă îndrăznim să pășim dincolo de poartă. Pierdusem tot ce vâname tribul timp de un an de zile, precum și caii noștri, iar doi dintre războinici ne-au fost uciși. Autoritățile albe, în loc să ne dea ajutorul cerut, voiau să ne aresteze tot pe noi. Escrocul și ucigașul de Raller nu era trimis de părintele alb; dar nu l-am putut urmări ca să-l pedepsim, fiindcă am fost închiși și am rămas și fără cai. Așa arată dreptatea fețelor palide, care vorbesc despre dragoste, bunătate și împăcare, și care își spun creștini, iar pe noi ne numesc păgâni! Acum Old Shatterhand știe ce am avut de spus despre Tibo-taca și Tibo-vete.

În calitate de alb, trebuia să mă abțin de a mă pronunța față de cele povestite, neputând decât să-i dau un răspuns general, nesemnificativ:

— Căpetenia osagilor a auzit că eu nu consider că vreo rasă ar fi mai bună ca alta; la toate popoarele și în toate țările există oameni buni și oameni răi. A mai întâlnit vreodată Matto Șahco pe vreuna din acele fețe palide?

— Nu. Pentru prima dată din ziua aceea abia azi am mai auzit din nou cele două nume, Tibo-taca și Tibo-vete. Mereu și peste tot ne-am interesat de omul cu cei doi dinți lipsă, dar toate cercetările noastre au fost zadarnice. Între timp au trecut mai bine de douăzeci de veri și ierni, și ne-am gândit că nu mai trăiește. Dar dacă moartea nu l-a luat încă, îl rog pe marele Manitu să ne ajute să cadă în mâinile noastre; pentru că Manitu e bun și drept, nu ca fețele palide, cu toate că ei spun că sunt copiii lui preferați.

Urmă o pauză lungă, căci nici unul dintre noi, albi, nu se simțea în stare să dezmință sau chiar să contrazică acuzațiile osagului. Întotdeauna mă simțeam stingherit când membrii altor rase făceau reproșuri albilor, fiind obligat să le accept în tăcere. Tot ce s-ar putea obiecta n-ar avea mei un rost, cel puțin deocamdată. În astfel de situații, lucrul cel mai bun pe care îl poți face este că, prin propria ta comportare, să dovedești că, astfel de acuzații nu sunt valabile, cel puțin în ce privește persoana ta. Dacă toți ar proceda la fel, e sigur că nu s-ar mai putea spune nimic.

Discuția trebuie să-l fi impresionat în mod deosebit pe Apanatșca. Probabil că avea de pus multe întrebări și de adus multe argumente, dar fu destul de deștept ca să priceapă un semn făcut de mine și să tacă. Nu era nimerit ca relațiile lui cu Tibo-taca să fie amintite mai amănunțit decât se făcuse. Oricum, eram tare mulțumit că osagului nu i-a venit ideea să se intereseze de legătura dintre vraciul de la comanși și Tibo-taca.

În cel privește pe Raller, presupusul trimis al „marelui părinte alb”, în mintea mea apărură o bănuială, de a cărei justete, deocamdată, mă îndoiam. De aceea evitai s-o exprim, cu toate că știam, din experiență, că deseori nimerisem adevărul cu astfel de deducții, aparent neîntemeiate și numai involuntar legate între ele.

Când Matto Șahco spusese că Raller s-a prezentat ca fiind ofițer, mi-am amintit de Douglas, de „general”. Un motiv destul de temeinic pentru o asemenea apropiere

între cele două nume exista doar. Amândoi erau bandiți; și-au luat, pe nedrept, un grad militar; asta era totul, dar nici pe departe suficient pentru a presupune că ar fi una și aceeași persoană; și totuși, în sinea mea, în închipuirea mea, cei doi se contopeau tot mai mult, până ce, în loc de două, formau o singură persoană.

Viața sufletească a omului este atât de îngrădită de legi, forțe și aparențe tainice, al căror efect, deseori, nu-l luăm în seamă! Dar un om ca mine, care a stat atât de mult aplecat asupra cărților și care s-a aflat timp atât de îndelungat în păduri seculare, sau sub cerul pustiului și al savanei, dobândind o atât de adâncă putere de introspecție, învață să fie atent la această voce interioară, acordându-i încrederea pe care o merită.

Se înțelege de la sine că vedeam o legătură, și încă una foarte strânsă, între aceste persoane, împrejurări și Old Surehand. În orice caz, el se afla în centrul acestor întâmplări și deținea, fără să știe, cheia lor. De aceea hotărâi să păstrez pentru mine aceste bănuieli și să aduc vorba despre ele numai după ce mă voi fi întâlnit cu el. Oricum, ne aflam în urma lui și în curând trebuia să-l ajungem.

Când m-am culcat, m-am mai gândit mult timp la toate acestea, înainte de a adormi. Dimineața, la plecare, eram convins de justetea presupunerilor mele și singura întrebare pe oare mi-o puneam era cine putea fi Vava Derric.

În regiunea prin care treceam nu exista nici un copac sau tufiș. Ne aflam într-o prerie cu iarbă pentru bizoni, între brațul nordic și cel sudic al Salomon River-ului. După-amiază ne apropiaserăm de brațul sudic și zărirăm de departe un călăreț singuratic, care mergea perpendicular cu direcția noastră, venind dinspre nord. Ca să nu ne vadă, oprirăm imediat și descălecarăm; dar el ne zărise și se îndrepta spre noi. De aceea încălecarăm din nou și pornirăm în întâmpinarea lui.

Ajungând destul de aproape ca să-l putem recunoaște, văzurăm că-i un alb. Constatând că grupul nostru e format din oameni de două rase, se opri brusc, pentru că oricând acest lucru putea da de bănuț. Ne aștepta cu arma în mână, gata să tragă. Ajunși la vreo treizeci de lungimi de cal de el, ridică arma și ne somă să ne oprim, că de nu, trage. Amenințarea nu-l sperie deloc pe grăsanul de Hammerdull și, fără să se sinchisească, își mână iapa mai departe, strigându-i răsând străinului:

— Fără glume proaste, *sir!* Sau poate vă închipuiți că ne temem de furtunul dumneavoastră pe care-l socotiți drept armă? Dați-o încolo și fiți înțelegător, că și noi suntem înarmați!

Fața rotundă a omulețului radia de o bunăvoință căreia nu-i putu rezista nici călărețul, nici calul, acesta din urmă scoase un nechezat vesel, iar primul răspunse lăsându-și arma în jos:

— Pot să vă fac pe plac, din moment ce, deocamdată, nu cred nimic în legătură cu dumneavoastră, nici bine, nici rău; cu toate că, trebuie să recunoașteți, am toate motivele să nutresc bănuțeli în legătură cu dumneavoastră.

— Bănuțeli? De ce?

— Albii și roșii nu au ce căuta împreună, și când vezi, totuși, că aceste două culori se suportă, trebuie de obicei să plătești pentru asemenea spectacol.

— Se suportă? Nu vedeți că unul dintre indieni e prizonier?

— Cu atât mai rău că nu i-ați pus și celuilalt niște legături. Prizonierul arată parcă ar fi un laț cu clei, de care dacă te atingi nu te mai dezlipești.

— Dacă o să rămâneți lipit sau nu, ne e totuna; dar de scăpat, nu scăpați. Vrem să știm cine sunteți și în ce scop v-ați scos calul la plimbare în această bătrână prerie.

— Mulțumesc pentru asemenea plimbare! Drumul pe care l-am lăsat în urma mea n-a fost deloc plăcut. Dar

înainte de a vă informa, aş vrea să ştiu cine sunteţi dumneavoastră?

— Aha! Ei, află că sunt gata să-ţi răspund cu cel mai profund respect. Şi întinzând mâna mai întâi spre el, apoi spre noi, continuă: Eu sunt împăratul Braziliei, după cum vă aţi putut da seama imediat. Indianul care nu este legat este unul dintre cei trei magi de la Răsărit, dintre care, după cum scrie în *Biblie*, unul era alb, al doilea roşu, iar al treilea, negru; ăsta probabil că este al doilea. Omul cu puşca aia mare şi cea mică — arăta spre mine — este Bileam, care o să vă facă imediat să vorbiţi. Albul de lângă el — se referea la Trescow — este un prinţ fermecat din Maroc, pe lângă care îl vedeţi şi pe măscăriciul său...

Întrucât la cuvântul măscărici îl arătase pe Pitt Holbers, acesta îl întrerupse supărat:

— Țineți pliscul, cuc bătrân! Te comporti ca şi când ai avea în fața ta o menajerie de fiare, pe care trebuie să le prezinți acestui străin!

— Fiare sau nu, e totuna. Crezi cumva că trebuie să-i spun cum ne cheamă, Pitt Holbers, *racoona* bătrân? Înseamnă că nu mă cunoști nici pe mine, nici legile Vestului. El este singur, noi, însă, o trupă întreagă. Deci întâi nu noi, ci el trebuie să răspundă, și dacă nu răspunde imediat, îmi bag arma în el, sau pur și simplu trec peste el cu cal cu tot.

Glumea, desigur. Înțelegând sau nu gluma, străinul aruncă o privire plină de dispreț asupra bătrânei iepe chele a lui Hammerdull și exclamă în hohote de râs:

— *Lack-a-day!* ^[30] Cu această capră de turtă dulce vreți să mă doborâți? S-ar desface imediat din toate încheierile, încercați! *Come on!*

Grăsanul își prețuia atât de mult calul încât nimic nu-l scotea mai mult din sărite decât atunci când cineva își bătea joc de aspectul lui urât. Așa se întâmpla și acum.

Buna lui dispoziție dispăru de îndată și abia își încheie străinul provocarea, că și răcni imediat:

— Îndată! îndată! *Go on!*

Iapa auzi îndemnul cunoscut, simți strânsoarea coapselor, pricepu direcția dată de dârlogi și se supuse imediat. Se năpusti dintr-o singură săritură — de care cei ce nu o cunoșteau n-ar fi crezut-o în stare — asupra calului străinului, care, la început se clătină, iar apoi, la a doua lovitură de atac, căzu pe crupă. Totul se petrecu atât de repede și fără de veste, încât călărețul, fără a avea timp să se ferească, își pierdu echilibrul și zbură din șa. Acum era rândul lui Dick Hammerdull să râdă. Gesticulând cu mâinile lui scurte și groase, striga:

— *Heigh-day!* ^[31] Uite cum zboară omul de turtă dulce! Numai să nu se fi spart! Ce părere ai, Pitt Holbers, *racoona* bătrân, a făcut treabă bună bătrâna mea capră?

Lunganul răspunse cu calmul său obișnuit:

— Dacă tu crezi că merită o traistă plină cu ovăz, dragă Dick, ai dreptate.

— Ovăz sau nu, e totuna; din păcate, aici are la dispoziție numai iarbă.

Străinul se ridică în picioare, își culese de pe jos arma pe care o scăpase și se săltă din nou în șa, supărat. Pentru ca această glumă c-am tare să nu degenereze în ceva prea serios, mă adresai străinului:

— Vedeți, și celui mai bun *cowboy* i se poate întâmpla câteodată să subaprecieze un cal străin și să-l supraaprecieze pe al său. Se pare că la fel v-ați înșelat și dumneavoastră în legătură cu călăreții de aici. Faptul că avem un prizonier indian nu-i un motiv să ne considerați niște inși în care nu poți avea încredere. Suntem niște *westman*-i cinstiți și pentru că știm că acolo sus în Nord, de unde veniți, își fac de cap niște bande pe care dorim să le evităm, am vrea să știm aproximativ cine și ce sunteți.

Îmi dădusem seama că-i un *cowboy*, după îmbrăcăminte și arme. De astă dată răspunse amabil:

— Tocmai din cauza acestor bande am fost bănuitor și continui să mai fiu.

— Hm, se poate! Sper să vă câștigați îndată încrederea în noi, în cazul în care nu vă este cunoscut numele lui Winnetou.

— Winnetou? Cine nu cunoaște acest nume?

— Știți cum este îmbrăcat și înarmat de obicei?

— Da. Are haine confecționate din piele, cu o pătură de santilo la brâu, și are păr lung de tot și o pușcă de argint...

Se opri cu ochii ațintiți o clipă asupra apașului, apoi se lovi cu palma peste frunte și exclamă:

— Unde mi-au fost ochii! El e în persoană, renumita căpetenie a apașilor! Acum totul e bine. Din partea mea, voi ăștialalți puteți să fiți cine poftiți. Unde este Winnetou, există numai cinste. Acum vă pot spune tot ce doriți să știți. Eu sunt în serviciu la ferma lui Harbour și mă cheamă Bell.

— Unde se află această fermă?

— La două mile de aici, pe râu, spre sud.

— Mai înainte nu exista ferma; înseamnă că a fost întemeiată de curând.

— Într-adevăr. Sunt abia doi ani de când Harbour s-a stabilit aici.

— Trebuie să fie un om curajos, dacă a îndrăznit să se așeze în această pustietate.

— Și asta-i adevărat. Nu ne temem. Cu indienii ne-am descurcat până acum, dar bandele trebuie luate mai în serios. Când am auzit că o ceată de bandiți se învâртеște sus prin Norfolk, m-am dus să aflu ce plănuiesc. Acum știu că se îndreaptă spre Nebraska, așa că nu trebuie să mai fim îngrijorați. Vreți să mergeți azi mai departe, *meșșurs*?

— Înainte de a face popas la un loc potrivit, vrem să mai mergem cam o oră călare.

— Decât să stați sub cerul liber, n-ați vrea mai bine să veniți la ferma noastră?

— Nu-l cunoaștem pe proprietar.

— Vă spun eu, e un gentleman din cap până-n picioare și pe deasupra un mare admirator al lui Winnetou, pe care l-a văzut deja de câteva ori. Deseori ne povestește despre Winnetou și Old Shatterhand, care au niște cai splendizi, murgi...

Tăcu din nou, aruncă o privire spre calul meu, la care, după cât se pare, nici nu se uitase până atunci, pentru ca apoi să-și continue repede cu bucurie vorba:

— Vorbesc de Old Shatterhand și văd un murg care seamănă cu cel al lui Winnetou ca două picături de apă. Aveți două puști, *sir*. Nu cumva sunt „doborătorul de urși” și carabina „Henry”? Sunteți chiar Old Shatterhand?

— Întocmai.

— Atunci, *sir*, atunci să-mi îndepliniți rugămintea și să veniți cu mine la Harbour! Nici nu vă închipuiți ce bucurie i-ați face lui și oamenilor săi! În orice caz, un popas de-o noapte la o fermă e mai plăcut decât în preria deschisă, sub cerul liber. Caii dumneavoastră au să aibă furaje din belșug și dumneavoastră o să găsiți o mâncare mai bună decât puteți găsi în savană.

Omul ne invită cu atâta căldură, în mod atât de cinstit, și pe deasupra avea și dreptate! Caii noștri meritau niște grăunțe, iar nouă ferma ne oferea posibilitatea să ne îmbroșăm proviziile aflate pe sfârșite. Îi aruncai lui Winnetou o privire, întrebându-l din ochi; îmi răspunse cu o clipire, apoi se uită spre osag. Înțelegând acest semn tăcut și totuși atât de grăitor, îi zisei *cowboy*-ului:

— Vedeți, avem cu noi un prizonier. E foarte important să nu scape. Putem fi siguri că nimeni de la fermă nu se va încumeta să-l elibereze?

— Vă asigur, *sir*, că la noi va fi la fel de bine păzit ca în ungherul cel mai ascuns al unui castel medieval! Iar venirea dumneavoastră o să transforme ziua de astăzi în zi de sărbătoare pentru mister Harbour.

Deci, ne pregătirăm să părăsim locul în care ne opriserăm. Matto Șahco putea să-și mâne singur calul, având legate numai picioarele pe sub burta calului, mâinile putându-și-le folosi, deoarece brațele îi fuseseră dezlegate. Matto Șahco se codi să ne urmeze. Întrebat de ce face una ca asta, ne răspunse:

— Înainte de a pleca mai departe, căpetenia vazailor vrea să spună ceva lui Old Shatterhand și Winnetou.

— Să vorbească! zisei eu cu un ton hotărât.

— Știu că nu vreți să-mi luați viața, și că o să mă eliberați de îndată ce o să fiți atât de departe încât să-mi fie imposibil să mă mai întorc repede acasă și să vin după voi cu războinicii mei. Am predat comanda vazailor lui Numbek-grondeh, pentru că n-am vrut să vă urmăresc. El era împotriva luptei și a atacului asupra fețelor-palide. Din faptul că i-am predat lui comanda și transmițându-i, totodată, că o să știe ce are de făcut, o ghicească că voința mea este să renunțe la orice dușmănie. Old Shatterhand și Winnetou cred aceste cuvinte?

— Nu-ți acordăm nici încredere, nici neîncredere; o să te punem la încercare. Un dușman nu se transformă atât de repede în prieten!

— Atunci ascultați ce o să vă spun acum! Chiar dacă mi-aș recăpăta acum libertatea, tot nu aș pleca de lângă voi.

— Uff! răspunse Winnetou.

— Căpetenia apașilor n-are decât să se mire, totuși e așa cum am spus: într-adevăr aș veni cu voi. Aseară s-a spus că Tibo-taca e vraci la naiini. Am tăcut și m-am gândit mult la asta. Azi am ajuns la o hotărâre: o să vin cu voi, chiar dacă mă eliberați, pentru că vreau să câștig prietenia lui Apanatșca, căpetenia comanșilor.

— De ce?

— Când o să fie prietenul meu, o să mă ajute să pun mâna pe vraciul naiinilor.

Acum Apanatșca ridică mâna, de parcă ar fi depus un jurământ, și zise:

— N-am să fac niciodată așa ceva, niciodată!
Întinsei brațul spre el și spusei pe același ton:
— Ba ai să o faci!
— Niciodată! Îl urăsc, dar e tatăl meu!
— Nu e tatăl tău!
— Atunci o are pe acea *squaw*-ă, care e totuși mama mea!

— Cine știe? Ești un copil răpit! Hoții sunt Tibo-taca și, Etters, de asta sunt convins. Cred că Tibo-vete e și ea părtașă la răpire. Sunt dispus să vin cu tine și cu căpetenia vazailor la naiini, ca să-l demascam pe acest vraci. Acum să nu mai vorbim despre asta, mai bine să ne vedem de drum.

Cowboy-ul o porni în frunte, ca să ne călăuzească, iar noi îl urmarăm. Nu trecu nici o jumătate de oră și, după vegetația mai abundentă, ne dădurăm seama că ne apropiem de râu. Apărură tufișuri și copaci, la început câte un boschet, apoi tot mai multe, printre care pășteau vite, cai și oi. Zărirăm și câteva ogoare semănate cu porumb și alte plante, apoi apăru în fața noastră clădirea care urma să ne ofere adăpost.

Când am zărit-o, am avut o vagă pornire de a mă întoarce pe loc. Era așezată într-un mod foarte asemănător cu ferma lui Fenner, doar că era mai spre vest și lângă alt râu. La ferma lui Fenner mă amenințase moartea, iar aici am fost străbătut de un fel de presimțire, căreia, dacă i-aș fi dat ascultare, ar fi trebuit să mă opresc de a intra în clădire. Îmi zisei că asemănarea fermelor este de vină. E ușor de înțeles că unui om, trecut printr-o întâmplare neplăcută într-un anumit loc, când ajunge într-un loc asemănător, amintirile îi provoacă un simțământ care îl îndeamnă să se întoarcă din drum.

Dar nu puteam ține seama de acest sentiment, nici măcar nu puteam vorbi de el, dacă nu voiam ca ceilalți să râdă de mine, sau cel puțin să mă privească zeflemitor. Bell, *cowboy*-ul, plecase înainte, ca să anunțe sosirea noastră. Când am ajuns, îl găsirăm pe proprietarul fermei

gata să ne primească. Familia lui se compunea, în, afară de el, din soția lui, trei fii și două fiice, toți înalți, bine dezvoltati, puternici, rezistenți, adevărați oameni ai naturii, la care puteai vedea că nu le este frică de câțiva indieni și nici nu aveau motiv să le fie. Toți șapte erau într-adevăr bucuroși de sosirea noastră. Bucuria lor sinceră s-a transmis și oamenilor pe care-i aveau în serviciul lor și care așteptau curioși, strânși în fața casei, ca să-l cunoască pe vestitul șef de trib al apașilor.

Ferma semăna mai degrabă cu o *hacienda* ^[32] sudică, doar că era construită numai din lemn; pe Salomon River pietrele sunt o raritate. Un gard făcut din bârne înalte înconjura un teren mare, delimitând curtea, clădirea fiind în partea ei nordică. În partea sudică era un șopron pentru vite. În celelalte două părți se aflau anexele gospodăriei și camerele de locuit ale servitorilor și cele rezervate

oaspeților obișnuiți. Dincolo de gard erau *corral* ^[33]-urile pentru cai, vite și oi, unul din ele fiind destinat, în mod special, cailor de călărie ai lui Harbour și ai familiei sale. În acest *corral* au fost duși, la cererea lui Winnetou, calul meu

și al lui, iar doi *peoni* ^[34] au fost puși de pază. Nu voiam să-i expunem pericolului de care abia scăpaseră la ferma lui Fenner, și anume să-i lăsăm să fie furați. Casa fermierului era formată din trei încăperi. Jumătate din mărimea casei, care se întindea cât era clădirea de lată, prevăzută cu a ușă, era camera de zi. Avea și trei ferestre cu geamuri. Mobila era durabilă și simplă, făcută cu mijloace proprii. Pe pereți, de jur împrejur, atârneau trofee vânătoarești și arme. Partea din spate a casei era ocupată de bucătărie și de un dormitor, care urma să ne fie cedat nouă. Noi însă nu am acceptat, am spus că o să ne culcăm mai târziu în camera mare, cu ferestrele deschise.

După ce primirea călduroasă luă sfârșit și caii fură duși în *corral*, sub privirile noastre, de către peoni, securitatea

noastră cerea să întrebăm dacă în afară de locuitorii fermei se mai află cineva acolo. Proprietarul ne răspunse:

— Cu o oră în urmă a sosit un medic cu o bolnavă, pe care trebuie s-o ducă la Fort Wallace.

— De unde vin? mă interesai.

— Din Kansas City. Suferă de o boală incurabilă și vrea să se întoarcă la rudele ei. Are un fel de afecțiune canceroasă, care i-a desfigurat fața atât de tare, încât e nevoită să poarte un vâl gros pe față. Au venit călărind pe doi cai și un cal de povară, fără să fie întovărășiți de altcineva.

— În acest caz, medicul e un om sau foarte curajos, sau foarte lipsit de prudență. Mi-e milă că doamna trebuie să facă un drum călare atât de lung. Există și alte mijloace.

— I-am spus-o și eu medicului, el însă mi-a răspuns, nu fără temei, că a fost obligat la această călătorie singuratică deoarece boala urâtă a celei pe care o îngrijește ar fi fost greu de suportat pentru oricare alt călător.

— Într-adevăr, la așa ceva n-ai ce zice. Când vor să plece?

— Mâine dimineată. Amândoi erau foarte obosiți, au mâncat ceva repede și apoi au fost conduși în clădirea de alături, să se culce. Caii le-au fost adăpostiți în curte, în fund.

Întrucât în fața casei nu aveam pe ce ne așeza, am intrat în camera de primire, unde am fost serviți de îndată cu o masă îmbelșugată. Stăpânul casei, împreună cu soția și copiii, sau așezat și ei lângă noi și foarte curând a început o discuție, căreia cel mai bine i se potrivește denumirea de povestiri în jurul focului de tabără. Căpetenia osagilor stătea împreună cu noi, între mine și Winnetou, ca om deocamdată liber, deoarece îi scosesem legăturile. Considera acest fapt ca o dovadă a încrederii noastre și a primit-o cu o recunoștință plină de demnitate; iar eu eram convins că nu ne va da motiv să ne pară rău de această bunăvoință, cu care, firește, Trescow nu era de acord.

În timp ce se însera, se aprinse lampa, o lampă mare, care luminează toată încăperea. Și așa cum pretutindeni lumina intimă a lămpii dezleagă limba și deschide gura, sferturile de oră treceau unele după altele, iar discuția devenea tot mai animată. Se înșirau povestiri și întâmplări, pe care nici cel mai înzestrat scriitor nu și le-ar putea imagina, pentru că viața este și rămâne poetul cu cea mai bogată fantezie. Mai ales Dick Hamnerdull ne-a făcut din nou să râdem, cu felul lui nostim de a prezenta lucrurile, fără menajamente; totuși, el nu putea să umple golul pe care fermierul și ai să-i îl așteptau zadarnic să fie umplut; ei ar fi dorit ca Winnetou să povestească ceva din viața lui atât de zbuciumată, dar apașului, atât de tăcut, nici nu-i trecea prin minte să preia locul povestitorului, numai ca să-i distreze pe alții. Era un om al faptelor. Avea și darul vorbirii, și încă în cel mai înalt grad, el însă se folosea de acest izvor numai când era absolut necesar, și când era vorba de un rezultat pe care nimeni, în afară de el, nu l-ar fi putut realiza. În schimb, în astfel de ocazii, graiul lui, bogat în expresii pline de imagini și forță, captiva orice altă logică asemenea unui fluviu ce se revarsă cu putere, umplând ca o binecuvântare canalele de irigație, pentru a aduce viață după secetă și a transforma pustietatea în belșug.

Și Harbour povestea foarte captivant. Pe vremuri umblase prin numeroase state, ale țării, trecuse prin multe întâmplări, până ce, după o îndelungă așteptare, își găsisse norocul într-o afacere reușită și, așa adăuga, și cinstită. Pe urmă a fost destul de deștept ca să renunțe la viața lui aventuroasă și să-și întemeieze un cămin stabil, la început în altă parte, iar cu doi ani în urmă definitiv aici, lângă Salomon River.

Cel mai mult îmi plăcea la el credința ferma și senină care la întovărășit peste tot și nu la părăsit niciodată. De asemenea, mă bucura faptul că nu împărtășea părerea, curentă pe acele meleaguri, despre rasa indiană. Aduse numeroase exemple de oameni roșii care ar fi putut servi

oricărui alb drept pildă în ce privește caracterul și comportarea în viață. Și când Trescow susținu totuși că indienii ar fi inapți pentru civilizație și creștinism, Harbour se supără și-i adresează o întrebare destul de serioasă:

— De fapt, *sir*, ce înțelegeți dumneavoastră prin civilizație și creștinism? Dacă le cunoașteți, după cum s-ar părea, atunci spuneți-mi ce i-au adus indianului? În *Sfânta Scriptură* scrie: „O să-i recunoașteți după roade”. Și acum fiți bun și arătați-mi roadele dăruite indienilor de către donatorii albi atât de civilizați și de creștini! Ia mai slăbiți-mă cu civilizația care se hrănește numai cu ocuparea pământului străin și se scaldă în sânge! Și să nu vorbim numai de rasa roșie, nu! Priviți spre toate continentele, indiferent cum s-ar nu-mi ele! Oare nu peste tot și pretutindeni tocmai cei mai civilizați dintre civilizați săvârșesc un jaf neîncetat și o deposedare cu ajutorul forței și al banului, răstoarnă imperii, nimicesc națiuni și frustrează milioane și milioane de oameni de drepturile pe care le-au moștenit? Dacă sunteți un om bun, și fără îndoială că așa vreți să fiți, atunci nu aveți voie să judecați după părerea cuceritorilor, ci după sentimentele și opinia celor învinși, asupriți și subjugați. Poate că o să-mi spuneți că, de când sunt oameni pe pământ, au existat cuceritori și întemeietori de noi imperii; eu am să vă răspund: da, ăștia au fost macedoneni, greci, romani, persani, mongoli, huni, adică păgâni; creștinii au un fel cu totul deosebit de a cuceri: băgați-vă săbiile în teacă! Dragostea să vă fie singura armă, iar pe stindardul vostru să existe doar cuvântul „împăcare”. Sunt sigur că așa cum a existat un om care a născocit prima armă ucigătoare și așa cum deasupra noastră există un cer, tot așa o să existe și un om care va sfărâma în pumni ultima armă. Dar cât o să mai așteptăm ca să se întâmple aceasta? Oare să fie nevoie de alte milenii pentru ca acest lucru să se împlinească? Mai repet o dată: să nu-mi vorbiți de civilizația și de creștinismul dumneavoastră, atâta timp cât un strop de sânge omenesc

mai este vărsat de puterea fierului și a oțelului, a plumbului și a prafului de pușcă!

Bravul fermier tăcu și se rezemă de speteaza scaunului. Nimeni nu îndrăzni să-l contrazică nici măcar cu un cuvânt. Primul care rupse tăcerea fu Winnetou, cel de obicei atât de reținut. Îi strânse mâna cu căldură lui Harbour, și-i zise:

— Fratele meu alb a rostit cuvintele care se pot citi în sufletul meu. Îl rog să-mi spună din ce izvor a scos aceste idei pe care, din păcate, numai puține fețe palide le împărtășesc?

— Izvorul nu se află în inima unui alb, ci în cea a unui roșu, care era neîndoielnic un propovăduitor al adevăratului creștinism. Nici unul dintre predicatorii și dascălii albi pe care i-am auzit nu se pot compara cu el. Prima oară l-am întâlnit dincolo de Munții Mogolon, lângă Rio Puerco. Fusesem luat prizonier de navajoși și sortit să mor la stâlpul caznelor; atunci a apărut el și a revărsat asupra lor o asemenea cuvântare, încât abia a terminat de vorbit și am și fost eliberat. Avea un suflet mare, și la corp era un adevărat Goliath, și nu se temea nici măcar de ursul cenușiu.

— Uff! Nu putea fi altul decât I-cvehtsi-pa!

— Nu. Căpetenia apașilor se înșeală, probabil. Navajoșii îl numeau Sichis-sas.

— E unul și același nume. Era din tribul Moqui și în ambele limbi cele două nume au același sens, și anume: Marele prieten. Albii din Noul Mexic și alți oameni de limbă spaniolă îi spuneau Padre Diterico.

— Așa e! Așa e! Deci Winnetou l-a cunoscut?

— Nu. Dar tatăl meu, Intșu-tșuna, care a fost prietenul lui, mi-a vorbit adeseori despre el. Sufletul lui aparținea marelui și bunului Manitu, inima sa oamenilor asupriți, iar brațul său fiecărui alb sau roșu care se afla în primejdie, sau care avea nevoie de vreun ajutor. Din ochii lui radia numai dragoste; nici un om nu putea să se împotrivească cuvintelor lui, iar el nu se gândea decât cum să

răspândească în jurul lui fericirea și binefacerea. A devenit creștin și a avut două surori, care, datorită lui, au devenit creștine. Manitu cel bun le-a dăruit acestor surori o mare frumusețe, și mulți războinici și-ar fi dat viața ca să le câștige dragostea, dar nu au reușit. Pe cea mai mare o chema Tahua ^[35], pe cea mai mică Tocbela ^[36]. La un moment dat au dispărut împreună cu fratele lor, fără ca cineva să știe unde, și nimeni nu le-a mai văzut vreodată.

— Nimeni? Chiar nimeni? întrebă fermierul.

— Nimeni! răspunse Winnetou. Odată cu Cerul și Soarele, au pierit și speranțele războinicilor roșii; iar prin I-cvehtsi-pa creștinismul a pierdut un predicator, cum probabil nu a mai existat de la un ocean la altul. Fusesse un prieten și un frate, un bun sfetnic al lui Intșu-tșuna, tatăl meu. L-a închis în inima lui și tare ar fi vrut să afle, chiar cu riscul vieții, datorită cărei nenorociri au pierit cei trei — fratele și cele două surori; pentru că numai o nenorocire putea fi de vină că au dispărut și nu s-au mai întors niciodată.

Fermierul, care urmărise cu deosebită atenție cuvintele lui Winnetou, îl întrebă:

— Dacă cel care a fost căpetenia apașilor ar fi făcut totul în această privință, cel de acum ar face la fel?

— Da, sunt gata să fac totul în numele și în spiritul tatălui meu, care îl iubea din tot sufletul pe Marele prieten.

— Atunci, o minunată și fericită întâmplare va condus la mine, pentru că eu vă pot da unele informații.

Ca să ilustrez ce efect puternic au avut aceste cuvinte, e de ajuns să spun că Winnetou, acest model de liniște și stăpânire asupra oricărei porniri, nu s-a ridicat, ci literalmente a sărit de pe scaun ca împins de un arc, strigând sugrumat de emoție:

— Ne poți da unele informații? Despre I-cvehtsi-pa, despre Marele prieten, Padre Diterico, pe care toți l-au

crezut pierdut? E adevărat? E posibil? Nu poate fi decât o greșeală, o confuzie!

— Nu-i nici o confuzie. Pot să vă informez precis; dar, din păcate, informația nu e prea îmbucurătoare, așa cum aș fi dorit-o. El nu mai trăiește.

— Uff! E mort?

— Da. A fost ucis. Dar despre tot ce s-a întâmplat între dispariția și moartea sa, nu știu nimic. Nici măcar nu pot să spun cum a fost și cine este ucigașul.

Atunci, datorită unei mișcări bruște, părul minunat al lui Winnetou, care îi atârna pe spate, îi căzu pe față, acoperindu-i obraji ca un vâl.

— Uff! Uff! se auzi de după acest vâl tânguirea. Ucis, a fost ucis! Un ucigaș ne-a răpit viața scumpă a lui I-cvehtsi-pa! Vreau dovezi!

Dintr-o smucitură a mâinilor, apașul își aruncă înapoi părul pe spate. Ochii îi scânteiau, iar gura îi era întredeschisă, ca și când ar fi vrut să soarbă răspunsul de pe buzele fermierului.

— I-am văzut mormântul, zise acesta. Ascultați-mă!

Winnetou se așează încet pe scaun, respirând adânc și greu.

Harbour luă o înghițitură de ceai, din ceașca pe care o avea în față, apoi întreabă:

— Căpetenia apașilor a fost vreodată sus, în Parcul San Louis și cunoaște locul numit Foam Cascade ^[37]?

— Da.

— Cunoaște și poteca aceea, extrem de periculoasă, care duce de acolo la Devils Head ^[38]?

— Nu cunosc nici drumul, nici acel Devils Head, dar sunt sigur că o să le găsesc. *Howgh!*

— Acolo am luat hotărârea să renunț la Vestul Sălbatic și la viața de aventură. Eram căsătorit și îi aveam deja pe acești doi *boys* mai mari, care, desigur, atunci erau niște

prichindei neînsemnați. Aveam și un venit bunicel, dar dacă viața din Vest te prinde, nu te mai scapă ușor din mână, așa că mi-am părăsit soția și copiii — mulțam lui Dumnezeu, pentru ultima dată! — și m-am alăturat unor oameni care mergeau sus, în Colorado, să prospecteze, în căutare de aur. Am ajuns cu bine acolo sus, dar cu cât mă îndepărtam, cu atât mai mult doream să mă întorc la nevastă și copii. Mi-am dat seama că nu-i totuna să te cațeri pe munți și să te expui la mii de pericole, când ești holtei sau când ești om căsătorit. La început eram patru, dar sus am ajuns numai trei, căci unul, de frică, ne-a părăsit la poalele muntelui. Nu vreau să lungesc povestea, vreau să fiu scurt. Mai mult de două luni am tot căutat, cu eforturi și într-o mizerie de nedescris, dar fără măcar să dăm de un fir de aur; atunci, tocmai cel care era cel mai bun căutător de aur s-a prăbușit de pe stâncă și și-a rupt gâtul. Rămăsesem numai doi și eram convinși că avem și mai puține șanse decât înainte să dăm de aur; dacă până atunci nu găsisem nimic, cu atât mai puțin aveam să găsim mai târziu! Și așa a și fost. Nici la vânat nu aveam noroc, așa că înduram o foame cumplită. Hainele ni se făcuseră ferfeniță, iar cizmele ne cădeau pur și simplu din picioare. Era o mizerie cum nu poate fi descrisă nici măcar în cărți. Nu mai aveam putere, camaradul meu slăbise foarte tare și s-a îmbolnăvit, ceea ce era foarte rău pentru el, căci a trebuit să plătească cu viața. Plouase timp de mai multe zile și trebuia să trecem un torent de munte, care se umflase îngrijorător. Eu am vrut să așteptăm să treacă puhoiul, dar el a crezut că o să-l putem răzbi, așa că n-am avut încotro și am pornit-o. Apa la târât în jos. După multe căutări, l-am găsit departe, în vale, înecat și zdrobit, l-am înmormântat unde-l înmormântasem și pe celălalt tovarăș al nostru, la o adâncime de trei picioare, acoperindu-l cu pământ rece și cu o rugăciune caldă, din inimă. Rămăsesem singur și nu mai aveam altă soluție decât să plec spre casă, cu picioarele numai răni și aproape desculț. Cu puterile slăbite, nu puteam merge

decât foarte încet și eram mort de oboseală, când, după câteva zile, am ajuns la Devils Head. Eram pentru prima oară acolo, dar știam că acela-i locul. Știți, stânca are o formă perfect asemănătoare unui cap de drac, ca și când satana în persoană i-ar fi stat model unui sculptor. Am căzut la pământ pe mușchiul umed și cel mai mult aș fi dorit să plâng. Apă era, mâncare, însă, nimic. Închizătorul puștii mele se stricase, așa că era imposibil să vânez ceva și astfel două zile n-am pus nimic în gură. Mă învinse slăbiciunea și am închis ochii, ca să adorm și să nu mă mai scol. Totuși i-am deschis o dată, de fapt fără să vreau. Între timp, mă răsucisem și atunci privirea mi-a căzut pe un alt loc al stâncii. Acolo erau niște litere, săpate cu cuțitul, sau cu altă unealtă asemănătoare. Ca și când brusc aș fi câștigat puteri, m-am ridicat, și m-am dus acolo, să citesc inscripția. Atunci am văzut că nu erau numai litere, ci și niște figuri desenate. Despre unele nu știam ce vor să spună, cu toate că era vorba despre chipuri omenești; se aflau deasupra, în dreapta și în stânga unei cruci dăltuite în stâncă. Sub cruce se putea citi clar: „în locul acesta a fost omorât Padre Diterico, de către J. B., drept răzbunare pentru fratele său E. B.". Dedesubt se putea vedea un soare, având la stânga un „E” și în dreapta un „B”.

Ajuns aici cu povestirea, vorbitorul fu întrerupt de Winnetou:

— Fratele meu cunoaște vreun nume ale cărui inițiale sunt J.B.?

— Probabil că oameni cu asemenea inițiale sunt cu miile; eu însă nu cunosc nici unui.

— Unde era mormântul? În stâncă poate?

— Nu, ci aproape de tot. Movilița era acoperită cu mușchi și lăsa impresia că era îngrijită.

— Acolo, în pustietatea aia? Uff!

Lucrul în sine n-ar fi de mirare. De neînțeles este ceea ce mi s-a întâmplat în urmă. Vă puteți închipui, *meș-surs*, cum m-am simțit dând atât de neașteptat de mormântul

părintelui. M-a cuprins o slăbiciune și mai mare și, scoțând un strigăt, mi-am pierdut cunoștința. Trecuse aproape încă o zi, când m-am trezit iar, pentru că era înainte de amiază, din ziua următoare. Din cauza foamei și slăbiciunii, abia m-am putut ridica. M-am târât până la un izvor mai apropiat și am băut apă, apoi m-am strecurat sub un tufiș, unde, spre norocul meu, am găsit niște mushroom ^[39] comestibile, pe care le-am mâncat așa, crude. Pe urmă am adormit din nou. Când m-am trezit, era pe înserat; lângă mine se afla o jumătate de bighorn ^[40] friptă. Cine-l pusese acolo? Firește că nu era o întrebare fără importanță; dar nu mi-am pus-o decât o singură dată, apoi m-am apucat să mănânc, să mănânc, până m-am săturat și iar am adormit. Abia a doua zi de dimineață m-am trezit întremat. Restul de carne era tot acolo. L-am ascuns și am pornit să caut persoana care-mi făcuse acest bine, dar n-am găsit nici o urmă; am început să strig, dar tot fără rezultat. Atunci m-am întors la mormânt, am scos carnea din ascunzătoare și am pornit-o pe drumul ce duce la Foam Cascade. E un drum foarte periculos, dar am reușit să-l trec cu bine. A doua zi, tocmai când carnea era pe sfârșite, am dat de un vânător care m-a luat sub ocrotirea lui. Cum am ajuns din parc până jos acasă, acum nu are nici o importanță. Am povestit ce era mai de seamă, iar căpetenia apașilor o să mă creadă când afirm că Padre Diterico a fost ucis.

Winnetou își ținea capul în mâini, mult aplecat înainte, așa că nu-i puteam vedea fața. Ridicându-și-o, văzui în trăsăturile sale stăruind mereu expresia unei îndoieli. Îmi adresă o privire întrebătoare, iar eu răspunsei acestei invitații tăcute:

— După părerea mea, nu există nici o îndoială că omorul a fost într-adevăr săvârșit.

— Deci fratele meu Old Shatterhand crede că mormântul cu inscripția există?

— Da. Iar în mormânt se află cel la care te gândești.

— Poate că fratele meu Shatterhand mai are și alte dovezi? Winnetou crede că el se gândește la ceva. Are vreo legătură cu mormântul din munți?

— Da. Mister Harbour, primitoarea noastră gazdă, mi-a spus cu mult mai multe decât bănuiește. L-am găsit, în sfârșit, pe mult căutatul Vava Derric. El este I-cvehtsi-pa.

— Uff!

— Și mai pot să-ți spun că s-ar putea ca Tahua, sora mai mare a Padrelui, să mai trăiască.

— Gândurile tale pot face minuni, să învie morții!

— Ai auzit că sub inscripția mormântului era dăltuit un soare. Sora cea mare se numea Tahua, adică „Soare”. Ea a săpat mormântul și semnele, deci mai trăia când el a fost ucis.

— Uff! Ideea este atât de simplă și de potrivită, încât mă mir cum de n-am ajuns și eu la ea! Deci Tahua mai e în viață; jumătatea de bighorn fript era de la ea?

— Da. Oricine ar fi dăruit carnea, putea să se arate fără a sta pe gânduri, dacă nu avea vreo legătură cu mormântul, deci cu omorul; dar nu s-a arătat, deci are o anumită legătură cu fapta criminală.

— S-ar putea presupune că însuși criminalul ar fi fost acolo, cu toate că acesta ar fi trebuit să se ferească cel mai mult să se arate la locul crimei, interveni Trescow. Se știe că un ucigaș e mereu atras de locul crimei.

— Sunt de acord cu dumneavoastră, dar donatorul sau donatoarea cărnii a dovedit că are inimă miloasă, o fire caritabilă. Cum se potrivește asta cu însușirile unui ucigaș, care trebuie să fie tocmai opuse?

— Deci, Old Shatterhand este convins că a fost Tahua? interveni iar Winnetou. Ce motiv ar avea să trăiască ascunsă, când știe câți prieteni sunt îndurerați din cauza ei în patria-i îndepărtată?

— E o taină pe care încă nu mi-o explic. Poate că există un singur motiv. Tocmai pentru că un criminal, de obicei, e

mereu atras spre locul faptei sale, ea a rămas pe loc și îl așteaptă! Poate că nu s-a întors în patrie pentru că e reținută de familia ei.

— Familia ei? Crede fratele meu că ea ar putea fi căsătorită?

— De ce nu? Dacă sora mai mică e *squaw*-a unui bărbat, sora mai mare poate fi căsătorită chiar mai de mult.

— Da, interveni Trescow, dar există o împrejurare care dă peste cap toate socotelile dumneavoastră, oricât de perspicace ar fi ele.

— Care anume?

— Harbour a fost prietenul Padrelui; el a cunoscut-o pe sora sa și ea la cunoscut pe el. Nu?

— Da.

— Lângă mormânt, el s-a prăbușit de foame și a primit carne dintr-o mână necunoscută. Dacă Tahua, sora Padrelui, iar fi dat-o, nu s-ar fi ascuns de el, prietenul ei, ci, dimpotrivă, l-ar fi luat sub ocrotirea ei și l-ar fi îngrijit.

Poate că se temea să nu fie recunoscută de Harbour și voia să evite acest lucru.

— Dar o femeie slabă nu poate duce o viață de una singură, plină de greutate, acolo sus în Rocky Mountain!

— Singură, sus? Oare nu tocmai în asta constă deosebirea dintre o indiană bine călită și o femeie albă?

— Asta așa este. Dumneavoastră găsiți un răspuns la toate obiecțiile mele și trebuie să-l accept.

— Și totuși cele ce spun sunt mai degrabă presupuneri decât afirmații. Ținta noastră a fost și este Foam Cascade. Ajunși acolo, sus, o să căutăm și mormântul, și atunci, probabil, o să vedem care din gândurile mele se vor adevăra și care nu.

— Da, o să căutăm mormântul, mă aprobă Winnetou. Trebuie să găsim urmele omorului și ale ucigașului, chiar dacă a trecut atâta vreme de atunci. Și e vai de el, dacă-l prindem! Niciodată nu l-am contrazis pe fratele meu Old

Shatterhand când a intervenit să fiu îngăduitor. În cazul acesta, însă, nu cunosc îndurare!

Cuvintele acestea dovedeau încă o dată ce minunat, inegalabil om era Winnetou. Avea certitudinea că va descoperi o urmă de-a ucigaşului chiar şi după douăzeci de ani. Poate că alţii ar fi zâmbit, eu însă ştiam că era în stare s-o facă. Chiar dacă orice altă cercetare s-ar fi dovedit zadarnică, s-ar fi descoperit poate un indiciu prin deschiderea mormântului. Din fericire, puteam prin câteva noi observaţii să-i susţin încă de pe acum intenţiile, declarându-i în sprijinul celor spuse de el:

— Şi eu sunt de acord ca în acest caz să acţionăm cu maximum de severitate. De altfel, sunt ferm convins că nu o să mergem degeaba la mormânt. Unul dintre ucigaşi se află deja în drum spre el.

— Uff! Despre cine e vorba?

— Despre Douglas, aşa-zisul „general”.

— Uff, uff! Omul acesta să fi participat la omor? Cum de i-a venit lui Old Shatterhand acest gând?

Cititorii îşi mai amintesc că atunci, la ferma lui Helmer, „generalul” pierduse o verighetă, care mi-a fost incredinţată mie. Am pus-o în deget, unde o aveam şi acum. Am scos-o şi i-am dat-o apaşului, zicându-i:

— Fratele meu cunoaşte această verighetă, găsită pe când am fost la ferma lui Helmer. Să se uite la literele gravate pe partea interioară.

Luă verigheta, privi şi citi: „E.B. 5.VIII.1842”, Apoi o dădu fermierului şi spuse:

— Pentru a afla dacă suntem pe urmele ucigaşilor, fratele Harbour să compare puţin inscripţia de aici cu cea de pe stâncă.

Citind, fermierul exclamă:

— *All devils!* E acelaşi E.B. pe care l-am găsit acolo pe stâncă, chiar de două ori! Şi numele ucigaşului avea tot un B., ceea ce dă încă...

Ce a mai spus n-am mai ascultat, pentru că atenția mea fusese atrasă de altceva. Întrucât fermierul se afla în fața mea, iar în spatele lui una din ferestre, în timp ce mă uitam la el mi-a căzut și fereastra în raza privirilor și am zărit capul unui om, care era afară și se uita înăuntru. Avea o piele de culoare deschisă, ca aceea a unui alb, și mi s-a părut cunoscut. Eram sigur că l-am mai văzut pe undeva pe acest om, numai că nu-mi aminteam unde anume. Tocmai voiam să le atrag atenția celor prezenți asupra nepoftitului ascultător, când Matto Șahco, care ședea lângă mine, întinse grăbit mâna și strigă cu voce tare:

— Tibo-taca! Afară la fereastră stă Tibo-taca!

Toți cei ce cunoșteau acest nume săriră în picioare.

Da, era vraciul naiinilor! De data aceasta, fața lui nu mai era brun-roșcată, ci avea culoarea deschisă a unui alb. Iată motivul pentru care nu l-am recunoscut imediat. Un atare dușman la fereastră, iar noi în cameră, toți în plină lumina! Amintindu-mi de focul de armă al bătrânului Wabble la ferma lui Fenner, strigai:

— Stingeți repede lumina. Ar putea să tragă!

Încă nu terminasem bine acest avertisment, când geamul se făcu țandări și țeava unei puști se ivi pe fereastră.

Dintr-o săritură mă adăpostii în colțul peretelui ce da spre curte; un glonte, care evident că-mi era destinat mie, porni din armă, zbură peste scaunul meu și se înfipse în peretele ce dădea spre bucătărie. Arma fu trasă repede înapoi. Grăbindu-mă să ajung la lampă, o stinsei; apoi fugii până la ușă, care acum era în întuneric, o deschisei, scosei revolverul de la brâu și mă uitai afară. Stelele încă nu răsăriseră, așa că era întuneric beznă și nu mă putea vedea nimeni. Dar nici afară nu se putea auzi nimic, pentru că cei dinăuntru făceau o gălăgie de nedescris, și încercarea lui Winnetou de a-i face să tacă era zadarnică. Atunci veni la mine, aruncă o scurtă privire în noaptea întunecoasă, după care îmi zise:

— Să nu rămânem aici, ci să mergem cât mai departe afară!

Dacă vraciul ar fi fost un om deștept, nu și-ar fi părăsit locul, ci ar fi așteptat liniștit până ce aș fi apărut în ușă și ar fi slobozit spre mine al doilea glonte. El, însă, a șters-o imediat după primul insucces. Împreună cu Winnetou m-am îndepărtat repede de casă, până unde nu ne mai deranja hărmălaia dinăuntru; aci ne culcarăm cu urechea la pământ și ascultarăm. Deslușirăm clar bătaia copitelor a trei cai, care se îndepărtau repede de fermă, în direcția vestică.

Trei cai? Deci, vraciul n-a fost singur la fermă. Cum de-a reușit să ajungă atât de departe din sud până aici în Kansas, trecând prin teritoriul atâtor triburi dușmane de indieni? Ce motiv, ce scop avea acest drum pe cât de lung, pe atât de anevoios?

Eram obișnuit ca dintr-o singură, privire rapidă și totuși temeinică să cuprind orice eveniment, pentru a putea stabili, fără ezitare, ce este de făcut, ea să pot preîntâmpina eventualele pericole. Iată de ce îmi trecură repede prin minte întrebările de mai sus și încă altele, iar Winnetou părea să facă la fel. Amândoi ajunserăm repede la aceeași concluzie, pentru că nu se stinseseră încă bătăile copitelor cailor și trecuse deci foarte puțin timp între începutul și sfârșitul reflecțiilor noastre, când Winnetou zise:

— Tibo-taca a devenit o față-palidă, un medic alb, care vrea să ducă o femeie bolnavă de cancer sus, la Fort Wallace. Ce părere are fratele meu Shatterhand?

— Că ai ghicit. Lady cea bolnavă este Tibo-vete, soția lui sănătoasă, cel puțin trupește, pe care o prezintă drept bolnavă, ca să-i poată acoperi fața cu un voal, și în felul acesta să nu se vadă că un alb călătorește cu o indiancă. Firește, nu se duce la Fort Wallace, ci sus, în Colorado, împreună cu „generalul”. O să-i întâlnim pe criminali la mormântul celui ucis. Vin-o înăuntru, să-l întrebăm pe fermier.

Ne întoarserăm în casă; abia acum toți cei care se aflau în cameră se înghesuiau, cu arma în mână, să iasă pe ușă afară.

Matto Şahco se afla și el printre ei, cea ce îmi făcu multă plăcere. S-ar fi putut folosi de împrejurare și să fugă. Faptul că nu fugise era o dovadă sigură că se decisese în mod cinstit să vină cu noi de bună voie. Am mers spre el și i-am spus:

— Din clipa aceasta căpetenia osagilor este liberă. Curelele noastre n-o să-i mai atingă mâinile sau picioarele și să poată să plece unde vrea.

— Rămân cu voi! răspunse el. Apanatşca ar fi trebuit să mă conducă la Tibo-taca. Acum a venit el însuși aici, în nici un caz nu mai poate să-mi scape. O să-l urmăriți?

— Neapărat! L-ai recunoscut imediat?

— Da. Și după o mie de veri l-aș recunoaște. Ce caută aici, în Kansas? De ce s-a furișat noaptea la această fermă?.

— Nu s-a furișat venind încoace, ci s-a îndepărtat pe furiș, ce e drept, după ce a tras un glonte, care din fericire nu a avut urmări. O să-ți dovedesc asta îndată.

În acest scop mă adresai fermierului care se afla lângă mine:

— Medicul și femeia bolnavă mai sunt aici?

— Nu, răspunse el. Bell, *cowboy*-ul, mi-a spus că au plecat.

— Omul acela nu era medic, ci vraciul naiinilor, iar femeia era *squaw*-a lui. A vorbit careva dintre voi cu această femeie?

— Nu; dar am auzit-o vorbind. I-a cerut presupusului medic un *mirtle-wreath*, o ghirlandă de mirt; atunci el a condus-o repede afară din cameră, în casa din fund.

— Voia să plece abia mâine. Cum de i-a venit ideea de a schimba această hotărâre?

Auzind întrebarea, *cowboy*-ul se apropie de mine și-mi spuse:

— În această privință, eu vă pot informa cel mai bine, mister Shatterhand. Străinul a venit în curte ca să-și controleze caii. A auzit râsete în casă, tocmai când mister Hammerdull își povestea una dintre pățaniile sale hazlii, și m-a întrebat cine sunt oamenii care se află înăuntru. I-am spus cine sunteți și, în ciuda întunericii, am observat că s-a speriat. Am mers împreună până în fața casei, unde, de departe, a privit prin ferestre în cameră. Apoi, mi-a spus confidențial, dăruindu-mi câțiva dolari, că prezența lui aici a devenit incomodă, întrucât nu de mult a câștigat un proces, în care a fost vorba de bani grei, contra dumneavoastră, din care cauză v-ați jurat că vă veți răzbuna crunt. De aceea viața lui aici nu mai este în siguranță și dorește mai bine să plece în taină. Bietul de el, tare îi mai era frică; îmi era milă de el și de aceea l-am ajutat să iasă pe ascuns din casă și din curte. I-am deschis poarta din spate și l-am lăsat să iasă, împreună cu femeia și calul de povară. La o distanță potrivită, probabil că a legat cei trei cai de ceva și s-a întors pe furiș.

— Nici nu se putea altfel. Mister Bell, ați făcut o mare greșală, însă nu aveți nici o vină, pentru că n-ați știut că omul acela este un bandit. A vorbit numai de mine?

— Da.

— N-a pomenit nimic de tânărul războinic roșu, pe care îl numim Apanatșca?

— Nici un cuvânt!

— *Well!* Acum doresc să văd încăperea în care a stat împreună cu femeia.

Cowboy-ul aprinse un felinar și mă conduse prin curte la o clădire foarte joasă, alcătuită numai din patru pereți și dintr-un acoperiș plat, având o singură încăpere. Nu că aș fi crezut că ar fi fost atât de imprudent încât să lase sau să piardă ceva important pentru noi, mai ales că el cunoștea bine pericolul în care se afla; dar, ca de obicei, nu voiam să neglijez nimic din ceea ce în astfel de ocazii e cerut de spiritul de prevedere și de precauție; într-adevăr n-am găsit

nimic. Mi-am făcut însă datoria și m-am întors mulțumit în camera în care din nou se aflau toți laolaltă, discutând despre cele întâmplate...

Spiritele nu se liniștiseră, și întâmplarea era comentată cu o însuflețire, aș putea spune, extrem de naivă. Firește că cel mai afectat de apariția lui Tibo-taca și Tibo-vete trebuie să fi fost Apanatșca, întrucât crezuse atâta timp că cei doi sunt părinții să-i și probabil că și acum credea acest lucru, în ciuda argumentelor mele. În afară de mine și de Winnetou, toți îl asaltau pe Apanatșca cu întrebări, el însă nu răspundea, dând când și când din cap. Eu și căpetenia apașilor îl înțelegeam. Ce-ar fi putut să răspundă sau să nu răspundă? Toți erau contra soților Tibo; el nu cuteză nici să-i apere, nici să dea dovezile necesare și să se dezică de ei; deci nu putea să facă nimic altceva și nimic mai bun decât să tacă.

Ceilalți s-au lansat în sute de presupuneri asupra călătoriei vraciului și a soției sale încoace spre Kansas. Emiteau fel de fel de păreri asupra motivului și scopului acestei călătorii. Împreună cu Winnetou mă amuzam și așteptam să auzim cum își pun istețimea la încercare și cum se certau între ei, fiecare socotind că celălalt greșește, cu toate că, de fapt, și el greșea. N-am mai considerat necesar să lămurim tot ce știam, astfel că, până la urmă, au trebuit să se mulțumească cu asigurarea pe care le-am dat-o că a doua zi o să-l urmărim pe vraci și că, deci, în curând o să ne lămurim despre tot ce, pentru moment, era neclar în legătură cu el.

După aceea ni se pregătiră locurile de culcare în camera cea mare, întrucât a doua zi voiam să pornim dis-de-dimineată. Totuși, nu prea aveam încredere în Tibo-taca; era posibil să-i treacă prin minte să se întoarcă în timpul nopții și să ne facă vreun rău. De aceea voiam să facem de pază cu rândul, așa cum făceam de obicei, când poposeam noaptea sub cerul liber. Harbour se împotrivi cu vehemență, zicându-ne:

— Nu, *sir*, așa ceva nu permit. Vă aflați pe drum și nu știți ce vă așteaptă. S-ar putea ca nopți de-a rândul să nu mai aveți posibilitatea să dormiți liniștiți; acum, aici, la mine, trebuie să dormiți cât mai mult posibil! Am o mulțime de *cowboy* și peoni, care o să preia cu plăcere serviciul de pază, ca o dovadă a cinstei deosebite de a vă fi văzut.

— Vă suntem recunoscători pentru această propunere, mister, Harbour, răspunsei. O primim, însă cu condiția ca oamenii aceștia să-și facă datoria cu cea mai mare grijă.

— Asta e de la sine înțeles. Locuim și trăim aici într-un ținut pe jumătate sălbatic și suntem obligați să fim atenți. De altfel, e vorba de un singur, om, care pe deasupra a șters-o pe furiș, de teama dumneavoastră; iar *squaw*-a lui nici nu intră în socoteală. Dacă totuși ar fi atât de obraznic ca să se întoarcă, oamenii mei i-ar burduși pielea în așa hal încât nici un tăbăcar n-ar mai găsi ce să facă cu ea. Deci, puteți să vă culcați liniștiți.

Așa și făcurăm; dar mai întâi mă dusei o dată la *corral*, ca să controlez cum stau caii noștri. Întorcându-mă în casă, mă gândeam că fermierul avea probabil dreptate, era vorba numai de vraci, care, de altfel, nu putea să întreprindă nimic contra noastră și datorită prezenței soției sale. Simțeam însă o neliniște care mă împiedica să adorm. Mereu, mereu, îmi revenea în minte comparația zilei de astăzi cu cea de la ferma lui Fenner, și iar îmi revenea gândul acum nu mai lipsește decât un atac!

Așa se face că am adormit târziu, apoi am avut un vis chinuitor, de care azi nu-mi mai aduc aminte, dar care m-a speriat în asemenea măsură încât am fost bucuros când, după scurt timp, m-am trezit. M-am sculat și am ieșit tiptil afară, ca să nu-i trezesc pe cei care dormeau. Datorită luminii stelelor, se putea vedea destul de bine. Mersei din nou la *corral*, unde paza era asigurată de doi peoni.

— Totul e în ordine? întrebai, după ce închisei poarta de scânduri în urma mea.

— Da, veni răspunsul.

— Hm! Murgul meu și al lui Winnetou, de obicei, noaptea, se culcă; acum însă sunt în picioare; nu-mi place.

— Abia adineauri sau sculat, probabil pentru că ați venit dumneavoastră!

— E sigur că nu din cauza asta. Hai să vedem!

Mă dusei la cei doi cai. Stăteau cu capul în direcția casei, aveau în ochi licăriri de neliniște, și când mă văzură începură să fornăie. Era rezultatul unui dresaj îndelungat. În absența stăpânilor, erau obișnuiți să stea liniștiți, chiar dacă se apropia vreo primejdie, dar în prezența lor anunțau primejdia cu un fornăit. Simțiseră o amenințare și se ridicaseră în picioare, rămânând însă liniștiți, pentru că noi nu eram cu ei; dar văzându-mă în apropiere, mă avertizară. Mă întorsei la paznici și zisei:

— E în aer e ceva, ce anume, nu știu. Fiți cu ochii în patru! În apropierea casei sunt oameni; o să vedem dacă ne sunt prieteni sau dușmani. De văzut, nu-i vedem, sau ascuns; prietenii însă nu trebuie să se ascundă. Ori se află acolo, după tufișuri, ori stau culcați în iarba înaltă.

— Ei, drăcie! Nu cumva sunt bandiții pentru oare Bell a făcut drumul la Norfolk pe Salomon River?

— O să vedem. E bine să cânti tu prima notă, înainte ca dușmanul să-și mânuiască arcușul. Aha, iată, exact în dreptul ușii s-a ridicat cineva din iarbă. Deci, în casă nu mă mai pot întoarce, dar tot o să-mi trezesc tovarășii. Puștile le aveți cu voi?

— Da. Sunt rezemate acolo.

— Luați-le și apărați intrarea. Dar să nu trageți până vă spun eu!

Am dus mâinile căuș la gură și scoasei de trei ori strigătul vulturului regal, atât de tare că putea fi auzit de la cel puțin o jumătate de milă englezească, numai după câteva secunde, se auzi din casă același strigăt. Era răspunsul lui Winnetou, care cunoștea destul de bine acest semnal de avertizare. La foarte scurt timp, văzui o mulțime de figuri întunecoase ridicându-se din iarbă, iar văzduhul

se cutremură de urletul în care recunoscui semnalul de atac al indienilor cheienni.

Ce căutau aici? De ce coborâseră atât de departe de regiunea de unde izvorăște Republican River-ul? Voiau să atace ferma, deci dezgropaseră și ei securea războiului, ca osagii. Motiv de a ne teme nu aveam, pentru că eram cu ei nu numai în relații pașnice, ci chiar prietenești. Cititorii să-și aducă aminte ce la povestit Matto Șahco bătrânului Wabble, sub copacul cu sulița, în legătură cu Winnetou. Acesta, punându-se în fruntea cheiennilor, a cucerit tabăra osagilor, cheiennii deci trebuiau să-i fie recunoscători lui Winnetou. E adevărat că eu nu fusesem de față, dar nici un indian nu putea să-i fie prieten lui Winnetou și, în același timp, dușman lui Old Shatterhand. Iată de ce, recunoscând din semnalul de luptă că atacatorii sunt cheienni, mă liniștii imediat.

Mai era un lucru ciudat: după obiceiul indian, ar fi trebuit ca imediat să fi tăbărit pe cai. Deocamdată, însă, ținta atacului lor părea casa, ceea ce dovedea că au un motiv cu totul aparte. Corra-ul nu trebuia să-l apărăm, pentru că nici un indian nu venea spre noi; văzusem că toți stăteau în fața casei. În orice caz, intenția lor era să se furișeze până la ușă, să o dărâme și să pătrundă înăuntru, dar planul lor fusese zădărnicit de strigătul meu, care-i trezise pe cei din casă. Atacul dăduse greș.

Eram curios să știu ce va urma. În casă nu puteau pătrunde, și erau și foarte imprudenți, deoarece rămâneau în fața ei. Oare nici unul nu se gândea că oamenii aflați înăuntru ar putea trage cu arma de la o fereastră? Urlând și zbierând, se răspândiră în semicerc, de la un capăt la celălalt al fațadei clădirii, după care urmă o liniște adâncă. Cunoscându-l bine pe Winnetou, eram convins că acum o să vorbească el. Și într-adevăr, ușa se deschise, Winnetou păși fără teamă în curte și grăi cu vocea lui puternică:

— Se aude strigătul de luptă al cheiennilor. Aici stă Winnetou, căpetenia apașilor, care a fumat cu ei pipa păcii

și prieteniei. Cum îl cheamă pe conducătorul războinicilor care sunt în fața mea?

Din mijlocul semicercului răspunse o voce:

— Aici este Mahki Moteh ^[41], conducătorul cheiennilor.

— Winnetou cunoaște toți războinicii de seamă ai cheiennilor, însă printre aceștia nu se află nici unul care să se cheme Mahki Moteh. De când este cel care se numește astfel e căpetenie?

— Are să spună numai când o să-i convină!

— Nu-i convine? Trebuie să se rușineze de numele său, ori acest nume se rușinează din cauza lui? De ce vin cheiennii cu strigătul de război la această casă? Ce caută aici?

— Îl vrem pe Matto Șahco, căpetenia osagilor.

— Uff! De unde știi ei că acesta se află aici?

— Nici asta nu avem de ce s-o spunem!

— Uff! Uff! Se pare că cheiennii știu numai să urle, nu și să vorbească! Winnetou e obișnuit ca atunci când întreabă, să i se răspundă! Nu răspundeți, atunci o să se întoarcă liniștit în casă și o să aștepte să vadă ce o să se întâmple!

— O să luăm casa cu asalt, pentru că îl vrem pe Matto Șahco, osagul. Dacă ni-l dați, plecăm mai departe!

— Pentru cheienni ar fi mai bine să plece imediat, fără să aștepte să-l primească.

— Nu plecăm înainte de al căpăta. Știm că în această casă se află Winnetou și Old Shatterhand; că mai e un tânăr războinic, pe care-l cheamă Apanatșca, și cerem să ne fie predat și el!

— Vreți să-l omorâți pe Matto Șahco?

— Da.

— Și pe Apanatșca?

— Nu, el nu o să pățească nimic. E aici cineva care vrea să vorbească cu el. După aceea poate să plece unde vrea.

— N-o sa vină nici el, nici Matto Șahco.

— Winnetou e lovit de orbire. Nu vede că aici stau mai mult de opt ori câte zece războinici? Dacă luăm casa cu asalt, ce pot face cei care se află înăuntru? Pe toți îi așteaptă moartea. Îi dăm căpeteniei apașilor o oră, să se sfătuiască cu Old Shatterhand. Dacă nici după aceea n-o să ne fie predați Matto Șahco și Apanatșca, o să trebuiască să muriți cu toții. *Howgh!*

Înainte ca Winnetou să poată răspunde, se produse un lucru, la care nici Winnetou, nici căpetenia cheiennilor nu se așteptau și care provenea de la mine. Din întreaga manieră a atacului eșuat, se putea vedea că aveam de-a face cu oameni lipsiți de experiență. Nu puteai decât să zâmbești de greșelile săvârșite în timpul atacului, îndreptat doar împotriva fațadei, fără să încercuiască în întregime casa, așezându-se într-un semicerc expus gloanțelor noastre. Din faptul că apașul îi numise numai cheienni, și nu războinicii cheiennilor, se putea vedea că acești optzeci de indieni nu-l impresionaseră nici pe el; îl cunoșteam prea bine pe Winnetou al meu. Să ne fi comportat cu astfel de oameni așa cum te porți cu vechi războinici, care au o experiență îndelungată? Nici nu mă gândeam; nu trebuia să-i lăsăm să se laude mai târziu că i-am considerat drept egalii noștri. De aceea, fără să mă observe, mă strecurai prin poarta *corral*-ului, mă lungii la pământ și mă târâi prin iarbă până la acel punct al semicercului, unde se afla Cuțitul de fier. Putui înainta repede și fără greutate, întrucât toți indienii priveau numai spre casă și nu se sinchiseau de ceea ce se întâmplă în spatele lor. Abia terminase Mahki Moteh ultimul său cuvânt, acel atât de poruncitor *Howgh*, când mă ridicai, mă repezii înainte și, ajungând la semicerc, străbătui cu forța rândurile indienilor și mă oprii lângă conducătorul lor, fără ca ei să se poată gândi să mă împiedice măcar, atât erau de surprinși. Înainte ca Winnetou, de acolo din ușă, să poată respinge cum ar fi meritat acel ultimatum caraghios, spusei cu glas tare:

— Pentru a afla ce hotărâm, n-avem nevoie de o oră; cheiennii o să afle îndată.

Apariția mea neașteptată printre ei, în interiorul semicercului, provocă o mare agitație. Fără a ține seama de ea, urmai:

— Aici se află Old Shatterhand, al cărui nume e probabil cunoscut de toți cheiennii. Dacă există printre ei cineva care vrea să ridice mâna asupra mea, să vină la mine!

Așa cum mă și așteptam, în locul agitației se făcu o liniște mormântală. Dacă apariția mea, în aparență plină de curaj și îndrăzneală, i-a surprins numai, cuvintele mele pur și simplu i-au buimăcit. Exploatând fără ezitare această situație, luai căpetenia de mână și zisei:

— Mahki Moteh trebuie s-a audă ce vrem să facem; să vină cu mine!

Ținându-l strâns de mână, pășii spre casă. Așa ceva nu mai putea fi numit curaj, ci obrăznicie, dar avu un efect; îl zăpăcisem în asemenea hal, încât nici nu se gândi să se opună. Merse cu mine ca un copil ascultător, până la Winnetou, care mai stătea în ușa, și care-l apucă pe cheienn de cealaltă mână. Împingându-l și trăgându-l înăuntru, închiserăm ușa în urma noastră.

Mister Harbour, lumină, repede lumină, strigai o dată ajuns în cameră, unde era întuneric. Un scăpărat de chibrit și lampa fu aprinsă. Acum puteam vedea și noi fața Cuțitului de fier. Sper că o să mă credeți că, în clipa aceea, nu ne-a impresionat printr-o mutră prea inteligentă.

Totul se petrecuse, atât de repede încât cheiennii de afară abia își dădură seama de greșeala pe care o săvârșiseră lăsându-mă să fac ce vreau. Îi auzeam strigând și urlând, dar puțin ne păsa, pentru că, atâta timp cât căpetenia lor era prizonieră, nu puteau să întreprindă nimic împotriva noastră. Împingându-l spre un scaun, îi ordonai:

— Mahki Moteh să se așeze! Suntem prieteni ai cheiennilor și ne bucurăm să-l primim ca oaspete al nostru.

Atât de neobișnuită i se păru această primire, încât se așeză fără nici o împotrivire. Venise cu optzeci de oameni să atace ferma și iată că, la nici zece minute după primul strigăt de luptă, se afla înăuntru, dar nu ca învingător, ci în mâinile noastre, și trebuia să accepte și ironia de a fi numit oaspetele nostru. Prin îndrăzneța mea acțiune am evitat orice vărsare de sânge, schimbând seriozitatea situației aproape în ridicol, bătând în așa fel cărțile, încât toate atuurile și cărțile mari se aflau la noi; cheiennii rămăseseră doar cu cărțile mici.

Cât de mult mă bucuram în sinea mea de recunoștința lui Winnetou! Nu și-o exprima prin cuvinte, dar ea se putea citi pe fața lui și în privirea senină și caldă cu care mă privea. Această privire îmi încălzea și mi-e inima. Îi strânsei mâna, zicând:

— Citesc în sufletul fratelui meu și vreau doar să-i spun că el mi-a fost dascăl, iar eu elevul lui.

Îmi strânse mâna în tăcere. Nici nu era nevoie de cuvinte, îl înțelegeam și așa. Ce om minunat era, mai ales dacă îl comparai cu cheiennul care stătea atât de stingherit printre noi, încât aproape că nici nu îndrăznea să-și ridice ochii! Matto Șahco se așeză în fața lui, îl privi cu o uitătură întunecată și-l întrebă:

— Conducătorul cheiennilor mă cunoaște? Eu sunt Matto Șahco, căpetenia vazailor, a cărui predare a cerut-o. Ce o să facem cu el?

Simțind amenințarea din aceste cuvinte, cel întrebant răspunse:

— Old Shatterhand m-a numit oaspete!

— A spus el, dar nu eu! Mi-ai dorit moartea, așa că acum am eu dreptul să cer viața ta!

— Old Shatterhand o să mă apere!

Era o chemare adresată mie, căreia îi răspunsei destul de sever:

— Asta depinde de cum o să te porți. Dacă îmi dai în mod cinstit informațiile pe care și le cer, rămâi sub

ocrotirea mea, altfel nu. V-ați întâlnit azi cu un alb și cu o *squaw*-ă roșie?

— Da.

— Omul acesta v-a comunicat că ne aflăm aici și Matto Șahco e printre noi?

— Așa e.

— Pentru serviciul ce ți la făcut, a cerut să-i predai pe Apanatșca, cel care stă lângă mine. Ce voia să facă căpetenia naiinilor?

— Nu știu, pentru că acest războinic străin ne e indiferent, așa că nu l-am întrebat.

— Unde se afla omul alb?

— E afară, la războinicii mei!

— Dar *squaw*-a sa e și ea cu el?

— Nu, ea e acolo unde ne-am lăsat caii.

Înainte, de a putea continua, interveni Winnetou:

— Am fost în repetate rânduri la cheienni; cum se face că pe Mahki Moteh nu l-am văzut niciodată?

— Aparțin de tribul sibi-cheiennilor, la care căpetenia apașilor n-a fost niciodată.

— E tot ce am vrut să știu. Fratele meu Old Shatterhand poate continua.

Urmându-i îndemnul, pusei cheiennului întrebarea:

— Văd că ați scos tomahawkul războiului. Contra cui a pornit ceata voastră?

— Împotriva osagilor.

— Aha, ați auzit că osagii și-au părăsit tabăra ca să pornească împotriva fețelor-palide și ați vrut să vă folosiți de acest prilej pentru a ataca tabăra părăsită?

— Da.

— Atunci bucură-te că ne-ai întâlnit aici! Osagii s-au întors, sunt din nou acasă și întrucât voi numărați numai optzeci de oameni, la toți vi s-ar fi luat scalpurile. Întâlnirea cu noi e un mare noroc pentru voi; v-a salvat viața, cel puțin multora dintre voi. Acum ce vreți să faceți?

— Îl luăm pe Matto Șahco cu noi. Pe Apanatșca, din partea mea, puteți să-l păstrați.

— Mă faci să râd. Știi bine că ești prizonierul nostru, și crezi că ne este frica de cei optzeci de oameni ai tăi? Sibi-cheiennii sunt cunoscuți ca oameni care nu se pricep deloc să lupte.

— Uff! exclamă el furios. Cine ți-a spus minciuna asta?

— Nu-i minciună, ați dovedit-o chiar astăzi. Atacul vostru a fost atât de neîndemânatic încât am putea crede că sunteți niște băiețandri. Apoi, am stat în mijlocul vostru, fără ca vreunul să fi îndrăznit să mă atingă. Pe urmă te-am adus în casă ca pe un copil ascultător. Dacă o să răspândim această veste, prin savane și prin munți, o să se râdă peste tot cu hohote, iar celelalte triburi de cheienni, de rușine, o să se dezică de voi. Ai de ales: vrei luptă, te împușcăm de îndată ce oamenii tăi de afară trag primul foc de armă. Gloanțele voastre nu ne pot face nici un rău, fiindcă suntem apărați de ziduri; dar uită-te la armele noastre, probabil că știi...

— *Pshaw!* mă întrerupse Winnetou, ridicându-se de la locul lui și pășind lângă Cuțitul de fier. La ce atâtea vorbe! O să terminăm imediat cu cheiennii!

Cu o mișcare rapidă, smulse punga cu „medicamente” pe care Mahki Moteh o purta la gât. Cheiennul sări repede în picioare, cu un strigăt de spaimă, vrând să-și reia „medicamentul”. Eu îl împinsei pe un scaun și, ținându-l strâns, îi spusei:

— Stai jos! Dacă te supui, îți primești „medicamentul” înapoi, altfel nu!

— Desigur, numai dacă se supune, aprobă Winnetou. Vreau ca cheiennii să se întoarcă în pace acasă și atunci nu o să li se întâmple nimic, și nimeni nu o să afle că aici s-au purtat ca niște copii. Dacă, însă, Mahki Moteh nu face acest lucru, îi arunc imediat „medicamentul” în vatra aceea, să ardă, și pe urmă au să înceapă să vorbească puștile noastre. *Howgh!*

Cine știe ce este „medicamentul” pentru un indian, mai ales pentru o căpetenie, și ce rușine este să ți-l pierzi, acela nu o să se mire că cheiennul, după oarecare împotrivire, se învoi să facă cum îi ceruse apașul.

— Am și eu de pus o condiție, declară Trescow.

— Care? îl întrebai.

— Cheiennii să ne predea pe Tibo-taca și Tibo-vete!

— Ar fi cea mai mare greșeală să le cerem acest lucru. De altfel sunt convins că vraciul nici nu se mai află afară. Imediat ce am sechestrat căpetenia, a știut dincotro bate vântul și a șters-o, ceea ce chiar îmi convine. Motivul o să-l aflați mai târziu.

Să povestesc cum am încheiat pace cu cheiennii, mi-ar lua prea mult timp; e suficient să spun că, până la urmă, erau bucuroși că atacul fermei a avut un deznodământ fără vărsare de sânge. Plecară a doua zi către prânz; o oră mai târziu, am pornit și noi la drum. Matto Șahco, ca om liber, și-a recăpătat și armele. Era deosebit de supărat că vraciul ne scăpase din nou. Veșnic bine dispus, Dick Hammerdull îl consolă:

— Căpetenia osagilor n-are de ce să nu-l lase să fugă, pentru că tot o să-l prindem, căci o zicală dreaptă spune că cine trebuie să fie spânzurat, va fi spânzurat!

— Spânzurat? Nu! O să aibă o moarte care va conta cât zece, mârâi osagul.

— Că o să moară simplu, dublu, sau de șase ori, e totuna, și totuși o să fie spânzurat! Pentru un individ ca ăsta nu există moarte mai frumoasă decât să fie spânzurat. Nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Yes, dragă Dick, răspunse lunganul. Tu ai întotdeauna dreptate!

5. Omul misterios

A doua zi după ce am părăsit ferma lui Harbour am avut un ghinion: calul lui Trescow s-a împiedicat și la trântit pe călăreț. Calul s-a ridicat repede și a pornit-o la goană, târându-l după el pe Trescow, care rămăsese cu un picior agățat de scara șeii. Cu toate că am sărit repede în ajutorul lui, pentru a prinde calul, a fost puțin cam târziu și nu am putut împiedica să primească o lovitură de copită, care, spre norocul lui Trescow, nu la nimerit în cap, ci în umăr. Durerea nu era localizată numai la locul atins, ci, așa cum se întâmplă destul de rar, dar totuși, se întâmplă, se extinse pe întreaga parte stângă a corpului, rănitul fiind ca paralizat. Și piciorul abia că putea să și-l miște, iar după aceea se vădi că era imposibil să-l urcăm din nou pe cal. Nu puteam merge mai departe.

Din fericire, era o apă în apropiere, unde l-am dus. Acum eram obligați să facem acolo tabăra. Pentru cât timp, rămânea de văzut. Winnetou îi cercetă rana. Nici omoplatul, nici vreun alt os nu era rupt; locul lovit era tare umflat și închis la culoare. Nu-l puteam ajuta decât cu comprese reci și masaje extrem de dureroase, mai ales că se dovedi că Trescow nu prea le suporta, tocmai pentru că nu făcea parte din categoria *westman*-ilor, învățați la școala naturii să suporte durerile în tăcere.

Se văieta la orice atingere sau mișcare; dar noi nu prea ne sinchiseam și drept rezultat, paralizia cedă, și a doua zi deja putu să-și miște brațul și piciorul! După alte două zile, umflătura aproape că dispăruse și durerile cedară într-atât încât puturăm să plecăm mai departe.

Datorită acestei întâmplări neplăcute am pierdut trei zile, timp imposibil de recuperat. Deci, trebuia să renunțăm la intenția noastră de a-l ajunge din urmă pe Old Surehand, încă înaintea sosirii lui sus, în Parc. Această împrejurare

mă neliniști. Dacă ar fi știut măcar că și „generalul” vrea să urce cam în același timp și spre același Parc, ar fi putut să se ferească de el; dar nu știa nimic. În ceea ce-l privea pe bătrânul „rege al *cowboy*-lor și pe însoțitorii săi, firește că nu știam unde voia să meargă, cu toate că aveam unele bănuieli destul de vagi. După cele întâmplate, însă, trebuia să presupunem că ne va urmări, ca să se răzbune. Faptul că i-am luat calul nu schimba nimic, cel mult putea să întârzie realizarea acestei dorințe. Și nu mai puneam la socoteală întârzierea, pentru că cele trei zile pierdute de noi iau dat posibilitatea să recupereze avansul pe care-l luasem. La fel trebuia să mă gândesc și în privința lui Tibo-taca. De fapt, nu știam care sunt intențiile lui; că voia să meargă la Fort Wallace era, evident, o minciună. Ca și Winnetou, presupuneam și eu că, pe o cale încă necunoscută nouă, „generalul” chemase pe acest vraci sus, în Colorado, pentru a se întâlni cu el într-un anumit loc. Un om singur, împiedicat datorită prezenței soției sale să se miște în voie, nu era de fapt de temut; dar, întrucât ceea ce se cheamă norocul orb îi surâde deseori mai mult omului rău decât celui bun, m-am gândit că e bine să ținem socoteală și de acest individ.

Pe drum furăm foarte prevăzători și, trecând granița, am mers o bună bucată de drum în interiorul statului Colorado, fără să fim împiedicați de ceva sau să dăm de vreo urmă a persoanelor amintite.

Ne aflam în apropierea râulețului Rush Creek, și Winnetou cunoștea acolo un loc de popas vechi și părăsit, unde voia să ajungem pe înserat. După descrierea apașului, exista în locul acela un izvor, care nu seca niciodată; avea și o împrejmuire de piatră, oferind o bună poziție de apărare, cu toate că nu era propriu-zis un zid, pietrele fiind doar suprapuse, așa cum obișnuiesc țăranii când adună pietrele găsite pe câmp și le așează în jurul ogorului lor. O asemenea împrejmuire, chiar dacă nu e înaltă, oferă

westman-ului o acoperire bine venită împotriva unui eventual atac.

Imediat după-amiază descoperirăm urma a douăzeci de călăreți, venind dinspre nord-vest, care părea să ducă tot spre Rush Creek. După urme, se putea vedea că e vorba de cai potcoviți; acest lucru, precum și lipsa de ordine în care merseseră, ne făcură să presupunem că e vorba de niște albi. Chiar de n-am fi mers în aceeași direcție, tot am fi urmărit această urmă; în Vestul Sălbatic e bine să știi întotdeauna ce fel de oameni ai înaintea ta. Pentru noi, era clar că se îndreptau în sus, spre munți; mai ales că tocmai atunci se vorbea despre descoperirea unor însemnate zăcăminte de aur, iar de argint și mai mari. Probabil că urma dinaintea noastră era lăsată de un grup de aventurieri care se bazau mult pe zvonuri de felul acesta și care, cum aud un atare zvon, se adună repede și tot atât de repede se împrăștie: Sunt niște fârtăți îndrăzneți și fără scrupule, care așteaptă totul de la viață și cărora totuși nici că le pasă dacă nu primesc nimic.

Urma era veche de cel puțin cinci ore; aveam, deci, toate motivele să presupunem că nu o să ne întâlnim în aceeași zi cu oamenii aceia. Așa că o urmarăm fără nici o grijă, până ajunserăm la un loc unde dâșii se opriseră. Mai multe cutii de conserve, goale, erau împrăștiate fără nici o precauție și arătau că în acel loc luaseră masa pe prânz. Era și o sticlă goală. Am descălecat să cercetăm locul mai îndeaproape, dar n-am găsit nimic care să ne fi dat motiv de vreo temere mai deosebită. Dick Hammerdull ridică sticla, o ținu în direcția luminii, văzu că mai era o înghițitură, o puse la gură și apoi o aruncă furios cât putu de departe. Făcând fețe-fețe și scuipând, exclamă:

— Ptiu! Apă, apă stătută, veche, caldă. Mi-am închipuit că găsesc o înghițitură de *brandy* bun! Țștia nu pot fi niște gentlemen. Cel care cară cu el o sticlă, și are în ea numai apă, nu poate să aibă pretenția să-l respect, e un om

absolut de nimic. Nu ești și tu de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Hm! mormăi lunganul. Dacă te-ai așteptat la rachiu, să știi că-mi pare rău de tine din tot sufletul, dragă Dick. Crezi tu că o să-ți pună cineva sub nas o sticlă de *brandy*, tocmai aici, în Vestul Sălbatic?

— Plină sau goală, e totuna, numai dacă ar fi fost ceva în ea. Dar să fie apă, e pur și simplu un atentat rușinos împotriva mea.

Uneori și cel mai inteligent om face o prostie, și poate că tocmai atunci când are toate motivele să fie înțelept. Așa s-a întâmplat și cu noi! Era o neglijență de neiertat că nu i-am acordat nici o atenție acelei sticle goale. Cutiile jechoase de conserve nu aveau nici o semnificație; dar sticla ar fi trebuit să ne trezească luarea aminte. Dacă ar fi fost una de rachiu, ei bine, i s-ar fi băut conținutul, și apoi ar fi fost aruncată. Dar sticla respectivă avusese în ea apă! Deci, nu fusese luată de dragul *brandy*-ului, ci ca sticlă de apă, folosind-o în loc de bidon, pe care îl umpli și-l bagi în cobur, ca să-ți poți stinge setea unde nu se găsește apă. În Vestul Sălbatic este, sau era pe atunci, o raritate o astfel de sticlă. De obicei, ea nu este aruncată, ci ridicată. Nici cea de acolo nu fusese aruncată, ci uitată. Dacă proprietarul ei observa că a uitat-o și se întorcea după ea, trebuia să ne descopere urmele. La asta nu, ne-am gândit, cu toate că ar fi trebuit s-o facem.

Oamenii stătuseră mai mult de trei ore în acel loc. În continuare, urma nu avea nici două ore vechime. Totuși, am mers călăuziți de ea circa o jumătate de oră, peste o savană cu iarbă, până ce am zărit la orizont, de ambele părți, mărăciniș, în spatele tufișurilor din dreapta fiind o colină împădurită, un deal dinaintea văii Big Sandy, peste al cărei râuleț trecusem dimineața. Arătând spre colină, Winnetou zise:

— Dacă vrem să ajungem la locul de popas stabilit, trebuie să trecem pe lângă dealul acela. Frații mei să mă

urmeze.

O coti spre dreapta.

— Și urma aceasta nu o mai luăm în seamă?

— Azi nu. Mâine o regăsim noi.

Socoteala lui ar fi fost bună, pentru că dimineața ne-am fi întors la ea, dacă n-am fi comis neglijența cu sticla. Fără să avem vreo bănuială, îl urmarăm pe Winnetou, care nici el nu presimțea ce funest avea să fie acest loc de popas.

Călărind mereu printre tufișuri, trecurăm după o oră pe lângă dealul amintit, după care constatarăm că se întretăia cu un alt deal, ca într-un decor de teatru. Trecurăm printre ele, urmărindu-l pe apaș, până ce, pe înserat, ajunserăm într-o vale largă, ușor înclinată, având în mijloc un iaz liniștit, strălucitor, cu un pârâiaș de scurgere în care se jucau nenumărați peștișori argintii. Jur-împrejur se înălțau răzleți sau în pâlcuri copaci cu coroană deasă, iar în spatele iazului văzurăm împrejmuirea de piatră, arătând de departe ca niște ruine ale unei așezări cândva locuite.

— Iată *camp* ^[42] -ul la care m-am referit, spuse Winnetou. Dacă punem un post de pază la intrarea în vale, ne putem simți în siguranță contra oricărui atac.

Avea dreptate. Cu greu puteai găsi un loc mai nimerit pentru o tabără sigură decât acest câmp. Din cauză că pământul era moale, pașii cailor noștri aproape că nici nu se auzeau, în timp ce înaintam unul în spatele celuilalt spre iaz. Deodată, Winnetou, care mergea în față, își opri calul, ridică degetul în semn de tăcere și trase cu urechea.

Îi urmarăm exemplul. De dincolo de pietre se auzeau niște sunete, care, de la distanța unde ne aflam, nu puteau, firește, să fie percepute decât de cineva care avea un auz foarte bun. Apașul descălecă și-mi făcu semn să fac la fel. Lăsând caii la tovarășii noștri, ne furișarăm încet spre împrejmuire. Pe măsură ce ne apropiam, sunetele deveneau tot mai clare. Era ori vocea de tenor a unui bărbat, ori cea de alto profund a unei femei, care cânta încet un cântec de

jale într-o limbă indiană. Nu era ceva în genul indian, dar nu era nici o melodie de-a noastră; era ceva între cele două, ca și când un indian s-ar fi acomodat cu felul de a cânta al albilor și l-ar fi adaptat la limba și specificul indienilor. Aș fi pus mâna în foc că cel care cânta compusese singur cuvintele și melodia. Era un cântec desprins aproape inconștient din sufletul cântărețului, ca să se piardă în taină, precum dintr-o taină s-ar fi născut.

Ne târârăm tot mai aproape, până ce ajunserăm la o spărtură din împrejmuirea de pietre, prin care puteam privi.

— Uff! Uff! spuse Winnetou aproape tare, din cauza surprizei.

— Uff! Uff! scăpai și eu în același timp, la fel de mirat ca și el.

Pietrele formau o îngrăditură cu un diametru, de circa patruzeci de metri, umbrită ici-colo de copaci și tufișuri, solul fiind acoperit de iarbă înaltă și grasă. La marginea acestei îngrădituri, foarte aproape de spărtura lângă care stăteam culcați, ședea... Winnetou, căpetenia apașilor!

Da, de la o distanță ceva mai mare, indianul de acolo, dinăuntru, putea fi luat drept Winnetou. Capul îi era descoperit. Părul lung și închis la culoare și-l legase într-un smoc, de unde îi atârna pe spate până la pământ, deoarece era așezat jos. Haina de vânatoare și *leggings*-urile erau din piele; avea și mocasini. Mijlocul îl avea înfășurat într-o pătură pestriță, în care se afla doar un cuțit. Lângă el, o armă cu două țevi. Diferite obiecte necesare erau înșirate pe curele și șnururi și legate după gât, dar nici unul nu putea fi luat drept „medicament”.

Oare, nu era totul aproape ca la Winnetou? Desigur, indianul dinăuntru era mai în vârstă decât apașul, dar se putea vedea și azi că fusese cândva frumos. Trăsăturile feței erau grave și severe, aveau în ele ceva aproape feminin. În general, însă, în prima clipă am fost uimit de asemănarea cu Winnetou, dar după ce uimirea a trecut, m-

a cuprins un sentiment pe care nu-l pot descrie. Mă aflam în fața a ceva misterios, în fața unei imagini voalate, fără ca vălul să fie vizibil.

Indianul continua să cânte cu glas scăzut. Dar cum se potrivea nostalgia cântecului cu tăietura curajoasă și energică a feței? Cum putea fi armonizată acea linie aspră și neînduplecată din jurul gurii, cu strălucirea blândă a ochilor, despre care aș vrea să afirm că erau cu siguranță negri, cu toate că, de altfel, nu există ochi cu adevărat negri? Acest indian nu era ceea ce voia să pară a fi. Îl mai văzusem cândva? Sau niciodată, sau de sute de ori! Era pentru mine un mister, dar de ce și în ce fel, nu puteam să spun.

Winnetou ridică mâna în sus și șopti:

— Colma Puși!

Și el avea ochii larg deschiși, vrând parcă să-l cuprindă pe indianul străin dintr-o singură privire; rar am văzut o asemenea privire în ochii apașului.

Colma Puși! Am bănuț deci bine: în fața noastră se afla o personalitate misterioasă, cu adevărat misterioasă. Sus, în Parcuri, exista un indian, pe care nimeni nu-l cunoștea mai îndeaproape, care nu aparținea nici unui trib și care refuzase cu mândrie orice legătură. Vâna ba ici, ba colo, și unde era văzut, dispărea la fel de repede precum apăruse. Niciodată nu a manifestat vreo dușmănie față de vreun om roșu sau alb, însă nimeni nu se putea lăuda că l-ar fi avut vreodată tovarăș măcar o singură zi. Unii îl văzuseră călare, alții pe jos dar întotdeauna lăsa impresia că e un om care știe să-și mânuiască armele și cu care nu se poate glumi. Persoana lui, atât pentru indieni, cât și pentru albi, era neutră și inatacabilă: să-l tratezi ca dușman, ar fi însemnat să-l mânii pe marele Manitu și să vrei să provoci răzbunarea lui. Existau și indieni care afirmau că omul acesta roșu nici nu-i om, ci spiritul unei căpetenii renumite, pe care Manitu l-a trimis înapoi din veșnicele plaiuri ale vânătoarei ca să cerceteze cum o duc copiii lui roșii.

Nimeni nu i-a aflat numele, și întrucât fiecare obiect și fiecare persoană trebuie să aibă un nume, l-au numit Colma Puși^[43], sau Tocvi Puy^[44]. Firește că nu se știe cine i-a dat acest nume, cine l-a pronunțat prima oară și cine l-a răspândit.

Pe acest indian misterios îl aveam deci în fața noastră. Winnetou nu-l cunoștea și nici nu-l văzuse până atunci, dar afirmase imediat că e Colma Puși. Nici nu-mi trecu prin minte să mă îndoiesc de această afirmație, pentru că oricine avea prilejul să-l vadă pe acest indian sau să audă măcar o dată de Colma Puși, trebuia, să-și spună din prima clipă că el este și nu altul.

Nu aveam motiv să stăm mult timp ascunși; și, pentru că nu voiam să-i lăsăm pe tovarășii noștri să aștepte, ne ridicarăm în picioare, făcând intenționat zgomot. Repede ca fulgerul, indianul puse mâna pe armă, îndreptă țeava spre noi, trase cocoșul armei și strigă:

— Uff! Doi oameni! Cine sunteți?

Întrebarea era pe cât de scurtă, pe atât de poruncitoare. Winnetou deschise gura să răspundă, dar străinul vădi brusc o schimbare. Lăsă arma în jos, ținând-o cu mâna de țeava și cu patul rezemat de pământ, desfăcu celălalt braț ca pentru un „bun venit” și exclamă:

— Intșu-tșuna! Intșu-tșuna, căpetenia apa... ba nu! Nu e Intșu-tșuna; nu poate fi decât Winnetou, fiul său, fiul cu mult mai renumit și cu mult mai mare!

— L-ai cunoscut pe Intșu-tșuna, tatăl meu? întrebă Winnetou, după ce pășirăm dincolo, strecurându-ne prin spărtura îngrăditurii.

Mi s-a părut că omul acela misterios se gândește dacă să recunoască sau nu ceea ce-l întrebuse Winnetou. Din moment ce nu mai putea nega, răspunse:

— Da, l-am cunoscut; l-am văzut o dată sau de două ori, iar tu ești leit taică-tău.

Vocea lui suna plăcut și totuși avea un ton ferm și viguros; era mai sonoră, mai melodioasă decât a apașului și avea o tonalitate mai înaltă, aproape feminină.

— Da, eu sunt Winnetou, m-ai recunoscut. Iar pe tine te cheamă Colma Puși?

— Winnetou mă cunoaște?

— Nu. Nu te-am văzut niciodată, dar am ghicit. Colma Puși, despre care am auzit întotdeauna vorbindu-se numai de bine; ne îngăduie să ne așezăm lângă el?

Atunci indianul își îndreptă privirea, asupra mea. După ce mă privi scrutător, răspunse:

— Și eu am auzit vorbindu-se numai de bine despre Winnetou. Știu că, deseori, umblă împreună cu o față palidă, care niciodată n-a făcut o faptă rea, pe nume Old Shatterhand. El e acel alb?

— Da, el e, dădu Winnetou afirmativ din cap.

— Atunci așezați-vă și fiți bineveniți la Colma Puși!

Ne dădu mâna, care mi se păru neobișnuit de mică.

Winnetou îi spuse în continuare:

— Avem cu noi tovarăși care așteaptă afară, lângă apă. Au voie să vină și ei încoace?

— Marele Manitu a creat pământul pentru toți oamenii buni. Aici este loc pentru toți aceia care vă însoțesc.

Am plecat să-i chem pe însoțitorii noștri. În partea cealaltă, îngrăditura avea o intrare mai mare decât spărtura prin care intrasem noi. Întorcându-mă împreună cu tovarășii noștri, i-am găsit pe Winnetou și pe Colma Puși sub un copac. Acesta din urmă ne privi așteptându-ne. Privirea lui trecu peste cei ce se apropiau, cu interesul obișnuit față de oameni necunoscuți și cu care urma să aibă de-a face pentru scurtă vreme. Zărindu-l pe Apanatșca, care intrase ultimul, privirea îi rămase ațintită asupra lui ca vrăjită. Sări dintr-o dată în picioare, împins parcă de-o forță nevăzută și, fără să-și ia privirea de la el, făcu câțiva pași spre Apanatșca, apoi, se opri, urmări fiecare din mișcărilor

lui cu o încordare de nedescris, pe urmă se duse la el și-l întrebă aproape bâlbâindu-se:

— Cine ești... tu? Spune-mi!

— Apanatșca răspunse cu oarecare prietenie indiferentă:

— Sunt Apanatșca, căpetenia comanșilor pohonini.

— Și ce... anume cauți aici în Colorado?

— Am vrut să mă duc în nord, la carierele sfinte, dar între timp m-am întâlnit cu Winnetou și Old Shatterhand, care vor să ajungă în munți și atunci mi-am schimbat și eu drumul și am pornit-o împreună cu ei.

— Uff! Uff! Căpetenia comanșilor! Nu se poate, nu, nu se poate!

Continuă să-l privească la fel de cercetător și de pătrunzător, încât acesta întrebă:

— Mă cunoști? M-ai văzut vreodată?

— Trebuie, trebuie să te fi văzut, dar probabil că în vis, în visul vieții mele, care a trecut de mult.

Făcu un efort să se stăpânească, îi întinse mâna lui Apanatșca și-i zise:

— Fii binevenit! Astăzi e o zi cum sunt puține altele!

Apoi se întoarse la Winnetou, lângă care între timp mă așezasem și eu, uitându-se mereu la Apanatșca, aflându-se parcă și acum în „visul tinereții sale”, și se așează lângă noi. O asemenea comportare din partea unui indian este o raritate, și nu poate trece neobservată. Atât eu cât și Winnetou eram oarecum intrigati, fără a lăsa să se vadă ceva, oricât de curioasă ni s-ar fi părut această scenă.

Caii fură duși la adăpost și lăsați să pască din belșug iarbă și frunze de copac. Doi oameni adunară vreascuri pentru foc, pe care-l aprinserăm imediat ce se întunecă; în același timp, Pitt Holbers plecă să-și la cel dintâi în primire postul de pază la intrarea văii. Trebuia să fie schimbat de Trescow, după care am fi urmat noi ceilalți în ordinea obișnuită.

În scurt timp ne aflam, cu toții într-un mare cerc în jurul focului. Având provizii suficiente, îl servirăm și pe Colma

Puși, crezând că nu are nimic de mâncare.

— Frații mei sunt prietenoși cu mine, spuse el, dar și eu le-aș putea da carne, să-i satur pe toți.

— Unde o ai? îl întrebai.

— La calul meu.

— De ce nu l-ai adus aici, cu tine?

— Pentru că n-am vrut să rămân aici, voiam să plec mai departe. Calul se află într-un loc în mai mare siguranță decât aici.

— Crezi că acest câmp nu e destul de sigur?

— Pentru un singur om, nu. Voi fiind însă mai mulți și putând pune pază la intrarea văii, probabil că nu aveți de ce vă teme.

Aș fi continuat cu plăcere discuția cu el; văzând însă că era atât de reținut, renunțai și eu. Firește că ne-a întrebat încotro ne ducem. Aflând că ținta noastră e Parcul Saint Louis, deveni și mai tăcut decât înainte, ceea ce nu putea nici să ne mire, nici să ne jignească. În Vestul Sălbatic, omul e mai prudent decât în altă parte, chiar și față de cunoștințe mai vechi. Numai Dick Hammerdull era nemulțumit că nu poate afla mai multe lucruri de la acest străin. Voind să-l descoasă, i se adresă într-un mod familiar:

— Fratele nostru roșu a auzit că venim de jos, din Kansas, putem să știm și noi de unde a venit el?

— Colma Puși vine ba de ici, ba de colo; e ca vântul care străbate toate drumurile.

— Și încotro se va duce de aici?

— Într-o parte sau alta; unde o să-l călăuzească pașii calului său.

— *Well!* Că va fi într-o parte sau alta, e totuna; omul însă trebuie să știe încotro o ia calul său! Ori nu?

— E suficient că știe Colma Puși.

— Oh! Deci eu nu trebuie să știu! Răspunsul e dat nu numai sincer, dar chiar grosolan! Nu crezi și tu, Pitt Holbers, bătrâne...

Observă că Pitt Holbers lipsea, așa că-și înghiți ultimul cuvânt al întrebării sale. Colma Puși se întoarse cu fața spre el și-i zise foarte serios;

— Fața palidă care se numește Hammerdull îmi spune că-s grosolan. Dar adineauri a fost el oare politicos și delicat, vrând să-mi deschidă gura, când eu doresc să rămână închisă? Aceluia care-și tănuiește bine ținta, pericolul nu i-o poate lua înainte și nici surprinde. Dick Hammerdull să-și noteze bine aceste cuvinte!

— Mulțumesc! răspunse acesta, primindu-și râzând mustrarea. Păcat, mister Colma Puși, că n-ați devenit dascăl! Aveți înclinații grozave în această direcție. De altfel, nu am avut nici o intenție rea. Îmi place de dumneavoastră și m-ar fi bucurat să avem același drum. De aceea am întrebat.

— Știu că fratele meu alb și gras nu a avut nici un gând rău cu mine, altfel nici nu i-aș fi răspuns. O să vadă dacă avem același drum. *Howgh!*

Cu asta, discuția era încheiată. Voind să pornim la drum a doua zi de dimineață, ne culcarăm foarte devreme, tocmai când Pitt Holbers se întorcea în tabără, după ce fusese schimbat în postul de pază de Trescow,

Cât timp să fi dormit, nu știu. M-au trezit urletele mai multor oameni și am apucat să deschid ochii doar atât cât să pot vedea, pentru o clipă, un om stând în fața mea, gata să mă lovească cu patul puștii. Înainte de a putea face vreo mișcare, lovitura m-a nimerit și s-a terminat cu mine... spre norocul meu, nu pentru totdeauna.

Dragă cititorule, ai cumva o fire destul de sensibilă că să-ți poți imagina cum te simți când te trezești dintr-un leșin adânc și când constăți cu bucurie că ai un cap de prostănac, care a fost atât de neprevăzător și a încasat o lovitură dată cu patul armei? Spun intenționat un „cap de prostănac”, pentru că nici un cap de om nu poate fi mai prost decât acela care a primit o asemenea lovitură! La început, nici nu-l simți; trăiești numai până la gât și numai

treptat, datorită unui zumzet și urnii vâjâit continuu, ajungi să înțelegi că n-ai fost decapitat, ci doar pocnit la partea cea mai de sus a corpului. Că această parte e capul, nu prea îți dai seama, pentru un moment... foarte neclar, simți doar cum vâjâitul se transformă într-un fel de apăsare înșurubare, ca și când capul prins într-un teasc ți-ar fi sfredelit de o jumătate de duzină sau chiar de un set întreg de tirbușoane. În stadiul următor, fiecare puls, care asigură creierului sânge, îți dă o senzație de parcă ți-ai fi băgat capul sub ciocanul unei mori de ulei sau al unei forje, sau că gheare de leu ți-ar scormoni în țeastă. Recunosc că nu-i demn de un om deștept să descrie o stare în care te afli după o asemenea lovitură; vreau numai să spun că e proastă, cât se poate de proastă!

Așa și cu mine. După ce am trecut prin stadiul descris mai înainte, îmi apărură în fața ochilor toate culorile curcubeului, iar în urechi începură să-mi vuiască valurile a sute de furtuni de pe mare. Nu puteam nici să văd, nici să aud și făcui lucrul cel mai bun și mai inteligent pentru cazul de față, și anume: îmi pierdui din nou cunoștința.

Revenindu-mi pentru a doua oară, mă simți, spre bucuria mea, în posesia aproximativă a facultăților mele fizice și psihice; doar că încă nu puteam desluși bine dacă dintre umeri îmi crescuse un cap sau un pat de armă. Mă folosii imediat de puterile mele și deschisei mai întâi ochii. Ceea ce văzui, nu prea s-ar putea nu-mi un fapt consolator. Ardea un foc mare, viu, iar în fața mea ședea Old Wabble, cu ochii plini de ură ațintiți asupra mea.

— Ah, în sfârșit, exclamă el. Ai dormit bine, mister Shatterhand? Nu-i așa că m-ai visat pe mine? Sunt convins că ți-am apărut în visul dumitale drept un înger și sunt foarte dispus să joc în continuare rolul acesta; *it's clear!* Ce fel de înger vrei să fiu? Unul salvator sau unul răzbunător?

— *Pshaw!* răspunsei. N-ai talent pentru nici unul dintre aceștia.

Eram tare necăjit că trebuie să-i răspund acestui om, dar o tăcere fudulă ar fi fost o greșeală. Privii de jur împrejur. Toți ai noștri fuseseră luați prizonieri, chiar și Trescow, care stătuse de pază. Probabil că, nefiind destul de atent, a fost luat prin surprindere. Eram legați cu toții. În stânga mea se afla Winnetou, în dreapta, Hammerdull cel gras. Dintre cei douăzeci de inși care stăteau în jurul nostru, îl cunoșteam numai pe Old Wabble. Erau oamenii ale căror urme le văzusem în cursul, zilei. Cum ajunseseră aci, la *camp*? Erau doar înaintea noastră, și o luaseră spre stânga, în timp ce noi am ocolit-o spre dreapta! Atunci îmi veni în minte sticla de apă și dintr-o dată îmi deveni clar ce greșeală comiseseam.

Bătrânul „rege al *cowboy*-lor” se așezase drept în fața mea. Bucuria plină de ironie de a mă fi luat prizonier se oglindea pe fiecare cută a bătrânei și a zbârcitei sale fețe bătute de vânturi. Părul lui lung și alb, căzând șuvițe subțiri, semăna cu niște șerpi și-l făcea să semene a Eumenidă ^[45], sau Gorgonă ^[46], bătrână de gen masculin, din ale cărei brațe de caracatiță nu exista scăpare. Lumina schimbătoare a focului, care ba se înălța, ba cobora, făcea să arate fantastic, și figura lui, nemăsurat de lungă și de bălăbănită, să apară atât de neobișnuită, încât îmi venea să cred că mă aflu într-o scenă de coșmar, dacă nu aș fi fost conștient că, din păcate, aveam dea face cu cruda realitate, cu totul nepoetică.

Luă răspunsul meu drept ceea ce, de fapt, era, adică o bătaie de joc, și mă repezi furios:

— Nu fi atât de obraznic, altfel îți strâng curelele să-ți tâșnească sângele prin piele! N-am chef să mă las batjocorit și jignit de dumneata. Eu nu sunt indian! Înțelegi ce vreau să-ți spun?

— Da, că dumneata nu aparții deloc acelei categorii de ființe care se cheamă oameni!

— Atunci de care aparțin, mă rog?

— Coboară cât mai adânc în regnul animal și alegeți vietea cea mai urâtă și mai nesuferită și ai să afli ce ești!

— Individul este într-adevăr atât de prost, încât nu m-a înțeles! Am spus să ții seama că nu sunt indian. Roșii târăsc prizonierii mult timp cu ei, ca să-i ducă la locurile lor de pășune; îi hrănesc bine, ca să fie destul de tari, să reziste la chinuri cât mai mari. Astfel, prizonierilor li se dă posibilitatea — după cum am văzut chiar în tovărășia dumitale — să aștepte un moment prielnic pentru a fugi. Cine nu are speranță de scăpare și vrea să moară repede și fără dureri, acela folosește vechea și răsuflata metodă de ai jigni în așa fel pe indienii care au pus mâna pe el, încât aceștia, în furia lor, să-și piardă cumpătul și să-l omoare pe loc. Dacă crezi cumva că poți alege între aceste două posibilități, te înșeli. De la mine nu ai să ai ocazia să scapi, pentru că nici nu-mi trece prin minte să te târăsc mult timp cu mine, dar nici n-o să mă determini să-ți trag repede un glonte sau o lovitură de cuțit și să renunț la plăcerea pe care o s-o am văzându-te că ai să mori încet-încet de foame, trecând din lumea aceasta în vestita dumitale lume fericită de apoi. Îți mai aduci aminte ce mi-ai trăncănit în noaptea aceea, când călăream prin Llano Estacado, despre viața veșnică?

Neprimind nici un răspuns, continuă:

— După părerea dumitale, pe lumea cealaltă trebuie să fie atât de minunat, încât mie, care sunt, în orice caz, prietenul dumitale cel mai bun, mi-e inima plină de jale văzând cum te căznești în viața asta pământească. Deci, o să-ți deschid poarta raiului dumitale și, trecându-te prin micile neplăceri pe care o să ți le pregătesc, o să mă îngrijesc ca minunățiile de dincolo să-ți apară cu atât mai perfecte.

— N-am nimic împotrivă, răspunsei eu cu un ton cât mai indiferent.

— Sunt convins! De aceea sper ca, pentru dragostea ce-ți dovedesc, o să-mi faci un mic serviciu. Vezi, tare aș vrea

să știu cum e pe acolo. N-ai vrea ca după fericitul și obștescul dumitale sfârșit, să-mi apari o dată, în chip de spirit sau de stafie, și să mă informezi? Ți-aș purta o mare recunoștință, iar din partea mea poți fi sigur că te-aș primi deosebit de călduros. Vrei să faci acest lucru pentru mine, mister Shatterhand?

— Cu plăcere! Am să fac chiar mai mult decât îmi ceri; chiar înainte de a muri, o să vin peste dumneata, dar în așa fel încât o să vezi în mine o mie de stafii, nu una!

— *Well*, deci în această privință ne-am înțeles, râse el. Firește, ești un individ care niciodată nu-și pierde curajul; dar dacă mai ai și acum vreo speranță să scapi, înseamnă că nu-l cunoști pe Fred Cutter, numit Old Wabble. Mi-am propus să-mi închei socotelile cu dumneata, și linia pe care o s-o trag dedesubt va fi linia peste viața dumitale. Pentru că ieri după-amiază ați făcut o greșală, dragul meu, nu-i așa?

— *Pshaw!* E vorba de sticlă!

— Da, dar sticla a devenit fatală pentru noi. Mulți sau prăpădit datorită sticlei, adică conținutului ei, dar ca cineva să fie expediat în veșnicele plaiuri ale vânătoarei datorită unei sticle goale, probabil că așa ceva nu s-a mai auzit. Cum de nu ați încercat să o mirosiți?

În locul meu răspunse Dick Hammerdull:

— Nici nu ne-a trecut prin minte așa ceva. Crezi că am duce ta nasul nostru un obiect pe care la atins mâna dumitale?

— Ai vorbit foarte frumos, grăsanule, dar în curând o să-ți treacă pofta de glumă! Ați crezut că clondirul e o sticlă de rachiu aruncată; sticla pe care am uitat-o îmi aparținea însă mie și îmi ținea loc de bidon de apă. Dacă știți ce înseamnă o înghițitură de apă acolo unde ea nu se găsește, atunci nu o să vă mirați că am cerut să ne oprim și că m-am întors, când am constatat pierderea ei. Există regiuni unde viața depinde de câțiva stropi de apă. Când am ajuns la marginea preriei, unde am poposit de amiază, v-am văzut,

dar nu v-am recunoscut imediat. Voi însă ați plecat mai departe, și astfel v-ați apropiat de mine. Atunci, spre bucuria mea, am constatat că în fața mea erau tocmai gentlemenii pe care îi căutam. De aceea am fugit înapoi și mi-am chemat oamenii. V-am urmărit până în valea aceasta, unde omul vostru de pază a fost atât de amabil și s-a lăsat prins de noi. Apoi ne-am strecurat înapoi pe jos și v-am încercuit. Ați dormit somnul celor drepti și ați visat despre lucruri atât de minunate, încât îmi părea extrem de rău că a trebuit să vă trezesc. Pentru continuarea drumului, vă ofer tovărășia noastră. Din păcate, mister Shatterhand n-o să ne poată însoți, întrucât se pregătește pentru o altă călătorie, îndată ce se va face ziuă, o să urce din această frumoasă vale, pe scara cerească și n-o să poată merge alături de noi...

— Termină odată cu pălăvrăgeala asta fără rost! îl întrerupse un individ, care, cu brațele încrucișate pe piept, stătea rezemat de trunchiul unui copac. Ceea ce trebuie să se facă, se poate face fără prea multă trăncăneală. Socotelile dumitale cu Old Shatterhand pe noi nu ne privesc deloc; pentru noi, principalul e ceea ce ne-ai promis.

— Promisiunea făcută mi-o țin! răspunse Old Wabble.

— Atunci adă vorba despre ea. Vreau să știu cum stăm!

— Asta o știi.

— Nu. Până nu vorbești cu Winnetou, tot restul nu are nici o valoare. Ne-ai luat de jos din Kansas, de la cele mai bune afaceri. Acum, că i-am prins pe acești indivizi, vrem să aflăm, înainte de toate, dacă speranțele pe care ni le-ai dat sunt realizabile. Și nu mai trăncăni atâta cu Old Shatterhand, ci adresează-te lui Winnetou. Apașul e doară omul de care avem nevoie!

— Nu te grăbi, mister Redy, nu te grăbi! Avem destul timp ca să mai poți aștepta puțin.

Deci, omul care stătea lângă copac se numea Redy. Din vorbele lui cu privire la Kansas și la afacerile bune de pe

acolo, am dedus că oamenii care ne atacaseră aparțineau acelor bande pe care am căutat cu tot dinadinsul să le evităm când ne aflam în Kansas. După câte părea, Redy era seful acestei bande și fusese determinat de Old Wabble s-o pornească cu el, ca să ne urmărească; în ce condiții și pentru care motiv, asta trebuia s-o aflăm.

Situația noastră era proastă. Indivizii care puseseră mâna pe noi erau mai de temut decât cea mai înapoiată hoardă de indieni. Fusese hotărât să fiu omorât pe loc și eram convins că, de nu se ivește vreo împrejurare favorabilă, Old Wabble avea să-și ducă amenințarea la îndeplinire. De astă dată, viața îmi atârna de un fir de păr.

Redy se apropie de apaș și-i zise:

— Mister Winnetou, treaba stă așa: avem o afacere cu dumneavoastră. Sper că n-o să refuzați să acceptați!

Winnetou își dădu seama, ca și mine, că n-avea rost să tacă. Trebuia să ne lămurim asupra intențiilor acestor indivizi, deci era necesar să vorbim cu ei. De aceea, apașul răspunse:

— La ce fel de afacere se referă fața palidă?

— Nu vreau s-o lungesc, de aceea o să-ți spun deschis. Old Wabble voia să se răzbune pe Old Shatterhand, singur însă nu îndrăznea să vă facă nimic. A venit la noi și ne-a cerut să-l ajutăm. Am fost de acord, cu condiția să primim o răsplată corespunzătoare. Ne-a promis aur, mult aur. Sper că ne-ați înțeles.

— Uff!

— Nu știu ce vreți să spuneți cu acest „uff”, sper însă că este acordul dumneavoastră. Am auzit că aici în Colorado ar fi niște zăcăminte bogate. După ce am fi terminat în Kansas, de fapt, voiam să venim și noi sus, să „prospectăm”; așa ceva însă e o treabă nesigură. Cine nu găsește nimic, aceia, firește, nu câștigă nimic și trebuie să se retragă cu buzele umflate. Iată însă că Old Wabble ne-a dat o idee prețioasă: dumneavoastră, mister Winnetou, știți probabil multe locuri unde se găsește aur!

Winnetou răspunse liniștit:

— Există oameni roșii care știu bine locurile unde se găsește aur foarte mult.

— O să ne arătați un asemenea loc?

— Oamenii roșii nu obișnuiesc să trădeze astfel de locuri.

— Dar dacă sunt siliți?

— Mai degrabă își dau viața.

— *Pshaw!* Nu se moare așa ușor.

— Lui Winnetou niciodată nu i-a fost frică de moarte.

— După ceea ce am auzit despre dumneavoastră, vă cred. Dar de astă dată nu mai e vorba numai de dumneavoastră singur, ci de toți cei ce vă însoțesc. Old Shatterhand trebuie să moară, asta i-am promis-o lui Old Wabble și deci nu mai putem schimba nimic. Dar vă puteți salva pe dumneavoastră și pe toți ceilalți dacă ne arătați un zăcământ bun.

Winnetou închise ochii, drept semn că vrea să se gândească. Urmă o pauză. Da, cunoștea destule filoane de aur, însă nici cea mai grea amenințare nu l-ar fi putut determina să trădeze vreunul. Pentru ai induce în eroare pe cei din bandă, trebuia să se arate docil. Avea de rezolvat două lucruri: întâi, să mă salveze pe mine, deoarece ei erau ferm hotărâți să mă omoare, și, în al doilea rând, trebuia să câștige timp, în așteptarea unei împrejurări favorabile pentru eliberarea noastră.

— Ei, când primesc răspunsul? întrebă Redy, când pauza i se păru prea lungă.

— Fețele-palide nu au să primească aur, zise Winnetou, deschizând iar ochii.

— De ce? Vrei să spui că refuzi să ne trădezi locul unui zăcământ?

— Nu. Winnetou știe nu numai locul unui zăcământ oarecare, ci chiar o *bonanza* mare și bogată. V-ar spune locul unde este, dacă ar avea posibilitatea.

— Cum? Știți unde e o *bonanza* și nu puteți să ne-o arătați? Asta nu prea e de crezut.

— Winnetou nu are nevoie de aur. În Colorado există un singur zăcămint și anume această *bonanza*, nemăsurat de bogată. Dar nu pot să vă duc, întrucât nu cunosc precis poziția ei.

— *All devils!* O *bonanza* nemăsurat de bogată și nu-i cunoașteți poziția! Așa ceva numai unui indian i se poate întâmpla. Nu puteți să ne spuneți măcar aproximativ în ce regiune se află?

— Asta știu. Este pe Squirrel Creek. Odată, fratele meu, Old Shatterhand, și cu mine ne-am despărțit ca să urmărim două urme diferite. După câteva zile ne-am întâlnit din nou, la locul convenit. Atunci Old Shatterhand m-a informat că nu avem de ce ne teme de urma pe care a cercetat-o. A întârziat la întâlnire, întrucât pe drum a trebuit să ascundă bine o *bonanza*. A adus cu el doar câteva mostre.

— Mostre? Cât de mari... cât de mari? întrebă Redy, în timp ce ceilalți, ascultau totul cu mare atenție.

— Până la mărimea unui cartof măricel. Unele erau și mai mari.

— Mii de trăsnete! Acolo se află adunate milioane, multe milioane. Și le-ați lăsat să zacă acolo?

— De ce să fi luat aurul cu noi?

— De ce? De ce să-l fi luat cu voi? Auziți, oameni buni,ăștia doi găsesc o *bonanza* uriașă, și omul mai întreabă de ce să fi luat aurul cu ei!

Răspunsul fu un murmur general de mirare. Se poate imagina cu câtă atenție urmăriseră oamenii aceștia cuvintele apașului. Nici nu le trecea prin minte să se îndoiască de adevărul celor spuse. La rândul meu, eram convins că nici acum nu mințea, pentru că în orice caz exista o *bonanza* bogată, dar ea nu se afla pe Squirrel Creek, ci cu totul în altă parte.

— De ce se miră așa de tare omul alb? întrebă apașul. Peste tot există filoane, de unde Winnetou și Old

Shatterhand își pot procura aur. Când au nevoie de aur, se duc la filonul cel mai apropiat în momentul acela. Acum tocmai mergeam sus la Squirrel Creek, să luăm câteva buzunare pline cu aur.

— Aha! Ați vrut să aduceți aur! Ne-am închipuit noi că ăsta e motivul, sau ceva asemănător, care va făcut să porniți sus în munți. Dar cum vine asta? Ați spus că nu știți unde se află *bonanza* aceea!

— Așa e; fratele meu Old Shatterhand și-a notat locul.

Iată, în sfârșit, ce a vrut să spună și cum voia să mă salveze de la moarte. Dacă voiau *bonanza* aceea, a cărei poziție numai eu o cunoșteam, trebuiau să-mi cruțe viața. Era destul de inteligent, ca să nu accentueze asupra acestor ultime cuvinte, pentru a nu se putea ghici adevărul. Faptul că-și atinse scopul, se dovedi pe loc, pentru că Redy declară imediat:

— Este același lucru! Că locul este cunoscut de Winnetou sau Old Shatterhand, nu-i nici o deosebire, amândoi sunt prizonierii noștri. Dacă nu ne poate duce acolo Winnetou, o să ne călăuzească Old Shatterhand.

— Mister Redy, spui asta fără să mă întrebi și pe mine? zise Old Wabble. Eu cred că Old Shatterhand trebuie să moară chiar astăzi și chiar aici, în valea asta!

— Trebuie? Nu, el trebuie să moară, acum însă o să rămână în viață și o să ne conducă la *bonanza*.

— Nu admit așa ceva!

— Eu cred că ți-ai pierdut mințile, bătrâne Wabble. Vrei să renunți la *bonanza*? *All devils!* Ai înnebunit dea binelea!

— Deloc. V-am angajat să mi-l prindeți pe Old Shatterhand, pentru aceasta v-am dat sfatul să-l constrângeți pe Winnetou să vă arate zăcămintul de aur. Deci, *bonanza* v-ar aparține vouă, nu și mie. Așa că, după ce am avut norocul să-l prind pe Old Shatterhand, nu vi-l mai dau pentru o treabă din care eu nu mă aleg cu nimic. Dacă nu-l omor chiar astăzi, o să fugă, o să evadeze!

Redy izbucni în hohote de râs și exclamă

— Să evadeze, să evadeze de la noi! Ați auzit, oameni buni, omul care e prins de noi să poată evada?

Se porniră cu toții pe râs. Old Wabble însă strigă furios:

— Voi, care m-ați făcut prost, aflați că voi sunteți niște proști. Dacă vă închipuiți că-l puteți reține pe acest individ, atunci îmi pare rău de voi! Țsta, cu pumnii lui, rupe și lanțuri de fier, și dacă nu reușește cu forța, atunci se pune pe șiretlicuri, în care este cel mai mare maestru.

— Lanțuri de fier n-avem, și nici nu ne trebuie. Mai bune sunt curelele de piele, cu mult mai bune. Șiretlicuri! Aș vrea să-l văd și eu pe acela care scapă prin șiretlicuri din mâinile a douăzeci de oameni ca noi. Oricâtă viclenie ar folosi, îl păzesc patruzeci de ochi, și ceea ce nu vede unul, vede celălalt. Cel mai viclean plan pe care l-ar încerca, ar fi descoperit de noi.

— E pur și simplu caraghios ce închipuiți sunt unii oameni! N-ai auzit de câte ori a fost luat prizonier de indieni și că mereu le-a scăpat din mâini?

— Noi nu suntem indieni.

— Dar a scăpat și din mâna unor albi! Vă spun, ceea ce n-ar reuși nimeni să facă, nemernicul ăsta ar face! Țsta trebuie împușcat imediat cel prinzi, căci altfel îți fuge ca apa printre degete! Știu acest lucru, pentru că am fost mult timp împreună cu el!

— Faci din țânțar armăsar. Repet încă o dată: aș vrea să văd omul care evadează de la mine, când e în mâinile mele! Rămâne cum am spus: ne va duce la *bonanza*!

— Iar eu nu admit!

Stăteau față în față, parcă gata să se încaiere; Old Wabble, cel care lua totul în zeflema, care nega tot ce e sfânt, și Redy, bestialul șef al bandei, care se învoise fără scrupule să mă prindă și să mă predea ucigașului. Era un moment captivant, atât de captivant încât am uitat o clipă că cearta se purta în jurul vieții mele. Dar nu ajunseră la bătaie. Redy puse mâna pe umărul bătrânului Wabble și-i zise pe un ton plin de amenințări:

— Crezi, într-adevăr, că o să-ți cer aprobarea?

— Sper. Sau vrei să mă înșeli în legătură cu Old Shatterhand și să nu te ții de cuvânt?

— Nu. Cuvântul e cuvânt. Ți-am promis să-l prindem pe Old Shatterhand și să ți-l predăm. De prins, l-am prins și poți fi sigur că o să ți-l predăm, dar nu astăzi!

— Dracu să te ia cu promisiunea dumitale cu tot! Tot n-o să-l poți ține!

— O să-l ținem. Și dacă cumva ai vrea să ne împiedici să-l luăm cu noi, atunci privește puțin în jur. Suntem douăzeci la număr!

— Da, desigur, pe asta te bazezi! strigă *cowboy*-ul furios. Cel mai bun lucru e să nu te întreb nimic și să-i trag un glonte în cap. Cu asta toată cearta s-ar termina!

— Să nu cumva să faci una ca asta! Dacă îl împuști pe Old Shatterhand sau îl rănești cât de cât, în clipa următoare ai un glonte asigurat de la mine.

— Îndrăznești să mă ameninți?

— Dacă îndrăznesc? în asta nu-l nici o îndrăzneală! Am pornit împreună cu dumneata și vrem să fim tovarăși buni. Dar e vorba de *bonanza*, care valorează milioane. Și dacă ne faci să pierdem o asemenea cantitate de aur, nici pe dracu nu-l întreb în ce privește viața dumitale. Așa, ca să știi: Old Shatterhand merge cu noi, și dacă îndrăznești numai să-l zgârii măcar, o să urci dumneata pe scara cerească pe care ai vrut să urce el!

— Mă ameninți cu moartea? Asta e tovarășia despre care vorbești?

— Da, asta e! Sau poate crezi că e un gest prietenesc să ne lipsești de o *bonanza*?

— Ei bine, fie, trebuie să mă supun. Dar când dăm de *bonanza*, vreau și eu o parte din ea; *it's clear*?

— *Well*. De acord! După cum vezi, noi avem intenții bune față de dumneata!

— E și firesc, pentru că dacă o să aveți asemenea bulgări de aur, mie o să mi-o datorați, numai mie. De altfel, în ce-l

privește pe Old Shatterhand, n-o să mă bizui pe voi, ci numai pe mine.

Întorcându-se către mine, continuă în batjocură:

— Am un mijloc minunat să te rețin de la evadare;

Arată spre carabina „Henry”, apoi spre „doborâtorul de urși”, și adăugă:

— Sunt sigur că n-o să fugi fără aceste arme. Te cunosc și știu că în nici un caz nu le părăsești. O dată le-am avut în mână, din păcate doar pentru puțină vreme, dar acum sunt ale mele pentru totdeauna. Să nu-ți faci iluzii că moartea e chiar atât de departe de dumneata. Sau ești în relații atât de bune cu cerul, încât atunci când Cel de Sus o să aibă nevoie de dumneata, o să-ți trimită un curier special, care să te invite cu tot respectul să treci în viața de apoi?

— Nu huli! Încă nu sunt gata să mor, pentru că mai am multe de făcut

— Oh! Și-ți închipui că drăguțul de Dumnezeu așteaptă până îți termini treburile? Înseamnă că e un Dumnezeu foarte înțeleghător, n-am ce spune! Nu?

Nu-i răspunsei nimic. Lovindu-mă cu piciorul, zise:

— Ai să faci bine să vorbești, când te întreb! E o mare și nemeritată cinste pentru dumneata că Old Wabble îți vorbește. Când m-ai expediat fără armă și fără cal de la Kih-pe-ta-kih, nu te-ai gândit probabil că o să te prind așa de curând. M-am dus la osagi. Acolo am primit cal și pușcă, dar oamenii ăia n-au avut spirit de inițiativă. Numbeh-grondeh ăla, căruia i s-a încredințat comanda, n-avea chef să te urmărească. Ba, pe deasupra, ca un caraghios ce e, a încetat orice luptă contra albilor și s-a întors acasă cu războinicii săi. De aceea m-am dus la acești gentlemen și i-am angajat, desigur pe socoteala dumitale, precum ai auzit! Acum am din nou calul și pușca mea și pe deasupra și armele dumitale. Acum nu mai valorezi nimic în ochii mei și nu mai meriți decât aceste lovituri de picior.

Îmi trase încă una cu piciorul, din toate puterile, apoi îl lovi și pe Winnetou. Se pregătea să dea și în Hammerdull,

dar renunță; grăsanul îi era indiferent. Când Old Wabble se pregătea să plece, Hammerdull îi zise, cu felul lui mucalit, de care nu se putea debarasa nici în cea mai primejdioasă situație:

— A fost norocul dumitale, prea stimat mister Wabble!

— Ce anume?

— Că ți-ai retras piciorul.

— De ce?

— Pentru că sunt deosebit de sensibil, mai ales în ceea ce privește corpul meu.

Atunci îi trase și lui una zdravănă cu piciorul. În ciuda faptului că era atât de corpulent, grăsanul era un flăcău foarte agil. Și, ca și noi, avea picioarele legate, iar mâinile prinse la spate. Hammerdull își îndoi genunchii lipindu-i de burtă, se sprijini cu mâinile legate la spate de pământ și, împins ca de un arc, se năpusti cu capul în burta lui Old Wabble. Șocul fu atât de puternic, încât Hammerdull căzu înapoi la locul său, dar bătrânul *cowboy*, în schimb, zbură de-andăratelea și se prăbuși drept pe foc. Cu toate că sări imediat în picioare, o clipă a fost de ajuns ca flăcările să-i răpească jumătate din coama lui albă și să-i pârlească haina. În jur izbucni un râs general. Furios, Old Wabble își revărsă supărarea nu asupra lui Hammerdull, ci asupra celor din bandă, care râdeau de el. În timp ce dezlănțuia contra bandiților o morală belicoasă, grăsanul se adresă lui Pitt Holbers:

— Am făcut treabă bună, nu? Desigur că te-ai bucurat de ea, bătrâne Pitt?

— Hm, dacă crezi că i-ai jucat o festă bună, atunci ai dreptate, răspunse lunganul său prieten, în felul lui sec.

— Cum își închipuie omul acela că-mi poate da una cu piciorul, fără să mă apăr! Ce părere ai?

— Și eu l-aș fi aruncat în foc, ca și tine!

— În foc sau nu, e totuna, că oricum a zburat în el!

Abia acum se apropie Old Wabble de grăsan, ca să se răzbune. Redy, însă, îl opri, zicându-i:

— Lasă oamenii în pace și atunci n-o să mai pățești nimic. Old Shatterhand îți aparține, ceilalți însă sunt ai noștri și nu vreau să fie maltratați fără rost.

— Ce uman ai devenit dintr-o dată! mârâi bătrânul.

— Spune-i cum dorești. Oamenii aceștia trebuie să vină călare cu noi, și nu pot târî după mine niște oameni răniți sau loviți. De altfel, decât să ne certăm aici cu ei, avem lucruri mai bune de făcut, căci deocamdată nici nu știm unde sunt caii. Căutați-i!

Caii fuseseră duși și priponiți în afara *camp*-ului; au fost găsiți imediat. În timp ce eu zăceam fără cunoștință, oamenii bandei mâncaseră, și acum voiau să doarmă până dimineată. Old Wabble avu o idee cât se poate de neplăcută pentru mine, și anume de a se culca între mine și Winnetou și de a-mi lega brațul drept cu o curea de brațul lui. Luă această măsură de prevedere, ca să nici nu mă gândesc la evadare.

Și totuși mă gândeam la evadare și încă cum! Pentru orice om, aproape că nu există situație atât de proastă și fără de ieșire încât să nu se poată elibera, fie prin propriile eforturi, fie cu ajutor străin. Nici eu nu-mi pierdu-i cumpătul. Deocamdată, moartea imediată pe care mi-o hărăzise Old Wabble trecuse pe lângă mine. Până la Squirrel Creek aveam un drum lung. Nu se putea ivi un prilej de scăpare până acolo? De altfel nici nu trebuia să privesc așa de departe, ci mai degrabă aproape de tot. Aveam o speranță, o speranță care purta un nume indian; și anume Colma Puși.

Dacă aș fi întrebat de ce n-am pomenit acest nume de când ne culcasem, aș răspunde: Colma Puși nu mai era cu noi. Când m-am trezit din leșin și m-am uitat în jur, am observat că misteriosul indian nu mai era cu noi. Unde se găsea?

La început a încolțit în mintea mea o bănuială urâtă; poate că era în legătură cu banda. Dar imediat a trebuit să

resping aceste gânduri. Faima lui Colma Puși făcea să pară imposibilă vreo legătură între el și astfel da oameni.

A doua întrebare era: auzise oare când se apropiaseră bandiții și o șterseseră atât de repede, fără să ne anunțe? Nici de așa ceva nu putea fi bănuț. Nu, pentru faptul că s-a îndepărtat exista probabil un alt motiv.

Fusese întrebat de Dick Hammerdull dacă vrea să vină cu noi și răspunsese că o să se mai gândească. Calul lui nu era în *camp*, ci undeva în altă parte, și când noi am adormit, el a plecat pe furiș, sau să-și aducă aici calul, sau să nu se mai întoarcă deloc. Și dacă a plecat pentru a nu se mai întoarce, ne-a părăsit fără să-și la rămas bun, pentru a evita orice discuție și întrebări insistente. În timpul scurtului răgaz cât stătuse cu noi arătase de câteva ori că nu-i place să fie iscodit.

Dacă plecase fără să se mai întoarcă, nu mai puteam aștepta nimic de la el. Dar dacă s-a dus doar ca să-și la calul, asta a fost cu puțin timp înainte ca noi să fim atacați, iar când s-a înapoiat, auzind larma pe care e făceau, bandiții, a trebuit să-și dea seama imediat că s-a întâmplat ceva și a trebuit să fie atent. După aceea, probabil că s-a furișat spre noi și, descoperind schimbarea produsă, a ascultat tot ce s-a discutat. Iar dacă era omul pe care-l știam, după faima pe care o avea, eram convins că a luat hotărârea de a ne ajuta să scăpăm, cu atât mai mult cu cât fusese deosebit de bucuros că l-a întâlnit pe Winnetou și manifestase un interes și mai viu față de Apanatșca, chiar dacă acest interes era învăluit în mister. Persoanele pentru care ai sentimente atât de puternice nu le părăsești în situații ca acelea în care ne aflam noi.

Dacă acest raționament era bun, atunci Colma Puși era pe aproape și, îndată ce cei din bandă vor fi adormit, puteam să mă aștept la un semn de la el. De aceea era firesc să mă aflu într-o stare destul de încordată.

Mă bucuram dinainte că aceste așteptări nu aveau să fie zadarnice. Cei doi paznici stăteau de o parte și de alta a

focului, întreținându-l. După un timp, cel din partea opusă nouă se culcă într-o rână; probabil că era foarte obosit. Cel dinspre noi stătea cu spatele la mine, iar faptul că eram culcat la un loc cu Winnetou și Old Wabble făcea să nu fiu văzut de celălalt. Era o împrejurare favorabilă, și speram ca indianul să se folosească de ea. Prin vale trecu o pală de vânt, făcând ca tufișurile și copacii să foșnească. Zgomotul pe care l-ar fi provocat un om apropiindu-se era acoperit de acest foșnet.

Ridicând din când în când capul, cercetam cercul celor adormiți și, după o jumătate de oră, eram convins că, în afară de paznici, de Winnetou și de mine, nimeni nu mai era treaz.

Tocmai mă gândeam: acum ar fi momentul cel mai nimerit să vină, în caz că voia s-o facă sau putea, când observai în partea dreaptă, în spatele meu, o foarte ușoară mișcare. Un cap se apropie de al meu: era cel pe care-l așteptam.

— Old Shatterhand nu cumva să se miște! îmi șopti el. Fratele meu s-a gândit la mine?

— Da, îi răspunsei la fel de încet.

— Colma Puși voia, de fapt, să meargă la Winnetou, dar n-ar fi avut acoperire, de aceea m-am târât la Old Shatterhand, unde ne aflăm în spatele paznicilor. Fratele meu să-mi spună ce dorește; sunt gata să-l ascult.

— Vrei să ne eliberezi?

— Da, de îndată ce Old Shatterhand o să hotărască; el o să știe mai bine care este momentul cel mai potrivit.

— Aici nu se poate. Trebuie să avem posibilitatea ca, în același timp, să-i eliberăm pe toți tovarășii noștri. Dar fratele meu roșu o să vrea să ne urmeze?

— Cu plăcere. O să merg atâta timp și atât de departe până când o să fiți liberi.

— Ai auzit ce s-a discutat?

— Da. Colma Puși a fost culcat dincolo de gard și a auzit tot ce să vorbit. Albii vor să ajungă la *bonanza* de pe

Squirrel Creek.

— Fratele meu cunoaște Squirrel Creekul?

— Cunosc toate locurile de aici și chiar și cele cu mult mai depărtate.

— Există vreun loc pentru eliberarea noastră astă seară, în drum spre acest râu? Ar trebui să fie cu mult mai mulți copaci sau tufișuri decât aici, unde paznicii ne pot cuprinde cu o singură privire și unde cu mult mai greu am putea ajunge la ele.

— Colma Puși cunoaște un asemenea loc și unde puteți ajunge tocmai la timpul potrivit, așa că n-o să bată la ochi dacă vă opriți acolo. Oamenii albi, însă, o să vrea să vă urmeze oriunde?

— Desigur. Se pare că ei nu cunosc regiunea aceasta și sunt obligați să se lase conduși de noi, dacă vor să ajungă la Squirrel Creek.

— Atunci, Old Shatterhand să pornească drept spre vest-sud-vest, și dând de Rush Creek, să-l treacă în punctul unde dă de el. După aceea să meargă pe malul celălalt, unde se întâlnește brațul nordic cu cel sudic al acestui râu. Pe urmă o luați în jurul ultimei cotituri a brațului sudic și apoi drept spre vest-nord-vest, peste preria cu multe tufișuri, care urcă într-o ușoară pantă spre un deal stâncos, vizibil încă de departe, la poalele căruia se află mai multe izvoare. Pe dealul stâncos și în jurul izvoarelor există mulți copaci. Trebuie să poposiți lângă izvorul cel mai nordic.

— Bine, am să găsesc acest izvor.

— Colma Puși va veni și el acolo. Old Shatterhand mai are să-mi spună ceva?

— Deocamdată nimic, pentru că nu știu precis cum se va prezenta diseară tabăra noastră. Să sperăm că ai să reușești să te apropii, dar numai de Winnetou sau de mine, pentru că nici unul dintre ceilalți nu au îndemânarea de a se folosi pe loc și cu toată energia de ajutorul pe care ni-l vei da.

— Acum pot să mă retrag?

— Da. Și îi mulțumesc fratelui meu roșu, Colma Puși, și îndată ce vom fi liberi, sunt gata ca, la nevoie, să-mi risc și eu viața pentru el.

— Marele Manitu călăuzește minunat pașii copiilor săi, de aceea e posibil ca și Colma Puși să aibă vreodată nevoie de ajutorul lui Old Shatterhand și Winnetou. Sunt prietenul vostru și vreau să-mi fiți frați.

Se retrase fără zgomot, așa cum venise. De cealaltă parte a lui Old Wabble, îl auzii pe Winnetou tușind ușor; voia să-mi dea de înțeles că știa de vizita lui Colma Puși. Având simțuri atât de ascuțite, firește că nu se putea să-i scape acest lucru.

Eram amândoi mulțumiți și știam că situația de față n-are să dureze mult; puteam dormi liniștiți. Până una alta, îmi trecură prin minte fel de fel de gânduri în legătură cu Colma Puși. Vorbea englezește aproape curent; se folosisese de expresiile ca vest-sud-vest și nord-nord-vest, ceea ce nu mai auzisem la nici un indian. De unde avea această bogăție de cuvinte, el care nu avea relații cu nimeni și ducea o viață atât de retrasă, de singuratică? Avusese oare, cândva, legături mai strânse cu albi? Dacă da, fusese împins la izolarea în care trăia acum de unele experiențe destul de triste în legătură cu albi? Când m-am trezit dimineața, tâlharii erau ocupați cu împărțirea prăzii pe care o luaseră prin capturarea noastră, considerând firesc ca totul să fie al lor. Old Wabble luase lucrurile mele, Redy luase pentru el pușca de argint a lui Winnetou, fără să se gândească măcar că acest lucru l-ar putea trăda mai târziu, peste tot unde s-ar arăta, dovedindu-l tâlhar și ucigaș sau cel puțin hoț. Hotărî ca și armăsarul Itșî al apașului să fie al lui și îi dădu un sfat bun și lui Old Wabble.

— Ia armăsarul lui Old Shatterhand, mister Cutter. Din asta îți poți da seama că nu-ți vreau decât binele.

Old Wabble, însă, dădu din cap și răspunse:

— Mulțumesc, n-am nevoie de el!

Știa el ce știa. Avusese prilejul să-l cunoască pe Hatatitla al meu.

— De ce nu-l vrei? întrebă mirat Redy. Ești mai bun cunoscător de cai decât mine și ar trebui să știi că nici un cal nu poate fi comparat cu acești doi murgi.

— Asta știu și eu, și totuși îl iau pe acesta.

Arată spre calul lui Matto Șahco. Deci Redy numi pe altul ca să ia calul meu. La fel procedară și cu ceilalți cai ai noștri, care toți erau mai buni decât cei ai bandiților, în afară de iapa lui Dick Hammerdull, pe care nimeni nu o voia.

Mă bucurăm dinainte, gândindu-mă la scena care avea să rezulte din împărțirea cailor, știind bine că armăsarii noștri nu vor suporta nici un străin în șa.

Ni se luară și proviziile și le împărțiră între ei, firește; primirăm și noi câte ceva, dar foarte puțin. Caii fură adăpați, apoi urma să încălecăm și să plecăm. Ne legară de gloabele lor, cu mâinile în față, ca să putem ține dârlogii. După aceea fură aduși caii luați pradă. Caii osagilor nu le puseră probleme celor care voiră să-i încalece. Mai rău era cu roibul lui Apanatșca: abia încalecă pe el călărețul că o și luă la fugă și dură destul de mult până ce calul și călărețul se întoarseră. Apoi încalecă Redy pe Iltși al lui Winnetou. Acesta îl suportă atât de liniștit, ca și când ar fi fost cel mai blând cal de recrut sau de manej. Banditul tocmai voia să se așeze mai comod în șa, când deodată zbură prin aer destul de departe și, cam în același timp, alături se auzi un strigăt: Hatatitla al meu îl aranjase la fel de frumos și de prompt pe individul care-l încălecuse.

Cei doi se ridicară înjurând și, spre mirarea lor, văzură că murgii noștri stăteau tot așa de nemișcați, ca și când nu s-ar fi întâmplat nimic, deci încălecară din nou, și iar fură azvârliți jos, pentru a doua oară și în același timp. Făcură a treia încercare, cu același rezultat. Old Wabble urmărise totul chicotind pe înfundate; acum izbucni într-un hohot de râs și-i strigă șefului:

— Ei, mister Redy, acum înțelegi de ce n-am vrut să-l iau pe acest drac negru? Murgii ăștia sunt dresați în așa fel încât nici cel mai bun călăreț din lume nu se poate ține în șa pe ei măcar un minut.

— Și de ce îmi spui acest lucru abia acum?

— Pentru că am vrut să am plăcerea să faci și dumneata cunoștință cu pământul, măcar o dată. Te declari mulțumit?

— Dracu să te ia. Chiar pe nimeni nu suportă ei? Atunci ce facem?

— Dacă nu vrei ca pe drum să avem fel de fel de neplăceri, deocamdată urcă-i pe proprietarii lor de mai înainte pe ei. Mai târziu am mai putea încerca dacă ciorile astea pot fi îmblânzite sau nu.

Așa se și făcu. Primirăm caii noștri și Apanatșca pe al lui și apoi o pornirăm. În drum spre intrarea văii, Redy veni lângă mine și-mi zise:

— Cred că nici nu vă trece prin minte să ne faceți greutăți și astfel să vă complicați situația! Cunoașteți bine drumul?

— Da.

— Azi încotro o luăm?

— Spre un izvor, dincolo de Rush Creek.

Consideră că e ceva de la sine înțeles ca eu să fac pe călăuza, pentru că, după spusele apașului, eu eram acela care memorasem locul *bonanzei*. Treaba îmi convenea. Voiam, totodată, să știu dacă acești declasați cunoșteau locurile de pe aici, de aceea mă interesai:

— Cunoașteți probabil regiunea spre Squirrel Creek?

— Nu.

— Poate o cunoaște vreunul dintre oamenii dumneavoastră?

Era destul de prost ca să răspundă:

— Nici unul.

— Atunci n-are decât să vă arate drumul Winnetou.

— Dar el nu știe exact unde se află aurul.

— Și sunteți chiar siguri că am să vi-l arăt? Tare ciudați mai sunteți!

— Cum adică?

— Ce folos o să am dacă o să vă duc la aurul acela? Nici unul, absolut nici unul! S-a hotărât că trebuie să mor: atunci ce-mi pasă mie dacă o să aveți *bonanza* aia sau nu? Sau poate credeți că-mi face plăcere să vă fac pe toți milionari, pentru că ne-ați atacat și jefuit și pe deasupra să mai fiu și ucis?

— Hm! mârâi el, fără să mai spună ceva.

— S-ar părea că nu v-ați gândit deloc la asta.

— Firește că nu; dar trebuie să țineți seama și de camarazii dumneavoastră. Dacă nu căpătăm *bonanza*, o să moară cu toții!

— Ce mă privește pe mine, din moment ce și eu trebuie să mor? Cine ține seama de mine? Și ce aş avea eu de câştigat din faptul că ceilalți trăiesc, dacă eu o să fiu mort?

— *Chimner corner!* ^[47] Doar n-o să dovediți atâta cruzime față de ei?

— Crud? Eu? Știți că aveți haz? Omul vorbește de cruzime și el însuși vrea să-i omoare, dacă nu capătă aurul!

Privi un timp în pământ, apoi zise:

— *Well*, să vorbim deschis unul cu altul! Chiar v-ați gândit să ne tăinuți locul zăcământului? Asta ar însemna neapărat moartea camarazilor dumneavoastră și ar fi și spre paguba dumneavoastră.

— Cum adică și a mea?

— Pentru că nu e deloc sigur că am să vă predau bătrânului Wabble.

— Aha! exclamai eu tărăgănat și cu mirare.

— Da, confirmă el. Întâmplător se află acolo în față, așa că nu poate auzi ce vorbim noi. Dacă ne duceți la *bonanză* și dacă e atât de bogată precum a descris-o Winnetou, sunt în stare să vă eliberez și pe dumneavoastră, nu numai pe tovarășii dumneavoastră.

— Adevărat? Îmi promiteți acest lucru?
— Din păcate nu pot să promit sută la sută.
— Atunci toată vorbăria nu folosește mai nimic. Vreau să știu ce mă așteaptă!

— Totuși folosește la ceva! Depinde de cât de bogată e *bonanza*. Dacă o să fim mulțumiți de ceea ce o să găsim acolo, o să fiți și dumneavoastră mulțumiți de mine.

— Dar ce o să zică Old Wabble?

— Asta nu vă privește, lăsați-l pe mine! Dacă ar încerca să-mi facă necazuri, îl trimit pur și simplu la dracu!

— Așa ceva nu merge, dacă e și el copărtăș la bonanza.

— Aiurea! N-ați văzut că i-am spus-o doar ca să-l leg la ochi? Nu-s prost să-mi respect cuvântul pe care i l-am dat!

Și totuși era un prost. Dacă nu se ținea de cuvânt față de Old Wabble, cum aş fi putut crede că o să respecte promisiunea făcută mie? Firește că nici nu-i trecea prin minte să mă elibereze, dacă ar fi reușit să pună mâna pe *bonanza*, ba mai mult: deoarece nu trebuia să rămână martori în legătură cu atacul dat asupra noastră, nici însoțitorii mei nu puteau fi siguri de viața lor. Voia numai să-mi câștige bunăvoința, dar când ar fi pus mâna pe zăcământ, ce mai conta încă o încălcare de cuvânt și o crimă în plus? Ceea ce mă revolta cel mai mult era tonul familiar cu care acest deklasat mi se adresa.

— Ei, v-ați mai gândit? mă întrebă el după un timp. Ce vreți să faceți?

— Să văd dacă o să vă țineți de cuvânt.

— Deci, o să-mi arătați zăcământul?

— Da.

— *Well*. Ceva mai bun nici n-ați putea face. De altfel, chiar dacă nu mi-aș ține cuvântul și ați fi un om mort, prea puțin v-ar păsa dacă aurul ar fi al nostru sau ar sta acolo în pământ.

Ce minunată și mulțumitoare încheiere a discuției noastre! Da, fiind mort, putea să-mi fie indiferent! Din fericire, aveam marea satisfacție să știu că la Squirrel

Creek nu există nici un zăcământ de aur și că nu eu, ci el o să fie cel păcălit.

Nu trecu mult timp de când Redy se depărtase, că avui prilejul să ascult o discuție la fel de captivantă. În spatele meu călărea Dick Hammerdull și Pitt Holbers cu unul dintre bandiți, Paza și ordinea nu erau prea severe, eram doar legați și, după părerea acestor declasați, nu era posibil să fugim. De aceea, puteam merge care cum voiam.

Cei doi „toști” discutau cu însoțitorul lor, ceea ce înseamnă că Dick Hammerdull vorbea cu el, iar Pitt Holbers adăuga câte un cuvânt sec, când era întrebat. Atâta timp cât Redy călărise lângă mine, nu puteam să fiu atent la ceea ce se vorbea în spatele meu. Rămânând singur, îl auzii pe Dick spunând:

— Și, într-adevăr, credeți că ne aveți în mod sigur în mâinile voastre?

— Da, răspunse banditul.

— Prostii! Am ieșit cu voi puțin la plimbare și atâta tot.

— Păi, sunteți legați!

— Asta spre plăcerea noastră!

— Mulțumesc de o asemenea plăcere. Pe deasupra mai sunteți și jefuiți!

— Da, suntem jefuiți! Ce trist! râse grăsanul.

Râse, pentru că, înainte de a pleca în Vest, el și Pitt își cususeră banii în haine.

— Dacă așa ceva ți se pare comic, să știi că ai umor, spuse banditul necăjit. În locul dumitale aș fi mai serios!

— Serios? Ce motiv aș avea să-mi pierd capul? Ne simțim atât de bine cum nu ne-am mai simțit niciodată.

Banditul scoase o înjurătură și exclamă:

— Asta-i haz de necaz! Cred că știi ce soartă vă așteaptă?

— Nici în cea mai mică măsură! Despre ce soartă formidabilă e vorba?

— O să vi se stingă puțin lumina vieții.

— *Pshaw!* Nu face nimic, absolut nimic, pentru că dacă o să ni se stingă lumina vieții, o să ne-o aprindem pe urmă foarte frumos din nou!

— Ești nebun, nebun de legat!

— Nebun! Ascultă, dacă dintre noi trei e cineva nebun, atunci dumneata ești acela. E adevărat că sunt cam gras, dar o să mă strecor și prin cel mai strâns nod făcut de voi. Pitt Holbers, lunganul de față, nu poate fi reținut nici pe-atât; cu nasul lui lung ajunge mult peste plasele și gardurile voastre. De Winnetou și Old Shatterhand nici nu mai vorbim. Îți declar în mod solemn: o să ne luăm zborul de la voi, mai repede decât vă închipuiți. Și atunci veți rămâne cu botul pe labe. Sau nu ne luăm zborul, ci mai bine, cu mult mai bine: întoarcem foaia și vă prindem noi pe voi. Atunci puteți să vă închideți gurile la loc. Ar fi și rușinos să stăm la voi mai mult de o zi, iar constituția mea delicată nici n-ar putea suporta. O s-o luăm din loc! Nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Hm! mormăi lunganul. Dacă tu crezi că așa o să facem, ai dreptate, dragă Dick. O s-o luăm din loc!

— Să vă luați tălpășița? Să ne scăpați nouă din mână? râse banditul ironic. Eu vă spun că o să vă ținem așa de bine și atât de strâns, precum întâmplător și pe mine mă cheamă Holbers.

— Aha, te cheamă tot Holbers? Frumos nume. Și tot Pitt?

— Nu. Prenumele meu e Hosea. Vă interesează?

— Hosea? Uff! Firește că ne interesează!

— Ai strigat „Uff”! Te-a durut cumva când ai auzit numele meu?

În loc să-i răspundă la întrebare, Dick se adresă lui Holbers:

— Ai auzit, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân, că omul acesta poartă frumosul și piosul nume biblic de Hosea?

— Dacă tu crezi că am auzit, să știi că-i adevărat, răspunse Pitt.

— Ce vor să însemne vorbele astea misterioase? întrebă tâlharul. Are vreo legătură cu numele meu sau cu mine?

— Se pare că da. Spune-mi, în familia dumitale mai există și astfel de nume biblice?

— Mai este unul: Joel.

— Uff, încă unul dintre proroci! Se pare că ai avut un tată evlavios și iubitor al Bibliei!

— Nu prea e cazul să credeți așa ceva. Era un om deștept, care nu se lăsa prostit de popi, iar eu îi semăn lui.

— Atunci înseamnă că mama dumitale a fost o femeie evlavioasă.

— Din păcate, da.

— De ce, din păcate?

— Pentru că, prin rugăciunile și smiorcăielile ei, atât i-a amărât viața lui tata, încât s-a văzut nevoit să și-o îndulcească cu *brandy*. Deoarece unui om deștept îi este imposibil să rabde mult timp lângă el o persoană bisericoasă, o lasă să stea acasă, iar el se duce la cârciumă. Ceva mai bun nu poate face.

— Așa! Și-a îndulcit viața până la devenit prea dulce?

— Da, până s-a săturat de ea și, văzând într-o zi că are o funie în plus, care nu poate fi folosită la altceva, o agăță de un cui, îi făcu un laț și-și vârî capul în el, stând așa, până ce-i tăiară funia.

Auzind acest individ vorbind cu atâta cinism de sinuciderea tatălui său, îmi trecură furtive prin mâini, care, din păcate, erau legate. Hammerdull se feri să-și arate nobila-i indignare, căci ar fi fost inutilă față de un atare om, și să-i spună că și cel mai decăzut indian s-ar rușina să vorbească în felul acesta despre taică-său; el continuă să-și urmărească scopul ascuns al acestei discuții și zise râzând:

— *Well!* Să revenim la mama dumitale, aș vrea să știu dacă, pe lângă faptul că era evlavioasă, nu avea și alte însușiri care ți-au rămas în minte?

— Alte însușiri? Nu înțeleg. La ce te referi?

— Ei, așa în privința educației. Oamenii credincioși sunt, de obicei, severi.

— Ah, da! râse banditul, care nu bănuia unde voia Hammerdull să ajungă. Ceea ce spui, e, din păcate, adevărat. Dacă toate urmele vinete sau albastre s-ar mai afla pe spatele meu, ele ți-ar putea dovedi acest lucru, iar eu, de durere, n-aș putea sta pe cal.

— Aha, deci avea o metodă pedagogică foarte pătrunzătoare?

— Da, deseori trecea și prin piele.

— Și la Joel, fratele dumitale?

— Da.

— Mai trăiește?

— Desigur, și nici nu se gândește să moară.

— În prezent unde se află, cu amintirile acelea frumoase pe spate și probabil și pe alte părți ale trupului?

— E aici, cu noi. E acolo în față; cel care călărește lângă Redy, el e!

— *Good luck!* Deci ambii proroci sunt aici. Hosea și Joel, amândoi. Ce zici de asta, Pitt Holbers, bătrân *raccoon*?

— Nimic, răspunse lunganul și mai scurt decât obișnuia el să răspundă.

— Dar ce aveți cu mine și cu fratele meu? se interesă banditul, începând să fie intrigat de discuție.

— Probabil că ai să afli imediat. Spune-mi mai întâi cu ce s-a ocupat tatăl dumitale?

— Cu ce se poate ocupa un om care are atâtea motive de supărare din cauza soției?

— Asta vrea să însemne: cu toate și cu nimic. Vreau să știu cu ce se ocupa în ziua când a găsit de cuviință că funia respectivă era de prisos?

— Întemeiase de curând o agenție de căsătorii.

— Curios. A vrut, probabil, ca și alții să guste oleacă de necazuri? Poarte frumos că s-a gândit la binele obștesc.

— Da, intenția a fost bună, rezultatul însă a fost prost. Până la urmă s-a întors, cu spatele la viața care nu i-a oferit

nimic de mâncare.

— A avut un suflet fin, de gentleman de cea mai pură speță. Dar dacă l-aș avea la îndemână, cred că spatele lui s-ar lăfăi foarte repede cu aceleași amintiri ca ale dumitale. Ce porcărie! Să-ți părăsești în mod laș soția și copiii!

— De ce vorbești prostii? După ce n-a mai fost cu noi, am dus-o mult mai bine.

— Da, așa e. Când bărbatul nu mai bea banii pe care îi câștigă soția, atunci văduva și copiii o duc mult mai bine!

— Ascultă! De unde ți-a venit acest gând? În orice caz, mama era aceea care aducea banii în casă.

— Da, lucra ca un cal.

— De unde știi?

— Atunci când soțul ei și iubitul dumitale tată s-a spânzurat, trăiați în orașelul Smithville din Tennessee?

— Așa e. Dar de unde...

— Apoi ea a plecat cu copiii spre est, îl întrerupse Dick Hammerdull, netulburat.

— Și asta-i adevărat. Dar, spune-mi odată...

— Mai așteaptă. A muncit și a câștigat, încât a putut să-și crească și un nepotel, sărac ca vai de el, și care a dispărut într-o frumoasă zi de vară. E așa sau nu?

— Așa e. Numai că nu înțeleg de unde știi toate astea.

— Ați avut și o soră? Ea unde este?

— A murit

— Deci dumneata, împreună cu stimatul proroc Joel, ați fost singurii moștenitori după mamă?

— Moștenitori? Pe dracu. Doar câteva sute de dolari, nimic altceva. Ce puteam face cu ei altceva decât să-i bem?

— Well: se pare că amândoi semănați leit cu tatăl vostru! Iar eu vă spun: feriți-vă de funia care lui i-a devenit atât de funestă! Ce părere ai, Pitt Holbers, bătrâne *racoona*, au să capete ceva?

— Hm, mormăi Pitt foarte prost dispus, o să fac cum vrei tu, dragă Dick.

— *Well*, atunci nu o să capete nimic. Ești de acord?

— Yes: ăștia nu merită.

— Că merită sau nu, e totuna, dar ar fi pur și simplu scandalos, dacă ar fi să le dăm ceva!

— Ce secrete aveți? De fapt de cine vorbiți? se interesă banditul.

— Despre Hosea și Joel, răspunse Hammerdull.

— Vasăzică despre mine și frate-meu? Noi doi suntem aceia care ar trebui să capete ceva?

— Da.

— Ce anume să capete? Dracu să vă înțeleagă.

— *Pshaw!* Averea noastră! Am strâns multe mii de dolari, să și le dăm cadou dumatăle și faimosului Joel. Acum însă am ajuns la concluzia că n-o să vă dăm nimic, absolut nimic, nici măcar un singur cent.

Fără să-mi întorc capul, îmi puteam închipui mutra mirată a banditului. Trecu câțva timp până ce l-am auzit întrebând:

— Trebuie... să căpătăm... averea noastră? Vă bateți joc de mine?

— Nici nu ne gândim..

Probabil că-i cercetă îndelung cu privirea pe cei doi „toști”, pentru că trecu din nou o pauză lungă, înainte de a-l auzi spunând cu mirare:

— Zău că nu știu ce să cred despre voi! Faceți niște mutre cât se poate de serioase, și totuși nu poate fi decât o glumă!

— Atunci o să te lămuresc. Ne-ai spus numele dumatăle de familie.

— Da, Holbers!

— Și prietenul meu se numește?

— La fel.

— Iar prenumele?

— După câte am auzit Pitt. Pitt Holbers. Dar este... aha, aha!

Se opri. Îl auzii șuierând printre dinți, apoi continuă precipitat: Pitt! Pitt, Pitt, așa îl chema și pe băiatul, vărul

ăla, pe care l-a luat mama la ea și... *Thunderstorm!* E posibil? Oare găliganul ăsta lung cât o veșnicie să fie micuțul Pitt?

— El este. În sfârșit, ai nimerit cuiul în cap. Am avut nevoie de multă oboseală și muncă până să înțelegi. N-ai de ce să te fălești cu deșteptăciunea dumitale!

Trecând peste această jignire, banditul exclamă:

— Cum? E adevărat? Dumneata ești prostul de Pitt, care de bunăvoie se lăsa mereu bătut de mama în locul nostru? Și care, până la urmă, s-a săturat de astfel de lecții și a luat-o la sănătoasa?

Probabil că Pitt aprobase dând din cap, pentru că n-am auzit nici un cuvânt.

— Să înnebunești, nu alta! continuă vărul său. Iar acum te revăd ca prizonier!

— Pe care vrei să-l omori, adăugă Hammerdull.

— Să-l omor? Hm! Să nu mai vorbim acum de asta. Mai bine povestește-mi, Pitt, unde-ai fugit atunci și ce-ai făcut în tot acest timp? Sunt tare curios să aflu!

Pitt tuși de câteva ori, apoi spuse, nicidecum în felul lui sec în care altminteri obișnuia să vorbească:

— Vasăzică, atât de mult ați decăzut! Ați devenit niște oameni care au aruncat cinstea și renumele lor atât de departe, încât nu le-a fost rușine să între în rândul bandiților! Din păcate, trebuie să recunosc că sunt fiul fratelui tatălui vostru; spre justificarea mea, pot să spun însa că n-am nici o vină pentru această rudenie. Pot spune chiar cu bucurie că împotriva voinței mele sunt rudă cu voi.

— Oho! interveni supărat banditul. Ți-e rușine cu mine? Dar ți-a fost oare rușine să te lași hrănit de noi?

— De voi? Am fost hrănit doar de mama voastră! Și trebuia să trudes din greu pentru ceea ce-mi dădea. În timp ce voi vă țineți de pozne, eu munceam de-mi trosneau oasele și mai încasam și bătaia în locul vostru, ceea ce s-ar numi un fel de supliment la masă. Așa că n-am de ce să vă mulțumesc. Am vrut totuși să vă fac la amândoi

o mare bucurie. Noi suntem *westman*-i și n-avem nevoie de bani, de aceea v-am căutat s-a vă dăm economiile noastre și astfel să deveniți bogați. Acum însă, după ce am văzut că sunteți niște bandiți, niște decăzuți mizerabili, să mă ferească bunul Dumnezeu să vă dau pe mână atâta bănet, cu care putem face fericiți oameni mai buni, mai merituoși. Aici e pentru prima oară când ne revedem de când am fost copii, și iată că suntem oameni care nu mai avem nimic comun. Doresc din toată inima să nu mai am niciodată supărarea și jignirea de a ne reîntâlni!

Pitt Holbers, de obicei atât de zgârcit la vorbă, ținuse această lungă cuvântare atât de curgător, că pur și simplu mă uimise. Nici purtarea celui mai stilat gentleman n-ar fi putut fi mai bună decât a lui. Dick Hammerdull exprimă grabnic aceeași părere, fără a lăsa vreo pauză la mijloc:

— Așa e, dragă Pitt, așa e! Ai vorbit din adâncul sufletului. Cu banii noștri putem face fericiți oameni mai buni.

Unui străin, banditul iar fi răspuns, probabil, altfel; acum, când știa că Pitt îi e rudă, alege ironia în locul furiei și spuse, râzând batjocoritor:

— Nu suntem deloc invidioși pe acei oameni buni, mai buni decât noi, care urmează să primească banii voștri. N-avem nevoie de cei câțiva dolari pe care i-ați agonisit cu chiu cu vai. Îndată ce o să găsim bonanza, o să avem milioane!

— Dacă o s-o găsiți, chicoti Hammerdull. Îl văd pe Old Shatterhand cum indică cu degetul locul și zice: aici sunt bulgări de aur, unul peste altul, unul mai mare decât celălalt. Fiți atât de buni și scoateți-i. Nouă, ca niște prizonieri prăpădiți ce suntem, nici nu ne puteți face un serviciu mai mare. Apoi ne împușcați la grămadă, ca să nu putem trăda ceva; după aceea vă împachetați milionul, îl duceți în est la o bancă și trăiți fericiți din dobânzi ca bogătașul din Evanghelie, comandându-vă zilnic prăjituri cu frișca pentru pliscurile voastre. Așa îmi închipui eu

lucrurile și așa o să se întâmple. Nu ești de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Da, mai ales chestia cu prăjiturile cu frișca ai nimerit-o bine, răspunse Pitt, din nou în felul lui sec.

— Ia nu mai trăncăniți asemenea prostii! îi repezi Hosea pe cei doi prieteni. Numai supărarea și invidia neputincioasă vă face să vorbiți așa! Ce mult ați vrea să aveți bonanza pentru voi!

— O, nici nu-ți dai seama cu câtă plăcere v-o cedăm! Ne bucurăm dinainte ce ochi o să faceți când o să ajungeți la locul exact. În toată povestea asta, mă tem de un singur lucru.

— De ce anume?

— Că o să fiți atât de încântați încât o să uitați să întindeți mâna.

— Ei, numai pentru atâta nu-i nevoie să-ți spargi capul cu gândurile. Acum însă trebuie să mă duc la frate-meu să-i spun că l-am găsit pe Pitt, pe vărul Pitt, care a luat-o atunci la sănătoasa!

Își îndemna calul și, trecând pe lângă mine, se duse în față, în capul coloanei, unde se afla Joel, frățiorul în ale mișeliei.

— Te-ai fi așteptat la așa ceva? îl auzii pe Hammerdull în spatele meu, întrebând.

— Nu! răspunse Pitt scurt.

— Frumoasă rudenie!

— Mare mândrie pe capul meu!

— Extrem de supărător!

— O, nu! Nu sunt supărat, pentru că îmi sunt indiferenți.

— Nu la asta mă refer! Dar banii noștri? Acum cui să-i dăruim? Eu nu vreau să fiu bogat, să stau cocoțat pe sacul cu bani și să-mi pierd somnul cel bun și sănătos, de frică să nu mi-i fure cineva.

— Da, acum putem să ne batem iar capul cu ei!

— Să o luăm de la început, să ne gândim cui să dăm banii! Proastă, foarte proastă treabă!

Atunci îmi întorsei capul spre ei și spusei:

— Nu vă mai faceți griji de pomană!

Veniră imediat lângă mine, unul în dreapta, altul în stânga mea, și grăsanul întrebă:

— Credeți că ne facem griji degeaba? Știți cumva pe cineva pe care l-am putea pricopsi?

— V-aș putea propune sute de inși, dar nu la asta mă refer. Aveți toți banii?

— Din păcate, nu. Sunt la „general”, după cum știți, mister Shatterhand.

— Atunci de ce vă faceți griji de pe acum? Cine știe dacă-l prindem!

— Ei, dacă sunteți de față dumneavoastră și Winnetou, e ca și când l-am avea în mână. Ați auzit ce am vorbit și că i-am găsit pe verii lui Pitt?

— Da. Ați fost foarte imprudenți.

— Cum adică? Nu trebuia să spunem cine e Pitt Holbers?

— Ba da. Dar te-ai comportat ca și când ai fi știut foarte precis că în curând o să fim liberi, ceea ce poate trezi ușor o bănuială și ar putea să ne provoace greutate sau chiar să strice totul.

— Hm. E adevărat, dar să le fac indivizilor ăstora pe plac și, din cauza tristeții, să-mi las nasul să atârne până la oblâncul șeii? Doar și dumneavoastră, când ați vorbit cu Redy și Old Wabble, v-ați arătat la fel de încrezător!

— Dar nu într-un mod atât de bătător în ochi ca dumneata cu acest Hosea Holbers, care, din fericire, nu-i prea isteț ca să devină bănuitor. Ironia dumitale în legătură, cu bulgării de aur era extrem de periculoasă pentru noi. Bandiții ăștia trebuie să creadă, până în ultima clipă că eu cunosc locul acelei bonanza.

— Da, dar când o să vină această ultimă clipă?

— Poate chiar azi!

— Urra! E adevărat? În ce fel?

— Deocamdată nu știu precis. Colma Puși, indianul, o să vină și o să mă elibereze.

— Indianul! Se poate?

— Mi-a făgăduit. Ce o să fac când o să fiu liber, depinde de împrejurări. Diseară nu aveți voie să adormiți, trebuie să vă prefaceți numai că dormiți. Transmiteți acest lucru de la om la om, tuturor camarazilor noștri. Nu vreau să vorbesc cu ci, să trezesc cumva vreo bănuială.

Ei nu știau că acel Colma Puși se strecurase pe furiș până la mine și de aceea mă întrebaseră de unde știu ca o să vină. Eu însă le cerui să rămână din nou în spatele meu și să aștepte liniștiți evenimentele. Era mai bine ca cei din bandă să mă vadă discutând cât mai puțin cu tovarășii mei.

Frații Holbers își opriseră, caii, așteptând pe Pitt și Dick. Arătând către Pitt, Hosea zise:

— Iată-l pe verișorul cel mereu bătut, care acum face pe mândrul.

Joel aruncă o privire disprețuitoare spre Pitt și zise la rândul său:

— O să fie bucuros când o să-i permitem să vorbească cu noi! Vasăzică a vrut să ne dăruiască bani.

— Da. Chiar o adevărată avere!

— Ia te uită! El și averea! Un șiretlic destul de prostesc! A vrut să ne momească. O să ne păzim și n-o ne lăsăm prinși de-o asemenea prostie. Hai, vino!

Își mânăra caii în față. Dick Hammerdull glumi:

— Suntem, vasăzică, și șireți și proști. Pitt Holbers, *racoona* bătrân! Astea-s două însușiri pe care le putem iarăși împărți între noi. Dacă îți convine, eu iau asupra mea șiretenia; tu primești restul.

— Sunt de acord! Așa trebuie să fie între prietenii înseamnă că fiecare la împrumutat celuilalt capitalul său!

— Mii de trăsnete! Răspunsul nu-i rău! Îți mulțumesc!

— N-ai de ce! Cu plăcere!

6. Roluri schimbate

La un moment dat mă chemară în față, să mă plasez în frunte în calitate de călăuză a grupului. Până atunci, indicasem doar din când în când, cu câte un cuvânt strigat mai tare, direcția în care trebuia mers. Înaintarăm destul de repede și ajunserăm în apropierea locului unde se împreunau cele două brațe ale Rush Creekului. Regiunea fiind bogată în apă, preria era deseori întreruptă de pâlcuri mai mari sau mai mici de copaci și de tufișuri. Deci, era necesar să mă aflu în față. Ca nu cumva să folosesc împrejurarea pentru a fugi, Redy și Old Wabble mă luară între ei. Înaintea noastră apărură un grup de copaci, când Old Wabble își întinse mâna și exclamă:

— *All devils!* Cine vine acolo? Băieți, fiți atenți! Țineți prizonierii strânși laolaltă, căci cel care vine o să facă totul ca să-i scape!

— Cine-i? întrebă Redy.

— Un bun prieten al lui Winnetou și al lui Old Shatterhand. Îl cheamă Old Surehand. Cel puțin mi se pare că e el.

Din spatele pădurii apărură un călăreț, venind în plin galop spre noi. Era încă departe, fața nu i-o puteam recunoaște, dar văzurăm că părul său lung îi flutura pe spate ca un voal. Firește, acest lucru îi dădea o mare asemănare cu Old Surehand, dar eu observai imediat că nu avea statura impunătoare, puternică a acestuia. Nu era Old Surehand, era Colma Puși, care venea în întâmpinarea noastră. Voia să ne arate că e la post.

La început, se comportă ca și când nu ne-ar fi văzut. Deodată își opri calul și se uita la noi. Pe urmă se prefăcu că vrea s-o ia într-o parte, apoi iar coti spre noi și așteaptă

să înaintăm. Apropiindu-ne suficient ca să-i putem recunoaște fața, Old Wabble spuse vădit ușurat:

— Nu este Old Surehand, ci un indian. E bine. Oare cărei hoarde i-o fi aparținând?

— Proastă întâlnire, fu de părere Redy.

— De ce? E cu mult mai bine decât să fi fost un alb. Însă n-are ce căuta tocmai pe drumul nostru, *it's clear!* Trebuie să-l luăm tare, ca nu cumva să-i treacă prin minte să ne spioneze.

Ajungând lângă el, ne oprirăm. Indianul salută cu o mișcare mândră a mâinii și întreabă:

— Poate frații mei au văzut un războinic roșu care ducea o șa și își căuta calul care i-a fugit azi-noapte?

Redy și Old Wabble izbucniră într-un hohot de râs, iar primul răspunse:

— Un războinic care ducea o șa? Grozav războinic!

— De ce râde fratele meu alb? întreabă serios și mirat indianul, pe care bandiții nu-l cunoșteau. Dacă un cal a fugit, trebuie căutat!

— Foarte adevărat. Dar cine lasă să-i scape calul și pe urmă umblă după el cu șaua, nu poate fi un războinic renumit. E cumva un prieten de-al tău?

— Da.

— Mai ai și alți tovarăși?

— Nu. Noaptea, în timp ce dormeam, calul și-a rupt funia cu care era priponit și azi dimineață nu l-am mai găsit. Am plecat să-l căutăm, acum însă nu găsesc nici calul și nu-l mai găsesc nici pe el.

— Nici calul și nici pe el! Veselă întâmplare! Se pare că sunteți doi oameni foarte pricepuți, cărora trebuie să le dai tot respectul. Din ce trib faceți parte?

— Din nici unul.

— Vasăzică sunteți niște izgoniți! Ei bine, eu vreau fiu bun și să te ajut. Da, l-am văzut.

— Unde?

— Cam la două mile în urmă. Trebuie să mergi doar e urmele noastre. Ne-a întrebat de tine.

— Ce cuvinte a spus războinicul?

— Foarte frumoase, pline de stimă, de care poți să fi mândru. A întrebat dacă n-am găsit câinele roșu care pute și pe care păduchii îl gonesc prin prerie.

— Fratele meu alb la înțeles greșit pe acel războinic.

— Hm! Zău? Și cum crezi că a zis?

— Dacă fețele palide n-au văzut câinele pe care păduchii care put îl gonesc prin prerie. Astea trebuie să fi fost cuvintele, iar câinele o să găsească păduchii. Cu o zvâcnitură își săltă calul în două picioare, apoi îl îndemnă cu o ușoară apăsare a pulpelor, și calul zbură într-un semicerc larg, ducându-l apoi într-un galop elegant pe urmele noastre, așa cum i se spusese. Toți se uitară după el, în timp ce el nu-și întoarce capul nici măcar o singură dată. Redy zise mârâind:

— Dracu' să-l ia de lichea roșie! Oare ce a vrut să zică! Dumneata ai înțeles răstălmăcirea cuvintelor lui, Mister Cutter?

— Nu, răspunse bătrânul Wabble. Vorbărie de indian! A vrut să spună nici el nu știe ce.

— *Well!* O să facă cele două mile, și n-are decât să caute mai departe. O bandă de mizerabili, care decade tot mai mult!

După acest scurt intermezzo, plecarăm mai departe. Bandiții nu erau *westman*-i, dar cum de putea Old Wabble să considere cuvintele indianului ca fiind fără sens? Mie, în locul lui, în orice caz, mi-ar fi dat de bănuț și în mod sigur că l-aș fi urmărit pentru a vedea ce face. Cine nu ia astfel de răspunsuri ca avertisment, acela nu e pregătit să facă față pericolelor Vestului Sălbatic.

Nu meraserăm multă vreme, când avurăm o nouă întâlnire, una chiar foarte importantă pentru noi, la care nici unul dintre noi nu se aștepta, cel puțin nu atunci.

Tocmai treceam pe lângă o fâșie îngustă de tufișuri, întinzându-se ca o panglică șerpuitoare peste savană, și ajunseserăm la capătul ei, când zărirăm doi călăreți cu un cal de povară, care, venind dinspre dreapta, trebuiau să se întâlnească cu noi. Întrucât și ei ne văzuseră, nu mai putea fi vorba de a ne ascunde, nici noi de ei, nici ei de noi. Deci, ne continuarăm drumul și văzurăm că unul dintre călăreți își luă arma în mână, așa cum se întâmplă întotdeauna când e vorba de o întâlnire cu străini.

Când ajunserăm la vreo trei sute de pași de ei, se opriră, probabil cu intenția de a ne lăsa să trecem, fără ca grupul nostru să le poată vorbi. Old Wabble însă spuse:

— Aștia nu vor să știe de noi; hai să mergem direct la ei!

Așa și făcurăm. Înaintasem doar jumătate din distanța care ne despărțea, când în spatele meu auzii câteva exclamații:

— Uff! Uff! se auzi glasul lui Matto Șahco.

— Uff! exclamă și Apanatșca o singură dată, dar cu atât mai expresiv.

Trebuie să fi fost tare surprins.

Atunci privii și eu mai atent decât până atunci și m-am mirat la fel de tare ca și ceilalți doi, deoarece călărețul cu arma în mână era vraciul cel alb, de la comanșii naiini, mult discutatul Tibo-taca al nostru, iar celălalt călăreț nu putea fi decât squaw-a lui roșie, misterioasa Tibo-vete. Un cal de povară avuseseră cu ei și la ferma lui Harbour.

Văzând că nu trecem mai departe și că ne-am îndreptat spre ei, vraciul începu să se neliniștească, dar, numai, pentru câteva clipe. Apoi o porni în goană spre noi, gesticulând cu mâna ridicată deasupra capului și strigând:

— Old Wabble, Old Wabble! Welcome! Dacă dumneavoastră sunteți, atunci n-am de ce să mă tem, mister Cutter!

— Cinei individul? întrebă bătrânul *cowboy*. Eu nu-l cunosc.

— Nici eu, răspunse Redy.

— O să vedem când o să ajungem la el.

Old Wabble era ușor de recunoscut, de departe chiar, datorită staturii sale extrem de înalte și slabe și mai ales datorită părului, său alb, care îi flutura pe spate, chiar dacă, înainte cu o zi, pierduse jumătate din el în foc. Când ne apropiarăm, ne recunoscu și pe noi. La început nu știa ce să facă, s-o ia la goană sau să rămână pe loc, dar când văzu că suntem legați, pur și simplu chiui de bucurie.

— Old Shatterhand, Winnetou, Matto Șahco și... și..., nu voia să pronunțe numele presupusului său fiu... și fărtașii lor, sunt cu mâinile legate. E un eveniment formidabil, mister Cutter! Cum ați reușit să faceți acest lucru? Cum s-a întâmplat?

Ajunsesem lângă el, când Old Wabble întrebă:

— De fapt, cine sunteți, *sir*? Mă cunoașteți? Și mie mi se pare că v-aș cunoaște, dar nu-mi amintesc de unde?

— Gândiți-vă la Llano Estacado

— Unde, când și cum ați fost acolo?

— Când am fost prizonierii apașilor.

— Când spuneți „am fost”, la cine vă referiți?

— La noi, comanșii.

— Ce? Cum? Faceți parte din tribul comanșilor?

— Atunci, da, eram, acum nu mai sunt.

— Și adineauri spuneți că nu mai aveți de ce vă teme!

— Foarte adevărat. E imposibil să fiți prieten cu dușmanii mei, pentru că atunci i-ați furat armele lui Winnetou și Old Shatterhand și ați fost prietenul „generalului”. Iar la ferma lui Harbour am mai aflat că ați avut o ciocnire destul de urâtă cu Winnetou și cu Old Shatterhand. De aceea sunt atât de bucuros că v-am întâlnit când nu mă așteptam.

— *Well!* Toate-s bune, dar....

— Ia amintiți-vă, îl întrerupse fostul comanș. Ca indian, eram desigur vopsit cu roșu și așa...

— *All devils!* Vopsit cu roșu? Acum îmi amintesc. Sunteți probabil vraciul comanșilor de atunci!

— Da, într-adevăr, eu sunt!

— E posibil? Un vraci, care, după cum văd, de fapt e un alb. Interesant! Foarte interesant! Trebuie să-mi povestiți cum s-a întâmplat. E o aventură cum rar se întâmplă. O să facem aici un popas.

— Mulțumesc, mister Cutter, mulțumesc mult! Nu pot zăbovi, trebuie să plec, dar sper să ne revedem. Țin să vă spun că astăzi e cea mai fericită zi din viața mea, pentru că văd că ați pus mâna pe oamenii care, dacă ar depinde de mine, i-aș lichida pe loc. Țineți-i bine, să nu vă scape!

În timpul acestui schimb de cuvinte, îl cercetai pe cel deal doilea călăreț. Era acea *squaw*-ă, dar fără vâlul sub care-și ascundea fața la ferma lui Harbour. Era îmbrăcată bărbătește și totuși ea era. Aceeași statură înaltă, lată în spate, pe care o întâlnisem atunci în Caam-culano. Cu fața aceea de culoare închisă, brăzdată de riduri și suptă, cu trăsături aproape caucaziene, cu aceiași ochi triști, cu privire aproape fixă, pe care, de cum i-am văzut, a trebuit să mă gândesc la o casă nebuni. Se ținea bine pe cal, cu siguranță, bărbătește, ca o călăreață versată. Își mână calul spre noi. Făcurăm neintenționat un semicerc în jurul vraciului, la al cărui capăt ajunse și ea o dată cu ultimul cuvânt al soțului ei. Acolo se opri, fără a scoate un cuvânt, privind în gol. Mă uitai la Apanatșca. Stătea pe cal, nemișcat, ca o statuie. Pentru el, parcă nu mai exista nimeni în afară de ea, pe care o considerase până acum mama lui. Totuși nu făcu nici cea mai mică mișcare să se apropie de ea.

Vraciul observase cu vădită jenă apropierea soției sale, dar îl liniști completa ei indiferență. Se întoarse din nou spre Old Wabble.

— V-am mai spus, mister Cutter, trebuie să plec, dar când o să ne revedem o să aflați de ce mă bucur atât de mult că i-ați prins pe acești indivizi. Ce o să se întâmple cu ei?

— Depinde, răspunse bătrânul. Vă cunosc prea puțin ca să vă pot răspunde la această întrebare.

— *Well*. Sunt și așa destul de mulțumit și cred că nu o să vă faceți prea multă bătaie de cap din cauza lor. Vă spun că merită moartea, numai moartea. Nu puteți să faceți un păcat mai mare decât să-i lăsați în viață.

Faptul că îi văd aici legați valorează cât zece ani din viața mea. Ce bucurie pentru mine! Pot să mă uit puțin mai îndeaproape la ei, mister Cutter?

— De ce nu? Uitați-vă la ei cât poftiți și cum vă place!

Vraciul se apropie de osag, îi râse în față și-i zise:

— Iată-l pe Matto Șahco, care atâția ani a încercat să mă descopere, dar fără succes! Sărmanul de tine! Tu să prinzi niște oameni cum am fost și mai suntem noi doi! La așa ceva nu-ți ajunge bietul tău creier! Atunci ți-am jucat o festă strașnică, nu? Probabil că nimeni n-a reușit să cumpere atât de multe și pe deasupra atât de ieftine piei!

Căpetenia nu răspunse nimic, doar mușchii brațelor i se încordară și ochii îl priviră amenințători pe dușmanul său.

— Probabil că ai vrea să mă sugrumi, râse acesta. N-ai decât să te sugrumi singur!

După aceea se adresă lui Trescow:

— Probabil că acesta e faimosul polițist, despre care mi-a spus *cowboy*-ul că s-ar afla în casă? Ce nătărău! De fapt, ce anume adulmeci? Faci o treabă caraghioasă și zadarnică. Doar câteva săptămâni și totul va fi prescris. De aceea ne și întoarcem. Nu ți-ai dat seama?

— Las' să treacă aceste săptămâni, răspunse Trescow. O să ieșiți prea devreme la suprafață, monsieur Thibaut.

— *Milles tonnerres* ^[48]! Cunoști numele meu? A devenit poliția așa, deodată, atât de perspicace? Vă felicit, *sir*!

Apoi trecu la Apanatșca; îi aruncă un scurt *tsari* ^[49] și ie apropie de Winnetou.

— Asta-i căpetenia apașilor, în general, cea mai vestită dintre toate căpeteniile, spuse el cu glas batjocoritor. Nici n-ai crede ce poate ieși dintr-un asemenea pui de cățea! Ne cunoaștem, nu-i așa? Sper că de data asta te afli în drum spre veșnicele plaiuri ale vânătoarei! De nu, ferește-te de mine, că de te întâlnesc, îți trec un glonte prin cap, în așa fel încât soarele să aibă posibilitatea să-ți lumineze creierul din două părți.

Winnetou privi într-o parte și nici o trăsătură a feței nu i se mișcă. Vraciul folosi prilejul ce i se oferi și se îndreptă spre mine. Ca alb, nu eram obligat să păstrez indiferența stoică a lui Winnetou. Mândria mă putea determina să mă uit de sus la vrăjitorul și scamatorul de odinioară, dar înțelepciunea îmi impunea o altă comportare: trebuia să-l fac să scape anumite cuvinte necontrolate. De aceea, când se apropie de mine, îmi întoarsei fața spre el și-i spusei cu veselie:

— Probabil că acum vin eu la rând, în fața vestitului Tibo-taca? După cum vezi, stau aici, legat. Ai prilejul să te distrezi după pofta inimii, așa că dă-i drumul!

— *Diable!* se stropși el la mine, furios. Omul acesta nici nu așteaptă să-i vorbesc eu întâi! Asemenea obrăznicie nu are asemănare! Da, am să-ți vorbesc, ticălosule, și foarte temeinic. Îmi pare bine că te văd în situația în care te afli acum!

— *Well!* Sunt gata să te ascult, dar înainte de a începe, spre binele dumatăle, aș vrea să-ți dau un sfat bine intenționat.

— Un sfat? Care anume? Dă-i drumul!

— Să nu fii prea imprudent când vorbești cu mine! Știi probabil, mai dinainte, că am toanele mele!

— Da, le ai, dar în curând o să ți le scoată cineva din cap. De fapt, de obicei, nu prea îți place să vorbești mult.

— Oh, îmi place să conversez, dar nu cu tâmpiți, care nu sunt în stare să scoată decât un bâlbâit prostesc.

— Și asta mi-o spui mie, nemernicule? Crezi că dacă glonteale mele a greșit o dată n-o să te nimerească niciodată?

Își îndreaptă arma spre mine, ridicând cocoșul. Într-o clipă Redy veni lângă el, îi dădu arma la o parte și-l preveni:

— Puneți pușca la loc, *sir*, că altfel intervin eu! Cine îl rănește pe Old Shatterhand, primește de la mine un glonte!

— De la dumneavoastră? Aha! Și cine sunteți, mă rog?

— Mă cheamă Redy și sunt conducătorul acestui grup.

— Dumneavoastră? Credeam că-i Old Wabble!

— Eu sunt, și cu asta ajunge!

— Atunci, scuzați-mă, *sir*! n-am știut. Dar trebuie să te lași jignit fără să te împotrivești?

— Eu cred că da! Mister Cutter va permis, fără aprobarea mea, să vorbiți tot ce vreți cu acești oameni, și până acum am admis totul. Dacă ei nu vor să se lase și răspund la politețea dumneavoastră, singur sunteți de vină. Dar nu permit să vă atingeți de el sau să-i răniți cumva!

— Dar pot vorbi mai departe cu omul acesta?

— N-am nimic împotrivă.

— Și nici eu, am adăugat la rândul meu. O conversație cu un hâtru indian e, întotdeauna, înveselitoare. Teribil mă amuză acest măscărici bătrân!

Ridică mâna, apoi o strânse pumn și o lașă iarăși să cadă, spunând cu trufie:

— *Pshaw*! N-o să reușești să mă scoți din săritei! De n-ai fi prizonier și te-aș întâlni în preerie! Ți-aș da o răsplată pentru vizita aia din Caam-culano, care ți-ar întrece toate așteptările.

— Da, se pare că vizita aceea depășește toată capacitatea ta de înțelegere. Ai putea face ceva asemănător? N-aș vrea să te supăr, prea stimabile, dar cine nu are din naștere, acela nu are, și cred că sub pălăria ta nu prea e suficient creier pentru așa ceva!

— Ei, drăcie! scrâșni el. Să fiu obligat să înghit toate astea! Dacă aş putea şi aş avea voie să fac ce vreau.

— Da, da, totdeauna îţi lipseşte câte ceva! Nici măcar pe Vava Derric nu l-ai putut înlătura singur!

Îşi holbă ochii, de parcă ar fi vrut să vadă prin mine şi, când observă că eu continui să zâmbesc indiferenţi exclamă:

— Ce ţi-a îndrugat atunci blestematul ăla, tânărul Bender?

— Aha, Bender! Numele acesta începe cu B. Imediat m-am gândit la literele J.B. şi E.B. de la mormântul lui Padre Diterico care fusese asasinat. Dar la cine se referea când spunea numele de Bender? Desigur că nu-l puteam întreba direct. Încercai într-o altă formă, spunând foarte repede fără ca el să aibă timp să reflecteze:

— Atunci? Când asta?

— Când era în Llano Estacado şi când cu propriul său fra...

Deodată se opri speriat. Într-un răstimp mai puţin de o clipă, atât cât mintea omenească poate să perceapă, îmi trecu un gând fulgerător şi continuai la fel de repede fraza începută de el:

... cu propriul său frate a fost nevoit să lupte? *Pshaw!* Ceea ce mi-ai spus, atunci, ştiam de mult, ştiam chiar mai bine decât el însuşi. Avusesem prilejul să cercetez ce s-a întâmplat cu Padre Diterico cu mult înainte!

— Di... te... ri.... ? spuse el tărăgănat, şi speriat.

— Da, dacă nu-ţi place să pronunţi acest nume putem să-i spunem Ik-veh-tsi-pa după cum era numit în patria sa, la indienii moqui.

La început nu putu să scoată un cuvânt; faţa i se crispă; înghiţi de câteva ori în sec, ca unul căruia i s-a oprit o bucată prea mare în gât. Apoi strigă răguşit:

— Iar mai dus de nas, aşa cum i-ai păcălit atunci pe toţi. Trebuie, trebuie neapărat să fi făcut inofensiv! Ține drept răsplată!

Din nou ridică arma, cocoșul țacăni și...

Redy își mână calul spre noi, dar dacă nu m-aș fi ajutat singur, ar fi sosit prea târziu ca să mă salveze de glonte de acestui turbat. M-am aplecat, pentru a putea prinde, cu mâinile legate la încheieturi, foarte strâns frâul, am înfipt călcâiele în burta calului și am strigat:

— *Tșah, Hatatitla, tșah!* **[50]**

Aceste cuvinte, pe care murgul meu le știa foarte bine, urmau să anihileze dezavantajul că eram legat. Armăsarul se ghemui ca o pisică și dintr-o săritură mă duse atât de aproape de Thibaut, încât cei doi cai se frecară unul de altul. Cu toata forța dezlănțuită de această săritură, piciorul meu se lovi de al celuilalt și, lăsând frâiele din mână, în mijlocul săriturii, îl izbii cu pumnii legați unul de altul cu atâta putere, încât chiar în clipa în care a tras cu arma, fu smuls și aruncat jos din șa, hăt departe.

În momentul acela nimeni dintre cei de față, în afară de Winnetou și de femeia nebună, nu se putu abține să nu scoată strigăte de spaimă, surprindere sau admirație. Minunatul meu armăsar făcuse numai o săritură, nici un pas mai mult, apoi rămăsese atât de liniștit, de parcă era turnat în bronz. Mă întoarse spre vraci. Se ridică cu greu și-și luă arma pe care o scăpase jos. Ochii îi scânteiau de furie. Redy îi luă pușca din mână și-i spuse supărat:

— Am să țin arma până ce plecați, *sir*, altfel puteți provoca vreo nenorocire! V-am spus că nu permit să comiteți vreo violență față de Old Shatterhand!

— Lăsați-l, puteți să-l lăsați! zisei eu. De altfel, l-am prevenit să se ferească. Omul ăsta este, într-adevăr, un tâmpit iremediabil!...

Tremurând de furie, acesta zise, gâfâind:

— O să-l omorâți, mister Redy? O să-l omorâți?

— Da, aprobă acesta. Viața lui a fost încredințată lui Old Wabble.

— Mulțumescu-ți ție, Doamne! Altfel l-aș fi împușcat, imediat ce mi-ați fi înapoiat pușca, chiar cu riscul de a fi eu împușcat pe urmă de dumneavoastră. Nici nu vă vine să credeți că acest ticălos este cel mai mare dintre toți dracii! În comparație cu el, Winnetou e un înger! De aceea, împușcați-l, împușcați-l neapărat!

— În această privință, puteți fi sigur că dorința dumneavoastră va fi împlinită! îl asigură Old Wabble, El sau eu! Dintre noi doi, numai unul are loc pe acest pământ, și întrucât eu sunt acela, el o să fie cel care o să dispară. Jur pe toate mormintele posibile.

Între timp, femeia indiană, fără să se lase tulburată de ceva, nici măcar de focul de armă, își mână calul lângă un tufiș, rupse câteva crenguțe, le împleti sub formă de coroniță și și-o puse apoi pe cap. La întoarcere, își îndreptă calul spre primul bandit aflat în calea ei și, arătând spre coroniță, zise:

— Vezi, ăsta e *myrtle-wreath*-ul meu. Acest *myrtle-wreath* mi l-a așezat Vava Derric pe cap!

Atunci fostul comanș uită de mine și dădu fuga la ea, de teamă ca prin vorbele ei să nu trădeze vreuna din tainele lui. Amenințând-o cu pumnul, îi strigă:

— Taci, nebun-o! Termină cu prostiile tale! Și, întorcându-se spre bandiți, le explică: știți, femeia este nebună și vorbește multe lucruri în stare să te zăpăcească.

Cu ei își atinse scopul, dar imediat trebuia să-și îndrepte atenția către altcineva, și anume spre Apanatșca. Așa cum am mai spus, acesta rămăsese până atunci nemișcat ca o statuie. Auzind-o vorbind, se duse la *squaw*-ă și o întrebă:

— Pia ^[51] mă cunoaște azi? Sunt ochii ei deschiși pentru fiul ei?

Femeia se uită la el zâmbind trist și se mulțumi doar să dea din cap. Cu toate astea, Tibo-taca se repezi la Apanatșca și strigă la el:

— Tacă-ți gura! Ce ai de vorbit cu ea?

— E mama mea, răspunse Apanatșca liniștit.

— Acum nu mai e! Ea e o naiină, iar tu a trebuit să-ți părăsești tribul. Acum nu mai aveți nimic unul cu altul!

— Sunt căpetenia comanșilor și nu permit să-mi comande un alb care a înșelat-o și m-a înșelat. Am să vorbesc cu ea!

— Iar eu sunt soțul ei și nu te las să vorbești cu ea!

— Împiedică-mă, dacă poți!

Tibo-taca nu îndrăzni să se atingă de Apanatșca, cu toate că acesta era legat, dar se adresă lui Old Wabble:

— Mister Cutter, ajutați-mă! Dumneavoastră sunteți omul în care am încredere. El, fostul meu fiu adoptiv, e de vină că soția mea a înnebunit. Ori de câte ori îl vede, e și mai rău cu ea. Să o lase în pace. Deci, *sir*, ajutați-mă!

Old Wabble, fiind probabil invidios că Redy se dăduse drept comandant, iar acum oferindu-i-se un prilej binevenit să arate că și el ar avea un cuvânt de spus, i se adresă lui Apanatșca pe un ton poruncitor:

— Ia-o din loc de lângă ea, indianule! N-ai auzit că nu mai ai nimic cu dânsa? Pleacă de aici, șterge-o!

Apanatșca nu era omul care să lase să i se vorbească în asemenea fel. Îl măsură pe bătrânul *cowboy* cu o privire plină de dispreț și întrebă:

— Cine vorbește așa cu mine, căpetenia supremă a comanșilor din tribul pohonim? E o broască care orăcăie, sau o cioară care croncăne? Nu văd pe nimeni care m-ar putea împiedica să vorbesc cu *squaw*-a care a fost mama mea!

— Aha! Broască! Cioară! Exprimă-te mat politicos, băiete, că altfel vei afla cum trebuie respectat un „rege al *cowboy*-lor”!

Își interpușe calul între al lui Apanatșca și al femeii. Comanșul își dădu calul câțiva pași înapoi și-l mână pe partea cealaltă. Bătrânul îl urmă. Apanatșca merse mai departe, bătrânul după el. În felul acesta, călăreau în jurul

femeii în doua cercuri, Cutter aflându-se mereu între ea și comanș. În acest timp amândoi se priveau țintă.

— Vezi-ți de treabă, mister Cutter! îi strigă Redy. Lasă ca tatăl și fiul să-și rezolve singuri problemele. Ce te privește pe dumneata?

— Mi s-a cerut ajutor! răspunse bătrânul. Crezi că n-am să pot să țin din scurt un indian, care mai e și legat?

— Legat? *Pshaw!* Gândește-te la Old Shatterhand și la străin. Indianul e cu totul alt soi de om decât dumneata.

— Să încerce numai!

— *Well.* Cum dorești! Pe mine nu mă privește!

Toate privirile erau îndreptate asupra celor doi adversari care continuau să se miște în cerc. Old Wabble pe cel interior, iar Apanatșca pe cel exterior. Femeia stătea la mijloc, cu totul absentă la ce se întâmplă. Tibo-taca stătea în apropiere și, probabil, aștepta cel mai încordat deznodământul acestei scene. După câțva timp, Apanatșca întrebă:

— Old Wabble are să mă lase în sfârșit să vorbesc cu *squaw*-a?

— Nu, declară bătrânul.

— Atunci am să-l oblig!

— N-ai decât să încerci!

— Și n-am să-l cruț deloc nici pe bătrânul ucigaș de indieni!

— Nici eu pe tine!

— Uff! Atunci păstrează *squaw*-a pentru tine!

Își întoarce calul, ca și când ar fi vrut să-și părăsească cercul. Era un șiretlic; voia să-i distragă atenția bătrânului de la el, fie numai și pentru o clipă., Deznodământul se apropia, căci Old Wabble se lăsă într-adevăr indus în eroare. Întorcându-se spre locul unde se afla Redy, îi strigă plin de îngâmfare:

— Ei, cine a avut dreptate? Fred Cutter să se lasă intimidat de un indian! E ceva imposibil, *it's clear!*

— Atenție, atenție că vine! strigară mai mulți bandiți.

Bătrânul se întoarse, dar nu și calul. Atunci văzu cum calul lui Apanatșca se apropia în salturi mari și scoase un strigăt de spaimă, căci nu mai avea timp să se dea la o parte. Mai erau numai câteva clipe până să se producă tot ce am urmărit noi toți cu sufletul la gură. Saltul lui Hatatitla al meu asupra vraciului fusese doar ceea ce în

Vest se cheamă un salt de *force and droitness* ^[52]. Apanatșca voia altceva, ceva mai cutezător. Scoțând strigătul de luptă al comanșilor, zbură spre bătrân și apoi peste el, de-a curmezișul calului său, ca și când n-ar fi existat nici cal, nici călăreț în șa. În felul acesta își risca viața, deoarece avea mâinile legate în față și picioarele sub cal, și trebuia să se ciocnească de Old Wabble. Ajunse totuși cu bine de partea cealaltă. Când calul său atinse pământul, era cât pe-aici să se dea peste cap, dar Apanatșca zvâcni înapoi, ridicând calul în două picioare și apoi alergă o bucată de drum până se opri. Răsuflai adânc, adânc de tot, pentru că-mi fusese tare frică pentru el.

Dar Old Wabble? Acesta fusese aruncat din șa cu deosebită forță; calul său căzuse, se rostogolise de câteva ori apoi se ridicase nevătămat. Bătrânul însă rămase jos, leșinat. Se produse o agitație, o zăpăceală extraordinară; ușor am fi putut fugi și am fi scăpat cu siguranță, dar fără armele și lucrurile noastre, de aceea rămaserăm pe loc.

Redy îngenunche lângă bătrân și se strădui să-l ajute. Nu murise și se trezi curând din leșin. Dar când voi să se scoale, sprijinindu-se pe brațe, nu reuși. Îl ajutară să se ridice și, stând așa tremurând și clătinându-se, constată că nu-și poate mișca decât un braț, celălalt îi atârna de-a lungul trupului; era rupt.

— Te-am prevenit! îl repezi Redy, ceea ce, firește, nu putea îmbunătăți sau schimba situația cu nimic. Acum suporți consecințele. Ce contează titlul de „rege al *cowboy-lor*” când trupul dumitale, bătrân de peste nouăzeci de ani, are ca adversar pe unul ca Apanatșca?

— Împușcați-l grămadă, pe acest individ blestemat, care m-a păcălit cu vicleșugurile lui! strigă furios bătrânul.

— De ce numaidecât să-l împușcăm?

— Pentru că așa poruncesc eu! Auziți, eu poruncesc! Ei, se aude?

Nu se găsi nici unul care să-i dea ascultare. Atunci începu să urle ca un turbat, cât putea de tare, până ce Redy, la rândul său, răcni la el:

— Dar taci odată, că altfel te lăsăm aici și plecăm! Mai bine ai grijă de brațul dumatăle! Trebuie să vedem ce putem face!

Old Wabble recunoscă că Redy are dreptate și lăsa să i se scoată vesta lui veche, ceea ce nu se putu face fără ai pricinui dureri mari. Pe urmă Redy îi pipăi brațul, și după el și alții din bandă, în timp ce bătrânul urla, gemea, scrâșnea de durere. Nici unul nu se pricepea cât de cât la îngrijiri medicale. Atunci Redy ni se adresa nouă:

— Ascultați, *meș-șurs*, se pricepe careva dintre dumneavoastră la răni și altele de felul acesta?

— Medicul nostru special și particular este totdeauna Winnetou, răspunse Dick Hammerdull. Dacă sunați clopoțelul său de noapte, o să apară imediat.

Grăsanul greșise însă, deoarece Winnetou, când fu solicitat să cerceteze brațul bătrânului, refuză spunând:

— Winnetou nu a învățat să vindece ucigași. De aceea, acum, când e vorba de ajutorul nostru, ni se spune *meș-șurs*. De ce n-am fost și mai înainte numiți la fel? Bătrânul *cowboy* și-a impus adineauri voința, n-are decât să facă și acum la fel. Winnetou a vorbit!

— Dar este și el om! zise Redy.

Asta-i bună! O asemenea obiecție din partea conductorului acestor bandiți! Winnetou nu-i răspunse. Dacă spusese cuvintele „am vorbit”, atunci era ferm hotărât și nu mai încăpea nici o îndoială că va tăcea. Dick Hammerdull luă din nou cuvântul:

— Ați descoperit așa, deodată, că se află printre dumneavoastră și un om? Eu cred că nici noi nu suntem fiare sălbatice, care pot fi prinse și împușcate după voie. Și noi suntem oameni! Ne tratați ca atare?

— Hm! Asta-i altă treabă!

— Dacă-i alta sau nu, e totuna, numai să fie altfel! Eliberați-ne și dați-ne înapoi lucrurile și atunci o să-l lipim la loc pe bătrânul flăcău, încât o să fie o plăcere să-l privești. De altfel, nici o altă ființă de pe fața pământului nu poate fi atât de ușor de bandajat, ca mister Cutter. E numai piele și oase. Scoateți pielea de pe el și înfășurați-o în jurul osului rupt și o să mai rămână o grămadă de piele pentru alte fracturi, pe care i le doresc din toată inima. Nu ești de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?.

— Hm, da, aprobă lunganul. Și chiar dacă ar avea sute de fracturi, nu mi-ar părea rău de nici una, dragă Dick

Cutter gemea și se văieta de ți se făcea milă. Îndată ce-l atingea careva, vârfurile osului rupt îl înțepau în carne. Redy se duse la el, apoi reveni la mine și-mi zise:

— Aud de la Old Wabble că și dumneavoastră sunteți la fel de chirurg. Ajutați-l!

— E dorința lui?

— Da.

— Și credeți într-adevăr că mi-e milă de el? Cu toate că sunt un om pe care l-a sortit morții?

— Da. S-ar putea să se mai răzgândească și să vă lase să scăpați.

— Bun. Văd că e omul cel mai excepțional din câți pot exista. Vasăzică s-ar putea, adică „s-ar putea”, să mă lase să scap! Mai rar așa o prostie și o obrăznicie ca asta! N-ați observat adineauri că am fi putut să fugim cu toții, numai să fi vrut? Chiar credeți că suntem niște oițe, pe care le târâți și le duceți unde vreți voi, și pe care le măcelăriți când vă place? Și dacă o să spun că o să-l ajut pe bătrân numai dacă ne eliberați?

— Firește că n-am să accept!

— Și dacă o să pretind să nu fiu omorât, ci tratat la fel ca tovarășii mei?

— Despre asta s-ar putea discuta cu el!

— S-ar putea! Acest „s-ar putea” la ce-mi poate fi de folos?

— *Well!* Să mă duc să-l întreb?

— Da.

Discută îndelung cu Old Wabble, apoi se întoarce la mine și-mi spune:

— E încăpățânat rău de tot; susține una și bună că trebuie să muriți și că mai bine suportă durerile decât să vă lase să scăpați. Vă urăște cu prea multă înverșunare.

Pentru tovarășii mei era prea de tot. N-ar fi crezut să fie posibil să mă urască atât de mult și foloseau la adresa lui expresii deloc măgulitoare.

— Nu pot schimba nimic, spuse Redy. Acum firește că nu o să-l ajutați, mister Shatterhand?

— De ce nu? Adineauri ați spus că doar și el e om, nu? V-ați exprimat greșit. Adevărul e ceea ce spun în legătură cu mine: și eu sunt om și o să procedez omenește. O să trec peste toate și o să văd în el numai pe cel care suferă. Veniți!

Prietenii mei voră să mă rețină. Trescow se certă chiar cu mine. Până la urmă, îi lăsa să spună și să gândească fiecare cum vrea și, după ce am fost dezlegat de pe cal, mersei la Cutter. Acesta închise ochii ca să nu fie nevoit să mă privească. Firește, îmi fuseseră dezlegate și mâinile. Fractura brațului era dublă și, la vârsta lui, aproape nevindecabilă și foarte primejdioasă.

— Trebuie să plecăm de aici, pentru că am nevoie de apă, hotărâi eu. Fluviul e aproape, așa că nu trebuie să mergem prea mult. O să poată merge călare, că numai brațul îi e rănit.

Cutter se porni pe o serie întreagă de blesteme, iar lui Apanatșca îi jură cea mai îngrozitoare răzbunare.

— Greu ai mai putea fi socotit printre oameni! îl întrerupsei eu. Oare nu ai nici măcar atâta minte încât să-ți dai seama că numai dumneata singur ești de vină pentru ceea ce și s-a întâmplat?

— Nu, într-adevăr, la asta nu mă duce mintea, răspunse el ironic.

— Dacă nu l-ai fi provocat pe comanș, n-ai fi fost trântit de pe cal, iar brațul dumatăle ar fi rămas întreg, dacă nu mi-ai fi luat armele.

— Ce legătură au armele dumatăle cu fractura mea de braț?

— Am văzut foarte clar cum ai fost smuls de pe cal. Armele le aveai pe umăr. Când ai căzut jos, pe pământ, brațul a nimerit între ele, și au acționat ca două răngi, de aici provine și fractura dublă. De nu te-ai fi atins de lucrurile mele, te-ai fi putut ridica de jos, nevătămat.

— Spui asta numai ca să mă necăjești. *Pshaw!* Acum o să fii din nou legat și o să plecăm la râu. Blestemat să fie străinul ăsta cu femeia lui! Dacă n-ar fi venit, nimic din toate astea nu s-ar fi întâmplat! Și se mai zice că există o providență, un Dumnezeu, care nu se pricepe măcar să aibă mai multă grijă de oamenii săi!

Fără să mă împotrivesc, lăsați să fiu din nou legat, cu toate că aș fi avut un prilej cât se poate de bun pentru a evada. Când stătusem lângă bătrânul Wabble, fusesem complet liber. Armele mele erau pe jos, în apropiere, iar murgul meu mă aștepta. Mi-ar fi fost de ajuns doar o jumătate de minut ca să-mi recapăt armele, să sar pe cal și s-o iau din loc. Și pe urmă? I-aș fi urmărit pentru a-mi elibera tovarășii în timpul nopții; numai că cei din bandă ar fi fost prevăzători și iar fi păzit cu atenție înzecită. Așa, însă, nu aveau nici o bănuială, și astfel, cu ajutorul lui Colma Puși, eliberarea noastră putea fi cu mult mai lesnicioasă. De aceea n-am folosit prilejul ivit pentru a evada.

Apanatșca se afla lângă femeie și vorbea cu ea, dar fără nici un succes. Thibaut stătea în apropiere și îi observa cu mânie ascunsă, dar nu îndrăznește să-l împiedice pe comanș cu ceva. Lecția primită de la mine își făcuse efectul. Nici când mă îndreptai spre cei doi, nu spuse nimic, doar că se apropie și el mai mult. Stăteam și ascultam; erau aceleași cuvinte pe care Apanatșca le auzise altădată de la ea, nimic altceva.

Sufletul ei e departe și nu vrea să se întoarcă, se tângui el. Fiul nu poate vorbi cu mama lui, ea nu-l poate înțelege!

— Lasă-mă să încerc eu să-i rechem sufletul! spusei, trecând de partea cealaltă a calului ei.

— Nu, nu! strigă Thibaut. Old Shatterhand nu are voie să vorbească cu ea. Nu permit!

— Ba ai să permiți! îl repezii eu cu voce amenințătoare. Apanatșca, păzește-l, și dacă face cel mai mic gest de amenințare, îl dobori cu calul, dar în așa fel încât să-și rupă și mâinile și picioarele. Te ajut și eu.

— Fratele meu Shatterhand se poate bizui pe mine, răspunse Apanatșca, și poate vorbi cu femeia, iar dacă vrăciul mișcă doar un deget, în clipa următoare o să fie un cadavru zdrobit de copitele calului meu.

Se apropie de Thibaut și luă poziție atentă, amenințătoare.

— Ai fost azi în Caam-culano? întrebai femeia.

Își scutură capul și mă privi cu niște ochi atât de lipsiți de expresie, încât pur și simplu mă duru. Totalul vid în privire te poate cutremura.

— Ai un *Vo-ușingva* ^[53]? o întrebai în continuare..

Își scutură din nou capul.

— Unde este tsaio ^[54] al tău?

O nouă scuturătură a capului.

— Ai văzut-o pe *cocha* ^[55] ta?

Același scuturat din cap, fără sens, mă convinse că este insensibilă la întrebările legate de viața comanșilor. Făcui o altă încercare:

— L-ai cunoscut pe *vava* ^[56] I-kvehtsi-pa?

— I... kweh... tsi... pa, șopti ea.

— Da, I... kveh.. tsi... pa, repetai, accentuând fiecare silabă.

Atunci răspunse de parcă vorbea în vis:

— I-kvehtsi-pa e *vava* al meu.

Presupunerea mea se adeveri. Era sora Padrelui.

— O cunoști pe Tahua? Ta... hu...a!

— Tahua era *I-cocha* ^[57].

— Cine e Tocbela? Tocbela!

— *Tocbela muh* ^[58].

Devenise atentă. Cuvintele referitoare la tinerețea și copilăria ei o impresionaseră. În sufletul ei își făcea loc perioada dinainte de boală, căutând zadarnic lumină în acest întuneric. Dar când sunetele din acea perioadă îi răsunară în urechi, se înalță și sufletul ei din adâncul uitării. Era și lesne de înțeles. Întrucât se apropia plecarea noastră, deci timpul fiind foarte prețios, pusei imediat întrebarea cea mai importantă pentru mine:

— Îl cunoști pe mister Bender?

— Bender... Bender... Bender repetă ea după mine, în timp ce pe față îi apăru un zâmbet prietenesc.

— Sau pe mistress Bender?

— Bender... Bender! repetă ea, cu ochii tot mai luminoși, cu zâmbetul tot mai prietenos și cu vocea mai sigură.

— Poate Tocbela Bender!

— Eu nu sunt Tocbela Bender!

Mă privi direct în față, conștientă.

— Sau Tahua Bender?

Atunci bătu din palme fericită, ca și când ar fi găsit ceva mult timp căutat, și răspunse cu un zâmbet aproape

încântat:

- Tahua este mistress Bender, da, mistress Bender!
- Mistress Bender are un *baby*!
- Doi *baby*.
- Fetițe?
- Cei doi *baby* sunt băieți. Tocbela îi duce în brațe.
- Cum îi cheamă pe acești *baby*? Ei au doar un nume?
- Acești baby sunt Leo și Fred.
- Cât de mari?
- Fred atât și Leo atât!

Arată cât de mari au fost băieții, socotind de la sa. Rezultatul întrebărilor mele depășise toate așteptările. Vedeam cum Thibaut mă privește cu o furie tot mai greu reținută, ca un animal de pradă însetat de sânge, gata să se repeadă la prada sa; Apanatșca însă veghea.

Din păcate, tocmai Apanatșca fu acela care mă făcu să întrerup cercetările mele. Grija pentru femeia pe care o considerase mama lui îl îndemna să mă întrerupă; și imediat după aceea constatai că fața bieteii femeii luă din nou expresia aceea lipsită de viață, dezolantă, de dinainte de discuția noastră.

Apanatșca se apropie de mine, fără al pierde din ochi pe Thibaut, și mă întrebă:

— Vraciul cel alb o să vrea să se despartă de banda aici. O s-o ia și pe *squaw*-ă cu el. Nu s-ar putea ca ea să rămână cu noi?

— Nu.

— Uff! De ce nu e posibil?

— Mai întâi vreau să-mi spună Apanatșca de ce vrea ca ea să rămână cu noi?

— Pentru că e mama mea.

— Nu este mama ta.

— Chiar dacă, într-adevăr, nu ar fi, totuși m-a iubit și m-a crescut ca pe copilul ei.

— Bun! Dar războinicii comanși, fiind chiar și căpetenii, obișnuiesc să-și la cu ei *squaw*-ele și mamele, când știu

dinainte că se vor afla multe zile pe drum și că vor avea de înfruntat multe primejdii?

— Nu.

— De ce totuși Apanatșca vrea ca această *squaw*-ă să rămână cu el? Presupun că are un motiv cu totul deosebit.

— Există un motiv; să nu mai rămână cu fața palidă care s-a dat drept om roșu și astfel i-a înșelat ani de-a rândul pe naiini. Și unde se duce omul acesta cu *squaw*-a lui? Dacă îl lăsăm să plece cu ea, nu am s-o mai văd niciodată pe cea care am considerat-o mama mea.

— Apanatșca greșește, are s-o revadă.

— Când?

— Cred că în scurt timp. Fratele meu Apanatșca să se gândească la toate! Vraciul cel alb n-o să vrea să ne-o dea; bandiții n-au s-o ia, noi suntem legați. Dar dacă o ia Tibotaca cu el, toate astea cad și noi o s-o revedem în curând.

— Dar drumul are să fie greu, iar Tibotaca n-are să se poarte bine cu ea!

— Nici în Caam-culano nu s-a purtat altfel, deci e obișnuită. De altfel, sufletul ei e rar prezent, și de aceea, nu-și dă seama când nu e prietenos cu ea. Și încă ceva: se pare că a întreprins această călătorie cu un scop care reclamă prezența ei, prin urmare o să se poarte cu atenție și grijă, ca să nu pățească ea ceva. De aceea fratele meu Apanatșca poate să o lase să plece cu el. E sfatul cel mai bun pe care i-l pot da.

— Dacă asta e părerea fratelui meu Old Shatterhand, așa să fie; el știe întotdeauna, cum e mai bine pentru prietenii săi.

Între timp, Old Wabble fu urcat pe cal și încălecă și Tibotaca. Se duse apoi la bătrân să-și la rămas-bun.

— Primiți mulțumirile mele, mister Cutter, pentru că m-ați susținut atât de energic! spuse el. O să ne revedem și am multe să vă spun...

— Fă bine și taci! îl întrerupse bătrânul. Dracu te-a adus în calea mea, dacă există cumva draci, ceea ce nu cred. Din

cauza dumitale mi-am rupt brațul ca pe o bucată de scândură, și dacă acest drac, a cărui existență o doresc pentru dumneata, te-ar prăji în iad câteva milioane de ani, l-aș considera ca cel mai de treabă gentleman care există printre toate spiritele rele.

— Îmi pare rău de brațul dumitale, mister Cuter. Nădăjduiesc să se vindece repede și bine. Ai doar cei mai buni plasturi la îndemână.

— Care anume?

— Indivizii care sunt prizonierii voștri. Dacă-ți pui zilnic câte un platură de acest fel, o să fi în curând din nou sănătos.

— Vrei să zici să împuşc zilnic câte unul? *Well*. E un sfat bun, și poate că o să țin cont de el. Cea mai mare plăcere mi-ar face dacă ai avea bunăvoința să vrei ca dumneata să fi primul platură, *it's clear*. Și acum șterge-o de aici și să ai grijă să nu mai apari în ochii mei!

Vraciul răsă batjocoritor și răspunse:

— N-avem decât să așteptăm, bătrâne Wabble. Nici eu nu doresc să mă mai întâlnesc vreodată cu un ticălos bătrân ca dumneata. Și dacă totuși, firește cu totul împotriva voinței mele, s-ar întâmpla să ne întâlnim, o să-ți spun un „bun venit” nu mai puțin prietenos decât cuvintele de despărțire pe care mi le-ai adresat acum. Iadul să te înghită!

— Blestematule! Trageți-i un glonte în cap! urlă bătrânul.

Desigur, nimeni nu se gândi să-i dea ascultare. Tibo-taca plecă nestânjenit, cu femeia după el, către stânga, în aceeași direcție spre care se îndrepta când ne-am întâlnit.

— Oare o să mai revedem? întrebă Apanatșca încet.

— Sigur! răspunsei eu.

— Fratele meu alb are motive chiar atât de temeinice să creadă acest lucru?

— Da.

Winnetou, care venise lângă noi și auzise întrebarea comanșului, precum și răspunsul meu, adăugă:

— Ceea ce a spus Old Shatterhand se va împlini. Există întâmplări pe care nu le poți cunoaște dinainte, dar le simțim cu atât mai precis. O asemenea presimțire are el acum, și eu la fel.

Armele mele care contribuiseră la accidentul lui Old Wabble fuseseră date la alți bandiți. A trebuit să trec din nou în fruntea coloanei, și în curând ajunserăm la râu. În timp ce câțiva bandiți căutau un vad pe unde să trecem, pe mine mă dădură jos de pe cal, ca să-l bandajez pe bătrânul Wabble. N-aș putea să mă laud că-mi făcui opera cu prea multă delicatețe, și dură destul de mult până ce terminai. Bătrânul Wabble urla de câteva ori de durere și mă blagoslovi cu fel de fel de ocări și de expresii imposibil de redat.

Terminându-mi treaba, mă urcai din nou pe cal, găsirăm și un vad prin care să trecem, apoi urmarăm cursul apei, până ce dădurăm de confluența celor, două brațe, înconjurărăm arcul format de brațul sudic, și ne îndreptărăm spre vest-nord-vest, peste preeria despre care îmi vorbise Colma Puși.

Preeria nu era netedă, ci avea un fel de coline și văi mici, presărate cu boschete și tufișuri, ca într-un parc. Se găseau o mulțime de curcani sălbatici, din care bandiții reușiră să vâneze vreo șase. Dar cum? Trăgând ca vai de capul lor.

Pe la chindie zărirăm drept în fața noastră un deal, cu siguranță cel la poalele căruia se aflau izvoarele, dintre care trebuia să-l gădesc pe cel mai nordic. De aceea o luai mai întâi spre dreapta, apoi, când dealul fu exact către sud, din nou spre stânga. În felul acesta, izvorul amintit trebuia să fie primul de care să dăm. Eram curios să văd dacă istețimea lui Colma Puși va fi confirmată și dacă poziția împrejurimilor de lângă izvor se vor potrivi cu scopul urmărit de noi.

Cu cât ne apropiam mai mult, cu atât mai clar se putea vedea că dealul era împădurit, trimițându-ne în întâmpinare câțiva piteni de pădure. Începuse deja să se întunece, când dădurăm de un pârâiaș și pornirăm în galop, pe lângă el, pentru a ajunge la izvorul lui, înainte de a se întuneca. Ajunserăm la țintă tocmai când începeau să se stingă ultimele licăriri ale amurgului, ceea ce îmi convenea, deoarece, în caz că bandiților nu le plăcea locul, nu puteau să se mai gândească să caute altul în noaptea întunecoasă.

Nu eram sigur dacă ne aflam la izvorul de care-mi pomenise Colma Puși, dar gândeam că acesta trebuie să fie. Țâșnea dintr-o învâlmășeală de pietre, acoperite de mușchi, înaintând într-o porțiune acoperită de iarbă, împărțită în trei secțiuni, datorită unor copaci și tufișuri. Aceste secțiuni ofereau spațiu suficient pentru noi și caii noștri, dar nu mai mult, ceea ce îngreuna simțitor păzirea noastră. Nouă ne convenea; Old Wabble însă, căruia nu-i scăpă această situație dezavantajoasă, zise pe un ton destul de nemulțumit, în timp ce descăleca:

— Nu-mi place acest loc de popas. Dacă n-ar fi întuneric, am pleca mai departe, până am găsi unul mai bun.

— De ce nu-ți place? întrebă Redy.

— Din cauza prizonierilor. Cine să-i păzească? Aici avem nevoie de trei paznici deodată.

— *Pshaw!* Atunci la ce mai servesc legăturile? Ia dați-i jos de pe cai! Îndată ce-i culcăm și-i legăm bine suntem siguri de ei.

— Trebuie să ne împărțim în trei grupe, căci locul e împărțit în trei.

— Prizonierii o să stea în luminișul din mijloc, celelalte două sunt pentru noi.

— Și caii?

— Îi ducem în prerie și-i priponim cu țărâși. În felul acesta e de ajuns un paznic pentru cai și unul pentru prizonieri.

— Da, dacă aprindem două focuri!

— Nu-i nevoie! O să vedeți îndată că am dreptate.

Am fost dați jos de pe cai, duși în luminișul din mijloc și legați din nou. Apoi, Redy dădu ordin să se aprindă un foc mare, unde se întâlneau cele trei otave, luminându-le pe toate. Foarte mulțumit, îl întrebă pe Old Wabble:

— Ei, am avut dreptate sau nu? După cum vezi, ajunge un singur om ca să-i păzească pe toți. E tot ce ți-ai dorit!

Bătrânul mârâi în barbă ceva de neînțeles și se declară mulțumit. Dar eu? Eu eram și mai mulțumit, probabil mai mult decât el, pentru că nici nu se putea ca o tabără să se potrivească mai bine pentru scopurile noastre, mai ales cu aranjamentul făcut de Redy.

Am fost culcat la mijlocul luminișului, dar imediat mă rostogolii spre marginea lui; o manevră asemănătoare făcu și Winnetou și, spre bucuria noastră, nici nu fu luată în seamă de bandiți. Stăteam cu capetele lângă marginea unui tufiș, alegându-ne un loc unde tufișurile erau mai dese, ușurându-i astfel posibilitatea lui Colma Puși să se strecoare până la noi. Locul era destul de mic. Toți ai noștri erau atât de aproape unul de altul încât nu numai că ne atingeam aproape, dar ne și puteam înțelege vorbind în șoaptă.

În curând aerul se umplu de miros de friptură de curcan. Bandiții mâncară pe săturate, noi însă nu căpătarăm... nimic.

— Flăcăii noștri sunt prea înghesuiți, așa încât nici nu poți trece printre ei să-i hrănești, spuse Old Wabble. N-au decât să aștepte până mâine dimineață, când o să se facă ziuă. Până atunci n-or să moară de foame sau de sete, *it's clear!*

N-aveam nici o grijă că o să murim de foame sau de sete, fiind convinși că, în timpul nopții, o să ne saturăm de mâncare și o să avem și apă de băut. Dick Hammerdull, care se afla lungit lângă mine, nu putu trece așa de ușor peste acest fapt, și zise supărat:

— Ce comportare! Să ne lase fără nimic de mâncare, fără nici o înghițitură de apă! Aș vrea sa-l văd pe ăla care nu se satură să mai fie prizonier. Nu ești de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Din moment ce nu primim nimic, nu mai am nici o părere, răspunse lunganul. Sper ca povestea asta neplăcută să se termine în curând.

— Că o să termine sau nu, e totuna, numai să ia sfârșit. Putem să știm și noi ce părere aveți și dumneavoastră, mister Shatterhand?

— Probabil că încă în noaptea asta o să avem o porție bună de friptură de curcan, răspunsei. Numai să nu adormiți și să evitați orice ar putea trezi bănuiala bandiților.

— *Well!* Am să vă ascult liniștit. Unde este speranță, nu mai e nevoie de nimic, decât ca speranța aceasta să o capeți transformată în realitate.

Întrucât această spirituală reflecție îl liniști, nici ceilalți nu mai avură nimic de spus și ascultam fără invidie cât de gustoasă li se părea bandiților mâncarea; de văzut nu-i puteam vedea, dar cu atât mai mult percepeam cu auzul.

Când primul paznic, care stătea lângă foc, termină de înfulecat carnea de pe oase, într-un fel care-ți tăia orice poftă de mâncare, terminaseră și tovarășii lui de mâncat și se pregăteau de culcare. Bătrânul „rege al *cowboy*-lor” veni la noi bălăbănindu-se, aducându-l pe Redy cu el: voia să controleze legăturile noastre. Convingându-se că se află în starea dorită, Cutter îmi zise:

— Totul este în ordine și cred că, și fără masa de seară, o să dormiți bine. Vise plăcute dinspre mine!

— Mulțumesc, răspunsei. Ți doresc și duminică un somn cât mai adânc și plin de desfătări.

— Ah, nemernicule! Tare te-ai mai bucura, probabil, dacă Fred Cutter ar avea dureri cât mai mari și n-ar putea dormi. Dar această prematură bucurie o să cadă în apă. Bătrânul meu trup e mai bun și mai rezistent decât îți

închipui. Am o constituție de urs, și aș vrea să văd fierbințeala care ar putea să se apropie de mine. În orice caz, o să dorm mai bine decât dumneata.

Râse cu dușmănie, și-i spuse celui de-al doilea om de pază, care tocmai îl schimbase pe primul, cu severitate:

— Se pare că omul acesta, cu care tocmai am vorbit, nu prea își încape în piele. Ai grijă de el și, dacă ar face o singură mișcare nelalocul ei, vii să mă trezești!

Se îndepărtă de mine împreună cu Redy, iar paznicul se așază în așa fel încât să mă poată vedea direct, ceea ce firește că nu prea îmi convenea.

O mare grămadă de crengi uscate fuseseră adunate și îngrămadite lângă foc. Ca să ia lemne și să le pună pe foc, paznicul era obligat să se întoarcă. Scurtele clipe în care se ocupa de acest lucru erau singurele pauze în care nu ne observa, și urmau să fie folosite de noi, în eventualitatea în care Colma Puși s-a putut ține de cuvânt și avea să vină la izvor. Dacă am avut vreo grijă deosebită în această privință, ea mi-a fost repede înlăturată: când paznicul se apucă a doua oară să pună crengi pe foc, auzii în spatele meu un zgomot ușor, o gură se apropie de urechea mea și șopti:

— Colma Puși e aici. Ce am de făcut?

— Așteaptă până mă culc pe partea cealaltă, răspunsei la fel de încet. Apoi îmi tai legăturile de la mâini și-mi dai cuțitul.

Paznicul se întoarse din nou spre noi și din același foșnet ușor înțelesei că Colma Puși se retrăsese.

Încă nu sosise timpul să acționăm. Trebuia să așteptăm până când puteam presupune că cei din bandă au adormit. Lăsați să treacă mai mult de o oră; din sforăitul și binecunoscutele sunete guturale puteam presupune că nimeni nu mai era treaz, în afară de Old Wabble. O fâșie îngustă în tufiș ne despărțea de cei ce dormeau, așa că nu-i puteam vedea. Printre sunetele pomenite mai sus se amesteca și câte un oftat sau geamăt scurt, venind probabil de la *cowboy*. Îl durea brațul. Să fi așteptat până ce

adormea și el, măcar pentru scurtă vreme? Și dacă nu-l prindea somnul până dimineața? Nu, nu aveam voie să lăsăm să treacă această noapte. Din gemetele lui constatai cu bucurie că se află într-un loc, dincolo de tufișuri, de unde nu putea să vadă paznicul din partea noastră.

Mă întorsei deci pe partea cealaltă și ținui mâinile în așa fel încât salvatorului nostru să-i fie cât mai ușor să-mi taie curelele. După aceea, când paznicul nostru se întoarse din nou spre foc, simții imediat cum trece o lamă de cuțit prin curele și în clipa următoare mânerul cuțitului îmi fu strecurat în mână. Ridicându-mă în șezut și strângându-mi picioarele, îmi tăiai legăturile. Abia terminasem și mă culcasem repede la loc, când paznicul termină de pus pe foc și se întoarse din nou spre noi. Trebuia să mai așteptăm, eu însă mă simțeam de pe acum liber.

— Acum dezleagă-mă și pe mine! îmi șopti Winnetou, care firește că văzuse mișcările mele și succesul obținut.

Se culcă în așa fel încât mâinile lui să fie întoarse spre mine. Când paznicul se apucă din nou să la lemne, avusei nevoie doar de două secunde și mâinile și picioarele apașului erau libere. Ne-am menținut poziția ca și când am fi tot încă legați; pe urmă îi șoptii apașului:

— Acum mai întâi paznicul. Cine se ocupă de el?

— Eu, răspunse el.

Omul trebuia făcut inofensiv, fără să producem nici cel mai mic zgomot. Camarazii noștri se aflau între el și noi, așa că aveam de sărit peste trupurile lor. Dacă s-ar fi auzit cel mai mic zgomot, iar el s-ar fi întors și ar fi strigat după ajutor, eliberarea oamenilor noștri, așa cum am plănuit-o, devenea imposibilă. Winnetou era omul potrivit și probabil singurul dintre noi în stare să facă față acestei dificultăți. Așteptam încordat clipa hotărâtoare.

De rândul acesta, paznicul lăsă focul mult timp nealimentat, în sfârșit, el își întoarse fața de la noi spre grămada de vreascuri. Winnetou sări ca fulgerul în picioare și, cu o adevărată săritură de panteră, se avântă peste

tovarășii noștri, îi puse paznicului genunchiul în spate și-l apucă cu mâinile de beregată. Omul înțepeni de spaimă, nu schiță nici un gest de apărare; nu se auzi nici un sunet, nici măcar un oftat. Acum îi sării și eu în ajutor; întrucât Winnetou avea amândouă mâinile ocupate, îi dădui banditului o lovitură de pumn în cap. Apașul își desfăcu încet și prevăzător mâinile, individul se prăbuși și rămase nemișcat. Fu repede legat și i se puse un căluș în gură. Prima parte a acțiunii reușise!

Camarazii noștri, rămași treji, văzură cum fusese doborât paznicul. Nevrând să vorbesc, le făcui semn cu mâna să tacă și, împreună cu Winnetou, mă apucau să le desfac legăturile, nevrând să le tăiem, deoarece aveam nevoie de curele pentru ai lega pe bandiți. În timp ce făceam acest lucru, mă miram că nu-l văd pe Colma Puși. Omul acesta misterios plecase oare din nou? Aveam s-o aflu mai târziu.

Când toți cei eliberați se aflară laolaltă, eu și Winnetou ne târâram încet, în jurul focului, ca să ne ocupăm de cei din bandă. Toți dormeau. Old Wabble stătea culcat în iarbă, cât era de lung; era legat, avea și un căluș în gură, iar lângă el ședea... Colma Puși, salvatorul nostru. Această adevărată capodoperă merita toată admirația pentru felul cum fusese înfăptuită, fără pic de zgomot, de acest misterios indian.

Avea privirile îndreptate spre locul pe unde știa că o să apărem. Când ne văzu, ne făcu semn cu capul și ne zâmbi. Câtă liniște, cât sânge rece, ce siguranță!

Acum, înainte de toate, trebuia să ne înarmăm. Deoarece și bandiții au trebuit să stea înghesuiți, adunaseră toate armele la un loc, ca să nu-i incomodeze. Într-un singur minut am pus stăpânire pe ele. Îmi luai carabina și o pregătii pentru a trage. Numai pușca de argint a lui Winnetou se afla lângă Redy, care nu voise să se despartă de ea. Apașul se strecură ca un șarpe până lângă el și și-o luă; și această manevră era o capodoperă de-a lui!

Când toți ai noștri fură înarmați, îi încercuirăm pe bandiți, ca nu cumva să scape vreunui. Dick Hammerdull aruncă niște lemne pe foc, și o lumină puternică se răspândi în jur.

— Acum trebuie imobilizat paznicul de la cai, spusei încet lui Winnetou, făcând semn cu mâna dincolo de tufișuri.

Colma Puși văzu semnul făcut de mine, se apropie tiptil de noi și raportă:

— Fața-palidă la care se referă Old Shatterhand se află legată, lângă cai. L-am doborât cu patul armei. Frații mei să aștepte până mă întorc.

Plecă, strecurându-se fără zgomot și se întoarse după câteva secunde, aducând o grămadă de curele, le aruncă jos și zise:

— Colma Puși a doborât pe drum un căprior și a făcut curele din pielea lui, considerând că aici o să fie nevoie de ele.

Un om extraordinar! Winnetou îi întinse mâna în tăcere, și eu făcui la fel. Acum puteam să-i trezim pe cei ce dormeau fără grijă. Dick Hammerdull ne rugă să-l lăsăm să facă el treaba asta. Încuviințarăm. Atunci scoase un urlet de credeai că are o falcă în cer și una în pământ. Indivizii săriră cu toții în picioare, ne văzură cu armele gata de tragere și rămaseră nemișcați de frică. Numai Old Wabble stătea culcat, fiind legat și cu căluș în gură. Exploatănd această primă impresie de groază, le strigai:

— *Hands up*, sau tragem! *All hands up!*

Hands up, adică mâinile sus! Cine aude aceste cuvinte și nu ridică imediat mâinile, primește un glonte. Se întâmplă că numai doi sau trei oameni îndrăznesc să atace un tren. Vai de călătorul care nu ridică îndată mâinile, când aude strigându-se „sus mâinile”! E împușcat pe loc. În timp ce unul dintre tâlhari îi ține în șah cu revolverul său pe toți călătorii, ceilalți se apucă să-i jefuiască și mâinile nu pot fi coborâte până ce ultimul buzunar, nu este golit de

conținutul lui. Numai datorită acestui hands up! se întâmplă ca un mare număr de oameni, surprinși de numai câțiva, să nu poată face nimic. Fie un om cât de curajos, mai degrabă își ridică mâinile decât să încerce să-și scoată arma, pentru că, înainte de a ajunge cu mâna la ea, primește un glonte în cap.

Așa și cu noi. Abia am strigat ordinul a doua oară, că toate mâinile se ridicară sus.

— Bun, *meș-surs!* continuai. Acum fiți atenți; stați așa, fără să mișcați. Cine lasă o singură mână în jos, înainte de a termina cu voi, acela cade mort în iarbă. Știți câte focuri pot să trag cu carabina mea. Am mai mult de un glonte pentru fiecare din voi! Dick Hammerdull și Pitt Holbers o să vă lege. Fără nici o împotrivire. Dick, Pitt, apucați-vă de treabă!

Situația era serioasă și, totuși, în sinea noastră, atât eu cât și ceilalți ai noștri, ne amuzam teribil, văzându-i pe acești oameni cu mâinile ridicate ca la gimnastică sau la un joc de societate, așteptând fără nici o împotrivire să-i vină fiecăruia rândul să fie legat de mâini și de picioare și să fie culcat în iarbă. Curelele aduse de Colma Puși ne erau, firește, foarte utile.

Abia când ultimul bandit fu culcat în iarbă, lăsarăm armele în jos. Salvatorul nostru plecă împreună cu Matto Șahco să-l aducă pe cel care păzise caii. După ce îl aduseră, îi scoaseră călușul din gură lui Old Wabble și paznicului de lângă foc.

Acum noi, și nu ei, eram stăpâni pe situație. Erau atât de abătuți, încât nici unul nu scoase o vorbă. Doar Old Wabble slobozea câte un blestem. Ca să câștigăm loc, îi înghesuirăm cât se poate de mult, unul lângă altul, astfel că ne rămase nouă mai mult spațiu lângă foc. Mai erau doi curcani întregi, pe care îi fripserăm pentru noi. În acest timp, doar Dick Hammerdull nu se putu stăpâni să stea liniștit. Intenționat îi culcase pe cei doi frați Holbers unul lângă altul și acum le făcu o vizită:

— *Good evening*, unchiuleților și verișorilor, îi salută el în felul lui solemn și poznaș totodată. Am onoarea să vă întreb dacă mai știți ce v-am spus ieri pe drum?

Nu primi nici un răspuns.

— Întocmai! Așa este, zise el dând din cap. V-am spus că ori ne vom lua zborul de la voi și o să rămâneți cu gurile căscate, ori întoarcem foaia și vă luăm noi pe voi prizonieri și atunci gurile voastre s-ar închide la loc? Nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân? Așa am spus, sau nu?

Holbers, cum stătea lângă foc și jumulea un curcan, răspunse sec:

— Da, așa ai zis, dragă Dick.

— Așa, vasăzică! I-am prevenit și acum stau cu gurile bine închise și n-au curajul să le mai deschidă. Sărmanii de ei, și-au pierdut graiul!

— Nu-i adevărat! îl repezi Hosea. De frica voastră nu ne pierdem noi graiul, dar lasă-ne în pace!

— Hm, să vă las în pace! *Pshaw!* Până acum ați avut timp să dormiți în pace! Firește că v-ați trezit cam pe neașteptate, nu? Ce ați căutat pe sus cu mâinile? Era ca și când ați fi vrut să prindeți niște stele căzătoare. Foarte curioasă poziție.

— Nici a voastră nu era mai bună, când v-am prins noi pe voi! Nici măcar nu ați putut ridica mâinile!

— Eu nici nu fac așa ceva vreodată, pentru că nu mă apuc să prind stele căzătoare. De altfel, mult stimat Hosea, nu te mai înfierbânta așa! Uită-te ce liniștit și calm stă Joel al dumitale. Dacă nu-l judec greșit, probabil că se gândește la moștenirea bătrânului meu Pitt Holbers.

Atunci rupse și Joel tăcerea.

— Nu are decât să-și țină averea! Nu vreau nimic de la el, copilul-bun-de-bătut, pentru că o să fim bogați și o să...

Deoarece se opri din vorbă, continuă Dick Hammerdull, râzând în hohote:

— ... o să mergem la Squirrel Creek și o să dăm de *bonanza*? Asta ai vrut să spui, nu-i așa, prorocule Joel?

— Da, asta o să facem, ți-pă necăjit celălalt. Nimic de pe pământ n-o să ne poată reține să facem acest lucru. Ai înțeles?

— Cred că o să vă reținem noi de la această treabă, împușcându-vă puțin.

— Atunci ați fi niște ucigași!.

— Nu-i nimic. Și voi ne-ați spus că vreți să ne stingeți puțin lumina vieții. Eu, firește, am fost de părere că o să ne-o aprindem la loc. Nu ești și tu de aceeași părere, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Sunt doar de părere că ar trebui să-ți ții pliscul, îl sfătui cel de lângă foc. Indivizii ăștia nici nu merită să vorbești cu ei. Mai bine vin-o aici și ajută-mă la jumulit!

— Dacă o să te ajut sau nu, e totuna, dar nejumulit nu-mi place curcanul și de aceea iată-mă!

Se așază lângă Pitt la foc și-l ajută la jumulit.

Între timp, Colma Puși se îndepărtase. Se dusesese la calul său, care era ascuns undeva, și ne aduse carne vânată de el în cursul zilei, dăruindu-ne-o. Apoi se opri în fața lui Redy și-i zise:

— Fața palidă a vorbit azi despre un câine împutit și despre niște insecte. Colma Puși a răspuns că acel câine o să se ia după acele insecte împutite și o să le prindă.

Redy mârâi în barbă ceva de neînțeles. Indianul continuă:

— Fața palidă i-a numit pe oamenii roșii o bandă nenorocită, care decade tot mai mult. Cine a decăzut mai mult și e mai de disprețuit, albul ajuns bandit, care împutește toate locurile pe unde trece, ca un câine râios și flămând, sau indianul jefuit și gonit întruna, și care rătăcește prin păduri și deplânge pieirea rasei sale nevinovate? Află că tu ești un ticălos, iar eu un gentleman. Asta am vrut să spun, cu toate că un războinic roșu nu vorbește cu niște ticăloși! *Howgh!*

Întoarse spatele fără să aștepte vreun răspuns și se așază lângă noi; îl aprobarăm pe de-a întregul și din toată

inima. Cel puțin în ce ne privește, pe mine și pe Winnetou, ne-a uns la suflet. Ceilalți erau de acord pentru cazul de față, în general, însă, poate mai puțin. Raporturile dintre rasa albă și cea roșie constituie una dintre problemele care se poate judeca mai bine de la distanță. Adevăratul yankeu, cel înnăscut, nu o să recunoască niciodată vina lui pentru exterminarea indienilor, pentru prăbușirea fratelui său roșu.

În timp ce noi mâncam, prizonierii stăteau liniștiți. Doar din când în când auzeam, fără să înțelegem, câte o observație făcută în șoaptă de la unul la altul. Ne era indiferent ce vorbeau între ei. Old Wabble se rostogoli de câteva ori de pe o parte pe alta. Oftatul său se transforma într-un geamăt repetat tot mai puternic. Avea dureri, sporite de curelele cu care Hammerdull și Holbers îl legaseră mai tare decât era, de fapt, nevoie, după ce la început fusese legat mai ușor de Colma Puși. Până la urmă strigă către noi înfuriat:

— Nu auziți că mă chinuiesc durerile? Sunteți oameni sau hingheri fără nici un sentiment?

Făcui mișcarea de a mă ridica pentru a vedea dacă nu-i pot ușura situația, fără a ne crea vreun pericol. Trescow, însă, mă reținu, dând dezaprobat din cap:

— Eu nu vă înțeleg, mister Shatterhand! Probabil că vreți să vă duceți la el să-i schimbați iadul în rai. Sunt și eu pentru o omenie rațională și cu înțeleș, dar mila dumneavoastră față de acest ticălos e un adevărat păcat!

— E adevărat că e plin de răutate, și totuși e un om! răspunsei eu.

— El? *Pshaw!* Amintiți-vă ce ați spus când l-ați bandajat: ați considerat nu că el era un om, ci că dumneavoastră sunteți un om. Da, dumneavoastră sunteți un om, și chiar unul foarte slab când e vorba de el. Nu mi-o luați în nume de rău. Acum duceți-vă la el și, dacă n-am dreptate, în numele întregii omeniri, dezlegați-l!

— Brațul meu, brațul meu, se văicărea jalnic bătrânul.

Atunci Hammerdull îi strigă:

— Ai ajuns să te viaieți, bufniță bătrână ce ești! Cum e cu rezistența fizică și cu impunătoarea ta constituție de urs, cu care făceai pe grozavul mai înainte? Acum ai început să miorlăi după milă?

— Nu cer milă! răspunse bătrânul Wabble. Vreau numai să-mi slăbiți legăturile.

— Dacă îți sunt slăbite sau nu, e totuna, numai de ți-ar strica cheful, așa după cum meriți. Orice lucru își are rostul său, curelele îl au pe al lor.

Colma Puși măncă și el cu noi, fără să spună un cuvânt. Era parcă mai tăcut chiar decât Winnetou și numai o singură dată, când veni vorba de întâlnirea noastră cu vraciul cel alb și *squaw*-a lui, zise:

— După ce a fost jignit de fața palidă care se cheamă Redy, Colma Puși a luat urma fraților săi, ca să se convingă că au apucat-o pe drumul cel bun. Așa a ajuns la locul unde s-au oprit. A văzut urmele a trei cai, întâlnindu-se cu cele ale fraților săi, venind dinspre dreapta și apoi cotind la stânga. Acesta era omul alb cu femeia s-a roșie, despre care ați vorbit acum?

— Da, răspunsei.

— Acest om alb a fost cândva comanș roșu. Fiind comanș, ce treabă are el aici, în nord?

— Asta nu știu.

— De ce a îndepărtat culoarea de pe fața lui? De ce nu vine ca om roșu și vine ca unul alb?

— Probabil ca să fie în mai mare siguranță. Ca un comanș, ar fi privit cu dușmănie de către toate fețele palide, iar de către toți indienii cu și mai multă dușmănie.

— Se pare că aceste cuvinte sunt adevărate, totuși Colma Puși are și alte gânduri.

— Putem să le aflăm și noi?

— Un războinic roșu nu are voie să spună decât acele gânduri despre care știe că sunt adevărate. Acum am să mă gândesc!

Strânse pușca lângă el și se culcă ca și când ar fi vrut să doarmă. O considerăm ca un semn că nu mai voia să vorbească. Mai târziu îmi dădui seama ce bine ar fi fost dacă aș fi continuat cu el această discuție. În orice caz, dacă aș fi pronunțat numele lui Thibaut, acesta ar fi produs asupra lui un efect cu totul nebănuit de mine. În ciuda faptului că se laudă cu însușirile sale psihice, cel ce-și zice „stăpânul naturii” să cuteze să mai afirme că nu depinde de nici o altă voință decât de a sa proprie!

Terminând de mâncat golirăm buzunarele prizonierilor. După ce ne-am luat înapoi lucrurile care ne aparțineau, fiecare își primi înapoi ceea ce era al lui, dar nu puteam evita ca, în timpul acestei operațiuni, bandiții să nu fie tratați cu prea multă delicatețe. Old Wabble își însușise toate lucrurile mele și era furios că trebuie să le dea înapoi. Mai mare decât această supărare erau însă, după cât se pare, durerile. Mă rugă de mai multe ori să i le ușurez. Eram destul de slab ca să nu țin seama de reproșurile lui Trescow, dar până la urmă nu mai putui să suport văietatul lui și-i spusei:

— Vreau să fiu milostiv, dar răspunde la întrebările mele.

— Întrebați-mă, întrebați-mă, am să vorbesc! se rugă el.

— Ai vrut cu adevărat să mă omori?

— Da.

— Ce fel de om ești dumneata? Nu știu să-ți fi făcut vreodată vreun rău și totuși vrei să-mi iei viața! Chiar azi, ai fi vrut să suporti orice durere, numai să nu mă eliberezi. Ce mândru te-ai simțit când te-ai văzut în posesia armelor mele! Spuneai că de acum ai să le stăpânești pentru totdeauna, și eu ți-am spus dinainte că o să le recapăt foarte curând. Acum sunt iarăși ale mele!

— Doresc să fie în iad, împreună cu dumneata. Cele câteva ore în care mi-au aparținut, le-am plătit cu un braț rupt!

— Și cu multe alte dureri pe care o să le mai suporti. Pentru că nici să nu te gândești că ai ajuns la capătul lor.

Te-ai simțit atât de sigur pe situație încât mi-ai cerut ca după moarte să-ți apar în chip de stafie. Mai știi ce ți-am răspuns atunci?

— Nici nu vreau să aud!

— Trebuie să asculți! Am zis: încă înainte de moarte am să vin la dumneata. Iată cum și cel mai simplu om devine profet, dacă știe că binele e mai tare decât răul! Recunoști că te-ai comportat rău față de mine?

— Da, da, și iarăși da!

— Vrei să părăsești această cale și să pornești pe una mai bună?

— Da, da, și iarăși da! Slăbiți-mi numai curelele și încetați cu dădăceala asta blestemată! Nu mai sunt un copil!

— Din păcate, nu! Ceea ce dumneata consideri dădăceală, e cu totul altceva. Să te ferești să iei indulgența mea drept slăbiciune. Simt pentru dumneata milă și numai milă. N-am nici cea mai mică speranță să te pot influența în bine. Până și cele mai frumoase și mai mișcătoare vorbe se lovesc de dumneata ca de un zid. Cineva, care e cu totul altfel decât mine, o să-ți vorbească nu prin vorbe, ci prin fapte. Și dacă o să te prăbușești sub greutatea lor, vreau să pot spune că nu am neglijat nimic, dar absolut nimic din ceea ce te-ar fi putut salva. Iată de ce mereu, mereu vorbesc cu dumneata. Și acum, hai, să trecem la treabă. Nu e vorba numai de legături, ci mai ales de fierbințeala pe care o ai la braț.

În timp ce ceilalți se culcară, eu preluai paza și folosii tot timpul pentru a pune comprese reci pe brațul bătrânului. După mine, urma să vină la rând Colma Puși. Plecând de lângă Old Wabble ca să-l trezesc pe Colma Puși, îl auzii pe bătrân murmurând în urma mea:

— Nerod plângăcios! Păstor de oițe!

Nu mă putea jigni cu acest fel de a-mi mulțumi. Nu mă așteptam la vreun succes, și totuși îmi părea nespus de rău pentru acest om bătrân, dându-mi seama că e irecuperabil.

Când am fost trezit, se făcuse ziuă de vreo oră. O scurtă privire aruncată în jur îmi fu de ajuns să constat că totul e în ordine; doar pe Colma Puși nu-l văzui. Matto Șahco fiind cel care-l schimbase la pază, când am întrebat de el, mi-a răspuns:

— Colma Puși mi-a spus că Marele Spirit l-ar fi chemat să plece de aici și de aceea nu mai poate rămâne. Mi-a cerut să-i salut din partea s-a pe Old Shatterhand, Winnetou, Apanatșca și să le spun că o să-l revadă.

— L-ai văzut încălecând când a plecat?

— Nu. A plecat pe jos. Nu știam unde își avea calul și nu aveam voie să părăsesc tabăra, fiind de pază. Dar imediat ce s-a făcut ziuă i-am căutat urma. M-a condus în pădure, la locul unde fusese ascuns calul.

— Dacă vrem să știm unde s-a dus, găsim ușor urma lui. Să mă duc să o caut și să ți-o arăt?

— Nu. Dacă ar fi un dușman, ar fi trebuit să-l urmărim, dar e prietenul nostru. Și dacă ar fi vrut să știm unde se duce, ne-ar fi spus-o de bunăvoie. Voința unui prieten trebuie respectată.

Înainte de a mânca din carnea lăsată de Colma Puși, mersei afară în prerie, unde erau caii priponiți de țărui. Se aflau pe un intrând acoperit cu iarbă, între pintenii de pădure amintiți, unde fuseseră aduși când se crăpase de ziuă. Din locul acela se vedea foarte departe spre nord, dincotro venisem seara. Privind în direcția respectivă, văzui trei puncte, care se apropiau de tabăra noastră. Nu trecu mult și putui să recunosc doi călăreți și un cal de povară.

„Oare o fi Thibaut cu femeia lui, care au plecat ieri spre sud-vest?”, mă gândii eu. Dacă presupunerea aceasta se adevărește, oare ce motiv o fi avut să se întoarcă și să vină iar pe urmele noastre?

M-am întors imediat în tabără să-l înștiințez pe Winnetou.

— Omul acesta are alte motive, în afară de ura lui, spuse el. Tibo-taca vrea să știe dacă Old Shatterhand mai trăiește

sau e mort. Să ne ascundem.

Ne ascunserăm după un tufiş şi aşteptarăm. Nu trecu mult timp şi auzirăm paşii unui cal. Thibaut îşi lăsase femeia şi calul de povară la oarecare distanţă şi venea singur la izvor, în recunoaştere. Îi zări pe Old Wabble şi văzu banda de declasaţi legaţi şi întinşi pe jos, şi exclamă mirat:

— *Behold!* **[59]** E adevărat ce văd? Sunteţi legaţi? Dar unde sunt indivizii care ieri erau prizonierii voştri?

Old Wabble nu ştia că îl văzusem pe omul acesta venind şi că ne ascunsesem tocmai din cauza lui. Îl chemă repede şi-i zise încet:

— Ah, dumneavoastră sunteţi aici? Repede jos de pe cal şi tăiaţi-ne legăturile!

— Să vă tai legăturile? Păi, mă consideraţi duşmanul dumneavoastră, aşa că...

— Prostii! Aia era doar aşa, o vorbă aruncată în vânt! Hai, repede!

— Unde sunt prizonierii dumneavoastră?

— S-au eliberat azi noapte şi ne-au luat prin surprindere. Dar nu mai aşteptaţi o veşnicie, ci daţi-ne odată drumul! Haide!

— Unde s-or fi băgat? Dacă vin şi mă surprind?

— Dacă vă mişcaţi repede, o să fim liberi şi-i dăm gata!

— *Well!* Mie mai ales Old Shatterhand îmi stă în cale. Îndată ce-o să fie prins, trebuie neapărat lichidat în aceeaşi clipă, altfel cu siguranţă că mai târziu dispare. Deci, imediat vă eliberez!

Spunând acestea descălecă şi se duse la Old Wabble. Îşi scoase cuţitul. În clipa următoare, Dick Hammerdull îşi scoase ţeava puştii prin tufişul din faţa lui şi strigă:

— Mister Tibo-taca, mai aşteaptă puţin! Anumiţi oameni sau adăpostit aici în tufişuri!

— Ei, blestemăţie! E prea târziu! Înjură Old Wabble furios.

Thibaut se dădu câțiva pași înapoi și întrebă:

— Cine e acolo, în tufiș? Lasă arma jos!

— Cine e aici, e totuna. Și dacă o să las arma deoparte sau nu, e de asemenea totuna; dar dacă nu arunci imediat cuțitul jos, e să se descarce! Număr numai până la trei. Deci, unu, doi...

Thibaut aruncă cuțitul, apoi se retrase până ce calul său ajunsese între el și acel tufiș periculos, și spuse:

— Dar lăsați odată pușca aceea! Nu vreau să am nimic de-a face cu dumneavoastră. Am să plec imediat!

— Imediat? Nu, dragă prietene, mai stai puțin pe loc. Sunt aici niște oameni care doresc să-ți spună „bună dimineța”.

— Cine anume? Și unde?

— Chiar în spatele dumitale.

Thibaut se întoarse repede și ne văzu pe toți: în timp ce el discutase cu Hammerdull, noi ieșisem încet de după tufișuri! Mă apropiai de el și-i zisei:

— Adică eu să fiu lichidat! Se pare că mă cunoști numai pe jumătate, dar nu în întregime. Ce ar fi, monsieur Thibaut, dacă am schimba rolurile și acum v-aș lichida eu?

— *All devils!* N-o să cutezați așa ceva! Doar nu v-am făcut nimic!

— Ajunge că mai amenințat cu moartea. Cunoști legile preriei, nu?

— Am făcut numai o glumă, mister Shatterhand.

— Atunci am să glumesc și eu cu dumneata. Aici mai sunt ceva curele. Întinde mâinile! O să fii legat ca și bandiții aceștia.

— Imposibil!

— Nu numai că e posibil, dar se va face chiar imediat. Pitt Holbers și Dick Hammerdull, legați-l! Dacă se opune, primește un glonte de la mine. Auzi ce-l ducea mintea: să fiu împușcat, îndată ce-o să fiu prins! În acest caz, nici eu nu fac multe fasoane. Deci, legați-l repede!

Hammerdull venise și el lângă noi. El și Pitt Holbers îl legară pe Thibaut, care nu îndrăzni să opună nici o rezistență, cel puțin în fapt, dar cu gura se împotriva cu strășnicie:

— E o samavolnicie, *meș-șurs*, pentru care o să răspundeți! n-am meritat așa ceva.

— Nici prin sfatul pe care i l-ai dat ieri lui Old Wabble să împuște în fiecare zi câte unul dintre noi?

— Era tot numai o glumă.

— Se pare că ești tare mucalit, de unde deduc că o să ne distrăm bine împreună. De aceea vrem să te reținem la noi și trebuie să recunoști că acest lucru se poate face cel mai bine cu ajutorul acestor curele. Glumă pentru glumă, e foarte bine așa.

— Dar nu sunt singur!

— Știm și noi! Afară te așteaptă *squaw*-a ta.

— Și ea o să fie legată?

— Nu. Cu *ladies* nu facem astfel de glume. Dimpotrivă, o s-o primim ca pe un oaspete binevenit. Depinde numai de cum te vei purta, ce o să hotărâm în legătură cu dumneata. Poate că n-o să mai ai deloc de ce te teme, dacă o să fii ascultător.... Așezați-l singur, nu lângă bandiți!

— *Well*. Forța primează dreptății. Deci, trebuie să mă supun!

Fu culcat la o parte de ceilalți prizonieri, ca să nu poată discuta cu ei. Apoi, eu și Winnetou părăsirăm tabăra, să căutăm femeia. Ședea tot în șa, cu căpăstrul calului de povară în mână. Venirea noastră nu făcu nici cea mai mică impresie asupra ei. Era ca și când nici n-am fi existat. O aduserăm la izvor, unde, fără să i se spună, descăleca și se așeză lângă Thibaut. Parcă nici nu observă că este legat.

Calul de povară rămase afară, în luminiș, unde dusei și calul ei și pe al lui. Nu trebuia să vadă că-i cercetăm bagajele. S-ar fi putut să găsim ceva care ne-ar fi fost foarte util.

Când m-am întors la izvor, i-am găsit pe Redy și Trescow în dispută. Trescow își prezentase din nou concepțiile sale juridice și se enervase, în timp ce ceilalți așteptau liniștiți. El mă întâmpină:

— Închipuiți-vă, mister Shatterhand, că acest Redy cere să fie eliberat. Ce părere aveți despre asta?

— În clipa aceasta, nici una. Mai târziu o să fiu de aceeași părere cu Winnetou.

— În felul acesta ne învârtim ca într-un cerc. Și ce părere are Winnetou?

— Ceea ce este drept.

— Bun. De acord. Legea însă spune că...

— *Pshaw!* îl întrerupsei. Aici nu suntem juriști, ci mai înainte de toate niște oameni flămânzi! Hai să mâncăm!

— Ah, să mâncăm! Vreți ca în felul acesta să evitați o discuție!

— Ba deloc! Vreau să vă arăt doar ceea ce, după părerea mea, e legal!

— Și anume ce?

— Aseară au mâncat bandiții și noi nu am căpătat nimic; acum o să mâncăm noi, iar ei n-au să capete nimic. Nu constituie asta cea mai legală procedură ce se poate imagina?

— Să vă ia... dracu, aproape că aș spune și eu! Fac pariu, pe capul meu că sunteți în stare să-i lăsați pe acești indivizi să plece unde vor.

— Iar eu nu fac pariu, știu însă că se va întâmpla ceea ce e drept să se întâmple.

Mâncărăm cu poftă și-i dădurăm și femeii tot ce era mai bun; luă mâncarea din mâinile lui Apanatșca, fără să-l recunoască. Nici unul dintre prizonieri nu căpătă ceva de mâncare. După ce Winnetou și cu mine terminară gustarea, merserăm să cercetăm bagajele lui Thibaut. Calul de povară avea merinde, ceva îmbrăcăminte femeiască și alte lucruri asemănătoare; n-am găsit ceva deosebit nici la calul femeii. Trecurăm să controlăm pe cel al bărbatului.

De ciochină era atârnată pușca. În coburul din dreapta se afla un pistol cu țeava dublă, încărcat, și o casetă de tablă cu vopsele diferite, folosite, de bună seamă, la vopsitul feței și la nimic altceva, în cel din stânga găsirăm cartușe, unelte de bărbierit și săpun, și din nou o casetă de tablă, cu mult mai subțire decât cealaltă. Conținea o bucată de piele albă, lungă și îngustă, foarte bine tăbăcită, cu linii și semne roșii.

— Ah, o „piele vorbitoare”, cum spun indienii, îi zisei lui Winnetou. Poate că descoperim ceva cu ajutorul ei.

— Fratele meu să mi-o arate, zise el.

I-am dat-o. Se uită atent și îndelung la ea, dădu din cap, o privi încă o dată, dădu din nou din cap, și zise:

— E o scrisoare pe care o înțeleg numai pe jumătate. E scrisă cu vârful cuțitului și colorată cu cinabru, așa cum se obișnuiește la oamenii roșii. Liniile astea întortocheate reprezintă râuri: pielea e o hartă. Aici e Republican River-ul, aici cele două Salomon-uri, apoi vine Kansasul cu Big Sandy Creek și Rush Creek, pe urmă Adobe Creek și Horse Creek, mai spre sud e Apishapa River și râul Huerfano. Și tot așa urmează un creek și un râu după celălalt, până sus în Parcul Saint Louis. Cunosc toate aceste ape; dar sunt și semne, pe care nu le înțeleg, puncte, cruci de diferite forme, cerculețe, triunghiuri, pătrate și alte figuri. Pe această hartă ele se află, de fapt, unde nu-i nici un oraș, nici o localitate, nici măcar o casă. Nu pot să înțeleg ce reprezintă aceste semne.

Îmi înapoie pielea, care fusese într-adevăr gravată cu deosebită grijă și finețe. Până și cea mai mică și cea mai fină linie putea fi văzută clar. Nici eu nu mi-am putut explica semnele, până ce întorsei pielea. Pe partea cealaltă, semnele erau reproduse unul sub celălalt, având alături nume de persoane, și nu de locuri. Extrem de ciudat! Mă gândii și mă tot gândii, mult timp, fără vreun rezultat; dintr-o dată îmi bătu la ochi faptul că unele dintre ele erau nume de sfinți. Asta e! Îmi scosei carnetul din buzunar, care avea și un calendar bisericesc, comparai diferitele

nume cu distanțele dintre anumite semne de pe hartă și-i putui spune apașului:

— Scrisoarea aceasta a fost adresată vrăciului și are ca scop să-i spună unde și în ce zi urmează să-l întâlnească pe expeditorul ei. O enumerare directă a zilelor lunii ar fi dat totul de gol. Așa cum ți-am explicat mai demult, creștinii obișnuiesc să dea fiecărei zile a anului numele unor credincioși sau sfinți, bărbați sau femei, care au murit demult. Descifrarea e de două ori mai grea, pentru că numele nu se află pe hartă, ci pe partea cealaltă. Iată, aici se poate citi: Aegidius, Roza, Regina, Protus, Eulogius, Josef și Thecla. Aceasta înseamnă 1, 4, 7, 11, 13, 18 și 23 septembrie. În zilele respective, expeditorul scrisorii se va afla în locurile unde sunt semnele de pe hartă, notate lângă numele amintite. Deci, avem aici în mâinile noastre datele privind locul și zilele întregului plan de călătorie al expeditorului și al primitorului.

— Îl înțeleg foarte bine pe fratele meu, numai că nu știu în ce zile ale anului cad aceste nume de bărbați și femei.

— Nu face nimic, știu eu. Pielea asta ne poate fi de mare folos, dar nu o putem păstra.

— De ce?

— Fiindcă Tibo-taca nici nu trebuie să bănuiască măcar că-i cunoaștem itinerarul.

— Atunci fratele meu trebuie să transcrie tot ce e însemnat pe această piele.

— Da, asta am s-o fac imediat.

Winnetou ținea misiva, iar eu o copiam în carnetul meu, folosind șaua calului drept suport. După aceea puserăm pielea la loc în cutia de tablă și o băgarăm înapoi în cobur. Apoi ne întoarserăm la tabăra noastră.

Chiar în momentul în care dădeam cotul după un tufiș, văzurăm femeia venind spre noi. Se ridicase de jos și, fără să țină seama de strigătele lui Thibaut, se depărtase, el fiind legat, nereușind s-o oprească. Trecu pe lângă noi, cu capul sus, dar cu privirile în pământ, fără să ne observe,

pășind încet și măsurat, pas cu pas, ca o somnambulă. Mă întorsei și mă dusei după ea. Se opri, rupse o crenguță și și-o puse în jurul capului. Îi adresai câteva cuvinte, nu-mi răspunse, de parcă nici nu mă auzea. Trebuia să pronunț un cuvânt cunoscut de ea și o întrebai:

— Acesta e *myrtle*-ul tău?

Atunci își întoarse privirea spre mine și răspunse inexpresiv:

— Este *myrtle-wreath*-ul meu.

— Cine ți-a dat acest *myrtle-wreath*?

— Vava Derric al meu.

— Și Tahua Bender a avut un *myrtle-wreath*?

— Șl ea! răspunse zâmbind.

— În aceeași zi în care ai avut și tu?

— Nu. Cu mult mai înainte!

— Ai văzut-o cu *myrtle-wreath*-ul ei?

— Da. Tahua a fost tare frumoasă, foarte frumoasă!

Urmărind succesiunea mea de idei, continuai cu întrebarea, oricât ar părea de curioasă:

— Ai văzut un frac?

— Frac... da! răspunse ea după o clipă de gândire.

— Un frac de nuntă?

Atunci bătu din palme fericită, și, râzând, exclamă:

— Frac de nuntă. Frumos. Cu o floare!

— Cine îl purta? Cine îl îmbrăcase?

— Tibo-taca.

— Și tu stăteai lângă el?

— Lângă Tibo-taca, dădu ea afirmativ din cap. Mâna mea în mâna lui, apoi...

Deodată, cutremurată parcă de un fior de groază, tăcu. Următoarele întrebări rămaseră fără răspuns, până îmi adusei, aminte ceea ce povestise Matto Şahco și anume că, atunci când venise la osagi, Tibo-taca avea un i braț bandajat. Reluând de aici succesiunea de idei, o întrebai :

— Fracul a devenit roșu?

— Roșu, aprobă ea, înfiorându-se.

— De vin?
— Nu vin, sânge!
— Sângele tău?
— Sângele lui Tibo-taca.
— A fost lovit cu cuțitul?
— Nu cu cuțitul.
— A fost împușcat?
— Cu glonte.
— De cine?
— De Vava Derric. Oh, oh, oh, sânge, mult sânge, foarte mult sânge!

Deveni foarte agitată și fugi de lângă mine. Mă dusei după ea, însă alerga țipând, așa că am fost nevoit să renunț să mai obțin vreun răspuns de la ea.

Acum eram convins că de ziua nunții ei a intervenit un eveniment care a făcut-o să-și piardă mințile. Thibaut, banditul, îi fusese logodnic. Oare a fost demascat în ziua aceea și propriul ei frate trăsesse asupra lui? Din această cauză Thibaut îi omorâse fratele? Simțeam o milă profundă față de această nenorocită, a cărei nebunie era, probabil, nevindecabilă, mai ales că ziua aceea s-ar părea că fusese cu vreo treizeci de ani în urmă. După fracul acela, se putea deduce că, deși logodnica aparținea rasei roșii, nunta s-a sărbătorit sau ar fi trebuit să se sărbătorească într-o ambianță de oameni mai înstăriți. Ea era doar o creștină, sora unui renumit predicator indian, ceea ce putea constitui o explicație destul de clară.

Și sora ei, Tahua, fusese, probabil, bine căsătorită. Poate că nebuna își cunoscuse logodnicul la sora ei. Păcat că n-am putut afla mai multe.

O lăsai lângă calul ei, cu care începuse să se joace ca un copil, și mă întorsei în tabără, unde Winnetou se afla deja. Când sosii, ochii tuturor se îndreptară spre mine; înțelesei că mă așteptaseră.

— În sfârșit! în sfârșit! strigă Redy. Unde ați dispărut? Era vorba să discutăm despre eliberarea noastră și tocmai

atunci ați plecat!

Trescow se grăbi să-l lămurească:

— Înainte de a fi vorba de vreo eliberare, trebuie s-a discutăm despre pedepsirea voastră!

— Pedepsirea! Oho, dar ce v-am făcut?

— Ne-ați atacat și ne-ați luat prizonieri, ne-ați jefuit, ne-ați legat și ne-ați adus aici. Asta nu-i nimic? Așa ceva se pedepsește cu închisoare.

— Ah! Vreți să ne duceți la Singsing? N-aveți de cât să încercați!

— Aici nu se fac încercări, ci se iau hotărâri și se execută pe loc. În curând juriul se va întruni.

— Nu-l recunoaștem!

— Ne faci să râdem! Veniți, mister Shatterhand, să nu mai amânăm treaba și sper că, de data asta, nu o să ne mai stricați socotelile printr-o ispravă umanitară. Acești indivizi nu merită.

Firește că avea dreptate: trebuiau pedepsiți, dar cum? Săi ducem la închisoare? Aici nu există nici una. Să-i amendăm? Oamenii ăștia nu aveau nimic. Să le luăm caii și armele? Ar fi fost pierduți, iar noi am fi devenit față de ei niște hoți. Să-i batem? Hm, da, ăsta ar fi un remediu foarte eficace. În general, ce părere am eu despre pedeapsa cu bătaia? Pentru orice om, care mai are un suport moral, e groaznic; îl poate distruge complet. Dar tatăl își pedepsește copilul, și învățătorul elevul cu nuiaua, tocmai pentru ai imprima suportul moral! Oare copilul acela e mai rău, mai periculos și mai lipsit de cinste decât răufăcătorul, oare nu e voie să fie bătut, cu toate că e recidivist pentru a douăzecea oară și trimis la închisoare, dar imediat ce se eliberează, ie apucă din nou de fărâdelegi? Dacă un tată denaturat, așa cum există și în realitate, își leagă de piciorul mesei, săptămâni de-a rândul, copilul nemâncat și-l bate zilnic fără nici un cuvânt, cu bățul, cu vâtraiul, cu funia sau cu sticle de bere goale, și primește pentru această faptă doar câteva luni de închisoare, pedeapsa

aceasta, este pe măsura cruzimii, mai bine zis a bestialității sale? Pentru că un asemenea individ este o bestie! În închisoare are gratuit: locuință, mâncare suficientă, îmbrăcăminte caldă, liniște, ordine, curățenie, cărți de citit și încă multe altele. Stă închis câteva luni și apoi râde de toată treaba. Nu, o asemenea bestie ar trebui tratată ca bestie! Bătăi, bătăi și anume bătăi zdravene și, pe cât posibil, zilnice, ar fi singura pedeapsă potrivită pentru el. În astfel de cazuri, umanitarismul înrăutățește răul. Ori dacă o femeie bețivă și dezmățată își transformă intenționat și eu o răbdare drăcească copiii în schilози ca să cerșească cu ajutorul lor sau pentru ai împrumuta, pe bani, altor cerșetori, oare ce este mai drept, să fie doar închisă temporar, pe baza paragrafelor codului penal, sau pedeapsa cu închisoarea să fie însoțită de bătăi strașnice? Cine păcătuiește ca om, să fie pedepsit omeneste, pentru neoameni ar trebui ca, pe lângă temniță, să existe și bâta. Aceasta este părerea unui om care ridică de pe stradă fiecare gâanganie utilă și o așează unde nu poate fi călcată, aceasta este părerea unui om umblat prin lume, preocupat ca, peste tot unde își pune piciorul, să-i rămână faima că a fost un om bun și, în sfârșit, părerea unui scriitor care își scrie operele numai cu intenția de a fi propovăduitorul iubirii veșnice.

Vasăzică bandiților li se cuvine bătaie! Recunosc că-mi cam făcea silă, mai ales că eram parte implicată, dar altfel nu se putea; și, în realitate, și-o meritaseră din plin.

Probabil că Winnetou îmi ghicise gândurile și îndoielile, pentru că mă întrebă, având în jurul gurii un zâmbet energic, aproape sever:

— Fratele meu vrea cumva să-i ierte?

— Nu, răspunsei...N-am face decât să încurajăm răul. Dar ce pedeapsă să le dăm?

— Ciomagul! *Howgh!*

Când spunea *Howgh* era un lucru hotărât și orice discuție ar fi devenit fără rost. Trescow interveni imediat,

aprobând:

— Da, o bătaie bună ajunge. Asta le trebuie, orice altceva ar fi fără rost sau chiar păgubitor. Nu-i așa, mister Hammerdull?

— Întocmai, o să le tragem o mamă de bătaie, răspunse grăsanul. Și primii o să fie Hosea și Joel, cei cu nume sfinte. O să primească o ciomăgeală în loc de banii de care au râs. Sau le iei partea verișorilor tăi, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Nici nu mă gândesc, răspunse lunganul.

— Da, o să le înscriem rudenii cu tine într-un registru care nu are foi de întors, însă cu litere atât de groase și de vinete încât să nu poată fi șterse cu guma! *Howgh!*

Toți izbucnirăm în râs de entuziasmul și de felul lui de a se exprima. Toți am fost de acord, numai osagul se opuse:

— Matto Șahco roagă să i se permită să tacă.

— De ce? îl întrebai.

— Pentru că și el a fost dușmanul vostru și a vrut să vă ia viața.

— Dar acum ești prietenul nostru, și ai fost și tu atacat și jefuit de această bandă. Intenția ta, pe care oricum nu ai reușit s-o pui în practică, ai adoptat-o în calitate de căpetenie a tribului tău, de războinic. Dar ei sunt niște declasați, niște nemernici din afara societății, și singurul grai pe care-l mai înțeleg e acela al ciomagului.

— Dacă Old Shatterhand vorbește în felul acesta, să afle și părerea mea: să audă acest grai de la primul până în ultimul.

— Bun! Vasăzică toți suntem de acord, spuse Hammerdull. Vino, dragă Pitt, să tăiem niște fluieri, ca să poată începe muzica.

Cei doi se ridicară și plecară să caute niște puieți pentru ciomege. Nu vorbiserăm atât de tare încât să ne poată auzi bandiții. Văzând că sfatul nostru s-a terminat, Redy se interesă de rezultat într-un mod cu totul nepotrivit situației sale:

— Ei, cum stăm? Când ne eliberați?

— Când o să ne convină, răspunse Trescow. Deocamdată nu ne convine.

— Cât timp, o să mai stăm așa? Vrem să plecăm!

— Ceea ce vreți voi, nu ne interesează deloc. Azi se va face ceea ce vrem noi!

— Notați-vă că suntem *westman*-i liberi! Dacă cumva n-o să țineți seama de acest lucru, o să aveți din nou dea face cu noi!

— Nemernicule! Vrei să fii mai caraghios decât ai fost ieri, când îți dădeai niște aere ca și când noi am fi fost niște câini pe care îi duceai de zgardă după tine, așa cum îți plăcea? Nici nu ți-a trecut prin minte că numai la o oră după ce ne-ați atacat, noi cunoșteam deja locul și timpul când vom fi eliberați! Câinele împruțit, cum l-ați numit pe Colma Puși, ne-a întâlnit numai din calcul și înțelepciune. Voia să se convingă că, într-adevăr, vă conduceam spre capcana în care trebuia să vă prindem pe voi, neisprăviților. Faptul că n-ai observat și n-ai ghicit nimic din toate astea te făcea să apari ca prototipul celui mai de compătimit tâmpit. Și acum îți mai permiți să ne ameninți? Idioților! În curând o să cântați și o să dansați după fluierale care vi se taie acum! Și întrucât, în prostia voastră, tot nu știți ce vreau să spun cu aceste cuvinte, am să mă exprim mai pe șleau, fără parabole: se taie bâte, pentru că o să fiți ciomăgiți în toată regula, până o să vă treziți din tâmpenia voastră. Așa acum știți ce vă așteaptă!

Efectul acestei lungi cuvântări a juristului nostru înfierbântat de mânie întrecu orice posibilitate de descriere; în general, cred că e mai bine să trec cât mai repede posibil peste ora cât se poate de neplăcută din punctul de vedere al bandiților. Dick Hammerdull își făcu datoria cu atâta efort și dăruire, încât, la sfârșitul zgomotoasei „opere”, era scaldat în sudoare, în adevăratul înțeles al cuvântului. Pitt Holbers, la rândul lui, dovedi și el o asemenea îndemânare în mânuirea „fluierelor”

provocatoare de dureri, încât nici el nu ar fi crezut că e în stare de așa ceva.

În urmă acestei grandioase îndeletniciri a celor doi „toști”, aspectul exterior al bandiților arăta puțin cam jalnic, în sufletul lor, în schimb, „clocoteau de dorul răzbunării”, cum se spune. Nouă, însă, puțin ne păsa. Old Wabble fu scutit de bătaie, ceea ce mi-o datora, firește, numai mie. N-am vrut să las să fie bătut bătrânul, care, oricum, era rănit. În loc să-mi fie recunoscător, se întrecea cu bandiții în sudălmii. Thibaut făcea pe spectatorul indiferent, cu toate că nici lui nu i-ar fi stricat o porție de ciomăgeală.

Pregătindu-se de plecare, Apanatșca mă rugă ca măcar acum, fiind liberi și neavând de întâmpinat decât împotrivirea lui Tibo-taca, să luăm femeia cu noi. Numai cu greu am putut să-l conving să renunțe la această dorință; femeia nu putea să fie decât o piedică pentru noi, și, cunoscând planul de călătorie al vraciului, aveam siguranța că ne vom reîntâlni în curând. Această asigurare îl determină pe Matto Șahco să-l lase, deocamdată, nepedepsit pe vraci.

Eram din nou în posesia tuturor lucrurilor noastre. Nimănui nu-i lipsea nici cel mai mic obiect. După câte permiteau împrejurările, se făcuse dreptate, și astfel plecarăm mulțumiți de la izvorul care ne văzuse venind în cu totul alte condiții. Mai puțin mulțumiți erau oamenii pe care îi lăsam în urma noastră. I-am părăsit acolo jos, legați; nu aveau decât, după plecarea noastră, să se dezlege cum s-or pricepe. Desigur că în nici un caz nu am mai auzit din partea lor urări de bine. Iar Old Wabble, în ciuda brațului rupt, mă amenință în cele din urmă cu moartea și cu răzbunarea lui. Dacă n-aș fi știut-o dinainte acum ar fi trebuit să recunosc că orice pornire omenească, față de el era de prisos. Avea un caracter atât de împietrit, încât era imposibil să se mai înmoaie, măcar pentru o clipă. Niciodată nu aș fi crezut că poate exista un asemenea om!

Înainte de a încăleca, Apanatșca încercase zadarnic să obțină de la femeia de afara, de lângă cal, un cuvânt de despărțire. Nu-l recunoscuse și se dădu înapoi ca și când ar fi fost un dușman. Abia când am pornit la drum a fugit după noi, luându-și crenguța verde de pe cap și strigând, fluturând-o întruna;

— Iată *myrtle-wreath*-ul meu, iată *myrtle-wreath*-ul meu!....

7. O luptă între ciclopi

Datorită drumului pe care fusesem obligați să-l facem de la *camp* la izvor, deviasem mult de la direcția noastră. Pentru a reduce, pe cât posibil, proporțiile acestui ocol, ar fi trebuit să mergem acolo, unde altfel n-am fi ajuns și unde am plasat *bonanza* existentă doar în fantezia noastră, și anume la Squirrel Creek. Auzind acest lucru, Dick Hammerdull făcu o mutră serioasă, apoi începu să râdă și zise:

- Să sperăm că nu o să fie atât de proști!
 - Cine? întrebă Trescow, care călărea alături de el.
 - Bandiții.
 - Cum adică, proști?
 - Să vină după noi la acest *creek*.
 - Atunci ar merita și mai multă bătaie decât au primit!
- Și-or fi dând și ei seama că această *bonanza* nu există.
- Să-și dea seama? Eu vă spun că nu-și dau, mister Trescow. Cine face o gogomănie ca ei, nu poate să-și dea seama de nimic. Pun pariu că ei și acum sunt siguri că noi avem o *bonanza* în buzunar!
 - Desigur, dacă aveți dreptate, precis că o să vină după noi și atunci, e bine să avem grijă să nu ne găsească.
 - Sunt exact de aceeași părere. Probabil că asta e și părerea dumneavoastră, mister Shatterhand, nu?
 - Desigur, răspunsei. Au chiar două motive să ne urmărească.
 - Două? Eu știam de unul, și anume *bonanza*. Și dumneavoastră sunteți de părere că ei mai cred și acum că există zăcămintul de aur?
 - Da. În ciuda prostiei lor, oamenii aceștia se cred foarte deștepți și, întrucât noi n-am râs suficient de ei

pentru faptul că au dat crezare acestei fantezii, sunt încă ferm convinși că *bonanza* există cu adevărat.

— Deci, din acest motiv au să ne urmărească. Și care e al doilea?

— Răzbunarea, firește.

— Într-adevăr. Cred că clocotesc în sufletele lor ca niște oale pe o plită încinsă. La asta nu m-am gândit. De aceea o să facă orice efort să ne urmărească și să ne ajungă din urmă.

— Ceea ce însă n-au să reușească! În primul rând, pentru că noi avem cai mai buni decât ei. În al doilea rând, o să treacă oarecare vreme înainte de a putea s-o ia din loc de la izvor.

— Da, o să dureze cam mult până ce vreunul dintre ei va reuși să se dezlege de curele, ca apoi să-i elibereze și pe ceilalți.

— Pe femeia indiană nu se pot bizui, chiar dacă ea nu e legată. Dacă îi cer cumva să-i dezlege, o să dea din cap și o să meargă mai departe. Și apoi, când vor fi liberi și vor încăleca... Hm!

Hammerdull înțelese acest „Hm”! Mă completă mai amănunțit:

— Tot n-au să poată călări așa de repede după cum cred că doresc. Ciomăgeala i-a făcut să fie foarte sensibili tocmai acolo unde un călăreț trebuie să fie mai insensibil. Doresc din toată inima să fie așa. Tu nu, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

Acesta răspunse:

— Dragă Dick, dacă tu crezi că în partea respectivă au devenit mai bogați în simțăminte, atunci eu n-am nimic împotriva. Într-o situație ca asta, cred că nici ție nu ți-ar merge mai bine.

— Să-ți fie rușine! Eu pentru nimic în lume nu m-aș lăsa ciomăgit!

— Dacă te prind, sunt sigur că au să te ciomăgească la fel de temeinic precum i-ai bătut și tu pe ei!

— Că aş fi sau nu ciomăgit, e totuna, pentru că se înţelege de la sine că în viaţa lor n-au să reuşească să mă prindă.

— *Pshaw!* Te şi prinseseră.

— Ține-ți pliscul și nu mă necăji fără rost! Știi că în această privință am nervii slabi!

— Da, groși ca niște odgoane de vapor!

— Ia ascultă, m-au prins numai pe mine, sau pe noi toți! În acest caz, de ce-mi faci reproșuri, bătrân ursuz ce ești? Să le mai reuşească figura încă o dată? E absolut imposibil.

— Ai grijă! Broasca aia care orăcăie cel mai tare e prima înghițită de barză. Asta e o poveste veche și adevărată.

— Vasăzică eu sunt broască? A mai existat vreodată o asemenea lezmajestate? Dick Hammerdull, întruchiparea a tot ce e sublim, frumos și delicat să fie asemuit unei broaște! Oare ce fel de amfibie sau insectă ar fi aceea cu care ai putea fi tu asemuit, lăcustă bătrână? Da, lăcustă, asta și se potrivește. Ei, acum ești mulțumit, dragă Pitt?

— Yes. O lăcustă în comparație cu o broască e o insectă foarte nobilă.

— Aș vrea să știu, unde e noblețea asta a ta? De altfel, nu e vorba nici de broaște, nici de lăcuste, ci de bandiți, care în nici un caz nu stau pe o treaptă mai înaltă pe scara zoologică. Așa cum știm cu toții, o să vină după noi la Squirrel Creek; dar oare o să-l și găsească, mister Shatterhand?

— Sigur că da!

— Dar ei nu știu unde se află!

— O să se ia după urma noastră.

— Nu prea îi cred capabili să descifreze o urmă.

— Nici eu. Dar astăzi toată ziua mergem numai prin prerie și o să lăsăm o urmă care o să fie vizibilă și mâine. În afară de asta, presupun că și la ei e cineva care cunoaște drumul spre Squirrel Creek.

— Cine anume?

— Vraciul cel alb.

— Tibo-taca! Și de unde l-ar cunoaște acest fals comanș?

— Pe vremuri, înainte de a ajunge la comanși, a fost în această regiune. Nu pot fi sigur că are să-și aducă aminte tocmai de acest creek, dar e posibil să cunoască cel puțin poziția lui aproximativă.

— *Well!* Dar oare se va alătura bandiților? Ieri, în prerie, s-a cam ciondănit cu Old Wabble!

— Azi, însă, sau împăcat iar. Și chiar dacă nu s-ar fi împăcat, atât el cât și bandiții ne consideră dușmani. De aceea e foarte posibil să se întovărășească și să ne urmărească.

— Dar o să-l primească între ei?

— Fără îndoială că da. De altfel, mergând împreună cu ei, nu face nici un ocol, întrucât el însuși vrea să ajungă sus, în Parcul Saint Louis.

— Înseamnă că o să-l întâlnim sus în Parc?

— Mult mai sigur decât faptul că o să-i facă și plăcere.

— *Well.* Acum sunt mulțumit! Individul are pur și simplu o mutră de luat la palme, așa că mă bucur din toată inima că o să-l revăd. O să-mi plimb puțin pumnii ăștia pe figura lui, în așa fel încât chiar peste ani de zile să se poată citi urmele lăsate de ei.

Așa cum s-a mai spus, drumul nostru trecea peste o savană care urca într-o pantă lină, dar continuă. Înainte de masă, munții ne apărură în depărtare ca un zid neîntrerupt, ușor voalat; în timp ce înaintam în goana cailor și ne apropiam tot mai mult de ei, vălurile se destrămau, iar după-amiază puturăm desluși destul de clar masivele stâncoase, golașe, din roci sedimentate de nisip, de un galben roșiatic, ivindu-se printre pădurile dese, ca niște avanposturi ale munților Rocky Mountains.

Pe când se însera, am ajuns la Squirrel Creek, într-un loc bine cunoscut de noi, așa că nu mai era nevoie să căutăm un alt loc de popas.

Înainte vreme, mai petrecusem de două ori noaptea pe aici, împreună cu Winnetou, așa că împrejurimile ne erau

cunoscute. Pentru o mai bună siguranță, am fi cercetat-o din nou, dar se lăsase noaptea. Această neglijență forțată nu ne-a prea neliniștit, pentru că, încă de când mai fusesem pe aici, nu am observat să fi călcat picior de om acolo și, în general, cursul Squirrel Creek-ului nu era prea cunoscut, așa că nu aveam nici un motiv să credem că tocmai acum s-ar putea afla în preajma noastră vreun dușman.

Râul forma un arc scurt și strâmt și avea la mijloc un luminiș înconjurat de stânci, unde am aprins un foc, după obiceiul indian, care mai mult mocnea decât ardea cu flacăra. Pe malul celălalt al Squirrel Creekului erau tufișuri dese, după care se întindea din nou preria. Mâncare aveam suficientă, pentru că luasem cu noi nu numai proviziile noastre, ci și pe cele ale bandiților, iar lor nu le lăsasem nimic. N-aveau decât să-și caute alt vânat.

În timp ce mâncam, Hammerdull începu să râdă cu poftă și zise:

— *Meș-șurs*, tocmai mi-a venit o idee formidabilă!

— Ție? întrebă Holbers. Asta e o adevărată minune!

— Iar îți bagi nasul unde nu-ți fierbe oala? Dacă ideile bune ar fi la mine atât de rare, pe cât vrei să faci să se creadă, tu însuși ai fi cel blamat.

— Cum așa?

— Păi n-ar fi un blam pentru tine, care ești culmea oricărei înțelepciuni și șiretenii, să umbli cu un om atât de prost?

— O fac numai din milă, așa că nu pot fi blamat.

— Ascultă, milă e numai din partea mea! Dacă nu recunoști asta, te las baltă!

— Da, m-ai lăsa baltă și te-ai așeza lângă mine! Dar, ia spune, bătrâne Dick, de fapt ce idee ți-a venit?

— Vreau să-i necăjesc pe bandiți.

— Nu mai e nevoie. Se necăjesc ei și așa destul.

— Departe de a se necăji suficient. *Meș-șurs*, sunteți de părerea mea că ei o să creadă că am plecat imediat spre *bonanza*?

— Tot ce e posibil, spuse Trescow.

— E nu numai posibil, ci absolut sigur! O să creadă că imediat o să ne ducem la locul respectiv și o să ascundem zăcământul în așa fel încât să nu poată fi descoperit. Așa că trebuie să le tragem o păcăleală bună.

— Anume cum?

— Facem pe aici o groapă și apoi o acoperim la loc, dar în așa fel încât să poată fi ușor recunoscută și văzută de oricine. Ei au să creadă că *bonanza* se află acolo și se vor apuca de cotrobăit cu mult zel.

— *Well!* Și n-au să găsească nimic! aprobă Trescow.

— Eu la altceva mă gândesc. Dacă nu vor găsi nimic, ar fi ca și când ar fi căutat în altă parte pe creek. Ar fi doar dezamăgiți; eu însă vreau să-i înfurii, să-i fac să turbeze... da, o să găsească ceva!

— Aur?

— *Pshaw!* Chiar dacă aş înota în aur până la urechi nu i-aş lăsa nici măcar în glumă să găsească un bob. Ei o să găsească altceva, un bileţel, un bileţel frumos!

— Cu ceva scris în el?

— Fireşte! Tocmai ceea ce o să fie scris pe el are să-i necăjească cumplit!

— Desigur, ideea nu e rea!

— Că e rea sau nu, e totuna, numai să-i înfurie pe ei. Ce părere ai de ideea mea, Pitt Holbers, *racoona* bătrân?

— Hm, cred că este o glumă destul de bună, și putem să ne-o permitem.

— Așa e, dragul și bătrânul meu prieten! spuse grăsanul pe cel mai dulce ton, fericit de consimțământul lui Pitt. Uneori nu ești chiar atât de prost precum arăți!

— Da, tocmai aici e marea deosebire între mine și tine.

— Deosebire? Cum așa?

— Eu nu sunt atât de prost, precum arăt, iar tu arăți mai deștept decât ești.

— Ei drăcie! Iar vrei să mă înfurii! Nu mă zgândări, că altfel o să spun ce gândesc despre tine și ai putea să te

simți jignit.

— *Well*. Și eu vreau să te menajez. Dar de unde vrei să iei bilețelul pe care urmează să-l găsească bandiții? În prerie nu crește hârtie.

— Știu că mister Shatterhand are un carnețel. O să-mi dea el o foaie ca să-mi realizez prețioasa idee, nu-i așa mister Shatterhand?

— Depinde dacă găsesc și eu ideea amuzantă, așa cum spui.

— Și oare nu este?

— Nu. În primul rând nu e chiar atât de sigur că bandiții au să vină chiar aici. Vreo împrejurare neprevăzută le-ar putea schimba planurile.

— Și în al doilea rând?

— În al doilea rând, ar fi tare gogomani dacă ar crede că ne-am dus direct la *bonanza*. Dacă într-adevăr ar exista una, mai degrabă ar trebui s-o ocolim decât să mergem direct la ea.

— Oh, nu sunt ei chiar atât de deștepți să se gândească la așa ceva.

— Și dacă ar fi așa cum crezi și ar ieși cum gândești dumneata, ce am avea noi de câștigat? Tot nu o să fim de față când au să găsească biletul.

— Nici nu e vorba să fim. E suficient să-mi imaginez mutrele lor și-i văd de parcă i-aș avea în fața ochilor mei.

— Și ce o să fie scris în bilețel?

— Să ne sfătuim și să scriem ceva care să-i facă să crape de necaz.

Își susținea cu atâta ardoare ideea, că până la urmă a trebuit să rup o foaie din carnetul meu de notițe și să i-o dau împreună cu creionul. Urma să ne sfătuim mai întâi ce să scrie în bilețel. Mi-au cerut mie să compunem textul, dar am refuzat orice colaborare. Trescow și cele trei căpetenii îmi urmară exemplul, așa că, pentru marea operă literară, au rămas doar Hammerdull și Holbers. Acesta din urmă spuse:

— Dragă Dick, eu nu prea scriu bine, așa că trebuie s-o faci tu.

— Hm, mormăi grăsanul. Eu am învățat să scriu, dar există o mare dificultate.

— Care anume?

— Nu pot citi ceea ce am scris.

— Dar alții pot?

— Alții cu atât mai puțin!

— Am încurcat-o rău de tot! Ei, dacă gentlemenii de aici nu vor să contribuie la conceperea textului, poate se găsește unul atât de drăguț să-l aștearnă pe hârtie.

După repetate insistențe și rugăminți, Trescow se învoi să le facă pe plac.

— *Well*, acum să-i dăm drumul, spuse Hammerdull. Începe tu, Pitt!

— Păi da, răspunse acesta, tu întotdeauna ieși asupra-ți cei mai ușor, dar când e ceva deosebit de greu, atunci trebuie să începi eu! Mai bine începe tu!

— Tu te-ai fi pricepând la versuri?

— Ei, da, la asta mă pricep! Dar tu?

— Pentru mine e o pură distracție. Sunt fenomenal la versuri.

Pentru ei, ca și pentru mulți analfabeți, a face „versuri” însemna compunerea oricărui text! Trescow, care știa acest lucru și care voia să petreacă puțin pe socoteala lor, spuse:

— Versuri? Dar voi știți că atunci e nevoie ca sfârșitul rândurilor să rimeze?

— Să rimeze? întrebă Hammerdull cu gura căscată de uimire. Mii de trăsnete! La asta nu m-am gândit. Deci, trebuie să rimeze, să rimeze?

— Firește.

— De exemplu, cum?

— Durere cu cădere, mare cu sare, bani cu ani, cam așa.

Le vorbea englezește, rimele erau, deci, luate din limba engleză. Scriind în limba germană, am ales cuvintele care

au o anumită asemănare, atât din exemplele date de Trescow, cât și în cele folosite în continuare de Hammerdull, care, aprobându-l plin de zel, spuse:

— Asta-i tot? Păi așa și eu pot să fac rime. Am să vă dau un exemplu: rachiu cu zbanghiu, pantofi cu cartofi, pâine și câine, cotoi și noroi. Vedeți, merge minunat! Tu cum stai, dragă Pitt? Poți să faci și tu rime?

— De ce nu? Un flăcău priceput ca mine să nu poată? întrebă lunganul.

— Atunci, hai, dă-i drumul!

— Imediat! Vasăzică, iată: ou și bou, om și pom, corp și... și corp și... și...

— Măi, pentru corp se pare că nu există nimic, nici eu nu găsesc. Mai bine spune altceva!

— Bun! Deci: bot și tot, pușcă și dușcă, Paul și staul, Dick și nimic...

Grăsanul interveni imediat:

— Încetează, încetează imediat! Ce fel de rimă mai e și aia care mă compară cu nimic! Dar văd eu că o să meargă. Deci, să începem împreună.

— Împreună? Nu! Cine a născocit ideea cu bilețelul, ăla să înceapă. Așa că să începi tu!

— *Well!* Să-i dăm drumul!

Hammerdull se fâțâi de colo-colo plin de importanță, străduindu-se să-și ia o mutră cât mai spirituală, dar rezultatul fu tocmai contrariul. Munca începu, și ce muncă!

Am văzut oameni muncind, plini de sudoare, tăietori de lemne, turnători, hamali, fochiști de pe vapoare, fierari, și atâția alții, dar efortul lor era o joacă de copil pe lângă încordarea tuturor forțelor spirituale cu care se chinuiau Hammerdull și Holbers ca să înșire câteva rânduri rimate. Noi, ceilalți, priveam și ascultam în liniște, abia reținându-ne râsul. Trescow mai arunca, din când în când, câte o fărâmitură în ciorba deasă a vorbelor, drept ajutor, și astfel, după o oră plină de destule oftaturi, tuse și transpirație, gemete de spaimă și altele, au reușit să încropească șase

versuri, transcrise pe bilețel. Redarea lor textuală e imposibilă; vreau să le redau aici cât de cât citibile:

*„Vai ce se grăbesc fătații!
Proștii scotocesc cu toții,
Făr' de-a găsi nicăieri,
Bonanza de-alaltăieri.
Născocită doar de noi
Ca să ne-amuzăm de voi!”*

(semnat) *Dick Hammerdull și Pitt Holbers*

Deci, Trescow a trebuit să iscălească această capodoperă cu numele celor doi poeți de chinuri și gemete, fapt după care aceștia sau apucat să sape pământul, ceea ce le-a venit cu mult mai ușor decât cu „compunerea” operei; cu toate că pământul era plin de pietre. Astfel au lucrat vreo două ore, până ce au apreciat că groapa corespunde scopului propus. Hârtiuța, învelită în așa fel încât să nu tragă umezeala, fu pusă în groapă, apoi acoperită cu pământ. După ce astupară groapa, bătătoriră pământul și pietrele cât putură de tare, pentru ca bandiții să facă eforturi cât mai mari, fără să se gândească că strădania depusă de ei era cu mult mai mare decât o pregăteau celorlalți.

Se înțelege că în tot timpul cât au săpat pământul, l-au scos afară, l-au aruncat la loc în groapă și l-au bătătorit, au făcut o gălăgie infernală! De n-ar fi fost atât de lăturalnică și de neumblată regiunea în care ne aflăm, n-am fi admis această glumă copilărească. Am făcut-o de dragul bucuriei pe care o resimțea deja Hammerdull; dar pentru această glumă trebuia să plătească cineva și, din păcate — fără a simți personal vreo plăcere — acel cineva am fost eu.

Groapa fusese astupată. Stăteam în jurul focului și discutam, după obiceiul locului, cu glas coborât. Deodată îl văzui pe Winnetou că-și apucă de închizător pușca lui de argint, luând-o încet în mână și, pe cât posibil, fără a bate

la ochi. În același timp își trase piciorul drept lângă el, ridicându-și astfel genunchiul. Nu încăpea nici o îndoială că voia să tragă, și anume un foc de la genunchi, poziția cea mai dificilă care există și pe oare am mai descris-o deseori. Apașul privea pe malul celălalt al apei. Probabil că descoperise în tufișurile de pe mal pe cineva în care voia să tragă.

Trasul cu pușca din genunchi e folosit numai în anumite cazuri. Descoperi un dușman care te urmărește din ascunzătoare; ca să te salvezi, trebuie să-l omori. Dacă ridici arma să-l împuști, celălalt te vede și, fiind prevenit, dispăre. Pentru a evita acest lucru, alegi poziția de tras de pe genunchi, numită astfel pentru că genunchiul îți oferă linia de tragere. Îți ridici gamba piciorului până ce poziția coapsei e îndreptată în linie directă spre ținta pe care vrei s-o atingi. Totodată, iei arma la mână, ceea ce nu poate bate la ochi, fiindcă fiecare *westman* bun și experimentat o are mereu lângă el. Evitând orice lucru care divulgă ce vrei să tragi, ridici cocosul cu degetul cel mare de la mâna dreaptă, pui degetul arătător pe trăgaci, ridici pușca, desigur tot cu o singură mână, și o lipești de coapsă, strâns, exact în linie de tragere. Cu toate că țeava e îndreptată asupra persoanei care stă ascunsă, aceasta nu trebuie să bănuiască nici atunci că vrei să tragi asupra ei; de aceea cauți s-o induci în eroare cu un anumit șiretlic: îți cobori pleoapele, ca să nu observe unde te uiți; firește că e greu să ochești din poziția asta, pentru că trebuie să privești printre gene și nu cu ochiul deschis, și pentru că nici n-ai voie să închizi ochiul celălalt, ceea ce i-ar ardeștepta bănuiala. Îți miști brațul drept, privești în jur, discuți mai departe cu prietenii tăi, pe scurt: faci totul ca omul ascuns să nu-și dea seama că l-ai descoperit și că vrei să tragi asupra lui. În momentul când țeava puștii a ajuns în poziția dorită, tragi.

Aceasta se cheamă focul tras de pe genunchi! Firește că toți camarazii tăi se vor speria, pentru că nu pot fi

preveniți, de ceea ce vrei să faci. Prin comportarea lor, prin gesturi, priviri sau tăcerea care s-ar lăsa deodată, dușmanul ar deveni bănuitor și ar pricepe că a fost văzut. Așa cum am mai spus, e cea mai grea poziție de tragere. Dacă mii de trăgători de elită s-ar încumeta să încerce această poziție, s-ar putea ca nici unul să nu reușească această probă, mai ales noaptea. Pentru a-ți asigura succesul, trebuie să exersezi ani și ani cu multă răbdare, și mai trebuie să și fii născut pentru așa ceva. Tragerea din poziția aceasta am învățat-o de la Winnetou, și, în afară de noi doi, am întâlnit puțini oameni cărora le-am fi acordat calificativul de trăgători de pe genunchi. Winnetou însă era un maestru neîntrecut în mînuirea tuturor armelor Vestului, și n-a greșit niciodată ținta din poziția respectivă, fie și în noaptea cea mai întunecoasă. În general, nu știu ca glonteale lui să-și fi greșit ținta.

Eu, și azi încă, țin foarte mult la armele mele. Carabina „Henry” și „doborătorul de urși” sunt obiectele cele mai dragi pe care le posed. Dar mai scumpă îmi este pușca de argint a lui Winnetou, pe care am primit-o sau am luat-o în mână cu o anumită evlavie și sfială, pe când încă se afla în viață. După ce a fost împușcat, a fost înmormântat șezând pe calul său călare și cu toate armele sale, deci și cu pușca de argint. Câțiva ani mai târziu, în timp ce urmăream, împreună cu tovarășii mei din acea vreme, un grup de indieni ogellallași, am dat peste cei din tribul sioux, încercând să deschidă mormântul, ca să-l jefuiască. După o luptă grea, i-am alungat. Scopul lor principal era să ia pușca de argint. Nu puteam să rămân și să păzesc permanent mormântul său din calea râului Metsur și, întrucât pângărirea mormântului se putea repeta, am scos pușca de argint de acolo și am avut grijă ca, peste tot, să se afle acest lucru. Siouxii au aflat și ei că pușca îngropată a „înviat” și de atunci au lăsat mormântul în pace. Acum această armă minunată stă agățată lângă biroul meu de scris, între bătrânul gun al lui Sam Hawkens și

„doborâtorul meu de urși” și de câte ori povestesc despre Winnetou, o am în fața mea și mă gândesc cu adâncă mâhnire la acela pe care l-a slujit cu credință și care a fost cel mai bun, poate singurul meu prieten, prieten în adevăratul înțeles al cuvântului, cel mai înalt și mai nobil!

Vasăzică Winnetou era așezat cu fața spre apă și țeava puștii lui era îndreptată spre tufișul de pe malul celălalt. Acolo se afla cineva care avea să primească glonte. Mă întinsei și eu după arma mea, pusei mâna pe carabină și-mi ridicai genunchiul drept. Începui să discut cu Hammerdull și, prefăcându-mă că-l urmăresc cu toată atenția, îmi coborâi pleoapele pe jumătate și privii printre gene dincolo, în tufișuri. În clipa aceea apăru, de sub un tufiș de arin, țeava unei arme îndreptate asupra mea, și, înainte de a avea timp să-mi îndrept carabina spre punctul acela, arma respectivă se descarcă, o dată cu pușca lui Winnetou. De dincolo de apă se auzi un strigăt; Winnetou nimerise, iar eu primii o lovitură în coapsă, care îmi întinse brusc piciorul.

O clipă mai târziu, în tufișul de dincolo se auzi un pârâit de crengi, apoi se lăsă cea mai adâncă tăcere. Creek-ul avea acolo cel puțin trei metri și jumătate lățime, totuși, Winnetou, cu acel salt specific lui, sări dincolo și apoi în mijlocul tufișului.

Camarazii noștri, care nu bănuiseră până atunci nimic, săriră în picioare; am făcut și eu la fel și, în timp ce ei mă asaltau cu o grămadă de întrebări, stinsei focul cu picioarele pentru a nu ne mai oferi drept țintă și altor gloanțe.

Apoi ascultarăm.

Trecu un timp destul de lung, mai mult de o jumătate de oră. Mă durea piciorul și, pipăind locul, simții că sângerează tare. Eram rănit. Atunci auzirăm de dincolo de apă vocea limpede a lui Winnetou:

— Aprindeți din nou focul!

Adunând vreascurile care mai ardeau mocnit și suflând în ele, reaprinserăm focul și mai puserăm alte crengi

uscate. Atunci îl văzurăm stând pe malul celălalt al apei. Într-o mână ținea un capăt al lasoului său, celălalt fiind legat de corpul unui om, lungit lângă el. Fără să-și poată lua avânt, sări din nou apa, ținând bine lasoul, și apoi trase corpul nemișcat, care căzu în apă. Sării să-l ajut. În acest timp, el ne explică:

— Dincolo de apă, am zărit un individ și am tras în el, dar mai era încă unul, pe care nu l-am văzut; a tras și el. Am fugit într-acolo, să văd dacă mai sunt și alții. Am auzit cum fuge unul și m-am luat după el. Dincolo de tufișuri erau cinci călăreți, dar șapte cai. Unul a fugit drept spre ei și le-a spus că l-a împușcat pe Old Shatterhand, dar că însoțitorul său a fost omorât de Winnetou. Erau fețe palide, fără oameni roșii printre ei, iar cel care a încălecat pe unul din caii liberi vorbea o engleză curată. L-au mai așteptat puțin pe cel pe care-l nimerise Winnetou și, văzând că nu vine, individul care a scăpat a spus: „E mort, altfel ar veni sau ar striga după, ajutor. Trebuie să plecăm, pentru că o să fim căutați. Dar dorința mi s-a împlinit, m-am răzbunat, pentru că Old Shatterhand e mort!” Winnetou s-a speriat din cauza veștii morții prietenului său, s-a târât înapoi la locul unde țintise și a găsit cadavrul acesta. L-a legat cu lasoul lui și a cerut să se aprindă focul. Tare s-a bucurat când a văzut că fratele său, Old Shatterhand, mai trăiește!

— Cine să fi fost albi aceia? întrebă Trescow. Bandiții legați de noi în nici un caz nu puteau să ajungă până aici.

Mă aplecai asupra mortului. Glonte apăsului, bine țintit, îl nimerise drept în frunte. Îl recunoscu imediat: era unul din banda lui Toby Spencer. Atenția tuturor era îndreptată numai asupra cadavrului și a lui Winnetou; acesta văzu pe iarbă pete umede, de culoare mai închisă, le urmări cu privirea, până ce ajunse la mine și exclamă speriat:

— Uff! Fratele meu e rănit, deci a fost totuși atins. Sângele lui curge tare. E o rană periculoasă?

— Nu cred, răspunsei.

— Osul e atins?

— Nu, căci pot sta în picioare.

— Dar e o rană curioasă. După poziția pe care o aveai stând jos, nici nu puteai fi atins în locul respectiv!

— Așa m-am gândit și eu. Glontele și-a greșit ținta, s-a lovit de o stâncă și, ricoșând, mi-a intrat în coapsă.

— Asta nu e bine. Glontele ricoșat provoacă dureri. O să cercetez imediat rana!

— Mai bine mai târziu, acum să plecăm imediat!

— Din cauza celor șase fețe-palide de dincolo?

— Da. Focul nostru arde din nou. Dacă se întorc, ne pot lichida foarte ușor.

— N-au să mai vină, pentru că glasul celui care vorbea era plin de teamă. Din prevedere, trebuie totuși să plecăm; mai înainte, însă, trebuie să cercetez rana, care stă de multă vreme deschisă. Fratele meu a pierdut mult sânge, de aceea, fără să mai amânăm, trebuie să-l bandajăm.

— În acest caz, Hammerdull să arunce multe lemne în foc, ca flăcările să lumineze bine până dincolo de râu, iar ceilalți să stea cu puștile pregătite de tras, să păzească malul celălalt și să tragă imediat ce s-ar mișca vreo creangă!

Cercetarea rănii avu un rezultat și bun și rău; bun, pentru că femurul era neatins, rău, fiindcă rana putea să se infecteze. Glontele pătrunsese prin carne până la os, iar Winnetou îl scoase cu ajutorul cuțitului său. Ricoșând, glontele se turtise, iar marginea, nemaifiind netedă, n-a făcut o rană „curată”, ci a rupt carnea. Era de prevăzut că o să fiu cuprins de friguri, că o să am dureri mari și că vindecarea o să dureze mult. Foarte neplăcută poveste. Tocmai când, în drumul nostru, orice întârziere era atât de nedorită.

Din fericire, în cobur aveam bucăți de pânză curată. Făcându-mi un pansament provizoriu, Winnetou zise:

— E bine că fratele meu a învățat să suporte durerile, ca războinicii roșii. Dacă nu găsim repede destul *tșitutliși* ^[60] rana o să se inflameze rău, dar dacă găsim mai înainte destul *disbitar-ntșo* ^[61], atunci sper să scapi mai ușor de această rană, căci ai și o constituție robustă și un sânge foarte sănătos. Să sperăm că o să poți merge călare.

— Desigur. N-am chef să joc rolul pacientului slab.

— Atunci, pentru securitatea noastră, să părăsim acest loc și s-a căutăm altul. Dar si grijă, să nu reînceapă rana să sângereze!

Părăsind locul, pentru mine atât de neplăcut, urmarăm, timp de aproape o oră, cursul apei la vale, unde descălecarăm și aprinserăm din nou un foc. Ceilalți adunară crengi bogate în rășină, care urmau să fie folosite ca torțe în căutarea de plante medicinale. Cele trei căpetenii ale indienilor și-au aprins câte o creangă și sau îndepărtat, fiecare voind să-și arate priceperea în ale botanicii, de dragul prietenului și fratelui lor rănit, Old Shatterhand.

Dick Hammerdull se așezase lângă mine. Mă privea duios cu ochii lui bătrâni și buni și, deodată, mă mângâie pe obraz, cu o gingășie plină de grijă, mormăind:

— Drăcească invenție, aceste arme de foc! Mai ales când gloanțele te nimeresc. Aveți dureri mari, mister Shatterhand?

— Acum deloc, răspunsei.

— Să sperăm că nu o să aveți nici în viitor.

— Din păcate, nu ne putem aștepta să fie așa. Orice rană trebuie să-și aibă durerile, altfel nu se vindecă.

— Dureri! Ce cuvânt mizerabil. Și totuși aș vrea să pot lua asupra mea durerea dumneavoastră. Cred că nu sunt singurul care gândește astfel. Nu-i așa, Pitt Holbers, *racoona* bătrân?

— Hm, răspunse lunganul, aş fi vrut să fiu atins mai degrabă eu!

— Aşa! Atunci de ce nu te-ai aşezat unde s-a dus glonte? E uşor să te sacrifici când nu mai e cazul!

— Sunt eu atotştiutor, bădăran gras ce eşti?

— Fireşte că nu; dar din moment ce am spus că aş vrea să am eu durerile acelea, ce mai vii şi tu să le ceri!

— Doar tu m-ai întrebat! Şi-l iubesc şi eu pe mister Shatterhand, cel puţin la fel ca tine!

— Că-l iubesc eu, sau îl iubeşti tu, e totuna, numai să-l iubim amândoi; s-a înţeles? Dacă-l prind pe nemernicul ăsta, care a tras atât de neîndemânatic încât glonte ăla prost a fost în stare să ricoşeze, o să-l fac să-şi adune cele douăsprezece oase ale sale!

— Două sute patruzeci şi cinci, dragă Dick, îl corectai eu.

— De ce atât de multe?

— Pentru că fiecare om are atâtea oase.

— Cu atât mai bine, căci cu cât are mai multe oase, cu atât mai multă vreme o să-i trebuie să caute până le găseşte pe toate! Deci două sute patruzeci şi cinci de oase? E adevărat că pe ale mele nu le-am numărat, dar că sub pielea mea sunt băgate atâtea oase, n-am bănuit niciodată până acum.

— Între os şi os e o diferenţă! Printre ele se numără şi oscioare din interiorul urechii: scăriţa, ciocănelul...

— Scăriţa? Ciocănelul? Mă las linşat, jupuit şi jumulit pe loc dacă am văzut vreodată o astfel de scăriţă... Pitt Holbers, spune tu, care eşti mai tare şi mai bogat în oase decât mine, ai ştiut de aceste scăriţe ale tale?

— *Never mind* ^[62]. Crezi că m-am întors pe dos, cum se întoarce o mânăuşă, ca să număr scăriţele din mine? E suficient că le am şi n-am nevoie să le văd şi să le număr...

— În schimb, dacă-l prind pe omul care a tras, o să-l fac să-şi numere oasele. Tare aş vrea să ştiu cine e!

— Probabil că-i Toby Spencer în persoană, spusei.

— Halal țintaș!

— În orice caz, înainte trăgea mai bine; și acum a oșhit bine, dar când a apăsător pe trăgaci, i-a tremurat mâna, pentru că, spre norocul meu, îl rănisem la mână cu un glonte acolo, la mama Thick; altfel n-aș mai fi în viață. În schimb, glonteale lui Winnetou a nimerit drept în frunte și încă pe întuneric, din poziția de tras de pe genunchi! Și ce ochi o să facă mâine banda de ticăloși când o să găsească aici mortul!

— *Well*. Și au să fie mai convinși că aici e *bonanza* aceea, și au să creadă că l-am împușcat pentru că descoperise zăcământul.

— S-ar putea! Dar tot *bonanza* dumatăle e de vină că am fost rănit.

— Ei, nu! Cum așa?

— Oamenii au fost atrași de zarva pe care ați făcut-o cu groapa aceea!

— Hm, nu vă pot contrazice. Prin urmare, îmi faceți reproșuri?

— Nu, ce a fost a trecut și nimeni nu poate schimba ce s-a întâmplat. Dar iată că se întorc căpeteniile!

Sosind, Winnetou îmi strigă cu bucurie:

— Fratele meu Old Shatterhand se poate bucura, am găsit mult *tșitutliși*, și câteva fire de *disbitar-ntșo*. Așa că rana are să se vindece ușor, chiar dacă va trebui să suporti unele dureri.

Nu mă gândisem la o vindecare ușoară, totuși cuvintele lui m-au liniștit. Nu pot fi neglijate urmările unei răni care ar fi putut să se agraveze. Ar fi trebuit poate să renunț să plec mai departe, dacă ar fi intervenit ceva și mai rău. Dar cunoșteam puterea miraculoasă a ierburilor lui și eram convins că pot trece fără urmări grave peste consecințele rănirii.

Bandajul fu îndepărtat și rana spălată din nou. Pe urmă, Winnetou luă o frunză moale și făcu din ea un fel de dop, pe

care îl muie în zeama usturătoare a *disbitar-ntșo*-ului. Această plantă face parte din familia papaveraceelor, ca și chelidoniumul nostru, deosebindu-se de el prin aceea că zeama ei nu este galben-roșiatică, ci albă și mai puțin vâscoasă. Când îmi vârî dopul în rană, mă săgetă de parcă m-ar fi ars cu fierul roșu. De obicei suport bine durerile, dar de astă dată a trebuit să fac un efort ca să nu țip, încercând chiar să zâmbesc. Privindu-mă, Winnetou clătină din cap și zise:

— Știu că Old Shatterhand se află la stâlpul caznelor și, dacă suportă aceste dureri zâmbind, înseamnă că ar râde și la un adevărat stâlp al caznelor. *Howgh!*

Procedeul acesta extrem de dureros a mai fost repetat de două ori, dar de fiecare dată era mai puțin chinuitor. După aceea, apașul îmi picură în rană seva de culoare deschisă stoarsă din *tșitutliși*, puse deasupra o frunză și mă bandajă strâns. Această erbacee aparține familiei plantaginaceelor, dar în nici un caz nu e pătlagina noastră. Cele două ierburi de leac, care fac adevărate minuni, nu le-am găsit nici în Germania și nici în partea răsăriteană a Statelor Unite. Pe lângă denumirile deja amintite, apașii le mai zic și *șis-inteh-tsi*, adică „planta indianului” și afirmă că ele ar fi un dar al Marelui Spirit dat copiilor să-i roșii și că cresc numai unde locuiesc aceștia, că s-ar retrage o dată cu ei din Est spre Vestul îndepărtat, și că va dispărea o dată cu ei. Până și Winnetou, cel fără de prejudecăți, îmi afirmase odată, cu toată seriozitatea:

— Când o să moară ultimul indian, o să se veștejească și ultima frunză de *șis-inteh-tsi*, fără să mai înverzească vreodată, și va reînvia în viața de dincolo, odată cu oamenii roșii!...

Era totuși posibil ca cei șase oameni albi văzuți de Winnetou să se fi întors ca să ne spioneze. De aceea, am luat toate măsurile de prevedere necesare, stabilind ordinea oamenilor de pază. Eu am fost scutit din cauza rănii, care însă nu m-a împiedicat să dorm adânc până în

zori, când m-am trezit cu gura uscată și cu înțepături la locul rănit. Winnetou se apucă din nou să-și facă datoria de chirurg, folosind, de această dată, numai cea de a doua plantă. După aceea, mâncărăm și pornirăm la drum.

Mai întâi trebuia să aflăm încotro au luat-o cei șase albi. Traversarăm *creek*-ul și, ca să mă cruțe pe mine, mânarăm caii mai domol, în timp ce apașul o porni în galop să caute urma. În curând se întoarse și ne conduse la ea. Așa cum presupusesem, urma trecea peste preerie, înaintând în direcția pe care o urmam și noi. Știam că Toby Spencer se îndrepta spre Parcul Saint Louis. Ne-am luat după el.

Preeria aceasta nu e mare. În general, acum nu mai erau acele pajiști întinse, de obicei atât de monotone, care îți dau totuși impresia înălțătoare a imensității oceanului. Ajunserăm la dealurile piemontane și furăm obligați să renunțăm la mersul călare în linie dreaptă. Din fericire, cunoșteam drumurile și trecătorile pe care urma să le traversăm. Mai întâi trebuia să ajungem la așa-zisa „cale continentală”, foarte căutată pe vremuri de către *westman*-i; trecea prin nenumărate întortocheri peste munți, dar se părea că, în prezent, este aproape dată uitării.

Urma nu se mai vedea ușor, întrucât pământul nu mai era acoperit de iarbă. Deseori dispărea pentru mai multă vreme, ca apoi, fără prea mari eforturi, să dăm iar de ea, și astfel am dedus că cei șase mergeau în fața noastră și se îndreptau spre calea continentală.

Trebuie să amintesc că, de fiecare dată când ajungeam la câte o apă, descălecam, să-mi pun comprese reci pe rană. O făceam în așa fel încât să nu-mi ia mult timp, și anume îmi legasem cu ajutorul curelei cizma înaltă deasupra genunchiului, atât de strâns, încât apa să nu pătrundă în jos, astfel că puteam să-mi umplu partea de sus a carâmbului cizmei cu apă, și-mi ajungea aproape întotdeauna până ce dădeam iar de apă proaspătă. Uneori nici nu descălecam, ci rugam pe unul din tovarășii mei să-mi umple cizma.

După ce zile de-a rândul gonești peste câmpia întinsă și, în aparență, fără de sfârșit, ivirea în zare a masivului Rocky Mountains — Munții Stâncoși — îți face o impresie extraordinară. În savană, privirea se pierde în depărtare, în nesfârșit, ochiul tânjește pur și simplu după un obstacol fix, fără să dea de el; obosește și totuși se înalță mereu, mereu tânjitor... dar degeaba, degeaba! Omul se simte ca un fir de iarbă în această mare verde fără de sfârșit, ca și acel Ahasver care caută dar nu poate să dea de odihnă. Când, în sfârșit, după atâta dor și nostalgie, în depărtare se arată, ca o alinare pentru ochi, vălurile nedeslușite ale munților care se înalță spre cer! Nu mai ai în față un orizont înșelător, care se retrage fără milă din calea ta. Nu... Această perdea se ține de cuvânt, îți este credincioasă! Da, da, nu numai că așteaptă, dar se pare chiar că devine mai transparentă, mai bine zis, se ridică tot mai sus, și treptat te lasă să-i zărești splendorile, mai mari decât ți le-ai putea închipui de departe. Atunci ochiul are ce vedea și viața capătă culoare și formă.

Acestea au fost simțămintele pe care le-am încercat întotdeauna, de câte ori ajungeam din preriile întinse în munți, când urcam din văi spre culmi. Mii de oameni veneau cu arme ucigătoare în mâini, pentru a măcelări fără milă făpturile Domnului; mii se cățarau și se cațără și astăzi orbiți de luciul înșelător al aurului și argintului, riscându-și viața pentru Mammonul pierzaniei; câți dintre ei se gândeau la adevărata lor izbăvire și la, singurul salvator, chiar dacă știau cuvintele biblice: „îmi ridic ochii sus, spre munte, unde sălășluiește izbăvirea și salvarea mea”?

Ca să nu fiu deranjat, călăream în urma tovarășilor mei și lasam ca lumina și culoarea să-mi pătrundă în suflet. Pentru că Munții Stâncoși sunt mai bogați în culori și radiază lumini mai sublime decât oricare alt șir de munți de pe globul pământesc. Nu e acel ceva grandios, mândru și masiv al Alpilor, nici cel epic al Pirineilor sau cel apăsător al Himalaiei, ci este o măreție care privește în jos, plină de

demnitate gravă și, totodată, zâmbind cu blândețe. Grecii antici și-au așezat zeitățile în Olimp; cu atât mai mult este îndreptățit indianul să aibă credința că în munții aceștia sălășluiește marele și bunul său Manitu.

Eram încă departe de a merge printre munți, fiind abia printre degetele picioarelor de la poalele munților, și totuși ce splendori ne întâmpinau! La fiecare cotitură, se ridica o nouă cortină, oferindu-ne o altă priveliște frumoasă. Panorama în plină mișcare era neasemuită, atât doar că munții erau cei ce stăteau pe loc, iar noi eram cei în mișcare. Iată și primul sol al codrilor seculari, care ne primi cu un: „Bine ați venit! Bolta mea e un templu care nu-i făcut de mână de om!” În locul apelor leneșe și tulburi ale savanei ne întâmpinau aici ape sprintare și limpezi ca lacrima și ne aminteau, prin susurul lor, cuvintele: „Precum cauți să ajungi la izvorul meu, la fel străduiește-te să descoperi originea tuturor lucrurilor!” Și vânturile, care adiau din față și la fiecare cotitură ne răcoreau obraji, ne șopteau: „Tu nu știi de unde venim și încotro plecăm; pe noi ne călăuzește stăpânul tuturor lucrurilor. La fel și viața omului: nu-i cunoști nici începutul, nici ce-o așteaptă”.

Eu sunt, în general, un om vesel, mereu bine dispus și știu cui trebuie să-i mulțumesc pentru această bună dispoziție. Nu trebuie să-mi iei în nume de rău dacă transcriu aici, în patria domesticită de „civilizație”, ceea ce am simțit și gândit tocmai acolo, în Vestul Sălbatic. Tot ce am cugetat și am făcut acolo a fost rezultatul concepțiilor și simțămintelor mele și dacă îți povestesc efectul lor, nu pot să nu-ți explic și cauza! De altfel, orice cititor are dreptul să privească în inima scriitorului, și acesta are obligația să i-o țină mereu deschisă. Așa ți-o prezint și eu pe a mea. Dacă îți place, mă bucur, dacă nu, eu o țin totuși deschisă în fața ta. Pentru ca o carte să-și atingă scopul, trebuie să aibă un suflet și anume, sufletul scriitorului ei. Dacă e scrisă cu haina încheiată la nasturi, nu pot s-o citesc.

După-amiază, nu departe de pădure, dădurăm de Calea continentală. Cunoșteam locul respectiv, și fiind siguri că nu greșim, o luarăm într-acolo. În curând ne aflarăm într-o pădure cu brazi splendizi, înalți, care ne înconjurau din toate părțile. Călărirăm cam un sfert de oră pe sub umbra lor, când văzurăm venind spre noi un călăreț, având o îmbrăcăminte din pânză subțire și un sombrero cu boruri largi pe cap. În general, în Colorado sombrero-ul e foarte căutat.

Omul era tânăr, avea probabil nu mult mai mult de douăzeci de ani. Zărindu-ne, își opri calul și, cu o uitătură scrutătoare, voia parcă să ne cântărească. Avea ca armă doar un cuțit înfipt la brâu. Ne salută cu puțin înainte de a ajunge la el:

— *Good day, gents!* Aș vrea să vă întreb, încotro ați pornit?

— Sus, în munți, răspunsei.

— Cât de departe?

— Nu știm exact. Probabil până se întunecă și până găsim un loc de popas.

— Sunteți albi și roșii. Pot afla numele dumneavoastră?

— De ce?

— Pentru că am plecat după ajutor și nu-l pot primi decât din partea unor gentlemeni.

— Atunci ai dat de oameni potriviți. Mă numesc Old Shatterhand și...

— Old Shatterhand, mă întrerupse el repede. Credeam că ați murit.

— Să fi murit? Cine va spus asta?

— Cel oare va împușcat aseară.

— Aha! Și unde e individul?

— O să aflați imediat, *sir*. Dar dacă dumneavoastră sunteți cel asupra căruia au tras indivizii aceia, pot să am încredere. Tatăl meu e *black-smith* ^[63]. Nu demult ne-am mutat aici, deoarece se pot câștiga bani buni pe acest drum

vechi. Sus, în munți, sau descoperit noi zăcăminte de aur și de argint și zilnic trec oameni într-acolo, dintre care mulți au nevoie de potcovar. Până acum ne-a mers bine, suntem mulțumiți, doar că uneori se mai opresc și oameni care pot fi numiți, orice, numai gentlemeni nu. Dar nimeni încă nu s-a purtat așa de urât ca acești șase indivizi, care au venit astăzi. Au sosit de vreo patru ore, ne-au pus să le facem treaba și nu vor să ne plătească. Sora mea a fost nevoită să se ascundă, nu mai trebuie să spun de ce. Pe tata l-au închis, iar eu am fost silit să-i servesc cu tot ce am avut de mâncare și băutură în casă. Acum calcă pur și simplu în picioare carnea, făina, pâinea, iar sticlele le sparg de pereți, înainte chiar de a le fi golit. Am reușit să scap și acum mă duc să-l chem pe fratele meu din vale, unde s-a dus la pescuit.

— Știi cumva cum îi cheamă pe indivizii ăia?

— Pe unul îl cheamă Spencer, altuia îi zice „generalul”.

— *Well*. Ai dat de oamenii cei mai nimeriți și nu mai e nevoie să mergi în vale, la fratele dumitale. O să te ajutăm noi. Haideți!

Își întoarse calul, iar noi mersem mai departe. După câțva timp, ieșirăm din pădurea care mai continua încă spre stânga noastră, până ce făcea o cotitură și apoi se termina. Oprirăm sub ultimii copaci, deoarece, la o distanță cam jumătate din bătaia unei arme, se afla în drum o casă, și se vedea bine că e a unui potcovar. Alături de casă era un țarc, unde se aflau câțiva cai, fără să putem vedea câți erau.

Winnetou mă privi întrebător. Haimanalele probabil că se aflau încă înăuntru, deoarece nu se vedea nimeni în jurul casei; de aceea spusei:

— Cel mai bine e să-i luăm prin surprindere. Deci să mergem în galop până acolo, sărim de pe cai și dăm năvală peste ei, le luăm puștile și apoi: „*Hands-up!*” Haideți! Mister Trescow, dumneavoastră rămâneți afară, lângă cai!

Ultima indicație o dădui pentru că Trescow nu era un *westman* și la „*hands-up*” putea ușor comite vreo greșală, și oricum cineva trebuia să stea lângă cai. Gonirăm înainte. Ajunși în fața casei, ceilalți săriră într-o clipă din șa; cu mine merse puțin mai greu, dură un timp până să intru după ei. Casa era compusă din două încăperi: atelierul de fierărie și camera de locuit, unde se ajungea trecând prin fierărie. Când am ajuns eu la ușa camerei, ticăloșii stăteau cu mâinile ridicate. Le vedeam numai mâinile, nu și pe ei; încăperea fiind mică, a trebuit să mă opresc în ușă, iar între mine și ei se aflau tovarășii mei. Tocmai auzii ordinul dat de Winnetou:

— Cine lasă mâna în jos va fi împușcat! Matto Șahco să le la puștile!

După ce li se luară armele, Winnetou continuă:

— Hammerdull să le ia și restul de arme pe care le au la brâu.

Se făcu și asta. Pe urmă, apașul porunci:

— Așezați-vă lângă perete, unul lângă altul! Acum puteți lăsa mâinile în jos; dar cel care le ridică, capătă un glonte!

Dându-i la o parte pe Apanatșca și pe Holbers, care îmi stăteau în cale, pășii înainte. Se auzi un strigăt de spaimă:

— Drăcia dracului! Old Shatterhand!

Strigase Spencer. La mama Thick nu știuse cine sunt; aseară, când trăsese în mine, pomenise numele meu fărtaților săi, acum îl repeta. De unde îl știa? De fapt, întrebarea era un lucru secundar, important era omul în sine, Mă adresai individului cu un ton destul de sever:

— Da, morții învie. Ai ochit destul de rău.

— Ochit...? Eu...? întrebă el.

— Nu încerca să faci pe prostul, că nu-ți folosește la nimic! Îți mai amintești cuvintele cu care ți-ai luat rămas bun de la mine la mama Thick, în Jefferson City?

— Nu... mai... știu, se bâlbâi el.

— Atunci o să-ți ajut eu să-ți îmbroști memoria. Ai spus: „La revedere! Dar când o să ne vedem, o să ridici tu

mâinile sus, câine ce ești!” Azi ne revedem, dar cine a ridicat mâinile: eu sau tu?

Tăcu, lăsându-și privirea în jos. Fața lui arăta ca a unui bulldog care a mâncat bătaie.

— Desigur că azi o să ne socotim cu totul altfel decât atunci, când a trebuit să achiți doar costul unui pahar spart. Acum, fiindcă mai rănit, ai să plătești cu sânge!

— N-am tras asupra dumitale, strigă el.

Scoasei revolverul și-l îndreptai spre el, zicând:

— Spune adevărul. Dacă mai minți o dată, trag. Dumneata ai tras?

— Nu... da... nu... da, da, da, răcni el cu atât mai înspăimântat cu cât îi apropiam țeava revolverului de tâmplă.

— Camaradul tău a plătit cu viața acțiunea mârșavă pe care ați întreprins-o aseară. Cu ce o să plătești rana pe care o am mulțumită ție?

— Suntem chit, răspunse el arogant.

— Cum așa?

Și dumneavoastră mi-ați zdrobit mâna, zise el, ridicând mâna dreaptă, încă bandajată.

Și cine poartă vina?

— Cine altul decât dumneavoastră?

Nu zău? Ai uitat că ai vrut să tragi asupra mea și că ți-am luat-o înainte. Eram în legitimă apărare și așa fi putut nu numai să te rănesc, dar să te și ucid. Unde e „generalul”?

Întrebai de el, pentru că Douglas nu era în cameră,

— Nu știu. A plecat fără să ne spună ceva.

— Când?

— Cu puțin înainte de a veni dumneavoastră.

— Știi prea bine unde s-a dus! Văd că iarăși minți, așa că am să termin repede cu tine, băgându-ți un glonte în cap.

Văzu pistolul îndreptat din nou spre el. Soiul acesta de oameni brutali, care se bazează numai pe violență, sunt, de obicei, niște lași. Ar fi putut să știe că nu așa fi tras chiar dacă nega, dar frica îl făcu să recunoască:

— A vrut să-l urmărească pe fiul fierarului, crezând că s-a dus să cheme oameni în ajutor.

— Deci n-a plecat cu puțin timp înainte de a veni noi?

— Nu, ci imediat după ce a plecat băiatul.

— A plecat pe jos?

— Nu. Și-a luat și calul, pentru că băiatul plecase tot călare.

— În ce direcție a plecat?

— Nu ne-a interesat.

— *Well*. Cred că treaba asta o s-o lămurim noi imediat.

Am ieșit să-l previn pe Trescow pentru cazul când s-ar fi întors „generalul”. Lângă el se afla fiul fierarului, care, din prevedere, nu intrase în casă. Dinspre stânga venea o fată. Arătând spre ea, îl întrebai pe băiat:

— Dânsa cine este?

— Sora mea, care s-a ascuns din cauza haimanalelor alea.

— Trebuie s-o întreb ceva.

Ajungând lângă noi, după ce fratele ei îi explică cine suntem și că nu trebuie să-i mai fie frică, mă interesai:

— Unde te-ai ascuns, miss?

— Dincolo, în pădure, răspunse ea.

— Ai stat acolo tot timpul?

— Nu. L-am văzut pe fratele meu plecând călare și am vrut să mă duc cu el. Atunci, omul pe care ceilalți îl numeau „generalul” a ieșit din casă și și-a luat calul din țarc. După aceea a încălecat, m-a văzut și a pornit spre mine. Eu am fugit înapoi, el însă m-a ajuns tocmai când să intru în pădure.

— Pe urmă? întrebai, întrucât ea făcu o pauză.

— Au venit niște călăreți spre casă.

— Noi eram. Ne-a văzut?

— Da. Mi s-a părut că s-a speriat tare și a scos chiar o înjurătură groaznică.

— Ne-a recunoscut?

— Probabil. Vorbea mult de Old Shatterhand și de un anume Winnetou.

— Asta nu-mi convine. Și cea mai făcut?

— A plecat.

— Fără să mai spună un cuvânt?

— Mi-a spus să-i comunic ceva lui Old Shatterhand

— Eu sunt acela. Ce trebuie să-mi spui?

— Că.. adică... probabil că o să vă supere, *sir*.

— Nu, deloc. Te rog să-mi spui exact fiecare cuvânt!

— A spus că sunteți cel mai mare nemernic de pe pământ și că, dacă vă face plăcere, n-ar avea nimic contra să-i spânzurați sau să-i omorâți, cum doriți, pe însoțitorii săi, dar că o să se socotească el cu dumneavoastră.

— Asta-i tot?

— Altceva n-a mai spus. Numindu-vă nemernic, m-a făcut să-mi fie frică și de dumneavoastră, și n-aș fi venit nici acum, dacă n-aș fi văzut că fratele meu stă nemișcat atâta timp în fața ușii, fără să i se facă vreun rău.

— Poți să fii liniștită, n-ai să mai pățești nimic.

Intrai din nou în casă, cu băiatul după mine.

— Ei, ați aflat unde este „generalul”? mă întâmpină Toby Spencer.

— Da, răspunsei. Și-a luat tălpășița.

— Aha, spuse el bucuros. A reușit chiar să scape?

— Da. Eu spun adevărul de prima dată, nu ca tine.

— Aha! Înseamnă că n-o să puneți mâna pe el!

— Astăzi nu, dar cu atât mai sigur mai târziu! Pe voi însă vă țin bine!

— *Pshaw!* O să ne dați drumul și încă repede!

— De ce?

— Fiindcă vă e frică de „general”.

— De acest laș care a șters-o de îndată ce a dat cu ochii de noi?

— Da, pentru a ne putea răzbuna.

— *Pshaw!* Prin fata fierarului mi-a trimis vorbă că nu-i pasă dacă vă spânzur sau vă iau viața într-alt fel.

— Nu cred așa ceva.

— Dacă crezi sau nu, mi-e totuna. Dar să trecem la o altă chestiune. Unde e stăpânul casei?

— Jos, în beci, spuse fiul său, arătând spre o trapă de scândură din podea.

— A fost închis acolo?

— Da. L-au legat și l-au aruncat în beci.

— Lăsați-l să iasă afară.

Nu se găsea cheia. Spencer tăgăduia că ar fi la el, dar până la urmă, sub amenințarea revolverului, o scoase la iveală.

Prin încăpere erau împrăștiate cioburi de sticlă, pahare, oale sparte și alte vase, dovadă a comportării sălbatice a acestor declasați. Trapa fu ridicată, și fierarul ieși afară: avea o statură înaltă, cu osatură puternică. În orice caz, omul acesta se apăraseră și nu le-a fost ușor să-l bage în beci. Avea fața zgâriată și tumefiată; mai sângera și acum și arăta groaznic. După ce privi în jur, și ghicind, probabil, că eu sunt cel care conducea discuția, mi se adresă mie:

— Cine m-a scos din beci?

— Noi, răspunsei.

— Cum vă cheamă?

— Old Shatterhand.

— Nu e cumva numele unui renumit *westman*?

— Da.

— Dar indienii aceștia? Se poate avea încredere în ei?

Sunt căpetenii vestite ale triburilor lor și obișnuiesc să-i ajute pe cei aflați la strâmtoare.

— *Well*. Asta înseamnă, *meș-șurs*, că ați venit la timpul și la locul potrivit. Dar e un lucru neplăcut că trebuie să vină indienii să apere un om cinstit de niște nemernici albi. Nici nu vă puteți închipui ce ticăloși fără pereche sunt ăștia!

— Știm, pentru că îi cunoaștem. Avem și noi o socoteală cu ei.

— Da? Și e una mare?

— Destul de mare. Individul ăla, cu fața ca a unui bulldog, a tras aseară asupra mea, vrând să mă omoare.

— Mulțumesc lui Dumnezeu!

— Cum? îi mulțumești lui Dumnezeu că s-a comis o tentativă de omor împotriva mea?

— Da. Îi mulțumesc lui Dumnezeu: în primul rând, că n-ați fost omorât și ați putut veni aici, ca să mă eliberați din beci și, în al doilea rând, pentru faptul că a tras în dumneavoastră și aveți dreptul ca, fără multă vorbă, să-l judecați pe acest mârșav asasin, chiar dacă nu v-a nimerit.

— Dar m-a nimerit!

— Ah! într-adevăr? Dar nu se vede nimic!

— Glonteale m-a lovit aici în pulpă și m-am ales cu o rană serioasă la picior. Iată că se vede și sângele care a curs!

— Asta înseamnă că-l costă viața, ceea ce mă bucură mult.

— Și ce avantaj o să am eu din asta?

— Conștiința că pe pământ o să fie un ticălos mai puțin!

— Și credeți că o să am dureri mai mici? Sau o să mi se vindece rana?

— Ia ascultați, nu cumva vreți să-l lăsați să fugă?

— Nici nu-mi trece prin minte!

— Atunci spuneți ce o să facem cu el!

— Vom ține o judecată a savanei, care o să decidă ce avem de făcut.

— Așa e bine. Pot să fac și eu parte dintre judecători?

— Nu numai că puteți, dar chiar trebuie să participați la judecarea lui, din moment ce v-a maltratat și pe dumneavoastră.

— Și încă cum! Dacă ar depinde de mine, i-aș cânta prohodul. Și când o să se întrunească judecata?

— Cred că cel mai bine e chiar acum, imediat!

— Unde?

— Afară, în fața casei. După cum se știe, orice judecată a savanei trebuie să se țină, pe cât posibil, sub cerul liber.

— Dar între timp indivizii ăștia au să încerce să fugă!

- Să încerce numai! De altfel, îi și putem lega.
- *Well*. Asta îmi place. Am destule curele și frânghii.
- Să le aduc? Întrebă plin de zel, fiul său.
- Da, adu-e! Sunt agățate afară.

Atunci interveni Toby Spencer.

— Nu cumva să vă erijați în judecătorii noștri, nu aveți căderea și nu o să ne lăsăm legați.

Fierarul se apropie de el, își plimbă pumnul osos pe sub nasul lui și zise:

— Taci, mizerabile! Dacă îți mai dai aere, pe lângă judecată îți mai pregătesc și un număr special de dans. Ai înțeles?

După ce fiul aduse curelele și frânghiile, zisei:

— Legații în ordinea în care stau jos. Cel care se opune, să fie bătut!

— Da, și o s-ai batem zdravăn! zise fierarul triumfător. Am afară câteva nuiele mlădioase; băiete, adu-le înăuntru!

Fiul său ieși și le aduse, ceea ce avu un efect grozav. E adevărat că înjurau cât puteau, dar nu îndrăzneau să opună vreo rezistență efectivă și în curând toți stăteau lungiți și legați după metoda *westman*-ilor. Băiatul fierarului primi misiunea să-i păzească cu strășnicie, iar noi ieșirăm în fața casei. Avusesem intenția să-i scot și pe bandiți afară, dar, întrucât treaba ar fi fost prea complicată, renunțarăm.

Urmară după aceea întrebările și repetatele răspunsuri contradictorii. Eu, personal, deoarece fusesem rănit, nu aveam în nici un caz intenția să umblu cu mânuși; în afară de Winnetou, toți cerură pedeapsa cu moartea, cel puțin pentru Toby Spencer, lucru cu care eu, totuși, nu puteam fi de acord! A urmat o discuție aprinsă, până ce fierarul, care avea atitudinea cea mai neînduplecată, sări în picioare și exclamă:

— Văd că o să stăm aici până mâine, fără să ne înțelegem. Oamenii ăștia au năvălit ca sălbaticii peste mine, au făcut totul țândări, pe mine m-au rănit, deci ei îmi aparțin, în primul rând, mie. Am și acum fața însângărată!

Dumneavoastră, mister Shatterhand, sunteți prea îngăduitor, dar o să țin seama de părerea dumneavoastră și n-o să cer moartea lui Spencer. În schimb, aștept să fie aprobate propunerile pe care le fac acum.

— Ce propuneți? îl întrebai.

— Mai întâi, din ceea ce au asupra lor, să mă despăgubească pentru stricăciunile făcute. Sunteți de acord, *sir*?

— Da. E de la sine înțeles că trebuie să vă despăgubească.

— *Well*. Acum urmează pedepsirea lui Spencer, care e de vină de toate astea. Întrucât v-a rănit numai, fără să vă omoare, nu vreți să lăsați să fie ucis. Consider că e o slăbiciune a dumneavoastră, pentru că Vestul Sălbatic nu cunoaște mila față de ucigași, indiferent dacă tentativa de omor a reușit sau nu. Și totuși, o să dovedim față de el un anumit fel de îndurare. Merită din plin moartea, dar nu o să fie executat așa direct, ci o să se poată apăra.

— La ce vă gândiți?

— Lăsați-l să lupte cu mine pe viață și pe moarte!

— Nu prea cred că o să fiu de acord cu aceasta.

— De ce nu?

— E un om care are o forță extraordinară.

— *Pshaw!* Nici eu nu sunt un copil Sau poate vă gândiți la faptul că m-am lăsat închis în beci? M-au luat prin surprindere și erau șase contra unu.

— Se poate. Văd că aveți oase bune. Totuși, lupta ar fi inegală.

— Cum adică?

— El e un ticălos, pentru care moartea nu ar fi nici o problemă, iar dumneavoastră sunteți un om de onoare și tată de copii. N-aveți voie să vă primejduiți viața în luptă cu el.

— Nici nu mi-o primejduiesc. Inegalitatea despre care vorbeați o să dispară datorită armelor cu care o să luptăm.

— Ce fel de arme?

— Ciocane de fierărie.

Ciocane de fierărie! Ce idee! Urma, deci, să aibă loc o luptă de ciclopi!

Recunosc sincer că această luptă mă atrăgea ca *westman*, ca om însă îmi repugna, dar întrucât tovarășii mei o acceptară imediat, șovăiala mea nici nu avu timp să se manifeste.

După obiceiurile savanei, un duel, mai ales ca acesta, nu putea fi oprit. Ce spectacol, să-i vezi înfruntându-se cu ciocanele pe acest fierar cu constituția robustă și pe Toby Spencer, cu o forță, cât a trei oameni! Așa ceva nu se mai văzuse, nu se mai auzise! Imediat, toți fură cuprinși de entuziasm, iar Hammerdull exclamă:

— Minunat! E o idee extraordinară. La astfel de lovituri e nevoie de țeastă, nu glumă! Eu votez pentru! Tu, nu, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Dacă tu crezi că are un efect mai plăcut să fii mângâiat cu astfel de ustensile decât cu mânuși de catifea, atunci, dragă Dick, trebuie să-ți dau perfectă dreptate, răspunse lunganul.

Și ceilalți fură de acord. Chiar și căpetenia apașilor spuse:

— Da, să lupte între ei, Winnetou nu are nimic împotriva!

Așa că nu am mai putut să mă opun și-mi dădui asentimentul.

Bandiții fură aduși afară, deoarece acest neobișnuit duel nu se putea desfășura decât sub cerul liber. Aflând ce am hotărât, la început nu prea le venea să creadă, dar îndoiala lor dispăru de îndată ce văzură seriozitatea cu care tratam chestiunea. Firește că cel mai vehement protestă Toby Spencer, declarând că în nici un caz nu o să lupte. Atunci fierarul i se adresă:

— Dacă vrei să lupți sau nu, te privește. Imediat ce se va da semnalul, eu o să lovesc și, dacă nu te aperi, în clipa

următoare ești un cadavru. N-o să ne pierdem vremea cu un ticălos ca tine, dar știu că ai să te aperi.

— Dar e un adevărat asasinat!

— Ieri, când ai tras asupra lui Old Shatterhand era altceva?

— Asta nu te privește!

— Ba mă privește chiar foarte mult, pentru că lupt cu tine în locul acestui gentleman. Ar fi o moarte sigură, pentru tine, dacă s-ar coborî într-atât încât să lupte cu tine. Cu mine ai oarecare șanse să mă învingi.

Banditul îl măsoară pe fierar din cap până în picioare și apoi întreabă:

— Și ce are să se întâmple cu mine dacă te omor?

— Nimic. Învingătorul nu va fi supărat de nimeni.

— Pe urmă pot pleca, unde vreau?

— Da, dar nu călare.

— Cum așa?

— Așa, bine. Tot ce aveți cu voi îmi aparține de acum înainte mie.

— Ei, drăcie! De ce?

— Drept despăgubire pentru pagubele pe care le-ați pricinuit.

— Totul? Caii și ce avem?

— Da.

— Asta e hoție! Înșelătorie! Curat jaf!

— *Pshaw!* Stricăciunile pe care le-ați făcut trebuie plătite. Bani n-aveți, fiindcă mai înainte v-ați lăudat de mai multe ori că ați consumat la mine tot ce-ați găsit, fără să aveți posibilitatea de a plăti. De aceea sunt nevoit să mă mulțumesc cu lucrurile pe care le posedăți.

— Dar e cu mult mai mult decât suma care ți se cuvine.

— Oh, nu o să fac o socoteală prea exactă! Dar nici voi nu v-ați sinchisit de mărunțișuri și de chestiuni de drept. Acum urmează consecințele!

Considerând că dintre toți eu am principiile cele mai umane, Spencer mi se adresează mie:

— Dumneavoastră sunteți în stare să aprobați o asemenea nedreptate?

— Vrei cumva să faci contestație la mine? răspunsei mirat. La mine, la cel pe care ai vrut să-l ucizi?

— Da, întrucât între intenția mea și jaful asupra noastră nu există nici o legătură.

— Iar eu nu mai am nici o legătură cu dumneata, după cum probabil îți dai seama.

— Lua-v-ar dracu pe toți, de la primul până la ultimul! Vreți să duceți lucrurile până la extrem, dar să nu credeți cumva că o să mă port delicat cu acest schelet de fierar! E ca și când ar avea de pe acum țeasta sfărâmată. Să-i dăm drumul! Să înceapă dansul!

Scrâșnind din dinți, fața lui de bulldog devenise vânătă de furie. Fierarul se învoi și el:

— Da, mă duc să aduc ciocanele și o să mi te modelez fără foc.

Se duse în fierărie, eu îl urmai ca să-i dau un sfat bun:

— Fiți atent, *sir*! Spencer e un tip solid și periculos!

— *Pshaw*! Nu mă tem, pentru că știu că nu poate să-mi facă nimic!

— Prea sunteți sigur de dumneavoastră! După câte înțeleg, vreți numai să loviți?

— Da. Ar mai trebui ceva?

— Trebuie să fiți pregătit, pentru că el ar putea nu numai să lovească, ci să și arunce ciocanul!

— O să stabilim că n-are voie să facă așa ceva!

— Chiar dacă îi interzicem, tot o să arunce! Și pe urmă nu mai poți schimba nimic. V-ar incomoda dacă ciocanul ar fi legat?

— Legat? Cum?

— De mână, de braț, sau cel mai bine de încheietura mâinii, cu o curea.

— Nu m-ar incomoda deloc, dar absolut deloc. Dar de ce asta?

— Pentru ca luptătorul necinstit să nu aibă vreun avantaj prin aruncarea ciocanului asupra dumneavoastră. Vă convine?

— Firește că da. Numai să am atâta libertate ca să pot mișca coada ciocanului.

— Am să vă leg eu, așa că o să am grijă. Atunci, să mergem!

Ajunși în fața casei, îl găsirăm pe Toby Spencer dezlegat. Cu revolverul în mână, Winnetou stătea în fața lui și-l amenința:

— Dacă fața-palidă încearcă să fugă, trag!

Legai ciocanul de încheietura mâinii fiecăruia din cei doi luptători, în așa fel încât să le poată mânui, dar nu să le și arunce. Apoi scosei revolverul și repetai amenințarea apașului.

Era o situație plină de tensiune și de așteptare. Formarăm un cerc, având în mijloc pe cei doi, care stăteau alături cu ciocane la fel de grele, în mâini. Se măsurau reciproc din priviri. Fierarul era liniștit, calm, în schimb Spencer era foarte nervos.

— O să începeți când o să vă spun eu, zise Winnetou. În luptă, vă puteți folosi de ambele mâini și profita de orice prilej.

— E bine, e chiar foarte bine, jubilă Spencer. Acum sunt sigur de el.

— Da, îi strigă unul dintre oamenii lui. Dacă ai voie folosești și mâna cealaltă, e la cheremul tău. Apucă-l de beregată și sugrumă-l!

— Ține-ți pliscul! se răsti la el Dick Hammerdull. Ce te bagi ca musca în lapte! N-ai decât să privești și să taci!

— Oho! dar pentru ce am gură? Nu ca să vorbesc?

— Că ai sau nu, e totuna, dar ține-o închisă, că de nu, să știi că-ți bag între dinți un căluș, ai înțeles? Așteptam lupta cu aceeași înfrigurare ca și ceilalți. Cine o să iasă învingător? Evident, Toby Spencer avea forță fizică mai mare, în timp ce fierarul era mai versat în mânuirea

neobișnuitei arme; totodată, dovedea un sânge rece care trezea încrederea, în timp ce banditul se arăta tot mai nervos.

Băiatul fierarului și fiică-sa stăteau în rând cu noi. Nu li se citea pe față nici cea mai mică îngrijorare pentru tatăl lor, ceea ce constituia încă un motiv să fiu liniștit.

— Acum se poate începe! spuse Winnetou.

De la început, Toby Spencer se năpusti să lovească cu mâna dreaptă, iar cu stânga să-l de apuce de beregată pe fierar, fără să-și dea seama că în felul acesta își diminuează forța loviturii. Fierarul îl întâmpină cu o contra lovitură, cele două ciocane se loviră în aer, pentru ca imediat fierarul să lovească brațul stâng al lui Spencer, pe care acesta și-l retrase cu un urlet de durere.

— Câine, strigă Spencer, dacă n-am reușit prima dată, o să reușesc acum!

Cu ciocanul dat pe spate, se năpusti înainte și lovi cât putu de tare; fierarul făcu un pas lateral, încât lovitura își greși ținta; datorită forței de inerție a loviturii, corpul banditului se aplecă pe jumătate, descoperindu-i spatele.

— Tată, acum! strigă băiatul.

Nu mai era nevoie de acest îndemn, căci fierarul se suci puțin pe loc cu ciocanul ridicat deasupra capului și, cu o singură lovitură, îl doborî la pământ pe Spencer. Ridică din nou mâna, gata să-l lovească pe dușmanul care se zvârcolea la pământ, scoțând un horcăit de groază. Atunci, fierarul lăsa mâna în jos, râse scurt, disprețuitor și zise:

— Iată-l pe nemernicul acesta doborât. I-aș putea sfărâma țeasta, dar n-o fac, pentru că nu se mai poate apăra. Oarecum și-a primit porția!

Da, Spencer își primise porția! Nu era nici leșinat, nici mort, dar se părea că-și pierduse controlul mișcărilor. Abia după câțva timp își recapătă capacitatea de a se mișca conștient și se ridică de pe jos, foarte încet, sprijinindu-se pe un braț; celălalt atârna inert, fără să-l poată folosi.

— Blestemați... scrâșni el printre dinți, cu ochii injectați de sânge, cu o expresie pe fața schimonosită atât de sălbatică, cum nici măcar un coiot cu botul rânjit nu o are.

— I-am sfărâmat omoplatul, fu de părere învingătorul. Dacă scapă cu viață, cel puțin nu o să se mai poată năpusti supra unor oameni cinstiți. Dezlegați-mi ciocanul!

Întinse mâna spre mine, iar eu îl eliberai de greaua unealtă.

Banditul se ridicase în picioare, dar se clătina când la stânga, când la dreapta, de parcă ar fi fost lipsit de puteri. În schimb, își recapătă graiul și începu să înjure și să blesteme, determinându-l pe Hammerdull să-i pună revolverul la tâmplă, amenințându-l:

— Taci imediat, că de nu, îți zbor creierii!

Spencer rânji și scuipă la picioarele lui, apoi se întoarse, clătinându-se, la camarazii săi, unde se prăbuși și se lăsă legat, fără să se împotrivească.

— *Fiat justiția!* exclamă Trescow. A primit ceea ce a meritat, chiar dacă nu și-a pierdut viața. Acum ce facem cu el? Îl bandajăm?

La aceste cuvinte se uită la Winnetou. Acesta zise:

— Căpetenia apașilor nu-l atinge pe acest om!

— Nici de la mine să nu vă așteptați la vreun ajutor, declara-i la rândul meu.

— *Well*. Pentru umărul său, n-are decât să-si caute singur un medic.

În clipa aceea zărirăm patru oameni venind călare dinspre pădure, unul mai tânăr, trei mai în vârstă. Veneau spre noi. Fierarul zise:

— Iată-l și pe cel de-al doilea băiat al meu, care se întoarce de la pescuit, iar ceilalți sunt trei buni cunoscuți de-ai mei, cei mai apropiați vecini, ceea ce, aici, desigur că are un înțeles mai larg. Dar vin la țănc, pentru că mâine dimineață, când au să plece de aici, au să mă scape de acești musafiri, care s-au invitat singuri la mine, fără să mă întrebe și fără alte formalități.

Băiatul ținea de-a curmezișul șei o plasă plină cu pește, dovadă că avusese noroc la pescuit. Dând cu ochii de oamenii legați fedeleș, se miră, ca și cei care-l însoțeau. În câteva cuvinte, fierarul le povestea cele întâmplate și le comunică și rugămintea sa. Era o coincidență fericită că cei trei oameni voiau să plece mai departe, fără a zăbovi la fierărie. Aveau o chestie de judecată la oraș, adică ceea ce se numea pe atunci și pe acolo oraș. Ca să ajungă dimineața la destinație, urmau să călătorească toată noaptea, și se oferiră să-i la cu ei și pe răufăcători, dar nu până în oraș, ci eliberându-i unul câte unul pe drum, la anumite intervale. În felul acesta, li se lua posibilitatea să se poată întâlni curând pentru a întreprinde ceva împotriva familiei fierarului. Întrucât prizonierii urmau să fie duși călare, era nevoie să plece eu ei și fiii fierarului, pentru a aduce caii înapoi.

Bandiții făcură mare zarvă când li se goliră buzunarele, în timp ce fură legați pe cai. Faptul că puteau fi îndepărtați în felul acesta, era o ocazie fericită, pentru că trebuia să ne așteptăm ca adunătura de derbedei, care era pe urmele noastre, să sosească de asemenea la fierar. Nu era bine să se întâlnească cu răufăcătorii aceștia și, eventual, să se alieze contra noastră.

Pe când, însoțiți de cinci oameni, prizonierii părăseau locul unde la început le plăcuse atât de mult, iar la urmă atât de puțin, desigur că nu ne adresau urări de bine. Firește că dacă „generalul”, adevăratul lor șef, n-ar fi avut norocul să scape, ar fi fost mult mai bine.

Pentru noi, omul acesta avea o asemenea importanță încât însuși Winnetou plecă să-i caute urma și, când se întoarse, era deja întuneric. Se convinsese că Douglas nu avea intenția să rămână în preajma fierăriei: urma lui ducea în linie dreaptă, mereu înainte. Prea se temea de noi, ca să-i vină ideea de-a se furișa pe lângă tabăra noastră, pentru a afla ce anume au devenit tovarășii lui. Preferase să-i părăsească și se grăbise să ajungă cât mai departe.

Winnetou adusese ierburi de leac, găsite în timpul căutării urmei, ceea ce-mi convenea de minune. Cât timp șleahta de pramatii fusese la fierar, mă ocupasem mai mult de ei decât de mine; după ce se făcu liniște, simții durerea cauzată de rană, și în cap niște înțepături ca de, ace, ceea ce-mi producea o senzație de leșin, care, cel puțin la mine, era lucrul obișnuit premurgător temperaturii.

Cu toate că mi se schimbase pansamentul, făcui temperatură. Dormii un sfert de oră, apoi mă trezii și tot așa mereu, iar când dimineața am adus vorba despre plecare, Winnetou, care veghease toată noaptea, spuse, clătinând din cap:

— Fratele meu să nu se încreadă prea mult în forțele sale. O să rămânem pe loc.

— Dar n-avem timp.

— Întotdeauna avem timp, când e vorba de sănătatea lui Old Shatterhand! Mai bine stăm aici încă o zi și lăsăm ca ierburile să-și facă efectul, decât să fie doborât Old Shatterhand de fierbințeli, mai târziu, în munți.

Avea dreptate, așa că am rămas la fierar, care ne găzdui cu plăcere,

Fiii lui se întoarseră și ne povestiră despre felul în care bandiții se împotrăviseră să fie dați jos de pe cai și lăsați unul câte unul în întunericul nopții. Pe Toby Spencer l-au dus cel mai departe. Eu, în locul lor, i-aș fi lăsat un însoțitor să-l îngrijească, ei însă n-au manifestat o asemenea indulgență, mai ales că pe drum s-a comportat într-un fel care, în nici un caz, nu i-a îndemnat să se poarte mai blând cu el.

În timp ce tovarășii mei se aflau înăuntru și stăteau la masă, mâncând pește și vânat, eu eram culcat pe iarbă, în fața casei, neavând poftă de mâncare și simțindu-mă mai bine în aer liber decât între patru pereți. Caii noștri se aflau în țărcul amintit, unde primiseră fân proaspăt din abundență și unde nu puteau fi văzuți de departe, sau cel puțin nu puteau fi recunoscuți ca fiind ai noștri. Din această

cauză, grupul de călăreți, care apăru de sub ultimii copaci ai pădurii, nu găsi de cuviință să evite fierăria, în fața căreia eram culcat. Era banda de nemernici. Redy și Old Wabble călăreau în față, iar în urma lor veneau fostul vraci și femeia lui.

Nu m-am ridicat de jos, ca să nu fiu văzut, m-am târât în fierărie și apoi în cameră, ca să anunț sosirea „dragilor noștri prieteni”. Fierarul, căruia îi povestisem despre întâlnirea cu ei, spuse:

— Gentlemen, rămâneți aici! O să mă duc să-i întâmpin singur. Ce mutre au să mai facă ei, văzând cine e la mine!

Între timp grupul ajunsese în fața casei. Îl chemară la ei pe proprietar și descălecară, cu mișcări nu prea sprintene. Dick Hammerdull chicoti încet și zise:

— Mai simt dulcea mângâiere a ciomegelor noastre. Desigur că ar fi fost mai bucuroși ca în locul fierăriei să fi dat aici de-o farmacie!

Old Wabble arăta rău de tot, și nu numai datorită părului părilit pe jumătate. El, ca și *squaw*-a, nu descălecă imediat, stând fără vlagă aplecat în șa. Avea febră mai mare decât avusesem eu cu o noapte înainte. Când fierarul ieși la ei, afară, Redy îl întrebă:

— Ascultă, omule, a trecut ieri pe aici un grup de șapte călăreți?

— Da, răspunse fierarul.

— Printre ei erau și trei roșii?

— Întocmai.

— Printre caii lor aveau doi deosebit de negri?

— Și asta e exact.

— Probabil că ai observat și știi că erau tare grăbiți?

— Nu sau grăbit mai tare decât voi.

— Bun! Ai cumva în casă vreun leac contra fierbințelii?

— Nu. Aici nu prea avem fierbințeli.

— Dar ceva de mâncare se poate găsi la dumneata?

— Din păcate, nu. Am fost jefuit de o bandă de tâlhari.

— Ei, nu mai spune! O să ne convingem singuri, dacă putem găsi ceva.

— Așa ceva n-am să permit. E casa mea și nu a oricărui venetic.

— Mă faci să râd! Nu cumva îți închipui că douăzeci de oameni se tem de dumneata! Vrem să mâncăm și ai să ne aduci tot ce avem nevoie!

— Văd că ești cam iute! Dar cu plata cum stăm? Aveți bani?

— Bani? râse Redy. Bani n-avem, dar dacă vrei o să-ți dăm câteva ciomege pe spinare!

— Hm, observ și eu că dacă e vorba de ciomăgeală, se vede foarte bine încă urma ei.

— Ce vrei să spui, omule?

— Exact ceea ce am spus.

— Vreau să știu de unde-ți veni să pomenești de ciomăgeală?

— Cine a început să vorbească despre ea? Eu sau dumneata?

— Ah, da! Mă gândeam... Fă bine și dă-te la o parte din ușă!

— Locul din pragul casei mele îmi aparține mie și nu altuia.

— Nu mai vorbi prostii! Avem nevoie de carne, făină și altele, și vrei cumva să ne împiedici să le căutăm?

— *Well*, faceți cum vreți! Desigur că nu vreau să vă interzic, dar cred că o să vă mire cam ce fel de carne o să găsiți.

— Lasă pălăvrăgeala și fă loc!

Fierarul se lăsă împins înăuntru, iar bandiții intrară buluc după Redy. Trecând pragul casei, fierarul zise:

— Iată carnea pe care o am. Sunt oameni în carne și oase.

Toate armele noastre erau îndreptate spre ușă. Văzându-ne Redy se sperie și strigă:

— Înapoi, înapoi, băieți, haideți înapoi! În cameră se află Old Shatterhand, Winnetou și toți ceilalți!

Atunci ne observară și cei din spatele lui Redy și se grăbiră să iasă. La ieșire se înghesuiau, se înghionteau, se împingeau pe ușă afară, însoțiți de hohotele noastre de râs. Săriră repede pe cai și o luară din loc mai repede decât veniseră. Vraciul era tot în coadă, ducând de dârlogi calul *squaw*-ei sale. Grăsanul de Hammerdull nu se putu abține să nu tragă un glonte după ei, strigând prin fereastră:

— Ia te uită cum au șters-o, fără carne și făină! Le e prea fierbinte ciorba! n-am dreptate, Pitt Holbers, *racoona* bătrân?

— Hm, nu prea s-ar fi mulțumit ei cu o simplă ciorbă. S-ar fi comportat aici ca și tâlharii de ieri. Fierarul a avut un mare noroc că am rămas aici și nu am plecat!

— Că a avut noroc sau nu, e totuna, bine că n-au avut noroc tâlharii!

Winnetou ieși repede din casă și fugi la cai, iar peste un minut îl văzurăm gonind călare după bandiți. Știam de ce se grăbea: voia să fie văzut de ei, să știe că-i urmărește și-i observă. Astfel, le lua pofta de a se mai întoarce pe furiș ca să ne spioneze. Se întoarce după vreo două ore și ne asigură că au șters-o și că, cel puțin pentru o vreme, putem fi siguri că nu vor întreprinde nimic contra noastră.

Simțindu-ne în siguranță, fără să mai fim obligați să stăm toți laolaltă, Matto Șahco și Apanatșca plecară să „procure carne”. Și avură succes. Winnetou rămase acasă pentru a se îngriji de rana mea.

Trebuie să reamintesc că încă de dimineață fierarul aprinsese focul, ca împreună cu fiii săi să ne potcovească toți caii. În fața noastră nu mai aveam solul moale al preriei, ne îndreptam spre Munții Stâncoși, unde cel puțin caii fețelor palide aveau nevoie de potcoave bune. Celor doi murgi ai noștri, îndată ce era nevoie, le prindeam cu șuruburi încălțările de fier o invenție a apașului — pe care le aveam la noi, împreună cu uneltele necesare, în cobur.

De multe ori ne-au fost de folos și potcoavele de formă întoarsă, pentru a induce în eroare eventualele iscoade.

În felul acesta trecu timpul până seara, când din nou făcui febră, dar mai mică decât în ziua precedentă și pentru mai puțină vreme. Am dormit toată noaptea și Winnetou dormi și el până în zori. Dimineața, cercetând rana zise mulțumit:

— Constituția robustă a fratelui meu și ierburile de leac mi-au întrecut toate așteptările. Hatatitla al tău are un mers lin și, așa cum știi tu să călărești, putem să plecăm liniștiți, fără să-ți faci vreun rău, în caz că nu o să ajungem pe un teren unde mersul călare o să-ți fie prea obositor. O să ne odihnim mai des decât de obicei.

Scoase dintr-o ascunzătoare a cingătorii lui câțiva *nuggeți* de aur, ca să-i plătească fierarului. Acesta susținu că e prea mult, vrând să primească plată numai pentru munca lui, nu și pentru ospitalitatea oferită; apașul însă nu voi să ia nimic înapoi. Încălecarăm și plecarăm spre munți, însoțiți de urările de bine, făcute cu toată căldura, de cei patru oameni atât de bravi.

8. În Valea urșilor

De aci înainte drumul nostru ducea mereu în urcuș. Spre seară lăsarăm în urmă dealurile sedimentare piemontane, aflându-ne de acum în preajma Munților Stâncoși propriu-ziși.

De bandiți nu prea ne-am sinchisit. Voiam să ajungem cât mai repede posibil la Parcul Saint Louis. Știam, mai precis bănuiam că acolo o să-i vedem pe Thibaut și *squaw*-a lui; celelalte persoane, cu excepția lui Old Wabble, nu ne interesau. Acum trebuia să părăsim pista continentală și să o luăm pe alături. Peisajul montan ni se înfățișa în toată splendoarea lui impresionantă. Ne aflam în ținutul

pădurilor de taxodiacee ^[64], deseori copleșiți de înălțimea extraordinară a copacilor, cu toate că aceștia nici pe departe nu puteau fi comparați cu uriașii sequoia din Sierra Nevada, printre care existau giganți cu o circumferință de peste treizeci de metri. În districtul Visalia există un sequoia care are un diametru de doisprezece metri.

Călăream pe o câmpie largă de câteva mile engleze, destul de înclinată, ca un acoperiș și complet împădurită. Nu era ca în pădurile seculare din nord, unde coroanele copacilor sunt împletite, formând o boltă deasă; aici coniferele uriașe stăteau răsfirate, extremitățile crengilor abia dacă se atingeau, crescând numai în sus. Razele soarelui se strecurau printre ele, împiedicând formarea aceluia întuneric propriu pădurilor nordice. Înaintam încet, călare, urcând tot mai sus pe această pantă pe care eu nu o cunoșteam. Winnetou însă mai fusese pe aici și ne anunță:

— Dincolo de coama aceea se află Kui-erant-yuaw ^[65], unde oricând poți să dai de un grizzly. Ursul cenușiu din Munții Stâncoși nu suportă focul și-l atacă pe om chiar dacă

nu e zgândărit, de aceea nici un indian nu se încumetă să-și facă tabăra acolo pe timp de noapte.

— O să înnoptăm acolo? întrebă Hammerdull. Tare aş vrea să împuşc un grizzly.

— Nu. Din cauza urşilor grizzly, am avea nevoie de patru străji, şi suntem numai şapte, aşa că doar trei dintre noi ar putea dormi. În nici un caz nu poate fi un loc bun de tabără acela unde, din şapte oameni care vor să se odinească, patru trebuie să stea de pază şi numai trei să doarmă.

— Dacă o să împuşc un grizzly în somn sau treaz, e totuna, numai să-l nimeresc astfel încât să nu se mai poată ridica.

— Micul şi rotofeiul meu frăţior a doborât vreodată un vânat în somn?

— Sute de mii! De câte ori nu am visat că am împuşcat cirezi întregi de bizoni şi alte soiuri de animale! Nu-i aşa, Pitt Holbers, *racoona* bătrân?

— Da, aprobă lunganul. Toate faptele eroice le înfăptuieşti în vis şi, când te trezeşti, vezi că a zburat şi eroismul.

— De ce mă blamezi? Eu încerc să fiu un om destoinic, cel puţin în somn, tu însă mereu eşti acelaşi nepriceput *racoona*, fie că eşti treaz, fie că dormi.

— Nepriceput? Adă-mi cel mai mare grizzly de pe pământ şi o să vezi cine e nepriceput: tu sau eu?

Felul în care vorbise Winnetou despre ursul cenuşiu din Kui-erant-yuaw îmi trezise în mod deosebit interesul. Din cuvintele apaşului reieşea că aici urşii fuseseră găsiţi în turme, cu toate că grizzly-ul trăieşte, de obicei, singuratic. De aceea întrebai:

— Urşii din valea aceasta nu trăiesc tot aşa de izolaţi ca cei din alte părţi?

— Nici un grizzly nu-i sociabil, răspunse Winnetou. Şi femela lui, imediat după ce fată pui, se izolează de el, fiindcă e un tată care nu-şi iubeşte puii şi uneori chiar îi devorează. Dacă fratele meu o să vadă, însă, această vale,

nu o să se mai mire de ce urșii cenușii sunt aici mai mulți decât în altă parte. În timpul migrării lor, bizonii din parcurile muntoase trebuie să treacă prin Kui-erant-yuaw, fapt care îi determină pe urși să se stabilească aici. Valea, având o faimă proastă și fiind lăaturalnică, nu e prea frecventată nici de vânători. Aici există și zmeură în mari cantități, ceea ce place ursului, iar în râpele laterale și sălbătice ale văii poate trăi liniștit, fără a fi supărat de semenii săi. Cu toate acestea, între ei se desfășoară lupte crâncene, mai ales în timpul împerecherii, dovadă fiind rămășițele găsite și din care se poate vedea că nu au fost doborâți de vânători. Dacă am avea timp, ne-am opri aici să vânăm.

Da, din păcate nu aveam timp, și totuși evenimentele ulterioare aveau să ne oblige să stăm în această vale rău famată mai mult decât am fi bănuț.

Am avut nevoie de mai mult de o oră ca să urcăm panta abruptă a muntelui stâncos și să ajungem în vârf, de unde începea un platou întins și împădurit brăzdat de numeroase râpe, și care, în partea opusă, se termina cu un povârniș la fel de abrupt.

Jos se afla Valea Urșilor, pe care, deocamdată, n-o puteam vedea, din cauza pădurii. Winnetou ne conduse la una din râpe, rezultată de pe urma apelor năvalnice ale unui torent de munte; ea cobora atât de repede încât am fost nevoiți să descălecam și să ducem caii de dârlogi. Trebuie să amintesc că mersul călare de la fierărie nu mă mai obosise, nici febra nu-mi mai crescuse. Rana îmi provoca încă dureri destul de mari dar nu era un motiv nici să ne oprim, dar nici să mă culc pe o ureche.

Ajunși jos, puturăm cuprinde cu privirea cel puțin o parte din Valea Urșilor. Locul unde ne aflam avea o lățime de cel puțin o milă engleză. În partea ei cea mai de jos, curgea un râu, alimentat de pâraiele de munte. Numeroasele blocuri de stâncă prăbușite din înălțimi erau împrăștiate peste tot și ofereau, împreună cu tufișurile

înconjurătoare, ascunzișuri prielnice pentru animalele din această sălbăticie. De ambele părți existau râpe de genul aceleia pe care coborâserăm noi. Câțiva copaci uriași izolați, cu coroane bogate, se înălțau spre cer, iar povârnișurile văii erau împădurite și acoperite de desișuri țepoase. Un adăpost mai bun pentru ursul cenușiu nici că putea exista, faptul că aceste animale aveau aici hrană din belșug puteam să-l deducem din nenumăratele urme de bizoni.

Timpul propriu-zis al marilor migrațiuni de bizoni sosise, dar unele animale, care, în timpul verii, se aflaseră pe pajiștile montane de la mari altitudini, și deci mai reci, trecuseră deja pe aici. *Buffalo*-ul, mai ales exemplarele mai în vârstă și mai puternice, este singurul animal care se încumetă să înfrunte un grizzly. Ursul cenușiu ajunge până la o greutate de o tonă, bizonul la peste două; la ce lupte crâncene trebuie să fi fost martoră această liniștită vale lăaturalnică numită Kui-erant-yuaw!

Traversarăm valea, fără a da vreo atenție urmelor de bizoni, luând-o spre o râpă, prin care Winnetou știa că putem ajunge relativ ușor până sus.

Și aici exista un pârau îngust, care se prăbușea din înălțimi prin numeroase fire de cascadă, oferindu-ne și nouă loc suficient pentru urcuș. Ajunsesem poate pe la mijlocul povârnișului, când apașul se opri și sări de pe cal. Cercetă cu deosebită atenție pământul stâncos, ici colo acoperit de iarbă și mușchi, declarând apoi:

— Dacă am avea timp, am putea pune mâna pe pielea unui urs cenușiu. A trecut pe aici râpa, venind din dreapta și își are, probabil, bârlogul acolo, după stânci, în stânga.

Coborâram și noi de pe cai, pentru a cerceta urma, Winnetou îi reținu pe tovarășii noștri, zicând:

— Frații mei să rămână pe loc, ca să nu distrugă urma! Să vină la mine numai Old Shatterhand.

Mă dusei la el. Doar niște ochi pătrunzători, ca ai apașului puteau descoperi o asemenea urmă. Ne luarăm

după ea până dincolo de pârâu, unde devenea mai clară. Trebuie să fi fost un „Moș Efraim” bătrân și foarte puternic. — *Westman*-ii îi spun grizzlyului „Moș Efraim”, așa cum la noi i se spune ursului „Moș Martin” — Aici urmele labelor uriașe erau vizibile și, cățărându-ne ceva mai departe, ne dădurăm seama, după diferite urme, că bârlogul ursului trebuia să fie aproape.

Eram tare tentat să-i fac o vizită acestui Moș Martin și mă uitam întrebător la *Winnetou*, care însă dădu din cap a negație și o porni înapoi. Firește că trebuia să presupunem că nu vom avea timp, și nici nu era comod să târâm după noi blana grea a ursului. Sosind la ai noștri, văzui cum îi străluceau ochii lui Matto Șahco și ai lui Apanatșca, fără însă să spună ceva. Dar Hammerdull întrebă:

— Se află vreunul acolo?

— Da, răspunsei eu.

— *Well!* Să punem mâna pe el!

— Ba nu, o să-l lăsăm în pace.

— Dar de ce? Să dai de un bârlog de urs și să nu te atingi de el, este ca și când ai găsi o *bonanza* și ai lăsa aurul pe loc. Zău că nu înțeleg!

— Trebuie să plecăm.

— Da, dar după ce-l ardem puțin pe blană pe individ!

— Nu-i chiar atât de ușor și nu se face așa de repede după cum îți închipui, dragă Hammerdull. Trebuie să mai ții seama că ne-am pune și viața în pericol.

— Că-i pericol sau nu, e totuna, numai să rămânem în viață. Propun, deci, ca acum să...

— Fratele meu Hammerdull să ne urmeze, fără să propună ceva, îl întrerupse apașul, încălecând și pornind mai departe.

— Ce greșală! mormăi prost dispus mititelul nostru, săltându-se și el în șaua bătrânei lui iepe. În fața noastră avem un cuib atât de frumos și lăsăm ouăle-n el! Ce zici de asta, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Că e vorba de ouă periculoase, pe care e bine să le lăsăm acolo, dragă Dick, răspunse lunganul.

— Periculoase! Dar de ce? Un grizzly e un grizzly și nimic altceva.

Îmi părea și mie rău să lăsăm neatinse „ouăle din acest cuib”, cum se exprimase el, dar Winnetou avea dreptate. La o întâlnire cu ursul cenușiu, chiar dacă nu-ți riști neapărat viața, te poți expune unui accident, și ne dădea destul de furcă rana mea!

De cum ajunserăm pe creastă, dădurăm de unul din acele luminișuri care, în Rocky Mountain, poartă denumirea de „parc”. Acesta se întindea circa două mile engleze de-a lungul crestei și avea în medie o lățime de jumătate de milă. Datorită unor copaci izolați sau unor pâlcuri de copăcei și tufișuri parcă aranjate în boschete, parcul ăsta lăsa impresia că ar fi o plantație. De partea parcului opusă nouă pădurea cobora treptat într-o vale largă.

Parcul era orientat dinspre sud spre nord. Ne aflam în colțul său sudic și călăream de-a lungul marginii sale sudice, pentru a ajunge și poposi jos în vale, înainte de a se însera. Atunci văzui în direcția nord-estică un stol de ciori, care se ridica din când în când deasupra pădurii, pentru a coborî din nou, și nu în același loc, ci înaintând mereu, ceea ce era bătător la ochi. Privi și Winnetou în direcția respectivă, urmărind zborul ciorilor. Ceilalți deveniră și ei atenți, iar Matto Sahco spuse:

— Uff! Acolo sunt oameni care urcă din vale. Ei sunt cei care fac ca ciorile să se ridice din vreme în vreme.

Căpetenia osagilor are, probabil, dreptate, răspunsei. Și eu cred că pe acolo vin oameni, și nu puțini; pentru că ciorile nu s-ar feri de două, trei persoane.

— N-ar trebui să aflăm cine sunt?

— De fapt, am putea rămâne aici; altfel nu ajungem jos în vale până se înserează. Să hotărască Winnetou dacă

apariția atâtor oameni are importanța necesară pentru a rămâne aici ca să-i observăm.

— Trebuie să fie indieni, declară apașul.

— Lucrul acesta îmi dă de gândit! Ce caută ei de partea aceasta a munților? Dacă sunt într-adevăr indieni, nu pot fi decât din triburile utahilor, care au potecile lor de trecere mai sus, spre nord.

— Fratele meu Old Shatterhand are dreptate. Ce caută aici?

— Trebuie să aflăm. Și întrucât nu știm în ce direcție o s-o ia când o să ajungă la acest parc, trebuie să ne întoarcem și să așteptăm în pădure.

De astă dată — lucru foarte rar, de altfel — nu eram de acord cu Winnetou, de aceea zisei politicos, așa cum se obișnuiește mai ales între prieteni:

— Să mă ierte fratele meu, dar aș prefera să nu așteptăm aici.

— De ce? întrebă el mirat.

— Dacă așteptăm aici, trebuie să mergem după ei de îndată ce vor ajunge la latura nordică a parcului, ceea ce înseamnă o distanță de două mile. Întrucât ei nu au să se oprească și vor merge mai departe, o să fie foarte greu să deslușim urma, din cauza întunericului care se va lăsa între timp.

— Fratele meu are dreptate, aprobă Winnetou.

— Aș vrea să-i observăm când trec călări.

— Pentru toți nu mai e timp. Doar noi doi, care avem cei mai buni cai, putem ajunge acolo sus, ceilalți însă nu.

— Atunci să mergem numai noi, iar prietenii noștri să ne urmeze mai încet. În luminișul dinspre parc nu au voie să lase urme, de aceea trebuie să se țină mereu de-a lungul lizierei pădurii, pe sub copaci, iar când ajung la colț, să o ia spre nord, tot pe margine. Vedeți pâlcul acela de copaci înalți, care se ridică deasupra celorlalți? Să ne așteptați acolo.

— Winnetou e de acord cu fratele său: să ne așteptați acolo, dar nu cumva să aprindeți vreun foc, prin care să vă trădați prezența!

Ne despărțirăm deci de ei și gonirăm pe sub liziera pădurii mai întâi spre vest, apoi, când ajunserăm la colțul sud-vestic al parcului, spre nord. Puteam să galopăm, deoarece copacii nu erau prea deși, totuși trebuia să avem grijă să nu nimerim în vreo groapă mascată sau să ne împiedicăm de numeroasele rădăcini.

Fiind obligați să ocolim pe sub copaci, drumul nostru era lung de aproape trei mile, în timp ce de la locul unde zărisem ciorile deasupra pădurii și până la parc nu era decât ceva mai mult de o jumătate de milă; dar cei care veneau trebuiau să urce, înaintând probabil încet, în timp ce noi zburam în galop întins chiar dacă trebuia să fim atenți, așa că puteam să sperăm să ajungem înaintea lor la colțul nord-vestic al parcului.

Cu puțin înainte de a ajunge la colțul respectiv, ne-am oprit să lăsăm caii pe loc, priponindu-i, și am continuat drumul pe jos, până am ajuns la marginea de sus a unei râpe care, după cât ni se părea, ducea în vale. După presupunerea noastră, pe aici trebuiau să urce cei pe care îi așteptam. Ne-am strecurat printre tufișuri cât se poate mai în fața, pentru a putea privi în jos, și n-am zărit nici o urmă de om sau de cal; pe aici încă nu trecuseră.

Bucuroși că am ajuns la timp, așteptarăm cu atenția încordată. Nu dură mult și auzirăm pașii unui singur cal care se apropia. Să ne fi înșelat oare? Să fi fost un singur călăreț în loc de o ceată întreagă? Aproape imposibil. Probabil că unul călărea în față ca cercetaș.

În sfârșit apărură. La început îi zărirăm numai capul deasupra tufișurilor, apoi îl văzurăm și pe el și calul său în întregime. Era un indian utah, o căpetenie: avea două pene de vultur înfipte în păr. Calul său....

Cerule! Calul său!... Vedeam oare bine? Era fir cu fir, exact calul pe care îl luasem atunci din Caam-culano de la

căpetenia comanșilor și-l dăruisem mai târziu lui Old Surehand! Winnetou mă atinse cu mâna și-mi șopti:

— Uff! Calul tău comanș! Calul fratelui nostru Old Surehand!

— Da, așa e, e absolut sigur că e așa! răspunsei la fel de încet.

— Dacă l-au prins și l-au omorât?

— Atunci e vai de ei. Îl cunoști pe indian?

— Da, îl cunosc. E Tusahga Saritș ^[66], căpetenia utahilor din Tribul Capote. L-am văzut de mai multe ori.

— Ce fel de războinic este?

— Nu-i viteaz, în schimb e foarte laș și perfid.

— Să așteptăm să-i vedem și pe războinicii săi.

Căpetenia trecuse. Acum veniră oamenii lui, în șir indian, unul după altul. Numărarăm cincizeci și doi de oameni. În mijlocul lor, pe o gloabă bătrână, călărea... Old Surehand, cu mâinile legate și picioarele fixate sub burta calului.

Cum de a căzut în mâinile utahilor? Se vedea că suferă, dar nu era deloc abătut. Probabil că se afla deja de câteva zile în mâinile lor și că îl trataseră prost, fără să-i dea ceva de mâncare.

Pentru moment nu puteam face nimic, absolut nimic pentru el. Trebuia să-i lăsăm să treacă, dar eram hotărâți să facem și să riscăm totul pentru a-l elibera. După ce nu mai auzirăm pașii cailor lor, ieșirăm din tufișuri, urmărindu-i cu precauție. Trebuia să aflăm unde o să-și așeze tabăra.

Ajungând la parc, indienii călăriră de-a lungul părții nordice, dar nu meraseră prea departe și descălecară. Înțeleseserăm că intenționau să rămână în locul acela. De aceea ne întoarserăm la caii noștri și ne îndreptarăm spre pâlcul de copaci înalți, unde stabilisem întâlnirea cu tovarășii noștri.

Erau acolo și ne așteptau. Oricine își poate închipui ce impresie le-a făcut vestea pe care le-o aduseserăm. Trebuia

să aflăm neapărat cu ce scop veniseră utahii aici, și ce voiau să facă cu Old Surehand și ce ocazie ni se oferea să-l eliberăm.

Mai întâi trebuia să așteptăm întunericul nopții, ca să ne putem furișa nevăzuți la utahi. Era deja pe înserate, dar pentru acțiunea noastră aveam nevoie să fie complet întuneric. Între timp, Winnetou îmi cercetă rana, pe care o găsi într-o stare satisfăcătoare.

Când se lăsă întunericul nopții, pornirăm spre tabăra utahilor. Nu o luarăm de-a dreptul peste luminișul parcului, ci meraserăm din nou pe marginea lui, cotind-o la colț spre dreapta. Văzurăm curând lumina câtorva focuri, al căror fum îl mirosiserăm mai devreme chiar. Fuseseră aprinse sub copaci și nu sub cerul liber, ceea ce ne convenea, tocmai pentru că eram acoperiți de copaci. Numai caii fuseseră priponiți afară, în luminiș, fiind păziți de doi indieni, care se plimbau plictisiți în sus și în jos.

Intrarăm în pădure prin stânga, ca să venim în spatele indienilor, ceea ce ne reuși de minune, pentru că dădurăm peste niște ferigi înalte, prin care ne puturăm târî aproape de tot de ei. Firește că am avut nevoie de mare îndemânare și de timp, fiindcă orice atingere a evantaiului plantelor în partea de jos se reflectă în mod vizibil în partea de sus. Pentru a fi mai siguri, apașul se târa în față, iar eu în urma lui; ne-am despărțit abia după ce am parcurs, o distanță destul de mare; în felul acesta, în loc de două piste, am folosit una singură și am economisit jumătate din munca pe care trebuia s-o facem la întoarcere.

Prin munca respectivă, mă refer la ștergerea urmelor, pentru ca indienii să nu vadă a doua zi, la lumina zilei, că cineva fusese între ferigi. Nu-i nevoie să mai spun cât de greu este și cât timp cere o asemenea treabă. Pe măsură ce omul se retrage, evantaiul fiecărei plante trebuie îndreptat, iar pământul curățat de orice amprente ale mâinilor și picioarelor.

Tusahga Saritș ședea rezemat de un copac lângă foc, pe care aproape că-l atingea cu piciorul, și avea obrazul stâng îndreptat spre noi. De partea cealaltă a focului, față în față cu căpetenia, stătea Old Surehand, lângă un copac, legat de mâini și de picioare. Părul lui lung și castaniu, înfoiat ca o coamă, îi atârna pleoștit și dezordonat până la pământ, ceea ce-l făcea să semene cu Winnetou, dar și mai mult cu... Coma Puși, indianul misterios; acum asemănarea mi se părea de-a dreptul izbitoare.

Din resturile împrăștiate văzurăm că utahii mâncaseră, însă Old Surehand probabil că nu primise nimic. Era imposibil să bănuiască măcar că suntem aproape, neștiind că eu fusesem la Jefferson City și că, aflând despre intențiile lui, pornisem călare după el. Aș fi putut să-i dau un semnal cunoscut mai dinainte, dar, din precauție, m-am abținut, trebuind să țin seama că, fiind luat prin surprindere, ar fi putut să ne trădeze prezența.

Stăturăm la pândă mai mult de o jumătate de oră, fără să auzim nimic important. Indienii discutau între ei, dar fără interes pentru noi. Nici un cuvânt despre scopul actualei expediții. Căpetenia era complet tăcută, abia de se mișcă o dată. Fața și tot corpul parcă erau sculptate în lemn. Numai ochii îi erau vii, aruncând spre prizonier câte o privire de ură și satisfacție. Acesta stătea de asemenea aproape nemișcat, cu pleoapele coborâte. Dădea impresia unui asemenea dispreț și arăta atâta indiferență față de cei ce-l înconjurau, încât ai fi zis că nu-i considera demni nici măcar de-o privire. Atitudinea lui putea fi caracterizată cu un singur cuvânt: mândrie!

După trecerea timpului amintit, se auzi din depărtare urlatul unui lup de munte, căruia îi răspunse al doilea, al treilea și apoi al patrulea. Atunci căpetenia găsi de cuviință să curme tăcerea:

— Fața-palidă aude lupii? Se ceartă pentru oasele lăsate după ospăț de *kui-erant* ^[67].

Old Surehand nu răspunse. Căpetenia utahilor continuă:

— La fel o să se certe și mâine seară în jurul osemintelor tale.

Deoarece prizonierul nu răspunse nici acum, Tusahga Saritș se răsti la el:

— De ce nu vorbești? Nu știi că trebuie să răspunzi când o căpetenie vestită pune o întrebare?

— Vestită? *Pshaw!* rosti cu dispreț Old Surehand.

— Te îndoiești cumva?

— Da. Nu am auzit niciodată de numele tău și nu te-am cunoscut până nu te-am văzut. Și atunci cum poți pretinde că este cunoscut?

— Numai acela e vestit al cărui nume a fost auzit de urechile tale?

— Cine cunoaște Vestul cum îl cunosc eu, știe numele fiecărui om vestit!

— Uff! Vrei să mă jignești, ca să te omor repede! Dar nu o să fie așa. O să trebuiască să înfrunți ursul cenușiu!

— Ca să te poți împodobi cu pielea, urechile, ghearele și dinții lui și să te lauzi că tu i-ai ucis!

— Taci! Peste cincizeci de războinici au să știe că nu l-am răpus eu. Cum aş putea să mă laud cu ceea ce zici tu?

— Cine e laș, e în stare de orice minciună. De ce mă trimiți pe mine în Valea Urșilor? De ce nu coborâți voi înșivă acolo?

— Câine! Ai auzit doar fiecare cuvânt când ți-am hotărât soarta la sfat. Ai omorât doi războinici, tată și fiu, pe care îi chema Dinte de urs și Labă de urs. Amândoi își purtau numele pentru că au răpus puternicul urs cenușiu din Munții Stâncoși; au fost războinici foarte renumiți...

— Au fost niște lași, îl întrerupse Old Surehand, lași care m-au atacat pe la spate! I-am omorât în luptă dreaptă, deschisă, apărându-mă. Dacă n-ați fi căzut asupra mea, cincizeci contra unu, și dacă aş fi fost pregătit de luptă, și n-aş fi fost atacat mișelește, m-ați fi cunoscut altfel decât s-a întâmplat!

— Orice om roșu știe că fețele-palide sunt însetate de sânge și crude ca niște fiare sălbatice, și trebuie tratate fără cruțare. Pe cei ce cred într-o luptă dreaptă, îi asasinează. Ești o față-palidă, dar am bănuiala că ai și sânge de indian în vine; și ăștia ca tine sunt cei mai răi.

Aceste cuvinte ale căpeteniei m-au surprins: Old Surehand să aibă sânge de indian în vine! Nu avea trăsăturile unui metis; totuși, de câte ori îl observam în liniște, mi se părea că are ceva de indian în el, numai că nu am putut găsi ce anume. Acum, căpetenia utahilor exprimase deschis acest gând, iar când ochii lui Old Surehand, drept răspuns, aruncară doar flăcări, cel puțin un lucru îmi deveni clar: avea ochi de indian! Căpetenia utahilor continuă:

— Moartea lui Dinte-de-urs și a lui Labă-de-urs trebuie răzbunată. Nu te putem lua cu noi la tabăra tribului nostru, ca să mori acolo la stâlpul caznelor, pentru că e prea departe. De aceea, ți-am ales o altă moarte: ai omorât pe cei doi „Urși” și tot ursul o să te omoare și pe tine. Există vreo lașitate în asta din partea noastră?

— Direct nu, dar în felul în care vreți să procedați da.

— Asta nu e lașitate, ci dovadă de îngăduință față de tine!

— *Pshaw!* De ce nu vă încumetați voi să coborâți în Valea Urșilor?

— Păzește-ți limba, câine! Oare nu-ți arătăm destulă încredere, lăsându-te să pleci singur două zile la rând dimineața, numai pe baza cuvântului dat că te vei întoarce seara?

— Cum se împacă această încredere cu vorbele tale de adineauri despre fețele-palide? De ce-mi acordați această încredere?

— Pentru că știm că Old Surehand respectă ceea ce promite. În această privință, este la fel ca Old Firehand și Old Shatterhand.

— Îi cunoști pe acești doi vânători albi?

— Nu i-am văzut până acum, dar știu că nu și-ar călca niciodată cuvântul. Același lucru îl știu și despre tine. Cu toate că sunteți și voi dușmani ai oamenilor roșii, ca toate fețele-palide, faceți parte dintre acei albi în al căror cuvânt te poți încrede. Socoți cumva că prin vorbele tale ai să reușești să ne faci să ne schimbăm părerea despre tine?

— Nici nu mă gândesc. Vă cunosc prea bine!

— Vrei să spui că și noi știm să ne ținem de cuvânt. Rămâne, deci, așa cum am stabilit. Măine, în zori, te eliberăm, ca să poți coborî în Valea Urșilor. Îți dăm înapoi pușca și cuțitul. Seara te întorci și o să poți pleca din nou în dimineața următoare, ca să vii apoi seara înapoi. Dacă în aceste două zile o să reușești să dobori patru urși și o să ne aduci pieile lor, o să scapi cu viață.

— Dar libertatea nu mi-o dați?

— Nu. Libertatea ți-o recâștigi numai dacă o să vii cu noi să-ți iei ca *squaw*-ă pe una din ficele noastre. Din cauza ta am pierdut doi războinici viteji, în schimb o să trebuiască să devii tu un războinic al tribului nostru, desigur dacă nu o să te înghită urșii.

— V-am mai spus că nu sunt de acord cu asta!

— O să vedem. O să știm noi cum să te constrângem.

— *Pshaw!* Old Surehand nu poate fi constrâns!

— De astă dată o să se poată! N-am putea să te supunem doar dacă nu te-ai mai întoarce, încălcându-ți cuvântul dat, ceea ce însă știu că nu o să se întâmple. Numai dacă ghearele și colții urșilor te-ar sfâșia, n-ai mai veni înapoi.

— *Well.* Nu o să fiu sfâșiat și o să mă întorc. Chiar aici, la liziera pădurii, există o potecă, care duce de pe creastă, în jos, înspre Valea Urșilor; pe acolo o să cobor și tot pe acolo o să mă întorc. Dacă totuși nu o să vin, o să mă căutați?

— Nu. Dacă nu o să revii, înseamnă că te-au omorât și mâncat urșii.

— Dar s-ar putea să fiu numai rănit!

— Nu. Un om rănit într-atât încât să nu mai poată să meargă, e pradă sigură pentru animalele sălbatice. De aceea n-o să te căutăm!

— Spune-mi mai bine adevărul: vă e teamă de ursul cenușiu!

— Taci din gură! Suntem peste cincizeci de războinici! Printre noi nu există nici unul care s-ar feri din calea grizzly-ului. Și atunci de ce să ne temem când suntem așa de mulți? Așteptăm aici și aduci patru piei, două pentru Dinte-de-urs și două pentru Labă-de-urs. Dacă te întorci nevătămat, fără să aduci pieile, o să fii împușcat; dacă nu te întorci, înseamnă că ești mort și cei doi războinici sunt răzbunați. Iată ce am hotărât și așa rămâne. Am terminat. *Howgh!*

Făcu semn cu mâna că nu mai vrea să audă nimic și se rezemă din nou de copac. Am mai așteptat un sfert de oră și cum nici unul din ei nu mai scoase nici un cuvânt, ne-am dat seama că nu o să mai aflăm nimic și am părăsit postul de observație în modul descris mai sus.

Focurile aprinse de utahi ne-au dat posibilitatea să ștergem urmele lăsate de noi. Lungiți la pământ și privind înspre focuri, aveam lumina necesară, și totuși a durat mai bine de o oră până să putem afirma că a doua zi dimineață nimic nu o să arate că am trecut pe acolo.

Trecuserăm tocmai de ferigi și voiam să ne mai târâm câțiva pași înainte de a ne ridica în picioare, când căpetenia se sculă de lângă foc, pentru a stabili ordinea de pază pe timpul nopții. Toate focurile urmau să fie stinse, afară de unul, în jurul căruia, avându-l și pe prizonier la mijloc, trebuiau să se culce cu toții, în două cercuri concentrice. În afară de aceasta, doi oameni de strajă trebuiau să dea mereu ocol taberei, pentru că era posibil ca un grizzly să se rătăcească pe aici, venind din Valea Urșilor, aflată în apropiere.

Măsura aceasta de prevedere era desigur firească, mai ales că cei mai mulți dintre utahi nu aveau decât sulițe,

arcuri și săgeți; nouă însă nu ne convenea deloc. Dacă ne-am fi propus să-l eliberăm în timpul nopții pe Old Surehand, cercul dublu ne-ar fi îngreuiat mult misiunea, iar cele două străji ne-ar fi zădărnicit-o complet, în caz că nu voiam să se lase cu vărsare de sânge. Bineînțeles că, de teama urșilor, străjile erau cu ochii în patru, iar dacă eu și Winnetou ne-am fi hotărât să acționăm în felul nostru obișnuit, trebuia să ne gândim că și ceilalți, la fel de îngrijorați, aveau să doarmă iepurește. Aici metoda utilizată de mine pentru eliberarea lui Apanatșca din mâna osagilor, sau de Colma Puși pentru eliberarea noastră din mâinile bandiților, nu putea fi folosită.

Executând ordinul căpeteniei lor, utahii făceau o asemenea gălăgie încât ne puturăm îndepărta ușor și neobservați. Winnetou mergea alături de mine, fără a scoate o vorbă, căzut pe gânduri: știam că nu o să se întoarcă la tovarășii noștri, fără să fi luat vreo hotărâre.

Nu m-am înșelat. Eram încă destul de departe de ei, când se opri și rosti în felul lui hotărât:

— Fratele meu Shatterhand e convins că astăzi nu mai putem face nimic?

— Din păcate, da, răspunsei.

— Cu străjile probabil ne-am mai descurca noi; dar mai sunt doi inși lângă cai, iar somnul utahilor azi e ușor.

— Totuși ar merge, dacă ne-am hotărî să luptăm și să ne riscăm viața, ceea ce, însă, nu vreau.

— Nici Winnetou nu vrea. Ce se poate dobândi fără risc, merită obținut așa. Vom aștepta deci până mâine dimineață.

— Deci, ne întoarcem la Valea Urșilor?

— Da, ca să vorbim cu Old Surehand.

— Ce surpriză și ce bucurie o să aibă când o să ne vadă!

— Inima o să i se umple de încântare! Și totuși n-o să vină cu noi.

— Nu, fiindcă o să se țină neapărat de cuvânt.

— Uff! Un grizzly știu eu unde își are bârlogul. Se spune că în Valea Urșilor poți întotdeauna întâlni mulți dintre ei. Ce bine ar fi să fie adevărat!

— Gândul fratelui meu roșu e formidabil, demn de el!

— Astfel Old Surehand ar putea să aducă pieile cerute.

— Situația lui nu s-ar schimba totuși prea mult. Ar scăpa, cu viață, dar nu și-ar redobândi libertatea.

— Fratele meu are dreptate. În orice caz o să fim nevoiți să-l eliberăm. O să poată veni cu noi, dacă obține pieile, altfel nu. Dar să meargă împreună cu utahii și să-și ia o *sqaw*-ă de-a lor, asta n-a promis.

— Bine, mâine o să căutăm urme de urși! Utahii o se hoinărească toată ziua prin parc și o să dea de locul unde am poposit astăzi.

— Uff! Nu avem voie să rămânem pe loc. Dar unde să ne ducem?

— Trebuie să evităm parcurile și împrejurimile, unde cu siguranță că ne-ar putea descoperi urmele. Există numai două posibilități: ori coborâm mai jos, în vale, de unde au venit utahii, ceea ce însă nu e posibil din cauza întunericului, iar mâine oricum ar trebui să ne întoarcem; ori coborâm în Valea Urșilor, și o să ne aflăm dimineață la fața locului. Firește că pe întuneric e o treabă cam proastă, dar cunoaștem râpa din timpul zilei și, conducând caii și mergând încet, poate că o să reușim. Desigur că nu trebuie să uităm nici că un grizzly își are bârlogul atât de aproape de drumul nostru.

— O să mergem noi doi în față și atunci ceilalți vor fi în siguranță. Caii noștri ne-ar da de veste dacă ursul ar fi pe aproape. Iar împotriva întunericului există un mijloc. În partea de sus a râpei, probabil că și Winnetou a văzut un taiotsi complet uscat, din care o să ne facem torțe.

— Bun! Deci coborâm din nou în Valea Urșilor?

— Da. În ce privește ursul, din cauza zgomotului provocat de torentul apei, nu-l vom putea auzi dacă s-ar apropia, dar cu atât mai mult o să ținem ochii deschiși.

— Și urma pe care o s-o lăsăm trecând prin parc? Pentru că trebuie să-l traversăm, nu-l mai putem ocoli mergând pe marginea lui.

— Winnetou o s-o șteargă cu pătura lui. *Howgh!* Acest „*howgh*” înseamnă că nu mai avem ce discuta. Ajunserăm la tovarășii noștri, comunicându-le ce am văzut și auzit și apoi ce am hotărât. Cu toții, dar mai ales prietenii lui Old Surehand — adică Apanatșca, Dick Hammerdull și Pitt Holbers — erau gata să participe la eliberarea lui. Relatarea noastră fusese scurtă, ei însă ar fi vrut să afle mai multe, dar Winnetou le-o tăie cu aceste cuvinte:

— Frații mei să aștepte până ce vom avea mai mult timp decât acum. Înainte de toate, trebuie să înlăturăm orice urmă de-a noastră de pe aici, ceea ce presupune oarecare zăbavă.

Treaba aceasta o făcu el, ajutat de Apanatșca și de Matto Șahco, deoarece, din cauza durerilor, mie-mi venea greu să mă aplec. Pe urmă încălecarăm și pornirăm de-a curmezișul parcului spre râpa pe unde urcasem cu puțin timp înainte. Călăream în șir indian. Winnetou era ultimul și, trăgând după sine pătura legată de un lasou, făcea să se ridice la loc iarba călcată de noi. Ajunși la râpa, descălecarăm pentru a duce caii de dârlogi.

Acum Winnetou trecu în față, eu mergeam imediat după el, iar ceilalți după noi. Din cauza ursului, fiecare își ținea pușca geta să tragă. Sus, în parc, stelele ne luminaseră întrucâtva calea, însă aici, în râpa adâncă, domnea un întuneric atât de profund, încât abia de puteam vedea calul lui Winnetou, cu toate că mă țineam foarte aproape, putând să ating până și coada calului. Cu acest prilej se dovedi încă o dată extraordinarul simț de orientare și perspicacitatea apașului.

Cu toate că ochii noștri se obișnuiseră cu întunericul, era un drum foarte anevoios, ușurat doar de faptul că trecuserăm deja ziua pe lângă apă, iar clipocitul ei ne fu

din când în când chiar de ajutor. În sfârșit, după un timp destul de îndelungat, Winnetou se opri și zise:

— Aici, în stânga mea, se află *taiotsi*^[68]-ul acela uscat. Frații mei să pipăie crengile și să taie din cele cu rășină mai multă, ca să facem din ele torțe. Între timp, din cauza grizzly-ului, o să fiu atent.

Fiind cel mai apropiat de copac, găsii primul o cracă potrivită, o tăiai și o aprinsei, ușurând astfel treaba celorlalți. Curând avea fiecare câte o torță și ne continuăram drumul cu dârlogii agățați de braț, ținând într-o mână făclia și în cealaltă arma.

Firește că am avut nevoie de mult mai mult timp pentru coborâre decât pentru urcare. Era o scenă extraordinar de fantastică. Ajunserăm la locul unde Winnetou dăduse de urma ursului. Luminând poteca, nu se vedeau urme proaspete. Probabil că Moș Martin se simțea bine în bârlogul lui, sau că acesta era atât de departe încât ursul nu ne-a văzut și nici auzit: ajunserăm jos în vale, fără să ne fi bucurat de cea mai mică atenție din partea lui. Mai aveam de înfruntat destule greutăți, deoarece trebuia să găsim un loc de popas potrivit.

Torțele improvizate din crengi se arseseră și din nou nu mai avurăm lumină. Valea era însă largă, așa că ne puteam orienta și la lumina slabă a stelelor. Nu era nevoie să luăm obișnuitele măsuri de precauție pentru cazul că în apropiere s-ar fi aflat dușmani, încât eram siguri că, în afară de noi, nu mai era nimeni pe aici, în Kui-erant-yuaw. Așa că nu ne-am oprit undeva la margine, sub copaci, ci ne-am îndreptat sub cerul liber, spre mijloc, găsind pâra la urmă un loc potrivit pentru popas.

Blocuri mari de stânci înconjurau aici un spațiu din trei părți, suficient de mare pentru noi și caii noștri, așa că trebuia să păzim numai latura a patra, neînconjurată de stânci, unde creșteau tufe de mure și, sub ele, multă iarbă uscată. Întrucât asemenea locuri sunt, de obicei, pline de

șerpi, dădurăm foc ierbii; focul se întinse repede și asupra măcănișului, dându-ne astfel posibilitatea s-a cercetăm mai îndeaproape locul nostru de popas. într-adevăr, am dat de șerpi și i-am omorât în timp ce încercau să scape de flăcări. Acum locul nostru de tabără era curat și puteam să ne culcăm liniștiți. Doi inși trebuiau să stea de pază. Pe mine, din cauza rănii, voiră din nou să mă scutească, eu însă nu acceptai și, împreună cu Hammerdull, preluai primul schimb, care avea să dureze două ore.

Ne așezarăm unul lângă altul în partea deschisă a îngrăditurii stâncilor, cu puștile la îndemână. Tovarășii noștri mai discutară puțin, apoi adormiră, iar eu îi povestii grăsanului cele auzite la utahi. Apoi mă dusei la un tufiș, să strâng rămurele tinere drept nutreț pentru caii noștri. Astfel trecu vremea și se terminară cele două ore de gardă; îi trezirăm pe Apanatșca și pe Holbers, fiind rândul lor. Următoarea gardă trebuia să fie preluată de Matto Șahco și Trescow, în timp ce ultima trebuia să fie asigurată de apaș, singur. Winnetou era arhisuficient ca să ne asigure securitatea.

Tare aș fi vrut să adorm, dar nu reușii. Nu că aș fi avut febră din cauza rănii, dar pulsul îmi bătea mai rapid decât în mod obișnuit, fără să pot spune de ce. Probabil că tot rana era de vină. În același loc unde stătusem eu cu Hammerdull, ședeau acum cei doi paznici, discutând încet. Liniștea nopții era tulburată doar de trosnetul crengilor și de câte o lovitură de copită a cailor. Deasupra noastră stelele străluceau mai tare, stâncile și persoanele aflate între ele, ca și caii, putându-se distinge foarte clar.

Deodată văzui că murgul lui Winnetou, care stătuse cu capul cufundat în nutreț, îl înalță cu o mișcare bruscă și neobișnuită. Aceeași mișcare observai și la calul meu. Ambii începură să fornăie speriați și se întoarseră cu picioarele din spate către mine. Presimțeau un pericol, apropiindu-se din direcția unde mă aflam eu. Dacă ar fi fost

un om, caii ar fi nechezat mai încet, prevenitor și nu atât de speriat. Îmi încordai auzul.

Eram culcat lângă o spărtură între stânci, inițial închisă de măracini, care însă după foc rămăsese liberă, și care, din fericire, nu era mai mare decât să poți trece brațul prin ea. Dincolo de spărtură se auzi un zgomot de scormonit și de foșait, cum nici un om nu ar fi fost în stare să-l scoată, și, în același timp, auzii binecunoscutul mormăit furios. Sării imediat în picioare, luai „doborâtorul de urși” în mână și îi, șoptii încet căpeteniei comanșilor:

— Apanatșca, un urs! Dar fii liniștit, complet liniștit și vino încoace!

Winnetou, cu auzul lui fin, simțise când am sărit în picioare și venise imediat lângă mine, cu pușca de argint în mână.

— În spatele nostru, după stânci, e un urs! îi șoptii.

Ceilalți continuară să doarmă: nu auziseră nimic și consideraram că e bine să nu-i trezim; probabil că ar fi început să se agite și să țipe, mai ales Trescow.

Apanatșca, împreună cu Holbers, veniră lângă noi, cu armele pregătite. Winnetou le zise categoric:

— Numai în caz extrem trageți! Pușca lui Old Shatterhand e cea mai nimerită pentru grizzly, deci primele două gloanțe vor fi trase de el, apoi urmez eu. Voi să trageți numai când am să vă spun!

Holbers, puțin cam agitat, întrebă:

— O să se cațere cumva peste stâncă?

— Nu, răspunsei. Cu siguranță că... oh, iată-l! Stați liniștiți! Lăsați-mă pe mine!

În partea liberă a locului nostru de popas, de după colț, apăru, pășind încet, greoi, o masă mare întunecată; era ursul, adulmecând cu botul pe jos. Caii nechezau speriați. Murgii noștri se întoarseră în poziție de apărare, cu copitele din spate îndreptate spre urs. Încă nu aveam voie să trag: glonteale meu trebuia să-i pătrundă printre coaste drept în inimă, în care scop ar fi trebuit să se ridice în

picioare. Deci făcui un salt spre el, ca să-i atrag atenția asupra mea, mă retrasei însă tot atât de repede, pentru că grizzly-ul este un animal deosebit de iute, cu toate că pare greoi.

Îmi atinsesem scopul: abia mă zări că se și ridică drept în sus, la distanță de cel mult șase pași de mine. Trăsei imediat primul foc. De parcă ar fi primit o lovitură în piept, fu gata să cadă pe spate, dar își reveni și înainta în două picioare, bălăbănindu-se. Atunci trăsei al doilea glonte, care îl doborî pe loc. Căzut la pământ, își trase labele din față spre el, ca și când ar fi vrut să îmbrățișeze și să strivească pe cineva, se întoarse pe partea cealaltă, apoi iar se tăvăli înapoi, desfăcu labele și rămase nemișcat. Între timp, nu scosese nici un sunet, nici măcar respirația nu i se putea auzi. De fapt, ursul cenușiu nu are glas. Lupta cu el se desfășoară, de obicei, într-o liniște deplină și tocmai de aceea ea „îți pătrunde în oase”, cum obișnuia să se exprime bătrânul meu Sam Hawkens. E mai ușor să tragi când auzi răgetul de tunet al leului!

— S-a terminat cu el! spuse Winnetou. Amândouă gloanțele iau pătruns în inimă. Totuși încă nu vă apropiați de el! Grizzly-ul este extrem de rezistent, uneori își mai revine pentru p clipă.

Firește că toți se treziseră la primul glonte tras. Matto Șahco stătea calm, cu demnitatea obișnuită indianului. Trescow se retrăsese mult în spate, cu toate că nu era un laș, Hammerdull se strecură printre cai până la mine și zise:

— Un urs! Ei, drace, un urs adevărat! Iar eu să dorm cu o asemenea, matahală în apropiere! Adormisem doar un minut. Eram atât de obosit! Sunt supărat, sunt furios pe mine! Aș putea să mă pălmuiesc cu amândouă mâinile!

— Așa să faci, dragă Dick, fă-o chiar imediat! îl încuraja Holbers.

— Taci, lăcustă bătrână! Ca să te pălmuiești singur, ai nevoie de o îndemânare cu mult mai mare decât o ai tu, de

exemplu! Ei, nu, să mi se întâmple mie una ca asta! Îmi vine pur și simplu să-mi ies din piele!

— Dacă-ți ieși din piele, tot o să trebuiască să intri la loc!

— Că intru sau nu, e totuna, numai să nu fi fost bestia asta atât de perfidă și să vină tocmai când adormisem puțin. Dacă nici un asemenea urs nu are mai multă minte, te întreb, cine poate să aibă?

Cu toată nostimada cu care își exprima supărarea, era foarte serios. Desigur că grăsuțul de el nu s-ar fi temut și l-ar fi înfruntat pe urs! Ceea ce însă nu înseamnă că ar fi reușit să-l și răpună. Deseori, curajul orb poate deveni periculos. Și pentru că nu l-a putut întâmpina pe grizzly-ul viu, Hammerdull se duse acum la ursul mort, în ciuda avertismentului dat de apaș, ca să arate că lui nu-i e frică. Îl întoarse pe partea cealaltă, ceea ce nu era deloc ușor, și-i mișcă laba înapoi și încolo, zicând:

— E mort, *meș-șurs*, mort dea binelea, altfel nu ne-ar răbda el. Propun să-i scoatem mănușile și cizmele, împreună cu toată blana de pe cap. Căci de somn nu mai poate fi vorba!

Avea dreptate. Nici un vânător n-ar putea dormi lângă un grizzly proaspăt vânat. Aveam nevoie de un foc și plecarăm aproape cu toții după vreascuri. La lumina focului văzurăm că era vorba de o ursoaică de vreo șapte chintale, un animal extraordinar de frumos.

— Probabil că urmele ei le-am văzut noi, fu de părere Trescow.

— Nu, răspunse Winnetou. Urma aceea era de la un animal cu mult mai greu. Nu era *squaw*-a ursului, ci chiar el în persoană, și o să-l vânam când o să vină Old Surehand.

Afară de Winnetou și de mine, își scoaseră toți cuțitele și se apucară să-i scoată ursoaicei mănușile și cizmele împreună cu haina de vânătoare. Noi doi ne uitam la ei.

— Uff! exclamă după un timp apașul, arătând spre partea neîmprejmuată. Iată și *baby*-ul ei!

Focul își arunca lumina departe printre stânci și, lângă tufișurile de unde adusesem crengile verzi pentru cai, văzurăm un ursuleț. Avea mărimea unui vițel mijlociu, doar că era mai rotund.

— Ura! Baby-ul acestei lady! strigă Hammerdull, sărind în picioare și luând-o la fugă spre ursuleț.

— Dick, Dick! strigai după el. Nu-l atinge! Nu-l atinge! Animalul e mai periculos decât îți închipui!

— Fleacuri! Fleacuri! Am și pus mâna pe el! mi-o întoarce el, strigând. Da, pusese mâna pe urs, dar și ursul pe el. La început nu voia să-i dea drumul, pe urmă nu mai putea. Nu se vedea cum se apucaseră unul pe altul; se tăvăleau prin iarbă, în tâmp ce grăsanul țipă cât putu:

— *Woe to me! Help! Help!* ^[69] Fiara asta nu mă lasă în pace!

Cu cuțitul în mână, Apanatșca se repezi spre cei doi eroi rotofei. Vârându-și stânga între om și animal, dădu cu dreapta lovitura mortală. Trebuie să fi nimerit bine, pentru că văzurăm cum ursul rămase jos, nemișcat, în timp ce Hammerdull se ridică anevoie, exclamând supărat:

— Ce bestie! Ce animal prost crescut! Voiam să-l prind de viu, iar el mă tratează cu atâta impolitețe. A trebuit să mă împotrivesc din răspuțeri, ca să mă feresc de colții săi. Drept pedeapsă o să fie fript și mâncat, chiar în carne și oase.

Apucându-l de un picior pe *baby*-ul ursului, îl târî spre noi. Cuțitul lui Apanatșca nimerise perfect, drept în inimă. Hammerdull nu arăta prea bine: hainele ferfeniță, fața zgâriată, mâna îl sângera, picături roșii i se prelingeau și pe picioare. Înfățișarea lui îl descumpăni complet pe fratele lui de cruce, pe lunganul de Holbers. În loc să-i spună cuvinte pline de compătimire, dragostea lui se manifestă prin supărare și reproșuri:

— Ce-ai făcut? Și cum arăți?! Omul ăsta a fugit de aici să prindă un grizzly viu! O prostie ca asta nimeni n-a mai

văzut! Ce mă fac cu tine? Asta e dragostea ta față de mine, pe care mi-ai mărturisit-o de atâtea ori? Vrei să ne nenorocești complet pe amândoi cu astfel de neghiobii? De aceea ți-a crescut pielea ca să lași să-și bată joc de ea niște gheare de urs? Ce stai aici și te holbezi la mine? Vorbește! Spune ceva! Răspunde, omul lui Dumnezeu!

Într-adevăr, Hammerdull stătea cu gura căscată și se uita mirat la prietenul său. Ce cuvântare lungă! Cuvintele se revărsaseră ca un torent. Acesta să fie liniștitul și tăcutul Pitt Holbers? Hammerdull dădu mirat din cap și spuse:

— Pitt, bătrâne Pitt, ești chiar tu ăsta cu adevărat? Nu te recunosc! Ai devenit deodată un orator cum nu întâlnești nici în cea mai bună carte. Te-ai transformat cu totul. Nici nu-mi vine să cred. Chiar mă iubești atât de mult?

— Desigur că te iubesc atât de mult, prostule! Și cum adică? Trebuie să-mi faci mie una ca asta și să te lași zgâriat în halul ăsta? Cum arăți? Uită-te puțin în oglindă! Ei, da, lipsește! Cu tine n-are omul decât necazuri, griji și jale! Și bucurii? *Pshaw!* Cu tine omul nu mai poate avea nici o bucurie!

— Nu mă mai certa atâta! Dacă ai bucurii sau necazuri cu mine e totuna, norocul tău e însă că mă mai poți vedea în viață. Cine s-ar fi așteptat ca un cățeluș ca ăsta să aibă astfel de gheare?

— Cățeluș? Un grizzly e pentru tine un cățeluș? Nici să nu te mai văd în halul în care ești! Mă dor ochii de atâta necaz și mâhnire. Fața asta dragă și bătrână jupuită toată! Vino, Dick, să mergem la apă să te spăl!

Îl luă de braț și-l târî spre *creek*-ul apropiat. Când se întoarseră, dragul de Dick arăta spălat, dar cu hainele rupte, și cu urmele ghearelor, care, firește, nu au putut fi spălate.

— Spuneți dacă omul acesta nu arată ca un vagabond! zise Pitt, tot supărat. Vă rog, mister Shatterhand, faceți-mi un serviciu!

— Ce anume?

— Știu că aveți în cobur ustensile de cusut. Vă rog să mi le împrumutați, pentru că, desigur, nu pot să-l las să umble cu boarfele zdrențuite!

— Cu plăcere, Pitt Holbers, ia-le!

După ce le luă, să fi văzut cum s-a chinuit timp de un sfert de oră, ca să vâre ața în urechile acului! Pe urmă, ce cusătură! împunsături la distanțe precum copacii de pe marginea șoselei! După ce băgase ața pentru a doua oară, uitase să facă nod, și cosea, cosea, fără să înainteze, până i-am atras atenția că, după fiecare împunsătură, trage tot firul. Mai târziu îl sfătuii ca într-un loc să facă un nod, în altul un tighel, în al treilea o cusătură surfilată. Atunci azvârli supărat mosorul, împinse piciorul grăsanului spre mine și, înțepându-mă în deget cu acul pe care voia să mi-l întindă, exclamă:

— Luați-vă toată peticăria asta, *sir!* Dacă vă pricepeți mai bine, faceți-o singur! Cine a mai auzit de tighеле și împunsături sub formă de surfilare? Și ce fel de împunsături mai există, mister Shatterhand?

— Cusături tighelate în lanț, tighеле simple sau duble, precum și împunsături de cuțite și săbii.

— N-am nimic contra împunsăturilor de cuțite, dar de celelalte nici să nu aud! Cârpiți-l dumneavoastră pe domnul ăsta! M-am săturat de cusut!

Și pe urmă? Am stat până aproape de zorii zilei și i-am cârpit grăsanului — vânător de *baby-grizzly* — haina, pantalonii și vesta. Între timp mâncărăm friptură de urs. Partea cea mai gustoasă de la urs, și anume labele, fură înfășurate în frunze și puse la păstrare, pentru că ele devin tot ce poate fi mai delicios albia când viermii încep să mișune prin ele. O fi oare pe gustul oricui?

Când se crăpă de ziuă, Winnetou și cu mine încălecarăm și, luând calul lui Matto Șahco de dârlogi, o pornirăm la deal, să așteptăm sosirea lui Old Surehand. Să tot fi mers vreo două mile engleze, când zărirăm, în stânga, văiuga prin care trebuia el să coboare, după cele auzite ieri. Ne

oprirăm la oarecare distanță de ea, după un tufiș, unde puteam sta ascunși împreună cu caii noștri, dar în așa fel încât să-l putem vedea.

Eram foarte nerăbdători să vedem dacă o să vină, căci s-ar fi putut ca sus, la utahi, să fi intervenit ceva neprevăzut, sau căpetenia să-și fi schimbat planul. Trecuse mai bine de o jumătate de oră, când în sfârșit văzurăm pășind pe sub copaci un om. Cum însă nu ieșise încă sub cerul liber, nu l-am putut recunoaște. Totuși mă încumetai să strig destul de tare:

— Mister Surehand! Mister Surehand!

Omul se opri, dar numai pentru o clipă. Dacă era Surehand, trebuia să vină repede spre noi. Fiind prizonier la indieni, nu putea să fie decât prea bucuros să întâlnească oameni care îl cunoșteau. Nu mă înșelasem în presupunerea mea. Strigând încă o dată, pentru a treia oară, numele lui Surehand, îl văzui ieșind de sub întunecimea copacilor, îndreptându-se în grabă spre noi. Totuși, din cauză că nu ne vedea, se opri pe la mijlocul drumului și strigă spre noi:

— Cine e acolo în tufiș? Cine m-a chemat?

— Un prieten, răspunsei.

— Ieși la iveală! În Vestul Sălbatic trebuie să fii precaut.

— Iată-mă!

Cu aceste cuvinte ieșii, ca să mă poată vedea. Winnetou însă mai rămase ascuns. Old Surehand mă recunoscu imediat.

— Old Shatterhand! Old Shatterhand!

Pronunțându-mi numele, era atât de bucuros-surprins încât scăpă arma din mână. Se repezi spre mine cu brațele deschise și mă strânse la piept, gata să mă sufocă, și exclamă:

— Ce bucurie! Ce noroc! Prietenul meu Old Shatterhand, salvatorul meu de odinioară și probabil și de acum!

La fiecare cuvânt, ba mă îndepărta de el, ba mă strângea din nou la piept, cu ochii strălucitori și obrajii îmbujorați. Era într-o stare de extremă agitație și de fericire și spuse:

— Cine și-ar fi putut închipui că vă aflați tocmai acum aici, în Valea Urșilor din Munții Stâncoși! Și cât mă bucur și cât de fericit mă simt că sunteți aici. Aveți un motiv special de-ați venit înapoi?

— Da. Vin de la Jefferson City.

— Așa? Ați fost la bancherul meu? El v-a spus că am plecat în munți?

— Da.

— Și ați venit după mine?

— Firește! Jefferson City, apoi birtul lui Lebrun în Topeca, ferma lui Fenner și așa mai departe! După cum se vede, sunt bine informat.

— Slavă Domnului! Slavă Domnului! Acum sunt salvat! Nici nu bănuieți la ce mă refer. Știți, sunt prizonier!

— La căpetenia Tusahga Saritș!

— Cum? Știați că... întrebă el mirat.

— Azi și mâine sunteți liber, pe cuvânt de onoare; continuai râzând.

— Chiar știe! se minună el.

— Ca să aduceți patru piei de urs!

— Dar... dar... *sir*, spuneți-mi, cum de-ați aflat?

— Aseară, când ați stat sus în parc lângă foc, împreună cu căpetenia, eram la trei pași de dumneavoastră, ascunși în tufișul de ferigă.

— Cerule! Dacă aș fi știut!

— Am auzit fiecare cuvânt. Era imposibil să vă eliberăm încă din noaptea trecută, de aceea am coborât, în ciuda întinericului, din nou în această vale, ca să vă așteptăm. Tare ne bucurăm că ați venit!

— Vorbiți la plural. Deci nu sunteți numai dumneavoastră singur aici. Mai e cineva?

— Da. Veniți să vedeți.

L-am condus după tufişuri. Văzându-l pe Winnetou, scoase un chiot de bucurie şi îi întinse amândouă mâinile, pe care apaşul le apucă, rostind cuvinte de bun sosit.

— Winnetou se bucură din inimă să-l vadă din nou pe fratele său Old Surehand. Noi am crezut că o să-l ajungem abia dincolo, în parcul de la Saint Louis, dar ne bucurăm cu atât mai mult că acum îi putem dovedi căpeteniei capoteutahilor că nu e în stare să-l reţină pe Old Surehand nici cu cei cincizeci de războinici ai săi.

— Mi-am dat cuvântul că o să mă întorc! obiectă prevăzător Old Surehand. Altfel nu m-ar fi lăsat să plec.

— Ştiu; Old Surehand n-o să-şi calce cuvântul, şi o să se întoarcă la ei. Atunci, însă, o să vină şi Old Shatterhand cu Winnetou la ei şi o să le spună o vorbă.

— Până mâine seară trebuie să le duc patru piei de grizzly, altfel viaţa mea e pierdută. Căpetenia apaşilor ştie lucrul acesta?

— Da, ştiu, Old Surehand o să ducă pieile. Pentru aceasta să-mi permită ca, deocamdată, să mă îndepărtez.

Încalecă pe calul său şi plecă.

— Încotro a pornit? întrebă Old Surehand.

— Să caute urme de grizzly.

— *Well*. Trebuie să-l aşteptăm aici?

— Nu. Plecăm şi noi. O să ne găsească el mai târziu.

— Fireşte că aş veni cu plăcere cu dumneavoastră, dar n-am voie să uit că timpul meu este extrem de drămuț.

— Din cauza pieilor de urs?

— Da.

— Pentru asta mai e timp. Vă rog încălecați pe acest armăsar.

— Aveți trei cai. Nu sunteți singuri? Mai e cineva cu dumneavoastră?

— Da. O să dați de cunoştințe.

Winnetou o luase la deal; noi o pornirăm la vale. Old Surehand, între tâmp, își ridicase pușca de jos, unde o scăpase mai înainte din cauza emoției. Știa că-l mai

așteaptă o surpriză, dar nu întrebă nimic, presupunând că oricum n-o să-i răspund. Apropiindu-ne de tabăra noastră, îl zării de departe pe Dick Hammerdull. Și Old Surehand îl văzu, îl recunoscu și mă întrebă:

— Nu cumva e bătrânul Dick Hammerdull, mister Shatterhand?

— Da, răspunsei.

— Atunci mai mult ca sigur că e cu dumneavoastră și „eul” său celălalt, Pitt Holbers?

— Firește. Acești doi „toști” sunt doar nedespărțiți.

— Deci asta era surpriza pe care mi-ați rezervat-o? Vă mulțumesc!

Nu l-am contrazis. Hammerdull veni în fugă, spre Old Surehand, căruia îi întinse mâna, zicând:

— *Welcome, mister Surehand, welcome*, în acești munți bătrâni! Sper că, de când nu ne-am mai văzut, nu l-ați uitat pe Dick Hammerdull al dumneavoastră?

— Nicidecum, dragă Hammerdull. Mereu m-am gândit cu plăcere la dumneata.

— Cu sau fără plăcere, e totuna, numai să-l fi păstrat în inima dumneavoastră și pe Pitt Holbers!

— Desigur că l-am păstrat!

— Pe amândoi, deci?

— Firește. Pe el cât e de lung, pe dumneavoastră cât sunteți de gras și de scurt. E bine așa?

— Foarte bine! Haideți să vi-l arăt acum pe bunul și bătrânul nostru flăcău!

Merserăm călare până la tabără, unde descălecarăm. Hammerdull îl conduse pe Old Surehand printre stânci înăuntru și strigă, triumfător:

— Pitt Holbers, bătrâne *raccoon*, iată-l! Ți-l aduc întreg. Dă-i mâna, dar nu cumva să i te agăți de gât, că de tine omul nu mai scapă; cu brațele tale lungi înconjuri de două ori pe oricine.

La început, Old Surehand nu-l văzu decât pe Pitt Holbers; însă când privirea îi căzu pe Apanatșca, tresări

plin de uimire.

— Apanatșca! Fratele meu roșu, Apanatșca! exclamă ei. La... așa... la asta nu m-am așteptat deloc! Acum, desigur, înțeleg mai bine la ce surpriză v-ați referit înainte, mister Shatterhand. Fratele meu roșu să-mi dea voie să-l îmbrățișez!

Ochii comanșului străluceau de bucurie. Fără să scoată un cuvânt, desfăcu brațele pentru al strânge la piept. Se atașaseră mult unul de altul în timpul drumului făcut la Fort Terret și acum se îmbrățișară cu căldură. Îl salută și pe Trescow și apoi îi prezentă pe căpetenia osagilor. Cu demnitatea obișnuită, acesta îi întinse mâna și, arătând spre cele două piei de urși, îi zâmbi prietenește și spuse:

Fratele meu Old Surehand urmează să le ducă utahilor patru piei de urși?

— Da, răspunse Surehand.

— Iată, aici sunt două. Old Shatterhand l-a doborât pe cel mare și Apanatșca pe cel mic.

— Asta nu contează, eu însumi trebuie să-i omor. Atunci îl întrebai:

— Așa v-a cerut textual căpetenia utahilor?

— Nu, textual nu. Dar nu putea ști că o să găsesc aici astfel de ajutoare. În orice caz, a presupus și a crezut că o să pot aduce pieile urșilor vânați numai de mine.

— Nu ne privește ce a presupus și ce a crezut în sinea lui. Trebuie să execuți numai ceea ce a spus.

— E adevărat că nu mi-a spus decât să aduc patru piei.

— Și o să i le duceți! Cred că o să se mai găsească încă două!

— Pe asta mică s-ar putea ca Tusahga Saritș să nu o accepte!

— De ce?

— Fiindcă e de la un urs tânăr.

— E o piele întreagă, dintr-o bucată, din care nu lipsește nimic. Va trebui s-o accepte.

— Și dacă totuși nu o să vrea?

— O să știm cum să-l silim să vrea. Aveți de dus patru piei de urs și asta e și ea una din ele.

— Aveți dreptate: trebuie să țin seama numai de cuvintele rostite de el.

— Și nici măcar atât! Treaba poate fi privită și altfel. Nici nu trebuie să le duceți pieile.

— Hm!

— Da, se poate foarte ușor să judecăm și așa: ce s-ar întâmpla dacă n-ați duce nici o piele?

— Ar urma să fiu împușcat.

— Atunci să nu duceți nici una și o să avem noi grijă să nu vă împuște. Să nu vă faceți prea multe muștrări de conștiință în legătură cu ei. În definitiv, ce v-au promis? În caz că o să omorâți, cu riscul vieții, patru urși grizzly, vă lasă în viață, fără să vă redea libertatea. Dreptate e asta?

— Desigur că nu.

— Dumneavoastră însă ați promis numai că vă întoarceți. Această promisiune trebuie s-o respectați, așa cum și eu aș respecta-o. Mai mult nu au ce să vă ceară. În general, n-avem acum de ce să ne pierdem timpul cu astfel de fleacuri. Sunt convins că există ceva mult mai important pentru dumneavoastră.

— Ce anume?

— Să mâncăți.

— Aveți dreptate, răspunse el zâmbind. Indienii s-au purtat cam zgârcit cu mine și de trei zile nu mi-au dat nici o fărâmitură.

— Acum mai întâi mâncăți, săturați-vă, și de restul o să vedem.

Fu servit și mâncă cu o poftă demnă de postul lui de trei zile: în mod intenționat îl așezasem în așa fel încât să pot transmite tovarășilor noștri o observație pe care el să nu o audă și pe care ar fi trebuit să le-o fi spus încă înainte de a fi plecat după el. Și anume, ca nu cumva să pomenească în fața lui cuvintele: Tibo-taca, Tibo-vete, Vava Derric și *myrtle-wreath*. Aveam motivele mele pentru aceasta. La

propunerea mea, Apanatșca se uită la mine cu o privire stranie, visătoare, cercetătoare, dar nu zise nimic. Să fi început să bănuiască ceea ce credeam că știu numai eu?

Caii, pe care îi lăsasem afară, liberi, pășteau pe lângă apă, iar noi ne așezarăm în afara îngrăditurilor de stânci, ca să-i avem în raza privirilor noastre și, la nevoie, să-i apărăm cu armele. Cei prezenți începură să-și povestească diferite întâmplări personale și evenimente care ne interesau pe toți, dar care nu aveau importanță pentru desfășurarea acțiunilor noastre actuale, cu excepția, relatării lui Old Surehand despre felul în care căzuse prizonier la utahi.

Făcuse tot drumul singur pe calul său, până acum patru zile, când poposisse lângă un izvor, în apropierea căruia nu exista nici o urmă lăsată de vreun om. Se simțise în siguranță și ațipise, dar fu trezit de doi indieni, unul mai în vârstă și altul mai tânăr, care stăteau deasupra lui cu cuțitele gata să-l lovească. Sărind în picioare, îi, izbise în lături și scosese pistolul. Totuși, fiind din nou atacat de ei cu cuțitele, fusese nevoit să-i împuște, ca să se apere. În clipa următoare, însă, fusese încercuit de cincizeci de războinici roșii, care îl înghesuiau în așa fel, încât, în ciuda forței sale fizice, nu mai putuse să se apere. Îi smulseseră revolverul, fiind apoi doborât și legat. Restul nu mai era nevoie să ni-l povestească, pentru că-l aflasem de la utahi, când stătusem aseară la pândă.

Și, cu astfel de discuții, timpul trecu. Se făcu amiază. Ceva mai târziu, se întoarse și apașul; sări de pe cal și mă întrebă:

— Tot ceea ce trebuia să știe i s-a spus fratelui meu Surehand?

— Da, totul, răspunsei.

— Vrea să ia aceste două piei de urs?

— Da.

— O să mai facem rost de încă două. Acum să mă însoțească frații mei Old Shatterhand și Apanatșca.

— Încotro?

— Să găsim bârlogul ursului, a cărui urmă am văzut-o ieri.

— În clipa aceea interveni repede Dick Hammerdull:

Pe mine nu mă luați?

— Nu. Râpa e îngustă și oamenii de prisos ne-ar sta în cale.

— Dick Hammerdull niciodată nu stă în cale. Considerați că nu vă pot fi de folos sau că sunt un laș, care o ia la sănătoasa îndată ce vede nasul unui urs?

— Dimpotrivă, Dick Hammerdull are prea mult curaj și, prin vitejia s-a prea mare, ne poate ușor provoca neplăceri. *Baby-ul* bătrânei ursoaice i-a dat o foarte bună lecție.

— Lecție sau ne-lecție, e totuna, însă promit cam s-o țin minte!

Mititelul se ruga cu atâta ardoare, încât Winnetou le lăsă înduplecat:

— Ei bine, să vină și fratele meu grăsuț, dar dacă mai face vreo greșală, sau dacă nu-mi dă ascultare, nu-l mai iau niciodată cu mine.

Holbers și Trescow nu se simțeau jigniți de faptul că urmau să rămână, Matto Șahco însă întrebă necăjit:

— Crede oare Winnetou că șeful vazailor a devenit dintr-o dată un războinic fără nici o valoare?

— Nu. Matto Șahco nu ghicește de ce îl las aici? Dacă în lipsa noastră apare un urs sau poate vin niște oameni ca dușmani, cine apără caii noștri?

În orice caz, pe Holbers și mai ales pe Trescow nu puteam pune prea mare bază. Osagul se simți măgulit și zise cu mândrie;

— Caii n-or să pățească nimic. Frații mei pot pleca fără grijă!

Deci, noi cei cinci ne luarăm armele și plecarăm. Cam după zece minute, ajunserăm la râpa amintită și pătrunserăm în ea. În timpul urcării, căutarăm să evităm orice zgomot și cu cât ajungeam mai sus, deveneam tot mai

atenți. Dick cel mic mergea al doilea, imediat după Winnetou, având întipărită pe față o deosebită încredere în sine. Dacă ar fi depins de această față, toți urșii suri, bruni, negri sau de orice culoare, ar fi luat-o la fugă!

Ajunși la locul unde ne mai opriserăm o dată, cercetarăm cu multă grijă o porțiune a drumului în sus și în jos, fără să descoperim ceva; ursul nu-și mutase reședința. Apoi trecurăm torentul și începurăm să ne cățărăm pe stânci. Winnetou în frunte și Dick Hammerdull după el. Dădurăm de cărările pe care le zărisem și ai o zi înainte. Aceste cărări se uneau într-o largă potecă umblată de urși și cotea brusc după un colț de stâncă. Winnetou nu trecu imediat dincolo. Întinse gâtul doar atât cât să poată privi cu un ochi. Rămase nemișcat și, cu un gest al mâinii întinse spre noi, ne porunci să păstrăm cea mai deplină liniște. Eram convinși că vede ursul. Când se întoarse din nou spre noi, fața îi radia de bucurie.

Îl prinse pe Hammerdull de umăr și, fără să scoată un cuvânt, îl împinse încet, foarte încet până la colț, făcându-l să privească cu precauție în partea cealaltă: în clipa următoare, omulețul își retrase capul și se strecură repede pe lângă mine și pe lângă ceilalți, până ajunse ultimul. Se făcuse galben ca ceara! Acum mă uitai și eu după stâncă și trebuie să recunosc că nu era o rușine pentru Hammerdull să îngălbenească. Printre stânci și măcănișul des, se întindea o potecă bătătorită, până într-un loc unde stânca forma un perete masiv și un fel de acoperiș destul de înclinat. Acolo, apărat de vânt și de ploaie, culcat pe o grămadă de pământ, iarbă și crengi adunate la un loc, se afla regele urșilor cenușii. Da, merita această denumire, pentru că niciodată nu văzusem un exemplar de o asemenea mărime. Acest Moș Martin avea cu siguranță vreo patruzeci de ani, dovadă fiind blana, care arăta și mai bătrână. Ce trup, ce cap, ce membre! Dacă aș fi fost cel mai tare bizon, as fi luat-o la sănătoasa din fața lui. Dormea. Ce înfățișare trebuia să aibă acest colos când se ridica în

picioare! într-adevăr, putea să te apuce tremuriciul! Mă retrasei și-i lăsași și pe ceilalți să privească plini de încântare la frumusețea bărbătească și superba înfățișare a acestui plantigrad Adonis. Pe urmă, începurăm să ne sfătuim. Old Surehand și Apanatșca veniră cu propunerile lor în timp ce Hammerdull se învălui în tăcere.

Winnetou mă privi cu acea expresie de nedescris pe care n-am putut-o niciodată uita și mă întrebă:

— Fratele meu Old Shatterhand mai are încredere în mine ca pe vremuri?

Știam ce plănuia și dădui afirmativ din cap.

— În mine, în mâna mea, în cuțitul meu? întrebă el în continuare.

— Da.

— E gata să-mi încredințeze viața sa?

— Da.

— Atunci frații mei să mă urmeze!

Ne conduse înapoi spre un tufiș des, unde se opri și spuse:

— Eu mă ascund după acești arbuști. Old Shatterhand o să-mi aducă după el ursul, conducându-l pe aici. Ceilalți frați ai mei să se tupileze după pietrele alea și să fie atenți la ce o să se întâmple! Old Shatterhand și Winnetou sunt unul singur, Amândoi suntem un trup, un suflet, o viață. A lui îmi aparține mie, iar a mea îi aparține lui. *Howgh!*

— Ce vreți să faceți? întrebă Old Surehand îngrijorat.

— Nimic din ceea ce ar putea să vă sperie, îi răspunsei.

— Bănuiesc că vreți să vă expuneți unui mare pericol!

— Nu-i nici un pericol, pentru că îl cunosc pe Winnetou al meu. Fiți liniștiți, și faceți ceea ce v-a cerut. Luați și armele mele!

— Cum? Ce? Vrei să rămâneți fără apărare?

— Nu. N-o să fiu deloc fără apărare. Hai, duceți-vă!

Merseră și se tupilară după stânci. Winnetou își luă cuțitul în mâna stângă și se strecură în tufiș, încât nu mai putea fi văzut. Pentru a mă mai liniști o dată, îmi șopti:

— Vântul e aliatul nostru și, dacă ursul m-ar descoperi, dai tu prima lovitură de cuțit.

Nu simțeam nici un fel de teamă. Un pericol necunoscut îl poate neliniști pe om, dar de îndată ce-l cunoști și îl vezi în față, neliniștea trece. Luai și eu cuțitul în mâna stângă și mă apropiiai tiptil de cotul pe care-l făcea stâncă. Uitându-mă după ea, văzui că ursul era în aceeași poziție de mai înainte. Probabil că în timpul nopții mâncase pe săturate și acum dormea cu atât mai bine. Știam că e ultimul său somn înainte de moarte. Luai o piatră, trecui de stâncă și o aruncai în direcția lui. Fiind lovit, își ridică brusc capul. Privirea ochilor săi mici și veninoși căzu asupra mea, și, fără să se mai întindă sau să se căznească, se ridică în picioare cu o iuțeală pe care cu siguranță că nici un tigru sau o panteră nu ar fi întrecut-o. Mă trăsei înapoi după stâncă cu privirea mereu spre el, mergând de-n-dărâtelea, mă apropiiai de tufișul după care stătea ascuns apașul. Deodată apărură ursul și, desigur, că acum era vorba de viață și de moarte; dacă m-aș fi împiedicat și aș fi căzut, eram pierdut.

Toată măiestria era să atrag ursul după mine până treceam de Winnetou și apoi să-l fac să se oprească, ca să-i ofer apașului prilejul de a aplica o lovitură sigură. Ursul mă urmă cu pas greoi și totuși sprinten, specific ursului și elefantului, încet și, într-un fel, cumpănit, în realitate însă foarte repede și precis. Fiara mă vedea numai pe mine și se apropia tot mai mult, ceea ce și voiam. Când ajunsei lângă tufiș, mai erau doar opt pași între noi. Făcui câteva sărituri mari și repezi înapoi și ursul ajunse lângă tufiș. Încă un pas și, dacă nici de rândul ăsta nu reușeam să-l fac să se oprească, se termina cu mine! Nici o vietate a pământului nu putea să reziste loviturilor de labă ale acestui monstru. Cu siguranță că era cu mult mai puternic decât leul.

Deci: sau-sau! Sării doi pași înainte și ridicai brațul. Ieșise și Winnetou de după tufiș și stătea în spatele ursului, cu cuțitul gata să dea lovitura. La aparentul meu atac, ursul

se opri și se ridică pe labele de dinapoi, întrecându-mă cu un cap înălțime. În clipa aceea, apașul lovi fără a se precipita, cu acel calcul rapid și totodată măsurat, necesar pentru a putea nimeri acolo unde trebuia și anume între cele două coaste, drept în inimă. Cuțitul pătrunse până la plăsele; dar Winnetou nu-l lăsă acolo, ca să nu rămână neînarmat, de aceea îl smulse imediat.

Monstrul se clătină, ca și când ar fi fost gata să se prăbușească, dar, pe neașteptate, se întoarse într-o clipă și lovi cu labele din fața înspre Winnetou, care abia avu timp să se ferească. Acum nu mai era viața mea în pericol, ci a lui. Sării imediat la urs, îl lovi cu cuțitul și, lăsându-l înfipt în el, mă retrasei repede înapoi. Acum, fără să se mai clatine sau îndoii, bătrânul Moș Martin rămase liniștit, nemișcat; nici capul nu-și schimbă poziția. Trecură zece, douăzeci, treizeci, patruzeci de secunde, când deodată se prăbuși, ca și când ar fi fost lovit de un ciocan invizibil. Și nu se mai mișcă.

— Uff! Strașnică lovitură! spuse apașul, întinzându-mi mâna. Gata, nu se mai scoală!

— Eu am fost doar încheierea, răspunsei. Inima acestui uriaș are probabil zece învelișuri. Câtă forță pentru a o străpunge cu lama cuțitului! Era cât pe-acți să te prindă.

În fața noastră zăcea o masă de carne de cel puțin o tonă! Individul putea de-ți trecea orice poftă de a gusta din pernițele labelor lui. De obicei, dintre animalele de pradă, felinele răspândesc un miros mai pătrunzător decât ursul; acesta făcea excepție.

Între timp, se apropiară și tovarășii noștri. Întinserăm corpul grizzly-ului și abia acum puturăm admira proporțiile sale înfricoșătoare și ne puturăm închipui ce am fi pățit dacă nu ne-am fi putut baza pe cuțitele noastre.

— Așa ceva ne mi-aș fi putut imagina, spuse Old Surehand. Să pornești contra unui astfel de monstru doar cu un cuțit, înseamnă cu adevărat să-l pui la încercare pe

Dumnezeu. Nu sunt un slăbănog și nici laș; dar la așa ceva nu m-aș încumeta.

— Fratele meu greșește, răspunse Winnetou. Un cuțit bun și o mână sigură valorează deseori mai mult decât un glonte care nu ochește exact. Nu orice urs e atât de puternic ca ăsta!

Apanatșca nu zise nimic; se uită doar gânditor la monstrul mort și scoase cuțitul meu, privindu-l eu admirație. În schimb Hammerdull, cercetând cele două răni, exclamă cu glas tare:

— Ce aproape sunt amândouă! De fapt, cum se poate ști locul unde trebuie înfipt cuțitul, *meș-șurs*?

— Nu există o anumită regulă, ci doar după ochi, îl răspunsei. Constituția unui urs nu seamănă cu a altuia și chiar starea blănii poate provoca ușor o nenorocire.

— Hm! Și dacă nimerești în coastă?

— Atunci îți alunecă cuțitul și pe urmă probabil că îți pierzi viața.

— Mulțumesc. În cazul ăsta prefer pușca mea. Da și eu aș încerca, dacă s-ar putea căuta comod cu o mână locul și cu cealaltă să înfigi cuțitul.

— Lupta cu un grizzly nu-i totuna cu a tăia un porc!

— Asta am văzut și eu! Acum însă hotărâți ce facem cu acest drăguț de Moș Martin.

— Îi luăm blana și restul lăsăm pe loc.

— Carnea nu o luăm?

— Mulțumesc! Mai degrabă aș mesteca pingele. Dar se pare că Winnetou mai are să ne dea de lucru, așa că, hai să ne grăbim!

— Fratele meu Shatterhand a ghicit, aprobă apașul.

— Mai există vreo urmă de grizzly?

— Da, însă mult mai departe de aici, chiar la capătul celălalt al văii, acolo sus.

— E de la sine înțeles. Urșii grizzly nu pot trăi atât de aproape unul de altul, ca biberii sau câinii de prerie.

Fratele meu Winnetou e de părere că putem termina încă înainte de căderea nopții?

— Da, așa cred. Cu caii noștri putem ajunge repede acolo.

— Mă luați din nou și pe mine? întrebă Hammerdull.

— Nu, răspunsei, nu se poate. Trebuie să-l avem în vedere și pe Matto Șahco. Dacă l-am lăsa iarăși de-o parte, ar lua-o drept o jignire. Gândește-te, el a reușit până acum să doboare singur șapte urși grizzly.

— Că-l lăsați iarăși de-o parte sau nu, e totuna, numai să poată participa și el la vânătoare. Mă retrag, deci, cu plăcere.

— Cu plăcere sau nu, e totuna, numai că trebuie să faci ceea ce trebuie, îi imitai eu felul de a vorbi. Acum fugi până în tabără și adu un cal, ca să nu trebuiască să ne cărăm cu blana asta grea.

Plecă imediat și se întoarse cu iapa lui bătrână, precum și cu Pitt Holbers. Iapa o lăsă pe poteca de lângă râu, în timp ce el și Pitt se cățărară pe stâncă, lângă noi; apoi Hammerdull zise:

— Iată calul de care aveți nevoie, mister Shatterhand!

Între timp terminasem de a-i scoate ursului mănușile, cizmele și haina, așa că spusei:

— Ia luați pielea și duceți-o până la cal!

— Cum? La iapa mea? Întrebă Hammerdull zâmbind pe sub mustață. Pe ea am adus-o numai pentru mine, nu pentru blană.

— Și blana cine o s-o ducă?

— Calul pe care l-ați cerut, mister Shatterhand, și anume lăcusta ^[70] aceasta de Pitt Holbers, bătrânul *racoona*.

Abia atunci se lămurii Pitt Holbers de ce îl luase cu dânsul grăsanul său prieten. Se răsti la el supărat:

— Ce tot spui acolo? Credeam că mi se face cinstea de a fi primul care să-l vadă pe acest urs! Iar tu te ții din nou de

șotii cu mine!

— Nu trebuie să te înfierbânți așa de tare, dragă Pitt! Nu ești tu primul dintre toți care-l vede pe Moș Martin?

— Blana însă n-o duc!

— Bine, am să dau dovadă de înțelegere, căci tu ai avut destul de furcă trebuind să porți propria ta piele. Deci ajută-mă numai până la cal. Ia apucă!

În timp ce târau după ei blana grea, noi o luarăm înainte.

Ajunși în tabără, îi comunicară lui Matto Șahco că acum îl luăm cu noi, ceea ce găsi că e ceva firesc. Trescow, Hammerdull, Holbers și Apanatșca rămaseră în tabără.

Pornirăm călare în susul văii, trecând de locul unde îl întâlнисerăm pe Old Surehand. În afară de distanța până unde trebuia să mergem, Winnetou nu ne dăduse alte amănunte cu privire la aventura în întâmpinarea căreia mergeam.

Valea era extrem de lungă și se îngusta pe măsură ce urcam. Din când în când întâlneam bizoni, uneori câte unul, alteori în familii, dar nu în turme mari, pentru că timpul propriu-zis al migrației de toamnă încă nu începuse. Aceste animale nu se fereau deloc de oameni și ne ocoleau numai, fără să fugă de noi. De aici am dedus că, în timpul verii, nici un vânător nu dăduse de ele. Existau chiar tauri bătrâni, care nici nu se dădeau ta o parte din calea noastră, oprindu-se cu ochii mirați ațintiți asupra noastră și cel mult coborându-și capul mare cu coarnele masive, până treceam. Desigur că în fiecare din noi se trezi pasiunea de vânător, însă, ne-având timp, nu puteam să-i dăm ascultare, iar de la ursi aveam came mai mult decât suficientă.

Un *westman* nu omoară niciodată un animal, dacă nu are nevoie de carnea lui. De asemenea, nu-i adevărat că, în timpul celor două migrații anuale, indienii ar obișnui să dezlănțuie un adevărat masacru asupra bizonilor. Indianul știe prea bine că fără cirezi nu poate trăi și ar fi sortit pieirii, de aceea se ferește întotdeauna să-și procure mai

multă carne decât are nevoie. Numai omul alb poartă vina pentru dispariția *buffalo*-ului. Așa, de exemplu, sau constituit adevărate asociații de vânători de pradă, care închiriau și trenuri, oprindu-se în prerie când dădeau de o turmă de bizoni, și apoi trăgeau din tren asupra animalelor, mânați doar de plăcerea de a ucide, până se săturau de pocnetul puștilor. Apoi mergeau mai departe, ca să se oprească la cireada următoare. Le era complet indiferent dacă bizonul atins era mort sau numai rănit. Animalele rănite se târau până unde puteau, ca pe urmă să se prăbușească și să constituie o pradă ușoară pentru lupi și vulturi. Sălbăticia și setea de sânge au făcut ca mii și mii de bizoni să fie omorâți sau răniți; milioane de chintale de carne au putrezit prin locuri unde avuseseră loc astfel de măceluri, și am văzut grămezi mari de oase albe. Nu fuseseră luate nici măcar pieile și coarnele.

La vederea unor astfel de câmpuri pline de leșuri de bizoni, nu se putea să nu i se cutremure inima de indignare oricărui *westman* adevărat, și cu atât mai lesne de înțeles este ce gândeau și spuneau indienii. Ei erau de părere că guvernul nu numai că tolerează aceste masacre oribile, dar că le și încurajează, pentru a accelera prin înfometare dispariția rasei pieilor roșii. Și în caz că indianul se împotriva acestor exerciții de tragere, era și el împușcat fără milă, ca și bizonii.

Unde mai sunt azi bizonii de altădată și unde sunt vânătorii roșii și albi, plini de mândrie și de cavalerism? Pot afirma că nu mai există nici unul; și măcar unul din acei *westman*-i, despre ale căror fapte și întâmplări se povestea pe vremuri la fiecare foc de tabără. Osemintele lor zac împrăștiate, iar dacă sapa sau plugul scoate la iveală câte un craniu pe jumătate putrezit, cu siguranță că locul a fost cândva scena unui atac mișelesc sau a unei lupte disperate, în care forța nemiloasă a triumfat asupra dreptății, ca peste tot aici, în Vestul îmbibat de sânge.

Călăream de mai bine de o oră și tot nu ajunseserăm la capătul Kui-erant-yuaw-ului, când Winnetou își opri calul și spuse:

— Peste două minute ajungem într-un loc unde Winnetou a dat de un bizon doborât. Fusese răpus de un grizzly, care însă nu a mâncat decât prea puțin din carnea lui și i-a sfărâmat șira spinării, ca să-i soarbă măduva; numai ursul cenușiu procedează așa. Urma lui ducea spre marginea văii și o bucată în sus, pe munte.

— I-a descoperit Winnetou bârlogul? se interesă Old Surehand.

— Nu. Voiam doar să cercetez urma, fără să-l zgândăresc, pentru ca și frații mei să poată spune că au vânat un grizzly. Cred că am procedat bine.

— Da, e bine! Când o să predau pieile, vreau să-mi pot spune că am dobândit cel puțin una.

— Poate că Old Surehand dorește să lăsăm acest grizzly în seama lui?

— Da, vă rog chiar!

— O să-l aibă. Vrea cumva să împrumute în acest scop „doborâtorul de urși” al lui Old Shatterhand?

— Nu. Mă bizui pe arma mea.

— Și eu ce fac între timp? întrebă căpetenia osagilor. Să se spună despre Matto Șahco că, în prezența lui, au fost vânați patru urși, fără ca el să fi mișcat o singură mână?

— Și fratele meu roșu o să aibă ce face răspunse Winnetou. În ce fel, asta se va vedea când o să găsim grizzly-ul. Ne oprim aici în apropiere și... uff, uff!

În timpul ultimei părți a acestei discuții, am călărit mai departe. Winnetou își opri din nou calul și întinse brațul, făcându-ne să ne uităm înainte. La vreo mie de pași de noi zării un grizzly ieșind de sub copaci în partea stângă a văii, pe care o traversa greoi. Mergea cu capul aplecat mult, fără să se uite în dreapta sau în stânga. Dacă și l-ar fi întors numai puțin spre partea noastră, ne-ar fi văzut neapărat.

Deoarece curentul de aer ducea la vale, nu putea nici să ne adulmece prezența.

— Acum, ziua în amiaza mare! spuse Old Surehand. Trebuie să-i fie tare foame individului!

— Da, aprobă Winnetou. Faptul că și-a părăsit bârlogul acum, e semn că are o serioasă poftă de mâncare, dar e și o dovadă că de mult nu au mai trecut pe aici vânători.

— Unde se află leșul bizonului? întrebai eu.

— Fratele meu nu-l poate zări de aici, fiindcă e ascuns de tufișul acela mic din față, răspunse apașul.

— Faptul că ursul a venit acum, cu totul contrar obiceiului lui, ne economisește mult timp. Nu mai trebuie să-l căutăm. Să descălecăm și să priponim caii aici! Tufișul despre care a vorbit Winnetou ne permite să ne apropiem, fără să ne observe.

— Frații mei să mai aștepte o clipă; am de făcut o propunere! zise osagul, în timp ce descălecarăm.

— Și anume? întrebă Old Surehand.

— N-am nimic împotrivă ca pe acest grizzly să-l doboare fratele meu Surehand; dar să-mi fie îngăduit să iau și eu parte.

— În ce fel?

— Dick Hammerdull mi-a povestit cum l-au vânat pe al lor Old Shatterhand și Winnetou. La fel vreau să-l doborâm și noi pe acest urs, eu și Old Surehand.

— E prea riscant!

— Nu.

— Ba da, spuse Surehand. Eu nu sunt atât de sigur că-l nimeresc cu cuțitul în inimă și că-l dobor imediat. Matto Șahco e sigur de el?

— Nici eu n-am doborât încă nici un urs numai cu cuțitul. Nici nu mă gândesc să luăm cuțitele. Pe pușca sa, însă, se bizuie Old Surehand?

— Da.

— Atunci o să fie ușor să doborâm ursul. Fratele meu se ascunde cu arma sa, iar eu îi aduc animalul, exact așa cum

a făcut mai înainte Old Shatterhand.

— N-am nimic împotriva, dacă Matto Șahco are curajul necesar.

— Nu-i vorba de nici un curaj, dacă glonteale nimerește la țintă.

— *Pshaw!* Că doar n-o să trag alături!

— Winnetou și Old Shatterhand sunt de acord?

Firește că eram. Priponirăm caii la un loc și pornirăm în șir indian spre tufișul amintit. Ajunși acolo, văzurăm la vreo sută de pași ursul grizzly lângă hoitul bizonului. Era întors cu spatele la noi și era ocupat cu descărnarea oaselor, ca să ajungă la măduva lor. Ursului, în afară de creier, îi place cel mai mult măduva. Cam la treizeci de pași de noi era o bucată de stâncă, destul de mare pentru a ascunde un om. Osagul o arătă, zicând:

— Fratele meu Surehand să se tupileze după piatra aia. Eu mă duc să aduc ursul, lucru tot atât de ușor ca un joc de copii.

Nici eu și nici Winnetou nu împărtășeam părerea lui Matto Șahco. Distanța dintre urs și stâncă era prea mare, dar tăcurăm, pentru a nu-l jigni pe osag.

Acesta își lăsă pușca la noi, se lungi la pământ și se târî spre stâncă, folosind-o ca mijloc de acoperire față de urs. Old Surehand îl urmă în același fel, având firește pușca la el. Ajunși la stâncă, Old Surehand rămase pe loc, în timp ce osagul se târî mai departe.

Ursul tot nu observase nimic din ceea ce se plănuia contra sa. În ciuda distanței, auzeam trosnetul oaselor între măselele lui. Matto Șahco înainta tot târâș, dând dovadă mai degrabă de lipsă de prevedere decât de curaj.

— Uff! exclamă apașul. Să avem armele pregătite de tragere. Căpetenia osagilor nu se pricepe să-și calculeze drumul!

Nici eu nu-l puteam înțelege pe Matto Șahco: nu ținea deloc seamă de rapiditatea cu care fuge un urs grizzly. Nu trebuia să se îndepărteze de Old Surehand decât atât cât la

întoarcere să nu poată fi ajuns din urmă de urs. Dar în loc să-i atragă atenția grizzly-ului, astfel încât, urmărit de urs, să poată ajunge înaintea lui la Old Surehand, el se târa tot mai departe! Atunci Winnetou, punându-și mâinile la gură, strigă:

— Matto Şahco să se oprească! Să se oprească şi să se ridice!

Osagul îl auzi şi se ridică. Îl auzise şi ursul şi se întoarce în direcția de unde venise strigătul. Îl zări şi pe indian şi imediat o porni spre el în trap. Trebuie ştiut că trapul unui grizzly e tot atât de iute cât galopul unui cal. Matto Şahco se apropiase la douăzeci de paşi de el, mai avea deci cincizeci până la Old Surehand, si părea fi ajuns de urs înainte de a ajunge la Old Surehand. Pe deasupra, dacă Old Surehand voia nu numai să rănească, ci să nimerească fiara mortal, nu avea voie să tragă până ce ursul nu se ridică în două picioare, oferindu-şi astfel pieptul drept ţintă. De aceea îl avertizai în grabă:

— Nu cumva să trageţi acum, mister Surehand! O să-l apăr eu pe osag.

Pusei „doborâtorul de urşi” la umăr şi aşteptai. Probabil că încă niciodată în viaţă Matto Şahco nu făcuse nişte salturi aşa de mari, dar degeaba, grizzly-ul se apropia repede de el.

— Matto Şahco, ia-o într-o parte! îi strigai.

Atât el, cât şi ursul, venea spre noi în linie dreaptă, aşa că nimeni nu putea trage în urs fără al nimeri pe om. Neţinând seama de apelul meu, Matto Şahco alerga mai departe drept înainte. Atunci sării de după tufiş şi-l avertizai din nou. Ursul era la numai trei paşi în urma lui. Acum mă înţelese şi o coti brusc lateral. Având acum ţinta liberă, ursul fu imediat lovit de un glonte de-al meu, înainte de a se fi putut lua după fugar. Fireşte, nu l-am lovit mortal; voiam doar să opresc fiara în loc, ceea ce reuşii; îl lăsă pe osag să-i scape şi se opri; Mişcându-şi capul într-o parte şi alta, îşi văzu sângele curgând din rana de la gât, ducându-

și laba într-acolo. Old Surehand profită de această clipă, se ridică de lângă stâncă și pași cu îndrăzneală spre urs; distanța era de vreo zece metri. Grizzly-ul îl văzu venind și se ridică în două picioare. Old Surehand înainta fără zăbavă și-i slobozi în piept primul glonte, iar după câțiva pași și pe al doilea. Apoi aruncă pușca și-și scoase cuțitul. Din fericire, măsura aceasta de prevedere fu de prisos: și acest Moș Martin își primise porția, se prăbuși, se zvârcoli de câteva ori, apoi, cu o ultimă zvâcnitură crispată a labelor, își trimise duhul să călătorească în veșnicele plaiuri ale vânătoarei, lăsându-ne însă nouă trupul și blana lui.

De la strigătul de avertizare al lui Winnetou nu trecuse nici măcar un minut, atât de repede se petrecură toate. Matto Șahco se opri lângă noi, gâfâind, și zise:

— Era... Era... să mă coste... viața!

— Cum de-a putut fratele meu să fie atât de neprevăzător? întrebă apașul.

— Neprevăzător? Eu?

— Da. Cine altul?

— Tu! Winnetou!

— Uff! Adică eu să fi fost neprevăzător?

— Da. Se înțelege doar: dacă nu m-ai fi strigat prea devreme, ursul nu m-ar fi luat în seamă!

O clipă Winnetou se uită la el zâmbind, însă nu spuse nimic și-i întoarse mândru spatele.

— Îmi întoarce spatele! N-am dreptate? mă întrebă osagul.

— Căpetenia osagilor greșește, zisei.

— Old Shatterhand se înșeală! Trebuia oare Winnetou să atragă atenția ursului asupra mea?

— Da. Nu te-ai târât spre animal ca să-i atragi atenția asupra ta?

— Ba da. Dar nu așa devreme!

— Devreme? Ar fi trebuit s-o faci mai din timp, cu mult mai din timp; ar fi trebuit să te scoli și să-l strigi, ca să ai

vreme să te întorci. Așa i-ai stricat și bucuria lui Old Surehand.

— I-am stricat bucuria? Cu ce?

— Cu glonte pe care a trebuit să-l trag eu, ca să-ți salvez ție viața. Înainte ca Old Surehand să-l doboare, ursul primise un glonte de la mine. Ce crezi, are motiv să fie supărat?

— Uff! Uff! Da. La asta nu m-am gândit.

— Și mai gândește-te că lui Winnetou trebuie, să-i mulțumești și nu să-i faci reproșuri! Dacă n-ar fi strigat el la tine și te-ai fi apropiat și mai mult de urs, probabil că acum n-ai mai fi în viață. Astea fiind zise, îl părăsii și eu și mă dusei la grizzly-ul unde Winnetou și Old Surehand se apucaseră să-i scoată „haina de blană”. Acest Moș Martin era, ca să zic așa, în cea mai înfloritoare vârstă bărbătească. Îi tăiarăm labele și una din pulpele din spate. Era bine să ne aprovizionăm cu cât mai multă carne, ea putându-se păstra bine sus, în răcoarea munților.

Acum aveam și a patra blană de urs și puteam să reîntoarcem la tabără. Patru urși într-o singură zi! O performanță vânătorească ieșită din comun, chiar dacă unul dintre urși era mai tânăr, și mai ales că nimeni dintre noi nu suferise nici măcar o zgârietură, ceea ce nu s-ar fi putut întâmpla nicăieri în altă parte decât în această Vale a Urșilor, unde nu prea călcase vreun vânător alb.

Ajunserăm la tabără după-amiază și a trebuit să luăm unele măsuri de prevedere înainte de căderea nopții. Old Surehand obținuse de fapt un răgaz de două zile, însă nici nu ne gândeam să pierdem o zi de pomană.

Puteam întreprinde imediat totul pentru eliberarea lui, dar ce și cum să facem, acestea erau tocmai problemele principale.

Era imposibil ca Old Surehand să transporte singur până sus pieile; trebuia să le încărcăm pe caii noștri. Nu puteam însă urca pe unde coborâse, căci am fi fost văzuți de utahi. De aceea, aleserăm pentru urcuș râpa noastră, acolo unde

îl vânasem, pe bătrânul și puternicul nostru Moș Martin. Astfel ajungeam, ca și ieri, în partea nord-estică a parcului. Winnetou se strecură înainte, pentru a ne preveni în cazul că vreun utah s-ar fi rătăcit prin aceste locuri.

Desigur că Dick Hammerdull nu era în stare să tacă în timpul unui asemenea urcuș dificil, așa că am fost martor la următoarea discuție:

— O să le cântăm indienilor o bucată de toată frumusețea! La ce instrument de suflat te pricepi să cânti, bătrâne Pitt?

— La cea mai lungă trâmbiță din Ierihon, răspunse acesta.

— Da, așa e. Știi să sufli la tot ce e lung, numai pe tine singur nu te poți sufla! Chiar că aș vrea să aud sunetele care ar ieși din acest oboi bătrân!

— Mai bine ciupește-ți propriile coarde, chitară bătrână ce ești! Te-ai dezacordat!

— Că sunt dezacordat sau nu, e totuna dar azi aș vrea să fiu ascultat! Trei urși uriași și un baby pe deasupra! Așa ceva nu s-a mai pomenit, nu, n-a mai fost niciodată!

— Da, și pe toți patru tu i-ai doborât!

— Îți bați joc de mine? Te mustră cumva conștiința pentru moartea lor?

— Nu. Dar nici nu mă umflu în pene ca tine!

— Cred și eu. Cum ar putea un schelet lung ca tine să se umfle! De altfel, eu n-am făcut decât să înșir evenimentele istorice din ziua de astăzi, care încă nu s-a sfârșit. Abia acum urmează groaza cumplită pe care o s-o provocăm, acolo sus, utahilor.

— Uff! Probabil că o să se îngrozească mai ales din cauza ta!

— În orice caz, mai mult decât tine! Acum însă taci, că suntem aproape de destinație!

Când am ajuns sus, se făcuse întuneric, încât nu mai puteam desluși eventualele urme care să ne arate dacă utahii s-au rătăcit până aici sau nu. Cunoșteam drumul încă

de ieri și, nefiind călări, ci conducându-ne caii de dârlogi, ajunserăm relativ ușor la pâlcul de copaci, lângă care ne așteptaseră camarazii, în timp ce eu și Winnetou ne furișaserăm lângă utahi.

Dacă am fi luat caii cu noi, mai aproape de utahi, ușor ne-ar fi trădat; de aceea îi lăsaserăm pe loc.

Merserăm apoi, cărând pieile, până aproape de focul de tabără al indienilor, dar fără să riscăm a fi descoperiți, și așezarăm pieile pe jos.

Acum trebuia să ne furișăm, la fel de neobservați, până în apropierea lor chiar. Pentru aceasta, era bine să le distragem atenția, ceea ce în modul cel mai sigur, se putea face prin Old Surehand. La sosirea lui în tabără, ochii și urechile lor aveau să fie neapărat îndreptate spre el. Așa că i se dădu sfatul de a se arăta la focurile lor cam la zece minute după ce vom fi plecat noi.

Pătrunseserăm deci în pădure, ținându-ne de mână unul de altul; înaintarea ne fu ușurată de focurile din stânga noastră. Totuși, răgazul amintit aproape că trecuse, dar noi ne și aflam ghemuiți sub copaci, în spatele indienilor. Pentru a ne apropia și mai mult de ei, trebuia să așteptăm sosirea lui Old Surehand.

Auzirăm deodată exclamații puternice: sosise, iar noi ne târârăm în desișul de ferigi amintit mai înainte. Nimeni nu se uita în direcția noastră, așa că nu era nevoie să fim atât de precauți ca în seara precedentă.

Încă nu trecuse surpriza provocată de întoarcerea lui Old Surehand, când noi ne și instalasem cât se poate de comod între ferigi. Trebuie să amintesc că Tusahga Saritș, căpetenia, ședea în același loc ca și în seara trecută, dar acum singur. Numai el nu se ridicase, toți ceilalți îl înghesuiau pe Old Surehand cu întrebările lor, pe care însă el le lăsa fără răspuns, privind doar jur-împrejur. Abia când putu presupune că ne-am ocupat locurile dorite, spuse cu glas tare:

— Războinicii utahilor mă asaltează cu întrebări, fără să țină seama că numai căpetenia lor e omul cu care am să stau de vorbă!

— Uff! Fața-palidă are dreptate, încuviință Tusahga Saritș. Old Surehand să vină și să se așeze lângă mine!

Old Surehand făcu ce i se ceruse, fără să fie dezarmat și legat în prealabil; utahii considerau că oricum era în mâinile lor.

— Old Surehand să spună dacă a fost jos în Valea Urșilor!

— Da, am fost, răspunse Vânătorul.

— Ai văzut urma vreunui grizzly?

— Chiar a mai multor grizzly!

— Dar urși ai văzut?

— Da.

— Fără însă a te lupta cu ei?

— Nu cunosc vreun grizzly care să nu fi trebuit să-și dea viața, de îndată ce a fost atât de neprevăzător să-mi vină în fața ochilor!

— Tu însă nu ești rănit.

— Niciodată nu i-am permis unui urs să mă atingă. De ce am pușcă?

— Ai ieșit, deci, învingător?

— Da.

— Nu văd însă nici o blană!

— O blană? Vorbești de una singură! Ai uitat ce pretenții ai avut? Nu trebuia să-ți aduc patru piei?

— Uff! Tare mândru vorbești! Ai cumva cele patru piei?

— Da, le am.

— Așa ceva nu e adevărat, nu-i posibil, nu poate fi crezut!

— Ce spune Old Surehand e întotdeauna adevărat.

— Cum ai putut duce pieile?! Patru piei de urs cenușiu sunt așa de grele că nu pot fi duse de un singur om!

— Fiii utahilor par a fi oameni foarte slabi. Trimite patru războinici la vreo patruzeci de pași de aici, la marginea

pădurii și să aducă ce-o să găsească acolo!

— Uff! Uff! Ți-am dat două zile timp, azi și mâine, dacă crezi că poți să glumești, am să te pedepsesc, reducând cele două zile la una singură și o să trebuiască să mori!

— De ce atâta vorbă, mai bine trimite oamenii acolo!

— Uff! Probabil că fața-palidă a înnebunit în timpul acestei zile!

La un semn al său, patru inși se îndepărtară. Căpetenia, ca și ceilalți, aștepta cu maximă încordare, fără a scoate un cuvânt. Când deodată se auziră strigăte puternice de mirare, semn sigur că indienii nu făcuseră drumul degeaba. Utahii, care mai înainte se așezaseră cu toții, săriră din nou în picioare, cu ochii ațintiți spre locul de unde urmau să apară cei patru camarazi de-ai lor. Veneau târând fiecare câte o blană de grizzly și o lăsară jos lângă focul de tabără.

Pieile fură trase din toate părțile și cercetate foarte îndeaproape. Admirația cea mai mare o stârni blana bătrânului Moș Martin, cel pe care îl doborâsem în râpă. Degeaba căutau gaura făcută de vreun glonte, și când, până la urmă, descoperiră cele două tăieturi apropiate, înțelegând că n-a fost împușcat, ci înjunghiat cu cuțitul, hărmălaia se potoli, lăsând loc unei liniști neobișnuite, în timp ce toți stăteau cu ochii cășcați de mirare asupra vânătorului.

Cel mai mare act de eroism la indieni este doborârea unui urs cenușiu. Cine omoară un grizzly, fără ajutorul cuiva, e stimat până la moarte și chiar dincolo de ea și, oricât de tânăr ar fi, are primul cuvânt, după căpetenie, la sfatul războinicilor. Deoarece capote-utahii nu se prea distingeau prin însușiri deosebite de războinice, victoria asupra unui grizzly trebuie ca ei s-o fi apreciat cu mult mai mult decât alte triburi, mai renumite pentru vitejia lor. Iar acum aveau în față nu una, ci patru piei! Printre acestea una era a unui animal cu adevărat uriaș, omorât cu cuțitul! Nici un capote-utah nu s-ar fi încumetat să se apropie doar cu cuțitul de un urs sur cu mult mai mic! Iată de ce se

lăsase atâta liniște, în timp ce toate cele cincizeci și trei de perechi de ochi erau îndreptate asupra lui Old Surehand.

Acesta se prefăcu a nu observa nimic, scoase o bucată de carne friptă din tolă și începu să o mănânce. Atunci căpetenia întrebă:

— Carnea e de la unul din urșii ăștia?

— Da.

— Pentru a frige carne e nevoie de foc! Noi am golit toate buzunarele lui Old Surehand. El n-a avut nici un puncș, nici altceva cu care să poată aprinde focul!

— E adevărat!

— Și totuși a aprins un foc. Cum de-a reușit?

Tusahga deveni bănuitor. Old Surehand îi răspunse:

— Oamenii roșii nu știu ce cunoștințe au fețele-palide.

Albul nu are nevoie de nici un *puncș*^[71], nici de bețe, cu sulf. Tusahga Saritș încă nu a auzit că se poate face foc cu oțel și o bucată de piatră?

— Asta știu și eu.

— Ei bine, lama cuțitului meu e de oțel, iar piatră care să scoată scântei am găsit jos printre stânci, în timp ce iască există în orice scorbură de copac.

— Uff! E adevărat. M-am gândit că Old Surehand să nu fi întâlnit alți oameni, fețe-palide, care să-i fi dat un foc. Dar, cum ai reușit să găsești patru urși?

— Pentru ce am ochi?

— Și cum i-ai vânat?

— Pentru ce am pușcă și cuțit?

— Și cum ai adus până aici pieile atât de grele?

— Cu umerii și brațele mele!

— Dar nimeni nu poate duce piei atât de grele!

— Dintr-o dată nu! Cine a afirmat că aș fi făcut așa?

— Puteai să faci altfel?

— Desigur! Nu puteam să le aduc sus una câte una?

— Uff! E adevărat. O să vedem dacă mâine ai să mai răpui un urs!

— Încă unul? Cine-mi poate cere așa ceva?

— Eu. Se află printre ei unul foarte mic, care nu contează.

— Cu atât mai mare a fost grizzly-ul bătrân.

— N-are importanță că e mai mare. Un urs e un urs!

— Sunt și eu de acord că un urs e un urs: și cel mic a fost un urs și trebuie luat ca atare. Am adus patru piei!

— Eu hotărâsc și nu tu! Tu să taci!

Cu aceste cuvinte grăbi, fără să vrea, evenimentul de care avea să se mire mai mult decât la vederea pieilor. Old Surehand îi răspunse cu cel mai liniștit ton:

— Chiar crezi că Old Surehand e omul căruia poți să-i poruncești să tacă atunci când vrea să vorbească? Vorbesc când vreau și fac ce vreau. N-ai ce să-mi poruncești!

— Nu? Nu ești prizonierul meu?

— Nu.

— Uff! Poate pentru că mai ai pușca și cuțitul tău?

— *Pshaw!*

— Dacă nu am spus să ți le ia, e ca să vezi cât de sigur te avem în mâinile noastre. Am să pun să fi legat din nou.

— N-ai să reușești! Am făcut ceea ce mi-ai cerut și acum sunt liber!

— Nicidecum! Ursul ăsta mic nu contează. Și chiar dacă l-aș pune la socoteală, ți-ai salvat doar viața! Ești gata să vii cu noi și să-ți iei o *squaw*-ă de-a noastră?

— Nu!

— Atunci rămâi prizonier!

— Mă miră că îndrăznești să vorbești așa cu mine. Cine a coborât fără frică în Kui-erant-yuaw și a adus și patru piei de urs cenușiu, nu se teme de nici un indian! Din vale mi-am adus sus și libertatea!

— Vorbește mai clar, pentru ca urechile mele să poată înțelege cuvintele tale.

— Da, am să vorbesc mai clar! Vă las să alegeți de-al avea pe Old Surehand drept prieten sau dușman. Redă-mi libertatea!

— Refuz! Și degeaba te bizui pe cuțitul și pușca ta. Tu nu ai pușca fermecată a lui Old Shatterhand, în stare să tragă într-una, fără să fie reîncărcată, și căruia nu i se pot împotrivi nici cincizeci sau o sută de războinici.

— Aha, deci crezi că pușca aceea întrece armele voastre?

— Da, cred, și orice războinic e nevoit să creadă așa.

— Ai văzut vreodată această pușcă?

— Nu.

— Atunci întoarce-ți capul spre partea stângă!

Old Surehand nu primise de la noi indicații și nici nu ne înțelesesem ce să facă și ce să spună Comportamentul lui și al nostru depindea de desfășurarea evenimentelor. Ultimele lui cuvinte adresate de el căpeteniei au constituit pentru mine și pentru Winnetou semnalul de a ne ridica în picioare. În timp ce eu am îndreptat carabina asupra lui Tusahga Saritș, Winnetou păși spre el, fără frică, ca și când s-ar fi aflat printre prietenii cei mai buni, și, ridicând pușca lui bătută cu ținte de argint, ca să o poată vedea mai bine, îl întrebă:

— Probabil că poți să-mi spui ce fel de pușcă e asta și cum e numită?

Din nou se confirma impresia deosebită pe care o stârnea marea apariție și ținuta mândră și sigură a apașului. Toți îi priveau fascinați. Nimeni nu îndrăznea să pună mâna pe arme. Utahii erau atât de surprinși, ba chiar speriați de ivirea noastră, încât nici măcar nu schițau vreun gest de apărare. Căpetenia lor uită să sară de la locul său. Cu ochii țintă la pușcă, răspunse bâlbâindu-se:

— E... e... uff! Este pușca de argint a lui Winnetou!

— Da, sunt Winnetou, căpetenia apașilor, și acolo stă fratele meu alb, Old Shatterhand, cu carabina lui fermecată, iar în spatele lui poți vedea alte căpetenii ale triburilor roșii și fețe-palide viteze, toți cu pușca îndreptată asupra voastră. Spune războinicilor tăi ca nu cumva să

miște vreunul o mână sau un picior, pentru că altfel primește imediat un glonte în cap!

Era o adevărată desfătare pentru noi să observăm efectul vorbelor sale. Nici unul dintre indieni nu făcu nici cea mai mică mișcare: stăteau ca niște statui. Căpetenia lor se uită la mine cu ochii plini de spaimă și-i răspunse apașului, rugător:

— Văd că ești Winnetou și cred, de asemenea, că fața-palidă de acolo e Old Shatterhand. Nu pot suporta ca pușca lui vrăjită să fie îndreptată asupra mea. Spune-i să o lase în jos.

— Căpetenia capote-utahilor se pare că nu înțelege situația în care se află, răspunse Winnetou. Ce fel de curele sunt acelea pe care le văd la picioarele fratelui meu Surehand?

— Sunt curelele cu care am stat legat până azi-dimineață, răspunse Surehand.

— Ridică-le și leagă-l de mâini și de picioare pe Tusahga Sarits.

Căpetenia era gata să sară în picioare. Atunci ridicai cocoșul armei.

— Stai liniștit! îl preveni Winnetou. Încă o mișcare și te nimerește glonte. Ascultați, voi bărbați din tribul utah: de la cuvintele pe care o să vi le spun, nu o să mă abat nici cu o iotă! Sunteți prizonierii noștri, depuneți armele și lăsați-vă legați de noi. Mâine dimineață o să vă recăpătați armele și libertatea și puteți să vă duceți unde vreți. Cui nu-i place, să ridice mâna; dar dacă o ridică, se pomenește imediat cu un glonte în cap!

Firește că nimeni nu ridică mâna.

— L-ați târât cu voi pe prietenul, și fratele nostru Old Surehand, ținându-l legat și obligându-l să aleagă între moarte și lupta cu ursul, lucru ce trebuie ispășit. Noi vă impunem o ispășire mai ușoară, mai blândă: să fiți prizonierii noștri o noapte. Mâine dimineață sunteți din nou liberi. Cine se supune, dă dovadă de înțelepciune, cine

respinge bunătatea noastră, plătește cu viața. Winnetou a vorbit. *Howgh!*

Nici un cuvânt de împotrivire nu se auzi, așa că spusei:

— Și eu, Old Shatterhand, le dau cuvântul meu capote-utahilor: dacă se lasă să fie legați acum, mâine dimineață o să fie liberi. Primul căruia o să i se pună curelele, o să fie căpetenia. Dick Hammerdull și Pitt Holbers, voi vă pricepeți la afacerea asta! Am terminat și eu de vorbit. *Howgh!*

O asemenea comportare calmă, hotărâtă și plină de siguranță, a provocat efectul așteptat, chiar dacă puțin cam neobișnuit, asupra unor oameni ca utahii. Faima noastră și teama de presupusa mea pușcă fermecată au contribuit probabil și ele, dar mai ales apariția lui Winnetou și felul lui de a fi și de a vorbi au determinat și aici ceea ce a urmărit: căpetenia nu se împotrivi când i se puseră curelele, iar războinicii săi n-au putut decât să-i urmeze exemplul. Abia când și ultimul utah fu legat, lăsa-i arma în jos. Mă dureau brațele.

Imediat după aceasta, Old Surehand intră din nou în posesia lucrurilor sale; nu lipsea nimic, ceea ce îl mai îmbună, declarându-ne:

— De fapt, indienii aceștia ar fi meritat o lecție, deoarece nu-i deloc plăcut să fii târât peste tot, zile de-a rândul, ca prizonier. Faptul că le-am împușcat doi oameni, n-au de ce să mi-l pună la socoteală, întrucât a trebuit să-mi apăr viața. Așa că, de fapt, încă n-aș fi chit cu ei și ar trebui să pretind ceva în plus, dar întrucât datorită lor v-am întâlnit aici, vreau să trag o linie peste toată afacerea și să fiu și eu de acord ca mâine să poată să-și vadă de drum. Desigur că pieile de urs nu le primesc!

— Atât ar mai lipsi! încuviință Dick Hammerdull. Cine vrea o blană de urs, n-are decât să stea de vorbă personal cu cel ce a crescut în ea în mod natural. Nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Hm! mormăi lunganul. În ce fel de piele ai crescut tu, de fapt?

— Desigur că nu în a ta! Sau iar vrei să începi să mă necăjești? De când mister Shatterhand a devenit azi-noapte croitorul meu personal, țin la onoarea și reputația mea și nu mă mai las șicanat. Dar, *meș-șurs*, cine o să ducă pieile astea grele până departe, sus, în munți! Tare incomodă povară!

— Frații mei a să renunțe la piei și o să rețină numai trofee, răspunse Winnetou. E destul și atât.

Se referea la dinții, ghearele și urechile urșilor, pe care vânătorul obișnuiește să și le atârne de gât sau la pălărie, în semn de izbândă. Trebuie să amintesc că scosesem dinții sălbăticiunilor cu ajutorul tomahawk-urilor și cuțitelor. Acum se puneă întrebarea cine să primească trofee. Pe cel de-al patrulea urs l-a doborât Old Surehand, deci lui îi aparținea. În legătură cu bătrânul și puternicul Moș Martin, Winnetou susținea că ar fi fost doborât de cea dea doua lovitură de cuțit, deci de a mea. De aici se iscă o discuție contradictorie între mine și el, din care eu am ieșit învingător: ceilalți acceptară că grizzly-ul fusese omorât de el. Winnetou i se supuse, zicând:

— Old Shatterhand și Winnetou sunt o singură persoană, deci e totuna cine primește trofee.

— Și acum *baby*-ul, spuse Dick Hammerdull. Cine să primească semnele de onoare ale acestuia?

— Apanatșca, răspunsei.

— Cum? De ce el?

— Pentru că el a înjunghiat tânărul urs.

— Ei, nu! Și de ce a putut să-l înjunghie, mister Shatterhand?

— Pentru că a avut un cuțit în mână, firește.

— Aiurea. Pentru că eu l-am ținut strâns pe *baby*. Dacă nu l-aș fi îmbrățișat atât de strâns, nu ar fi putut fi înjunghiat.

— A fost puțin cam invers!

— Cum adică?

— Nu dumneata l-ai ținut strâns pe puiul de urs, ci el pe dumneata!

— Dacă l-am ținut eu sau dacă m-a ținut el, e totuna; ne îmbrățișasem foarte strâns și de aceea nu i-am dat drumul până ce nu la înjunghiat Apanatșca. Dacă vestita căpetenie a comanșilor are în inima lui un simț cât de mic al dreptății, trebuie să recunoască neapărat că eu sunt cel care merită trofee și singurul cu acest drept!

Atunci interveni Apanatșca, zâmbind:

— Fratele meu Hammerdull poartă urmele *baby*-ului pe corp, de aceea să-și rețină și blana.

— Vorbiți serios, Apanatșca, fratele și prietenul meu cel mai bun?

— Da. Apanatșca renunță la haina cu care maică-sa și-a îmbrăcat *baby*-ul pentru că acesta la îmbrățișat atât de strâns pe fratele meu Hammerdull.

— Această haină noi i-am scos-o din nou și acum e a mea. Ai auzit și ai înțeles, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— *Yes!* aprobă sec lunganul.

— Dar ce te-a apucat?

— Nimic! Eu n-aș avea nevoie de cadouri!

— E cumva blana un cadou pentru mine?

— *Yes*, și nimic altceva!

— Oho! L-am câștigat pe merit! Contractul de cumpărare e scris cu litere clare pe pielea mea!

— Și atât de tare, încât nici spălatul nu le-a putut șterge.

— Iar vrei să mă necăjești! Dar nu face nimic. Tot eu sunt și rămân cel mai bun și mai credincios prieten al tău. O să-l împărțim!

— Ce anume? *Baby*-ul?

— Nu, doar amintirea acestui copil drăguț. Spune, bătrâne Pitt, vrei jumătate din el?

Pe fața lui Holbers se ivi cea mai dulce cută zâmbăreață și exclamă:

— Ai face așa ceva, dragă Dick?

— De ce nu? Mai știi ce a spus Winnetou adineauri?

— Ei, ce?

— Că el și Old Shatterhand nu sunt două persoane, ci una singură, e deci totuna cine primește trofee. La fel e și cu noi doi. Dick Hammerdull și Pitt Holbers sunt trup și suflet, și anume: trupul ești tu, iar sufletul sunt eu. Să dăm, deci, din obiectele drăguțe ale *baby*-ului jumătate trupului și jumătate sufletului. De acord?

— Îi întinse mâna, Holbers bătut palma și răspunse:

— Yes, de acord! Ești totuși un băiat bun, bătrâne Dick.

— Nici tu nu ești altfel. Trupul și sufletul trebuie să se susțină reciproc, așa că nu mă mai necăji și o să fiu alături de tine până la moarte!

Cam greu puteai să te decizi dacă trebuia să fii mișcat sau să râzi de cei doi prieteni atât de neobișnuiți. Sufletul, cam rotunjour în trupul lung și slab, era o imagine cât se poate de originală despre doi bărbați care formau o „unitate” inseparabilă.

Despre împărțirea trofeelor discutaserăm în așa fel încât utahii să nu poată auzi nimic. N-aveau decât să creadă și să povestească și în viitor că Old Surehand a doborât într-o singură zi patru urși cenușii. După ce i-am legat, rămaseră foarte tăcuți, nu-și șopteau nimic unul altuia, și nici căpetenia lor nu ne adresă vreun cuvânt, ceea ce ne convenea de minune, întrucât noaptea trecută dormiserăm puțin și aveam cu toții nevoie de somn. Pentru a simplifica iluminarea taberei, se aprinse un singur foc mare, la care ne pregătirăm cina compusă din carne de urs friptă, și, în timp ce mâneam, stabilirăm ordinea pazei. Primul schimb îl cerui pentru mine, fiindcă, oricum, făcusem eforturi cam mari și rana mă durea mai tare ca în ziua trecută, ceea ce căutai să trec sub tăcere. De aceea, voiam să dorm pe urmă fără întrerupere.

În ce privește paza, luarăm o măsură, probabil încă neîntâlnită în Vestul Sălbatic: prizonierii urmau să participe și ei la ea. Aveam în total șaiszeci de cai și trebuiau ținuți

toți laolaltă în timpul nopții, ceea ce putea fi asigurat de utahi; la fiecare oră, doi dintre aceștia erau dezlegați, supravegheau caii și apoi erau din nou legați. Faptul nu prezenta pentru noi nici un pericol; nu aveau arme și, întrucât știau dinainte că dimineața au să fie liberi, n-aveau de ce să ne așteptăm la neplăceri din partea lor.

După ce tovarășii noștri se culcară, Old Surehand se așeză lângă mine și zise:

— Permiteți-mi să stau de pază împreună cu dumneavoastră! Am dormit toată noaptea și mă simt vioi ca un pește în creek. Și bucuria întâlnirii mă ține treaz. De dimineață am mai discutat câte puțin, dar numai noi doi singuri e cu totul altceva. L-ați vizitat pe Wallace, în Jefferson City. Mai era cineva cu dumneavoastră când ați fost la el?

— Nu, eram singur, răspunsei.

— Ați fost oaspetele lui?

— El ar fi vrut, dar l-am refuzat.

— De ce?

— Pentru că atunci, probabil, am fi discutat despre dumneavoastră mai mult decât era necesar. Am vrut să aflu de la el numai ținta spre care ați pornit și itinerarul.

— Și numai despre asta ați discutat?

— Da.

— Vă mulțumesc, *sir!*

— N-aveți de ce! M-ați fi crezut în stare să pun întrebări care mi-ar fi fost permise numai în cazul în care ați fi murit?

— Nu, în nici un caz! Dar Wallace ar fi putut deveni mai comunicativ față de dumneavoastră. Am constatat chiar la mine că cine discută cu dumneavoastră își deschide imediat inima.

— Vă asigur că nu s-a pronunțat un cuvânt măcar din care s-ar fi putut desprinde cât de cât o taină.

— Vă cred, mister Shatterhand. Fiți sigur că dacă aș putea vorbi, ați fi primul căruia m-aș destăinui. Există însă

împrejurări care mă obligă la tăcere.

— Știu că aveți încredere în mine; și totuși, sau tocmai de aceea, mi-aș permite o întrebare.

— S-o auzim.

— Trebuie să tăceți, indiferent de împrejurări?

— Acum încă n-am voie să vorbesc, dar se pot ivi împrejurări care să-mi permită.

— Hm! Mă simt aproape obligat să fac o remarcă. Am întâlnit cazuri în care o tăcere forțată, chiar pe cuvânt de onoare, a constituit un păcat, o fărădelege. Sper că reținerea dumneavoastră nu face parte din această categorie.

— Nu; sunt curat și absolvit de orice vină.

— Actuala călătorie are vreo legătură cu taina dumneavoastră?

— Toate au avut și au legătură cu ea.

— Presupunerea mea este: căutați ceva sau pe cineva, vreți să faceți lumină într-o afacere învăluită în întuneric. Gândiți-vă, câte locuri ale Vestului și ale Statelor Unite n-am cutreierat! N-ar fi posibil ca tocmai eu să fi aflat ceva important pentru dumneavoastră, să vă pot de un indiciu, dacă mi-ați da măcar un amănunt?

— Nu; așa ceva nu-i posibil, mister Shatterhand. Ceea ce-mi apasă inima, vă e cu totul străin, nu vă poate atinge niciodată.

— Nu mă poate atinge niciodată? *Well!* Dar dacă e invers și am și atins acest ceva?

— Nu e cazul. Credeți-mă, nu e cazul!

— Și totuși, tare aș vrea să vă ajut să scăpați de povara care vă apasă!

Se dădu deodată înapoi și spuse cu un ton aproape tăios:

— Povară? Mister Shatterhand, eu nu port nici o povară! Vă rog, nu insistați, că tot nu o să reușiți să mă faceți să vorbesc!

— Ei, ce fel de vorbe-s astea, dragă prietene! Nici nu-mi trece prin minte să vă trag de limbă, înțelegeți, să vă trag

de limbă ca să aflu ceea ce vreți și trebuie să păstrați doar pentru dumneavoastră. N-am vorbit din curiozitate, ci din pură și caldă înțelegere. Vă asigur de acest lucru și gândesc că mă puteți crede.

— Da, vă cred. Acum însă am obosit și vreau să mă culc. Vă doresc noapte bună, mister Shatterhand!

— Noapte bună!

Își caută un loc comod și se culcă. Cum de obosise așa deodată? Era prost dispus. El, care avusese posibilitatea să mă cunoască, a luat drept indiscreție interesul meu sincer și a respins ajutorul meu bine intenționat. Caracterul meu bărbătesc voia să se simtă jignit, dar omul, buna și străvechea fire umană din mine, învinse amărăciunea care începuse a se înfiripa. Cine trebuie să poarte taine, poate niște taine grele, nu poate fi fericit și orice om nefericit are nevoie de iertare și înțelegere. Așa că l-am iertat pe prietenul meu pentru răspunsul lui tăios.

Spre sfârșitul schimbului meu, avu-i grijă să-i înlocuiesc pe cei doi utahi, după care îl trezii pe Apanatșca, care urma după mine. Eram obosit, și totuși îmi frământai încă mult timp creierul ca să descopăr taina care-mi era interzisă și, chiar când dormeam, mă gândeam la un mormânt de lângă o stâncă, sus în munți, și auzeam acolo o voce de femeie jelind după Vava Derric al ei. Am și visat acest mormânt, în jurul căruia se mișcau figuri care se luptau; dar când m-am trezit dimineața, nu mi-am putut aminti nici una dintre ele...

9. Moartea lui Old Wabble

Ne aflam sus de tot, în Rocky Mountains — Munții Stâncoși, propriu-ziși, călărind pe partea estică a Pah-savahre-payavh ^[72] -ului. Eram ca niște pitici mișunând într-o panoramă imensă, deosebit de impresionantă. Aici te copleșea măreția imensă a masivelor stâncoase, în unison cu bogăția de culori a stâncilor golașe. Mile în șir se ridicau spre cer ziduri de granit, cu bastioane în forme minunate, peste care părea imposibil să treci. Dacă priveam înapoi spre est, se întindea la picioarele noastre preeria, strălucind în adâncuri ca o mare nesfârșită. Susurul pâraielor ne întovărășea cu spuma lor argintie. Doamna Flora, învăluită artistic în haina ei de catifea de un verde deschis, pe cap purtând o coroană de aur, se înălța mândră spre creste, iar uneori chiar și în văgăunile munților. Ici se formau uriașe trepte de stâncă, una deasupra celeilalte, purtând uriași brazi balsamici și servind drept scară spiritelor muntelui, când coboară în timpul nopții, „cu o blană de urs la șolduri și cu un maxilar în mână”; colo, la picioarele unui singur titan muntos, așezat solitar, s-a format un rând întreg de coloane uriașe, în ale căror culise împădurite se ascund tainele minunate ale înălțimilor. După vârfurile care par a fi cele mai înalte, cu contururi pregnante, sclipesc puncte argintii și aurii, împrăștiind, de după valuri gri-albastre, raze de lumină ca de diamant. Sunt ele oare semnalele unei lumi de basm inaccesibile muritorilor de rând, venind dintr-o lume vrăjită de dincolo de pământ, ori soarele e reflectat de piscurile îndepărtate ale unor munți, cu care vârfurile stâncilor uriașe ce ne înconjoară nu se pot lua la întrecere?

Urcam, înconjurați de această splendidă priveliște. Ținta noastră pentru ziua respectivă era „Pah-savahre”, un lac

izolat, de un verde deschis, despre care legendele indiene știu să povestească lucruri minunate. Voiam să înnoptăm acolo, pentru a coborî a doua zi în Parcul Saint Louis, unde eu așteptam dezlegarea atâtor enigme.

Potrivit cuvântului dat, în dimineața ce a urmat evenimentelor din Valea Urșilor, i-am eliberat pe cei cincizeci și trei de capote-utahi. Avândul acum pe Old Surehand cu noi, nu prea mai aveam motiv să ne grăbim, așa încât, înainte de a porni din parc, îi lăsarăm mai întâi pe utahi să plece, pentru că întotdeauna e mai avantajos să ai oamenii cu intenții dușmănoase în față decât în spate.

Și era firesc ca utahii să aibă gânduri dușmănoase față de noi, cu toate că nu se puteau plânge de tratamentul de care avuseseră parte. Nu le-am adresat nici un cuvânt de jignire și nu le-am făcut rău nici cât negru sub unghie, și totuși, dimineața, pe când îi dezlegam, căpetenia lor ne declară:

— Old Surehand a spus aseară că de fapt nu e chit cu noi; s-a exprimat greșit, pentru că noi nu suntem chit cu el. Ne-a omorât doi războinici.

— Tocmai de aceea va adus patru piei, replică Winnetou.

— Pe care nu le-am primit.

— Puteți să le luați!

— După ce le-ați tăiat urechile și ghearele? Nu! Și chiar dacă le-am fi primit, numai viața i s-ar fi dăruit nu și libertatea. El trebuia să fie al nostru!

— Și dacă l-ați avea, l-ați omorî?

— Da, fiindcă n-am primit ce am cerut pentru viața lui: pieile. Ne desparte iarăși sângele, pentru care cerem sângele său.

— Old Shatterhand și Winnetou au fost întotdeauna prietenii tuturor oamenilor roșii. Nici vouă nu v-am făcut nimic, cu toate că ați fost prizonierii noștri și am vrut ca astăzi, înainte de a ne despărți, să fumăm cu voi pipa păcii.

— Nici nu vrem să vedem măcar calumetul vostru!

— Deci, veți fi și dușmanii noștri, nu numai ai lui Old Surehand?

— Între noi și voi o să fie mereu numai și numai dușmănie.

— Să fie după voia lui Tusahga Saritș, căpetenia capote-utahilor. Winnetou, căpetenia apașilor, nu obligă pe nimeni să-i accepte prietenia, pentru că nu are obiceiul să se teamă de un dușman. Acum, utahii să-și ia caii și să plece!

— Da, să plece, proștii ăștia! exclamă Hammerdull. Oricum, n-am nevoie de prietenia lor, pentru că imediat își trădează chiar și frăția; întotdeauna am observat că cel ce-și oferă prietenia și apoi frăția, de fapt vrea doar să te ducă de nas. Asta e un adevăr incontestabil. Nu-i așa, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Nu, răspunse lunganul.

— Cum? Nu-mi dai dreptate? Cunoști pe cineva care să nu fi încercat imediat să mă ducă de nas?

— Da, eu sunt acela.

— A, da, ai dreptate! Dintre toți, tu ești singurul, o adevărată excepție, pentru că toți ceilalți așa au făcut.

Bătrânul și mucalitul grăsan nu era departe de adevăr. Și eu am făcut aceeași experiență, desigur numai printre fețele-palide. De câte ori nu s-a apropiat cineva de mine în chip de prieten, pentru ca în curând să urmeze câte un eveniment care să confirme ceea ce Hammerdull numise atât de puțin estetic și de brutal „a fi dus de nas!”. Indianul nu e în stare să facă așa ceva, în timp ce o față-palidă se pare că o face chiar destul de ușor. Ca autor al operelor mele pot spune despre aceasta, din păcate, nu numai unul, ci mii de cuvinte. *Howgh!*

Deci utahii plecară. De fapt, era mare păcat de frumoasele blănuri de urs, pe care trebuia să le lăsăm să putrezească aici. Să le cărăm cu noi, nu era posibil, și ca să le preparăm și să le îngropăm, pentru a le ridica mai târziu, ar fi fost muncă zadarnică, întrucât nu știam ce drum o să urmăm la întoarcere. Oare cine ar putea spune ce cantități

uriaeșe de piei și blănuri sau prăpădit în felul acesta în Vestul Sălbatic?!

Ar fi fost o greșeală să pornim imediat pe urmele utahilor, de aceea i-am lăsat să aibă un avans de o jumătate de zi înaintea noastră. Atunci observarăm că se grăbiseră foarte tare și că plecaseră în aceeași direcție în care intenționam s-o luăm și noi. Semn rău.

— Old Shatterhand e de părere că vor să se răzbune pe noi? mă întrebă Apanatșca.

— Da, așa cred, răspunsei.

— Dar atunci nu pot rămâne în fața noastră, ci trebuie să ne ajungă din spate!

— Chiar așa or să și facă. Pun răămășag că o să folosească primul prilej pentru a face să le dispară urmele.

Am avut dreptate. În noaptea următoare izbucnise o furtună, care a durat până dimineața, și când ne-am uitat după urmele utahilor, am constatat că ele fuseseră spălate de ploaie.

În următoarele două zile, Old Surehand a fost extrem de reținut, mai ales față de mine, desigur nu într-un mod neprietenos. Nu era stăpânit de un resentiment împotriva mea; bănuiam că în el se dădea o luptă dacă trebuie să tacă în continuare sau să vorbească deschis cu mine. N-am făcut nimic ca să-i influențez această frământare: era un om matur și trebuia să-și deschidă singur inima. Până la urmă, observai că pornirea spre tăcere ieșise învingătoare. Totuși consideră că trebuie să se explice pentru ultima noastră discuție; își mână calul lângă al meu și zise:

— Mister Shatterhand, v-am jignit oare în timpul discuției din parc?

— Nu, mister Surehand, răspunsei.

— Cred că am fost puțin prea tăios.

— Nu. Când omul e obosit nu are chef de vorbă.

— Așa e. Obosisem, așa deodată, foarte tare. Dar, vă rog, vă mai puteți aminti de discuția noastră de atunci, din Llano Estacado?

— Da.

— Mai înainte ați discutat cu Old Wabble despre Dumnezeu, și despre religie.

— Știu.

— Vă aduceți aminte tot ce am discutat atunci?

— Da.

— V-am rugat să-mi readuceți credința pierdută!

— Iar eu v-am spus: sunt prea slab pentru așa ceva.

— Ați mai spus ceva, numai că nu-mi mai amintesc acum cuvintele.

— Erau cam următoarele: „Căutați-l pe cel ce călăuzește simțămintele inimii ca niște pâraie și spune: „Eu sunt adevărul și viața!” Dumneavoastră căutați și luptați pentru adevăr; dar nici meditațiile nici studiile nu vi-l pot da; fiți însă liniștit: o să se arate brusc, pe neașteptate, așa cum celor trei magi de la Răsărit li s-a arătat steaua care la condus la Betleem”.

— Da, așa mi-ați spus, mister Shatterhand. Da, mi-ați prezis chiar că o să dau în curând de această stea!

— Da, îmi amintesc că v-am spus: „Betleemul dumneavoastră se află nu prea departe de aici și de ziua de astăzi — am presimțirea asta!”

— Din păcate încă n-am dat de el!

— O să-l găsiți. Spun exact ca atunci: am această presimțire! Azi sunteți mai aproape de el decât vă închipuiți.

Mă scrută cu privirea și întreabă:

— Aveți vreun motiv pentru această presimțire?

— Răspund tot printr-o întrebare: există presimțiri neîntemeiate?

— Nu știu.

— Dar întemeiate... pot exista?

— Sunt un om fără multă carte. Sunt întrebări care mă depășesc.

— Atunci să ne mulțumim cu faptul că eu o presimt. Presimțirile sunt niște imbolduri interne, pe care le-am

prețuit întotdeauna, Mi-ați spus atunci, în Llano Estacado, că v-ați pierdut credința datorită unor întâmplări nenorocite. E firesc deci să presupun că doriți să puneți capăt acestei nefericiri.

— Așa e! Credeam că, în calitate de prieten, vă frământați mintea cum să-mi redați liniștea pierdută.

— La ce v-ar folosi gândurile mele? Adevărata prietenie se dovedește prin fapte și, dacă în această privință aveți vreodată nevoie de mine, nici nu-i nevoie să mă mai întrebați.

Traversând o apă curgătoare, nu prea adâncă, a trebuit să întrerupem discuția. Apa era atât de limpede încât se putea vedea prundișul unde se zăreau clar urme de copite de cai, fără să ne putem da seama de numărul lor; în orice caz, au fost mai mult de patru sau cinci. De asemenea, era imposibil să stabilim timpul de când datau aceste amprente, pentru că apa avea un curs atât de neînsemnat, încât nu avea forța necesară de a le șterge repede. Urmele puteau fi lăsate de câteva ore, zile sau chiar săptămâni. Totuși avură un efect: începurăm să acordăm drumului nostru mai multă atenție decât până atunci.

Dincolo de trecătoare și de serpentinele sale nu puturăm descoperi nimic, călărind acum în codri seculari, de o asemenea lățime încât ar fi trebuit să căutăm zile în șir până să dăm de vreo urmă.

Ajunserăm pe platoul Pah-savahre-payavh-ului, al Lacului Apei Verzi. Era acoperit cu copaci uriași, sub care înaintam ca sub un dom și prin al căror frunziș razele soarelui rareori ajungeau până la noi. Așa arăta pădurea seculară a nordului, care creștea la o asemenea altitudine.

Călărirăm sub acest acoperământ ore și ore în șir, urcând mereu. Soarele apuse de partea cealaltă a crestei, astfel că aici se făcu întuneric, și am fost obligați să îndemnăm caii, ca să ajungem înainte de a se înnopta la Lacul Apei Verzi!

În sfârșit, ajunserăm sus! Soarele părăsise această parte a muntelui, dar era încă destulă lumină ca să putem vedea lacul atât cât puteai cuprinde cu privirea. Spun cât puteai cuprinde cu privirea, pentru că malul celălalt nu-l zăream, atât de vast era lacul. Întrucât începuse a se întuneca, nu ne puteam da seama de culoarea lui verde-deschisă, de la care provenea denumirea ce o avea, pentru că în limba utahilor pahe înseamnă apă și savahre e verde-deschis. Cât vedeam cu ochii, lacul era înconjurat de pădure. Ne aflam la capătul său estic. Malul sudic era ca o linie arcuită, neîntreruptă de vreun golf, în timp ce de pe malul nordic se întindea o peninsulă lungă și împădurită. Ca să ajungem la ea, ar fi trebuit să mai călărim un sfert de oră, dar ne-având nici un motiv să ne facem tabăra acolo, ne oprirăm unde ne aflam.

Hammerdull și Holbers dădură fuga prin împrejurimi, să adune vreascuri, cât mai dura lumina. Strângând cât crezură că sunt suficiente pentru o noapte, vrură să aprindă focul, dar apașul îl opri, zicând:

— Deocamdată, nu! Un foc luminează departe peste lac, iar astăzi am văzut urme de cai. Pe lângă apă s-ar putea să fie oameni, care nu trebuie să știe nimic de noi. Să așteptăm până se întunecă și atunci o să vedem dacă putem să rămânem aici și să aprindem un foc.

Dădurăm drumul cailor să pască și ne culcarăm. Se întunecă repede și spiritul de prevedere al lui Winnetou se dovedi pe deplin întemeiat: în peninsula de pe malul celălalt se ivi un foc. Deci acolo erau oameni. Iar câteva minute mai târziu, pe același mal al lacului, dar cu mult mai departe, apăru încă un foc, vizibil doar cât un punctișor luminos, putând fi deslușit numai de un ochi bun și exersat. Oamenii de pe peninsulă nu puteau să vadă acest al doilea foc, nici să fie văzuți de acolo; numai noi le puteam vedea pe amândouă.

Prin urmare trebuia să ne mulțumim numai cu carne rece. Ne-am fi putut retrage din nou în pădure și să

aprindem un foc, dar acolo nu aveau caii iarbă. Neputând profita de unul din elementele naturii, ne folosirăm de celălalt, adică de apă, făcând o baie bună. După aceea hotărârăm că trebuie să aflăm cine erau oamenii de lângă cele două focuri. Era firesc ca Winnetou să primească această misiune; dar ca eu să-l însoțesc, acceptă numai după ce-l asigurai că rana nu mă mai supără deloc; altminteri l-ar fi luat pe Old Surehand cu el.

Ne lăsarăm armele la tovarășii noștri și pornirăm pe drumul nocturn, destul de dificil. Trebuia mai întâi să pătrundem în pădure, până unde ajungeau tufișurile de sub copaci. Apoi înaintarăm, pipăind în jur cu mâinile, până la cotul dinspre malul nordic al lacului. Aș putea afirma că un trenuleț de copii înaintează mai repede decât puteam merge noi pe aici, pentru că trecu mai bine de o oră până ajunserăm în dreptul peninsulei. O luarăm deci la stânga, spre ea. Curând pătrunse până la noi miros de fum și, nu după mult timp, zărirăm și focul.

Acum ne lungirăm la pământ, înaintând târâș. Peninsula avea un intrând, un mic golf, la al cărui capăt interior ardea focul. Dacă ajungeam la extremitatea golfului, puteam să ne apropiem de foc și de cei ce ședeau acolo, venindu-le din spate, în loc să le venim în față. Încercarăm și reușirăm de minune. Dădurăm peste o mulțime de pipirig, care ne oferi nu numai acoperire, ci și un culcuș moale, firește acoperit de mușchi umed.

Cei căutați erau acum aproape de tot de noi. Și pe cine vedem? Pe Old Wabble și bandiții săi!

Prezența lor aici nu era chiar o minune, totuși eram surprinși. Era careva printre ei care cunoștea acest drum? Zăbava noastră la fierar și în Valea Urșilor le dăduse acestor oameni un avans de câteva zile. Se părea că se simt foarte bine, în orice caz erau deosebit de însuflețiți. Nu lipsea nici unul dintre cei pe care-i cunoșteam și toți ședeau lângă foc; unul singur stătea rezemat de un copac — bătrânul Wabble.

Purta brațul într-un bandaj de piele și arăta să te sperii, nu alta. Trupul lui slab și lung devenise și mai uscat, iar fața lui, și înainte destul de descărnată, acum era atât de trasă încât din față arăta ca un cap de mort. Coama lui de păr alb, de obicei atât de curată, desigur acum numai jumătate din ea, era năclăită de murdărie, ca să folosesc o expresie populară. Nu mai era decât un schelet, iar îmbrăcămintea ferfeniță atârna pe el ca niște zdrențe agățate de un par. Probabil că de alimente nu ducea lipsă, așa că fractura brațului trebuie să fi fost cauza schimbării lui. Dădea impresia că e tare slăbit și că de abia reușește să se țină drept. Nici glasul nu-i mai era ca înainte. Suna gol, ca dintr-un butoi, și tremurat, parc-ar fi fost scuturat de friguri.

Când ne-am ocupat locul în ascunzătoarea noastră, el tocmai vorbea. Eram destul de aproape ca să putem auzi totul, însă trebuia să ne încordăm auzul ca să-l și înțelegem.

— Îți mai amintești, secătură, ce mi-ai jurat atunci la Helmers Home? îl auzirăm întrebând.

Privirea ochilor săi, afundați în orbite și fără strălucire, era îndreptată spre un loc unde zărirăm un fel de pachet lung, legat de jur-împrejur. Era un om? Și dacă da, cine putea fi? La Helmers Home? Oare se referea la întâmplarea noastră de atunci? Neprimind nici un răspuns, continuă:

— Mi-am notat cuvânt cu cuvânt amenințarea ta. Ea suna: „Păzește-te de mine, câine! Imediat ce am să te întâlnesc, ai să-mi plătești cu viața pentru aceste lovituri. Ți-o jur cu toate jurămintele posibile!” Sper că nici tu nu ai uitat aceste cuvinte.

Aha, așa ceva nu se putea spune decât „generalului”! Deci era prizonier, aici, prizonierul lui Old Wabble! Drumul înapoi a trebuit să-l facă singur, pentru că cei din banda lui nu l-au putut urma, și a căzut în mâinile bătrânului „rege al *cowboy*-lor”. Era un fapt deosebit de important

pentru noi, ceea ce îmi confirmă și Winnetou printr-un triplu uff, uff, uff! șoptit.

— Nu le-am uitat! răspunse acum „generalul” furios. M-ai bătut!

— Da, cincizeci de lovituri bune, splendide! Și azi mă bucur de ele, pentru că mai trădat lui Old Shatterhand și Winnetou, și le-ai spus că și eu am participat la furtul armelor. Vrei, deci, să te răzbuni, să-mi iei viața?

— Da, da, așa o să fie!

— Nu însă atât de repede precum crezi. Mai întâi e rândul meu. Deoarece îmi spui atât de sincer la ce mă pot aștepta de la tine, vreau să fiu la fel de deschis, căci dragostea unuia e la fel ca și a celuilalt; *it's clear!* O să-ți iau și eu puțin viața. Auzi, viața!

— Îndrăznește numai!

— *Pshaw!* Ce fel de îndrăzneală e asta?

— Nu sunt singur.

— Ia nu mai pălăvrăgi!

— Am ajutoare, multe ajutoare, care m-ar răzbuna.

— Pe cine ai ajutoare?

— Asta e treaba mea.

— Vasăzică a ta și nu a mea? În cazul ăsta n-am de ce să mă sinchisesc de ea! De altfel, spui asta numai ca să mă sperii și să-ți salvezi pielea. Old Wabble, însă „*the king of the cowboys*”, nu e omul căruia tu să-i bagi frica în oase. Știm foarte bine cine sunt cei ce te pot ajuta și câți sunt la număr.

— Nu știi nimic, dar absolut nimic!

— Ehei! Da, dacă Shelley n-ar fi aici cu noi! La Topeca i-ai spus totul, când ai vrut să-l iei cu voi, dar apoi l-ai lăsat cu buzele umflate, după ce i-ai câștigat la joc tot ce avea. Ai șase băieți cu tine. Și de ăștia vrei să ne fie nouă frică? Probabil că se află dincolo, la Foam Cascade, iar tu umblă aici singur să prospectezi, ca să-i înșeli. Nu, nouă nu ne poți înșira verzi și uscate. Ești singur și nimeni nu o să te ajute!

— Greșești, canalie bătrână. Păzește-te! Tot ce ai să-mi faci, ai să plătești înzecit.

— Tu mă numești canalie, tu care ești cel mai mare ticălos de pe acest continent? se răsti la el furios bătrânul. Bine, o să ai o mică introducere chiar acum din ceea ce te așteaptă mâine. Pentru cuvântul „canalie” o să-ți deștept niște amintiri din Helmers Home. Ai să fii ciomăgit. Ai să primești cincizeci de ciomege, exact ca atunci, trase doar ceva mai tare, pentru că atunci m-am prefăcut numai că te lovesc tare. Boys, sunteți toți de acord să le capete imediat?

— Da, cincizeci de lovituri cu ciomagul, bine aplicate!, exclamă primul, cel care purta numele de Shelley. De ce m-a jumulit la Topeca în halul acela?

Și ceilalți bandiți aproară cu chiote de bucurie, în timp ce o voce răsună, acoperindu-i pe toți:

— În felul ăsta ne antrenăm și pentru Winnetou, Old Shatterhand și oamenii lor, care o să capete de zece ori atâtea lovituri câte ne-au dat... adică, asta nu-l privește pe individul acesta!... care, în loc de aur, i-au lăsat biletul ăla blestemat în *bonanza* aceea. Să tăiem și noi niște fluier, frumoase fluier, ca grăsanul de Hammerdull, acolo la izvor!

Am să trec acum peste scena care a urmat. „Generalul” amenința și înjura, bandiții râdeau, iar Old Wabble intervenea cu observațiile lui pline de hulă. După primele lovituri, Winnetou mă atinse și-mi făcu semn să ne retragem din nou de pe peninsulă în pădure. Trebuia să ne strecurăm și până la al doilea foc. Mai înainte, însă, apașul mă întrebă:

— Ce propune fratele meu în legătură cu fața-palidă care își spune „generalul”?

— Avem nevoie de el.

— Deci, bandiții vor fi obligați să ni-l lase nouă. Întrucât ar urma să-l omoare mâine dimineață, îl vom lua la noapte.

O pornirăm, înaintând de la un copac la altul. Trebuia să parcurgem un drum de două ori mai lung decât cel dinainte. Dar nu trecu nici un sfert de oră, când, în fața noastră, auzirăm un zgomot, ca și când cineva ar fi călcat pe o crenguță uscată, frângând-o. Acesta e un alt sunet decât ruperea unei crengi căzute. O creangă ruptă dintr-un copac produce un ecou în copacul respectiv. Ne prinserăm repede de mâini și ne traserăm într-o parte. Acolo ne lungirăm, cu urechea la pământ. Veneau mai mulți oameni, chiar foarte mulți, cu pași ușori, dar erau atât de aproape încât îi puteam auzi. Veneau din direcția spre care ne îndreptasem noi.

— Uff! exclamă Winnetou după ce trecură. Oare ăștia sunt oamenii de lângă focul celălalt?

— După mers, trebuie să fie indieni.

— Da, sunt oameni roșii. De unde vin și încotro se duc? Vin de la un foc și se îndreaptă către celălalt? Sau vin din altă parte? Nu cumva au intenția să treacă chiar pe malul celălalt, unde am poposit noi?

— Asta trebuie s-o știm, Winnetou!

— Trebuie să aflăm chiar foarte repede, căci s-ar putea ca tovarășii noștri să se afle în pericol. Pericolului i se va pune imediat capăt dacă Old Shatterhand se duce la ei.

— Deci, să mă întorc în tabăra noastră?

— Da, cât se poate de repede, fără a te mai opri la bandiți.

— Iar tu?

— Eu mă duc mai departe, jos, la focul celălalt. În felul acesta ajungi între indieni și noi, un lucru îndrăzneț, care s-ar putea termina cam prost.

— *Pshaw!* Winnetou nu se pierde când cunoaște pericolul. Frații mei să nu se culce până nu mă întorc.

Porni înainte, iar eu plecai spre ai noștri.

Avându-i pe indieni în față, drumul era acum mai periculos decât înainte. După presupunerea mea, țelul lor era peninsula, totuși pătrunsei mai adânc în pădure, ca în

nici un caz să nu mă întâlnesc cu ei. Nu vreau să descriu, „frumusețile” naturii întâlnite în cale. Niciodată în viață nu am fost atât de „ciocănit” ca în ora aceea. Copacii de lângă acel lac pot depune mărturie! Plin de rășină pe pieptul hainei și pe pantaloni, zgâriat și lovit pe mâini și pe față, sosii în tabăra noastră în timpul prevăzut. Aici am fost întrebat ce s-a întâmplat cu Winnetou. Povestii ce-am văzut, auzit și făcurăm eu și camarazii mei un lanț de posturi în linie dreaptă, de la malul lacului până în adâncul pădurii. Era singurul și cel mai bun lucru pe care îl puteam face în acele împrejurări.

Ședeam cu toții pe pământ, cu pușca în mână. După vreun sfert de oră, dinspre peninsulă, se auzi deodată un urlet oare ne pătrunse până în măduva oaselor. Indienii, care trecuseră pe lângă noi, năvăliseră asupra bandiților, fără să se audă vreun foc de armă. Însemna că albi nu sau putut împotrivi și că au fost răpuși de indieni.

Din nou se lăsă o tăcere adâncă.

O singură clipă, una singură, din viața nocturnă a codrilor seculari, și cât de multe puteau fi schimbate și câte jertfe puteau costa neamul omenesc și aveau să mai coste încă! Asta e Vestul Sălbatic, sângeros!

Să tot fi trecut o oră, până când se stinse focul de pe peninsulă, în timp ce al doilea, cel de departe, continua să ardă. După încă două ore, auzii pe cineva pășind fără fereală. Numai Winnetou putea să fie, căci altcineva s-ar fi apropiat pe furiș. Da, el era, la fel de zgâriat și de lovit ca și mine, după câte aveam să constatăm dimineața. El, întotdeauna atât de precaut, mai întâi ne liniști:

— Frații mei pot rămâne liniștiți împreună, nu au de ce să se teamă. Până dimineața n-o să vină aici un dușman.

Desfăcui deci lanțul de pază și, după ce ne așezarăm unul lângă altul, îl întrebai pe apaș:

— Fratele meu roșu a fost jos, la celălalt foc?

— Da, răspunse el.

— Indienii pe care i-am întâlnit poposiseră acolo?

— Da.

— Ai putut afla cărui trib aparțin?

— Am aflat. Doi dintre ei au fost lăsați de pază la cai. Old Shatterhand o să se mire.

— Nu cumva e vorba de capote-utahi?

— Ba da, în frunte cu căpetenia lor Tusahga Saritș!

— Desigur că e o surpriză. Trebuie să se fi întâlnit cu „generalul”, care a știut să-i câștige de partea lui. Presupun că el cunoaște de mai înainte această regiune: iată de ce au putut să ne-o ia înainte.

— Așa este. Fratele meu a judecat bine. Am auzit cum au vorbit despre acest lucru cei doi indieni lăsați de pază. „Generalul” a plecat la peninsulă și nu s-a mai întors; atunci au pornit după el.

— Ce-a căutat acolo?

— Asta n-au spus. N-a vrut să ia pe nimeni cu el. O fi avut el vreun secret. De aceea utahii au devenit bănuitori și, după ce s-a înnoptat, l-au urmat; văzând acolo că fusese luat prizonier de bandiți, i-au atacat și l-au eliberat

— Fratele meu s-a mai dus încă o dată la bandiți?

— Da, însă utahii stinseseră focul.

— De ce?

— Winnetou nu știe de ce.

— Deci, n-ai putut vedea nimic?

— Nici n-am văzut, nici n-am auzit nimic.

— Hm! Ce putem face? De „general” avem absolută nevoie!

— Dacă nu arde focul, e imposibil să-l scoatem.

— Din păcate, așa e. Trebuie să așteptăm fie până se aprinde altul, fie până la ivirea, zorilor. Nu ne rămâne nimic altceva de făcut. Sau ai tu o idee mai bună?

— Ideile lui Old Shatterhand sunt întotdeauna bune.

— Atunci să ne culcăm, dar să punem pază dublă.

— Winnetou e de acord. Ne aflăm într-un loc primejdios, unde trebuie să fim foarte precauți. Și nici nu o să dormim aici lângă lac, ci ceva mai departe, mai înăuntrul pădurii,

iar cei din ultimul schimb o să aducă și caii înainte de a se face ziuă, pentru ca nu cumva capote-utahii să-i vadă la primele licăriri ale dimineții.

Deci, ne retraserăm de lângă apă în pădure, lăsând însă caii să pască. Unul dintre cei doi paznici trebuia să stea cu ei, celălalt lângă noi. Mă nimeri din nou în primul schimb, care dură o oră și jumătate, timp în care nu se întâmplă nimic. După ce i-am sculat pe cei ce ne urmau, m-am culcat.

Dimineața, când mă trezii, trecuseră deja două ore de la răsăritul soarelui. Voiam să-i cert că m-au lăsat să dorm atâtă, dar Winnetou mă liniști, asigurându-mă:

— Fratele meu n-a pierdut nimic. Am fost în ultimul schimb și, de îndată ce s-a luminat, m-am dus în recunoaștere. E imposibil să-i mai atacăm pe utahii din peninsulă și să eliberăm prizonierii. Trebuie să aflăm unde vor să se ducă și să le-o luăm înainte, ca să putem alege un loc potrivit pentru atac. Fratele meu Shatterhand știe că cel ce are avantajul de a stabili dinainte locul bătăliei, e de la început pe jumătate învingător. Avantajul acesta trebuie să fie al nostru.

Avea perfectă dreptate, așa că ramaserăm culcați acolo unde dormiserăm, așteptând plecarea utahilor. Winnetou se depărta cu intenția de a-i supraveghea, ceea ce, la lumina zilei, era o treabă pe cât de grea, pe atât de periculoasă. Firește, caii nu se mai aflau pe malul lacului, ci la noi în pădure.

Am așteptat oră după oră. Fiind prea departe, nu puteam vedea ce se întâmplă pe peninsulă. Doar lumina focului putea să ajungă până la noi în timpul serii. Winnetou se întoarse de câteva ori, pentru a ne liniști cel puțin în legătură cu el; nu ne putea comunica decât că indienii încă nu plecaseră. Apoi ne informă că auzise puternice lovituri de secure; utahii se pare că începuseră să taie cu tomahawk-urile lor un copac; în ce scop, nu puteam ghici. În sfârșit, trecuse de amiază când veni și ne spuse că

indienii au plecat. Stând ascuns după un copac, cam la vreo sută de pași, îi văzuse plecând călări.

— Și-au adus caii de acolo de unde ardea cel de-al doilea foc? întrebai.

— Așa este, încuviință el. Am văzut când i-au adus.

— I-ai putut vedea pe toți când au plecat?

— Nu. Erau prea mulți copaci între mine și ei.

— Desigur că prizonierii erau cu dânșii?

— Eram atât de departe încât nu am putut distinge pe oamenii roșii de cei albi, și nu puteam să mă apropiu mai mult de peninsulă.

— În ce direcție au pornit?

— Spre nord-vest. Drumul, pe care o să-l urmărim și noi.

— Hm! Trebuie să mergem la peninsulă. Putem ajunge acolo direct călare sau trebuie mai întâi să cercetăm dacă suntem în siguranță acolo?

— Suntem în siguranță. Winnetou s-a dus mai înainte pentru a se convinge dacă utahii au plecat cu adevărat.

Putându-ne bizui pe spusele apașului, încălecarăm și o pornirăm spre peninsulă. Ajunși în apropierea ei, cercetarăm mai întâi urmele utahilor și ne convinserăm că plecaseră; nu mai aveam deci motiv să ne temem de a fi surprinși de ei. De aceea călărirăm fără grijă până la locul unde poposiseră mai întâi Old Wabble și bandiții și apoi indienii. Acolo descălecarăm.

De jur-împrejur mușchii purtau urmele de copite și picioare, cum se întâmplă, de obicei, la un loc de popas. Nu aveam motiv să presupunem că o să dăm peste ceva deosebit, totuși, din obișnuință, aruncarăm o privire în jurul nostru. Indienii nu s-au oprit numai în tabăra propriu-zisă; urmele lor conduceau în diferite direcții. Ne despărțirăm pentru a cerceta fiecare din urmele lăsate și, foarte curând, îl auzirăm pe Old Surehand strigând:

— Veniți încoace; veniți, veniți cu toții aici! I-am găsit, sunt aici! Repede! Repede!

Dădui fuga în direcția de unde venise chemarea. Oh, Dumnezeule, ce priveliște mă aștepta! Bandiții toți, fără excepție, erau lungiți acolo, sub copaci. De pe capetele lor însângerate lipseau părul și pielea. Fuseseră scalpați.

După aceea fuseseră așezați în rând, după mărime chiar, și încă o privire ne arată că fuseseră înjunghiați.

Ne îngrozirăm! Făcuseră parte dintr-un soi de oameni decăzuți, și nu se dădeau în lături de la nici o fărâdelege, și totuși era îngrozitor să-i vezi mutilați în halul acesta!

Pentru a dobori douăzeci de oameni atât de repede și de sigur, trebuia ca fiecare dintre indieni să fi știut dinainte pe care dintre albi să-l atace. Cincizeci de indieni contra douăzeci de albi. Morții erau țepeni, dovadă că bandiții fuseseră omorâți încă de aseară, nu de dimineată. Dar de ce au mai rămas pe urmă indienii aici? De ce își aduseseră și caii? Trebuie să fi fost ceva care a trebuit să fie amânat până dimineată și a durat până la amiază. Dar oare, ce anume? Îmi adusei aminte de Old Wabble. Cadavrul lui lipsea. Probabil că „generalul” îl luase cu el să se răzbune într-un chip deosebit.

În primul moment, ramaserăm în fața cadavrelor înmărmuriți, fără a scoate o vorbă, apoi începurăm cu toții să vociferăm, care de care mai tare. Cred că dacă indienii ar fi fost atunci în bătaia puștilor noastre, pe toți i-am fi împușcat. Dar și de data aceasta se dovedi că, și în cea mai mare nenorocire, intervine comicul. Hammerdull arată spre unul din cadavre și-i zise lui Holbers:

— Pitt, iată-l pe Hosea, care voia să ne ia viața!

— Yes, și aici e Joel, care își bătea joc de banii noștri! răspunse lunganul, arătând spre un alt mort.

— Sunt totuși verii tăi. Nu ești de aceeași părere, bătrâne *racoona*?

— Da, așa e.

— Vrei să-i lași să zacă aici?

— Așa ceva n-aș vrea, măcar în amintirea mamei lor, cu toate că mi-a provocat multe clipe tare amare.

— Bine te-ai gândit, bătrâne Pitt! Deci, ce propui?

— Să-i îngropăm. Nu ești de aceeași părere, dragă Dick?

— Dacă-i îngropăm sau nu, e totuna, dar dacă avem timp, le pregătim un mic locșor, în care să stea atât de comod cât o să le permită împrejurările. E o datorie omenească, mai ales că sunt verii tăi. E bine așa, bătrâne *raccoon*?

— Hm. Dacă vrei să faci așa ceva pentru mine și rudele mele, înseamnă că ești un băiat tare bun, dragă Dick!

Își strânseseră mâinile și trebuie să recunosc că nimic nu ar fi putut atenua impresia lăsată de groaznica scenă ca felul deosebit al acestor doi oameni buni. N-aveam prea mult timp la dispoziție, trebuia să ne luăm după utahi și să punem mâna pe „general”, care, neîndoios, purta vina morții celor douăzeci de declasați. Dar dacă era vorba ca frații cei doi să fie îngropați, nici pe ceilalți nu puteam să-i lăsăm să zacă acolo, de aceea mă îndepărtai să caut un loc potrivit pentru a săpa o groapă. Astfel dădui de o urmă lată; mergând după ea, ajunsei la un molid, care crescuse ceva mai izolat de ceilalți copaci, și când o...

Pana se împotrivește să continue descrierea. Ceea ce văzui era groaznic, atât de groaznic, încât scosei un strigăt puternic. De aceea, oamenii veniră în goana mare la mine, și ceea ce le văzură ochii, îi făcu să se îngrozească la fel ca și mine.

Molidul, care avea grosimea, unui copil de opt ani, fusese despicat la înălțimea unui stat de om. Iată explicația loviturilor pe care le auzise Winnetou Neputând sparge molidul numai cu tomahawk-urile, indienii se folosiseră de pene de lemn. Vârând tot mai multe pene mai mari și mai groase, crăpătura fusese lărgită mai mult decât grosimea unui corp omenesc, după care îl vârâseră înăuntru pe bătrânul. Old Wabble legat. Pe urmă, penele mai groase fuseseră scoase afară; erau împrăștiate pe jos. Și astfel, nenorocitul de bătrân stătea în chip de cumpănă, prins de partea de jos a corpului în cleștele molidului presat

groaznic, cu picioarele atârându-i într-o parte și pieptul și capul în cealaltă parte. Dacă i-ar fi fost vârât toracele în cleștele molidului, ar fi murit imediat, așa însă, cu un calcul diabolic, fusese prinsă partea de jos a corpului. Mai trăia; brațul sănătos și picioarele se mișcau, dar, în ciuda chinurilor de nedescris pe care le îndura, nu putea striga, având un căluș în gură, legat special la ceafă. Avea ochii închiși. Din nas îi curgea sângele, în picături mari, întunecate. Respirația șuierătoare făcea să țâșnească sângele. Aici nu mai era loc nici de revoltă, nici de compasiune, trebuia venit repede, repede de tot în ajutor, fără o clipă de zăbavă.

— Băgați penele mari înăuntru! poruncii eu. Sus și jos! Repede, repede de tot! Avem nevoie de mai multe pene decât există pe jos. Scoateți cuțitele și tomahawk-urile!

Zicând aceste cuvinte, am și vârât o pană în crăpătură, bătând-o cu patul întărit cu fier al armei mele, „doborâtorul de urși”. Să-i fi văzut pe camarazi la treabă! Numai Winnetou și Matto Șahco aveau tomahawk-uri, dar erau suficiente. Câțiva copaci răsturnați de furtună se aflau în apropiere.. Așchiile zburau în toate părțile, și într-o clipă fură făcute pene noi, mai mari. „Doborâtorul meu de urși” și pușca veche a lui Hammerdull, cu paturile întărite cu, benzi de fier, erau folosite drept maiuri. Pe scurt, abia trecuseră două minute și despicătura fu într-atât lărgită încât puturăm să-l scoatem pe Old Wabble. Îl întinserăm pe jos și-i scoaserăm călușul, ceea ce de fapt ar fi trebuit să facem de la început, dar uitasem, atât eram de tulburați.

La început rămase nemișcat, vomitând cheaguri de sânge, după care i se prelinse un firicel de sânge proaspăt, roșu deschis. Pieptul i se umflă; auzirăm o respirație adâncă, adâncă. Pe urmă, deschise ochii, injectați de sânge. Apoi, apoi urmă ceva, ceva ce n-o să uit toată viața, și anume un urlet, dar ce urlet! Am auzit răgetul leilor și tigrilor; cunosc sunetul ca de trompetă al elefanților; am ascultat geamătul de moarte al cailor, și el de nedescris,

nimic însă din toate acestea nu poate fi comparat cu urletul de acum; era ca și când durerea întregii lumi ar fi ieșit din gura lui Old Wabble, și ar fi fost reflectată de ecoul nemilos ce venea din adâncul pădurii, de pe malul celălalt al lacului. Un fior trecu prin noi!

După aceea, preț de o clipă, se lăsă din nou liniștea. Stăteam în jurul lui cu cele mai contradictorii sentimente în inimă; și totuși, mila le domina pe toate. Pe urmă, a început să geamă, tare, din ce în ce mai tare, apoi scoase un nou urlet ca o întreagă haită de fiare. Îmi astupai urechile cu degetele; iar începu să se vaiete și să geamă, mai încet, și apoi din nou un urlet îngrozitor, care pur și simplu ne făcu să ne dăm înapoi. Și așa continuă mereu, mereu; gemea și se văieta, vaietele fiind din când în când întrerupte de câte un strigăt înfiorător, fără sfârșit. Se părea că nu poate nici vedea, nici auzi, nici vorbi. Ce puteam face? Holbers rămase lângă el săi picure apă pe baze; iar noi ne îndepărtarăm să săpăm groapa pentru ceilalți. Nu scoaserăm nici un cuvânt despre nenorocitul de bătrân. Un fior de pioșenie ne cuprinse pe toți. Simțeam că venise timpul ca judecata supremă să-i ceară socoteală bătrânului.

Pe malul vestic al peninsulei găsirăm ceea ce căutam, și anume o mulțime de pietre aduse de râu, care ajungeau și pentru un mormânt atât de mare. Pentru a face o groapă atât de largă și de adâncă pentru câte cadavre erau, nu aveam unelte. Am început să cărăm pietrele spre mijlocul peninsulei, unde exista un șanț natural de aproape un metru. Acolo urma să fie mormântul.

Treaba aceasta dură mult; în acest timp auzirăm mereu urletul bătrânului „rege al *cowboy-lor*”, până ce, după vreo oră, se mai liniști. Mai târziu, Pitt Holbers veni la mine și mi spuse că acum bătrânul era în stare să vadă și să vorbească. Mă dusei la el.

Zăcea pe jos, respira încet și cu întreruperi și se holba la mine. Ochii i se mai limpeziseră.

— Old... Shat... ter... hand, șopti el.

Apoi își ridică brațul și țipă la mine:

— Câine blestemat, pleacă, pleacă de aici!

— Mister Cutter, te afli în fața eternității! răspunsei. Nimeni nu te mai poate ajuta. Peste scurtă vreme, poate peste o oră, o să-ți dai sufletul.

— Păstor de oițe! Șterge-o de aici! Vreau să mor fără tine. Dispari din ochii mei!

Old Wabble își pierduse din nou cunoștința. Căzuse din nou în starea de mai înainte, când ba gemea, ba răcnea de durere. Mă îndepărtai. După o jumătate de oră, când se liniști din nou, mă întorsei la el. Mă recunoscu și se stropși la mine:

— Îți mai amintești că în Llano Estacado ți-am cerut un fapt concret, și încă o dată un fapt și a treia oară iar un fapt?

Să-i fi răspuns la fel ca înainte, în timp ce el își bătea joc? Nu. Nu mai aveam ce face pentru acest suflet pierdut. Exista o singură putere în stare să-l ajute, și ea nu-mi aparținea. Old Surehand observase unde mă dusesem, și venise și el după mine; doar noi doi ne aflam lângă bătrân.

Old Wabble mă privea batjocoritor, dar din gura lui schimonosită de durere nu se auzea nici măcar o silabă. Oare ezita să-și mai bată joc de mine? Ar fi fost un semn bun. Nu trebuia să stric acest efect și mă îndepărtai, trăgându-l după mine și pe Old Surehand.

În curând, izbutirăm să așezăm cadavrele în șanțul natural, acoperindu-le apoi cu crengi și pe urmă cu pietre. Deodată îmi veni o idee, nu o idee, ci o inspirație, da, simțeam că e o inspirație; am cerut ca bătrânul Wabble să fie adus la mormânt. Transportarea îi provoca dureri mari; țipând întruna, întrebă de ce nu l-am lăsat să zacă pe loc.

— Am vrut să vezi undei îngropăm pe camarazii dumitale scalpați, îi răspunsei. Lăsăm un loc și pentru dumneata, fiindcă, înainte ca soarele de astăzi să apună, o să zaci lângă ei, sub pietrele acestea.

Mă așteptam să strige furios la mine; stătea însă liniștit, cu totul liniștit... Privea cum îi așezam pe bandiți unul după altul, acoperindu-i apoi cu crengi și ramuri; văzu cum deasupra puneam pietre, lăsând un loc gol și pentru dânsul. Ne urmărea fiecare mișcare, și tot nu spunea nimic. Observai însă că în privirea lui se ivise o frică tot mai mare. Când, în sfârșit, terminarăm cu îngroparea, când am depus și acoperit și ultimul cadavru, lăsând liber doar locul pentru ei, am plecat fără să-i dăm în aparență vreo atenție. Simțeam însă o tensiune cum nu se poate mai mare.

Deodată văzduhul se cutremură de un urlet, asemănător celui dintâi. Mă dusei din nou la el. Fu iar cuprins de dureri, dar fără să-și piardă cunoștința. Se răsucea ca un vierme; se zbătea și se zvârcolea, fără ca din gură să-i mai iasă vreo înjurătură sau vreun blestem. Apoi rămase iarăși liniștit, gemând și scâncind fără să se mai miște. Scrâșni din dinți și picături mari de sudoare îi apărură pe frunte și pe față. Îl ștersei de câteva ori, dar mereu apăreau „alte picături de sudoare. Așa trecu o bună bucată de timp, când îl auzii că mă cheamă încet:

— Mister Shatterhand!

Mă aplecai asupra lui, și atunci mă întrebă încet și cu întreruperi:

— Dumneavoastră... știți totul... Cunoașteți... vechiul... foarte vechiul.. cântec... despre... despre... veșnicie? Ce v-aș fi ascultat mai devreme, mai devreme!... V-ați dat toată osteneala cu mine. Ați avut dreptate; clipele dinaintea morții îți par că durează cu mult mai mult decât viața, toată. Am trăit aproape o sută de ani; au trecut ca vântul; dar ceasul acesta... este... mai lung decât toată viața mea; e de pe acum o veșnicie. Am spus că n-am nevoie de nimeni nici în viață... nici la moarte... Nenorocitul de mine! Nebunul de mine! Ce rece, ce frig e în mine, huu! Ce întuneric, ce întuneric, huuu...! E o prăpastie adâncă... adâncă... adâncă... fără fund... Ajutor, ajutor! Se prăbușește

peste mine... peste mine... ajutor... ajutor! Se strânge în jurul meu... ajutor... Îndurare... Îndurare... Îndu...!

Închisese ochi: și strigătele lui de ajutor, la început scoase cu glas ascutit, deveniră apoi din ce în ce mai încete. Închise gura și nici o părticică a corpului său, nici măcar o geană nu se mai mișcă.

— O, Dumnezeule! oftă Old Surehand. Am văzut oameni căzând în bătălie; dar niciodată nu am văzut o moarte ca asta...

Auzind strigătele de ajutor ale lui Old Wabble, toți tovarășii noștri veniră la el; stăteam de jur-împrejur.

Vârâi mâna sub haina bătrânului și o ținui pe inimă, abia simțindu-i bătăile cu mari întreruperi.

— Descoperiți-vă, *meș-surs!* îi rugai. Ne aflăm în fața unui moment sublim și sfânt: un fiu rătăcit se întoarce la casa părintească. Rugați-vă, rugați-vă pentru ca întruchiparea supremei iubiri să-i arate îndurare acum, în această grea clipă, și dincolo, în vecii vecilor!

Secundele deveneau minute, și apoi sferturi de oră.

O rămurică se frânse sub ghearele unei păsărici, răsunând în liniștea adâncă și sfânta din jur ca frângerea, unui copac, atât de neașteptat ni se păru sunetul, iar bătaia ușoară a aripilor ei părea foșnetul unor aripi de vultur!

Și iată că Old Wabble deschise ochii și-i îndreptă asupra mea. Avea privirea limpede și blândă, iar glasul se auzi încet, dar clar, când spuse:

— Am dormit îndelung și adânc de tot și am văzut în vis casa părintească, am văzut-o pe mama, ceea ce până acum niciodată nu mi s-a mai întâmplat. Am fost rău, foarte rău, și am visat că am supărat-o; am rugat-o să mă ierte. Și ea m-a îmbrățișat și m-a sărutat. Încă niciodată Old Wabble n-a fost sărutat de cineva, ci numai acum, în ceasul morții. Era cumva sufletul mamei mele, mister Shatterhand?

— Ți-o doresc din toată inima. Ai s-o afli în curând, îi răspunsei.

Peste fața lui brăzdată de vreme trecu un zâmbet, iar, el rosti eu o voioșie emoționantă:

— Da, peste câteva clipe o să aflu. Ea m-a iertat când am rugat-o.

Vorbise încet și cu întreruperi, fusese însă înțeles de noi toți. Muribundul acesta a fost un om rău și, mai ales, dușmanul meu de moarte și totuși, lacrimile, pe care nu le puteam reține, îmi curgeau pe obraji.

Îi luai mâna în mâna mea. Închisese din nou ochii. Mă aplecai cu urechea la gura lui și-i auzii ultima șoaptă:

— Adio!... Sunt... atât... de... feri... cit... feri... cit!

Pe față i se întipări un zâmbet, atât de blând, ca și când visa din nou pe maică-sa. Doar că nu mai era vis, care să-i arate iertarea; el o vedea acum cu adevărat, cu adevărul acela care e mai presus de tot ce e pământesc: murise!

Ce ființă curioasă e și omul! Ce simțăminte avusesem doar cu câteva ore mai înainte față de cel mort! Iar acum stăteam profund mișcat în fața cadavrului său, ca și când mi-ar fi murit un prieten iubit! Convertirea îndreptase tot trecutul lui. Și nu numai eu simțeam astfel. Dick Hammerdull se apropie, luă mâna mortului, o strânse încet și spuse:

— Adio, bătrâne Wabble! De-ai fi știut mai devreme ceea ce știi acum, nu ai fi murit de-o moarte atât de mizerabilă. Mare prostie ai făcut, dar eu nu-ți port pică! Pitt Holbers, dă-i și tu mâna!

Holbers nici nu trebuia îndemnat prea mult, pentru că se și apropiase. Spuse, și nu în felul lui sec, ci adânc mișcat:

— *Farewell* ^[73], bătrâne rege! Regatul tău s-a sfârșit. Dacă erai deștept, puteai să călărești cu noi și nu cu bandiții. Păcat, un mare păcat pentru un asemenea strașnic boy, cum ai fost cândva! Vino, dragă Dick. Să-l așezăm în patul său cel de pe urmă!

— Nu, încă nu, intervenii eu.

— Cum, nu trebuie să plecăm? întrebă Hammerdull.

— Mai avem doar două ore de lumină a zilei, așa că nu merită să căutăm un alt loc de popas. Rămânem aici!

— Dar utahii și „generalul”?

— Lasă-i să-și continue drumul că de scăpat tot n-o să ne scape, acum cu atât mai puțin cu cât trebuie să dea socoteală și pentru, durerile pe care a trebuit să le suporte mortul de aici. Dimineața mi s-a părut că n-am avea timp, acum știu că avem suficient.

— Sunt de aceeași părere cu fratele meu Shatterhand, spuse și Winnetou. Old Wabble să nu fie îngropat fără să se fi răcit măcar.

Se hotărî, deci, să rămânem acum în peninsulă. Unul dintre noi, însă, și anume Old Surehand, nu aprobă această hotărâre. Mă chemă deoparte și-mi spuse:

— Nu pot rămâne aici, mister Shatterhand. Am să plec în taină călare, ca nimeni să nu încerce să mă rețină. Dar cuiva trebuia să-i spun, și numai dumneavoastră puteți fi acela. Să nu mă trădați până plec!

— Și trebuie neapărat să plecați mă interesai. Chiar nu puteți rămâne aici?

— Nu. Trebuie să plec!

— Singur?

— Da, singur!

— Hm! Sunteți un *westman* încercat și nu vreau să vă vorbesc despre pericolele care v-ar putea pândi. N-ați vrea însă ca măcar să-mi spuneți ce fel de treabă vă împiedică să rămâneți cu noi, mister Surehand?

— Nu pot să vă spun.

— N-am voie să știu nici unde vă duceți?

— Nu.

— Hm! Nu vreau să vă fac reproșuri, dar comportarea dumneavoastră denotă parcă o lipsă de încredere.

Devenind dintr-odată contrariat, răspunse:

— Știți la fel de bine ca și mine că am încredere în dumneavoastră, *sir*. V-am mai spus că e vorba de o taină,

despre care nu pot și nu vreau să vorbesc.

— Nici mie?

— Nici! răspunse el scurt și categoric.

— *Well*. Fiecare are dreptul să-și păstreze secretele numai pentru el. Eu însă v-am urmat călare de la Jefferson City și până aici, cu convingerea ca o să ne înțelegem ca prieteni. Nu vream să vă spun că din asta ar rezulta anumite drepturi pentru mine și obligații pentru dumneavoastră, totuși mi-ar părea rău dacă ați întreprinde ceva care var provoca necazuri, acționând singur, în timp ce poate că ați reuși dacă ați fi mai puțin enigmatic și ceva mai deschis față de mine. Sunteți chiar atât de sigur de ceea ce întreprindeți, încât puteți afirma că nu aveți nevoie de noi?

— Aș fi venit singur călare până aici, dacă aș fi crezut că am nevoie de ajutor?

— Întocmai. Și chiar n-ați avut nevoie?

— Vă referiți, desigur, la faptul că utahii m-au luat prizonier? Probabil că m-aș fi descurcat și cu ei.

De rândul acesta îi răspunsei eu pe un ton reținut:

— Da, sunt convins. Să considerăm deci discuția încheiată și drum bun. Nu vă mai rețin!

Voiam să-i întorc spatele, când mă apucă de mână și mă rugă:

— Nu fiți supărat pe mine, *sir*! Cuvintele mele sună a ingratitudine, știți însă bine că nu sunt un nerecunoscător!

— Știu.

— Și... și... vreau să vă spun cel puțin că am fost atât de reținut pentru că am crezut că o să-mi întoarceți spatele dacă o să aflați cine sunt.

— Prostii! Cine sunteți? Old Surehand e un om cinstit!

— Însă... Însă... e fiul unui pușcăriaș!

— *Pshaw*!

— Cum? Nu vă sperie acest lucru?

— Nu.

— Dar gândiți-vă, *sir*... pușcăriaș!

— Știu că în închisori, în pușcării au existat și oameni cumsecade!

— Dar tatăl meu a murit în închisoare!

— Destul de trist! Dar ce legătură are asta cu prietenia dintre noi?

— Chiar n-are?

— Absolut deloc!

— Și mama mea a fost închisă, și condamnată!

— Într-adevăr, îngrozitor!

— Și unchiul!

— Sunteți un om vrednic de toată mila!

— Dar mama și unchiul au evadat și au fugit!

— Îmi pare foarte bine!

— Dar, *sir*, nici nu întrebați de ce au fost condamnați?

— La ce ar folosi dacă aș ști?

— Au fost acuzați de falsificare de bani.

— E grav. Falsificarea banilor se pedepsește foarte aspru.

— Ei...? Și tot mai stați de vorbă cu mine?

— De ce nu?

— Vorbind cu fiul și nepotul unor falsificatori de bani, al unor pușcăriași?

— Ascultați aici, ce am eu cu banii și închisorile Statelor Unite? Hai să presupunem că rudele dumneavoastră au săvârșit aceste fărădelegi și și-au meritat pedeapsa, dar ce vină aveți dumneavoastră?

— Înseamnă că nu-mi întoarceți spatele?

— Să nu mă jigniți, mister Surehand! Sunt un om, un creștin și nu un barbar! Cine merită să fie pedepsit, să fie; după ispășirea pedepsei, e ca și înainte, cel puțin în ochii mei. În general, sunt de părere că cel puțin cincizeci la sută din cei condamnați nu sunt răufăcători, ci fie oameni bolnavi, fie victime ale unor împrejurări nefericite.

— Da, știu, în această privință gândiți foarte omenește. Iar eu vă pot asigura că părinții și unchiul meu au fost nevinovați, n-au făcut nimic rău.

— Cu atât mai mare e nenorocirea care i-a lovit. Și nu pot să înțeleg cum v-ați putut gândi că eu v-aș întoarce spatele, chiar dacă ar fi fost vinovați! Și de acum încolo o să fiți tot atât de enigmatic?

— Trebuie!

— *Well*. Atunci spuneți-mi cel puțin când o să ne mai întâlnim?

— De azi în patru zile.

— Unde?

— În *Pui-mauv*^[74], care se află aproape în centrul Parcului Saint Louis. Winnetou trebuie s-o cunoască. Are forma unei inimi, de unde i se trage și numele. Am să fiu sigur acolo.

— Dacă nu intervine nimic.

— Ce să intervină?

— Ascultați, mister Surehand, în socotelile dumneavoastră folosiți aceleași calcule ca atunci când ați plecat din Jefferson City. Între timp, multe sau petrecut, și împrejurările sau schimbat. „Generalul” e aici și se...

— *Pshaw!* mă întrerupse el. Nu mi-e teamă de el. Și de fapt, ce mă privește persoana lui?

— Poate mai mult decât vă închipuiți!

— Da de unde! Nu mă privește absolut deloc, *sir*.

— Ei, bine, să nu ne certăm. Apoi mai sunt și utahii!

— Mi-e totuna.

— Și vraciul comanșilor!

— Asta mi-e și mai indiferent. De altfel, mă îndoiesc că se află aici. L-ați văzut?

— Nu.

— Potrivit spuselor camarazilor dumneavoastră, se alăturase grupului de bandiți, așa că ar fi trebuit să fie aici, în peninsulă. Probabil că s-a despărțit de ei.

— Ceea ce în orice caz arată că a fost deștept.

— Dacă a fost cu adevărat deștept, a rămas în urmă.

— Eu sunt de altă părere. Ca să vină cineva împreună cu soția în această regiune sălbatică, trebuie să existe un motiv foarte serios.

— Într-adevăr.

— Acest motiv mai e valabil; asta înseamnă că nu s-a întors din drum. Probabil că nu voia să știe și ceata de declasați ce caută el aici sus, așa că s-a despărțit de ei. Cred că ăsta e motivul.

— Dar la început de ce li s-a alăturat?

— Din dușmănie și dorința de a se răzbuna pe noi, și ca să ajungă în munți sub ocrotirea lor. Îndată ce și-a atins scopul a luat-o din loc, dar cu siguranță că se află prin apropiere.

— N-are decât, nu mă interesează! Știți, deci, ceea ce ați dorit; de azi în patru zile, vă aștept în Pui-mauvh. Până atunci, puteți să vă ocupați de vânarea utahilor și să-i pedepsiți pentru masacrul săvârșit aici! Sper că nimeni dintre dumneavoastră n-o să mă urmărească pe furiș.

— Puteți fi liniștit în privința asta.

— Vreți să-mi promiteți?

— Da, aveți cuvântul meu!

— Atunci am terminat. La revedere!

— Încă ceva. Nu vreți să vă aprovizionați cu carne de la noi?

— Nu, aveți și dumneavoastră nevoie de ea și ar bate la ochi dacă m-aș aproviziona acum.

— Am face treaba asta fără să se observe.

— Mulțumesc. O să găsesc destul vânat pe drum. Deci, încă o dată: la revedere.

Ne despărțirăm și făcu în așa fel încât să poată ajunge la calul său și să se îndepărteze fără a fi observat. Mai târziu, absența lui provocă mirarea tuturor, și când aflară de la mine că a plecat, se întrebară de ce a plecat fără să-și ia rămas bun. Voiau să știe de ce a dispărut pe furiș, dar nu le spusei nimic. Numai Winnetou nu puse nici o întrebare, totuși, mai târziu, după ce se întunecă, în timp ce ședeam

lângă foc, el consideră nimerit să facă următoarea observație:

— O să fie nevoie să-l eliberăm din nou pe Old Surehand.

— Așa cred și eu, îi răspunsei.

— Sau o să-i găsim cadavrul.

— Și asta e posibil.

— Fratele meu n-a încercat să-l rețină?

— Ba da, dar n-am reușit.

— Puteai să-i spui că știi mai multe decât crede el.

— I-aș fi spus, dar a vrut să-și păstreze taina.

— Atunci e bine că ai tăcut. Încrederea nu se obține cu forța.

— În curând o să-și dea seama cât de bine ar fi fost să fie ceva mai deschis la suflet.

— Da. Și ce-o să se mire când o să afle că, într-un timp atât de scurt, agerimea fratelui meu Shatterhand a ajuns mai departe decât el în atâția ani! Datorita plecării sale, e necesar să ne comportăm altfel decât dacă ar fi rămas cu noi?

— Nu.

— O să-i urmărim pe utahi?

— Da.

— Mâine dimineață n-o să mai putem vedea și descifra urmele lor.

— Nu-i nimic. „Generalul” care-i conduce dorește să ajungă sus, la cascadă; deci știm încotro au luat-o.

— Iar ei știu că-i urmărim, așa că o să pună capcane, ca să se răzbune că l-am eliberat pe Old Surehand.

— De aceea, presupun că o să le cadă din nou în mână.

— O să ne grăbim. Noaptea nu pot călări prea repede, noi în schimb o să putem să-i urmărim mai iute, ceea ce trebuie să știe și Old Surehand. Chiar dacă nu pățește nimic, n-o să ajungă la cascadă cu mult timp înaintea noastră. Ar fi trebuit să rămână!

După ce trupul lui Old Wabble se răci, l-am culcat în mormânt și l-am acoperit și pe el cu ramuri și pietre. După

o rugăciune și un Tatăl nostru, făcurăm o cruce de lemn, pe care o înfipserăm lângă mormânt. Iată cum „regele *cowboy-lor*”, care și-a petrecut toată viața în câmpiile Vestului, a ajuns să fie îngropat sus în munți și să fie înmormântat de cei pe care i-a urmărit până aici ca să se răzbune și să-i ucidă, fiind el însuși ucis de alții.

Ne culcarăm lângă mormântul său luminat de foc și dormirăm un somn nu atât de lung ca al lui.

10. La Capul diavolului

A doua zi dimineață pornirăm o dată cu revărsatul zorilor. Pe pământul moale al pădurii urmele utahilor mai erau vizibile, dar când dădurăm de sol mai tare ele dispărură, ceea ce nu ne putea deranja. Nici nu ne uitarăm după ele, ci meraserăm în direcția știută de noi, atât de repede cât ne permitea terenul, fără a ne sinchisi de ceva.

De la Lacul Apei Verzi, drumul cobora spre Parcul Saint Louis. Ajunserăm în parc spre seară. Se întindea în fața ochilor noștri în toată frumusețea lui, lat de multe, multe mile și la fel de lung. Pentru un vânător nu putea să existe priveliște mai frumoasă decât acest parc înconjurat de coloși muntoși ce se înălțau spre cer, într-o alternanță de pădure și prerie, de stânci și de ape, ca și când un pasionat de vânătoare l-ar fi amenajat special — firește cheltuind milioane — ca rezervație, dar și ca loc de vânătoare a tuturor animalelor Vestului Sălbatic.

Odinioară, bizonii trăiseră aici cu miile; acum erau izgoniți. I-au alungat gloanțele căutătorilor de aur. Tocmai Parcul Saint Louis fusese, cu mult timp înainte, ținta principală a căutătorilor de aur. Acum îl părăsiseră, îndreptându-se spre munții Cores Range: se povestea că acolo s-ar fi descoperit zăcăminte nepuizabile de aur, ceea ce noi însă aflarăm abia mai târziu. Pentru moment, mai eram convinși, cum fusese și Toby Spencer, că aici, mai ales la Foam Cascade, ar fi existat filoane bogate. Totuși, parcul nu era complet părăsit de prospectanți. Plecaseră numai cei mai buni, dar cei ce aparțineau drojdiei rămăseseră, pentru că nu aveau suficiente mijloace pentru un drum atât de lung. Acești oameni hoinăreau prin parc, pentru ca, la fel cu cerșetorii mizeri ai orașelor, să cotrobăiască în

minele și zăcămintele părăsite, fără să piardă vreo ocazie să recolteze de unde nu semănaseră.

Old Surehand ne dăduse întâlnire la Pui-mauvh, adică la Pădurea Inimii. Winnetou cunoștea locul, însă nici nu ne gândeam să mergem acolo. Prima noastră țintă era Foam Cascade, încotro se îndrepta în orice caz și el.

Am călărit toată dimineața printr-o regiune asemănătoare frumozelor noastre ținuturi din Suabia germană. Spre amiază, ne îndreptarăm spre o pădurice, unde voiam să lăsăm caii să se odihnească o oră. Pe acolo curgea un pârâu limpede, care ne oferea apa necesară pentru masa de prânz.

Încă nu ajunsesem bine la pădurice, când dădurăm de o urmă, care, venind dintr-o parte, se îndrepta în aceeași direcție. Cu cel mult o oră înaintea noastră doisprezece până la cincisprezece călăreți trecuseră pe acolo. Firește că ne oprirăm. Winnetou descălecă și, la început, porni singur înainte, pentru a cerceta, cu ce fel de oameni ne-am putea întâlni. Se întoarse în curând. Nu putea fi vorba de oameni experimentați ai Vestului, căci altfel ar fi avut nevoie de mai mult timp ca să afle unde sunt. Pe față avea acea expresie discret amuzată, rareori vizibilă la el, care prevestea întotdeauna o întâmplare hazlie.

— Se pare că oamenii ăștia nu-s periculoși? întrebă Trescow, văzând zâmbetul apașului.

— Chiar foarte periculoși! răspunse acesta, devenind deodată serios.

— Indieni?

— Nu,

— Deci albi. Câți?

— Treisprezece.

— Bine înarmați?

— Da, în afară de indian.

— Ah! E și un om roșu cu ei?

— Un roșu prizonier. De aceea a spus Winnetou că-s periculoși.

— Aha! Unde au poposit? Departe de aici?

— La marginea cealaltă a pădurii.

— Și ce sunt? Vânători?

— Aceste fețe-palide nu sunt vânători, nici *westman*-i, ci căutători de aur. Dar de ce nu întreabă Trescow ceea ce e mai important?

— Mai important? Ce anume?

— Indianul!

— Aha, el? Adevărat! Se poate deduce cărui trib aparține?

— Nu aparține nici unui trib.

— Așa! Îl cunoaște cumva Winnetou?

— Îl cunosc. Și frații mei îl cunosc și ei, pentru ca e un bun prieten de-al nostru.

— Un indian? Un bun prieten de al nostru? Nu pot, să ghicesc.

— Trescow să-l întrebe pe Dick Hammerdull, pentru că văd că el a ghicit!

Fără să mai aștepte întrebarea, grăsanul răspunse plin de zel:

— E ușor de ghicit cine este indianul care nu aparține nici unui trib și se află aici, în Parcul Saint Louis și ai cărui prieteni suntem. Nu poate fi decât Colma Puși.

— Ei, drăcie! Salvatorul nostru? El e prizonierul unor albi? Firește că trebuie să-l eliberăm!

— Dar nu imediat, interveni Winnetou. Ne facem că nici nu-l cunoaștem; cu atât mai mult o să se sperie ceilalți.

E adevărat că mă așteptam să-l întâlnesc aici în Parc pe Colma Puși, dar nu acum și nu ca prizonier. Faptul acesta îmi servi drept îndemn de a nu păstra doar pentru mine ceea ce ghicisem și dedusesem. Înconjurăram păduricea călare, până ajunserăm la pârâul lângă care își făcuseră popas albi cu prizonierul lor.

Zărindu-ne, săriră cu toții în picioare, cu mâna pe arme. Erau niște indivizi zdrențăroși, de la care te puteai aștepta la orice, numai la ceva bun nu.

— *Good day, meș-șurs!* îi salutai, după ce ne oprirăm. După cât se pare, aici e un loc minunat de popas. Și noi aveam intenția să stăm vreo oră pe aici.

— Cine sunteți? întrebă unul.

— Suntem *westman*-i.

— Dar și indieni, ceea ce dă de bănuț! Avem aici unul de acest soi, un hoț. Probabil e un utah. Și indienii voștri aparțin acestui trib?

— Nu, ei sunt: un apaș, un comanș și un osag.

— *Well*. Înseamnă că nu există nici un pericol. Triburile acestea locuiesc departe de aici, așa că sunt convins că nu o să vă pese de pezevenghiul ăsta roșu.

Avusesem intenția să o întoarcem în glumă; văzând însă prizonierul mai de aproape, părăsirăm imediat ideea. Da, era Colma Puși și am fi procedat cât se poate de prost, dacă nu l-am fi eliberat imediat, deoarece era legat într-un asemenea mod încât trebuia să-i provoace mari dureri. Fu suficient să-i arunc o privire lui Winnetou, ca să-mi ghicească intenția. Descălecarăm cu toții și priponirăm caii. Între timp, albi iși puseseră armele jos și se așezară din nou. Cu carabina în mână, mă apropiai de ei și-i întrebai:

— Sunteți siguri că acest om va furat ceva?

— Firește, l-am prins asupra faptului, răspunse cel ce vorbise și mai înainte.

— *Well*, atunci să ne prezentăm. Pe mine mă cheamă Old Shatterhand. Acesta e Winnetou, căpetenia apașilor, și...

— Winnetou! exclamă omul. Ei, drăcie, ce musafiri de seamă! Bine ați venit la noi, bine ați venit! Așezați-vă, *meș-șurs!* Așezați-vă și spuneți, ceea ce țineți în mână e carabina „Henry”, mister Shatterhand? Iar pe umăr aveți „doborâtorul de urși”?

— Se pare că ați auzit de puștile mele. Vreau să vă spun că îmi faceți o impresie bună; un singur lucru nu-mi place!

— Și anume?

— Că l-ați legat pe acest indian.

— De ce nu vă place? Doar nu aveți nimic cu el.

— Ba am, chiar foarte mult, pentru că e un bun prieten de-al nostru. Fără multe fasoane, *sir*. Vreau să vă vorbesc prietenește. Scoateți-i indianului legăturile! Cine ridică arma, va fi împușcat pe loc!

În timp ce spuneam aceste cuvinte, țeștile tuturor armelor noastre erau îndreptate spre căutătorii de aur. La așa ceva nu se așteptaseră. Era bine că ne cunoșteau, cel puțin după nume, pentru că astfel nici nu s-au gândit să opună vreo rezistență. Șeful lor mă întrebă numai:

— Vorbiți serios, mister Shatterhand?

— Da, nu glumesc.

— Ei bine, atunci noi am făcut o glumă și o să-i punem capăt!

Se duse la Colma Puși și-l dezlegă. Acesta se ridică, se întinse din încheieturi, luă o pușcă de jos, scoase un cuțit de la brâu unui alb, apoi veni la noi și spuse:

— Mulțumesc fratelui meu Shatterhand. Aceasta e pușca mea și ăsta e cuțitul meu; nu mi-au luat mai mult până acum. Firește că eu nu le-am furat nimic.

— Sunt convins de asta. Ce părere are fratele meu Colma Puși, ce să facem cu ei? O să-i îndeplinim dorința.

— Lăsați-i să plece!

— Într-adevăr?

— Da. Abia de o oră mă aflu în mâinile lor și nici nu merită să le dăm măcar atâta atenție încât să-i pedepsim. Nu doresc ca frații mei să se ocupe de ei.

— Nu pot să-ți îndeplinesc în întregime această dorință; câteva cuvinte trebuie să le spun înainte de a porni mai departe, că doar n-o să stăm cu ei. Vreau să aflu de ce au prins și au legat un indian, care în nici un caz nu le-a făcut vreun rău.

— Pot să-i spun și eu acest lucru fratelui meu Shatterhand!

— Nu, vreau să-l aflu de la ei înșiși.

Cel care vorbise mai înainte își trecu mâna prin păr și se scărpină în cap, apoi spuse, jenat:

— Sper că nu ne considerați niște papă-lapte, pentru că nu ne-am apărat, *sir*. Nu din lașitate, ci din respect față de oameni ca dumneavoastră. Vreau să vă spun totul cinstit. Am venit aici să căutăm aur, dar n-am făcut nici o brânză. Acest indian stă tot timpul pe aici prin parc și se spune despre el că ar cunoaște niște zăcăminte bogate, pe care însă nu le trădează nimănui. L-am prins ca să-l forțăm să ne arate un asemenea loc, după care l-am fi lăsat să plece. Așa stă treaba și cred că n-o să ne-o luați în nume de rău. Era imposibil să știm că e prietenul dumneavoastră!

— Bine, bine! răspunsei; apoi întorcându-mă către Colma Puși, îl întrebai: E așa cum a spus el?

— Așa este, și vă rog să nu le faceți nimic.

— *Well*. Să fim deci îngăduitori. Sper însă că nici mai târziu n-o și avem motive să ne comportăm altfel decât așa. Cine vrea să cunoască un filon de aur, n-are decât să și-l caute singur. E cel mai bun sfat pe care vi-l pot da, gentlemen. Vă rog să nu plecați de aici decât, după trecerea a două ore, că de nu, o să înceapă totuși puștile noastre să vorbească!

Între timp, Colma Puși încălecase pe calul său, aflat printre cei ai căutătorilor de aur și, fără a-i mai învrednici cu o privire, pornirăm înainte călare. Erau oameni de cea mai decăzută speță.

Ca să ajungem cât mai departe de ei, galoparam cât puturăm de repede și ne oprirăm într-un loc la fel de potrivit pentru popas, ca și păduricea de mai înainte.

Întrucât la Rush Creek îl văzusem doar scurtă vreme, eram curios să văd cum arată calul lui Colma Puși. După cum mi-am putut da seama într-un interval așa de scurt, era un mustang de o construcție splendidă, iute și rezistent.

În timpul cât mâncam, nu s-a discutat nimic. Era din cauza prezenței misteriosului indian. După ce consumai bucate mea de carne și-mi băgai cuțitul la brâu, observai că

a terminat și el. Se ridică, se duse la calul său, sări în șa și spuse:

— Frații mei mi-au făcut un mare serviciu; le mulțumesc! O să mă bucur să-i revăd.

— Fratele meu vrea să plece? întrebai. Așa repede?

— Da, răspunse el. Colma Puși e ca vântul: trebuie să meargă încotro e nevoie!

— De ce se sfiește de noi Colma Puși?

— Colma Puși nu se sfiește de nimeni, dar misiunea pe care o are de îndeplinit îi poruncește să fie singur.

Pentru mine era o desfătare să-i văd lui Winnetou fața. Bănuia ce intenționez să fac și, în sinea lui, se bucura de efectul pe care comportarea mea trebuia să îl provoace.

— Nu o să mai fie nevoie ca fratele meu roșu să se ocupe mult timp de această misiune, răspunsei. În curând o să fie rezolvată.

— Old Shatterhand spune cuvinte pe care nu le înțeleg. O să plec și o să le spun fraților mei „la revedere!”

Ridică mâna pentru a-și îndemna calul, când mă dusei mai aproape și-i spusei:

— *Well*, atunci nu mai spun decât un singur lucru: dacă fratele meu Colma Puși trebuie să plece, o rog pe sora mea Colma Puși să mai rămână cu noi!

Accentuasem în mod deosebit cele două cuvinte „frate” și „soră”. Tovarășii mei mă priveau mirați. În schimb, Colma Puși sări dintr-o dată pe cal, se grăbi să vină la mine și aproape că strigă:

— Ce spune Old Shatterhand? Ce cuvinte am auzit de la el?

— Am spus: Colma Puși nu este fratele meu, ci sora mea, răspunsei.

— Consideri cumva că sunt femeie?

— Da.

— Te înșeli, te înșeli!

— Nu mă înșel deloc. Old Shatterhand știe întotdeauna ce zice.

— Nu, nu! exclamă ea întinzând spre mine ambele mâini, în semn de protest. De astă dată, totuși, Old Shatterhand nu știe ce spune! Cum ar putea o femeie să fie un războinic precum Colma Puși?

— Tahua, frumoasa soră a lui I-kvehtsi-pa știa încă din tinerețe să călărească bine și să tragă cu arma!

Se dădu câțiva pași înapoi și mă privi înmărmurită, cu ochii larg deschiși. Continuă:

— Acum Colma Puși o să mai rămână aici, cu noi?

— Ce... ce... ce știi tu... despre Tahua, și ce... ce... ce poți să știi despre I-kvehtsi-pa?!

— Știi multe, foarte multe, și despre amândoi. Sora mea Colma Puși are inima destul de tare ca să mă asculte?

— Spune, o, spune! răspunse ea, împreunându-și mâinile a implorare și venind lângă mine.

— Știi că I-kvehtsi-pa era numit și Vava Derric.

— Uff! uff! exclamă ea.

— Sora mea a auzit vreodată numele de Tibo-taca, Tibo-vete? Cunoaște povestea *myrtle-wreath*-ului?

— Uff, uff, uff! Continuă! Spune mai departe!

— Trebuie să-ți transmit salutări de la cei doi mici *babies*, care cu ani în urmă purtau numele de Leon Bender și Fred Bender.

Brațele îi căzură, vru să scoată un strigăt, dar nu reuși. Încet, încet, se lăsă în jos, puse mâinile pe iarbă, își îngropă fața în ea și începu să plângă, încet, de să-ți frângă inima.

E ușor de închipuit cu câtă mirare ascultaseră tovarășii mei de drum și cu ce expresie se uitau la cea care plângea, căreia îi atribuisem, poate, prea multă tărie și stăpânire de sine. Atunci se ridică și Apanatșca și venind la mine mă întrebă:

— Fratele meu Shatterhand a vorbit despre Tibo-taca, Tibo-vete și Vava Derric. Sunt cuvinte și nume pe care le cunosc. De ce plânge Colma Puși la auzul lor?

— Plânge de bucurie, nu de durere.

— Colma Puși nu-i un bărbat? Nu-i un războinic?

— Nu, e o femeie!

— Uff, uff!

— Da, e o femeie! Fratele meu Apanatșca să fie tare, stăpânindu-se din toate puterile. Tibo-taca nu i-a fost tată, iar Tibo-vete nu i-a fost mamă. Fratele meu a avut un alt tată și o altă mamă...

Nu am putut continua, pentru că, sărind în picioare, Colma Puși mă apucă de mână și strigă, arătând spre Apanatșca:

— E Leo... e cumva Leo Bender?!

— Nu e Leo... ci Fred Bender, fratele mai mic, răspunsei.

Se întoarse imediat spre Apanatșca, căzu la picioarele lui, îi îmbrățișa genunchii, plângând cu sughițuri și strigând:

— Băiatul meu, băiatul meu! E Fred, băiatul meu!

Atunci, Apanatșca strigă, mai bine zis urlă la mine:

— Ea este... e mama mea adevărată?

— Da, ea este, răspunsei.

Apanatșca se aplecă, o ridică în picioare, o privi în ochi și exclamă:

— Colma Puși nu-i un bărbat, e o femeie! Colma Puși e mama mea, mama mea! Iată de ce mi-ai fost atât de dragă de cum te-am văzut!

Îngenunche împreună cu ea, o, ținut strâns în brațe și își apăsă capul pe obrazul ei. Winnetou se ridică și plecă; făcui un semn și celorlalți și toți ne urmară. Ne-am îndepărtat ca să-i lăsăm singuri pe cei doi, nu trebuiau deranjați. După scurt timp însă Apanatșca veni grăbit la mine și-mi spuse precipitat și rugător:

— Fratele meu Shatterhand să vina la noi! Nu știm încă nimic, nimic, și avem atâtea de întrebat!

Mă conduse înapoi la Colma Puși, care ședea jos și mă privea plină de nerăbdare. Apanatșca se așeză lângă ea, o cuprinse cu brațul de după umeri și-mi ceru:

— Fratele meu să stea lângă noi și să ne spună cum a aflat că e Colma Puși mama mea! Întotdeauna am crezut că

Tibo-vete este mama mea.

— Tibo-vete este mătușa ta, sora mamei tale; în tinerețe o chema Tocbela.

— Așa e, exclamă mama. Mister Shatterhand, gândiți-vă bine dacă tot ce aflăm de la dumneavoastră este adevărați. Aș putea înnebuni ca și sora mea, dacă v-ați înșela, dacă aș crede că l-am regăsit pe fiul meu și totuși nu ar fi el! Gândiți-vă, vă rog, gândiți-vă bine!

Felul ei de a se exprima și de a vorbi era acum ca al unei lady albe. De aceea renunțai să-i spun, după obiceiul indian, Colma Puși sau sora mea, și răspunsei:

— Vă rog să-mi spuneți dacă sunteți mistress Bender?

— Sunt Tahua Bender, răspunse ea.

— Atunci nu mă înșel; Apanatșca e fiul dumneavoastră mai mic.

— Deci e adevărat, mister Shatterhand? Dați-mi, vă rog, dovezi, dovezi vă rog!

— Îmi cereți dovezi? Inima dumneavoastră nu vorbește în favoarea lui?

— Ba da, vorbește, vorbește. Mi-a vorbit imediat când l-am văzut prima oară, intrând călare în îngrăditura aceea. Inima mă asigură că e băiatul meu și totuși tremur de teamă că poate nu e el. De aceea, rațiunea mea cere dovezi!

— Da, și ce înțelegeți prin dovezi, mistress Bender? Să vă aduc un certificat de naștere? Așa ceva nu pot.

— Nici nu m-am gândit la asta, dar ceva dovezi trebuie să existe.

— Există, sigur că există, numai că nu le am la îndemână în momentul de față. Pe sora dumneavoastră ați recunoaște-o?

— Sunt absolut sigură!

— Dar pe cumnatul dumneavoastră?

— N-am cumnat!

— Tocbela n-a fost măritată?

— Nu. Cununia a fost întreruptă.

- De către padre Diterico, fratele dumneavoastră?
- Da.
- Cum îl chema pe logodnic?
- Thibaut.
- Fratele dumneavoastră a tras în el?
- Da; l-a rănit în braț.
- Atunci nu poate fi vorba de vreo eroare. Ce era Thibaut?
- Un scamator.
- Știa și Tocbela?
- Nu.
- Îmi cereți dovezi pe care nu vi le pot da decât dacă cunosc împrejurările și evenimentele de atunci. Căci trebuie să vă spun sincer că tot ce știu se bazează numai pe presupuneri, ceea ce însă nu trebuie să vă provoace vreo îndoială. Apanatșca e fiul dumneavoastră Fred, și cred că în curând o să-l vedeți și pe fratele lui, pe Leo.
- Leo? O, cerule. Trăiește și el?
- Da. Se află chiar pe aici, prin Parcul Saint Louis. Ani de-a rândul v-a căutat, dar toate cercetările lui au fost până acum zadarnice.
- Înseamnă că ceea ce știți ați aflat de la el, *sir*?
- Din păcate, nu. De la el n-am aflat nimic, dar absolut nimic, decât că taică-său a murit în închisoare și maică-sa și unchiu-său fuseseră și ei închiși în locul acela trist.
- Știe el acest lucru? V-a spus dumneavoastră? De mult știe? Pe atunci avea doar câțiva ani! De la cine a aflat?
- Nu mi-a spus. Dar spuneți-mi, în legătură cu unchiul care a fost și el în închisoare, e vorba de fratele dumneavoastră I-kvehtsi-pa?
- Da.
- Îngrozitor! El, un predicator, să fie considerat un falsificator de bani?
- Din păcate, da. Existau dovezi pe care nu le-am putut spulbera.

— Dar cum a fost posibil să fie condamnați trei oameni nevinovați? Când e vorba de unul singur, e mai ușor.

— Cumnatul meu a calculat și aranjat totul atât de perfect încât era imposibil să fim apărați.

— Acesta era fratele soțului dumneavoastră?

— Da, era un frate vitreg, nu unul bun.

— Hm! Deci nu erau frați nici măcar pe jumătate?

— Nu. Era fiul primului soț al soacrei mele.

— Cum îl chema?

— De fapt, Etters. Daniel Etters, însă mai târziu și-a luat numele tatălui său vitreg, și-l chema Bender, și anume John Bender, pentru că primul său născut se numise tot John.

— Dintre aceste două nume, cel de John Bender era mai familiar decât Dan sau Daniel Etters?

— Da. Al doilea nume nu era folosit niciodată.

— Aha! De aceea pe cruce stă scris J.B. și nu D.E., numele adevărat!

— La ce fel de cruce vă referiți?

— La crucea de pe mormântul fratelui dumneavoastră.

— Cum? Ați fost și acolo sus, la mormânt?

— Nu.

— Atunci de unde știți despre cruce?

— Un cunoscut a văzut-o și a citit inițialele de pe ea, apoi mi-a povestit și mie.

— Cine era omul acela?

— Numele lui e Harbour.

— Harbour? Da, pe acest om l-am cunoscut și noi. Deci, el a fost sus?

— Cum de mă întrebați așa ceva, mistress Bender? L-ați văzut doar.

— Eu? Cine afirmă acest lucru?

— Eu. Doară dumneavoastră l-ați salvat să nu moară de foame, cu acea jumătate de *bighorn* friptă!

— Presupuneri, *sir!* zise ea zâmbind. Deci, el va povestit despre mormântul acela?

— Da. Datorită acestei povestiri, treptat, treptat am putut deduce faptele.

— V-a ajutat șt Winnetou?

— În felul lui tăcut, fără vorbe, da. Tatăl său a fost doar un bun prieten al fratelui dumneavoastră, care pe urmă a dispărut așa, deodată.

— Da, împreună cu mine și cu Tocabela.

— Pot să aflu motivul acestei dispariții bruște?

— Da. Fratele meu — la indieni i se spunea I-kvehtsi-pa, devenind creștin, îl chema Diterico sau Derric în engleză — era predicator renumit, dar nu avea studii. Voia să le absolve ulterior și de aceea a plecat în Est. Mai înainte, îl văzusem pe Bender și el pe mine; ne-am iubit, însă înainte de a deveni soția lui trebuia să-mi însușesc cunoștințele și modul de viață al fețelor-palide. Fratele meu era mândru și nu voia să se afle că trebuie să mai învețe. Mai mulți războinici roșii doreau să le fiu *squaw*-ă; aceștia m-ar fi urmărit și l-ar fi omorât pe Bender. Iată două motive pentru care am plecat de acasă, fără să spun de ce. Fratele meu a urmat un seminar, iar eu cu Tocabela am ajuns într-un pension. Bender ne vizita adeseori și într-o zi îl aduse și pe fratele său. Din ziua aceea, acest frate a făcut totul ca să mă despartă de Bender. Nereușind, dragostea lui se transformă în ură față de mine. Bender era bogat, Etters sărac. Cel sărac era funcționar la magazinul celui bogat, cunoștea toate încăperile și toată mobila din magazin. Când ne-am căsătorit, Tocabela a locuit la noi. Etters aduse în casa noastră un tânăr, cu numele de Thibaut. După scurtă vreme, am observat că Thibaut și Tocabela se iubeau. Bender află despre Thibaut lucruri urâte și-i interzise să mai vină la noi. Etters s-a supărat și l-a adus mereu pe prietenul său cu el. De aceea a trebuit să părăsească magazinul și nu mai avea nici el voie să ne viziteze. Amândoi s-au înțeles să se răzbune.

— Încep să mă lămuresc Thibaut era deci falsificatorul de bani!

— Bănuiala dumneavoastră este adevărată, mister Shatterhand. Într-o zi sosi la noi poliția și găsi în casa de bani numai bani falși, în loc de bani buni. În haina fratelui meu s-au găsit bani falși sub căptușeală, iar în camera mea s-au descoperit tiparele. Toți trei am fost arestați. Ne-au fost prezentate niște acte; erau falsificate, dar semănau în întregime cu scrisul soțului meu și al fratelui meu. Aceste acte dovedeau vinovăția lor, precum și a mea. Am fost condamnați și înțemnițați.

— Și magazinul lui Bender?

— A fost preluat de Etters. Bender nu l-a putut împiedica. Sora mea, Tocabela și cei doi băieți ai mei au ajuns în același pension în care am fost și eu ca fată.

— Îngrozitor! O indiană, obișnuită cu libertatea, cum erați și dumneavoastră, să stea la închisoare!

— Uff! Mi s-a tăiat părul. A trebuit să îmbrac haina vărgată a pușcăriașilor și am fost închisă într-o celulă mică, îngustă. Eram tare nenorocită și tot timpul mă gândeam cum să fug și să mă răzbun.

— Între timp Thibaut stăruie din nou să o ia pe Tocabela, sora dumneavoastră?

— Așa este. Ea i-a promis că, dacă ne eliberează, îi devine soție. Atunci el a mituit un gardian al închisorii, care a fugit împreună cu fratele meu.

— De ce nu cu Bender sau cu dumneavoastră?

— Din cauza aurului. Fratele meu cunoștea unele filoane, de unde adusesese aur, pe care îl dăruise lui Bender în ziua nunții noastre, ceea ce știa și Etters. De aceea l-au eliberat numai pe fratele meu, ca să primească aur de la el sau prin el. Când a fugit cu gardianul, i-a luat cu el pe Tocabela și pe cei doi băieți ai mei, pe care i-au dus la Denver, lăsându-i în grija gardianului, în timp ce el a plecat în munți să aducă din nou aur, ca să-i răsplătească pe acest gardian și să ne elibereze pe noi, pe Bender și pe mine. Cu aurul pe care l-a primit, gardianul a întemeiat o firmă bancară. Tocabela și copiii locuiau la el; îndrăgise copiii.

Fratele meu a părăsit Denverul întorcându-se să mă elibereze pe mine și pe soțul meu. Reuși numai pe jumătate: eu am izbutit să scap, în schimb Bender, din cauza supărării pentru fericirea pierdută și a onoarei pătate, s-a îmbolnăvit și a murit în închisoare. Derric a plecat cu mine la Denver. Între timp, împreună cu Thibaut sosise acolo și Etters care dăduse faliment. Cu tot felul de minciuni au reușit s-o convingă pe Tocbela să devină soția lui Thibaut. Noi am sosit în ziua cununiei, tocmai când mirele și mireasa erau gata să-și dea mâna. Derric smulse miresei coroana de pe cap, după care Etters și Thibaut s-au năpustit asupra fratelui meu; se iscă o încăierare, în timpul căreia Derric l-a împușcat pe Thibaut în braț.

— Lucrurile seu petrecut la biserică?

— Nu acolo, ci în locuința Tocbelei, la fostul angajat al închisorii, actualul bancher.

— Vă rog, mi-a venit așa, o idee. Nu cumva îl cheamă Wallace pe bancher?

— Nu. Cum va venit un asemenea nume în minte?

— O să vă spun mai târziu. Povestiți mai departe.

— Tocbela, mâhnită din cauză că fusesem închiși, s-a îmbolnăvit și a slăbit. Spaima provocată de cununia întreruptă și lupta de atunci au doborât-o complet. Avea temperatură mare, aiura, iar din cauza stării febrile a înnebunit. O apuca furia și se liniștea numai când îl avea lângă ea pe Fred, băiatul meu mai mic, pe care îl iubea cel mai tare. Fratele meu a dus-o la un medic psihiatru, împreună cu băiatul, fără de care nu s-ar fi dus. Derric, eu și Leo locuiam împreună la bancher. Etters și Thibaut dispăruseră, noi așa credeam. Aurul se terminase și Derric trebuia să plece din nou în munți. L-am rugat să mă la cu el, ceea ce acceptă, deoarece călăream și trăgeam cu arma la fel de bine ca un războinic roșu. Am ajuns până la Devils Head, Capul Diavolului, unde am fost atacați. Etters și Thibaut nu dispăruseră, stătuseră doar ascunși, ca să ne observe și să ne urmărească și ne-au urmărit. Etters, pe

care noi îl numeam tot John Bender, îl împușcă pe Derric, iar eu am fost dezarmată și legată. Ucigașii credeau că fusesem la zăcământ și că acum aveam aurul cu noi. Negăsind nimic, erau atât de furioși încât hotărâră să nu mă omoare dintr-o dată, ci să mă lase să mor încet de foame. Pe fratele meu îl îngropară aproape de tot de stâncă, iar pe mine mă culcară pe mormântul lui. Acolo mă legară strâns de tot, încât nici nu mă puteam mișca.

— Am zăcut așa trei zile și patru nopți și era aproape să mor, când indienii din tribul capote-utahilor au dat peste mine și m-au eliberat.

— Ce ciudat! Continuați!

— Utahii mi-au dat să mănânc și să beau și apoi m-au luat cu ei. Un tânăr războinic dintre ei, pe nume Tusahga Saritș, voia să fiu *squaw*-a lui și de aceea n-a vrut să mă lase să plec. Când am ajuns la pășunile utahilor, am refuzat să-i fiu soție. Voia să mă constrângă, eu însă, între timp, redevenisem puternică și l-am învins. Atunci renunță cu bucurie el singur la mine, și nici un altul nu mă mai dori, pentru că nimeni nu voia să aibă o *squaw*-ă care-i învinge pe războinici.

— Ce relații mai aveți acum cu utahii?

— Sunt prietenii mei. Tusahga Saritș mă iubește și astăzi, chiar dacă atunci a renunțat la mine. Pot să-i cer ce vreau. Desigur că libertatea nu mi-au redat-o imediat, ci abia după doi ani. M-am întors la Denver imediat. Copiii mei dispăruseră. Etters și Thibaut s-au dus la medicul psihiatru și, cu amenințări au luat-o de acolo pe Tocbela. Ea a plecat cu ei, dar când au vrut s-o despartă de Fred, au apucat-o furiile, așa că au fost obligați să ia și băiatul cu ei. Și bancherul a dispărut, împreună cu fiul meu Leo. M-am interesat și am aflat de la șerif că, la câteva zile după dispariția lui, ar fi venit niște polițiști să-i aresteze pentru eliberarea unui deținut.

— După toate probabilitățile, fusese denunțat de Etters și Thibaut, dar altcineva i-a avertizat la timp. A părăsit

localitatea, ștergând cu grijă orice urmă.

— Așa a făcut, pentru că ani dea rândul i-am căutat, și pe el și pe Tocbela, dar în zadar.

— Ca să vă liniștesc, pot să vă spun că a luat un alt nume și că la crescut pe băiat cu grijă. El, împreună cu cel ce este acum ca și fiul său, locuiesc în Jefferson City.

— Într-adevăr? Sunteți sigur?

— Da, am fost la el. Dar povestiți mai departe!

— Termin repede. Mi-am căutat copiii, dar degeaba. Am cutreierat toate savanele, toate văile; am cercetat orașele și triburile indiene, fără să-i găsesc. Ca femeie, nu aș fi putut face așa ceva; am îmbrăcat deci haine bărbătești și de aceea am fost bărbat. Când totul, totul a devenit zadarnic, m-am întors, aproape cu disperare, la Devils Head. Mâna Domnului îl conduce pe ucigaș din nou la locul faptei sale; știam acest lucru, de aceea cerul acestui parc a devenit acoperământul meu. Ucigașul încă n-a venit, dar o să vină, o să vină! Sunt convinsă de asta! Și o să fie vai de el! Nu se poate să fi murit; o să mi se arate în cale, ca să mă pot răfui cu el și să-l pedepsesc!

— L-ați recunoaște dacă ar veni?

— Da.

— Au trecut însă atâția ani de atunci, mistress Bender!

— Îl cunosc, îl cunosc! Și oricât s-ar fi schimbat, l-aș recunoaște după dinții săi.

— Cei doi dinți lipsă din falca de sus?

— Uff! Știți și asta? Îl cunoașteți, deci, și dumneavoastră îl cunoașteți?

— Nu, nu-l cunosc. Sau dacă presupunerea mea nu mă înșală, îl cunosc totuși! Chestia cu dinții lipsă mi-a spus-o fiul dumneavoastră, Leo.

— Leo? Ați vorbit într-adevăr cu Leo?

— Da.

— Atunci spuneți-mi unde se află?

— Aici, în Parcul Saint Louis. O să-l vedeți, dacă nu azi, tocmai mâine sau poimâine. Și, dacă nu mă înșel, tocmai

acum ucigașul e mânat spre dumneavoastră. E în drum spre locul faptei sale. Thibaut vine cu Tocbela, iar Etters e înaintea lor. De fapt, pot să vă spun pe ce drum au luat-o acești doi indivizi, atunci când au plecat cu Tocbela și Fred de la Denver.

— Ați aflat și asta? De la cine?

— De la Winnetou și de la Matto Sahco.

— Spuneți-mi, mister Shatterhand, spuneți-mi!

— S-au dus la osagi și nu numai că i-au înșelat și le-au luat tot vânatul pe un an întreg, dar le-au și omorât câțiva războinici. Pe urmă s-au despărțit; Thibaut cu sora dumneavoastră și cu băiatul, s-au dus la comanșii din tribul naiinilor. Trebuia să se ascundă, pentru că fărădelegile lui fuseseră descoperite. Pe drum, pe marginea pustiului Llano Estacado, era să moară de foame, și a fost salvat de tatăl lui Winnetou.

— Trebuie să aflu amănunte. Cei doi să-mi povestească!

Sări în picioare, vrând să plece.

— Așteptați, mistress Bender, o rugai! Putem să vă povestim totul pe drum. Să nu pierdem timpul; trebuie să ajungem sus, la Devils Head. Sau mai vreți și acum să vă despărțiți de noi și să vă continuați singură drumul?

— Nu, nu! Rămân cu dumneavoastră!

— Atunci să-mi chem prietenii și să pornim.

După scurtă vreme, ne aflam iar pe drum. Colma Puși cunoștea drumul mai bine chiar decât Winnetou. Călărea în frunte, împreună cu Winnetou, Apanatșca și osagul. Între ei avu loc o discuție, la care eu eram de prisos, și de aceea rămăsei în urmă. După mine veneau cei doi „toști” și Trescow. Hammerdull era entuziasmat de surpriză, aflând că indianul misterios se dovedise a fi o *squaw*-ă. Îl auzii când zise în spatele meu:

— Unde s-a mai auzit ca un bărbat să fie de fapt o femeie? Din Colma Puși, ale cărui îndemânare și curaj le-am admirat, a ieșit o *squaw*-ă, demnă de o și mai mare

admirație decât atunci când era un războinic bărbat. Ce părere ai de asta, Pitt Holbers, *raccoon* bătrân?

— Nici una!

— De fapt, așa e bine. Absolut nici o părere! Cine să știe ce să mai zică? De acum încolo cred că orice e posibil. Acum nu m-aș mai mira dacă bătrânul meu Pitt Holbers s-ar schimba într-o *squaw*-ă.

— Nici nu-mi trece prin gând, bătrâne Dick.

— Că-ți trece sau nu prin gând, e totuna. Cum te-ai putea împotrivi dacă deodată ai descoperi că ești femeie travestită pe ascuns?

— Te-aș lua imediat în căsătorie!

— Hello! Fără să mă mai întrebi?

— Da, fără să te întreb.

— Atunci, imediat după cununie, aș divorța de tine!

— Iar eu nu ți-aș da drumul!

— Aș vrea să văd cum! Crezi că aș porni divorțul fără să am motive temeinice de divorț?

— Care nu există!

— Mai mult decât suficiente!

— Spune măcar unul!

— Iată-l: hrană insuficientă; e un motiv, ce zici?

— Arăți cumva prost hrănit?

— Nu eu, ci tu! O să arăt că nu-mi pot hrăni soția și dacă nu sunt crezut, te prezint ca dovadă. Cine te vede și tot mai crede că am destulă mâncare pentru tine, acela merită să fie înrămat și agățat de perete în chip de tablou!

— Ceea ce îmi lipsește în grăsime, îmi prisosește în lungime!

— Ce poți face cu o femeie oricât de lungă ar fi, dacă nu-i poți trage din când în când o săpuneală? Probabil că știi la ce mă refer?

— *Yes!*

— Pentru că la tine e necesar să aplic acest procedeu din când în când, *raccoon* bătrân. Uneori ai un asemenea cap pătrat, încât nici nu mai știu încotro să-l îndrept.

— Iar tu gândește-te la acel *baby* al ursoaicei. Grăsanul se hârjonește u un grizzly, ca și când ar fi ieșit împreună cu el de la școală! Rolul pe care l-ai jucat atunci se mai vede și azi pe pielea ta.

— Dacă eu l-am jucat, sau dacă l-a jucat ursul, e totuna, principalul e că a fost jucat! Și apoi nu înțeleg cum ai ajuns de la căsătoria noastră la întâmplarea aceea. Mai bine ai vorbi despre ceva mai vesel, de pildă ce o să facem cu „generalul”, dacă punem mâna pe el!

— O să-i plătim cu aceeași monedă. O să fie strivit și el într-un copac. O merită din plin, după părerea mea.

— Cu asta, firește, sunt de acord. O să fac cu cea mai mare plăcere o despicătură într-un copac, în care el să cânte mai bine decât a cântat sârmanul Old Wabble în al lui. O să fie strivit, așa rămâne!

Simțul dreptății al celor doi prieteni găsise aceeași soluție ca în Vechiul Testament sau cea pe care o cere legea deșertului la beduinii mahomedani: ochi pentru ochi, dinte pentru dinte, sânge pentru sânge. În afară de Hammerdull și Holbers, probabil că fiecare dintre noi avea o răfuială cu așa numitul „general”. Nu mai exista pentru mine nici cea mai mică îndoială că era vorba de mult căutatul Dan Etters. Faptul că nu-i mai lipseau cei doi dinți din față nu mă putea induce în eroare; există doar și dinți falși, și se știe că existau încă și la vechii egipteni. Ceea ce mă mira era faptul că nimeni nu se gândise la asta, nici măcar Old Surehand.

Ceva mai târziu am fost chemat de Colma Puși. Pot să spun că, pe drum, atâta s-a vorbit și s-a povestit, s-au pus atâtea întrebări și s-au dat atâtea răspunsuri, cum probabil că rareori s-a mai întâmplat în alte ocazii. Astfel trecu după-amiaza și se făcu seară! Intenționez să nu ne oprim încă, deoarece pe cer luna mai strălucea și, înainte de a apune, ne mai putea lumina calea încă o bună jumătate de oră. Puteam deci să ne continuăm drumul.

Soarele apusese de mult, când cotirăm într-una din acele văi, care constituie particularitatea reliefului Parcului Saint Louis. Deodată zărirăm o urmă venind dintr-o parte și continuând în direcția în care mergeam și noi. Cercetând-o, constatarăm că provenea de la trei cai și că avea o vechime de cel mult o oră. Imediat mă gândii la vraciul cu *squaw*-a și calul de povară. Din privirea lui Winnetou, îmi dădui seama că și el gândea la fel.

Îndemnarăm caii să meargă mai iute și înaintarăm în tăcere. Winnetou se aplecase mult din șa în față, fiind atent să nu piardă urma care, după vreo zece minute, nu mai putea fi văzută. Cu toate că lumina lunii ne ajuta întrucâtva, era totuși prea slabă să ne poată arăta urma. De aceea, descălecai, împreună cu Winnetou. Caii îi lăsarăm în seama celorlalți și, mergând în frunte, ne aplecam din când în când să cercetăm dacă se mai văd urmele copitelor. În felul acesta timpul trecu până aproape să apună luna. Oare nu era mai bine să poposim unde ne aflam și să continuăm urmărirea dimineată?

În timp ce ne preocupa această întrebare, simțirăm un miros de fum adus de adierea vântului. Focul de la care provenea probabil că tocmai fusese aprins, altfel l-am fi simțit mai devreme. Îi rugarăm pe ceilalți să aștepte pe loc, iar noi doi, eu și Winnetou, mersem încet, mai departe. Nu după mult timp, zărirăm în depresiune un loc mai ferit, umbrit de copaci, unde ardea un foc. Ne lungirăm la pământ și ne târârăm mai aproape, deoarece văzurăm trei cai și două persoane șezând lângă foc. Când ajunserăm destul de aproape, le recunoscurăm. Winnetou îmi șopti:

— Uff! Vraciul și *squaw*-a lui. Să-i luăm prizonieri?

— Cum, vrea fratele meu.

— Dacă îl prindem, trebuie să-l cărăm după noi; dacă, însă, îl lăsăm în pace, e posibil să ne scape din nou. Deci e mai bine să-l prindem.

Ne furișarăm cât se poate mai aproape de foc, fără să fim văzuți. *Squaw*-a mânca, în timp ce bărbatul se trântise

leneș în iarbă.

— Acum! spuse Winnetou încet.

Ne ridicarăm și, dintr-o săritură, ne aruncarăm asupra lui. Scoase un țipăt, dar cu două lovituri de pumn în cap îl liniștii. Îl legarăm cu propriul său lasou. Apoi Winnetou plecă să-i cheme pe prietenii noștri, pentru că era comod să înnoptăm chiar în acest loc. Veniră și descălecară. Femeii nici nu-i păsa de noi, de faptul că-i legasem bărbatul. Apanatșca o luă pe maică-sa de mână, o conduse lângă foc, arătă spre *squaw*-ă și zise:

— Iat-o pe Tibo-vete-elen. Elen era prenumele Tocbelei.

Colma Puși o privi îndelung pe femeia din fața ei, apoi zise, cu un oftat profund:

— Ea să fie sora mea atât de frumoasa și drăgălașă?

— Ea este, continui eu.

— Doamne, Dumnezeule, ce a devenit cea mai frumoasă fică a neamului meu! Cât de mult trebuie să mă fi schimbat și eu!

Da, amândouă fuseseră foarte frumoase; dar viața, viața în sălbăticie și nebunia au schimbat într-atât Cerul — căci Tocbela înseamnă „cer” — încât sora ei avu nevoie de timp pentru a o recunoaște. Colma Puși voi să îngenuncheze alături, ca să se ocupe de dânsa, dar Winnetou îi zise:

— Sora mea încă nu s-a uitat la bărbat. Deocamdată e bine să se ascundă, pentru că îndată o să-și revină. Să nu observe imediat cine se află aici. După copaci e o ascunzătoare; e bine să vă duceți acolo!

Spunând acestea, se referea și la ceilalți. Urmându-i sfatul, se ascunseră, așa că, trezindu-se, Thibaut nu ne vedea decât pe noi, pe mine și pe Winnetou.

N-a trebuit să așteptăm mult, că se mișcă și își deschise ochii. Recunoscându-ne, strigă:

— Apașul! Și Old Shatterhand! Uff, uff, uff! Ce vreți de la mine? Ce v-am făcut? De ce m-ați legat?

— Ia mai taci cu „uff-urile” dumitale, răspunsei, și nu te mai comporta ca un indian! Scamatorul Thibaut și-a

terminat de jucat rolul de indian!

— Drace! Scamator!

— Da, scamator, hoț, escroc, ticălos, falsificator de bani; ucigaș și altele asemănătoare. Auzi, e un șir întreg de cuvinte de dezmiardare, care, toate, ți se potrivesc de minune.

— O să-mi plățiți această insultă.

— *Pshaw!* Ai vrut să știi de ce te-am legat din nou. Ți-o spun cu plăcere: să nu apari prea devreme la întâlnirea convenită.

— Întâlnire? Ce înseamnă aiureala asta?

— Întâlnirea de la Devils Head.

— Când?

— La douăzeci și șase septembrie.

— Am mai constatat și altă dată că vă place să vorbiți în cimilituri, azi însă îmi e ou totul imposibil să ghicesc la ce vă referiți.

— Atunci să nu zic în douăzeci și șase septembrie, ci în ziua sfântului Ciprian. Probabil că așa înțelegeți mai bine.

— Ciprian? Ce mă privește pe mine acest sfânt?

— De ziua lui trebuie să ajungi la Devils Head.

— Cine a spus-o?

— Dan Etters!

— Mii de trăsnete! răcni deodată. Nu cunosc nici un Dan Etters!

— Atunci te cunoaște el!

— Nici asta!

— Nu? Dar îți scrie scrisori!

— Scrisori? Habar n-am!

— Scrisori scrise pe piele, vopsită cu cinabru. E adevărat?

— Să vă ia dracu! Nu știu nimic de nici o scrisoare!

— Se afla în coburul dumitale.

— Spionule! Cred că ați cotrobăit prin lucrurile mele. Când asta?

— Când mi-a plăcut s-o fac! După socoteala mea, ai ajunge la Devils Head cu o zi înainte de sfântul Ciprian, de aceea te-am legat puțin, ca să mai întârzii oleacă. De ce să te grăbești? N-am dreptate?

— Aș vrea ca împreună cu Ciprian al dumneavoastră să vă duceți unde și-a întârcat dracu copiii!

— O, sunt convins că ai vrea, din păcate, nu-ți pot îndeplini această dorință, pentru că e nevoie de mine în altă parte. Spune, cine e, de fapt, Vava Derric, despre care *squaw*-a dumitale vorbește uneori? Tare aș vrea s-o aflu.

— Întrebați-o singur!

— Nu-i nevoie. Vava este un cuvânt al neamului moqui, deci presupun că e indiancă moqui și se referă la fratele ei.

— N-am nimic împotriva.

— Cred că tocmai împotriva acestui frate ai avut ceva.

— Credeți ce vreți.

— Contra lui și a familiei Bender!

— Pe toți dracii! exclamă el speriat.

— Te rog, nu te enerva! Cam ce ne poți spune despre această familie? Știi, e căutat un anume Fred Bender!

Se sperie atât de tare, încât nu putu să răspundă.

— Mi se pare că pe acest Fred Bender l-ai adus cu dumneata la osagi, față de care mai ai o datorie.

— O datorie? Nu știu nimic!

— Dumneata, împreună cu un renumit „general”, ai încheiat acolo un târg cu piei și blănuri, care ar putea să te coste capul.

— Nu cunosc nici un general.

— Se mai spune că amândoi, cu acel prilej, ați omorât câțiva osagi.

— Aveți o fantezie extraordinară, mister Shatterhand!

— O, nu! După cum știi, Matto Șahco e cu mine. El te-a văzut, dar n-a spus nimic, ca să nu ne strice gluma.

— N-aveți decât să vă continuați gluma, dar lăsați-mă în pace. Nu vreau să am dea face cu dumneavoastră.

— Mă rog, mă rog! Dacă e să continuiam gluma, dumneata nu poți lipsi, căci interpretezi rolul principal. Acum, mai întâi să-ți arăt pe cineva.

— Pe cine?

— Un indian. Sunt curios să văd dacă îl cunoști. Uită-te puțin la el!

Făcui semn lui Colma Puși, care se apropie și se opri în fața lui.

— Uită-te bine la el! îi poruncii lui Thibaut. Îl cunoști?

Cei doi se sfredeau cu privirile. Văzui că lui Thibaut începe să i se înfiripe o bănuială; nu spuse însă nimic.

— Poate că mă recunoști dacă mă auzi vorbind, zise Colma Puși.

— Ei, mii de draci! strigă el deodată. Cine... cine... ești?

— Îți amintești?

— Nu.

— Gândește-te la Devils Head! Acolo te-ai despărțit de mine, ucigașule!

— Uff, uff! Morții pot să învie? Nu se poate!

— Da, morții învie! Nu sunt un bărbat, ci o femeie.

— Nu e posibil! Și nu e voie să fie posibil. Tahua, Tahua Bender...!

Închise ochii și rămase liniștit.

— L-ați recunoscut și dumneavoastră? o întrebai încet pe Colma Puși.

— Imediat! confirmă ea.

— Vreți să mai vorbiți cu el?

— Nu, acum nu.

— Dar cu sora dumneavoastră?

— Da.

Atunci îl ridicai de subsuori pe vraci și-l rezemai cu spatele de cel mai apropiat copac, unde fu legat fără să scoată o vorbă. Îi era destul. Spaima provocată de apariția aceleia pe care o crezuse moartă îl pătrunse până la măduva oaselor.

Colma Puși se așeză lângă sora ei și eram tare curios cum o să se comporte acum cea care își pierduse mințile. O să o recunoască oare?

— Tocbela, dragă Tocbela! spuse Colma Puși, apucând-o de mână pe sora ei. Mă cunoști? Mă mai cunoști?

Squaw-a nu răspunse.

— Tocbela, sunt sora ta, sora ta, Tahua!

— Tahua, șopti nebuna, însă fără nici o expresie.

— Uită-te la mine! Uită-te la mine! Trebuie să mă mai recunoști.

Ea însă nu-și ridică privirea..

— Spuneți-i numele băiatului dumneavoastră mai mic! îi șoptii lui Colma Puși.

— Tocbela, ascultă, spuse ea. E aici Fred. E aici Fred Bender!

Acum nebuna își ridică privirile spre ea, o privi îndelung, însă inexpressiv, în față, și repetă totuși numele!

— Fred Bender.. Fred Bender..!

— Îl cunoști pe Etters? Dan Etters?

Se cutremură și răspunse:

— Etters.... Etters... om rău... om foarte rău!

— L-a omorât pe Vava Derric al nostru! Auzi? Vava Derric!

— Vava Derric! Unde e *myrtle-wreath*-ul meu, *myrtle-wreath*-ul meu?

— Nu mai e, a dispărut; însă eu sunt aici, sora ta, Tahua Bender.

Acum apăru totuși puțină viață în ochii *squaw*-ei. Și întreabă:

— Tahua Bender? Tahua Bender? Ea... e sora mea.

— Da, sora ta! Uită-te la mine! Uită-te și vezi dacă mă cunoști!

— Tahua... Tahua... Tocbela sunt eu, eu, eu!

— Da, tu ești. Îi cunoști pe băieții mei, pe Fred Bender și Leo Bender?

— Fred Bender... și Leo Bender... Fred e al meu, al meu!

— Da, e al tău. L-ai iubit.

— L-am iubit.... tare l-am iubit! aprobă ea, zâmbind cu bunătate Fred e *boy*-ul meu. Fred... pe brațele mele... lângă inima mea.

— Tare îți plăcea să-i cânti un cântec de leagăn!

— Cântec de leagăn... da, da, cântec de leagăn...!

— Pe urmă te-a dus Vava Derric al nostru, cu Fred și Leo, la Denver, Mă auzi? Vava Derric v-a dus la Denver!

Numele acestui oraș îi trezi amintiri, care însă nu-i erau prea plăcute. Își scutură trist capul, puse mâna la frunte și zise:

— Denver... Denver... acolo am avut un *myrtle-wreath*... În Denver...

— Adu-ți aminte, adu-ți aminte! Și uită-te la mine, uită-te la mine!

Îi prinse capul în mâini, la tâmpile, în așa fel încât nebuna trebuia să o privească, și adăugă:

— Uită-te la mine și spune-mi numele! Spune-mi acum cine sunt eu!

— Cine sunt eu...! Sunt Tocbela, sunt Tibo-vete, elen!

— Cine ești tu... tu... tu?

Acum se uită la soră-sa cu o privire conștientă și o expresie de voință. Apoi răspunse:

— Tu ești... ești un bărbat... ești un bărbat.

— O, Dumnezeule, nu mă recunoaște, nu mă recunoaște! se plânse Tahua.

— Cereți prea mult de la ea, intervenii eu. Trebuie așteptat până se ivește un moment luminos, atunci există mai multă speranță să-și amintească. Acum e trudă zadarnică.

— Sărmana Tocbela, sărmana mea surioară!

Trase capul *squaw*-ei la pieptul ei și o mângâie pe obrajii brăzdați și supti. O asemenea dezmierdare era o atât de mare raritate pentru nenorocită, încât închise din nou ochii, fața primind o expresie de așteptare. Dar nu dură mult și căzu din nou în apatia ei obișnuită.

Apanatșca se aplecă spre maică-sa și o întrebă:

— Când a fost tânără, Tocbela era frumoasă?

— Foarte, foarte frumoasă.

— Pe atunci sufletul era mereu la ea?

— Da.

— Și era fericită?

— Fericită ca floarea din prerie, când soarele îi soarbe rouă de pe față. Era fiica preferată a tribului.

— Și cine i-a răpit fericirea, sufletul?

— Thibaut, cel care stă legat de copacul acela.

— Nu-i adevărat! exclamă acesta, care auzise tot ce s-a vorbit. Nu eu am făcut-o nebună, ci fratele dumneavoastră, când ne-a întrerupt cununia. Lui să-i faceți reproșuri, nu mie!

Atunci se ridică Matto Șahco, se postă în fața lui și zise:

— Câine, mai îndrăznești să negi! Nu știu cum simt și cum iubesc fețele-palide, dar dacă nu ar fi pierdut sufletul și ar fi rămas la fel de fericită ca mai înainte. Mie milă să-i văd ochii și mă doare felul cum arată la față. Nu poate să te acuze și să-ți ceară socoteală; în schimb am să ți-o cer eu. Recunoști că ne-ai înșelat atunci când te-am primit la noi ca oaspete?

— Nu!

— Ai participat la uciderea războinicilor noștri?

— Nu.

— Uff! Ai să afli imediat răspunsul meu la minciunile tale!

Osagul veni la noi și întrebă:

— De ce vor frații mei să-l ducă pe acest om la Devils Head? Au nevoie de el acolo?

— Nu, răspunse Winnetou.

— Atunci ascultați ce are să spună Matto Șahco: am călărit cu voi până aici, ca să răzbun ceea ce s-a comis atunci împotriva noastră. L-am prins pe Tibo-taca și o să punem mâna și pe „general”. Până aici, am tăcut mereu. Acum știu că pe „general” nu-l pot căpăta pentru că dorința

de răzbunare a altora față de el e mai mare decât a vazailor. În schimb, îl vreau pe acest Tibo-taca, da, îl vreau și trebuie să-l am, astăzi, acum, imediat! Nu vreau să-l omor, cum ai căsăpi un câine. Am văzut ce faceți voi și că celui ce merită moartea îi dați posibilitatea să-și apere viața. Spun că-mi aparține, dar o să se poată apăra. Sfătuiți-vă și dacă mi-l lăsați mie, o să se lupte cu mine; dar dacă nu sunteți de acord și vreți să-l ocrotiți, o să-l împușc, fără să vă întreb. Vă dau timp de un sfert de oră. Faceți ce vreți, dar eu mă țin de cuvânt! Dacă nu vreți să mă lupt cu el, îl împușc! Am vorbit! *Howgh!*

Se trase puțin mai deoparte și se așază. Propunerea lui căzu pentru noi pe neașteptate. Trebuia luată foarte în serios și eram ferm convinși că o să se țină de cuvânt. Cazul era foarte simplu: dacă nu permiteam lupta, atunci peste un sfert de oră Thibaut era un cadavru; dacă o permiteam, acesta putea să se apere și să-și salveze viața. Consfătuirea noastră fu scurtă, nu dură nici cinci minute: lupta urma să aibă loc. Firește, Thibaut nu era de acord, dar când văzu că osagul nu glumește cu împușcatul, se supuse. În ce privește armele, Matto Șahco era destul de mândru ca să lase alegerea pe seama adversarului. Acesta alese glonte. Fiecare, la comanda lui Winnetou, putea să tragă de trei ori, nu mai mult. Focurile trebuiau trase în același timp, de la o distanță de cincizeci de pași.

Măsurai afară, în vale, această distanță; apoi, la cele două capete ale locului, fu aprins câte un foc, ca ținta să fie vizibilă. Dezlegarăm mâinile lui Thibaut; la picioare rămase legat cu o curea, care-i permitea să stea comod, să umble chiar încet, fără să poată fugi. Pe urmă, își primi pușca și trei gloanțe și-l conduserăm la locul său. Desigur că toți ne aflam pe arena de luptă; normal *squaw*-a rămase jos, lângă focul de tabără.

Când Winnetou dădu semnalul, cele două focuri porniră aproape simultan; nu nimeri nici unul. Thibaut râse ironic:

— Nu râde! îl prevenii. Nu-l cunoști pe osag! În caz că mori, ai vreo dorință? Ai vreo misiune, pe care am putea să ți-o îndeplinim?

— Dacă o să fiu împușcat, doresc să vă ia dracu și pe voi.

— Gândește-te la *squaw*-ă.

— Gândiți-vă voi la ea; mie nu-mi pasă de ea.

— *Well*, Acum o întrebare: „generalul” e Dan Etters?

— Întrebați-l pe el, nu pe mine!

Duse din nou arma la umăr. Winnetou dădu semnalul și răsunară împușcăturile. Thibaut se clătină, duse mâna la piept și se prăbuși. Winnetou se duse la el și-i cercetă rana.

— Nimerit ca de la doi pași: drept în inimă; e mort, spuse Winnetou.

Osagul se apropie cu pași mărunți, îl privi pe mort, fără să spună vreun cuvânt, apoi se duse la focul de tabără, unde se așeză. Din nou trebuia să săpăm un mormânt, treabă de care se apucară pe loc Hammerdull și Holbers. *Squaw*-a nu bănuia că era văduvă; pierderea pe oare o suferise era, în orice caz, mai degrabă un câștig pentru ea.

Pot trece peste noaptea dare a urmat pentru că nu s-a petrecut nimic demn de povestit. Dimineața pornirăm la drum la fel de devreme ca și în ajun. Apanatșca și maică-sa călăreau împreună și discutau mult, însă, dacă mi-e permisă expresia, era mai mult un monolog. Apanatșca se simțea deprimat. Nu-i era indiferent faptul că Tibo-taca, pe care-l considerase tată, murise de o asemenea moarte. Deprimarea aceasta îi făcea toată cinstea!

După toate probabilitățile, era începutul sfârșitului, și cu cât mergeam mai departe, cu atât mai mare devenea pericolul. Era de presupus că „generalul” ne-a pus cât mai multe capcane în cale, și trebuia să ne ferim. Multe locuri erau propice pentru ascunzători, de unde se putea trage asupra noastră; totuși nu se petrecu nimic. Fie că nu se gândea că am putea sosi astăzi, fie că își rezervase lovitura împotriva noastră sus, la Foam Cascade sau la Devils Head.

Ca să fiu scurt, mă mărginesc să spun că, spre seară, am ajuns în apropiere de Foam Cascade. Închipuiți-vă vestita cădere de apă a pârâului Staubbach din valea Lauterbrunnen din Elveția, doar că stânca de aici este, ceva mai scurtă, iar pârâul care se prăbușește, prefăcându-se în picături fine ca praful, de trei ori mai abundent în apă; aceasta este imaginea Foam Cascadei din Parcul Saint Louis. Sus de tot, stânci cu coamă de pădure pe spinare, iar în fundul prăpastiei, de asemenea, stânci acoperite cu păduri. Era haos de pietre prăbușite, peste care se întindea un acoperiș de crengi de nepătruns, îndată ce ne aflăram sub el, în jurul nostru se lăsă semiobscuritatea înserării.

— Pe unde trece drumul de aici spre Devils Head? o întrebai pe Colma Puși. Acolo trebuie să-i căutăm pe utahi.

— Prin pădure, aici spre stânga, apoi sus pe stâncile abrupte, răspunse ea. Sunteți îngrijorați din cauza utahilor?

— Nu, totuși trebuie să știm unde sunt!

— Și azi le mai aparțin lor, așa că o să vorbesc cu ei. Dacă sunt eu cu voi, nu trebuie să vă temeți de ei.

— V-am mai spus, nu ne temem de ei, totuși n-aș vrea să mă bazez numai pe mijlocirea dumneavoastră.

— De ce nu?

— Au și ei motive de răzbunare, și pe deasupra i-au promis „generalului” ajutorul lor împotriva noastră. Acestea reprezintă două forțe ostile nouă, în timp ce dumneavoastră, pentru noi, puteți folosi numai una, și anume influența dumneavoastră. În cel mai bun caz, o să aibă loc tratative lungi, în timpul cărora „generalul” ar putea să ne scape. Nu, nu, mai bine ne bizuim pe noi înșine!

— Atunci veniți cu mine! Cunosc pădurea și fiecare stâncă și am să vă călăuzesc.

Călărea în față, iar noi o urmarăm în șir indian, timp de vreo jumătate de oră, până ce întunericul ne obligă să descălecam și să ducem caii de dârlogi. Afară probabil că abia se lăsase amurgul, aici, în adâncul pădurii însă, era

deja noapte adâncă. Merserăm așa mai departe, și tot mai departe, fără sfârșit, după cât mi se părea. Deodată, auzirăm în fața noastră un nechezat de cal și ne oprirăm.

Al cui era calul? Trebuia să aflăm. Camarazii noștri trebuiră să rămână pe loc, în timp ce eu și Winnetou, ca de obicei, merserăm mai departe. După scurt timp în fața noastră se mai luminează; pădurea se sfârși și la numai câțiva pași se ridica un zid de stâncă, cu o potecă îngustă ce urca foarte abrupt. Acesta trebuia să fie drumul spre Devils Head. În spațiul deschis dintre stâncă și pădure stăteau culcați prea binecunoscuții noștri capote-utahi, păzind cărarea. Știau că, dacă vrem să ajungem la Devils Head, trebuia să trecem pe aici și de aceea se postaseră pe cărare ca să ne prindă. Ce oameni miopi! Puteau doar să-și închipuie că întâi o să cercetăm terenul și că nu o să le cădem drept în brațe.

„Generalul” nu era cu ei, în schimb, văzurăm pe cineva care nu ținea de tribul lor, și anume pe Old Surehand al nostru! Deci se întâmplase totuși ceea ce i-am prezis noi amândoi: că va fi prins. De ce ne-a părăsit, în loc să mai aștepte o singură noapte? Pentru moment, eram tare supărat pe el.

— Acum, iată-l legat de copac și din nou prizonier! spusei. Fratele meu să nu mă aștepte.

— Unde vrea să se ducă Old Shatterhand? întreabă Winnetou.

— Să ne chemăm tovarășii.

— Pentru a-l elibera?

— Da. Și dacă nu vrea și căpetenia apașilor să mă ajute, atunci mă arunc singur în mijlocul indienilor. Povestea aceasta trebuie să se termine odată. M-am săturat să mă târăsc mereu la pândă!

— Uff! Winnetou o să vină și el cu plăcere!

— O să ducem caii într-o ascunzătoare și pe urmă venim înapoi. Tu rămâi deocamdată aici.

Zorii înapoi, neavând timp de pierdut. Ceea ce intenționam, trebuia făcut cât mai era lumină.

Terenul oferea suficiente ascunzători, așa că am găsit repede una pentru cai. Îl lăsarăm pe Trescow să-i păzească și ne duserăm la Winnetou, care, între timp, își elaborase planul tactic. Ceilalți fură postați în semicerc în jurul indienilor. După ce le-am dat fiecăruia dispozițiile cuvenite, puturăm să trecem la executarea acestei lovituri, cu adevărat îndrăznețe. Nu mai aveam răbdare. Supărarea mă îndemnă să acționez repede, iar bunul Winnetou era destul de înțeleghător să nu mă ațâțe și mai mult prin eventuale contraziceri.

Căpetenia ședea foarte aproape de prizonier. Indienii stăteau liniștiți, fără să scoată un cuvânt. Atunci, deodată, apărurăm amândoi în mijlocul lor. Într-o clipită, Winnetou tăie legăturile lui Old Surehand, iar eu îl apucaii pe șeful de trib cu o mână de gât, iar cu cealaltă îi trăsei o lovitură de pumn în tâmplă, încât se prăbuși pe loc. Indienii săriră în picioare, își apucară armele, scoțând strigăte de luptă. Eu însă îndreptai țeava carabinei spre capul căpeteniei și strigai și mai tare ca ei:

— Să se facă imediat liniște, altfel îl împușc în cap pe Tusahga Saritș.

Tăcură.

— Să nu se miște nimeni, continui. Dacă unul singur își îndreaptă arma asupra noastră, aduce moartea căpeteniei. Dar dacă stați liniștiți, nici el și nici voi nu o să pățiți nimic. Sunteți încercuiți de noi și am putea să vă împușcăm pe toți. Și totuși nu o să facem așa ceva; Colma Puși o să vă explice de ce!

Colma Puși ieși de sub copaci. Văzând-o, utahii deveniră mai calmi. Le vorbi așa cum cereau împrejurările și, spre bucuria noastră, obținu ca indienii să ne predea armele. Avea într-adevăr o influență mai mare decât mi-aș fi putut închipui. Tusahga Saritș fu legat.

În primul rând, ne interesarăm, desigur, de general. Plecase călare la Devils Head, urmând să se întoarcă a doua zi înainte de masă. Totuși, l-am trimis imediat pe osag să stea de pază pe poteca de pe stâncă, ca să nu cumva să fim surprinși de Douglas Etters. Acesta trebuia să se întoarcă prin trecătoare, deoarece, așa cum ne spusese Colma Puși, altă cale nu exista.

E lesne de înțeles ce mutră făcu apoi căpetenia, văzându-l pe Old Surehand liber, în timp ce el era legat. Am avut grijă ca și el să fie câștigat de partea noastră. Colma Puși ședea lângă el și-l lămurea. Îi povesti tot răul care îl făcuse „generalul”, după ce mai înainte fusesem nevoit s-o asigur că acesta e una și aceeași persoană cu Dan Etters. I-a mai spus că actualul aliat al căpeteniei e cel care i-a împușcat fratele și a legat-o de mormântul lui. Cu aceasta, îl câștigasem mai mult de jumătate de partea noastră. Iar când, în numele meu, îl anunță că noi venisem să răzbunăm moartea îngrozitoare a lui Old Wabble și a bandiților, săvârșită de ei, dar că vom renunța la orice răzbunare, dacă ni se alătură nouă, părăsindu-l pe „general”, atunci declară, tare, în auzul tuturor:

— Dacă ne promiteți acest lucru, n-o să-l mai ocrotim. Noi însă i-am făgăduit să-i fim frați și am „fumat calumetul cu el; de aceea ne e interzis să-i fim dușmani. Deci nu putem face decât următoarele: ne îndepărtăm imediat de aici și ne întoarcem prin pădure în parc, iar dimineața călărim mai departe. Voi rămâneți stăpâni pe această potecă, pe unde trebuie să vină, și puteți să faceți cu el ce vreți. Tusahga Saritș a vorbit. *Howgh!*

Nici eu, nici Winnetou nu puteam avea încredere deplină în ei, însă Colma Puși îi luă apărarea, așa că, fără să stăm mult pe gânduri, acceptarăm propunerea lui. Nu trecu nici o jumătate de oră și utahii plecară din pădurea întunecoasă, conducându-si caii cu torțe în mâini. Noi trimiserăm cu ei pe Colma Puși, care, la întoarcere, ne anunță că utahii au plecat într-adevăr și că nu au gânduri

ascunse împotriva noastră. Stinserăm focul și ne culcarăm, asigurând însă pentru toată noaptea paza la trecătoare. După cât se părea, Old Surehand, fără să fie întrebat de noi, nu voia să ne spună cum de-a căzut din nou prizonier în mâinile utahilor, dar nici noi nu voiam să-l necăjim cu întrebările, așa că întrebarea fu trecută sub tăcere.

Am așteptat aproape până la amiază, fără ca „generalul” să apară; atunci ne veni în gând că utahii ne-au mințit. Era posibil ca el nici să nu se fi dus la Devils Head. N-aveam încotro, trebuia să mergem noi într-acolo.

Călare, drumul era extrem de periculos și Harbour avusese dreptate când ni-l descrisese ca atare. Înaintam printre stâncile care se ridicau ca niște ziduri de ambele părți, sau lângă prăpăstii adânci, având pe Colma Puși drept călăuză. Caii erau supuși unor eforturi deosebite. Călărirăm așa mai mult de două ore, când Colma Puși ne anunță că mai aveam cel mult o jumătate de oră. Abia spuse aceste cuvinte, când în fața noastră apăru un călăreț, care venea spre noi: era „generalul”. Prima sa exclamație se datora călăuzei noastre, pe care o privi plin de groază. Apoi mă văzu și pe mine, care călăream după ea.

— Ei, mii de trăsnete, Old Shatterhand! strigă el.

Își întoarse calul, având tocmai atât loc cât să întoarcă, și dispăru.

— După el! Repede! Iute! Cât poate calul de iute să fugă! îi strigai lui Colma Puși. Dacă ne scapă acum nu-l mai vedem niciodată!

Colma Puși își îndemnă calul, și începu o vânătoare să-ți rupi gâtul nu altceva, încât și acum mi se face părul măciucă, numai când mă gândesc la ea. Ne aflam în urma lui, el însă gonea nebunește. Ba apărea, ba dispărea, după cum era cărarea, ba dreaptă, ba cotită. După mine venea Winnetou. L-am hăituit așa vreun sfert de oră, când poteca îngustă se preschimbă într-o trecătoare largă. „Generalul” o luă spre dreapta. Colma Puși îl urmă. Întorcându-și calul, îmi strigă:

— Câțiva s-o ia la stânga, să-i iasă în față!

Eu o luai într-acolo, strigându-i lui Winnetou:

— Tu ia-o tot la dreapta! Suntem de ajuns doi!

După spusele lui Colma Puși, cele două cărări trebuiau mai târziu să se întâlnească, și astfel îl prindeam pe fugar între noi. Goneam cât de repede ne permitea drumul, care continua din nou printre stânci tot mai înalte; pentru orice eventualitate, luai carabina în mână.

Ajunsei acum într-un loc unde, în stânga, se deschidea o prăpastie imensă, iar în dreapta o stâncă despicată în două cu crăpătura îndreptată în sus. În clipa aceea auzii un tropot de cal, venind spre mine. Apăru după cotitură: era „generalul”. Văzu prăpastia de-o parte, pe mine cu pușca în față și scoase un blestem înfricoșător. Aproape din galopul calului, se aruncă de pe șa drept în despicătura stâncii ce ducea spre culme. Aș fi putut să-l împușc, dar îl voiam viu. Întâi sosi Winnetou, apoi Colma Puși, și, ca și mine, își frânară caii.

— A urcat pe aici! spusei. Haideți după el, haideți!

— Asta e Devils Head, Capul Diavolului, răspunse Colma Puși. Nu există altă cale, decât aceasta. E al nostru!

Începu un cățărat care i-ar fi făcut cinste oricărui vânător de capre negre. „Generalul” avea numai un mic avans față de noi. Fiind jenat de armă, și-o aruncă. Eu aveam la mine numai carabina „Henry”; „doborâtorul de urși” îl lăsasem jos. Și astfel ne cățărarăm tot mai sus. Despicătura se îngusta și se termina într-o cornișă, îngustă de o palmă, care ducea într-o parte și pe unde continua să se cațere „generalul”. Poteca devenea tot mai primejdioasă. Într-un loc, cornișa se întrerupea: trebuia făcut un salt cam cât un stat de om. De spaimă, fugarul se încumetă să sară și chiar ajunse de partea cealaltă, acolo, însă, piatra, insuficient fixată în stâncă, se desprinse și se prăbuși în adâncuri împreună cu „generalul”, lovindu-se din loc în loc. Făcui cale întoarsă:

— Înapoi! Haideți înapoi, s-a prăbușit, le strigai celor care veneau după mine.

Cu aceeași grabă ne întoarserăm pe unde ne cățăraserăm. Ajunși jos, sărirăm pe cai și gonirăm îndărăt.

După scurtă vreme, îi văzurăm pe camarazii noștri. Stăteau lângă o grămadă de stânci prăbușite din înălțimi. Piatra rostogolita făcuse să se desprindă și alți bolovani mai mari; sub cea mai mare, cântărind vrea patru tone, zăcea „generalul”. Pantea superioară a corpului, de la coaste în sus, era liberă, partea de jos aflată sub piatră era făcuta zob. Pentru moment, „generalul” nu simțea nimic; își pierduse cunoștința.

— O, cerule! exclamai. Exact ca Old Wabble! Partea de jos a corpului zdrobită! Ce răzbunare!

— Ia uitați-vă aici! spuse Colma Puși, arătând spre peretele stâncii. Ce vedeți aici? Ce se poate citi aici, dăltuit de mâna mea?

Vedeam niște figuri cu o cruce la mijloc, sub care se putea citi: *„În acest loc a fost ucis Padre Diterico, de către J.B., drept răzbunare pentru fratele său E.B.”*. Dedesubt era săpat un soare cu literele E.B. Mă trecu pe șira spinării un fior de gheață. O întrebai pe Colma Puși:

— Acesta e mormântul de pe stâncă?

— Da. Iscălitura e numele meu, E.B., numele creștinesc fiind Emily. Omul acesta se află exact pe mormântul fratelui meu, pe același loc unde mă legase atunci, și unde mi-am pierdut verigheta în timp ce mă luptam cu el.

— O verighetă? Asta e?

Scosei verigheta de pe deget și i-o întinsei. Se uită la ea, citi inscripția interioară și exclamă triumfătoare:

— E.B. 5.VIII.1842! A mea este, a mea este, am din nou verigheta mea, verigheta mea! De unde o aveți, mister Shatterhand?

— I s-a desprins lui Etters de pe deget, în timp ce căpăta cincizeci de ciomege, pe Helmers Home, la marginea Llano Estacado.

— Ce întâmplare... ce întâmplare!

— Nu-i nici o întâmplare, interveni Old Surehand. De când Wallace, tatăl meu adoptiv, mi-a povestit ce s-a întâmplat cu familia mea, am pornit s-o caut pe mama, pe fratele meu și pe sora mamei.

— Și acum de ce ați venit aici?

— Lui Wallace i s-a predat o scrisoare către mine, prin care eram chemat la Devils Head, pentru ziua de douăzeci și șase septembrie, dar fără să spun cuiva ceva.

— Scrisoarea provenea cu siguranță de la acest „general”. Va recunoscut în Llano și s-a interesat de dumneavoastră. Voia să vă distrugă. Va atras aici, probabil, ca să vă omoare.

— „Generalul” acesta? Dar ce legătură are el ca treburile astea?

— „Generalul” acesta e Dan Etters, pe care l-ați căutat.

— Dan Etters? Dumnezeu, e adevărat?

— Da. Pot să vă dovedesc chiar. Aveți și dumneavoastră ochi buni de *westman*. Uitați-vă la gura lui! E larg deschisă, și aici...

Apucai proteza cu cei doi dinți falși de sus și o scosei din gura celui ce zăcea zdrobit sub stâncă.

— Sunt dinți falși, continuai. Vedeți acum locul celor doi dinți lipsă?

Ce se mai mirară cu toții! Eu însă continuai imediat, fără ai lăsa să la cuvântul:

— Am spus că răsplata pentru dumneavoastră există deja. Dumneavoastră sunteți Leo Bender și aici stă mama dumneavoastră.

Scena care a urmat e imposibil de descris. Mă asaltau cu întrebări, mă împresurau... încât a trebuit să fug și să stau departe, până auzii un urlet prelung și groaznic, care mă aduse înapoi. Dan Etters își revenise și urla de te înfiora până la rărunchi. Nu se putea vorbi cu el nimic, nu auzea. Striga și urlă, se văieta și gemea. Era imposibil de suportat. Trebuia să ne îndepărtăm. Nu puteam să-l ajutăm, pentru

că era imposibil să ridicăm stânca de pe el, ca să-l eliberăm. Trebuia să moară pe locul pe care zăcea, și care era totodată locul unde săvârșise crima. Mai târziu, când nu l-am mai auzit, ne-am întors. Își strânsese dinții și ne privea cu niște ochi de fiară, ba nu, de vită.

— Dan Etters, mă auzi? îl întrebai.

— Old Shatterhand!... Să fii blestemat! răspunse el.

— Ai vreo dorință?

— Să fii în veci blestemat, câine!

— Moartea te ține strâns în ghearele ei, aș vrea să mă rog cu dumneata.

— Să ne rugăm? Hahahaha! Mai bine...

Era groaznic, neomenesc ceea ce spunea! Continuai totuși să-l întreb; și ceilalți îl întrebă, se rugă de el, îl preveniră. Drept răspuns, n-avea în gură decât blesteme și înjurături. Plecarăm, să nu mai auzim ceea ce era mai rău. Atunci începu din nou să zbiere. Ce dureri trebuie să fi fost acelea care îi smulgeau astfel de urlete! Și totuși, ele nu reușiră să-l îndemne la căință.

Ne așezărăm popasul la o distanță de la care strigătele lui le percepeam ca pe un vuiet ușor al vântului. Ramaserăm acolo tot restul zilei, toată seara și până dimineața, timp în care nu au încetat povestirile; e lesne de închipuit despre ce vorbeam. Mai erau numeroase întrebări și enigme; însă cel ce-ar fi putut să le dezlege și să răspundă, era destul de diabolic ca să ne refuze orice lămurire, și anume Dan Etters, De mai multe ori în timpul serii și al nopții, ne-am dus la el, însă primirăm drept răspuns numai înjurături și blesteme și un râs batjocoritor. Na vrut să accepte de la noi nici măcar o gură de apă, pentru ușurarea suferinței lui; când am încercat să-i dau, m-a scuipat în obraz. Pe urmă urlă, zbieră și blestemă vreme îndelungată; spre dimineață, l-am găsit mort; murise nu ca un om, ci ca un... ca un... Îmi lipsește cuvântul de comparație: nici un câine turbat, nici ființa cea mai de jos

nu poate sfârși ca el. L-am lăsat acolo unde era, ridicând o movilită de pietre deasupra.

Și acum sfârșitul, dragă cititorule? Știu că ai vrea să fi informat cât mai amănunțit în legătură cu fiecare personaj; dar nu vreau să o iau înainte și să mă lipsesc de plăcerea ca, într-unul din viitoarele mele volume, să pot povesti și mai multe despre fiecare din ei. Vreau să te liniștesc numai în legătură cu Tocbela. Nebunia ei se prefăcu într-o melancolie liniștită, care n-o împiedică să participe intim și sincer la tot ce se întâmpla în jurul ei. „Sufletul ei revenise iarăși la ea”.

Dar Dick Hammerdull și Pitt Holbers? Aceștia sunt amândoi flăcăi simpatici... dar dacă sunt sau nu sunt, asta-i totuna, cu condiția să mai existe...

26

**karl
may**

OPERE

TAINA LUI OLD SUREHAND

Personaj fascinant, Old Surehand s-a impus în memoria cititorilor prin noblețea caracterului său, prin curaj și istețime. Pornind pe urmele misteriosului Dan Etters, el se va reîntâlni cu **Winnetou** și **Old Shatterhand**, porniți, la rândul lor, în căutarea „generalului”. Revedere extrem de plăcută, atâta timp cât, alături de el, se vor afla atât **Dick Hammerdull** cât și **Pitt Holbers**, antrenați în aventurile declanșate în jurul unui misterios conflict de familie. Care să fie secretul lui Old Surehand, pe care, odată cu eventuala lui dispariție, Old Shatterhand l-ar fi putut afla la Jefferson-City? Ce-i adună pe toți în jurul mormântului din stâncă?

Lei 7800 + 160 T.L. = 7960

[1] Vânător care folosește curse (engl.)

[2] Primii ocupanți ai unor terenuri libere, fermieri (engl.).

[3] Cascada înspumată (engl.).

[4] Căutător de aur (engl.).

[5] Mine de aur (engl.).

[6] Specie de șobolan care trăiește în America.

[7] Plantă aromatică.

[8] Hotel, pensiune (engl.).

[9] Munții Stâncoși.

[10] Pe toți dracii! (engl.).

[11] Societate foarte morală și virtuoasă (engl.).

[12] Așa se numesc osagii pe ei înșiși.

[13] Bătrâna

[14] Idem

[15] Vin-o, căluțule, vino, vino!

[16] Bizon, bizon, bizon.

[17] Fii atent!

[18] Vino! Strecoară-te pe aici! Dă-mi mâna!

- [19] Actor (engl.).
- [20] Soție indiană.
- [21] Lut roșu pentru făcut pipe.
- [22] Bucurie, petrecere (germ.).
- [23] Denumire cu nuanță peiorativă dată germanilor (engl.).
- [24] Mână-lungă
- [25] Tu
- [26] Soția mea
- [27] Soțul meu
- [28] Închisoare în Philadelphia, cu o izolare severă.
- [29] Lothaire, regele conjurațiilor (engl.).
- [30] Ei, nu! (engl.).
- [31] Ei, da! (engl.).
- [32] Fermă mexicană.
- [33] Țarcuri de închis vitele.
- [34] Îngrijitori de cai.
- [35] Soare (în limba moqui).
- [36] Cer (în limba moqui).
- [37] Cascada înspumată.
- [38] Capul Diavolului.
- [39] Un soi de ciuperci.
- [40] Oaie.

- [41] Cuțit de fier.
- [42] Loc de popas.
- [43] Ochi negri (în limba moqui).
- [44] Ochi negri (în limba utah).
- [45] Eumenide (mitologie), nume eufemistic dat Furiilor.
- [46] Gorgonă (mitologic), meduză
- [47] Încurcată situație! (engl).
- [48] Mii de trăsnete! (fr.).
- [49] Câine.
- [50] Sus, Fulger, sus! (lb. apașă).
- [51] Mama mea (În limba comanșilor).
- [52] Forță și îndemânare (engl.).
- [53] Soț
- [54] Băiatul.
- [55] Soră mai mare
- [56] Frate
- [57] Soră cea mai mare (toate în limba comanșă)
- [58] Sunt eu (lb. comanșă)
- [59] Ia te uită! (engl.).
- [60] Plantă medicinală, care se pune pe răni (în limba apașă).
- [61] Idem.
- [62] Nu contează (engl.).

[63] Potcovar (engl.).

[64] Familie de arbori din care face parte chiparosul si sequoia

[65] Valea Urșilor (în limba comanșă).

[66] Câinele-negru

[67] Ursul cenușiu.

[68] Conifer.

[69] Vai de mine! Ajutor! Ajutor! (engl.).

[70] Joc de cuvinte în limba germană, între *Pferd* = cal și *Heupferd* = lăcustă.

[71] Unealtă de aprins forul în preerie

[72] Muntele Apei Verzi.

[73] Drum bun (engl.).

[74] Pădurea Inimii.